56

Süle Zsolt

képviselő

Előterjesztés - önálló képviselői indítvány

Tárgy: az európai béruniót célzó polgári kezdeményezés támogatása

tárgyalás: nyílt

határozathozatal: egyszerű többség

Tisztelt **Képviselő-testület**!

Amint a tisztelt **Képviselő-testület** számára minden bizonnyal ismert, a Jobbik Magyarországért Mozgalom kezdeményezése alapján folyó év március 14-én nyolc ország, Magyarország, Horvátország, Lengyelország, Szlovákia, Románia, Bulgária, Lettország és Észtország képviselői fogadták el és írták alá az európai béruniót célzó polgári kezdeményezés nyilatkozatát (1. sz. melléklet). A kezdeményezés célja, hogy az Európai Bizottság napirendre tűzze a bérfelzárkóztatás kérdését azáltal, hogy jóváhagyja az erre irányuló európai polgári kezdeményezést és elkezdődhessen a béruníó témájában az aláírásgyűjtés.

Az Európai Unióról szóló Szerződés (a továbbiakban: EUSZ) 11. cikk (4) bekezdése az európai polgári kezdeményezésről a következőképpen fogalmaz:

„Legalább egymillió uniós polgár, akik egyben a tagállamok egy jelentős számának állampolgárai, kezdeményezheti, hogy az Európai Bizottság – hatáskörén belül – terjesszen elő megfelelő javaslatot azokban az ügyekben, amelyekben a polgárok megítélése szerint a Szerződések végrehajtásához uniós jogi aktus elfogadására van szükség."

Felhívom tisztelt **Képviselő-testület** figyelmét, hogy az Európai Unió alapcélkitűzéseit tükröző szerződéses rendelkezések (EUSZ) 3. cikkének 3. bekezdése szerint az Unió *„Előmozdítja a gazdasági, a társadalmi és a területi kohéziót, valamint a tagállamok közötti szolidaritást."*

Mindenki számára nyilvánvaló tény, hogy a kelet-közép-európai régióban az átlagkereset továbbra is a nyugat-európai bérek töredéke. Jól látható, hogy mára a jelentős különbségek miatt tömegessé vált a munkaerő Nyugat-Európába történő elvándorlása. A szabad munkaerő-áramlás egyirányú, csak az "árunió" valósult meg, a béruníó nem.

2017 ÁPR. 19

A kezdeményezés azonban közvetve nem csak az európai bérekről szól, hanem a versenyképes hazai vállalkozásokról, egy új kohéziós politikáról, egy új, szolidáris Európai Unióról, ahol a kelet-közép-európai országok is otthon érzik magukat.

Őszintén bízom abban, hogy az az Európai Unió - amely az élet legkülönfélébb területein részletekbe menő szabályozást ír elő a tagállamok lakossága számára - felfigyel a szóban forgó kezdeményezésre és a leginkább húsba vágó, az eltérő életszínvonalbeli különbségek kiegyenlítést célzó közös kelet-európai akaratot is érvényre juttatja.

Annak érdekében, hogy az ügy fontosságára a lehető legnagyobb figyelem összpontosuljon, kiemelten fontos, hogy a helyi közösségek képviselőik útján is kinyilvánítsák jogos igényüket arra vonatkozólag, hogy az egyenlő munkáért, egyenlő bér jár.

Kérem, hogy a tisztelt **Képviselő-testület** a mellékelten csatolt európai polgári kezdeményezést, illetve az azt ratifikáló országok képviselőinek szándéknyilatkozatát támogatni és az alábbi határozati javaslatot elfogadni szíveskedjen!

1.sz. melléklet: az európai béruniót célzó polgári kezdeményezés nyilatkozata

2. sz. melléklet: a nyilatkozat részletes indokolása

Pápa, 2017. 04. 19.

.....

önkormányzati képvselő

Határozati javaslat

Pápa Város Önkormányzatának Képviselő-testülete

1. támogatja az „Egyenlítsük ki az EU-t szétfeszítő bér- és gazdasági különbségeket!" című európai polgári kezdeményezést.
2. hozzájárul ahhoz, hogy a kezdeményezés Európai Bizottság általi nyilvántartásba vétele során az Európai Parlamentben megtartott közmeghallgatáson a polgári bizottság képviselője által ismertetésre kerüljön az Önkormányzat támogató egyetértése.

Felelős: polgármester
Határidő: azonnal

1. sz. melléklet

A polgári kezdeményezés címe

„Egyenlítsük ki az EU-t szétfeszítő bér- és gazdasági különbségeket!"

A polgári kezdeményezés tárgya

„Jogi aktusok, melyek egyértelműsítik, hogy az Uniónak célja a tagállamok közötti bérkülönbségek kiegyenlítése, és amelyek e cél jegyében hatékonyabban valósítják meg a kohéziót."

Az Európai Bizottságot javaslat beterjesztésére felhívó polgári kezdeményezés célja

„A tagállamok közötti jelentős bérkülönbségek miatt a munkaerő-áramlás egyirányú. A nagymértékű elvándorlás a hátrányos helyzetű tagállamok további leszakadásához vezet. A tömeges munkaerő-beáramlást a gazdagabb tagállamok is érdeksérelemként élik meg, és ez szétfeszíti az Uniót.

Egyértelműsítendő, hogy az EU-nak célja a tagállamok közötti, a munkaerő szabad mozgását torzító bérkülönbségek kiegyenlítése, és e cél jegyében hatékonyabban kell megvalósítani a kohéziót az EU fennmaradásáért."

A Szerződések azon rendelkezéseinek megadása, melyek összefüggenek a polgári kezdeményezés tárgyával

EUSZ 3. cikk (1), (2), (3), (4) és (6) bekezdései; EUMSZ 174. cikk; EUMSZ Preambulum (törekedve arra, hogy erősítsék gazdaságaik egységét és biztosítsák harmonikus fejlődésüket a különböző régiók között meglévő különbségek és a hátrányos helyzetű régiók elmaradottságának csökkentésével...); EUMSZ 2. cikk (3) bekezdés; EUMSZ 8. cikk; EUMSZ 45. cikk (1) bekezdés

NYILATKOZAT

A sorsunk közös. Kelet-Közép-Európa megszenvedte a XX. századot. A két világháború alatt országaink nagyhatalmi érdekek csataterévé váltak, és emiatt elképesztő pusztítást kellett nemzeteinknek elszenvedniük. A múlt század második felét pedig a vasfüggöny kommunista oldalán vészeltük át. Amikor a hidegháború végeztével megindult az európai integráció, társadalmaink az évszázados szenvedések után joggal reménykedtek egy méltó, békés és gyarapodó jövőben. Az uniós csatlakozás azonban nem járt azzal az egzisztenciális, gazdasági fejlődéssel, amelyben népeink bíztak.

Régiónk közös tragédiája az a kivándorlás, amely elsősorban fiataljainkat érinti, és amelynek legfőbb oka az Unió nyugati és keleti fele közötti bérszakadék. Miközben az árszínvonal a közös piacnak köszönhetően lényegében kiegyenlítetté vált Európában, eközben a fizetések és az ebből fakadó életszínvonal korábban meglévő kontinentális különbségei nem javultak. Mi, kelet-közép-európai tagállamok tehetetlenül nézzük végig, ahogy legjobbjainkat elveszítjük.

Miközben ma az EU fórumain napi szintű viták folynak a bevándorlásról, szinte egyáltalán nem foglalkozunk a kelet-közép-európai kivándorlással, pedig a számok, az érintett tömegek és az ez által okozott problémák hasonlóan vészesek. Nemzeteink számára ez a probléma egyszerre demográfiai veszteség, óriási társadalombiztosítási kockázat, növekvő munkaerőhiány, kezelhetetlen költségvetési bevételkiesés, az oktatásba és a humánerőforrásba befektetett közpénzek elveszítése, végül pedig egy társadalmi dráma, ahol családok szakadnak szét, szülők veszítik el gyermekeiket, unokák nőnek fel nagyszülők nélkül.

A helyzet tehát tragikus. Mint ahogy tragikus az a csend is, amely ezt a kérdést övezi. Sem stratégia, sem konstruktív vita, sem együttgondolkodás nincs, ami erről szólna. Az Unió vezetői elfordítják a tekintetüket. Ami ma a nyugati tagállamok számára olcsó munkaerőimport, az nekünk nemzeti sorstragédia, de középtávon mindannyian veszíteni fogunk rajta, hiszen egy szociálisan összeroppanó keleti régió az egész európai álmot tönkreteheti. Ezért kell megoldást találni!

Mi, aláírók, átérezve a történelmi felelősségünket, az idők sürgető szavát, és látva nemzeteink nehéz helyzetét, úgy döntöttünk, hogy összefogunk és véget vetünk a hallgatásnak, a felszín kapargatásának, a mellébeszélésnek. Igazságos és biztonságos Európát akarunk! Nyugaton és Keleten egyaránt. Természetesen tisztában vagyunk a probléma komplexitásával, ahogy azzal is, hogy a gyógymód sem lehet azonnali. De itt és most legalább a célt ki kell tűznünk, mert a huszonnegyedik órában vagyunk.

Az Európai Bérunió kezdeményezése elsősorban a munkavállalókon keresztül fogalmazza meg régiónk helyzetét, de már most, a legelején le szeretnénk szögezni, hogy ez csak a gazdasági teljesítmény kiegyenlítődése révén érhető el, olyan versenyképes, kelet-közép-európai vállalkozások segítségével, amelyek képesek ezeket a béreket kitermelni és biztosítani. A kezdeményezés ezért túlmutat önmagán, túlmutat a béreken, lényegében egy új, igazságos és biztonságos Európai Unió megalkotását követeli. A régiónk, a nemzeteink nem alamizsnát kérnek, hanem olyan feltételeket, ahol boldogulhatunk, ahol a kedvező folyamatok megindulhatnak, ahol erős nemzeti vállalkozások nőhetnek fel, ahol az Európai Bérunió valósággá válhat. Ehhez első körben azonban a gazdasági-, versenyképességi- és egzisztenciális kiegyenlítődés kérdésének nem csupán elvben, hanem gyakorlatban is az Unió legfontosabb célkitűzésévé kell válnia. Kezdeményezésünk célja ez.

Mi, aláírók, tudjuk a történelemből, hogy a sorsunk közös volt. A mai nappal vállaljuk, hogy a jövőnk is az lesz. A XX. században nemzeteinknek tengernyi szenvedés jutott, de eltökélt szándékunk, hogy a XXI. században közös erővel és összefogással megteremtsük a béke, igazság, biztonság és anyagi gyarapodás alapjait mindannyiunk számára!

2. sz. melléklet

INDOKOLÁS

Egyenlő munkáért egyenlő bért!

A Jobbik Magyarországért Mozgalom 2017 márciusában közép-európai partnereivel európai polgári kezdeményezést indított annak érdekében, hogy az Európai Bizottság tegye meg a szükséges lépéseket annak érdekében, hogy az újonnan csatlakozott tagállamok bérfelzárkóztatásának ügye bekerüljön az Európai Unió alapokmányaiba. A kezdeményezéshez Észtországból, Lettországból, Lengyelországból, Szlovákiából, Romániából, Horvátországból és Bulgáriából csatlakoztak, akikkel sor került a polgári bizottság megalakítására, valamint a továbbiakban együttműködünk velük az aláírásgyűjtés lebonyolításában. A Jobbik és partnerei összefogva, a jog adta lehetőségekkel a valódi változáson és Közép-Európa jólétén dolgoznak. Az európai bérunió erkölcsileg igazságos, jogilag megvalósítható, gazdaságilag pedig hasznos.

Az európai polgári kezdeményezés célja, hogy jogalkotási javaslat előterjesztésére kéri az Európai Bizottságot olyan ügyekben, amelyekkel kapcsolatban az Unió hatáskörébe tartozik a jogszabályok alkotása. Ez a bérezés esetében megállja a helyét. A polgári kezdeményezést legalább hét uniós tagországban, legkevesebb 1 millió uniós polgárnak kell támogatnia, ezt követően pedig az Európai Bizottságnak kötelessége foglalkozni az üggyel. Célunk, hogy az Európai Unió alapokmányaiba a bérunió célkitűzése is bekerüljön, e téren pedig a lehető legtágabb mozgásteret kívánjuk biztosítani a Bizottságnak (mely az EU legszélesebb hatáskörökkel rendelkező szervezete) a szükséges eszközök megtalálásához. Ehhez jelenleg az európai polgári kezdeményezés az egyetlen lehetőség és eszköz.

Kezdeményezésünk oka, hogy az európai uniós tagságot a 2000-es évek során elnyerő közép- és kelet-európai országok kormányai sem a csatlakozási folyamat közben, sem pedig a tagság elnyerése után nem vetették fel a munkabérek felzárkóztatásának egyre égetőbb kérdését. Miközben a térség országaiból megélhetés híján százezres tömegekben vándoroltak el az emberek, gazdaságpolitikánk az olcsó munkaerőre és ezzel az életszínvonal alacsonyan tartására épült. Radikális változás nélkül ebből az öngerjesztő, a szegénységet és a leszakadást egyre fokozó helyzetből nem lehet kitörni. Noha rövid távon elképzelhető, hogy a modern bérrabszolgaságból hasznot húzó vállalatok közül többen elhagynák Magyarországot a fizetések növekedésének hatására, ám hosszú távon Magyarországnak és térségünk államainak nem lehet más célja, mint hogy a képzés, az oktatás és a kutatás-fejlesztés színvonalának emelése által magasabb szinten lépjenek be a globális termelési értékláncba és tudásukkal versenyezzenek a

világgazdaságban. Kezdeményezésünk hosszú távon ugyancsak előnyös a kis- és középvállalkozásoknak, melyeknek egy több éves átmeneti időszak állna rendelkezésükre ahhoz, hogy a megváltozott körülményekhez alkalmazkodjanak. Ezzel egy időben az olcsó munkaerőt kereső multikat előnyben részesítő gazdaságpolitika megváltoztatása is lehetőséget teremt majd a KKV-szektor fokozott támogatására, a kutatás–fejlesztésbe való befektetés pedig a magyar KKV-k számára is új távlatokat nyithat meg.

Meggyőződésünk, hogy kezdeményezésünk célja az Európai Unió valódi érdekeivel is egybeesik. Az Európai Uniós szerződések célkitűzései az európai közös piac létrehozásának szándéka mellett a térség jólétének és stabilitásának megteremtését is tartalmazzák. Sajnos ez utóbbi két célkitűzést nem sikerült elérni. Azok az eszközök (például az uniós kohéziós alapok), melyek közelebb vihetnének egy igazságos és egyenlő Unióhoz, rosszul irányzottak és csak szépségtapaszként szolgálnak a súlyosbodó problémák elfedésére. Mindenki számára nyilvánvaló, hogy a látványos infrastrukturális fejlesztések nem pótolják a humántőke és a bérszínvonal területén megfigyelhető leszakadást. A görög válság, valamint polgáraink tömeges nyugatra távozása, mely az EU fejlett országaiban társadalmi robbanással fenyeget a bérek leszorítása miatt, jól mutatja, hogy a közös piac és a közös valuta csak akkor lehet sikeres és fenntartható, ha a tagállamok gazdasági rendszerei között koherencia van. Ez nem csak a keletiek, de minden európai ország problémája.

Sajnos az Európai Uniónak eddig szinte csak a hátrányos oldalát láttuk. A mi célunk azonban nem lehet más, mint egy sikeres Magyarország felépítése, ehhez pedig minden eszközt, így az Európai Unió nyújtotta lehetőségeket is meg kell ragadnunk. A mi érdekünk egy sikeres Magyarország megteremtése, amely egy sikeres, jóléti európai együttműködés egyenjogú tagja kell, hogy legyen. Magyarországnak nem csak hallatnia kell a hangját Európában, Magyarországnak fel kell nőnie és formálnia kell Európát.

Fontosnak tartjuk azt a szemléletváltást is, mely által az Európai Unió intézményeire nem kizárólag korlátozó tényezőként, vagy rajtunk kívül álló, döntéseket feltétlenül *tőlünk függetlenül hozó hatalmi központokként, hanem eszközként tekintünk* törekvéseink megvalósításához. Ha az EU nyújtotta lehetőségekkel élve fel tudunk lépni egy igazságosabb Európa megteremtéséért, élnünk kell a lehetőségekkel. Meggyőződésünk, hogy a bérkérdés legitim probléma, mely európai emberek millióit érinti, akiket nem hagyhatunk cserben.

PÁPA VÁROS POLGÁRMESTERE
8500 PÁPA, Fő u. 5.
Tel: 89/515-000
Fax: 89/515-083
E-mail: polgarmester@papa.hu

57.

J E L E N T É S

A KÉPVISELŐTESTÜLET LEJÁRT HATÁRIDEJŰ HATÁROZATAINAK VÉGREHAJTÁSÁRÓL

Előadó: Dr. Áldozó Tamás polgármester

146/2015. (VIII.5.) határozat

Pápa Város Önkormányzatának Képviselőtestülete fenti számú határozatában a Pápai Perutz Football Clubbá átalakuló Lombard Pápa Thermál FC Szurkolók Baráti Köre részére, a 2015-2016-os MLSZ Veszprém Megyei Igazgatóság Megyei I. osztályú bajnokságába való induláshoz 7.000.000,- Ft összegű támogatást biztosításáról döntött.

Az Aljegyző a határozat végrehajtásával kapcsolatban jelenti, hogy hogy a Pápai Perutz Football Club az önkormányzati támogatásból reprezentatív jellegű kiadásokat is finanszírozott, továbbá a támogatás egy része felhasználásának pénzügyi teljesítése 2017. első negyedévére húzódott át, így az elszámolás határideje 2016. december 31-ről 2017. április 30-ra módosul.

170/2016. (XI.24.) határozat

Pápa Város Önkormányzatának Képviselőtestülete a fenti számú határozatában utasította a jegyzőt, hogy meghatározott sírhelyek vonatkozásában gondoskodjon a Nemzeti Emlékhely és Kegyeleti Bizottsághoz benyújtandó kérelmek megfelelő - szükség esetén külső szakértő(k) bevonásával, egy részletesebb indokolást is tartalmazó - elkészítéséről és benyújtásáról.

Az Aljegyző a határozat végrehajtásával kapcsolatban jelenti, hogy a Nemzeti Emlékhely és Kegyeleti Bizottság (NEKB) arról adott tájékoztatást, hogy a legutóbbi soros ülésén önálló napirendi pontban tárgyalta az önkormányzat kezdeményezését. A NEKB megvizsgálta a személyek életművét és úgy ítélte meg, hogy a védetté nyilvánításhoz szükséges feltétel nem teljesül, ezért a 18/2017. határozatában úgy döntött, hogy az előterjesztett sírokat nem sorolja a nemzeti sírkert részévé. Álláspontjuk alapján a tárgyalt sírokban nyugvók tevékenysége elsősorban helyi szinten volt meghatározó, ezért javasolták, hogy Pápa Város Önkormányzata helyezze helyi védelem alá a sírokat.
Pápa Város Önkormányzata Képviselőtestületének a köztemetők használatáról és a temetkezés rendjéről szóló 2/2014. (II.5.) önkormányzati rendelete (a továbbiakban: Rendelet) 5. melléklete tartalmazza az Alsóvárosi temetőben található helytörténeti jelentőségű sírok listáját, melybe beletartozik a felterjesztett személyek közül Czucza Emma, a Kluge család, Vály Ferenc, Bárdossy Jenő és dr. Kőrös Endre sírhelye. A további tíz felterjesztett személy nyughelye a Kálvária, illetve a Zsidó temetőben található, melyek nem tartozhatnak a Rendelet hatálya alá. E temetők vonatkozásában az üzemeltetővel történő egyeztetés után lehetséges egy együttműködés kialakítása az érintett sírok tekintetében.
A Képviselőtestület és a Humánerőforrás Bizottság által korábban tárgyalt 76 javaslat közül az önkormányzati fenntartású temetőben nyugvó személyek többségének sírját is tartalmazza a Rendelet 5. melléklete.
A Rendelet felülvizsgálata folyamatban van, mely során a helytörténeti jelentőségű sírok listája kiegészíthető azon személyek sírjaival, akikre korábban javaslat érkezett.

13/2017. (II.3.) határozat

Pápa Város Önkormányzatának Képviselőtestülete fenti számú határozatában jóváhagyta támogató szolgáltatás és a közösségi ellátások finanszírozási rendjéről szóló 191/2008. (VII.30.) Korm. rendelet 4. § (2) bekezdés a) pontja alapján meghirdetett felhívásra 2017. január 31-én benyújtott pályázatot.

Az Emberi Erőforrás Osztály vezetője a határozat végrehajtásával kapcsolatban jelenti, hogy a Szociális és Gyermekvédelmi Főigazgatóság SZGYFK-IKT-8672-1/217. számú, 2017. március 28-án kelt levelében tájékoztatta a Polgármestert, hogy a benyújtott pályázattal kapcsolatosan az Emberi Erőforrások Minisztere meghozta a döntését, mely szerint Pápa Város Önkormányzata 2017.04.01-től 2017.12.31-ig terjedő időszakra a fejlesztő foglalkoztatás működése céljából 2 237 500 Ft támogatásban részesül.

25/2017. (II.24.) határozat

Pápa Város Önkormányzatának Képviselőtestülete fenti számú határozatában elfogadta, hogy a piaci viszonyokra tekintettel a polgármester kezdeményezi a Pápa, Komáromi utca 14. sz. alatti turistaszálló bérbeadás útján történő hasznosítását, de amennyiben vételi ajánlat érkezik, az ingatlan határozott idejű bérleti joggal terhelten értékesíthető.

A Gazdasági Osztály vezetője a határozat végrehajtásával kapcsolatban jelenti, hogy a pápai 6596/3 hrsz. alatti, természetben 8500 Pápa, Komáromi u. 14. sz. alatt található, kivett turistaszálló megnevezésű ingatlan, bérleti jogviszony keretében történő hasznosítására érvényes pályázat érkezett. A bérleti szerződés 2017. május 2-től 2020. május 1-ig, határozott időtartamra szól.

39/2017. (III.31.) határozat

Pápa Város Önkormányzatának Képviselőtestülete fenti számú határozatában hozzájárult az intézményi gyermekétkeztetési feladatok ellátásával kapcsolatos együttműködési megállapodás megkötéséhez és felhatalmazta polgármestert a megállapodás és minden további módosítás aláírására.

Az Aljegyző a határozat végrehajtásával kapcsolatban jelenti, hogy Pápa Város Önkormányzata és a Pápai Tankerületi Központ közötti, az intézményi gyermekétkeztetési feladatok ellátásával kapcsolatos együttműködési megállapodás aláírása megtörtént.

40/2017. (III.31.) határozat

Pápa Város Önkormányzatának Képviselőtestülete fenti számú határozatában tudomásul vette a Pápai Petőfi Sándor Gimnázium szakmai alapdokumentumából a hat évfolyamos gimnáziumi képzés törlését, továbbá a 442 fős maximális tanulólétszám 425 főre történő csökkentését, valamint a Vajda Márta Óvoda, Általános Iskola, Készségfejlesztő Iskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény szakmai alapdokumentumából a szakiskolai nevelés-oktatás alapfeladat törlését.

Az Aljegyző a határozat végrehajtásával kapcsolatban jelenti, hogy a Képviselőtestület a döntését Egyházi Andrea, a Pápai Tankerületi Központ igazgatója részére megküldték.

Pápa, 2017. április 20.

PÁPA VÁROS ÖNKORMÁNYZATA * 5. * POLGÁRMESTER *

Dr. Áldozó Tamás
polgármester

HATÁROZATI JAVASLAT

Pápa Város Önkormányzatának Képviselőtestülete a 146/2015. (VIII.5.) határozat, a 170/2016. (XI.24.) határozat, a 13/2017. (II.3.) határozat, a 25/2017. (II.24.) határozat, a 39. és 40/2017. (III.31.) határozat végrehajtására adott jelentéseket elfogadja.

PÁPA VÁROS POLGÁRMESTERE
8500 PÁPA, Fő u. 5.
Tel: 89/324-585
Fax: 89/515-083
E-mail: polgarmester@papa.hu

Tisztelt Képviselőtestület!

A Pápai Református Egyházközség azzal a kéréssel kereste meg Pápa Város Önkormányzatát, hogy a 2017/2018-as nevelési évtől a Pápai Városi Óvodák Csókai Tagóvodájának fenntartói feladatait át kívánja venni. Ezt követően Pápa Város Önkormányzatának Képviselőtestülete 26/2017. (II.24.) határozatában szándékát fejezte ki arra vonatkozóan, hogy a Tagóvoda fenntartói jogát az Egyházközség részére átadná, illetve ezzel egyidejűleg felhatalmazta a polgármestert, hogy a fenntartói jog átadásával kapcsolatban a szükséges tárgyalásokat, egyeztetéseket folytassa le.

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (a továbbiakban: Nkt.) 74. § (3) bekezdése alapján akkor adható át nevelési intézmény vallási, világnézeti szempontból elkötelezett nevelést folytató fenntartó számára, ha az intézménybe beíratott kiskorú gyermekek esetén a szülők több mint fele azt támogatja, ezért erre vonatkozóan bekértük a Tagóvodába járó gyermekek törvényes képviselőinek nyilatkozatait. Azok összesítését a Pápai Református Egyház, a Pápai Polgármesteri Hivatal, a Pápai Városi Óvodák, illetve a szülői közösség képviselőiből álló bizottság végezte, melyről jegyzőkönyv készült.
A bizottság megállapította, hogy a törvényes képviselők több mint fele, azaz 81 %-a (64 fő) támogatta a Tagóvoda átadását.

Az Nkt. 83. § (3) bekezdés b) pontja és (4)-(5) bekezdése alapján a fenntartó döntése vagy véleményének kialakítása előtt beszerzi az intézmény alkalmazotti közössége és a szülői szervezet véleményét azzal, hogy az érdekeltek részére – a vélemény kialakításához – minden olyan információt hozzáférhetővé kell tenni, amely a fenntartói döntés meghozatalához rendelkezésre áll. A vélemény kialakításához - az információk hozzáférhetővé tételének napjától számítva - legalább 15 napot kell biztosítani.

2017. április 4-én az önkormányzat és az egyház képviselői a Tagóvoda átadásával kapcsolatos szükséges tájékoztatást a szülői szervezet és az alkalmazotti közösség részére is megtartották.
Az alkalmazotti közösség 2017. április 6-án megküldte véleményét (1. számú melléklet), melyből megállapítható, hogy a Tagóvoda jelenlegi 15 fős alkalmazotti létszámából 12 fő, azaz az alkalmazottak 80 %-a támogatta a Tagóvoda egyházi fenntartásba történő átadását.
A szülői munkaközösség 2017. április 12-én megküldött véleménye (2. számú melléklet) szerint, tekintettel arra, hogy a szülők többsége korábban már támogatta a fenntartóváltást, ezt a döntést a szülői munkaközösség tudomásul vette, tehát ők is támogatták a Tagóvoda átadását.

Az Nkt. 31. § (2) bekezdés e) pontja, valamint a 2. § (3) bekezdés bb) pontja szerint, amennyiben a nevelési intézményt egyházi jogi személy tartja fenn, akkor óvoda esetében a települési önkormányzattal kötött írásbeli szerződés (a továbbiakban: köznevelési szerződés) alapján vehet részt a köznevelési közszolgálati feladatok megvalósításában.

A nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról rendelkező 229/2012. (VIII.28.) Korm.rendelet (a továbbiakban: Korm.rendelet) 29/A. § (1) bekezdésében foglaltak figyelembe vételével a köznevelési szerződés tervezetét az Egyházközség képviselőivel egyeztetve elkészítettük, amely az előterjesztés 3. számú mellékletét képezi.
A szerződés tervezetét az Egyházközség 2017. április 19-én megtartott presbiteri gyűlésén jóváhagyták.

A Korm.rendelet 29/A. § (3) bekezdése szerint egyházi köznevelési intézmények fenntartói esetében a köznevelési szerződés megkötéséhez ki kell kérni az intézmény székhelye, telephelye szerint illetékes megyeszékhely szerinti járási hivatal véleményét is, ezért a köznevelési szerződés tervezetét a Veszprém Megyei Kormányhivatal Veszprémi Járási Hivatalának véleményezésre megküldtük.

A köznevelési szerződés szerinti feladatellátáshoz – óvodai neveléshez – szükséges ingó és ingatlan vagyonelemek vagyonkezelésbe kerüléséről is rendelkezni szükséges. Az Egyházközséggel egyeztetett vagyonkezelési szerződés tervezetét az előterjesztés 4. számú melléklete tartalmazza, mely szerint az önkormányzat tulajdonát képező pápai 2106 hrsz-ú „kivett óvoda, udvar és egyéb épület" megnevezésű, természetben 8500 Pápa, Veszprémi út 9. szám alatt található ingatlan, illetve a birtokbaadást megelőzően felvételre kerülő ingóleltár szerinti ingóságok az Egyházközség ingyenes vagyonkezelésébe kerülnek.

A Tagóvoda átadásáig, azaz legkésőbb 2017. augusztus 31-ig az ott dolgozó közalkalmazottak további foglalkoztatásáról is rendelkezni kell.
Az önkormányzat és a Pápai Városi Óvodák intézményvezetője is kinyilvánította azon szándékát, hogy akik 2017. szeptember 1-jétől nem kívánnak az egyházi fenntartású óvodában dolgozni, azok további foglalkoztatása a Pápai Városi Óvodákban biztosított.
Továbbá a köznevelési szerződés tervezetében megfogalmazottak szerint az Egyházközség vállalja, hogy a Tagóvodában foglalkoztatottak közül azokat, akik az új intézmény alkalmazásában kívánnak állni a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény (a továbbiakban: Kjt.) 25/A.-25/C. §-aiban foglaltaknak megfelelően átveszi és munkavállalóként tovább foglalkoztatja.

A hivatkozott jogszabály szerint, ha a munkáltató személye azért változik meg, mert az alapító vagy a munkáltató döntése alapján a munkáltató egésze vagy egy része az Mt. hatálya alá tartozó munkáltató számára kerül átadásra, a munkáltató átadásra kerülő szervezete vagy tevékenysége keretében foglalkoztatott közalkalmazott közalkalmazotti jogviszonya az átadás időpontjában megszűnik.

Az átadó és az átvevő munkáltató legkésőbb az átadást megelőzően harminc nappal korábban köteles tájékoztatni a közalkalmazottat, a munkáltatónál képviselettel rendelkező szakszervezetet és a közalkalmazotti tanácsot (közalkalmazotti képviselőt) az átadás
a) időpontjáról,
b) okáról és
c) közalkalmazottakat érintő jogi, gazdasági és szociális következményeiről,
továbbá köteles a szakszervezettel és a közalkalmazotti tanáccsal (közalkalmazotti képviselővel) konzultációt kezdeményezni a közalkalmazottakat érintő tervbe vett egyéb intézkedésekről. A konzultációnak ki kell terjednie az intézkedések elveire, a hátrányos következmények elkerülésének módjára, eszközére, továbbá a következmények enyhítését célzó eszközökre.

Fenti tájékoztatással egyidejűleg az átadó és az átvevő munkáltató köteles írásban tájékoztatni a közalkalmazottat arról, hogy az átadást követően a közalkalmazott foglalkoztatását az átvevő biztosítja. A tájékoztatásnak tartalmaznia kell a további foglalkoztatást biztosító munkaszerződés tartalmi elemeire vonatkozó ajánlatot, illetve azokat a kötelezettségeket is, amelyeknek a közalkalmazott a jogviszony létesítését követően a jogviszonya fenntartása érdekében köteles eleget tenni.

A közalkalmazott a tájékoztatás kézhezvételétől számított tizenöt napon belül az átadó munkáltatónak írásban nyilatkozik, hogy az átvevő munkáltatónál történő további foglalkoztatásához hozzájárul-e. Ha a közalkalmazott az előírt határidőn belül nem nyilatkozik, úgy kell tekinteni, mintha nem járulna hozzá a további foglalkoztatásához.

Ha a közalkalmazott az átvevő munkáltatónál történő további foglalkoztatásához nem járul hozzá és jelen esetben a Pápai Városi Óvodák alkalmazásában sem kíván maradni, az átadó munkáltató az átadás napjával köteles írásban értesíteni a közalkalmazottat a közalkalmazotti jogviszony megszűnéséről, valamint köteles a közalkalmazott számára a végkielégítést - határozott idejű jogviszony esetén a távolléti díjat - megfizetni.

Ha a közalkalmazott az átvevő munkáltatónál történő további foglalkoztatásához hozzájárul, az átvevő munkáltató köteles a közalkalmazottal munkaszerződést kötni. Az átadó munkáltató az átadás napjával köteles írásban értesíteni a közalkalmazottat a közalkalmazotti jogviszony megszűnéséről.
Ha az átvevő munkáltatónál munkaviszony létesül, a munkaszerződés alapján a közalkalmazott munkabére (alapbérének, bérpótlékainak és egyéb bérelemeinek együttes összege) nem lehet alacsonyabb mértékű, mint az átadást megelőzően irányadó illetményének és a jogszabály, valamint kollektív szerződés alapján járó illetménypótlékainak együttes összege, kivéve, ha valamely közalkalmazotti illetménypótlék megállapításának alapjául szolgáló körülmény a munkaszerződés megkötését követően már nem áll fenn. Az alapbérbe a közalkalmazotti illetménypótlékok beépíthetőek.
Határozatlan időtartamú közalkalmazotti jogviszony esetén - eltérő törvényi rendelkezés hiányában - az átvevő munkáltatónál határozatlan időtartamú jogviszonyt kell létesíteni. Teljes munkaidőben történő foglalkoztatás esetén az átvevő munkáltatónál teljes munkaidős jogviszonyt kell létesíteni. Az átvevő munkáltatónál létesítendő jogviszony tekintetében próbaidő nem köthető ki.
Az átvevő munkáltatóval létesített munkaviszonyra az Mt. rendelkezéseit kell alkalmazni azzal az eltéréssel, hogy a közalkalmazottnak az átadó munkáltatónál közalkalmazotti jogviszonyként elismert idejét úgy kell tekinteni, mintha azt az átvevő munkáltatónál töltötte volna el.

A Kjt. 6. §-ában foglaltak szerint a munkaügyi kapcsolatokat és a közalkalmazotti jogviszonyt érintő területi (megyei) vagy települési jelentőségű, ezen belül egyes ágazatokba tartozó közalkalmazottak jogviszonyát érintő kérdésekben a fenntartó az érintett, területi vagy települési szinten reprezentatív szakszervezetekkel a fenntartói szintű érdekegyeztető fórumban egyeztet, véleményezteti a közalkalmazottak nagyobb, illetve egyes ágazatokba tartozó csoportját érintő intézkedés tervezetét. A tervezeteket az azokról történő döntés előtt legalább 15 nappal meg kell küldeni a véleményezésre jogosult szakszervezeteknek.

Pápa Város Önkormányzatának fenntartásában működő intézményeknél dolgozó közalkalmazottak vonatkozásában a Közgyűjteményi és Közművelődési Dolgozók Szakszervezete (KKDSZ) a reprezentatív szakszervezet.

Katona Irént, a KKDSZ helyi képviselőjét 2017. április 4-én szóbeli egyeztetés keretében előzetesen tájékoztattuk a Csókai Tagóvoda esetleges egyházi fenntartásba történő átadásáról, illetve az ezzel kapcsolatban meghozandó munkajogi döntések egyeztetésének kötelezettségéről.
Az egyeztetésre és a véleményeztetési eljárás lefolytatására a későbbiekben, a közalkalmazottakat érintő munkaügyi döntések meghozatala előtt kerül sor.

Amennyiben a Csókai Tagóvoda a Képviselőtestület döntését követően a Pápai Református Egyházközség fenntartásába kerül, a Pápai Városi Óvodák alapító okiratának módosítása is szükséges (5. számú melléklet).

Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 8/A. § (2) bekezdése, valamint a 111. § (26) bekezdése értelmében 2015. január 1-jétől az alapító, a módosító és a megszüntető okiratokat a Magyar Államkincstár honlapján közzétett formanyomtatványok szerint kell elkészíteni.

Kérem a Tisztelt Képviselőtestületet, hogy az előterjesztést megtárgyalni és az alábbi határozati javaslatokat elfogadni szíveskedjék.

Összeállította: Horváth Hajnalka köztisztviselő

Pápa, 2017. április 19.

PÁPA VÁROS ÖNKORMÁNYZATA * 5. * POLGÁRMESTER

Dr. Áldozó Tamás
polgármester

HATÁROZATI JAVASLAT

I.
Pápa Város Önkormányzatának Képviselőtestülete a Pápai Városi Óvodák Csókai Tagóvodájának fenntartói jogát 2017. szeptember 1-jétől a Pápai Református Egyházközség részére átadja azzal, hogy az Egyházközséggel 5 évre szóló köznevelési szerződést köt az önkormányzat kötelező közfeladatát képező óvodai ellátásban való közreműködés érdekében.

Pápa Város Önkormányzatának Képviselőtestülete a köznevelési szerződés szerinti feladatellátáshoz szükséges ingó és ingatlan vagyonelemeket - 2017. szeptember 1-jétől a köznevelési szerződés bármely okból történő megszűnéséig - a Pápai Református Egyházközség ingyenes vagyonkezelésébe adja.

A Képviselőtestület felhatalmazza a polgármestert a köznevelési szerződés és vagyonkezelési szerződés aláírására.

Határidő: azonnal
Felelős: Dr. Áldozó Tamás polgármester
Dr. Nagy Krisztina aljegyző

II.

Pápa Város Önkormányzatának Képviselőtestülete a Pápai Városi Óvodák 1/289/2017. számú módosító okiratát, valamint 1/289-2/2017. számú módosításokkal egységes szerkezetbe foglalt alapító okiratát jóváhagyja.

A Képviselőtestület döntése 2017. szeptember 1. napjával lép hatályba.

A Képviselőtestület utasítja a jegyzőt, hogy a határozat végrehajtásával kapcsolatban a szükséges intézkedéseket tegye meg.

A Képviselőtestület felhatalmazza a polgármestert és a jegyzőt a módosító okirat aláírására.

Határidő: azonnal
Felelős: Dr. Áldozó Tamás polgármester
Kanozsainé dr. Pék Mária címzetes főjegyző

III.

A Képviselőtestület utasítja a Pápai Városi Óvodák intézményvezetőjét, hogy az alapító okirat alapján a Szervezeti és Működési Szabályzat szükséges módosítását végezze el, és az egységes szerkezetű szabályzatot terjessze Pápa Város Önkormányzatának Ügyrendi és Összeférhetetlenségi Bizottsága elé jóváhagyásra.

Határidő: benyújtásra: 2017. június 15.
jóváhagyásra: 2017. július 31.
Felelős: Csákvári Judit intézményvezető
Pápa Város Önkormányzatának Ügyrendi és Összeférhetetlenségi Bizottsága elnöke

1. számú melléklet

Pápai Városi Óvodák Csókai Tagóvodájának

Ikt.: 2017/ 43.

alkalmazotti közössége

Dr Áldozó Tamás

Pápa város Polgármestere részére

Tisztelt Polgármester Úr!

Alkalmazotti közösségünk 2017. április 4.-én, a számunkra szervezett tájékoztatót követően az alábbi állásfoglalást alakította ki a Csókai Óvoda Református Egyház fenntartási támogatását illetően:

Az alkalmazotti létszám 15 fő, jelen volt 15 fő, mely 100 %.

A református fenntartást támogatta 12 fő, az alkalmazottak 80 %-a.

A református fenntartást nem támogatta 3 fő, az alkalmazottak 20 %-a.

Az alkalmazotti közösség egyéb vélemény megfogalmazását nem tartotta szükségesnek .

Jelen lévők aláírásukkal kinyilatkoztatják a fenntiek valódiságát:

1.Baloghné Győrrfy Szilvia .....

2.Bolláné Bódi Piroska .....

3.Bogdán-Balogh Mária .....

4.Bognárné Orovecz Renáta .....

5.Illésné Morvai Veronika .....

6.Horváth Alexandra .....

7.Győriné Szalai Erzsébet .....

8.Kincses Lászlóné .....

9.Magyar Kornélia .....

10.Nagy Antalné .....

11.Máté István .....

12.Roskovics Brigitta .....

13.Rajki Ervinné .....

14.Szólás Márta .....

15.Tunnerné Buzás Éva .....

Pápa,2017. április 4.

Tunnerné Buzás Éva tagóv.vez.

Tisztelt Polgármester Úr!
Tisztelt Képviselőtestületi Tagok!

Alulírottak, mint a Pápai Városi Óvodák Csókai Tagóvodája szülői munkaközösségének tagjai (Bíró Bernadett, Klettner Nikolett, Kovácsné Szalai Krisztina, Palkovicsné Vass Ibolya, Pereznyák- Juhász Noémi, Somogyi Enikő, Tóth Edina) alábbi

NYILATKOZATOT

tesszük:

Tudomásul vesszük, hogy az esetleges fenntartóváltásról szóló szavazáson a szülők többsége „igen"- nel szavazott; tehát szeretné, ha a Református egyházközösség lenne a 2017 - 2018-as tanév kezdetétől az Óvoda fenntartója.

Amit kiemelnénk: az egész óvoda beállítottsága, és az óvónők hozzáállása végtelenül családcentrikus. A gyerekek környezet tudatosságra nevelésétől kezdve, a való életre felkészítéséig egy nagy családként működik, amit szülőkként örömmel támogatunk. Az óvónők nem csak a saját csoportjukban lévő gyerekek nevét tudják, hanem mindenki ismer mindenkit név szerint. Az óvónőkhöz bármikor, bármilyen problémával bizalommal fordulhattunk, minden egyes alkalommal maximális segítséget kaptunk. Az óvoda vezetőnk, Éva néni munkája, a folyamatos fejlesztés, pályázatok megnyerése, a családi délutánok megszervezése is szorosabbra kovácsolja össze a közösségünket.

A gyermekeinknek a folytonosság, az állandóság a legfontosabb, ezért amennyiben lehetséges; tisztelettel kérjük az új fenntartókat, hogy a gyermekeink biztonság érzetét is támogassák az állandóság megőrzésével; amennyiben belefér az egyház hitvallásába; legyenek továbbra is családi napok, a gyermekeknek kirándulások; takarékoskodásra, környezettudatosságra nevelés; maradhassunk „zöld óvoda"!

Pápa, 2017. április 07.

2017 ÁPR 12

3. számú melléklet

KÖZNEVELÉSI SZERZŐDÉS
óvodai ellátás feladat teljesítésére
(tervezet)

amely létrejött egyrészről
Pápa Város Önkormányzata
székhelye: 8500 Pápa, Fő u. 5.
képviseli: Dr. Áldozó Tamás polgármester
törzsszáma: 734170
adóigazgatási azonosító száma: 15734178-2-19
statisztikai számjele: 15734178-8411-321-19
bankszámlaszáma: 11748045-15429410-00000000
a továbbiakban: Átadó,

másrészről
Pápai Református Egyházközség
székhelye: 8500 Pápa, Március 15. tér
képviseli: Márkus Mihály lelkipásztor és dr. Böröczky Zoltán főgondnok együttesen
adószáma: 19898261-1-19
statisztikai számjele: 19898261-9491-555-19
bankszámlaszáma: 12085004-00102657-00100002
mint Átvevő között
(a továbbiakban együtt: Felek) között alulírott helyen és napon a következő feltételekkel:

I. Előzmények

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13. § (1) bekezdés 6. pontjában meghatározott – óvodai ellátás - feladatellátási kötelezettségét Pápa Város Önkormányzata, mint fenntartó a Pápai Városi Óvodák működtetésével biztosítja. A Pápai Városi Óvodák Pápa város közigazgatási területén jelenleg székhely intézményében és 9 tagóvodájában – köztük a Csókai Tagóvodában – látja el az óvodai nevelést, mint alaptevékenységet.

Pápa Város Önkormányzatának Képviselőtestülete 26/2017. (II.24.) határozatában szándékát fejezte ki a Pápai Városi Óvodák Csókai Tagóvodája fenntartói jogának átadásáról a Pápai Református Egyházközség részére.

Jelen szerződés keretében Felek az óvodai ellátás biztosítására a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (a továbbiakban: Nkt.) 31-33. §-ában figyelembe vételével köznevelési szerződést kötnek.

II. Szerződés tárgya, célja, időtartama

1. Átadó a Pápai Városi Óvodák Csókai Tagóvodája 8500 Pápa, Veszprémi út 9. (a továbbiakban: Tagóvoda) fenntartói jogát a 2017/2018-as nevelési évtől, azaz 2017. szeptember 1-jétől átadja az Átvevőnek oly módon, hogy az Átadó a Tagóvodát megszünteti és az Átvevő, mint egyházi fenntartó új, vallási szempontból elkötelezett intézményt (a továbbiakban: új intézmény) alapít.

2. Átadó a saját tulajdonát képező, a pápai 2106 hrsz. „kivett óvoda, udvar és egyéb épület" megnevezésű, természetben 8500 Pápa, Veszprémi út 9. szám alatt található 1642 m^2 alapterületű ingatlant, illetve a feladatellátáshoz, a tárgyi feltételek biztosításához szükséges ingóságokat az Átvevő részére ingyenes vagyonkezelésbe adja, melyről vagyonkezelési szerződést kötnek.

3. Átvevő vállalja, hogy egyházi fenntartóként – az Nkt. 2. § (3) bekezdés bb) pontja alapján – a 2. pontban meghatározott ingatlant köznevelési feladatellátás, óvodai ellátás céljából működteti, melynek érdekében gondoskodik az új intézmény vonatkozásában a működési engedély megszerzéséről.
   Átadó vállalja, hogy a működési engedély megszerzési eljárás folyamatában szükség szerint az Átvevővel együttműködik. A működési engedély megszerzésével járó költségek Átvevőt terhelik.

4. Átvevő vállalja, hogy 2017. szeptember 1-jétől jelen szerződés hatálya alatt részt vesz az óvodai nevelési feladatok ellátásában, valamint az intézményfenntartásra vonatkozó külön jogszabályok, szakmai követelmények, nyilvántartási kötelezettségek betartásával teljes körűen biztosítja az új intézmény fenntartásával járó feladatok ellátását.

5. Átvevő által az új intézményben biztosított alapfeladatok: az óvodai nevelés és a többi gyermekkel, tanulóval együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek integrált óvodai nevelése.

6. Felek a jelen szerződést 2017. szeptember 1. napjától számított 5 év időtartamra – 2022. augusztus 31. napjáig – kötik.

7. Átadó vállalja, hogy az átadás időpontjáig, azaz 2017. szeptember 1-jéig fennálló fenntartói kötelezettségeit teljesíti.

III. Az új intézmény működése

1. Szerződő felek kölcsönösen rögzítik, hogy az új intézmény:

   1.1. Neve: Édenkert Pápai Református Óvoda

   1.2. Székhelye: 8500 Pápa, Veszprémi út 9.

   1.3. Felvehető maximális gyermeklétszám: 100 fő

   1.4.Ellátandó feladatok:

091110	Óvodai nevelés, ellátás szakmai feladatai
091120	Sajátos nevelési igényű óvodai nevelésének, ellátásának szakmai feladatai
091140	Óvodai nevelés, ellátás működtetési feladatai

1.5. Az új intézmény részt vesz a kötelező felvételt biztosító óvoda feladatainak ellátásában, melynek során felvételi körzetnek kell tekinteni Pápa városát.

2. Felek megállapodnak abban, hogy azon óvodás gyermekek óvodai jogviszonya jogfolytonos marad, akik 2017. augusztus 31-ig a Tagóvodával, majd az azt követő naptól az új intézménnyel állnak jogviszonyban.

3. Átvevő vállalja, hogy a jelenleg Tagintézménybe járó azon gyermekeket, akik az új intézményben kívánnak maradni nem kötelezi a hitéleti és egyéb, az egyházi jellegből adódó nevelésben való részvételre.

4. Felek megállapodnak abban, hogy amennyiben a jelen szerződés megszűnik, Átadó köteles gondoskodni az új intézménybe beíratott óvodások további óvodai neveléséről, amennyiben ez kötelező feladatát képezi a hatályos jogszabályok szerint.

5. Az Átvevő által biztosított óvodai nevelés a nemzeti köznevelésről szóló törvény végrehajtásáról szóló 229/2012. (VIII.28.) Korm. rendelet 33. § (1) bekezdés a) és d)-e) pontjaiban foglaltak szerint térítésmentes, a szülők részére fizetési kötelezettség az óvodai étkeztetésért és az új intézmény által biztosított - az óvodai ellátáson kívüli - külön szolgáltatásokért állapítható meg.

6. Felek rögzítik, hogy a tagóvoda működtetéséhez kapcsolódóan 2017. augusztus 31-ig felmerült költségek az Átadót, míg 2017. szeptember 1-jétől az új intézmény működtetésének költségei az Átvevőt terhelik.

7. Átadó vállalja, hogy a tagóvoda fenntartásához kötődő állami normatívát 2017. augusztus 31. napjáig tartó időszakra igényli.

8. Az Átvevő által a feladatellátáshoz igénybe vehető források az állami költségvetési támogatások és a saját forrásai, valamint az Átadó által ingyenes vagyonkezelésbe adott ingatlan és ingó vagyon.

9. Átvevő vállalja, hogy 2017. szeptember 1. napjától kezdődően az állami költségvetésben az új intézmény számára biztosított költségvetési hozzájárulást és támogatásokat megigényli.

10. Átadó vállalja, hogy a jogfolytonos óvodai jogviszonyokkal kapcsolatos iratokat, nyilvántartásokat Átvevő részére átadja, azok további vezetéséről, őrzéséről Átvevő gondoskodik.

IV. Az új intézmény személyi állománya, foglalkoztatása

1. Átvevő vállalja, hogy a Tagóvodában foglalkoztatott közalkalmazottak közül azokat, akik az új intézmény alkalmazásában kívánnak állni a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény 25/A. -25/C §-aiban foglaltaknak megfelelően – 2017. szeptember 1. napjával - átveszi és munkavállalóként tovább foglalkoztatja abban az

esetben, ha az Átadótól és Átvevőtől kapott tájékoztatást követően a közalkalmazott úgy nyilatkozik, hogy Átvevőnél történő továbbfoglalkoztatásához hozzájárul.

2. Felek kijelentik, hogy csak olyan eljárást tartanak elfogadhatónak és méltányosnak az átadás-átvétel folyamán, amely a továbbfoglalkoztatást vállaló dolgozók jogait – figyelemmel a IV/1. pontban foglaltakra - megtartja és nem sérti.

V. Szerződés megszüntetése, megszűnése

1. Jelen szerződés a Felek közös megegyezésével a nevelési év végének napjára szüntethető meg.

2. Bármelyik fél általi rendes felmondással, mely a köznevelési intézmények átszervezésére vonatkozó mindenkor hatályos jogszabályi rendelkezések által lehetővé tett időtartam utolsó napjára szóló hatállyal, legalább 6 havi felmondási idő figyelembe vételével gyakorolható.

3. A szerződés megszűnik, amennyiben az új intézményre vonatkozó működési engedélyt nem adják ki, vagy visszavonják, a működési engedély hatálya megszűnik, illetve az Átvevő nem teljesíti az átvétellel vállalt feladatok ellátását, továbbá amennyiben bármilyen okból jogutód nélkül megszűnik.

4. A szerződés a határozott időtartam lejártával – 2022. augusztus 31. napján – megszűnik.

VI. Egyéb rendelkezések

1. Felek kinyilvánítják azon szándékukat, hogy amennyiben a jelen szerződésben foglaltak várakozásaiknak megfelelően teljesülnek, úgy ismételten készek köznevelési szerződést kötni a hatályos jogszabályok szerint.

2. Felek kijelentik, hogy a jelen szerződés hatálya alá tartozó esetekben egymással együttműködnek és minden szükséges tájékoztatást egymásnak megadnak.

3. Jelen szerződést Pápa Város Önkormányzatának Képviselőtestülete ...../2017. (.....) határozatával hagyta jóvá és Felek aláírásának napján lép hatályba.

4. Felek megállapodnak abban, hogy a szerződésből adódó, vagy azzal kapcsolatban felmerülő vitákat vagy nézetkülönbségeket tárgyalások útján rendezik. Esetleges jogvitájukra a hatáskörtől függően a Pápai Járásbíróság, illetőleg a Veszprémi Törvényszék kizárólagos illetékességét kötik ki.

5. A szerződésben nem szabályozott kérdésekben a Ptk., az Nkt., valamint az egyéb vonatkozó jogszabályok rendelkezései az irányadók.

Jelen megállapodás 5 számozott oldalból áll és 4 eredeti példányban készült, amelyből 2 példány az Átadót, 2 példány az Átvevőt illeti meg.

Felek jelen szerződést elolvasták, az abban foglaltakat megértették, mint akaratukkal mindenben megegyezőt jóváhagyólag aláírták és egyidejűleg minden oldalát kézjegyükkel látták el.

Pápa, ...

.....	.....	
Dr. Áldozó Tamás	**Márkus Mihály**	**dr. Böröczky Zoltán**
polgármester	**lelkipásztor**	**főgondnok**
Pápa Város Önkormányzata	**Pápai Református Egyházközség**	

Jogi ellenjegyzés:

.....
Kanozsainé dr. Pék Mária
címzetes főjegyző
Pápa, 2017. .....

Pénzügyi ellenjegyzés:

.....
Sternerné Szalai Krisztina
költségvetési csoportvezető
Pápa, 2017. .....

4. számú melléklet

VAGYONKEZELÉSI SZERZŐDÉS
TERVEZET

amely létrejött egyrészről a
Pápa Város Önkormányzata
székhelye: 8500 Pápa, Fő u. 5.
képviseli: dr. Áldozó Tamás polgármester
törzsszáma: 734170
adószáma: 15734178-2-19
bankszámlaszáma: 11748045-15429410-00000000
statisztikai számjele: 15734178-8411-321-19
mint átadó (a továbbiakban: **Önkormányzat**).

másrészől a
Pápai Református Egyházközség
székhelye: 8500 Pápa, Március 15. tér
képviseli: Márkus Mihály lelkipásztor és dr. Böröczky Zoltán főgondnok együttesen
adószáma: 19898261-1-19
mint átvevő (a továbbiakban: **Egyházközség**)
(a továbbiakban együttesen: **Felek**) között alulírott helyen és napon a következő feltételekkel:

Előzmények

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13. § (1) bekezdés 6. pontjában meghatározott - óvodai ellátás - feladatellátási kötelezettségét Pápa Város Önkormányzata, mint fenntartó a Pápai Városi Óvodák működtetésével biztosítja. A Pápai Városi Óvodák Pápa város közigazgatási területén jelenleg székhely intézményében és 9 tagóvodájában – köztük a Csókai Tagóvodában – látja el az óvodai nevelést, mint alaptevékenységet.

Pápa Város Önkormányzatának Képviselőtestülete 26/2017. (II.24.) határozatában szándékát fejezte ki a Pápai Városi Óvodák Csókai Tagóvodája fenntartói jogának átadásáról a Pápai Református Egyházközség részére.

Az Egyházközség köznevelési szerződés szerinti feladatellátásához szükséges ingó és ingatlan vagyonelemek vagyonkezelésbe kerüléséről rendelkezni szükséges.

Az Egyházközség kijelenti, hogy a nemzeti vagyonról szóló 2011. évi CXCVI. törvény (a továbbiakban: Nvtv.) 3. § 19. pont c) pontja szerinti vagyonkezelőnek minősül.

A szerződés tárgyát képező vagyonelemek vagyonkezelői joga gyakorlásának szabályait a Felek az alábbiak szerint állapítják meg.

A szerződés tárgya

1. Az Önkormányzat mint tulajdonos ingyenes vagyonkezelésbe adja, az Egyházközség ingyenes vagyonkezelésbe veszi a pápai 2106 hrsz-ú „kivett óvoda, udvar és egyéb épület" megnevezésű, természetben 8500 Pápa, Veszprémi út 9. (Önkormányzat

ingatlanvagyon-kataszterében a jelen szerződés aláírásának napján a bruttó értéke: 70.966.000.- Ft, nettó értéke: .....), szám alatt található ingatlant és a Felek által a birtokbaadást megelőzően felvételre kerülő ingóleltár szerinti, az Önkormányzat tulajdonában álló ingóságokat (a továbbiakban: vagyonkezelésben lévő vagyon).

2. Az Egyházközség az ingatlanra vonatkozó vagyonkezelői jogát az ingatlan-nyilvántartásba bejegyezteti. Az ingatlan-nyilvántartásba történő bejegyzés költsége az Egyházközséget terheli. A jelen szerződés 1. pontjában megjelölt ingatlan 1/1 tulajdoni hányadára vonatkozó, az Egyházközség javára történő vagyonkezelői jog bejegyzéséhez az Önkormányzat a jelen szerződés aláírásával feltétlen és visszavonhatatlan hozzájárulását megadja.

Felek jogai és kötelezettségei

3. Az Egyházközség vagyonkezelésében lévő vagyont az 1. pontban meghatározott helyen működő köznevelési intézmény pedagógiai programjában, szervezeti és működési szabályzatában, házirendjében meghatározott feladatok ellátásának zavarása nélkül, beleértve a harmadik személynek történő átadást, bérbeadást, az ott meghatározott nevelési időn kívül, az Önkormányzat – az Egyházközséggel legfeljebb 15 nappal korábban történt egyeztetést követően – önkormányzati és egyéb, református hitelveket nem sértő rendezvények lebonyolítása céljából térítésmentesen használhatja.

4. Az Egyházközség biztosítja, hogy az Önkormányzat az önkormányzati, helyi közösségi, kulturális célú és egyéb, református hitelveket nem sértő hirdetményeit az ingatlanban a közösen meghatározott helyen és módon, az Egyházközség által meghatározott időtartamban kifüggesztheti.

5. Az Egyházközséget a vagyonkezelésében lévő vagyonnal kapcsolatban megilletik a tulajdonos jogai, és terhelik a tulajdonos kötelezettségei – ideértve a számvitelről szóló törvény szerinti könyvvezetési és beszámoló-készítési kötelezettséget is – azzal, hogy

   a) a vagyont nem idegenítheti el, valamint - jogszabályon alapuló, továbbá az ingatlanra közérdekből külön jogszabályban feljogosított szervek javára alapított használati jog, vezetékjog vagy ugyanezen okokból alapított szolgalom, továbbá a helyi önkormányzat javára alapított vezetékjog kivételével – nem terhelheti meg,
   b) a vagyont biztosítékul nem adhatja,
   c) a vagyonon osztott tulajdont nem létesíthet,
   d) a vagyonkezelői jogot harmadik személyre nem ruházhatja át és nem terhelheti meg, valamint
   e) polgári jogi igényt megalapító, polgári jogi igényt eldöntő tulajdonosi hozzájárulást a vagyonkezelésben lévő vagyonra vonatkozóan hatósági és bírósági eljárásban sem adhat, kivéve a jogszabályon alapuló, továbbá az ingatlanra közérdekből külön jogszabályban feljogosított szervek javára alapított használati joghoz, vezetékjoghoz vagy ugyanezen okokból alapított szolgalomhoz történő hozzájárulást.

6. Jelen szerződés aláírásával az Önkormányzat meghatalmazza az Egyházközséget, hogy a jelen szerződés keretében vagyonkezelésbe adott ingatlannal kapcsolatos, vagy azt érintő olyan hatósági eljárásokban, amelyek az ingatlan tulajdonjogának változásával nem járnak (így például: építésügyi-, telekalakítási hatósági eljárás kezdeményezése; földhivatali adatváltozás átvezetése stb.) az ügyfél jogait – az Önkormányzat előzetes tájékoztatása mellett – gyakorolja.

7. Az Egyházközség a vagyonkezelésében lévő vagyont rendeltetésszerűen, a vagyonkezelési szerződésnek, a rendes gazdálkodás szabályainak megfelelően, a vagyonra vonatkozó biztonsági előírások betartásával, a nemzeti vagyont használó személytől elvárható gondossággal, mások jogainak és törvényes érdekeinek sérelme nélkül jogosult birtokolni, használni, szedni hasznait.

8. Amennyiben az Egyházközség a vagyonkezelésében lévő vagyon hasznosítását – az Önkormányzat előzetes hozzájárulásával - másnak átengedi, a használó magatartásáért, mint sajátjáért felel.

9. 2017. szeptember 1-től az Egyházközség viseli a vagyonkezelésében lévő vagyonnal összefüggő valamennyi költséget, közterhet, díjat, gondoskodik a vagyonvédelemről. Az Egyházközség kötelezettséget vállal arra, hogy a közüzemi szolgáltatókkal a szükséges szerződésmódosításokat megköti.

10. Az Önkormányzat felelős az ingatlan vagyonra vonatkozó biztosítási szerződés megkötéséért, és az ellenérték megfizetéséért. Felek rögzítik, hogy a biztosítási szerződés mindenkori kedvezményezettje az Önkormányzat.
Az Önkormányzat az esetleges káresemény bekövetkezte esetén kapott biztosítási összeget az Egyházközség részére átadja a vagyonelem javíttatása vagy pótlása céljából.
Az Egyházközség viseli az esetleges káresemény bekövetkezte esetén az önrészt, a kapott biztosítási összeg és a tényleges javíttatás vagy pótlás ellenértéke közötti különbözetet, valamint az ezzel kapcsolatos minden egyéb, más jogcímen felmerült költséget.

11. Az Egyházközség felelős a vagyonnal kapcsolatban a tűzvédelmi, munkavédelmi és környezetvédelmi törvényekben és egyéb kapcsolódó jogszabályokban foglaltak betartásáért és betartatásáért.

12. Az Egyházközség köteles teljesíteni a vagyonkezelésében lévő vagyonnal kapcsolatban a jogszabályban, illetve a vagyonkezelési szerződésben előírt nyilvántartási, adatszolgáltatási és elszámolási kötelezettséget.

13. A vagyonkezelésben lévő vagyont, annak értékét és változásait az Egyházközség nyilvántartja. Az Egyházközség a vagyonkezelésében lévő vagyon eszközeiről olyan elkülönített nyilvántartást köteles vezetni, amely tételesen tartalmazza ezek könyv szerinti bruttó és nettó értékét, az elszámolt értékcsökkenés összegét, az azokban bekövetkezett változásokat. A vagyon értékét nulla forintos értéken kell nyilvántartani, ha az adott vagyontárgy értéke természeténél, jellegénél fogva nem állapítható meg. A nyilvántartásnak tartalmaznia kell a vagyon elsődleges rendeltetése szerinti közfeladat megjelölését is. A nyilvántartási adatok - a minősített adat védelméről szóló törvény szerinti minősített adat kivételével – nyilvánosak.

14. Az Egyházközség a kezelésében lévő vagyonban bekövetkező változásokat, a változás bekövetkezésétől számított 10 munkanapon belül köteles jelenteni az Önkormányzatnak. A vagyonkezelésben lévő vagyont érintő beruházási, felújítási értéket az Egyházközségnek bizonylatokkal kell igazolnia. Az Egyházközségnek a kezelt vagyonra vonatkozóan adatszolgáltatási kötelezettsége van. Az Egyházközség évente egyszer, a tárgyévet követő év február 15-éig a vagyonkezelésében lévő vagyon tárgyévi változásairól - a beruházásokról és felújításokról a vagyonkezelésben lévő vagyonra aktivált és idegen tulajdonon végzett beruházásként aktivált érték bontásban -

az Önkormányzatnak a mindenkori jogszabályi előírásoknak megfelelő módon és formában, írásban adatot szolgáltat, továbbá a szükséges bizonylatokat, dokumentumokat átadja.

15. Az Egyházközség köteles az Önkormányzatot haladéktalanul értesíteni az ingatlan részét vagy egészét fenyegető veszélyről és a beállott kárról, a tudomására jutott minden olyan tényről, adatról, körülményről, amely a vagyon rendeltetésszerű, zavarmentes használatát akadályozza, kár bekövetkezésével fenyeget, a vagyon nagyobb mérvű romlásához vezethet, valamint arról, ha őt az Önkormányzat érdekkörét érintő okból kifolyólag jogai gyakorlásában harmadik személy akadályozza. Az Egyházközség köteles az értesítés mellett a szükséges intézkedéseket megtenni a kár megelőzése, a vagyon romlása megakadályozása érdekében.

16. Az Egyházközség köteles tűrni, hogy az Önkormányzat a veszély elhárítására, a kár következményeinek megszüntetésére vagy enyhítésére a szükséges intézkedéseket megtegye, a veszély elhárításában, illetve enyhítésében lehetőségeihez mérten részt vesz.

17. Az értesítés elmaradása vagy késedelme miatt bekövetkezett kárt, illetve költségnövekedést az Egyházközség köteles viselni. Az Egyházközség felel minden olyan kárért, amely a rendeltetésellenes vagy szerződésellenes használat következménye. A nem rendeltetésszerű használat folytán keletkezett hibák kijavítása, károk megtérítése az Egyházközség kötelezettsége függetlenül attól, hogy a bekövetkezett hiba, illetve a kár alkalmazottjai, ügyfelei, az intézmény tanulói vagy az érdekkörében eljáró személy magatartására vezethető vissza. Nem terheli az Egyházközséget a kártérítési kötelezettség, ha bizonyítja, hogy úgy járt el, ahogy az az adott helyzetben a közvagyon használójától elvárható.

18. Az Önkormányzat az Egyházközségtől követelheti a vagyonkezelésbe adott vagyon rendeltetés-, illetve szerződésellenes használatának megszüntetését. Ha az Egyházközség a rendeltetés-, illetve szerződésellenes használatot – az Önkormányzat felhívása ellenére tovább folytatja, az Önkormányzat kártérítést követelhet.

19. Az Egyházközség legalább az elszámolt értékcsökkenés mértékéig köteles gondoskodni a vagyonkezelésében levő vagyon értékének, állagának megóvásáról, karbantartásáról, továbbá a szükséges felújítások, pótlások, cserék kivitelezési munkálatainak elvégzéséről, elvégeztetéséről, így az ingatlanokban lévő központi berendezések, az ezekhez csatlakozó vezetékrendszerek működőképes állapotának biztosításáról, az átvételkori állapotnak megfelelő szinten tartásáról.

20. Az Egyházközség a saját költségén az Önkormányzat előzetes írásbeli engedélye alapján jogosult a vagyonkezelésében levő ingatlant átalakítani, illetőleg a falak, a mennyezet vagy a padlózat megbontásával, tárgyaknak azokhoz történő rögzítésével járó műveletet, valamint a beruházás, felújítás időpontjáig elszámolt értékcsökkentést meghaladó, annak értékét növelő beruházást, felújítást végezni.

21. Felek rögzítik, hogy a beruházás, felújítás keretében létrejött vagyon tulajdonjoga az Önkormányzatot illeti meg.

22. Amennyiben a beruházás, felújítás tárgyévi értéke kisebb, mint a tárgyévben a vagyonkezelésben lévő eszközök után elszámolt értékcsökkenés összege, úgy a

különbözet az Önkormányzat által követelésként kerül kimutatásra, melyet az Egyházközség legkésőbb a vagyonkezelési szerződés megszűnésekor köteles pénzben megtéríteni. Az elszámolási éveket érintő beruházási, felújítási különbözet - a vagyonkezelési szerződés megszűnéséig - átvihető a következő évekre.

23. Az Egyházközség jogosult az ingatlant saját berendezéseivel ellátni, e berendezések felett szabadon rendelkezhet, és a szerződés megszűnése esetén ezeket saját tulajdonaként elszállíthatja, köteles azonban az eredeti állapotot saját költségén helyreállítani.

24. Az Önkormányzat az ingatlanban lévő, az Egyházközség tulajdonát képező vagyontárgyakért felelősséget nem vállal.

25. Az Egyházközség vagyonkezelésébe adott, a köznevelési feladat ellátásához véglegesen feleslegessé vált vagyont 20 napon belül köteles az Önkormányzat részére visszaadni, aki köteles azt visszavenni.

Tulajdonosi ellenőrzés

26. Az Önkormányzat mint tulajdonos évente legalább egy alkalommal ellenőrizni jogosult a nevelő munka zavarása nélkül, előzetes értesítés alapján a vagyonkezelésbe adott önkormányzati vagyonnal való gazdálkodást, a vagyon rendeltetésszerű használatát.
Az ellenőrzés során az Önkormányzat képviselője jogosult
a) az Egyházközség használatában álló ingatlan területére, illetve az Egyházközség által használt irodai és egyéb célú helyiségeibe belépni és ott tartózkodni,
b) az ellenőrzés tárgyához kapcsolódó iratokba és más dokumentumokba, elektronikus adathordozón tárolt adatokba – a külön jogszabályokban meghatározott adat- és titokvédelmi előírások betartásával – betekinteni,
c) az Egyházközség alkalmazottjától írásban vagy szóban felvilágosítást, információt kérni,
d) az átadott ingatlan és ingó vagyontárgyak meglétét és állagát ellenőrizni,
Az Önkormányzat az ellenőrzés megállapításairól értesíti az Egyházközséget.

Működési költségek viselésének szabályai

27. A vagyonkezelésben lévő ingatlanok és ingóságok működési költségeit az Egyházközség köteles viselni.

A szerződés hatálya és annak megszűnése

28. Jelen szerződés az aláírása napján lép hatályba azzal, hogy rendelkezéseit 2017. szeptember 1-től kell alkalmazni és hatálya a Felek által megkötött köznevelési szerződés bármely okból történő megszűnéséig tart.

29. Egyházközség köteles az Önkormányzatot minden olyan körülményről haladéktalanul tájékoztatni, melynek következtében jelen szerződés teljesítése veszélybe kerülhet, illetve amely az Egyházközség jelen szerződés szerinti kötelezettségeinek teljesítésére kedvezőtlen kihatással lehet.

30. Jelen szerződés megszűnik, ha a Felek által megkötött köznevelési szerződés bármely okból megszűnik, az Egyházközség által alapított és az 1. pontban körülírt ingatlanban

működő köznevelési intézmény bármely módon jogutód nélkül megszűnik, az új intézményre vonatkozó működési engedélyt nem adják ki, vagy visszavonják, a működési engedély hatálya megszűnik, az Egyházközség nem teljesíti az átvétellel vállalt feladatok ellátását, továbbá a köznevelési feladat ellátása az 1. pontban körülírt ingatlanban bármely okból megszűnik. Felek rögzítik, hogy jelen szerződés megszűnése részlegesen is lehetséges, amennyiben a jelen szerződésben foglalt vagyontárgyak egy része tekintetében szűnik meg a köznevelési feladat ellátása.

31. Az Egyházközség vagyonkezelői jogának megszűnése esetén, a megszűnése napjától számított 20 munkanapon belül köteles az ingatlant kiüríteni és a jelen szerződés 1. pontjában körülírt vagyontárgyakkal együtt, a rendeltetésszerű használat mellett elhasználódott vagy elavult eszközök kivételével, rendeltetésszerű használatra alkalmas állapotban az Önkormányzat részére visszaadni, és teljes körűen elszámolni. Az elszámolás során megállapított esetleges hiány esetén Egyházközség a hiány mértékéig megtérítési, illetve kártérítési kötelezettséggel tartozik az Önkormányzatnak.

32. Amennyiben az Egyházközség az ingatlant az előírt határidőig nem hagyja el, az Önkormányzat jogosult a helyiségeket birtokba venni, az Egyházközség helyiségekben található ingóságairól két tanúval hitelesített leltárt készíteni, és az Egyházközséget az ingóságok 8 napon belüli elszállítására írásban felszólítani.

33. Amennyiben az Egyházközség az írásbeli felszólítást követő 8 napon belül nem szállítja el az ingóságait, az Önkormányzat jogosult a vagyontárgyakat értékesíteni vagy választása szerint az Egyházközség költségén azokat elszállíttatni és a megfelelő helyen történő raktározásáról gondoskodni.

34. A szerződés megszűnése esetén az Egyházközség cserehelyiségre igényt nem tarthat.

35. A szerződés megszűnése esetén a vagyonkezelői jognak az ingatlan-nyilvántartásból való törléséről az Egyházközség saját költségén köteles gondoskodni 8 napon belül.

Egyéb rendelkezések

36. A szerződést a Felek írásban jogosultak módosítani vagy kiegészíteni.

37. Kapcsolattartók kijelölése: Felek a működtetési feladatok, illetve a használat Önkormányzat által történő ellenőrzése során kapcsolattartóként az alábbi személyeket jelölik meg:
Önkormányzat: Dr. Nagy Krisztina
Pápai Polgármesteri Hivatal
8500 Pápa, Fő u. 5.
06 (89) 515-013
nagy.krisztina@papa.hu

Egyházközség: Márkus Mihály lelkipásztor
Pápai Református Egyházközség
8500 Pápa, Március 15. tér
06 (89) 324-415
kalvinesillag@gmail.com

38. Jelen szerződést Pápa Város Önkormányzatának Képviselőtestülete ...../2017. (.....) határozatával hagyta jóvá.

39. Felek megállapodnak abban, hogy a jelen szerződésből adódó, vagy azzal kapcsolatban felmerülő vitákat vagy nézetkülönbségeket tárgyalások útján rendezik. Esetleges jogvitájukra hatáskörtől függően a Pápai Járásbíróság, illetve a Veszprémi Törvényszék illetékességét kötik ki.

40. A jelen szerződésben nem szabályozott kérdésekben a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény, a nemzeti vagyonról szóló 2011. évi CXCVI. törvény, a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény, Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény, valamint az egyéb vonatkozó jogszabályok rendelkezései az irányadók.

Jelen szerződés 7 (hét) egymással mindenben megegyező eredeti példányban készült, melyet a Felek elolvastak, az abban foglaltakat megértették, és mint akaratukkal mindenben megegyezőt jóváhagyólag aláírták.

Pápa, 2017. .....

.....
Pápa Város Önkormányzata
Dr. Áldozó Tamás
polgármester

Pápa, 2017. .....

.....
Pápai Református Egyházközség
Márkus Mihály lelkipásztor
dr. Böröczky Zoltán főgondnok

Jogi ellenjegyzés:

.....
Kanozsainé dr. Pék Mária
címzetes főjegyző

Pápa, 2017. .....

Pénzügyi ellenjegyzés:

.....
Sternerné Szalai Krisztina
költségvetési csoportvezető

Pápa, 2017. .....

5. számú melléklet

Okirat száma: 1/289/2017.

Módosító okirat

A **Pápai Városi Óvodák** Pápa Város Önkormányzatának Képviselőtestülete által 2016. október 27. napján kiadott, 6/314-2/2016. számú alapító okiratát az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 8/A. §-a és a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 21. § (2) bekezdése alapján – Pápa Város Önkormányzatának Képviselőtestülete ...../2017.(IV.28.) határozatának ..... pontjára figyelemmel –a következők szerint módosítom:

1. Az alapító okirat 4.3.9. pontja elhagyásra kerül.

2. Az alapító okirat 6.2. pontjába foglalt táblázat 7. sora elhagyásra kerül.

3. Az alapító okirat 6.3. pontjába foglalt táblázat 8. sora elhagyásra kerül.

4. Az alapító okirat 6.4. pontjába foglalt táblázat 8. sora elhagyásra kerül.

Jelen módosító okiratot 2017. szeptember 1. napjától kell alkalmazni.

Kelt: Pápa, 2017. április 28.

P.H.

Dr. Áldozó Tamás
polgármester

Kanozsainé dr. Pék Mária
címzetes főjegyző

Okirat száma: 1/289-2/2017.

Alapító okirat

módosításokkal egységes szerkezetbe foglalva

Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 8/A. §-a és a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 21. § (2) bekezdése alapján a **Pápai Városi Óvodák** alapító okiratát a következők szerint adom ki:

1. A költségvetési szerv megnevezése, székhelye, telephelye

1.1. A költségvetési szerv megnevezése: Pápai Városi Óvodák

1.2. A költségvetési szerv idegen nyelvű megnevezése

1.2.1. Angol nyelven: The City Kindergartens of Pápa

1.2.2. Német nyelven: Städtische Kindergarten von Pápa

1.3. A költségvetési szerv

1.3.1. székhelye: 8500 Pápa, Képző u. 3.

1.3.2. telephelye(i):

	telephely megnevezése	telephely címe
1	Pápai Városi Óvodák Erzsébetvárosi Tagóvodája	8500 Pápa, Kisfaludy u. 20.
2	Pápai Városi Óvodák Vajda Péter lakótelepi Tagóvodája	8500 Vajda Péter ltp. 28.
3	Pápai Városi Óvodák Tókerti Tagóvodája	8500 Pápa, Ötödik u. 26.
4	Pápai Városi Óvodák Nátuskerti Tagóvodája	8500 Pápa, Radnóti u. 12.
5	Pápai Városi Óvodák Tapolcafői Tagóvodája	8500 Pápa, Tapolcafői u. 67.
6	Pápai Városi Óvodák Huszár lakótelepi Tagóvodája	8500 Pápa, Huszár ltp.
7	Pápai Városi Óvodák Csókai Tagóvodája	8500 Pápa, Veszprémi u. 9.
8	Pápai Városi Óvodák Fáy András lakótelepi Tagóvodája	8500 Pápa, Szövetkezet u. 36/a.
9	Pápai Városi Óvodák Kéttornyúlaki Tagóvodája	8500 Pápa, Kéttornyúlaki u. 12.

2. A költségvetési szerv alapításával és megszűnésével összefüggő rendelkezések

2.1. A költségvetési szerv alapításának dátuma: 2003.07.01.

3. A költségvetési szerv irányítása, felügyelete

3.1. A költségvetési szerv irányító szervének

3.1.1. megnevezése: Pápa Város Önkormányzatának Képviselőtestülete

3.1.2. székhelye: 8500 Pápa, Fő u. 5.

3.2. A költségvetési szerv fenntartójának

3.2.1. megnevezése: Pápa Város Önkormányzata

3.2.2. székhelye: 8500 Pápa, Fő u. 5.

4. A költségvetési szerv tevékenysége

4.1. A költségvetési szerv közfeladata:
Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13. § (1) bekezdés 6. pontjában foglaltak alapján: óvodai ellátás.

4.2. A költségvetési szerv főtevékenységének államháztartási szakágazati besorolása:

	szakágazat száma	szakágazat megnevezése
1	851020	Óvodai nevelés

4.3. A költségvetési szerv alaptevékenysége:

4.3.1. A gyermek három éves korától a tankötelezettség – jogszabályban meghatározottak szerinti - kezdetéig nevelő intézmény, amely biztosítja a gyermekek napközbeni ellátásával összefüggő feladatokat is.
Biztosítja a többi gyermekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek – figyelembe véve a gyermek fogyatékosságát is - integrált oktatását-nevelését is, abban a tagóvodában, ahol a személyi és tárgyi feltételek rendelkezésre állnak.

4.3.2. **Képző u. 3.**
A nemzeti köznevelésről szóló 2011. CXC. törvény 4. § 1. a) szerinti óvodai nevelés biztosítása, továbbá a többi gyermekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek – figyelembe véve a gyermek fogyatékosságát is - integrált nevelése.

4.3.3. **Pápai Városi Óvodák Erzsébetvárosi Tagóvodája**
A nemzeti köznevelésről szóló 2011. CXC. törvény 4. § 1. a) szerinti óvodai nevelés biztosítása, továbbá a többi gyermekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek – figyelembe véve a gyermek fogyatékosságát is - integrált nevelése.

4.3.4. **Pápai Városi Óvodák Vajda Péter lakótelepi Tagóvodája**
A nemzeti köznevelésről szóló 2011. CXC. törvény 4. § 1. a) szerinti óvodai nevelés biztosítása, továbbá a többi gyermekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek – figyelembe véve a gyermek fogyatékosságát is - integrált nevelése.

Egy csoportban kétnyelvű német nemzetiségi óvodai nevelés biztosítása.

4.3.5. **Pápai Városi Óvodák Tókerti Tagóvodája**

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. CXC. törvény 4. § 1. a) szerinti óvodai nevelés biztosítása.

4.3.6. **Pápai Városi Óvodák Nátuskerti Tagóvodája**

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. CXC. törvény 4. § 1. a) szerinti óvodai nevelés biztosítása, továbbá a többi gyermekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek – figyelembe véve a gyermek fogyatékosságát is - integrált nevelése.

4.3.7. **Pápai Városi Óvodák Tapolcafői Tagóvodája**

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. CXC. törvény 4. § 1. a) szerinti óvodai nevelés biztosítása.

4.3.8 **Pápai Városi Óvodák Huszár lakótelepi Tagóvodája**

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. CXC. törvény 4. § 1. a) szerinti óvodai nevelés biztosítása, továbbá a többi gyermekkel együtt nevelhető sajátos nevelési igényű gyermekek – figyelembe véve a gyermek fogyatékosságát is - integrált nevelése.

4.3.9. **Pápai Városi Óvodák Fáy András lakótelepi Tagóvodája**

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. CXC. törvény 4. § 1. a) szerinti óvodai nevelés biztosítása.

Az interkulturális nevelés óvodai gyakorlatának mellékletével kiegészített Helyi Óvodai Nevelés Program alapján - magyar-angol két nevelési nyelvű ellátást biztosít a SAC/C-17 program végrehajtása során a városba érkező nem magyar állampolgárságú gyermekek számára.

4.3.10. **Pápai Városi Óvodák Kéttornyúlaki Tagóvodája**

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. CXC. törvény 4. § 1. a) szerinti óvodai nevelés biztosítása.

4.4. A költségvetési szerv alaptevékenységének kormányzati funkció szerinti megjelölése:

	kormányzati funkciószám	kormányzati funkció megnevezése
1	091110	Óvodai nevelés, ellátás szakmai feladatai
2	091120	Sajátos nevelési igényű gyermekek óvodai nevelésének, ellátásának szakmai feladatai
3	091130	Nemzetiségi óvodai nevelés, ellátás szakmai feladatai
5	091140	Óvodai nevelés, ellátás működtetési feladatai
6	095020	Iskolarendszeren kívüli egyéb oktatás, képzés
7	107080	Esélyegyenlőség elősegítését célzó tevékenységek és programok
8	041231	Rövid időtartamú közfoglalkoztatás
9	041233	Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás

4.5. A költségvetési szerv illetékessége, működési területe:

Pápa város közigazgatási területe

Kötelező felvételt biztosít a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC törvény 49. § (3) bekezdésében foglaltak alapján közzétett felvételi körzetben lakók részére.

5. A költségvetési szerv szervezete és működése

5.1. A költségvetési szerv vezetőjének megbízási rendje:

A magasabb vezető beosztást nyilvános pályázat útján kell betölteni. A pályázat eljárási rendjét a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvényben, a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvényben (a továbbiakban: Kjt.) és a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a Kjt. köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról szóló 326/2013. (VIII.30.) Korm. rendeletben foglaltak határozzák meg. Az intézményvezetői megbízás Pápa Város Önkormányzata Képviselőtestületének hatáskörébe tartozik.

5.2. A költségvetési szervnél alkalmazásban álló személyek jogviszonya:

	foglalkoztatási jogviszony	jogviszonyt szabályozó jogszabály
1	közalkalmazotti jogviszony	A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény, a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény (a továbbiakban: Kjt.), valamint a pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a Kjt. köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról szóló 326/2013. (VIII.30.) Korm. rendelet
2	munkaviszony	A munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény
3	egyéb foglalkoztatási jogviszony (pl. megbízási jogviszony)	A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény
4	közfoglalkoztatási jogviszony	A közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CVI. törvény

6. A köznevelési intézményre vonatkozó rendelkezések

6.1. A köznevelési intézmény

6.1.1. típusa: óvoda

6.1.2. alapfeladatának jogszabály szerinti megnevezése: óvodai nevelés

6.1.3. gazdálkodásával összefüggő jogosítványok:
Az intézmény önálló költségvetéssel és bankszámlával rendelkezik. Meghatározott pénzügyi-gazdasági feladatait Pápa Város Önkormányzata Közoktatási és Közművelődési Intézmények Gazdasági Ellátó Szervezete (8500 Pápa, Anna tér 10.) látja el.
A két intézmény közötti munkamegosztást és a felelősségvállalás rendjét a közöttük létrejött külön megállapodás tartalmazza.

6.2. A köznevelési intézmény tagintézménye(i):

	tagintézmény megnevezése	tagintézmény címe
1	Pápai Városi Óvodák Erzsébetvárosi Tagóvodája	8500 Pápa, Kisfaludy u. 20.
2	Pápai Városi Óvodák Vajda Péter lakótelepi Tagóvodája	8500 Vajda Péter ltp. 28.

	Német neve: Vajda-Péter-Wohnsiedlung-Kindergarten der Städtischen Kindergarten von Pápa	
3	Pápai Városi Óvodák Tókerti Tagóvodája	8500 Pápa, Ötödik u. 26.
4	Pápai Városi Óvodák Nátuskerti Tagóvodája	8500 Pápa, Radnóti u. 12.
5	Pápai Városi Óvodák Tapolcafői Tagóvodája	8500 Pápa, Tapolcafői u. 67.
6	Pápai Városi Óvodák Huszár lakótelepi Tagóvodája	8500 Pápa, Huszár ltp.
7	Pápai Városi Óvodák Fáy András lakótelepi Tagóvodája Angol neve: Fáy Housing Estate Kindergarten a Member of the City Kindergartens of Pápa	8500 Pápa, Szövetkezet u. 36/a.
8	Pápai Városi Óvodák Kéttornyúlaki Tagóvodája	8500 Pápa, Kéttornyúlaki u. 12.

6.3. A feladatellátási helyenként felvehető maximális gyermek-, tanulólétszám a köznevelési intézmény

	feladatellátási hely megnevezése	tagozat megjelölése	maximális gyermek-, tanulólétszám
1	Pápai Városi Óvodák	-	150 fő
2	Pápai Városi Óvodák Erzsébetvárosi Tagóvodája	-	95 fő
3	Pápai Városi Óvodák Vajda Péter lakótelepi Tagóvodája	-	100 fő
4	Pápai Városi Óvodák Tókerti Tagóvodája	-	70 fő
5	Pápai Városi Óvodák Nátuskerti Tagóvodája	-	100 fő
6	Pápai Városi Óvodák Tapolcafői Tagóvodája	-	25 fő
7	Pápai Városi Óvodák Huszár lakótelepi Tagóvodája	-	144 fő
8	Pápai Városi Óvodák Fáy András lakótelepi Tagóvodája	-	125 fő
9	Pápai Városi Óvodák Kéttornyúlaki Tagóvodája	-	25 fő

6.4. A feladatellátást szolgáló ingatlanvagyon:

	ingatlan címe	ingatlan helyrajzi száma	vagyon feletti rendelkezés joga vagy a vagyon használati joga	az ingatlan funkciója, célja
1	8500 Pápa, Képző u. 3.	1990/10	Pápa Város Önkormányzatának tulajdonában	óvoda
2	8500 Pápa, Kisfaludy u. 20.	4902/4	Pápa Város Önkormányzatának tulajdonában	óvoda
3	8500 Pápa, Vajda P. ltp. 28.	6341/52	Pápa Város Önkormányzatának tulajdonában	óvoda
4	8500 Pápa, Ötödik u. 26.	586	Pápa Város Önkormányzatának tulajdonában	óvoda

5	8500 Pápa, Radnóti u. 12.	241	Pápa Város Önkormányzatának tulajdonában	óvoda
6	8500 Pápa, Tapolcafői u. 67.	9305	Pápa Város Önkormányzatának tulajdonában	óvoda
7	8500 Pápa, Huszár ltp.	3906/5	Pápa Város Önkormányzatának tulajdonában	óvoda
8	8500 Pápa, Szövetkezet u. 36/a.	3335	Pápa Város Önkormányzatának tulajdonában	óvoda
9	8591 Pápa-Kéttornyúlak, Kéttornyúlaki u. 12.	8194	Kéttornyúlaki Református Egyházközség tulajdonában Pápa Város Önkormányzatának használati jogával	óvoda

Az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról szóló 368/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet 5. § (4) bekezdése alapján a Magyar Államkincstár nevében igazolom, hogy jelen alapító okirat módosításokkal egységes szerkezetbe foglalt szövege megfelel az alapító okiratnak a Pápai Városi Óvodák 2017. április 28. napján kelt, ... napjától alkalmazandó 1/289/2017. okiratszámú módosító okirattal végrehajtott módosítása szerinti tartalmának.

Kelt: .....

P.H.

Magyar Államkincstár

PÁPA VÁROS POLGÁRMESTERE
8500 PÁPA, Fő u. 5.
Tel: 89/515-000
Fax: 89/515-083
E-mail: polgarmester@papa.hu

59.

Tisztelt Képviselőtestület!

Pápa Város Önkormányzata Képviselőtestületének 25/2017. (II. 24.) határozatában foglaltak alapján a 8500 Pápa, Komáromi utca 14. szám (6596/3 hrsz.) alatti „Kóter turistaszállót" az Önkormányzat 2017. május 2-től bérbeadás útján hasznosítja.

Fentiekre tekintettel az Önkormányzat és a Pápai Platán Nonprofit Kft. közös megegyezéssel megszüntette a „Kóter turistaszállóra" vonatkozó üzemeltetési szerződést, ami miatt szükséges a Kft. ezen telephelyének törlése a cégnyilvántartásból.

A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény 3:109. § (4) bekezdése szerint a 100%-os önkormányzati tulajdonban lévő Kft. esetén az alapító okirat módosításáról a Képviselőtestület dönt.

Kérem a Tisztelt Képviselőtestületet, hogy az előterjesztést megtárgyalni és az alábbi határozati javaslatot elfogadni szíveskedjen.

Összeállította: dr. Verrasztó Norbert Károly köztisztviselő

Pápa, 2017. április 19.

PÁPA VÁROS ÖNKORMÁNYZATA * 1. POLGÁRMESTER *

Dr. Áldozó Tamás
polgármester

HATÁROZATI JAVASLAT

Pápa Város Önkormányzatának Képviselőtestülete a Pápai Platán Nonprofit Kft. alapító okiratát úgy módosítja, hogy a Kft. telephelyei közül a 8500 Pápa, Komáromi utca 14. szám alatti címet törli.

A Képviselőtestület felhatalmazza a polgármestert a módosított alapító okirat aláírására, egyidejűleg utasítja Boros Katalin ügyvezetőt a szükséges intézkedések megtételére.

Határidő: azonnal
Felelős: Dr. Áldozó Tamás polgármester
Boros Katalin ügyvezető

60.

PÁPA VÁROS POLGÁRMESTERE
8500 PÁPA, Fő u. 5.
Tel: 89/324-585
Fax: 89/515-083
E-mail: polgarmester@papa.hu

Tisztelt Képviselőtestület!

A Jókai Mór Művelődési és Szabadidő Központ (a továbbiakban: Intézmény) törzskönyvi kivonatában a főtevékenység TEÁOR száma „9101 Könyvtári, levéltári tevékenység" helytelenül szerepel. A Magyar Államkincstár Veszprém Megyei Igazgatóságának tájékoztatása szerint a kormányzati funkciók, államháztartási szakfeladatok és szakágazatok osztályozási rendjéről szóló 68/2013. (XII.29.) NGM rendelet 10. § (3) bekezdésében foglaltak szerint a TEÁOR szám és a szakágazat változása együtt történhet.
Fentiekre tekintettel az Intézmény alapító okiratában a szakágazat számát a „910110 Közművelődési intézmények tevékenysége" elnevezésről „932900 Máshova nem sorolható egyéb szórakoztatás, szabadidős tevékenység"-re szükséges módosítani.

Továbbá az Intézmény alapító okiratában a tapolcafői Művelődési Ház, mint telephely címe helytelenül szerepel, ezért azt Pápa, Tapolcafői u. 49-ről Pápa, Tapolcafői u. 77-re kell javítani.

Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 8/A. § (2) bekezdése, valamint a 111. § (26) bekezdése értelmében 2015. január 1-jétől az alapító, a módosító és a megszüntető okiratokat a Magyar Államkincstár honlapján közzétett formanyomtatványok szerint kell elkészíteni.

Fentiekre tekintettel kérem a Tisztelt Képviselőtestületet, hogy az előterjesztést megtárgyalni és az alábbi határozati javaslatot elfogadni szíveskedjen.

Összeállította: Horváth Hajnalka köztisztviselő

Pápa, 2017. április 18.

PÁPA VÁROS ÖNKORMÁNYZATA * 1. POLGÁRMESTER *

Dr. Áldozó Tamás
polgármester

HATÁROZATI JAVASLAT

I. Pápa Város Önkormányzatának Képviselőtestülete a Jókai Mór Művelődési és Szabadidő Központ 1/288/2017. számú módosító okiratát, valamint 1/288-2/2017. számú módosításokkal egységes szerkezetbe foglalt alapító okiratát jóváhagyja.

A Képviselőtestület döntése a törzskönyvi nyilvántartásba történő bejegyzés napjával lép hatályba.

A Képviselőtestület utasítja a jegyzőt, hogy a határozat végrehajtásával kapcsolatban a szükséges intézkedéseket tegye meg.

A Képviselőtestület felhatalmazza a polgármestert és a jegyzőt a módosító okirat aláírására.

Határidő: azonnal
Felelős: Dr. Áldozó Tamás polgármester
Kanozsainé dr. Pék Mária címzetes főjegyző

II. A Képviselőtestület utasítja a Jókai Mór Művelődési és Szabadidő Központ vezetőjét, hogy az alapító okirat alapján a Szervezeti és Működési Szabályzat szükséges módosítását végezze el, és az egységes szerkezetű szabályzatot terjessze Pápa Város Önkormányzatának Ügyrendi és Összeférhetetlenségi Bizottsága elé jóváhagyásra.

Határidő: benyújtásra: 2017. május 31.
jóváhagyásra: 2017. június 30.
Felelős: Szabadkai Verita intézményvezető
Pápa Város Önkormányzatának Ügyrendi és Összeférhetetlenségi Bizottsága elnöke

Okirat száma: 1/288/2017.

Módosító okirat

A Jókai Mór Művelődési és Szabadidő Központ Pápa Város Önkormányzatának Képviselőtestülete által 2016. április 29. napján kiadott,1/196-4/2016. számú alapító okiratát az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 8/A. §-a alapján – Pápa Város Önkormányzata Képviselőtestülete ..... /2017. (.....) határozatának ..... pontjára figyelemmel –a következők szerint módosítom:

1. Az alapító okirat 1.2.2. pontjában foglalt táblázat 5. sorában a „8500 Pápa, Tapolcafői u. 49." helyébe „8500 Pápa, Tapolcafői u. 77." szöveg lép.

2. Az alapító okirat 4.2. pontjában a „910110 Közművelődési intézmények tevékenysége" helyébe „932900 Máshova nem sorolható egyéb szórakoztatás, szabadidős tevékenység" szöveg lép.

3. Az alapító okirat 4.3.6. pontjában a „8500 Pápa, Tapolcafői u. 49." helyébe „8500 Pápa, Tapolcafői u. 77." szöveg lép.

Jelen módosító okiratot a törzskönyvi nyilvántartásba történő bejegyzés napjától kell alkalmazni.

Kelt: Pápa, 2017. április 28.

P.H.

Dr. Áldozó Tamás
polgármester

Kanozsainé dr. Pék Mária
címzetes főjegyző

Okirat száma: 1/288-2/2017.

Alapító okirat

módosításokkal egységes szerkezetbe foglalva

Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény 8/A. §-a alapján a Jókai Mór Művelődési és Szabadidő Központ alapító okiratát a következők szerint adom ki:

1. A költségvetési szerv megnevezése, székhelye, telephelye

1.1. A költségvetési szerv

1.1.1. megnevezése: Jókai Mór Művelődési és Szabadidő Központ

1.1.2. rövidített neve: JMSZK

1.2. A költségvetési szerv

1.2.1. székhelye: 8500 Pápa, Erzsébet liget 1.

1.2.2. telephelye(i):

	telephely megnevezése	telephely címe
1	Pápa Város Címer- és Fegyvertörténeti Kiállítása	8500 Pápa, Fő tér 23.
2	Városi Sportcsarnok	8500 Pápa, Várkert u. 4.
3	Művelődési Ház	8500 Pápa, Borsosgyőri u. 25.
4	Művelődési Ház	8500 Pápa, Kéttornyúlaki u. 11.
5	Művelődési Ház	8500 Pápa, Tapolcafői u. 77.
6	Huszár Közösségi Ház	8500 Pápa, Huszár ltp. 3.
7	Kópé-Vár	8500 Pápa, Zárda u. 5/B.
8	Raktár	8500 Pápa, Fő tér 16.
9	Belvárosi közösségi helyiség	8500 Pápa, Korvin u. 9.

2. A költségvetési szerv alapításával és megszűnésével összefüggő rendelkezések

2.1. A költségvetési szerv alapításának dátuma: 1986.01.01.

2.2. A költségvetési szerv jogelőd költségvetési szervének

	megnevezése	székhelye
1	Kiállítóhelyek és Rendezvények Koordinációs Központja	8500 Pápa, Fő tér 21.
2	Városi Sportcsarnok	8500 Pápa, Várkert u. 4.

3. A költségvetési szerv irányítása, felügyelete

3.1. A költségvetési szerv irányító szervének

3.1.1. megnevezése: Pápa Város Önkormányzatának Képviselőtestülete

3.1.2. székhelye: 8500 Pápa, Fő u. 5.

3.2. A költségvetési szerv fenntartójának

3.2.1. megnevezése: Pápa Város Önkormányzata

3.2.2. székhelye: 8500 Pápa, Fő u. 5.

4. A költségvetési szerv tevékenysége

4.1. A költségvetési szerv közfeladata:

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13. § (1) bekezdésének 7.és 15. pontjában foglaltak alapján: a kulturális szolgáltatás, filmszínház, előadó-művészeti szervezet támogatása, a kulturális örökség helyi védelme, a helyi közművelődési tevékenység támogatása; sport, ifjúsági ügyek.

A muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvényben foglalt közművelődési feladatok ellátása.

A sportról szóló 2004. évi I. törvény alapján az állampolgárok testneveléshez és sportoláshoz fűződő jogának biztosítása.

4.2. A költségvetési szerv főtevékenységének államháztartási szakágazati besorolása:

	szakágazat száma	szakágazat megnevezése
1	932900	Máshova nem sorolható egyéb szórakoztatás, szabadidős tevékenység

4.3. A költségvetési szerv alaptevékenysége:

4.3.1. Pápa, Erzsébet liget 1.:

Színházi előadások, zenei rendezvények, szórakoztató műsoros estek, bál, disco, filmvetítések szervezése, tartása. Közhasznú tanfolyamok, szakkörök, klubok működtetése. Népfőiskolák, ismeretterjesztő előadások, felnőtt és egyéb oktatás szervezése és ezekhez helyszín biztosítása. Amatőr művészeti csoportok működtetése. A szabadidő hasznos eltöltését célzó programok szervezése és ezekhez helyszín biztosítása. A városban a közművelődés szakterületén működő egyéb intézmények, civil szervezetek programjai időpontjának koordinálása, számukra helyszín biztosítása. Kulturális szolgáltatások működtetése. Időszaki kiállításokhoz helyszín biztosítása.

Az intézmény szakmai és pénzügyi-gazdasági irányítási feladatainak ellátása.

Folyóirat, időszaki kiadvány, plakát, reklámanyag kiadásával kapcsolatos feladatok ellátása.

4.3.2. Pápa, Fő tér 23.:
Időszaki kiállításokhoz helyszín biztosítása.

4.3.3. Pápa, Várkert u. 4.:
Különböző városi, regionális, országos és nemzetközi sportrendezvények megszervezése, illetve ilyen jellegű események számára hely és infrastrukturális feltételek biztosítása.

4.3.4. Pápa, Borsosgyőri u. 25.:
Zenei rendezvények, szórakoztató műsoros estek, bál tartása. Közhasznú tanfolyamok, szakkörök, klubok működtetése. Népfőiskolákhoz, ismeretterjesztő előadásokhoz, felnőtt és egyéb oktatáshoz, amatőr művészeti csoportok rendezvényeihez, a szabadidő hasznos eltöltését célzó programokhoz, a településrészen a közművelődés szakterületén működő egyéb intézmények, civil szervezetek összejöveteleihez, rendezvényeihez, valamint állandó és időszaki kiállításokhoz helyszín biztosítása.

4.3.5. Pápa, Kéttornyúlaki u. 11.:
Zenei rendezvények, szórakoztató műsoros estek, bál tartása. Közhasznú tanfolyamok, szakkörök, klubok működtetése. Népfőiskolákhoz, ismeretterjesztő előadásokhoz, felnőtt és egyéb oktatáshoz, amatőr művészeti csoportok rendezvényeihez, a szabadidő hasznos eltöltését célzó programokhoz, a településrészen a közművelődés szakterületén működő egyéb intézmények, civil szervezetek összejöveteleihez, rendezvényeihez, valamint állandó és időszaki kiállításokhoz helyszín biztosítása.

4.3.6. Pápa, Tapolcafői u. 77.:
Zenei rendezvények, szórakoztató műsoros estek, bál tartása. Közhasznú tanfolyamok, szakkörök, klubok működtetése. Népfőiskolákhoz, ismeretterjesztő előadásokhoz, felnőtt és egyéb oktatáshoz, amatőr művészeti csoportok rendezvényeihez, a szabadidő hasznos eltöltését célzó programokhoz, a településrészen a közművelődés szakterületén működő egyéb intézmények, civil szervezetek összejöveteleihez, rendezvényeihez, valamint állandó és időszaki kiállításokhoz helyszín biztosítása.

4.3.7. Pápa, Huszár ltp. 3.:
Zenei rendezvények, szórakoztató műsoros estek, bál tartása. Közhasznú tanfolyamok, szakkörök, klubok működtetése. Népfőiskolákhoz, ismeretterjesztő előadásokhoz, felnőtt és egyéb oktatáshoz, amatőr művészeti csoportok rendezvényeihez, a szabadidő hasznos eltöltését célzó programokhoz, a városban a közművelődés szakterületén működő egyéb intézmények, civil szervezetek összejöveteleihez, rendezvényeihez, valamint állandó és időszaki kiállításokhoz helyszín biztosítása.

4.3.8. Pápa, Zárda u. 5/B.:
Biztonságos, modern, esztétikus és környezetbarát játékeszközök használatának biztosítása főleg a lakóterületen élő hátrányos helyzetű gyermekek számára állandó felnőtt felügyelet mellett. Játékkölcsönző működtetése olyan játékokkal, melyek elsősorban közös játékra adnak lehetőséget. Tartalmas szabadidős elfoglaltság biztosítása a gyermekek és a családok számára: játszóházi és kézműves foglalkozások, szellemi és ügyességi versenyek, vetélkedők, családi és gyermek klubok (pl. film-klubok, baba-mama klubok, életmód klubok) tanfolyamok szervezése és működtetése. Közösségépítő és spontán találkozásokhoz helyszín biztosítása. Önsegítő csoportok működtetése a családokat érintő problémák megoldására, tanácsadás megszervezése a rászoruló családok számára szakemberek bevonásával (jogi, pénzügyi, életvezetési, egészségügyi, stb.).

4.3.9. Pápa, Fő tér 16.:

Scenikai, színpadtechnikai raktár. Mobil színpad elemek, alkatrészeik, fény-, hangtechnikai eszközök, berendezések, színpadi, énekkari dobogók állagmegtartó, megóvó tárolása, raktározása.

4.3.10. Pápa, Korvin u. 9.

Belvárosi közösségek, klubok összejöveteléhez helyszín, ill. a belvárosban zajló rendezvények kiszolgálásához infrastrukturális háttér biztosítása.

4.4. A költségvetési szerv alaptevékenységének kormányzati funkció szerinti megjelölése:

	kormányzati funkciószám	kormányzati funkció megnevezése
1	041233	Hosszabb időtartamú közfoglalkoztatás
2	081030	Sportlétesítmények, edzőtáborok működtetése és fejlesztése
3	082010	Kultúra igazgatása
4	082020	Színházak tevékenysége
5	082030	Művészeti tevékenységek (kivéve színház)
6	082063	Múzeumi kiállítási tevékenység
7	082092	Közművelődés-hagyományos közösségi kulturális értékek gondozása
8	082093	Közművelődés-egész életre kiterjedő tanulás, amatőr művészetek
9	083030	Egyéb kiadói tevékenység
10	086020	Helyi, térségi közösségi tér biztosítása, működtetése
11	095020	Iskolarendszeren kívüli egyéb oktatás, képzés

4.5. A költségvetési szerv illetékessége, működési területe: Pápa város közigazgatási területe

5. A költségvetési szerv szervezete és működése

5.1. A költségvetési szerv vezetőjének megbízási rendje:

Az intézményvezetői állást nyilvános pályázat útján kell betölteni. A pályázat eljárási rendjét a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvényben, valamint a végrehajtására kiadott, a művészeti, a közművelődési és a közgyűjteményi területen foglalkoztatott közalkalmazottak jogviszonyával összefüggő egyes kérdések rendezéséről szóló 150/1992.(XI.20.) Korm. rendeletben foglaltak határozzák meg. Az intézményvezetői megbízás Pápa Város Önkormányzata Képviselőtestületének hatáskörébe tartozik.

5.2. A költségvetési szervnél alkalmazásban állók személyek jogviszonya:

	foglalkoztatási jogviszony	jogviszonyt szabályozó jogszabály
1	közalkalmazotti jogviszony	A közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény; valamint a végrehajtására kiadott, a művészeti, a közművelődési és a közgyűjteményi területen foglalkoztatott közalkalmazottak jogviszonyával összefüggő egyes kérdések rendezéséről szóló 150/1992.(XI.20.) Korm. rendelet
2	munkaviszony	A Munka Törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény

3	egyéb foglalkoztatási jogviszony (pl. megbízási jogviszony)	A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény
4	közfoglalkoztatotti jogviszony	A közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CVI. törvény

Az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról szóló 368/2011. (XII. 31.) Korm. rendelet 5. § (4) bekezdése alapján a Magyar Államkincstár nevében igazolom, hogy jelen alapító okirat módosításokkal egységes szerkezetbe foglalt szövege megfelel az alapító okiratnak a Jókai Mór Művelődési és Szabadidő Központ 2017. április 28. napján kelt, ... napjától alkalmazandó 1/288/2017. okiratszámú módosító okirattal végrehajtott módosítása szerinti tartalmának.

Kelt: .....

P.H.

Magyar Államkincstár

PÁPA VÁROS POLGÁRMESTERE
8500 PÁPA, Fő u. 5.
Tel: 89/515-000
Fax: 89/515-083
E-mail: polgarmester@papa.hu

Tisztelt Képviselőtestület!

Pápa Város Önkormányzatának Képviselőtestülete a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI.8.) Kormányrendelet (a továbbiakban: Korm. rend.) előírásai alapján a 24/2016. (II. 25.) határozatával döntött a településfejlesztési koncepció készítéséről. A koncepció készítésekor az időközben módosult részeket aktualizálva felhasználtuk az integrált településfejlesztési stratégia 2015-ös elkészítésekor összeállított megalapozó vizsgálatot.

A tervezés és a koncepció egyeztetésének rendje a Korm. rend. 46/B. § (1) bekezdésében megfogalmazott átmeneti rendelkezésnek megfelelően a rendelet 2016. első félévében hatályos rendelkezései szerint történik. Ennek értelmében a koncepció tervezetének egyeztetése során a Korm. rend. 30 § (4) bekezdése szerint *„az önkormányzat dönt a koncepció kiválasztott fejlesztési irányáról, és arról, hogy a megalapozó vizsgálat megfelel a tervezés alapjának”.*

A koncepció egyeztetési változata elkészült, melyet a partnerségről szóló határozatnak megfelelően 2017. április 13-án lakossági fórum keretén belül ismertettünk.

Kérem a Tisztelt Képviselőtestületet, hogy az aktualizált megalapozó vizsgálatot (1. melléklet), az örökségvédelmi hatástanulmányt (2. melléklet) és a koncepció egyeztetési tervezetét (3. melléklet) szíveskedjen áttanulmányozni és döntést hozni azok egyeztetésre alkalmasságáról.

Összeállította: Mezei László főépítész

Pápa, 2017. április 18.

PÁPA VÁROS ÖNKORMÁNYZATA * 1. POLGÁRMESTER *

Dr. Áldozó Tamás
polgármester

HATÁROZATI JAVASLAT

Pápa Város Önkormányzatának Képviselőtestülete elfogadja a településfejlesztési koncepció egyeztetési dokumentációjában a Pestterv Kft. által összeállított fejlesztési irányokat. Egyúttal nyilatkozik, hogy az aktualizált megalapozó vizsgálat és örökségvédelmi hatástanulmány megfelel a tervezés alapjának. A településfejlesztési koncepció tervezetét egyeztetésre alkalmasnak nyilvánítja.

A Képviselőtestület felhatalmazza a polgármestert az egyeztetési eljárás lefolytatására.

Határidő: azonnal és folyamatos
Felelős: Dr. Áldozó Tamás polgármester
Molnár István városfejlesztési osztályvezető
Mezei László városi főépítész

1. melléklet

Pápa város településfejlesztési koncepciója és integrált településfejlesztési stratégiája

MEGALAPOZÓ VIZSGÁLAT

PESTTERV

2017 február

Készült:

Pápa Város Önkormányzata megbízásából

a KDOP-6.2.1/K-13-2014-0002 sz. projekt keretében 2015-ben készült és
a 2015 októberében a Képviselőtestület által elfogadott dokumentum aktualizálásával

Készítette:

Pest megyei Terület-, Település-, Környezet
Tervező és Tanácsadó Kft.
1085. Budapest, Kőfaragó u. 9.
Tel: 267 05 08, 267 70 78 Fax: 266 75 61
E-mail: pestterv@pestterv.hu
www.pestterv.hu

2017. február

TARTALOMJEGYZÉK

BEVEZETÉS 6

1 HELYZETFELTÁRÓ MUNKARÉSZ 8

1.1 Településhálózati összefüggések 8

1.2 Területfejlesztési dokumentumokkal való összefüggések vizsgálata 9

1.2.1 Kapcsolódás az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepcióhoz (OFTK) 9

1.2.2 Kapcsolódás Veszprém Megye Területfejlesztési Koncepciójához és Programjához 15

1.2.3 Kapcsolódás egyéb térségi fejlesztési koncepciókhoz, programokhoz 23

1.3 A területrendezési tervekkel való összefüggések vizsgálata 23

1.3.1 Országos Területrendezési Terv (OTrT) 23

1.3.2 Veszprém Megye Területrendezési Terve 25

1.4 A szomszédos települések hatályos szerkezeti terveinek Pápa Város fejlesztését befolyásoló megállapításai 29

1.5 Hatályos településfejlesztési döntések 31

1.5.1 A hatályos településfejlesztési koncepció és Integrált Városfejlesztési Stratégia megállapításai 31

1.5.2 Hatályos településfejlesztési és településrendezési szerződések 35

1.6 Településrendezési Terv előzményeinek vizsgálata 36

1.6.1 Hatályban lévő településrendezési eszközök 36

1.6.2 Hatályos településszerkezeti terv megállapításai, megvalósult elemei 36

1.7 A település társadalma 42

1.7.1 A település népességének főbb jellemzői 42

1.7.2 Térbeli, társadalmi rétegződés, konfliktusok, érdekviszonyok 50

1.7.3 Települési identitást erősítő tényezők 51

1.8 A település humán infrastruktúrája 52

1.8.1 Humán közszolgáltatások 52

1.8.2 Esélyegyenlőség biztosítása 58

1.9 A település gazdasága 60

1.9.1 A település gazdasági súlya, szerepköre 60

1.9.2 A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői 63

1.9.3 A gazdasági szervezetek jellemzői, fontosabb beruházásai, települést érintő fontosabb elképzelések 66

1.9.4 A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők 67

1.9.5 Ingatlanpiaci viszonyok (kereslet-kínálat) 69

1.10 Az önkormányzat gazdálkodása, a településfejlesztés eszköz és intézményrendszere..... 69
1.10.1 Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program..... 69
1.10.2 Az önkormányzat településfejlesztési tevékenysége, intézményrendszere..... 71
1.10.3 Gazdaságfejlesztési tevékenység..... 72
1.10.4 Foglalkoztatáspolitika..... 72
1.10.5 Lakás és helyiséggazdálkodás..... 73
1.10.6 Intézményfenntartás..... 74
1.10.7 Környezetvédelem..... 76

1.11 Településüzemeltetési szolgáltatások..... 76

1.12 Táji és természeti adottságok vizsgálata..... 78
1.12.1 Természeti adottságok, tájhasználat, tájszerkezet..... 78
1.12.2 Védett és védendő táji-, természeti értékek, területek..... 79

1.13 Zöldfelületi rendszer vizsgálata..... 79

1.14 Az épített környezet vizsgálata..... 80
1.14.1 A területfelhasználás vizsgálata..... 80
1.14.2 Az épített környezet értékei..... 81
1.14.3 Önkormányzati tulajdon kataszter..... 86

1.15 Közlekedés..... 87
1.15.1 Hálózatok és hálózati kapcsolatok..... 87
1.15.2 Közúti közlekedés..... 87
1.15.3 Közösségi közlekedés..... 88
1.15.4 Kerékpáros és gyalogos közlekedés..... 89
1.15.5 Parkolás..... 90

1.16 Közművesítés..... 90
1.16.1 Víziközművek..... 91
1.16.2 Energia..... 94
1.16.3 Elektronikus hírközlés..... 101

1.17 környezetvédelem..... 103
1.17.1 Talaj..... 103
1.17.2 Felszíni és felszín alatti vizek..... 103
1.17.3 Levegőtisztaság és védelme..... 104
1.17.4 Zaj, és rezgésterhelés..... 105
1.17.5 Hulladékkezelés..... 105
1.17.6 Árvízvédelem..... 105

1.18 Katasztrófavédelem..... 106
1.18.1 Vízrajzi veszélyeztetettség..... 106
1.18.2 Egyéb tevékenységből adódó korlátozások..... 107

1.19 Ásványi nyersanyag lelőhely..... 108

1.20 Városi klíma..... 108

2 HELYZETELEMZŐ MUNKARÉSZ 109

3 HELYZETÉRTÉKELŐ MUNKARÉSZ.....114

3.1 Helyzetelemzés eredményeinek értékelése.....114

3.1.1 A folyamatok értékelése 114

3.1.2 A város és környezetének fejlesztését befolyásoló külső és belső tényezők összefoglaló értékelése 115

3.1.3 A településfejlesztés és rendezés kapcsolata 116

3.2 Probléma- és értéktérkép.....118

3.3 Eltérő jellemzőkkel rendelkező városrészek 119

3.3.1 A városrészek kijelölése 119

3.3.2 Szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területek 134

3.3.3 Egyéb szempontból beavatkozást igénylő területek 140

ÁBRAJEGYZÉK.....141

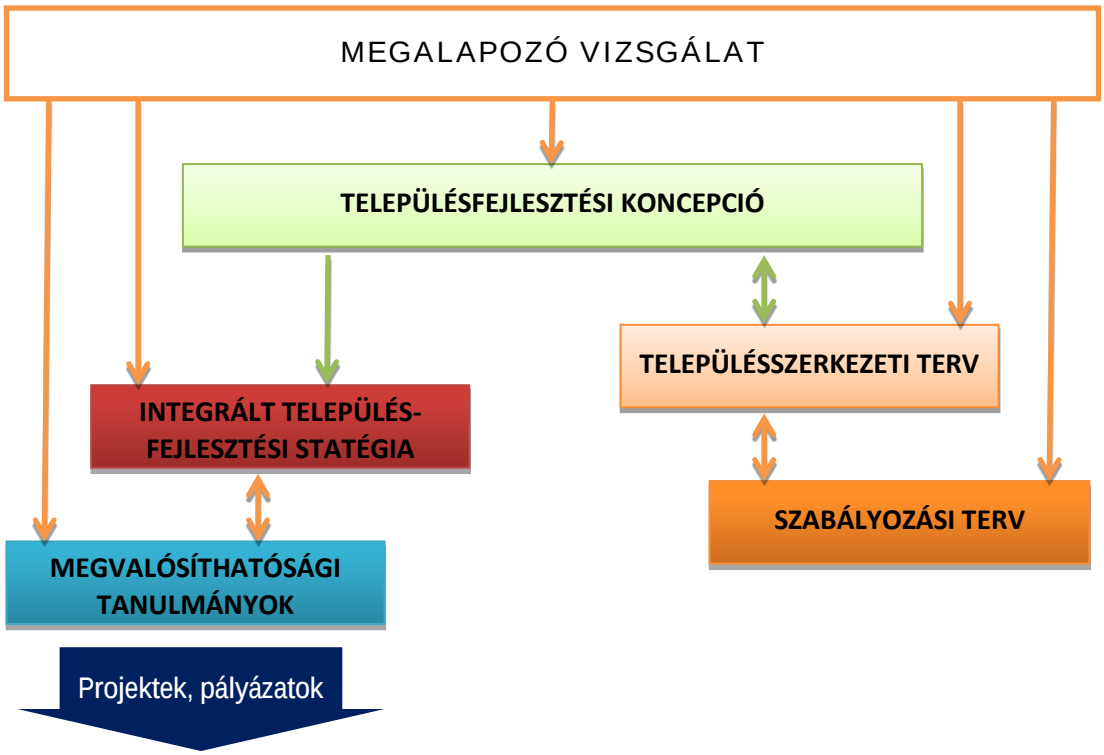
TÁBLÁZATOK JEGYZÉKE 143

BEVEZETÉS

Pápa Integrált Településfejlesztési Stratégiája (ITS) a „Fenntartható településfejlesztés a kis-, és középvárosokban – Integrált Településfejlesztési Stratégiák kidolgozása” c. projekt keretében készült el 2015-ben. A stratégia elkészítését részletes helyzetfeltáró, helyzetelemző és helyzetértékelő munkarészekből álló **Megalapozó vizsgálat** előzte meg. Az ITS-t Megalapozó Vizsgálat 2015-ben készült. Pápa Város Önkormányzata 2016-ban döntött arról, hogy elkészíti a város új, a hatályos jogszabályi előírásoknak eleget tévő településfejlesztési koncepcióját. Az ITS-hez készült Megalapozó Vizsgálat alkalmas a településfejlesztési koncepció megalapozására is azzal, hogy az időközben bekövetkezett változások szükség szerinti érvényesítése, az adatok frissítése megtörténik. Jelen kötet ezt az aktualizált, frissített Megalapozó Vizsgálatot tartalmazza.

A jogszabályi előírásokból, de a tervezési logikából is fakadóan a településfejlesztési koncepció és az ITS egy **átfogó tervezési rendszer** egy-egy eleme. A rendszer alapelemeit és azok egymásra épülését az alábbi ábra foglalja össze

A településfejlesztési és -rendezési tervek rendszere

A **Megalapozó vizsgálat** számos tématerületet elemezve mutatja be a város térségi szerepkörét, társadalmi és gazdasági helyzetét, településrendezési háttérét, a koncepció- és stratégia-alkotás számára meghatározva a város és az egyes városrészek legfőbb erősségeit, gyengeségeit, illetve a külső környezet városfejlesztési szempontból releváns jellemezőit.

Pápa településfejlesztési koncepciójának és integrált településfejlesztési stratégiájának Megalapozó Vizsgálata a 314/2012. (XI.8) 1. melléklete szerinti összes témakör közül azokra tér ki, amelyek a stratégiai fejlesztési tervezés megalapozásához szükségesek (a 314/2012 (XI.8.) Korm. rendelet 9.§ (6) bekezdés alapján a tervezés mélységének figyelembevételével egyes témakörök elhagyásra kerülhetnek.) A tartalmi szűkítés egyeztetésre került a városvezetéssel, és a városi főépítésszel, amely tekintetében egyetértés született. Ez alapján pl. az 1.10., az 1.12., az 1.14. és az 1.17. fejezetek nem térnek ki valamennyi kormányrendeletben előírt - alapvetően településrendezési irányultságú, és a stratégiai fejlesztési tervezés szempontjából kisebb jelentőségű - alfejezetre. Ezek kidolgozása a településrendezési eszközök közeljövőben megkezdődő felülvizsgálata és módosítása keretében megtörténik.

1 HELYZETFELTÁRÓ MUNKARÉSZ

1.1 TELEPÜLÉSHÁLÓZATI ÖSSZEFÜGGÉSEK

A város Budapesttől nyugatra 163 km-re, Veszprémtől 48 km-re északnyugatra, a jelentős gazdasági vonzást gyakorló Győrtől délre 45 km-re fekszik. Pápa esetében így az a helyzet áll elő, hogy a város és a környező térség a belső kohézióján túl, összességében jobban agglomerálódik a Nyugat-Magyarországi régióhoz, mint a Közép-Dunántúlhoz, gazdasági és térségi kapcsolatai kedvezőbbek Győr-Moson-Sopron megye illetve Győr irányában, mint Veszprém megye központi területei felé. Ennek nemcsak elhelyezkedési és természetföldrajzi (a Dunántúli középhegység térségi elválasztó szerepe), hanem részben közlekedésszervezési és részben történelmi és társadalmi okai is vannak.

A várost elkerülik a legfontosabb közlekedési folyosók, hazai autópályák. Pápa így egy kétszámjegyű főútvonal, a Bakonyon keresztülvezető, az M1-et a 8-as főútvonallal összeköt 83-as kétszámjegyű főútvonal mellett fekszik, kicsit közelebb a 8-as úthoz, mint az M1-es autópályához. Ez az elhelyezkedés már önmagában is meghatározza és determinálja a város és térsége növekedési és gazdasági esélyeit, és ezen a jövőben sem várható változás.

Pápa járási szintű feladatokat lát el. A város által nyújtott járási szolgáltatások sokrétűek: egészségügyi, középfokú oktatási, közigazgatási, közhatalmi és egyéb szolgáltatásokat nyújt a járás települései számára

Beluszky és Győri (2006) magyarországi városhálózati kutatásai alapján Pápa teljes értékű funkciókkal rendelkező középváros, amely egyes városi funkcióinak teljesítménye alapján körülbelül 20-30%-kal nagyobb lakosságot lát el, mint saját népessége. Ezzel Pápa közepes erősségű térségi vonzásközpont, legalábbis a kutatás eredményei alapján.

A kutatók ugyanakkor azt is megjegyzik, hogy Pápa is a megrendült szerepű középvárosok sorába tartozik (Dombóvárhoz, Hatvanhoz, illetve Sátoraljaújhelyhez hasonlóan), amelyeknek még a közelmúltban is fontosabb volt a településhálózati és térségszervező ereje, mint napjainkban.

Szintén az előző kutatás eredményei alapján Pápa városhierarchiában betöltött szerepe a XX. században jelentősen romlott, amit az jelez, hogy 1910-ben Pápa még megyeközpont volt, ám alig néhány évtizeddel később ezt a szerepet a szocialista iparosítás haszonélvezőjeként a térségi versenytárs Veszprém vette át, így Pápa napjainkban „csak” középváros. A hierarchiában történő kedvezőtlen irányú mozgás sok tekintetben a XX. század elejének térségi közlekedésszervezésére vezethető vissza.

Emellett Pápa erős polgári-klerikális hagyományokkal rendelkező város is, amely a szocialista iparosítás évtizedében hátrányt jelentett a szűkös fejlesztési forrásokért vívott versenyben térségi versenytársakkal (Ajka, Veszprém) szemben. Mindemellett Pápa a magyarországi városhálózat komplex típusai között (szintén Beluszky és Győri 2006-os kutatása) napjainkban is megyeközponti funkciókkal rendelkező középváros. Egyes, általában a megyeszékhelyekre jellemző a funkciókat az elmúlt évtizedek sem tudtak eltörölni, így az ilyen jellegű városokra a kutatók szerint az a jellemző,

hogy a megyeközponttal megosztva látnak el bizonyos funkciókat, és ezzel kiemelkednek az középvárosok mezőnyéből.

1.2 TERÜLETFEJLESZTÉSI DOKUMENTUMOKKAL VALÓ ÖSSZEFÜGGÉSEK VIZSGÁLATA

1.2.1 Kapcsolódás az Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepcióhoz (OFTK)

A 2014-2020 közötti európai uniós fejlesztési időszakra való felkészülés idején *(az elmúlt években)* hazánkban alapvetően megváltoztak a terület- és településfejlesztés törvényi és szervezeti keretei. Az Országgyűlés 2014. január 3-án elfogadta a Nemzeti Fejlesztés 2030 – Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepcióról szóló határozatot, ezzel új irányt szabott az ország, a térségek és a települések fejlesztéséhez.

Az Országgyűlés döntése alapján a NEMZETI FEJLESZTÉS 2030 Koncepcióban elfogadott alapelveket és stratégiai célkitűzéseket úgy a jogalkotásban, mint a szakpolitikai stratégia- és programalkotásban folyamatosan érvényre kell juttatni. Ebből következik, hogy a várostérségek *(járások)* és a járásközpont városok tervezésénél is érvényesíteni kell *(az EU2020 Stratégiához is kapcsolódó, azzal összehangolt)* célkitűzéseket. *(Ezért indokolt – mintegy iránymutatásul - ezen országos célkitűzések számbavétele a hosszú távú településfejlesztési koncepció és a 2014-2020 közötti időszakra szóló Integrált Településfejlesztési Stratégia megalapozó munkarészei között).*

A NEMZETI FEJLESZTÉS 2030 koncepció integrálja a hazai fejlesztési célokat és igényeket, valamint meghatározza azok területi dimenzióit, ami a 2014–20-as európai uniós tervezési és költségvetési időszakra készülő tervdokumentumok megalapozását is szolgálja, valamint az ország társadalmi, gazdasági, valamint ágazati és területi fejlesztési szükségleteiből, illetve az EU2020 Stratégiához illeszkedve hosszú távú jövőképet, fejlesztéspolitikai célokat és elveket határoz meg az ország egésze, valamint térségei illetve városai számára.

A NEMZETI FEJLESZTÉS 2030 koncepció a további tervezés – így a településfejlesztési koncepciók és az ITS-ek kidolgozása és elfogadása - során is figyelembe veendő horizontális szempontként határozta meg:

a) a befogadás – a társadalmi felzárkózás támogatását,

b) az esélyegyenlőség megteremtését, a nemzetiségi identitás erősítését,

c) a fenntartható fejlődést– fenntartható növekedést,

d) az értékmegőrzést és az intelligens növekedést;

A fejlesztési források felhasználásának NEMZETI FEJLESZTÉS 2030 koncepcióban rögzített alapelvei:

a) nemzeti fejlesztési célok és prioritások érvényesítése,

b) a közpénzfelhasználás a közhasznot eredményezzen,

c) partnerség és közösségi részvétel,

d) foglalkoztatáshoz való hozzájárulás,

e) a természeti erőforrások mennyiségi és minőségi megőrzése, a környezet állapotának és értékeinek megőrzése,javítása,

f) a megtermelt értékek hasznosulása a helyi közösség javára, kedvezményezettség,

g) a területfejlesztési szempontból kedvezményezett, ezen belül a leghátrányosabb helyzetű kistérségek és települések fejlesztésére rendelkezésre álló forrásokat meghatározott támogatási szabályok alapján indokolt felhasználni,

h) a területfejlesztési szempontból kedvezményezett, ezen belül a leghátrányosabb helyzetű kistérségekből és településekről benyújtott pályázatokat a pályázatok értékelése során a felzárkóztatás elősegítése érdekében indokoltelőnyben részesíteni

A NEMZETI FEJLESZTÉS 2030 koncepció a nemzeti jövőkép elérése érdekében négy hosszú távú, 2030-ig szóló átfogó fejlesztési célt jelölt ki.

a) értékteremtő, foglalkoztatást biztosító gazdasági fejlődés,

b) népesedési fordulat, egészséges és megújuló társadalom,

c) természeti erőforrásaink fenntartható használata, értékeink megőrzése és környezetünk védelme,

d) térségi potenciálokra alapozott, fenntartható térszerkezet.

Az átfogó célok megvalósulása érdekében specifikus és területi célkitűzések kerültek meghatározásra: A célok a társadalom és a gazdaság egészének, valamint minden ágazatnak, térségi és helyi szereplőknek szólnak, így a járásközponti városi ITS-ek számára is kirajzolják azokat a fejlesztési súlypontokat, amelyekre a középtávú–fókuszált– fejlesztési feladatok épülhetnek.

A szakpolitikában érvényesítendő specifikus célok:

a) versenyképes, innovatív gazdaság,

b) gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség- és sportgazdaság,

c) életképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és ellátás,

d) kreatív tudástársadalom, piacképes készségek, K+F+I,

e) értéktudatos és szolidáris öngondoskodó társadalom,

f) jó állam, szolgáltató állam és biztonság,

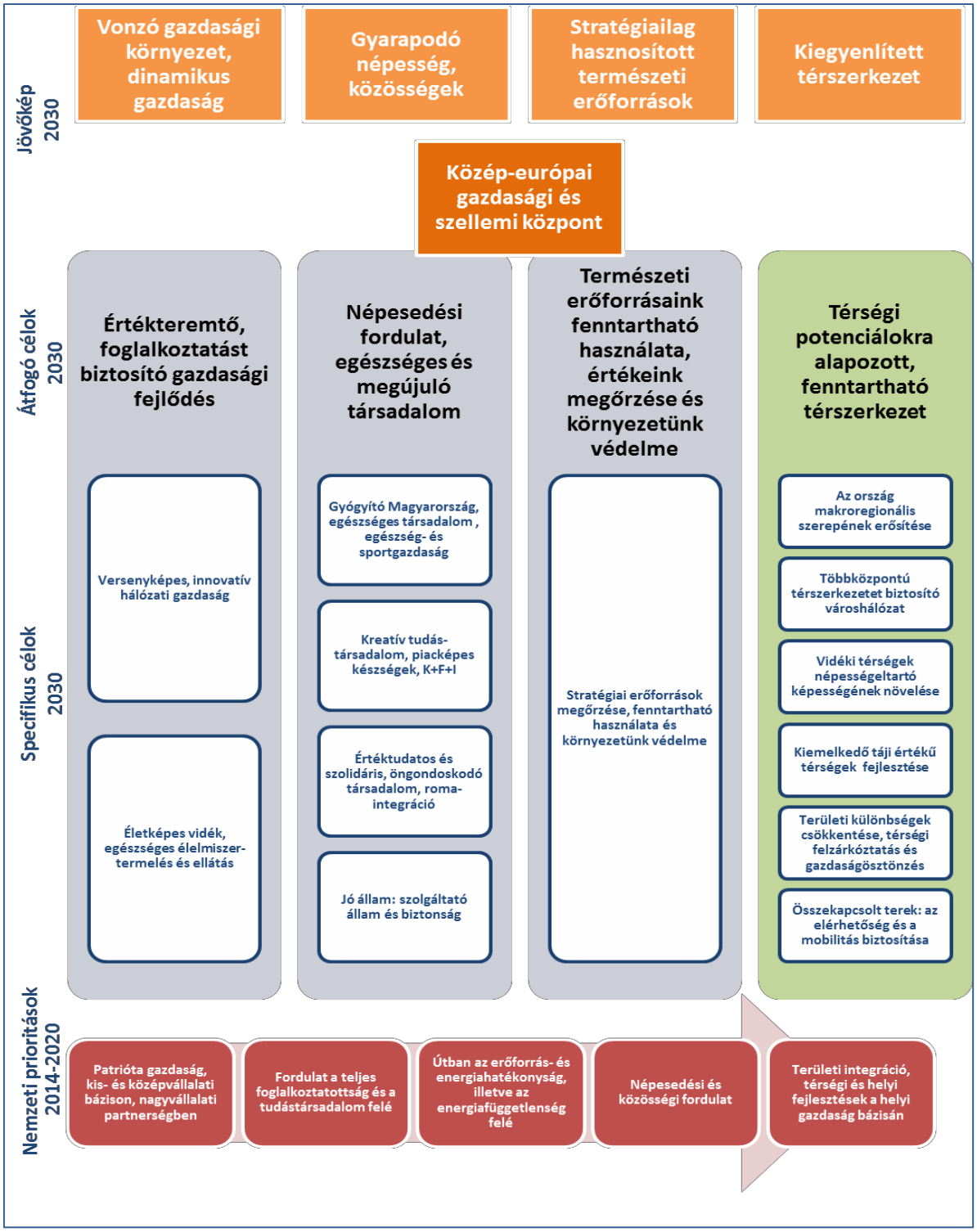
g) stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata, környezetünk védelme,

A területi specifikus célok, amelyek Pápa tervezését is érintik:

- a vidéki térségek népességeltartó képességének növelése,

- a területi különbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés elősegítése,
- összekapcsolt terek: az elérhetőség és mobilitás biztosítása.

1. ábra - Az ország jövőképe és fejlesztési célrendszere a NEMZETI FEJLESZTÉS 2030 koncepcióban

A magyar fejlesztéspolitika elsődleges keretét az Európai Unió kohéziós és vidékfejlesztési politikája, illetve a 2014–2020-as programozási és fejlesztési időszakban rendelkezésre álló uniós fejlesztési források képezik. A Koncepció a nemzeti szükségletekből és sajátosságokból kiindulva középtávon (2014–2020 között) kijelöli azokat a stratégiai fókuszokat, amelyek az ország hosszú távú céljainak megvalósulását szolgálhatják. A nemzeti prioritások igazodnak az Európai Unió által megfogalmazott programozási keretekhez, melyeket érvényesíteni kell a hazai tervezés és végrehajtás során.

A középtávra szóló integrált városfejlesztési stratégiák számára iránymutatóak azok a prioritások és fejlesztési tématerületek is, amelyeket a dokumentum a 2014-2020-as időszakra meghatároz.

2. ábra –Prioritások és fejlesztési tématerületek a NEMZETI FEJLESZTÉS 2030 koncepcióban

NEMZETI PRIORITÁSOK 2014-2020	• FEJLESZTÉSI TÉMATERÜLETEK
Patrióta gazdaság, kis- és középvállalati bázison, nagyvállalati partnerségben	• Innovatív gazdaságfejlesztés, kis- és középvállalkozások, stratégiai ágazatok, versenyképesség • Elérhetőség, megújuló közösségi közlekedés és tranzitgazdaság • Életképes vidék, bővülő agrár- és élelmiszer-gazdaság, halászat
Fordulat a teljes foglalkoztatottság és a tudástársadalom felé	• Foglalkoztatás növelése • Tudástársadalom megalapozása
Útban az erőforrás- és energiahatékonyság, illetve az energiafüggetlenség felé	• Energia-hatékonyság, fenntartható erőforrás-gazdálkodás • Klíma- és környezetvédelem
Népesedési és közösségi fordulat	• Befogadó és gyarapodó társadalom • Gyermekvállalás ösztönzése, népesedési kihívások kezelése
Területi integráció, térségi és helyi fejlesztések a helyi gazdaság bázisán	• Területi integráció, területfejlesztés • Vidéki térségek, vidéki gazdaság és közösségek • Budapest és térsége vezető makro-regionális szerepkörben • Kiteljesedő Kárpát-medencei, Duna menti nemzeti és európai területi együttműködés

A város-vidék együttműködést érvényesítő várostérség fejlesztés NEMZETI FEJLESZTÉS 2030 koncepcióban meghatározott szempontjai, amelyeknek érvényt kell szerezni a városi településfejlesztési dokumentumok kidolgozása során:

- Teret kell nyerniük a várostérségi települések által közösen kialakított és megvalósított fejlesztéseknek, és csökkennie kell a települési szinten kiosztott és a pályázati úton elérhető fejlesztési közpénzek jelentőségének.
- A városi fejlesztések is a térség egészének javát szolgálják, az erőforrások települések közötti funkcionális és harmonikus elosztásával. Mindez dedikált forráskereteken, térségi

együttműködésben kialakított helyi- térségi projektcsomagok vagy programok formájában nyilvánulhat meg, különösen az uniós fejlesztési források felhasználásakor

- A nagyobb városainkban – különösen a húszezer fő feletti városainkban– külön erőforrásokat kell fordítani a városi központok fejlesztését szolgáló sajátos akciókra is
- Ugyanakkor kialakítandók a vidékies települések sajátosságainak megfelelő fejlesztések is, és a kettőnek szinergiában kell lennie egymással.
- A várostérségek fejlesztéseit központilag orientálni kell, összhangban a kormányzati és megyei szintű fejlesztésekkel. Fontos, hogy e tárgykör sokszínű legyen, lehetőséget adva a komplex és integrált megközelítések alkalmazására, kiterjedve a települési infrastruktúrára, a közösségi és közúti közlekedésre, a gazdaságra és helyi gazdaságra, a foglalkoztatásra, a közszolgáltatásra, a társadalmi felzárkózásra, a tudatformálásra vagy akár a képzésekre.
- Minden területi alapú tematikus fejlesztés esetében törekedni kell arra, hogy a beavatkozás terei itt is egy vagy több várostérségből épüljenek fel (pl. a területpolitika vagy egyes ágazati politikák kiemelt térségei). Így válhat a fejlesztések területi „építőelemévé”e valós helyi szintű térszerveződés.
- Együtt-tervezés: nemcsak a közpénzekből megvalósuló térségi fejlesztésekben, de a települések gazdálkodásában és tervezésében (ld. terület- településrendezési- és településfejlesztési tervezés, helyi adópolitika) is a térségi, a várost és vonzáskörzetét szerves egységben kezelőszemléletet és gyakorlatot kell alkalmazni.
- Törekedni kell a természeti környezet értékeinek megőrzésére, a belső városi zöldfelületek és a várost övező ökológiailag értékes területek közti kapcsolatok erősítésére.

Stratégiai várostérség-fejlesztés követelményei a NEMZETI FEJLESZTÉS 2030 dokumentum szerint:

- Nemzeti szinten összehangolt, reális adottságokra alapozott, városgazdasági szempontokat is integráló várostérség fejlesztési, és különösen várostérségi gazdaságfejlesztési stratégiák kidolgozása és végrehajtása szükséges a nemzetgazdasági növekedés élénkítése érdekében
- Olyan városi jövőképek kialakítására van szükség, melyek egységes koordináció révén elősegítik, hogy a városok térségi és gazdasági szempontoknak is megfelelve integrált stratégiai szemléletet képviselhessenek, melyekben a térségalkotó, hasonló adottságokkal rendelkező települések egymás fejlesztési intézkedéseit nem kioltva, hanem összehangolt tervezésük és fejlesztéseik révén hatékonyabbés fenntarthatóbb rendszereket alakítanak ki, egyeztetve a helyi társadalom képviselőivel, a települést használó csoportok preferenciáival.

Veszprém megye fejlesztése a NEMZETI FEJLESZTÉS 2030 dokumentumban

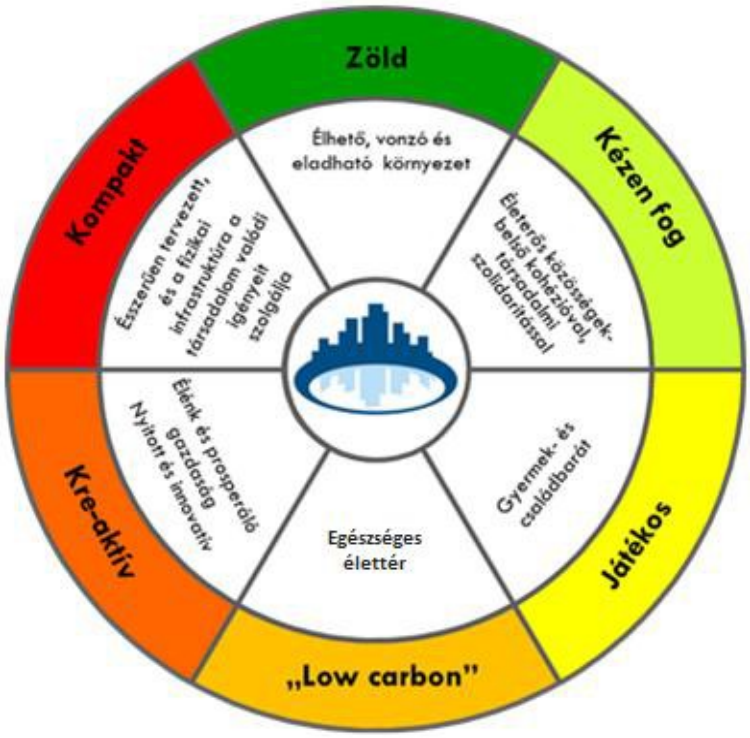
FEJLESZTÉSI IRÁNYOK

- A közösségi közlekedést segítő kelet-nyugati irányú közlekedési infrastruktúra (8-as főút és vasútvonalak) hálózati fejlesztése, a városok közötti kapcsolat javítása.
- A helyi gazdaság jelenlegi teljesítő képességének, hozzáadott értékének emelése, új perspektivikus ágazatok és a „tudásalapú ipar” megerősödése.

- A megyében élők szaktudásának, képzettségi színvonalának növelése, a tudományos kutatás és fejlesztés feltételeinek, intézményeinek fejlesztése.
- Az ipari zónák rehabilitációjának folytatása, a turizmus és a koncentrált ipari tevékenységek környezetterhelésének minimalizálása.
- A megye határain túlnyúló egészségügyi szolgáltatások fejlesztése.
- A megye táji, természeti és műemléki értékeinek megőrzése, tematikus összekapcsolása, fenntartható hasznosítása, megismertetése.
- A karsztvíz ivóvízforrás védelmének fejlesztésével a környezet minőségének javítása és a Balaton táji, természeti védelmének növelése.
- A balatoni turisztikai körzet, mint rekreációs térség szolgáltatás- és minőségi kínálatának a szezonalitást oldó fejlesztése, koordinálása.
- A városok térségszervező szerepköreinek élénkítése, kooperálás; az aprófalvas és perifériális térségek komplex fejlesztése a népességmegtartás érdekében.
- A megyeszékhely és a városok a kultúra és az innovatív tudás központjai.

A NEMZETI FEJLESZTÉS 2030 dokumentumban a „sikeres város” stratégiájának alapelemei iránymutatóak Pápa településfejlesztési dokumentumai kidolgozása során is.

3. ábra - A „sikeres város” stratégiájának alapelemei a NEMZETI FEJLESZTÉS 2030 dokumentumban

1.2.2 Kapcsolódás Veszprém Megye Területfejlesztési Koncepciójához és Programjához

Veszprém megye területfejlesztési koncepciója hivatott arra, hogy a megye egészének tervezési alapjait lerakja. Ezért a megyei területfejlesztési koncepció készítése úgynevezett teljes tervezés, mely kiterjed:

- a megye társadalmi, gazdasági és környezeti alrendszereire egyaránt, beleértve a vidéki térségekkel kapcsolatos témakörökre;
- a megye fejlődése szempontjából fontos témákra, ágazatokra;
- a megyei szinten és a központi szinten kezelhető témákra és ágazatokra egyaránt;
- az önkormányzat és a közszféra tevékenységeivel befolyásolható témákra és ágazatokra, de emellett számba veszi a gazdasági szereplők, a vállalkozások, a civil szervezetek, egyházak és egyéb társadalmi szerveztek felelősségi körébe tartozó feladatokat.

Fentiek figyelembevételével Veszprém megye területfejlesztési koncepciójának feladata a megye fejlesztéspolitikájának megfogalmazása, Veszprém megye és térségei területi fejlődése fő irányainak, fejlesztési stratégiai céljainak és az ezek elérését segítő legfontosabb eszközöknek hosszabb időtávra szóló meghatározása.

A Veszprém Megyei Területfejlesztési Koncepciót a Veszprém Megyei Közgyűlés 62/2013 (XII.19.) számú határozatával fogadta el. Veszprém Megyei Jogú Város Közgyűlése 383/2013 (XII.19.) számú határozatával egyetértett a Veszprém Megyei Területfejlesztési Koncepcióval. A TÁMOP -7.2.1-11/K-2015-0006 azonosítószámú projekt keretében elkészült Veszprém Megye Területfejlesztési Koncepció átdolgozása, melynek tervezői változatát a Veszprém Megyei Önkormányzat Közgyűlése 78/2015. (XII. 17.) MÖK határozatával, illetve ennek módosítását a 18/2016. (III. 9.) MÖK határozattal jóváhagyta. Jelenleg az egyeztetési eljárás is lezajlott, a dokumentum végső elfogadásra vár.A megyei területfejlesztési koncepció tűzi le azokat a sarokpontokat, amelyek a megye városai, települései fejlesztési koncepcióinak, stratégiáinak kidolgozása során is figyelembe veendők. Pápa településfejlesztési koncepciója, ITS-e kidolgozásánál is meghatározandók azok a kapcsolódási pontok, amelyeken keresztül a városi stratégia összhangban lesz a magasabb rendű megyei fejlesztési dokumentumban kitűzött célokkal, és azok eléréséhez hozzájárul. Minden megyei város, így Pápa is stratégiájába be kell, hogy építse azokat a helyi és várostérségi fejlesztési célokat, amelyek a helyi sajátosságok alapján legjobban illeszkednek a megyei célokhoz. Pápa esetében ezek elsősorban a feldolgozóipari ágazatok, valamint a turizmuságazat lehetnek.

A megyei területfejlesztési koncepció meghatározza Veszprém megye jövőképét: A Dunántúl szívében fekvő, ezerarcú természeti környezettel rendelkező, tradícióit gondoskodva őrző Veszprém megye egészséges társadalmának alkotó munkaerejével, tudásával, innovációra való nyitottságával, feltörekvő gazdaságával vonzó, élhető és versenyképes térség. Olyan terület, ahol jó és biztonságos az élet, kulturált a társadalom, megvalósul a kiemelkedő táji-, természeti és az emberi erőforrások fenntartható használata. Javul a környezet minősége, a helyi társadalom rétegei széleskörű együttműködésének is köszönhetően erősödik a közösség megtartó ereje és az indokolatlan egyenlőtlenségek mérséklődnek.

A megye jövőképe olyan távlatot rajzol fel, amelyben - *a Nemzeti Fejlesztési Koncepcióban kitűzött országos szintű stratégiai célkitűzések megvalósulásától is függő ütemben és mértékben* - Veszprém megyében *(félkövér betűvel szedve a Pápa esetében leginkább releváns prioritások)*:

- **a helyi erőforrások széleskörű kihasználásával erősödik a gazdaság úgy az ipari ágazatok, mint a mezőgazdaság, illetve a szolgáltatások vonatkozásában,**
- erősödik a gazdaság térségi beágyazottsága, nő a versenyképessége,
- javulnak a lakosság életkörülményei,
- a gazdaság minden versenyképes szektorában javulnak a fejlődési lehetőségek,
- nő a foglalkoztatás, az aktív korú lakosság minden rétege és a tenni kívánók számára esély lesz a munkavállalásra, illetve a megélhetést biztosító önfoglalkoztatásra,
- a XXI. századi innovatív, tudás alapú gazdasági ágak, szolgáltatások és intézmények megyei jelenléte megerősödik;
- a helyi szereplők együttműködése révén a megtermelt jövedelmek lehető legnagyobb része a megyén belül marad, a térség gazdasági szereplőit és polgárait gazdagítja;
- fejlődnek a települések, javul a környezet állapota és a lakosság életminősége,
- nő a megye népességmegtartó és népességvonzó képessége, amelynek eredményeként csökkennek a megyén belül jelentős területi társadalmi-gazdasági különbségek, a multikulturális és érdektagolt helyi társadalom konfliktusai jól kezeltek.
- **javulnak a gazdaságfejlesztés infrastrukturális feltételei úgy a K-Ny irányú közúti és vasúti, mint az É-D-i irányú közúti és vasúti (Veszprém – Győr) kapcsolatok vonatkozásában,**
- **a belső közlekedési hálózat javításával valamint a közösségi közlekedés feltételei javításával javul a munkahelyek és az ellátást biztosító központok elérhetősége,**
- az információs társadalom legújabb vívmányai elterjedtek, és alkalmazásuk megjelenik a gazdasági és társadalmi életben,
- **megvalósulnak klímavédelmet és az energiahatékonyságot szolgáló fejlesztések, nő a megújuló energia termelésének és felhasználásának súlya és aránya úgy a megye gazdaságában, mint településeiben és a háztartásokban,**
- **a (Székesfehérvár) Várpalota – Veszprém – Ajka gazdasági és innovációs tengely a térségi gazdaságfejlesztés és a tudásipar meghatározó célterületévé válik, bővül Pápa gazdasága és Győr gazdaságával való együttműködése,**

- erősödik a táji-, természeti erőforrások fenntartható használata és a helyi potenciálokra és termelési hagyományokra, valamint a bővülő értékesítési lehetőségekre alapozva nő a helyben termelt és felhasznált egészséges élelmiszer mennyisége és aránya,

- kialakulnak a térségi sajátosságokat figyelembevevő tájgazdálkodás feltételei, a táji, természeti adottságokra és kultúrtörténeti hagyományokra épülve, a helyi környezeti feltételekhez igazodva javul a vidéki térségek értékteremtő képessége, szerepe az e térségekben való megélhetésben, a vidék népesség- és képességmegtartásában,

- kiteljesedik a térségi sajátosságokkal bíró szőlőtermesztés és borászat, a helyi karaktert adó egyedi termékek termesztése és feldolgozása,

- a települések megőrzik és gazdagítják természeti- és épített értékeiket, ápolják helyi hagyományaikat, amelyek így a fejlesztés erőforrásaivá válnak,

- **javul a megye térszerkezete, azon belül javul az egyes települések szerkezete is, a társadalmilag indokolt és a gazdasági fejlődéssel összehangolt ütemben folytatódik a városközpontok funkcióbővítő megújítása és megkezdődik a vidéki településeken a helyi értéket és karaktert hordozó településközpontok és településrészek revitalizálása,**

- **bővülnek a zöldfelületek, egyaránt növekszik azok használati értéke és biológiai aktivitása, fokozatosan kialakulnak a települések zöldfelületi rendszerei (hálózatai),**

- tovább nő a megye erdősültsége, javul az erdők állapota és ez egyaránt hozzájárul a térségi gazdaság erősödéséhez, az ökológiai-, a turisztikai- és rekreációs potenciál növekedéséhez,

- **bővül a turizmus, javulnak a vendégül látás feltételei,** a Balaton-felvidék kihasználja a kiemelkedő turisztikai potenciáljában rejlő lehetőségeket, kialakul a Balaton-felvidék és a Bakony turisztikai és fejlesztési együttműködése,

- Veszprém megyei jogú város integrálódik a Balaton Kiemelt üdülőkörzetbe,

- a Bakonyalja térségében bővülnek a falusi vendéglátás, a rekreáció lehetőségei, javulnak annak feltételei, térségi együttműködései,

- biztosítottak és elérhetők az alap-, a közép-, valamint a felsőfokú minőségi oktatás és a képzés, valamint a munkaerő-piaci igények változásához való alkalmazkodást biztosító élethosszig való tanulás feltételei,

- kialakul a lakosság sokoldalú ellátásának hatékony rendszere, biztosított az intézményhálózat elérhetősége,

- Veszprém erősödik, mint a felsőfokú képzés és a térségi gazdasággal együttműködő innováció regionális központja (Székesfehérvárral való együttműködésben),

- tovább nő a születéskor várható élettartam, a megye településein biztosítottak az egészséges élet megőrzésének, illetve a gyógyulás feltételei,

- megőrződnek a gazdag hagyományok és tradíciók,

- nő a kultúra szerepe a térségi és a helyi identitás erősödésében, nő a kultúra szerepe a térség és a települések fejlődésében (fejlesztésében),

Veszprém megye jövőképe egy dinamikusan megújuló harmóniát tükröz, annak megteremtését vetíti előre. Harmóniát, amelyet ez a táj - *a Balaton part, a Balaton-felvidék, a Bakonyalja, a Bakony, a Somló* – is tükröz, harmóniát a rendelkezésre álló sokszínű potenciálok és azok kihasználása között, harmóniát az itt élő emberek képességei, elvárásai és a térség és települései fejlődése között, harmóniát települési környezetben és harmóniát a társadalomban.

A megyei fejlesztési koncepció átfogó célja tehát ennek a harmóniának megteremtése, olyan vonzó, élhető és versenyképes térség kialakítása, amely az itt élők, és az ide látogatók szélesen értelmezett „jól lét”-ének is feltétele.

A területfejlesztési koncepció célrendszere 2020-ra

A jövőkép fő elemei 2030

Vonzó, élhető és versenyképes térség

Átfogó célok 2020-ra

Gazdasági növekedés, a térségi potenciálokra építő, a versenyképességet

A lakosság életminősége javítása, „jól léte” biztosítása, a társadalom fejlesztése

A térszerkezet tudatos alakítása, a versenyképességet segítő szerkezetfejlesztés,

Stratégiai célok 2020-ra

Gazdasági növekedés, versenyképes, innovatív gazdaság, kitörési pontokra épülő gazdaságfejlesztés a fejlődési potenciált hordozó ágazatok fejlesztésével, a foglalkoztatás bővítésével

A térségi és a helyi erőforrások fenntartható kihasználására épülő gazdaságfejlesztés: a Balaton térségére és az ipari- innovációs tengelyekre

Vidékies térségek értékalapú megújítása, egészséges élelmiszertermelés és -ellátás, a vidék élhetőségének és életképességének fokozása e térségek leszakadásának

Egészséges társadalom megteremtése

Kreatív, tudásalapú társadalom, korszerű gyakorlati tudás biztosítása

Közösségi megújulás, értéktudatos és szolidáris társadalom kialakítása

Természeti-, táji és egyéb stratégiailag fontos erőforrások megőrzése, fenntartható használata, energiahatékonyság és környezetünk védelme

Térségi potenciálokra alapozott, a gazdaság versenyképességének javítását szolgáló, fenntartható

A városok és várostérségek összehangolt és integrált fejlesztése

A mobilitás támogatása, az elérhetőség javítása, a közlekedés feilesztése

A „Gazdasági növekedés, versenyképes, innovatív gazdaság, kitörési pontokra épülő gazdaságfejlesztés a fejlődési potenciált hordozó ágazatok fejlesztésével, a foglalkoztatás bővítésével" stratégiai cél keretében Pápa az alábbi ágazatok esetében kapcsolódik a megyei célokhoz:

A járműipar és a hozzá kapcsolódó gép- és elektronikai ipar *(a Pannon Egyetem innovációs, kutató-fejlesztési munkájára is alapozva)*, Ajka, Veszprém, **Pápa** és Zirc térségében. A járműipari klaszterhez tartozó kiegészítő *(pld. az autóbelső kialakításhoz tartozó)* ipari termelés és fejlesztés elsősorban Győr, másodsorban Esztergom autógyártásához kapcsolódva.

A faipar és bútorgyártás a magas erdősültségre és a kialakult munkakultúrára, mint helyi erőforrásokra alapozva *(Veszprém, **Pápa** és Zirc térségében).*

Az **élelmiszer-feldolgozó ipar** fejlesztése a helyben termelt egészséges élelmiszereknek helyben, illetve a térségben történő feldolgozottságával, a hozzáadott érték helyben tartása érdekében. Minden termék vonatkozásban támogatott a teljes terméklánc térségi érdekű alakítása. Az élelmiszer feldolgozó iparon belül kiemelt a húsipar fejlesztése a „**pápai hús**" termék imázs növelése.

A **környezetipar**, ezen belül elsősorban a hulladékok újrahasznosításához valamint az alternatív energiahordozók hasznosításához kapcsolódó termékek fejlesztése és azok előállításának bővítése (elsősorban Veszprém, **Pápa** és Tapolca térségében)

A megyei gazdaság erősítését és fejlesztését szolgáló térségileg specializált célkitűzések sorában a megyei területfejlesztési koncepció számol a **Pápa – Győr gazdasági kapcsolatrendszerének erősítésével elsősorban a járműipari klaszter támogatásával és kibővítésével.**

A „Vidékies térségek értékalapú megújítása, egészséges élelmiszertermelés és –ellátás, a vidék élhetőségének és életképességének fokozása e térségek leszakadásának megállítása, és újbóli fejlődési pályára állítása" stratégiai célban is helyet kapott Pápa a megyei koncepcióban:

A mezőgazdasági termékek helyben feldolgozása Pápa térségében a szántóföldi növénytermesztés, sertéstenyésztés, húsfeldolgozás ágazatokat foglalja magában, továbbá a térségi állattenyésztésre alapozó húsipari és tejipari vertikum fejlesztése is megyei cél Pápa térségében.

A hatékony és többközpontú megyei térszerkezet megvalósítása érdekében a megye térszervező központjainak (**Pápa**, Balatonfüred, Ajka, Várpalota, Tapolca, Sümeg, Zirc) központi funkcióinak fejlesztése, helyi gazdaságaik térségükre kisugárzó fejlesztése is koncepcionális cél.

A műszaki infrastruktúra hálózat fejlesztése vonatkozásában Veszprém megye területfejlesztési koncepciója az alábbi Pápa szempontjából is lényeges célokat tűzi ki:

- **Az észak-déli (Tapolca – Devecser – Pápa - Győr) tengely megerősítése,** új főúti szakaszok kiépítésével,

- ÉNy-i irányból a Balaton üdülőkörzet megközelítésének javítása **a 83-as** és a 84-es **főutak fejlesztésével a települési elkerülő szakaszok (Pápa,** Devecser, Tapolca) kiépítésével, a közlekedés biztonságának és az utak teherbíró képességének emelésével
- A transzeurópai vasúti áruszállítási hálózat részeként működő országos törzshálózati vasútvonalak fejlesztése
- **Győr – Pápa – Celldömölk vasútvonal**
- **A pápai repülőtér fejlesztése**

A megye, illetve térségei fejlődése szempontjából kiemelten fontos a városrendszer (és e városok funkcionális várostérségei) összehangolt fejlesztése:

Pápa fejlesztése a Győrrel közös gazdasági térben, azzal összehangoltan indokolt. Pápa és várostérsége tradicionálisan kialakult szerves településrendszert képez, amelynek meghatározó központja a jelentős gazdasággal, iskolavárosi tradíciókkal, térségközponti szolgáltatásokkal és kiemelkedő kulturális, épített környezeti értékekkel rendelkező város. Gazdaságának foglalkoztatást erősítő fejlesztésének célterületei az autóalkatrész gyártás, a környezetipar és az élelmiszer-feldolgozás, a húsipar. A város fejlesztése kihat egész várostérsége, a megye észak-nyugati térségének egészének fejlődésére.

Veszprém megye területfejlesztési koncepciója meghatározza a sajátos fejlesztési célokat a megyén belül különféle sajátosságokkal rendelkező területi részegységekre (várostérségekre) a részcélok és beavatkozási területek meghatározásával. Pápa térsége esetében az alábbi fejlesztési célokat rögzíti a megyei koncepció:

4. ábra –Pápa várostérsége

Pápa várostérsége

Pozícionálás

A megye északi határán fekvő térség kettős kötődésű. Egyrészt meghatározza Győr közelsége, a győri gazdaság nyújtotta foglalkoztatási és gazdasági együttműködési lehetőségek, másrészt a hagyományosan Veszprém megyei kötődés és identitás. E területen *(a megye területének 22%-án)* él a népesség 16,7%-a, 57.583 fő. Térszerkezetében elkülönül a Pápa-Győr tengely menti *(és közeli)* települések zónája az attól távolabb fekvő, jellemzően hátrányokkal terhelt, Vas, illetve a Győr-Moson-Sopron megyékkel határos térségekétől. Iparát Pápa gazdasága határozza meg, amelyben a győri járműipari kapcsolatok mellett az élelmiszeripar, a feldolgozóipar a meghatározó. Várostérsége jellemzően vidéki, mezőgazdasági térség.

Fejlesztési célok

A térségi kapcsolatok erősítése

- Pápa – Győr kapcsolatrendszer erősítése
- A kapcsolatok kétirányúvá tétele, Pápa turisztikai potenciáljának erősítése *(a pápai fürdő, a pápai kulturális értékekhez kötődő szolgáltatások, a horgászati lehetőségek, a borutak)* mint a győriek által is kedvelt célpontok, szabadidő eltöltési lehetőségek bővítése
- A város dinamikus fejlesztése, a városkörnyék élhetővé tétele

A térségi gazdaság fejlesztése

- Foglalkoztatás bővítését szolgáló gazdaságfejlesztés megvalósítása a térség népességmegtartó képessége növeléséért.
- Stratégiai ágazatok fejlesztése, az autóiparhoz kapcsolódó *(és beszállító)* járműalkatrész előállító vállalkozások fejlesztése.
- A húsipari vertikum fejlesztése (az állattenyésztés technológiai fejlesztésétől a „pápai hús" márkaértékét biztosító meglévő és az új feldolgozógyárakon át a – *a fűszeriparban, a húshulladék feldolgozásban működő* – vállalkozások fejlesztéséig.
- A tejipari vertikum fejlesztése *(állattenyésztéstől tejfelvásárláson át a feldolgozásig, sajátosan térségi termékek előállításáig)* kiemelten a megyehatár menti Sokorói tengely mentén Nagydértől Bakonytamásin keresztül Gicig.
- Textilgyártás 100 éves hagyományának folytatása *(a termelési hagyományok és a mesterségbeli tudás hasznosítása a piac várható ismételt átrendeződése során*), kézművesség
- A környezetipar fejlesztése *(nagy állattartó telepek trágya hasznosítására biogáz üzemek fejlesztése, állati eredetű melléktermékek és alapanyagok feldolgozása és hasznosítása, növényi (és erdészeti) eredetű alapanyagok és hulladékok hasznosítása, a termálvíz többirányú hasznosítása kertészeti termelésben.)*
- A mezőgazdaság támogatása *(a nagyüzemek, a kisüzemek, a családok önfenntartó gazdálkodását biztosító kisüzemek és a kereset-kiegészítést biztosító háztáji kisgazdaságok gazdálkodásának összehangolt támogatása különösen a megyehatárok melletti településekben*) egészséges termékek előállítása, helyi (térségi) piac létesítése.
- A vidékstratégia érvényesítése a városkörnyék fejlesztése érdekében kiemelten a megyehatár melletti területeken
- A gazdaság fejlesztéséhez szükséges képzett munkaerő biztosítása
- Műszaki diplomások a győri gazdasághoz kapcsolódó járműiparban, illetve szakmunkások képzése a húsiparban
- A turizmus fejlesztése
- A városi TDM-ből térségi hálózat és szervezet létrehozása
- A kultúra szerepének erősítése a turizmus fejlesztésében
- Egészségturizmus, a termálfürdőbe látogatók számára háttérprogramok szervezése, a vallási turizmus fejlesztése *(Tapolca + Pápa),* a lovas turizmus fejlesztése, az egyedi kezdeményezések *(esetenként megyehatáron is túlnyúló)* hálózatba szervezése, a falusi vendéglátás támogatása
- A kerékpárutak térségi rendszerbe fejlesztése, egyes kijelölt erdészeti utak bekapcsolása a kerékpárút hálózatba.

A térszerkezet továbbfejlesztése:

- Keszthely irányából a Devecser – Pápa kapcsolat erősítése Győr felé
- A vidéki térséget megélhetését biztosító hálózatfejlesztés
- Az úthálózat fejlesztése a települések közötti együttműködésben, az utak állapotának javítása

Városszerkezet fejlesztése

- Az épített örökség és a városszerkezet védelme és megújítása
- Az ipari beruházások ipari parkba telepítésének támogatása *(mivel jelenlegi helyeken azokat körülnőtte a város)*
- Korábbi gyártelepek rehabilitációja, értékőrző megújítása *(volt dohánygyár kulturális hasznosítása)*
- A pápai elkerülő folytatása *(fontos a NATO bázis miatt is).*

Pápa térségéhez tartozó települések: Pápa (járás(térség)központ), Adásztevel Bakonyjákó Bakonykoppány Bakonypölöske Bakonyság Bakonyszentiván Bakonyszücs Bakonytamási Béb Békás Csót Dáka Döbrönte Egyházaskesző Ganna Gecse Gic Homokbödöge Kemeneshőgyész Kemenesszentpéter Kup Külsővat Lovászpatona Magyargencs Malomsok Marcalgergelyi Marcaltő Mezőlak Mihályháza Nagyacsád Nagydém Nagygyimót Nagytevel Nemesgörzsöny Nemesszalók Németbánya Nóráp Nyárád Pápadereske Pápakovácsi Pápasalamon Pápateszér Takácsi Ugod Vanyola Vaszar Várkesző Vinár

A megyei területfejlesztési koncepcióval összhangban, arra építve készült Veszprém Megye Területfejlesztési Programja. A területfejlesztési koncepció a megye hosszú távú céljait jelöli ki, és ezzel mintegy iránytűje a 2014-2020-as időszakra középtávú időszakra készülő területfejlesztési programnak. Veszprém megye területfejlesztési stratégiai programja figyelembe vette a koncepció célkitűzéseit, azokból kibontva határozta meg a középtávú prioritásokat, feladatokat.

A megyei operatív program igyekezett rendszerezni a megye fejlesztési irányaihoz kapcsolódó projektötleteket, elképzeléseket ezek között valamiféle együttműködési relációkat keresve, megteremtve egy olyan környezetet, amelyben a területfejlesztés szereplői majd továbbgondolhatják a projektötleteiket. A megyei operatív program, továbbá az új követelményrendszernek megfelelően elkészült Veszprém megyei Integrált Területi Program (2016. augusztus) is tartalmazza Pápa Város részéről a megyei önkormányzathoz benyújtott projektötleteket. Ezek a városi projektötletek a Pápa településfejlesztési dokumentumaiban meghatározandó városfejlesztési célokhoz is jó alapot szolgáltatnak.

1.2.3 Kapcsolódás egyéb térségi fejlesztési koncepciókhoz, programokhoz

A térségi fejlesztési programok közül „Pápa és kistérsége területfejlesztési koncepciója és programja” kapcsolódik Pápa város fejlesztéséhez. Ez a dokumentum azonban 2005-ben készült, így ilyen távlatból már nem releváns jelen városi fejlesztési stratégia készítéséhez.

1.3 A TERÜLETRENDEZÉSI TERVEKKEL VALÓ ÖSSZEFÜGGÉSEK VIZSGÁLATA

1.3.1 Országos Területrendezési Terv (OTrT)

Pápa város közigazgatási területét az alábbi területrendezési tervek érintik:

- Országos Területrendezési Terv (OTrT)
- Veszprém Megye Területrendezési Terv (VMTrT)

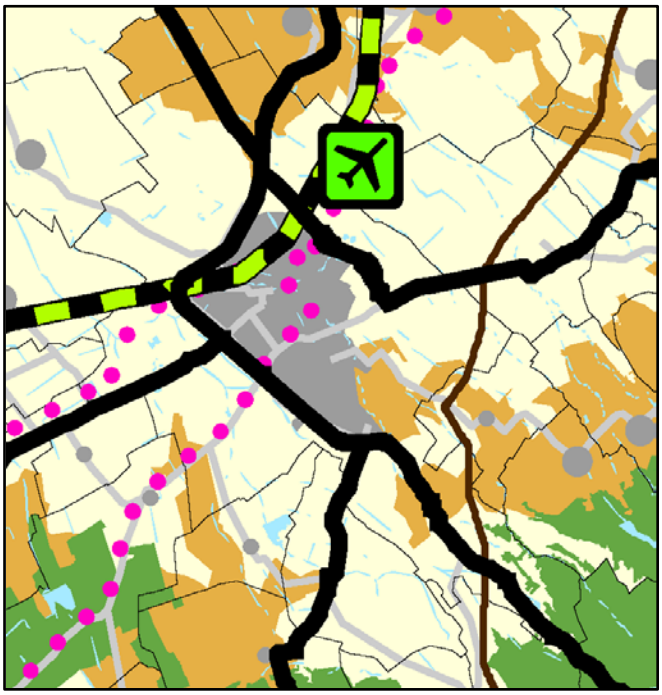
Az OTrT előírásait Pápa területén alapvetően a VMTrT értelmezi, pontosítja tovább. Jelenleg azonban a 2014-es OTrT és a - még az új OTrT alapján nem módosított - VMTrT között átmenetileg eltérés van. A megyei területrendezési terv OTrT-hez igazítására megindult a tervmódosítás, amely jelenleg az államigazgatási egyeztetés szakaszában tart, a miniszteri záró vélemény kiadása még nem történt meg. 2017-ben várhatóan megkezdődik az új OTrT illetve megyei területrendezési tervek kidolgozása.

A kiemelt térségi és a megyei területrendezési terveknek az OTrT-vel való összhangba hozataláig a településrendezési eszközök készítésénél, módosításánál az OTrT által kijelölt országos jelentőségű műszaki infrastruktúra-hálózatokat az OTrT előírásainak alkalmazásával kell kijelölni. A megyei területrendezési tervben megállapított térségi területfelhasználási kategóriákon belül az OTrT

előírásait kell alkalmazni. Bár ezek az előírások első sorban a településrendezési eszközökre vonatkoznak, azonban ezeket részben az ITS készítésekor is érdemes figyelembe venni. Emiatt a 2014-es OTrT és a VMTrT vonatkozó részeit is ismertetjük.

A megyei területrendezési övezetek szabályozási tartalma Pápa tervezésénél is figyelembe veendő. A terület alkalmassági korlátozások már az ITS készítése során is orientálnak az új fejlesztési célok és potenciális helyszínek meghatározásakor. Az OTrT és a VMTrT övezeti szabályainak és a területi lehatárolásoknak való tételes megfelelés azonban elsősorban nem a városfejlesztési stratégiai dokumentumok készítése, hanem a városrendezési tervezés során válik konkrét feladattá.

5. ábra - Pápa az OTrT szerkezeti tervében

Az OTrT Pápa területét érintő szerkezeti elemei a következőek:

- A település területének a települési térségen kívüli legnagyobb része a mezőgazdasági, kisebb része a vízgazdálkodási, vegyes területfelhasználású, illetve erdőgazdálkodási térségbe tartozik.
- 83 sz. főút, 88 sz. főút
- Rábacsanak térsége (86. sz. főút) – Pápa (83. sz. főút) nyomvonalú főút
- Pápa (83. sz. főút) – Devecser – Tapolca (77. sz. főút) nyomvonalú főút
- Győr – Celldömölk egyéb országos törzshálózati vasúti pálya
- 81.A: Veszprém – Nagyvázsony – Kapolcs – Tapolca – Sümeg – Somlóvásárhely – Pápa – Árpás – Győr, az országos kerékpárút törzshálózat eleme
- 83. Rába – Bakonyalja kerékpárút: Sárvár – Celldömölk – Mersevát – Pápa, az országos kerékpárút törzshálózat eleme
- Pápa, közös használatú katonai és polgári repülőtérré fejleszthető repülőtér

- 503: Ajka – Adásztevel – Lovászpatona – Töltéstava – Győr földgázszállító vezeték

Az OTrT Pápa területét is érintő övezetei

- Országos ökológiai hálózat,
- Kiváló termőhelyi adottságú szántóterület,
- Jó termőhelyi adottságú szántóterület,
- Kiváló termőhelyi adottságú erdőterület,
- Tájképvédelmi szempontból kiemelten kezelendő terület,
- Országos vízminőség-védelmi terület,
- Kiemelt fontosságú honvédelmi terület.

1.3.2 Veszprém Megye Területrendezési Terve

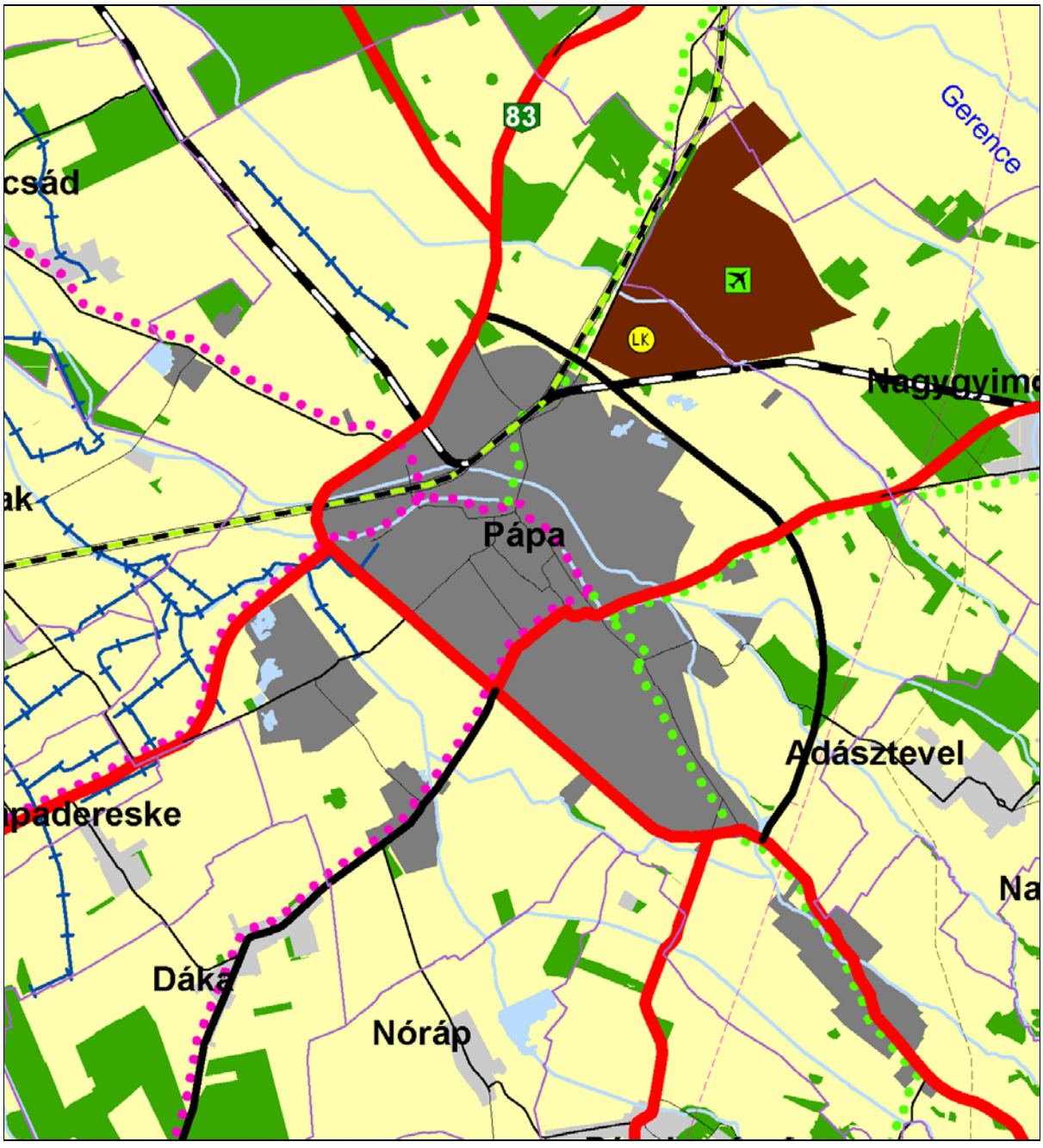
A Veszprém megyei területrendezési terv célja elősegíteni:

- Veszprém megye térszerkezetének további fejlesztését, a települések, településcsoportok számára a kedvező fejlődési perspektíva területi feltételeinek megteremtését,
- a megye elmaradott és fejlettségben élen járó térségei között a térszerkezet fejlesztésével, valamint a térségi szabályozás alakításával a településközi kapcsolatok erősítését, az együttműködés elmélyítését,
- a területi adottságok és erőforrások hosszú távú hasznosítását és védelmét,
- a megye településrendszerének kiegyensúlyozott fejlesztését, a térszerkezetben meglévő aránytalanságok kiegyenlítését, a meglévő központok erősítését, a központhiányos térségek illetve belső perifériák funkcióinak bővítését, a településrendszer központjai számára kedvező működési feltételek valamint a megfelelő hozzáférhetőség biztosítását,
- a térségi terület-felhasználás rendszerének, optimális hosszú távú szerkezetének meghatározását, a terület-felhasználási és környezethasználati konfliktusok feloldását,
- a műszaki-infrastrukturális hálózatok összehangolt elhelyezését, azok térbeli rendjét,
- az ökológiai, társadalmi elvek és értékek érvényesítését,
- a megye területén található ökológiailag értékes és a tájképvédelem, szempontjából értékes területek megőrizve fejlesztésének, a táji, természeti és épített környezeti értékek védelmének biztosítását,
- a kitűnő adottságokkal rendelkező idegenforgalom fejlesztését, a lehetőségek mind szélesebb körének kihasználását lehetővé tevő területszerkezet és szabályozás kidolgozását,
- valamint a fejlesztések lehetséges helyszíneinek biztosítását.

Veszprém megye területrendezési tervéről a Veszprém Megyei Önkormányzat Közgyűlésének Veszprém Megye Területrendezési Tervéről szóló 5/2005. (V.27.) önkormányzati rendelete (5/2011. (II.28.) önkormányzati rendelettel egységes szerkezetbe foglalt szöveg) rendelkezik.

A rendelet célja, hogy meghatározza Veszprém megye egyes térségei terület-felhasználásának feltételeit, a műszaki infrastrukturális hálózatok összehangolt térbeli rendjét, tekintettel a fenntartható térségfejlődésre, valamint a területi, táji, természeti, ökológiai és kulturális adottságok, értékek megőrzésére, illetve természeti erőforrások védelmére, és fenntartható használatára.

6 ábra - Pápa a VMTrT szerkezeti tervében

A megyei területrendezési terv - a készítésére vonatkozó tartalmi követelményeket rögzítő 218/2009. (X. 6.) Korm. rendelet előírásaival összhangban - térségi területfelhasználási kategóriákat alkalmaz. A településszerkezeti terv OTÉK szerinti kategóriáit összevontan, a megfelelő megyei területfelhasználási kategóriák részeként tartalmazza a VMTrT. Pápa hatályos településszerkezeti

tervében meghatározott valamennyi - meglévő és tervezett - beépítésre szánt terület a települési térség részeként épült be a VMTrT szerkezeti tervébe.

A gyorsforgalmi úthálózaton túl a VMTrT főút és mellékút kategóriákat alkalmaz. Pápa belső úthálózatát a VMTrT teljes egészében nem tartalmazhatja. A megyei terv több, összesen négy olyan meglévő, de új nyomvonalon tervezett illetve teljesen új főúti kapcsolatot tartalmaz, amelyek Pápa területét is érinti, az alábbiak szerint:

Főutak:

- 83. sz. főút: Városlőd (8. sz. főút) - Pápa – Győr (82. sz. főút)

Új főúti kapcsolatok:

- Rábacsanak térsége (86. sz. főút) - Pápa (83. sz. főút)
- Sárvár (84. sz. főút) - Celldömölk térsége - Pápa – Kisbér - Környe - Tatabánya - Tát (105. sz. főút)
- Pápa (83. sz. főút) - Devecser – Tapolca (77. sz. főút)

VMTrT a főutak tervezett településelkerülő szakaszai között tartalmazza a 83. sz. főút Pápát elkerülő szakaszát, az alábbiak szerint:

- 82. sz. főút: Veszprém, Eplény, Pápa

Térségi jelentőségű mellékutak között kettő Pápát is érintő elemet rögzít a VMTrT:

- Pápa - Kerta - 8. sz. főút
- Pápa keleti elkerülő

A várost érintő vasútvonalakat teljes körűen tartalmazza a megyei terv az alábbiak szerint:

A transzeurópai vasúti áruszállítási hálózat részeként működő országos törzshálózati vasútvonalak

- Győr – Pápa – Celldömölk

Vasúti mellékvonalak (térségi jelentőségű vasútvonalak)

- Pápa – Környe – Tatabánya
- Pápa – Csorna

A VMTrT két repülőteret tartalmaz Veszprém megye területén. A Pápai repülőtér is része a megyei rendezési tervnek, „Állami repülések céljára szolgáló repülőtér” kategóriában. A megyében két térségi jelentőségű logisztikai központot nevesít a területrendezési terv, az egyik a Pápa területén lévő.

Kerékpáros közlekedésben Pápa területére vonatkozóan egy országos és egy térségi jelentőségű kerékpárútvonalat határoz meg a VMTrT:

- Országos kerékpárút törzshálózat elemei:
  - 81. Balaton-Rába kerékpárút: Veszprém – Nagyvázsony - Kapolcs – Tapolca - Sümeg - Somlóvásárhely - Pápa – Árpás - Győr
  - 83. Rába-Bakonyalja kerékpárút: Sárvár - Celldömölk – Mersevát – Pápa
- Térségi kerékpárút hálózat elemei:
  - Pápa - Bakonyszücs, Bakonykoppány - Fenyőfő- Bakonyszentkirály -- Kisbér
  - Pápa - Ganna - Magyarpolány - Ajka - Halimba – Taliándörögd - Kapolcs - Monoszló - Zánka
  - Pápa – Gecse – Csorna

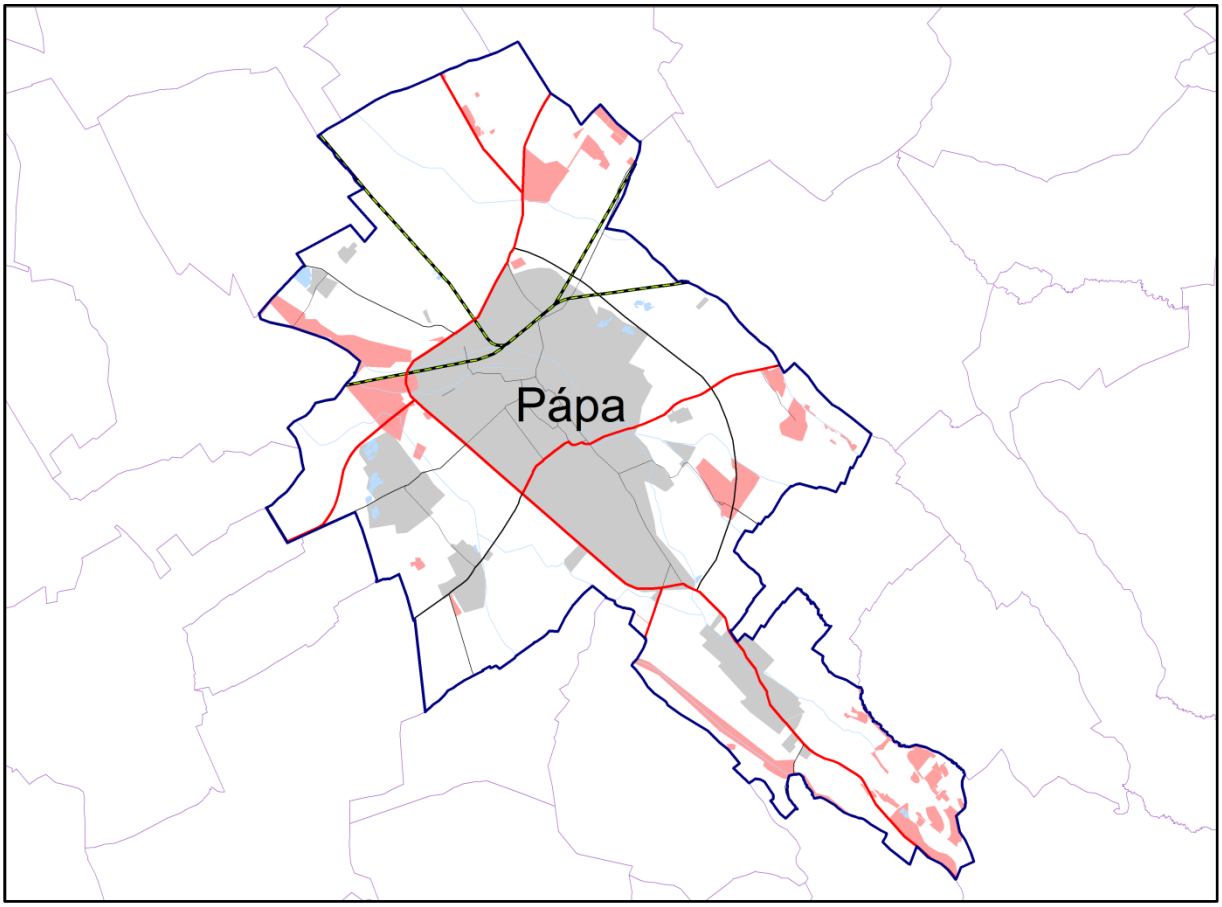
A VMTrT övezeti érintettségekkel kapcsolatban kiemeljük, hogy az egyes törvények területrendezéssel összefüggő módosításáról szóló 2013. évi CCXXIX. törvény az alábbi megyei övezeteket megszűntette, így ezeket nem kell alkalmazni:

- 3.4. sz. melléklet: Országos komplex tájrehabilitációt igénylő terület övezete
- 3.4. sz. melléklet: Térségi komplex tájrehabilitációt igénylő terület övezete
- 3.5. sz. melléklet: Térségi jelentőségű tájképvédelmi terület övezete
- 3.5. sz. melléklet: Országos jelentőségű tájképvédelmi terület övezete
- 3.6. sz. melléklet: Történeti települési terület övezete
- 3.7. sz. melléklet: Kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség-védelmi terület övezete
- 3.8 sz. melléklet: Felszíni vizek vízminőség-védelmi vízgyűjtő területe övezete
- 3.9. sz. melléklet: Ásványi nyersanyag-gazdálkodási terület övezete
- 3.11. sz. melléklet: Nagyvízi meder övezete
- 3.13. sz. melléklet: Rendszeresen vízeróziónak kitett terület övezete
- 3.14. sz. melléklet: Széleróziónak kitett terület övezete

1. táblázat - A VMTrT Pápa területét is érintő övezetei, és az érintett területek nagysága

Övezet	hektár
Magterület	48,29
Ökológiai folyosó övezete	222,25
Pufferterület	209,85
Kiváló termőhelyi adottságú szántóterületek övezete	180,10
Kiváló termőhelyi adottságú erdőterület	199,16
Kiemelt fontosságú meglévő honvédelmi terület	152,73

7. ábra - A VMTrT korlátozó övezeteinek Pápát érintő lehatárolása

A település területét érintő különböző korlátozó övezetek és a hozzájuk kapcsolódó előírások meghatározzák, hogy a közigazgatási területen belül hol esik korlátozás alá az új beépítésre szánt területek kijelölése a településrendezési eszközökben. Ez ugyan atelepülésfejlesztési dokumentumokat közvetlenül nem érinti, de a fejlesztési elképzelések térbeli meghatározásánál mindenképpen figyelembe érdemes venni.

1.4 A SZOMSZÉDOS TELEPÜLÉSEK HATÁLYOS SZERKEZETI TERVEINEK PÁPA VÁROS FEJLESZTÉSÉT BEFOLYÁSOLÓ MEGÁLLAPÍTÁSAI

A szomszédos települések Pápára hatást gyakorló megállapításai (települési vélemények nélkül, a szerkezeti tervek és leírások alapján):

Adásztevel:

46/2008. (IV. 17.) sz. Kt. határozattal elfogadott Településszerkezeti terv és leírás:

A község és Pápa kapcsolatát jelentő 8303 j. út nyomvonalán kívül a meglévő és tervezett területfelhasználások (általános és kertes mezőgazdasági, Gazdasági erdő) nincsenek befolyásoló hatással Pápa fejlesztésére.

Bakonyjákó:

A 83 j. főút adja a közlekedési kapcsolatot a két település között. Bakonyjákó településszerkezeti tervén nem látható olyan elem, ami befolyásolná Pápa fejlesztési elképzeléseit.

Döbrönte:

A meglévő és tervezett területfelhasználások (általános és kertes mezőgazdasági, Gazdasági erdő, Különleges bánya) nincsenek befolyásoló hatással Pápa fejlesztésére.

Pápakovácsi:

A község és Pápa között új közúthálózati elemek láthatók: a 83 j. főút elkerülő szakasza és az ebből leágazó, Tapolcafő irányába tervezett új út. Ezek 50 m-es védő távolsággal rendelkeznek, amelyek átnyúlnak Pápa területére is.

Nóráp:

A két település között a 84109 j. közút adja a közlekedési kapcsolatot. Az út védőterülete átnyúlik Pápára is. A településszerkezeti terven nem látható olyan elem, ami befolyásolná Pápa fejlesztési elképzeléseit.

Dáka:

A településszerkezeti terven szerepel a tervezett 8304 j. út települést elkerülő szakasza, ami áthalad Pápára is. Másik közúti kapcsolatot a meglévő 8403 j. út biztosít, ami annak 50 m-es védőtávolságával halad Pápa területére. A meglévő és tervezett területfelhasználások nem befolyásolják Pápa fejlesztési elképzeléseit.

Pápadereske:

A város és a falu közös északi határán húzódik a 834 j. közút, aminek védőtávolsága ráfed Pápa területére is. Egyéb vonatkozásban a településszerkezeti terv nem tartalmaz korlátozásokat Pápára nézve.

Nyárád:

Csak a 834 j. és a 8405 j. út és azok 50 m-es védőterülete érinti Pápát.

Mihályháza:

A meglévő és tervezett területfelhasználások nem befolyásolják Pápa fejlesztési elképzeléseit.

Mezőlak:

Keresztül a belterületen jelölt egy „egyéb katonai védelmi terület”, ami a szomszédos Mihályházán nem folytatódik, és Pápa területén sem látszik. A 10. sz. Győr - Celldömölk vasútvonal és a 84114 j. közút, valamint azok védőtávolsága folytatódik Pápa területén.

Nagyacsád:

A község dél-keleti részére fed a Mezőlakon már jelölt katonai védelmi terület, bár itt „katonai ingatlan” jelkulccsal jelölték, bár nem egy ingatlanról van szó. Ezen keresztül halad a 8406 j. közút és annak védőtávolsága, ami átmegy Pápa területére.

Nemesgörzsöny:

A 14. sz. Csorna – Pápa vasútvonal a Nemesgörzsöny – Nagyacsád – Pápa közös határvonalon halad. A nyomvonal és a vasút védőtávolsága érinti Pápát.

Marcaltő:

Csak a 8408 j. út halad át Pápa területére. Az utat és annak védőtávolságát figyelembe kell venni Pápán is.

Takácsi:

A 83 j. főút halad Pápára Takácsi felől. Az utat és annak védőtávolságát figyelembe kell venni Pápán is.

Nagygyimót:

A 10. sz. Győr – Celldömölk vasútvonal - Takácsin is keresztülhaladva - éri el a Nagygyimóttal közös határon Pápát. A 13. sz. Pápa – Tatabánya vasútvonal szintén a községen keresztül haladva éri el Pápát. A vasút és annak védőtávolsága hatással van Pápa fejlesztésére. Ilyen nyomvonalas elem a 832 j. közút, ami védőtávolságával együtt Pápára is hatással van. Nagygyimóton található az úgynevezett pápai katonai reptér. A szerkezeti terv a reptértől délre „egyéb katonai védelmi területet” is jelöl. Ezek hatásterülete Pápát is érinti.

Összefoglalóan azt mondhatjuk el, hogy Pápa szomszédos településeinek szerkezeti elemei csekély mértékű hatást gyakorolnak a városra. Legnagyobb részt a közlekedési területek és azok védőtávolsága a város számára figyelembe veendő korlátozó tényező. Hiányos az ábrázolása, de mindenképpen vizsgálni kell Pápa fejlesztési elképzeléseinek kialakításakor a honvédelmi területeket, amik a város határának közelében Nagygyimóton, Mezőlakon és Nagyacsádon ábrázoltak. Szintén hatást gyakorol Pápára a Nagygyimót területén, a közös határ mellett található repülőtér, aminek védőterülete Pápára is átnyúlik.

1.5 HATÁLYOS TELEPÜLÉSFEJLESZTÉSI DÖNTÉSEK

1.5.1 A hatályos településfejlesztési koncepció és Integrált Városfejlesztési Stratégia megállapításai

Pápa város településfejlesztési koncepciója a 144/2001. (IX.27.) Kt. sz. határozattal került jóváhagyásra. Ez a dokumentum azonban a jelenleg hatályos jogszabályi előírásoknak már nem felel

meg, és a készítése óta eltelt másfél évtized során aktualitásából is veszített. A mai jogszabályi környezethez is igazodó és tartalmában is megújított új településfejlesztési koncepció kidolgozásának időszerűségére és szükségszerűségére tekintettel az Önkormányzat megkezdte ennek a dokumentumnak az elkészítését. Ez azért is különösen kedvező, mert így a hosszú távú koncepcionális célok és az ITS középtávú céljai megfelelően összehangolhatók.

Pápa ITS-e 2015-ben készült, módosítására 2016-ban került sor. Az ITS-ben megfogalmazott városi jövőkép: Olyan város és kistérségi központ kialakítása, amely értékeit megőrizve, azt továbbfejlesztve egyaránt vonzó a befektetők, az idelátogató vendégek és a napjaikat itt élő városlakók számára. A város stratégiai célja az alábbiakban ragadható meg: Térségi központi szerepét szem előtt tartó, örökségeit és hagyományait fejlesztve őrző, vonzó és erős gazdaságú város megteremtése.

Pápa stratégiai fejlesztési céljának eléréséhez 7-8 évre vonatkozó tematikus célok:

A gazdasági aktivitás és a foglalkoztatottság növelése, szakképzési rendszer fejlesztése: Területi hatóköre: elsősorban az ipari park, az Erzsébetváros ipari létesítményei, az Alsóváros (Pápai Hús Zrt. telepe) illetve kisebb részben a Belváros (a rehabilitáció már megvalósult illetve soron következő lépései során megvalósuló kereskedelmi-szolgáltatói élénkülés révén), illetve a Külső-Várkertben történő turisztikai fejlesztések is hozzájárulnak a foglalkoztatottság növeléséhez. A tematikus cél elsősorban az ipari parki infrastruktúra továbbfejlesztését érinti. A szakképzési rendszer helyi igényekhez történő igazítása a feladat. A cél magába foglalja az élelmiszeripar fejlesztését is, lévén Pápa térsége mezőgazdasági hasznosítású terület, valamint a Papai Hús Zrt.-nek (es jogelődjeinek) évszázados múltja van, melynek révén a városban felhalmozódott szakmai tudás jelentős értéket képvisel, erre alapozó innovatív fejlesztés nemzetgazdasági szempontból is kiemelkedő eredményeket biztosíthat.

A turizmusfejlesztés megvalósult eredményeire építve komplex turisztikai termékek kialakítása és piacra juttatása, további attrakciók létrehozása: Területi hatóköre: elsősorban a Külső-Várkert, a Várkertfürdő, illetve a Kemping. Kisebb részben a barokk Belváros, a vonzó promenád kialakítása révén.

Városi közszolgáltatások infrastruktúrájának fejlesztése: A városi közszolgáltatások, oktatási és egészségügyi intézmények infrastrukturális helyzete vegyes. Elsődleges cél az egészségügyi és szociális alapellátás infrastruktúrájának fejlesztése, másodsorban az oktatás-nevelés alapellátást kiszolgáló infrastruktúra fejlesztése. Kapacitásbővítés nem szükséges, az intézmények korszerűsítése a feladat, kiemelten az energiahatékonyságot növelő fejlesztéseket. Egyes, magas kihasználtsággal működő oktatási intézmények felújítását végre kell hajtani (Türr István Gimnázium – Belváros), az Esterházy kórház bővítése, szolgáltatásainak fejlesztése jelenleg folyik. Ehhez részben kapcsolódik egyes városi területek alapszolgáltatásainak bővítése (pl. Tapolcafő).

Leromlott, illetve leromlással fenyegetett városrészek rehabilitációja: A tematikus cél területi hatóköre hármas: egyrészt a nagyvárosias lakókörnyezet, lakótelepek (Vajda – Külső-Várkert, Bástya - Belváros, Fáy és Huszár - Felsőváros, Kilián - Alsóváros, Igal - Nagyhanta) megújítására terjed ki. Másrészt a szociális problémákkal terhelt városrész Vaszari út és Téglagyári út által határolt városrész, azon belül is a Rigó utca társadalmi és infrastrukturális helyzetének javítására.

Harmadrészt pedig a város leromlott állapotú lakóterületeinek (téglaépületek) megújítására. Szabadidőpark kialakítása a pápaiak sportolási és szabadidős lehetőségei bővítése érdekében a felszámolt üzemek leromlott állagú és önkormányzati ingatlanok funkcióváltásával a Téglagyári út menti barnamezős területen.

Örökségőrző városrehabilitáció: Területi hatóköre: elsősorban a Belváros, illetve a Belső-Várkert. A tematikus cél a Belváros történeti épületállománya felújításának folytatása. Ezzel párhuzamosan a pápai promenád, a Kossuth utca infrastrukturális, burkolati és városképi megújítása is cél, a vonzó történelmi belváros részeként. A történelmi épületek és a sétáló utca megújítása a funkciók (kereskedelemi és szolgáltató) funkciók fejlesztésével, illetve burkolatcserével történik.

Közlekedésfejlesztés, a városi infrastruktúra fejlesztése és rekonstrukciója: A térség elérhetősége, mind közúti, mind vasúti megközelíthetőségének javítása jelentősen növeli a turisztikai attrakciók iránti keresletet, támogatja a gazdaságfejlesztésre irányuló intézkedéseket. Ezért stratégiai cél a regionális és térségi közlekedési kapcsolatok fejlesztésén, a közösségi közlekedési rendszer korszerűsítésén keresztül a járás településeinek külső elérhetősége, és a belső kapcsolatainak javítása. Pápa úthálózata rekonstrukcióra szorul, de az infrastruktúra színvonalnövelésének célja nem merülhet ki a gyűjtő- és lakóúthálózat fejlesztésében, hanem egyúttal a település csapadékvíz-elvezetését is rendezni kell. Pápa belvárosának rehabilitációjával párhuzamosan tematikus cél a gyalogos közlekedés támogatása, a fontosabb utasforgalmi célpontok akadálymentes, biztonságos megközelíthetőségének biztosítása, valamint a forgalomcsillapított övezet bővítése. Fontos cél továbbá az országos kerékpáros hálózathoz – a 81. sz. Balaton-Rába, illetve a 83. sz. Rába-Bakonyalja kerékpárutakhoz – kapcsolódó, valamint a Pápát érintő három térségi jelentőségű, és a megyei területrendezési tervben rögzített hálózathoz kapcsolódó, és a járás belső kerékpáros forgalmi igényeit kielégítő hálózat kiépítése, a meglévő útvonalak bővítésével.

A városi infrastruktúra rekonstrukciója gyakorlatilag minden városrészben folyamatos feladat. elsősorban útfelújításokról, a csapadékvíz-elvezetés fejlesztéséről és rekonstrukciójáról van szó a város csaknem minden városrészében (folyamatos feladat). Emellett egyes, a várostesten kívül eső városrészek felé a megközelítést javítani kell (Tapolcafő).

Városi zöldfelületek rekonstrukciója, új zöldfelületek létesítése: A tematikus cél hatóköre: Erzsébetváros (Erzsébet-liget), Belső-Várkert (kastélypark), Tókertváros (Kis-Liget). Új zöldfelületek létesítésének célterületei a Csengő Park, Külső Várkert és Csókaliget.

Az ITS-ben meghatározott projektek megvalósulásának vizsgálatára a módosított dokumentum elfogadása óta eltelt kevesebb mint 1 év nem ad kellő lehetőséget. Ezért célszerű a 2008-ban készült integrált városfejlesztési stratégiában tervezett projekteket ilyen szemmel áttekinteni.

A korábbi IVS által tervezett projektek megvalósulásának bemutatása

Belvárosi akcióterület

Projekt megnevezése	Megvalósulás
1.1.Kossuth utca közterületeinek rendezése	nem
1.2.Pápai Áruház területének revitalizációja	nem

1.3.Március 15. tér közterületeinek rendezése	nem
1.4. Filmszínház épületének és környezetének rekonstrukciója	igen
1.5.Szent István u. 12. sz. alatti épület és környezetének rekonstrukciója	nem
1.6.Zsinagóga épületegyüttes rekonstrukciója	nem
1.7.Ferences kolostor rekonstrukciója	nem
1.8.Fő tér közterületeinek rendezése	igen
1.9.Fő utca közterületeinek rendezése	részben
1.10. Petőfi Sándor utca közterületeinek rendezése	nem
1.11. Csáky u. csomópont közterület rendezése	nem
1.12. Korvin u. - Irhás u. közterületeinek rendezése	nem
1.13. Fő u. 24-25. térfalak rendezése	igen
1.14. Buszpályaudvar és városi piac közterületeinek rendezése	részben
1.15. Buszpályaudvar főépület rekonstrukciója	igen
1.16. Pálos tér közterületeinek rendezése	nem
1.17. Böröczky domb közterületeinek rendezése	igen
1.18. Anna tér közterületeinek rendezése	nem
1.19. Vásár utca közterületeinek rendezése	nem
1.23. Gróf Esterházy Kórház rekonstrukciója	részben
4.2. A Türr István Gimnázium rekonstrukciója	nem

Belső várkert akcióterület

Projekt megnevezése	Megvalósulás
2.1. Várkastély rekonstrukciója	igen
2.2. Belső-Várkert revitalizációja	nem

Külső-Várkert akcióterület

Projekt megnevezése	Megvalósulás
3.1. Perutz Stadion Sportcsarnok környezetének rendezése	nem
3.2. Várkertfürdő fejlesztése	részben
3.3. Szálloda létesítése	nem
3.4. Camping fejlesztése	nem
3.5. Jégcsarnok létesítése	nem

Vajda-Tókert akcióterület

Projekt megnevezése	Megvalósulás
4.1. A Munkácsy Mihály Általános Iskola rekonstrukciója	igen
1.21. A Kis-liget közterületeinek rendezése	nem
10.1. A Vajda lakótelep közterületeinek rendezése	nem

Fáy-Huszár-Bástya akcióterület

Projekt megnevezése	Megvalósulás
7.1. Bástya lakótelep közterületeinek rendezése	nem
8.1. Huszár lakótelep közterületeinek rendezése	nem
9.1. Fáy András lakótelep közterületeinek rendezése	nem

Alsóvárosi akcióterület

Projekt megnevezése	Megvalósulás
11.1. Kilán lakótelep közterületeinek rendezése	nem

Malomkert - Nagyhanta akcióterület

Projekt megnevezése	Megvalósulás
12.1. Az Igal lakótelep közterületeinek rendezése	részben
5.1. A Nagyhantai Malom rekonstrukciója	részben
5.2. A Malomkert lakópark közművesítése	igen

Tapolcafő akcióterület

Projekt megnevezése	Megvalósulás
6.1. Közösségi és szolgáltatóház létesítése, közterületek rendezése	részben
6.2. Közpark létesítése	részben
6.3. Tapolcafő-Pápa kerékpárút építése	igen

1.5.2 Hatályos településfejlesztési és településrendezési szerződések

Pápa Város Önkormányzata és a fejlesztésben érdekelt gazdasági szereplők, vállalkozások között nincsenek jelenleg hatályos településfejlesztési ill. településrendezési szerződések.

1.6 TELEPÜLÉSRENDEZÉSI TERV ELŐZMÉNYEINEK VIZSGÁLATA

1.6.1 Hatályban lévő településrendezési eszközök

- Pápa Településszerkezeti Tervének jóváhagyása a 98/2002. (VII.4.) Kt. határozattal történt. A terv azóta többször módosításra került, utoljára a 85/2009. VI. 30.) Kt. határozattal elfogadott módosítás készült.
- A többször módosított 10/2002. (VII. 5.) ör. Pápa Helyi Építési Szabályzatáról és ennek mellékletei: övezeti térképek és a város részterületeire készült Szabályozási Tervek (9 db).
- Hatályos még a 8/2003. (IV.17.) önk. rendelettel jóváhagyott Malomkerti lakóterület Helyi Építési Szabályzata és Szabályozási Terv melléklete.

Az Önkormányzat 2017. februárjában megkezdte településrendezési eszközei teljes felülvizsgálatát és módosítását a hatályos jogszabályi követelményeknek megfelelő tartalommal.

1.6.2 Hatályos településszerkezeti terv megállapításai, megvalósult elemei

2. táblázat - Hatályos településszerkezeti terv megállapításai, megvalósult elemei

Hatályos településszerkezeti terv megállapításai	***Megvalósult elemek***
BELTERÜLET	
Tapolcafő	
Falusias lakóterület bővítés látható a Park utcával párhuzamosan, attól észak-keleti irányba, a meglévő Park utca feltárásával; a Simaházi és Kálmán György utcák között; a Kálmán Gy. utcától dél-keletre; a településrész észak-nyugati végében; a Tóradűlő utcától délre a teljes belterületi határig a Döbrés utca folytatásában, valamint az Attyai utca folytatásában. Ezeken a területeken a lakóterület egy része tartalék területként jelölt.	A lakóterület kialakítása részben megtörtént: az Attyai út végig megépült, a Döbrés út folytatása ill. az új feltáró utak még nem. Lakóépületek alig láthatóak, a településrészen kb. 134 lakótelek alakítható ki. Az északi belterületi határ mellé tervezett lakóterületen már láthatóak épületek, vegyesen lakó és gazdasági funkciójúak.
A Tapolca-patak mentén, a Tóradűlő utca mellett és a temetőtől délre új erdőt jelöl.	A területek spontán erdősülnek.
A településközpontban lévő tér északi részén új Zöldterület tervezett.	A terület növényzettel fedett, de még nem parkosított.
Kéttornyúlak	
Falusias lakóterület fejlesztés a Kéttornyúlaki utca két oldalán, a Pápai úttól északra, a Váci M. utcától délre Tartalék lakóterületet jelöl az Akácfa és Kertalja utcák folytatásában, a Kéttornyúlaki utcától észak-kelet és dél-nyugat irányban.	A lakóterületek új utca hálózata nincs kialakítva. A Kéttornyúlaki utcától észak-keletre tervezett lakóterület beépítése a meglévő belterületi határig terjedő területen megkezdődött, a beépítés szórványos. A kijelölt lakóterület kb. 35

Hatályos településszerkezeti terv megállapításai	*Megvalósult elemek*
	lakótelek kialakítására d lehetőséget. A tartalék területek kb. még egyszer ekkora lakóterületi lehetőséget biztosítanak.
A település észak-keleti és dél-keleti határán vékony erdősávokat tervez.	Az erdősávok spontán erdősülnek, még nem teljes mértékű az erdő nagysága.
Borsosgyőr	
Falusias lakóterület fejlesztés látható a Szilfa utca és a Nyárfa utca folytatásaként.	A lakóterület kialakítása nem kezdődött meg. Kb. 40 lakótelek kialakítására van itt lehetőség.
Falusias lakóterület és tartalék lakóterület tervezett a Laki úttól északra, a tervezett belterületi határig.	A lakóterületen jelenleg nagyüzemi növénytermesztés folyik. A lakóterület kialakítása nem kezdődött el. kb. 6 lakótelek és 2-3 nagyobb lakópark kialakításának van hely.
A Dákai utca déli végén szintén új Falusias lakóterületet jelöl, az utcával párhuzamosan a tó felé tartalék lakóterületet.	A tartalék terület kialakítása még nem kezdődött el, az újonnan kijelölt 3 lakótelekből 2 már beépült.
A Borsosgyőri utcától északra, a meglévő lakó-, különleges- és gazdasági területtől észak-nyugati irányba nagy kiterjedésű, újonnan belterületbe vonandó területeket jelöl. Területfelhasználást tekintve Falusias lakóterületet, Üdülőházas és Hétvégi házas üdülőterületet, tartalék Hétvégi házas üdülőterületet, a meglévő tó köré pedig Közpark területet.	A tervezett fejlesztések még nem láthatóak, a terület kialakítása még nem kezdődött el.
Központi belterület	
A Külső Veszprémi út déli végénél nagy területen jelöl új Kereskedelmi szolgáltató és Ipari gazdasági területet északról a belterületi határig, délről egészen a 83 j. főútig.	A beépítés egyelőre a Külső Veszprémi út mentén, az ipari parkban megkezdődött. A 83 j. főút felől még beépítetlen és feltáratlan területek találhatóak. A kijelölt terület kb. fele még szabadon van, mezőgazdasági művelés folyik rajta. A külső Veszprémi úttól északra az újonnan kijelölt gazdasági területeken a használat még nem kezdődött el.
Az Igali és Külső Veszprémi utak kereszteződésétől északra új Kisvárosias lakóterületet jelöl.	A lakóterület kialakítása nem kezdődött el, épület nem található a területen.
A Kovácsi és Külső Veszprémi út, valamint a belterületi határ alkotta háromszögben új bevásárló központ területfelhasználás jelölt.	A terület kialakítása még nem kezdődött meg, épület nincs rajta.
A Juhar - Bocsor I. – 832 j. – 83 j. utak közötti területen Kertvárosias lakó és tartalék	A Bella és Dóra utcák folytatása a Vermes I. utcáig megtörtént és be is épült. A Bocsor I. utca

Hatályos településszerkezeti terv megállapításai	*Megvalósult elemek*
Kertvárosias lakóterületet jelöl a 83 j. úttól vékony erdősávval elválasztva.	végig beépült és a róla nyíló keresztirányú utcák kiépítése is megkezdődött. A kijelölt terület kb. még 78 lakóteleknyi hely szabadon áll, s ezen kívül a teljes tartalék terület, ami ennek kb. a négyszerese.
A Szilágyi J. utca mindkét oldalán új Kertvárosias lakóterületet tervez. Emellett a Szilágyi J. és Teleki utcák között a tömbbelsőben új Kertvárosias, Kisvárosias és Közparkot.	A Szilágyi J. utca északi oldala beépült, a déli oldalán még 4-5 telek beépítetlen. A tömbbelsőben is megkezdődött a Kisvárosias lakóterület beépítése, egyelőre a tervtől eltérő kitaposott utakkal. A Közpark nincs kialakítva. A terület kb. kétharmada szabad.
A Bocsor I. – Felleg – Szellő – Liliom utcák által határolt tömbben új Kertvárosias lakóterület jelölt.	A terület teljesen beépült.
A Felleg és Szellő utcák kereszteződésétől északra új Központi vegyes területet tervez.	A kialakítása és beépítése nem kezdődött el.
A harmat – Felleg utcák közötti tömb újonnan Kertvárosias lakóterületbe sorolt.	A tömb széle teljesen beépült, a belseje felé a Felleg utcáról a beközlekedő út is elindult, de a tömb belseje még nem beépített.
A temető körül újonnan Erdőterületet tervez.	Az erdőterület helyett inkább fásított sávról beszélhetünk, a növényzet még nem teljes.
A 83 úttól északra, a Celli és a 832 j. utak között új Kertvárosias lakó- és Kereskedelmi, szolgáltató gazdasági területet jelöl. Az új gazdasági terület északi sarkánál új Kisvárosias lakóterületet. A 83 j. út mentén vékony erdősávot tervez.	A gazdasági terület dél-nyugati része beépült. Kb. ennek 1/3-a még beépítetlen. A Kisvárosi lakóterület még nem alakult ki. A Kertvárosias lakóterület kialakítása megkezdődött: A Csizmadia utca 2 telek híján beépült, a Fazekas utca teljesen beépült, a Gábor D. utcában már csak 6 üres telek található, a Kelmefestő és a Jedlik Á. utcák kiépítése elkezdődött, de még nem teljes, üres telek kb. 45 db található. A 83 j. útig a további lakóterület még nem készült el, beépítetlen kb. 56 telek. Az erdősáv még nem valósult meg, egyelőre szántóként hasznosítják a még be nem épített telkeket.
A Határ u. és a 83 j. főút között a Celli úton meglévő gazdasági területhez csatlakozva újabb Kereskedelmi, szoláltató gazdasági területet jelöl. A gazdasági terület és a szennyvíztisztító közé új erdősávot tervez.	A gazdasági terület kialakítása nem kezdődött el. A Határ utcában egy épület látható ezen a fejlesztési területen, ami lakóépületnek tűnik. Az erdősáv részben megvalósult, a szennyvíztisztítótól dél-keletre teljes, dél-nyugati irányban hiányos.
A Határ utcában a Virág B. utcai csomóponttal szemben új Kisvárosias lakóterületet jelöl.	A kb. 2 telek beépült, de észrevételezzük, hogy gazdasági tevékenységi épülettel.

Hatályos településszerkezeti terv megállapításai	*Megvalósult elemek*
A szennyvíztisztító bővítési területét jelöli attól délre.	A terület igénybevétele megtörtént. Jelzem, hogy a szerkezeti terven itt erdősávnak kellene lenni, de ehelyett vélhetően szennyvíziszap depónia található itt.
A Táncsics M. – Szabó D. utcák kereszteződésébe tervezte becsatlakoztatni a Vak B. utcát, majd erre felfűzve újonnan tervezett Kertvárosias lakóterületet jelöl. Ezen a területrészen a Hársfa utcától északra új Kereskedelmi, szolgáltató területet jelöl.	A Vak B. utca bekötése nem készült el, a lakóterületek és azok feltáró útjainak kialakítása nem történt meg. A gazdasági terület sem valósult meg. Itt kb. 55 lakótelek lesz kialakítható.
A vasút és a Szabó D. utca között a 83 j. főút mellett tartalék gazdasági területet és azt körülvevő új erdőterületet tervez. A vasúttól északra szintén új erdőterületet jelöl ki.	Sem a gazdasági, sem az erdőterület kialakítása nem kezdődött el.
A Tarczy utcával párhuzamosan, attól északra új Kertvárosias lakóterületet jelöl a 83 j. úttól erdősávval elválasztva.	Az erdősáv részben létezik, de gyér a növényzete. A lakóterület és azt feltáró utca nem valósult még meg. Nagyjából 60 telek lesz itt kialakítható.
Az Acsádi és Vasút utcák közötti tömb észak-keleti részén Ipari-, dél-nyugati részén Kereskedelmi, szolgáltató területet jelöl.	A tömb beépítése megkezdődött, kb. 1/3-a még üres.
A 14. és 10. sz. vasútvonalak mentén keletkező kisebb zárvány területekre új erdőt tervez.	Az erdősávok részben kialakultak, folyamatosan foglalja el a helyet a növényzet.
A Külső-Győri és a Vasút utcák között, a 83 j. főút mellett nagy kiterjedésű tartalék gazdasági területet jelöl. A Külső-Győri út mellett új Kereskedelmi, szolgáltató területet. Mindkét esetben a 83 j. úttól, valamint a Búzavirág utcai lakóterülettől a tartalék gazdasági területet erdősávval választja el.	Még egyik sem lett kialakítva.
A Szövöde utca északi oldalán néhány új Kertvárosias lakótelket tervez.	A beépítés megkezdődött, még kb. 4-5 telek lesz itt kialakítható.
A Fonoda utca szerepe a Güncöl – Kazinczy – vasúti pályatest – Úrdomb – Avar utcák által határolt tömb belsejének feltárása. Ide és a vasútállomással szemben lévő teleksávra új Kertvárosias lakóterületet tervez.	A Fonoda utca végig megvalósult, és részben beépült. A tömb belsejében, a vasúthoz közelebbi részeken még kb. 14 teleknek van hely.
A Külső-Győri és a Hadnagy utcák kereszteződésétől északra a Külső-Győri út	A Külső-Győri út mentén a belterület határához csatlakozva már létesültek kisebb üzemek, tehát

Hatályos településszerkezeti terv megállapításai	*Megvalósult elemek*
mentén új Kereskedelmi, szolgáltató gazdasági, a Hadnagy utca mentén új Kertvárosias lakóterületet, a többi részen tartalék Kertvárosias lakóterületet jelöl.	a gazdasági terület kialakítása megkezdődött. A kijelölt terület több mint fele azonban még üres. A Hadnagy utca folytatása egyelőre földút, a lakótelkek kialakítása még nem indult el. A tartalék lakóterület egyelőre szántóföldként funkcionál.
A Hadnagy utcától délre, egészen a vasúti pályatestig – de attól erdősávval elválasztva – új Kertvárosias lakóterület tervezett.	Az erdősáv részben már megvalósult, a lakóterület fejlesztés még várat magára, csak a meglévő belterületi határig épült ki. Ezen a helyen kb. 80 építési telek alakítható ki.
A Vaszari út észak-keleti végének két oldalán, belterületen belül új Kereskedelmi, szolgáltató területet jelöl.	Telephelyek, lerakatok láthatók a területen, gazdasági épületek még nem épültek.
A Külső-Győri u. és a Téglagyári u. összekötését tervezi, és mellette új Központi vegyes területeket jelöl.	Az út még nem épült meg. A vegyes területen meglévő üzemi épületek állnak, egyelőre hasznosítatlanok.
A Téglagyári úttól délre, a Várkert útig új Központi vegyes területet jelöl.	A vegyes terület részben megvalósult. A Téglagyári úttól délre kiépült, északra nem.
A Téglagyári és Várkert utcáktól északra ill. keletre új Strand és Sport területeket jelöl új parkolóval.	A strand a hozzá tartozó parkolóval, és a sportpályák megvalósultak.
A Vaszari útban folytatódó Téglagyári utat összekötni tervezi a Gróf úttal. Mellette a Téglagyári út felőli részen, a P-téglagyár utca körül új Üdülőházas üdülőterületet jelöl, a Gróf utca felőli részen új közparkot és Kisvárosias lakóterületet.	Az összekötő út jelenleg földútként megtalálható, a tervezett nyomvonaltól kissé eltérve. a P-téglagyár utca körül az üdülőterület kialakítása még nem kezdődött el. A kemping elkészült. A Kisvárosias lakóterület kiépítése megkezdődött, részben beépült. Kb. 23 teleknek van még hely. A Közpark növényzettel fedett, de nem parkosított.
Az előző területektől északra nagy kiterjedésű tartalék Üdülőházas üdülőterületet jelöl.	Nem kezdődött meg a terület kialakítása.
Az autóbusz pályaudvartól délre, a Tókert és Szabadság utcák kereszteződésénél új Központi vegyes területet jelöl.	A saroktelek még nem épült be, jelenleg parkolónak használják.
A Szent István Vértanú templomot körülvevő Fő tér, a Fő és Kossuth L. utcák elsődlegesen gyalogos forgalmúvá tétele.	A Fő tér felújítása és gyalogos forgalmúvá tétele megtörtént. A Fő térbe csatlakozó utcák még nem.
A 832 j. Gyimóti és Teveli utcák közötti tömb nagyszabású Kertvárosias lakóterület és Központi vegyes terület bővítést tartalmaz .	Az úthálózat megvalósult, a szerkezeti terven jelölttől kissé eltérően. A Malomkert lakóparkban a leendő épületek többségének az

Hatályos településszerkezeti terv megállapításai	*Megvalósult elemek*
	alapozása és néhánynak a tartófalai is elkészült. Az épület kezdemények közel 4 éve így állnak, befejezve 16 db van. A területen kb. még 116 db épület lesz építhető. A Központi vegyes területen egy nagy méretű üzem és a piac található.
A Kishegyi utat új nyomvonalon ábrázolja. Az új nyomvonal Teveli úthoz közelebbi részén új Kertvárosias lakóterületet tervez.	Az út nyomvonalának módosítása még nem történt meg. A lakóterület kialakítása nem kezdődött meg.
A Teveli úttól délre új Központi vegyes területet jelöl.	A terület beépítése nem kezdődött meg.
A Teveli utcához csatlakozó Kishegyi utcától délre a belterületi határon belül új Temetőt és körülötte új Erdőterületet jelöl.	Az erdőterület részben megvalósult, a temető kialakítása nem kezdődött el.
A Hantai és Kishantai utcák folytatásaként egészen a Tapolcai-árokig új Kertvárosias lakóterületet tervez.	A Kishantai utca Öreghegyre vezető része már korábban megvalósult, de még nem épült be. A Hantai utca folytatása nem készült el. Lakóterületi kapacitás itt kb. 12 db van.
KÜLTERÜLET	
A 88, 83 j. új főutak és a várost északról elkerülő új út nyomvonalát ábrázolja.	Az utak építése még nem kezdődött el.
Kéttornyúlakot részben, Borsosgyőrt teljesen, Tapolcafő északi részén, a központi belterületet ahol csak lehetséges - akár a 83 j. főút külső oldalán végig - körbeveszi tervezett védelmi erdő sávval.	Az erdősáv kialakítása még nem történt meg.
A 83 j. út észak-keleti településhatárhoz közeli részétől dél-keletre lévő honvédelmi területet Védelmi erdő sávval veszi körbe.	Az erdősáv teljes mértékben még nem valósult meg.
A Külső-Győri u. 83 j. főúthoz csatlakozásával majdnem szemben új Mezőgazdasági üzemi és Védelmi erdőt jelöl.	A mezőgazdasági üzemi területen nem látható még ilyen jellegű beépítés, ellenben a védelmi erdőként kijelölt területen van egy telephely. Az erdő még nem alakult ki, növényzet, fák láthatók a területen.
A jelkulcsban feltüntetett tervezett Különleges területfelhasználású területek az alábbi helyeken találhatók: SZK - Szabadidőközpont: Tapolcafőtől ÉNy-i irányban SH - Sporthorgászat: Borsosgyőr Ny-i oldalán	

Hatályos településszerkezeti terv megállapításai	*Megvalósult elemek*
HU - Hulladékkezelés: a közigazgatási terület É-i oldalán, a 83-as úthoz közel B - Bánya: Tapolcafőtől DK-i irányban, a 83-as út mellett	

Összegezve: Pápa településszerkezeti terve nagyszabású településfejlesztési tervet mutat. A város lehetőségein túlmutató, várhatóan a terv távlatában nem megvalósuló beruházásoknak jelöl ki helyet. Igaz, hogy a város észak-keleti irányú, elkerülő úttal való körülzárása elszakítja a várost karakteres táji környezetétől, az út megépítése azonban a repülőtér szempontjából szükségessé válhat. Visszafogott Tapolcafő és Kéttornyúlak településrészeken. Borsosgyőr és a központi belterületen kissé eltúlzott a beépítésre szánt terület kijelölése. Nem érthető továbbá a Pápát északról elkerülő új út kijelölése, amikor a 83 j. út a település kikerülését megoldja. Az elkerülők adta „lehetőségeket" teljes mértékben kihasználni szándékozik és hatalmas gazdasági és lakó területeket jelöl ki, miközben a belső területeit sűríti. Ésszerűen gondolkodik azonban a megvalósítást illetően. Racionálisan, az építési igényekkel párhuzamosan növeli az új építési telkek számát és helyét. Dicséretes, hogy a város turisztikai attrakcióját jelentő műemlék együttesek környezetét gyalogosbaráttá alakította át.

Kevésbé látszik reális esély a belterületi határok mentén tervezett védelmi erdősáv megvalósítására, az erdősáv létesítésének szükségessége és hasznossága egyértelmű. Elképzelhető azonban, hogy a védősáv csak az elkerülő út belső oldalán valósul meg.

1.7 A TELEPÜLÉS TÁRSADALMA

1.7.1 A település népességének főbb jellemzői

1.7.1.1 Demográfia

Népmozgalom

Pápa állandó és lakónépessége hasonlóan az országos és a Veszprém megyei tendenciához folyamatosan csökkent 2001 és 2016 között. 2016. január 1-én 31.011 fő volt a város lakónépessége. A két népszámlálás közt a város lakónépessége 2011-re a 2001. évi 94,7%-ára csökkent, mely jelentős népességvesztésnek tekinthető. Pápán a lakó és állandó népesség közötti különbség a lakónépesség javára billen, ellentétben az országos és megyei értékekkel.

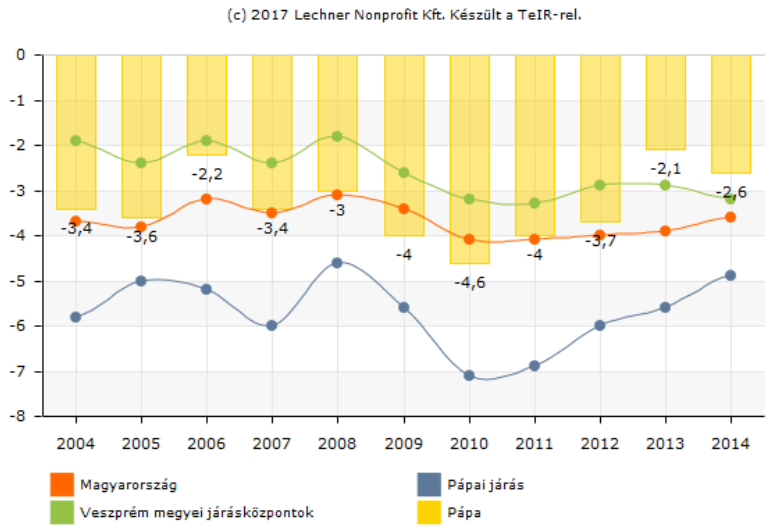
3. táblázat - Pápa népességszám változása 2001-2011-2015

Adattípus	2001	2011	2015	Lakónépesség 2011/2001 (%)	Lakónépesség 2015/2011 (%)
Állandó népesség (város)	33 112	31 662	30 969		
Lakónépesség (város)	33 583	31 819	31 011	94,7	97,5
Állandó népesség (megye)	371 609	361 779	355 988		
Lakónépesség (megye)	369 401	352 570	344 302	95,4	97,7
Állandó népesség (ország)	10 270 425	10 092 081	10 023 061		
Lakónépesség (ország)	10 174 853	9 931 925	9 830 485	97,6	99,0

forrás: KSH Területi statisztika

Összességében elmondható, hogy járási, megyei és országos viszonylatban is évek óta kevesebb az élveszületések, mint a halálozások száma, tehát a helyi társadalom évről évre fogyatkozik. Pápa esetében folyamatos ingadozás figyelhető meg a természetes szaporodás tekintetében, kiemelkedő eltérést mutat a 2003. évi -5,3-as, illetve a 2010. évi -4,6-os érték. 2010-től azonban egy folyamatos mérséklődés kezdődött a természetes fogyásban, 2013-ban -2,1 ezrelékre javult ez a mutató, ettől kezdve azonban ismét romló a tendencia, a 2015. évi érték már -4,9 ezrelék.

8. ábra - Természetes szaporodás (fogyás)

forrás: TeIR ITS

A természetes szaporodás negatív értékéhez adódik a vándorlási különbözet szintén negatív értéke. Kedvező változás ugyanakkor, hogy a 2011. évi mélypontot követően a vándorlási különbözet évről évre mérséklődik, és 2014-ben a vándorlási egyenleg pozitív volt. A természetes szaporodás és a vándorlási egyenleg együttes hatásának köszönhető, hogy a teljes népmozgalom, azaz a tényleges szaporodás értéke továbbra is negatív, tehát folyamatos Pápa város népességének csökkenése.

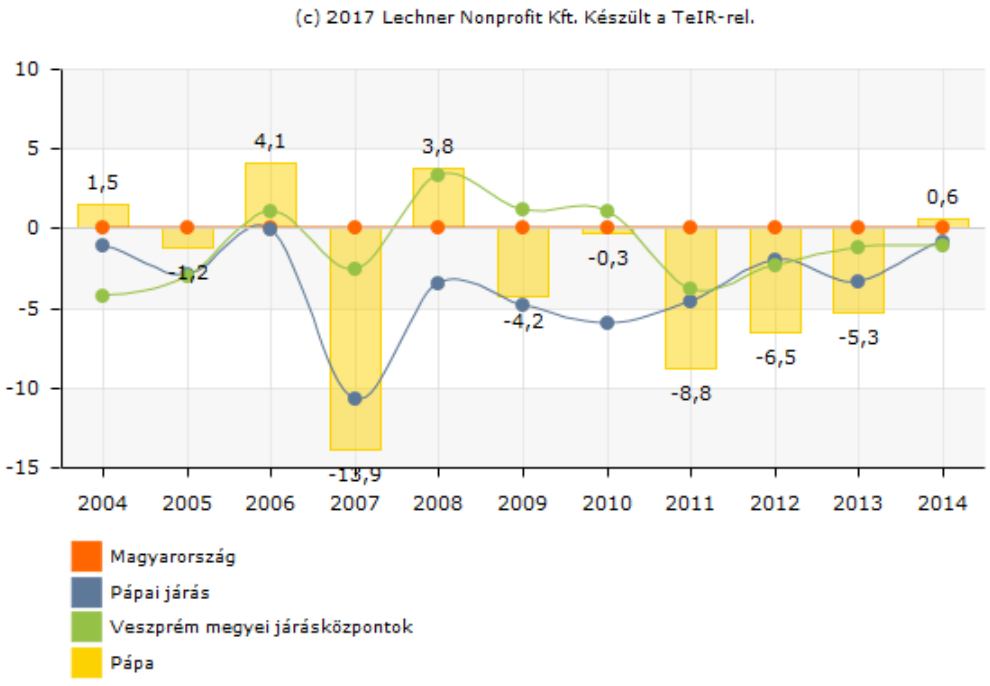
4. táblázat - Pápa népmozgalmi adatai (2001-2011)

Adattípus	2001	2011
Élveszületések (előző népszámlálás óta)	312	265
Halálozások (előző népszámlálás óta)	358	392
Természetes szaporodás (előző népszámlálás óta)	-46	-127
Vándorlási különbözet (előző népszámlálás óta)	-142	-281
Teljes népmozgalom (tényleges szaporodás)	-188	-408

forrás: KSH Területi statisztika

Érdekes képet kapunk, ha megnézzük a vándorlási különbözet mutatót. Látható ugyanis, hogy míg 2006-ban és 2008-ban többen költöztek Pápára, mint ahányan eljöttek onnan, a kettő között (2007-ben) viszont kiugróan alacsony volt ez a mutató a maga -13,9-es értékével.

9. ábra - Vándorlási különbözet mutató 2004-2014 között

forrás: TeIR ITS

Korösszetétel

Az aktív korúak és a 14 év alattiak száma is csökkent 2001 és 2015 között, ezzel szemben a 60 évnél idősebbek számának folyamatos emelkedése figyelhető meg. Egyértelműen megállapítható, hogy Pápa lakosai körében a folyamatos, de lassú mértékű fogyás mellett az elöregedés is jellemző tendencia. Az eltartott népesség rátája az elmúlt években folyamatos és egyenletes növekedést mutat.

A gyermeknépesség eltartottsági mutatója tekintetében folyamatos és lassú csökkenés figyelhető meg az elmúlt évek során. Ez azt jelenti, hogy gyorsabban csökken a fiatalkorúak száma, mint az aktív korúaké, ami így összességében egyre kisebb mértékű terhet jelent a munkavállalókra nézve. Az időskorúak száma ellenben lassú, de folyamatos növekedést mutat ugyanebben az időszakban, így az aktív korúak számára kismértékben, de egyre nagyobb terhet jelent az időskorúak ellátása.

A népesség nemek szerinti megoszlását illetően nincs jelentősebb eltérés az országos átlaghoz képest, ami Pápa esetében azt jelenti, hogy az itt lakók hozzávetőlegesen 52 %-a nő,48 %-a pedig férfi. A nemek közötti arány 2001-hez képest nem változott.

5. táblázat - A népesség korösszetétele Pápán (2001. és 2015.)

Adattípus	2001	adott korcsoport aránya – 2001 (%)	2015	adott korcsoport aránya – 2015 (%)
Állandó népességből a 0-14 évesek	5 350	16,2	4 261	13,8
Állandó népességből a 15-59 évesek	21 346	64,5	18 781	60,6
Állandó népességből a 60 felettiek	6 416	19,4	7 927	25,6
Összesen:	33 112	100,0	30 969	100,0

forrás: KSH Területi statisztika

1.7.1.2 Nemzetiségi összetétel

Pápa városában a 2011-es népszámlálás során a lakosság 1,7%-a vallotta magát romának, míg 1,9%-uk más, elsősorban a német nemzetiséghez tartozónak jelölte meg magát. Mindkét adat növekedett 2001-hez képest, azonban a 2011-es érték még így is messze elmarad az országos átlagtól.

A roma lakosság szociális helyzete, életszínvonala, lakhatási körülményei, egészségi állapota, iskolázottsága, foglalkoztatottsága a társadalom egészéhez viszonyítva viszont lényegesen rosszabb.

1.7.1.3 Képzettség

Pápán a 7 éves és annál idősebbek esetében a legfeljebb általános iskola 8. osztályát végzettek aránya 25,6% volt a 2001-es népszámláláskor, ami némileg csökkent 2011-re (24,8%). Ezek a mutatók alig maradnak el az országos átlaghoz képest, ellenben meghaladják a megye többi járásközpontjának átlagát.

Az érettségivel, mint legmagasabb iskolai végzettséggel rendelkezők aránya jelentősen emelkedett 2001 és 2011 között (20,9%-ról 27,3%-ra), és értéke az országos átlaghoz közelít, viszont elmarad a megye többi járásközpontja átlagához képest (2011-ben 29,5%).

Érdemes külön kiemelni az érettségi nélküli középfokú végzettséggel rendelkezők arányát, hiszen e tekintetben lényegesen magasabb értékeket látunk 2001-ben (25,3%) és 2011-ben (23,0%) is a megyei járásközpontok és az országos átlaghoz képest, ami feltehetőleg a helyben található szakképzésnek köszönhető.

Az egyetemi, főiskolai vagy egyéb oklevéllel rendelkezők száma és aránya egyértelműen növekedett 2011-ben 2001-hez képest (9,6%, illetve 13,5%), de még így is elmarad az országos és a megyei járásközpontok átlagától.

6. táblázat - Pápa lakossága iskolai végzettség szerint megyei és országos összehasonlításban (2001, 2011)

Adattípus	2001			2011		
	Pápa	Megyei járásközpontok	Országos	Pápa	Megyei járásközpontok	Országos
Legfeljebb általános iskola 8. osztályát végzettek a 7 éves és idősebbek arányában (%)	25,6	24,1	26,3	24,8	22,5	25,0
Érettségivel, mint legmagasabb iskolai végzettséggel rendelkezők a 7 éves és idősebbek arányában (%)	20,9	22,2	20,5	27,3	29,5	27,5
Érettségi nélküli középfokú végzettséggel, mint legmagasabb iskolai végzettséggel rendelkezők a 7 éves és idősebbek arányában (%)	25,3	24,0	21,1	23,0	22,0	19,5
Egyetemi, főiskolai, egyéb oklevéllel, mint	9,6	11	9,8	13,5	16,1	15,5

legmagasabb iskolai végzettséggel rendelkezők a 7 éves és idősebbek arányában (%)						

forrás: TeIR ITS

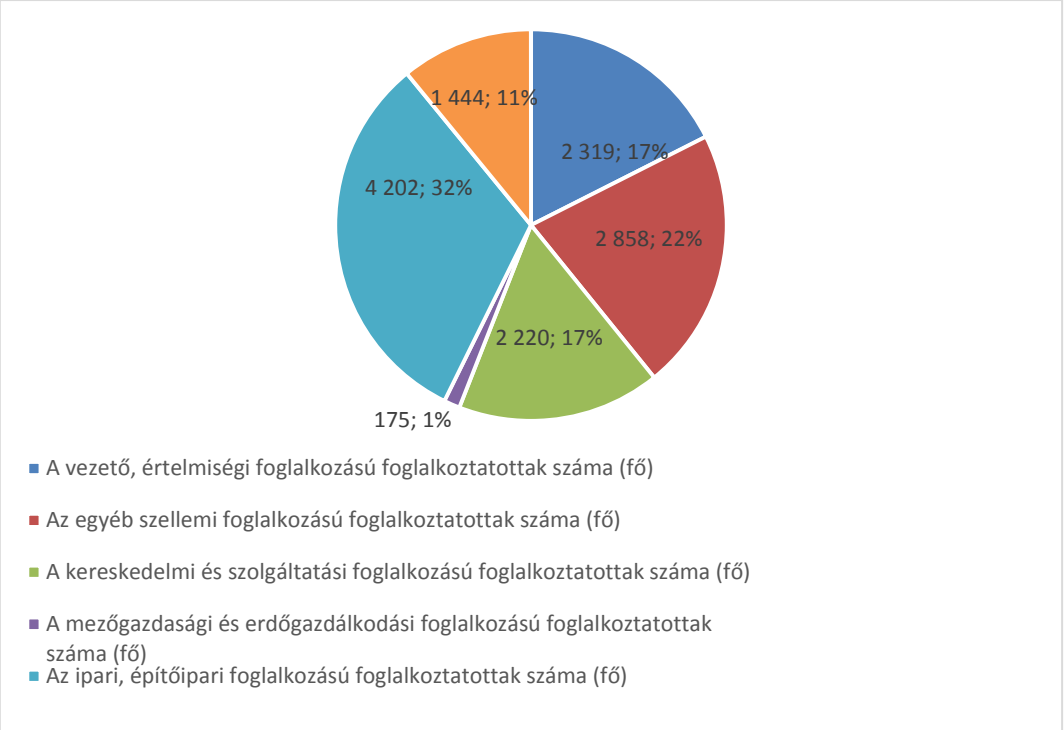
A képzettség vonatkozásában a pápai mutatószámok változásai és intenzitásuk egyébiránt megegyeznek a megyei és országos tendenciákkal, tehát Pápa város lakosságának iskolai végzettségében összességében pozitív irányú változások figyelhetők meg a két népszámlálás közti időszakban.

1.7.1.4 Foglalkoztatottság

Pápa városa a Közép-Dunántúl nyugati részének meghatározó feldolgozóipari és szolgáltatási központja. Ennek megfelelően a foglalkoztatottak jelentős része, kb. 32%-a – a 2011-es népszámlálási adatok szerint - az ipari ágazatban talált magának munkát, ami leginkább a városban jelen lévő feldolgozóipari, építőipari, élelmiszer-ipari, gépipari és faipari cégeknek köszönhető. Pápán jelentős a gépipari munkakultúrával is rendelkező szakképzett munkaerő.

Emellett a munkavállalók több mint ötöde (22%-a) az egyéb szellemi foglalkozású főcsoportba tartozott, de jelentős a vezető, értelmiségi foglalkozásúak (17%) és a kereskedelem-szolgáltatás ágazatban dolgozók (17%) aránya is az összes foglalkoztatotton belül. Az adatokból az is látszik, hogy elenyésző a mezőgazdaságban foglalkoztatottak száma, ami megerősíti a város feldolgozóipari és szolgáltatási központi szerepkörét.

10. ábra - Foglalkoztatottak foglalkozási főcsoport szerint Pápán (2011. év)

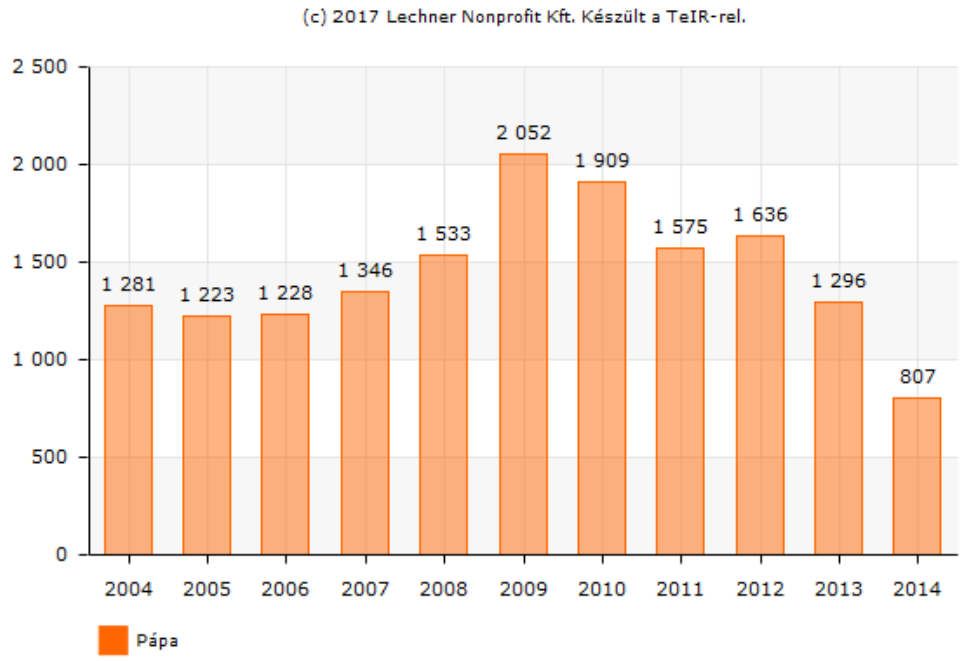

forrás: KSH 2011-es népszámlálás

A 2011-es népszámlálási adatok alapján a munkavállalók kb. negyede naponta ingázik munkavállalás céljából más településre, a foglalkoztatottak több mint 60%-os aránya pedig a 2011-es népszámlálási adatok szerint nagyjából megegyezik a megyei értékkel és meghaladja az országos átlagot.

A munkanélküliek aránya 2001 és 2011 vonatkozásában növekedést mutat (4,5%-ről, 5,1%-re). A regisztrált munkanélküliek számának változásában 2001-tól folyamatos és egyenletes növekedés figyelhető meg, mely növekedést 2009-ben egy kiugróan magas érték zár, 2.052 fő regisztrált munkanélkülivel. Ezt követően csökkenés indult meg, de a 2011. évi 1.575 fő is magasnak mondható a kiinduló a 2000. évi adathoz viszonyítva.

11. ábra - Regisztrált munkanélküliek száma Pápán 2004-2014 között

forrás: TeIR ITS

1.7.1.5 Jövedelmi viszonyok

Jövedelem

A városban a száz lakosra jutó adófizetők száma az elmúlt években minimális ingadozást mutatott, nem jelentős mértékben meghaladja a járási és az országos értékeket, azonban kis mértékben elmarad a megyei járásközpontok átlagától.

Az egy lakosra jutó nettó belföldi jövedelem tekintetében az elmúlt években folyamatos és egyenletes növekedés figyelhető meg, az elmúlt 10 évben közel duplájára emelkedett, a 2001. évi 331.596,- Ft-ról, 2011-re 649.452,- Ft-ra. A városban élők jövedelme meghaladja a Pápai járás átlagát, az országos átlaggal közel azonos, de a megyei járásközpontok átlag értékétől elmarad.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek átlagos száma 2006-tól folyamatos és egyenletes emelkedést mutat 2010-ig, majd egyenletes csökkenés figyelhető meg.

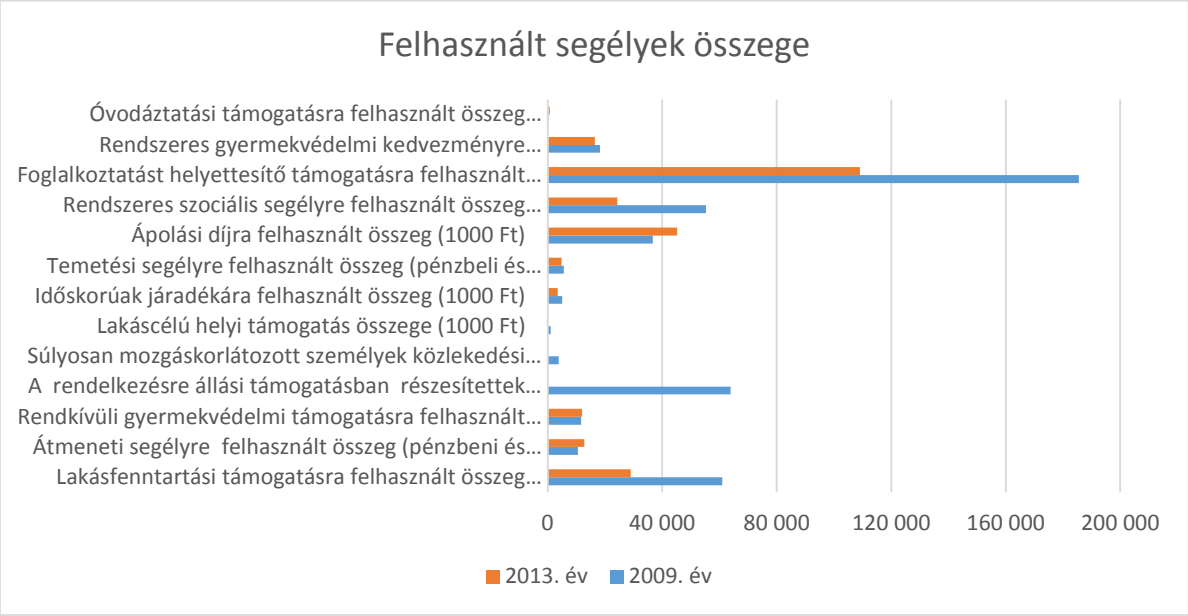
A rendszeres munka jövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül 2011-ben 35,5%, ami meghaladja a megyei járásközpontok és az országos értékét, de a Pápai járás átlagától is csak kis mértékben marad el.

Segélyezés

A 2009-2013. közötti időszakban a felhasznált segélyezést vizsgálva látható, hogy a munkanélküliségi adatokhoz igazodva 2009-ben a foglalkoztatást helyettesítő támogatás összege kiemelkedő értéket mutatott, ami – a munkanélküliség csökkenésével – 2013-ra jelentősen mérséklődött.

Ezzel párhuzamosan jellemzően ápolási díj, rendszeres szociális segély és lakásfenntartási támogatás jogcímén kerültek kifizetésre a segélyeken belül a legjelentősebb összegek az utóbbi években.

12. ábra - Felhasznált segélyek összege Pápán 2009. és 2013. években

forrás: KSH Területi statisztika

1.7.1.6 Életminőség

Az emberek életminőségét komolyan meghatározza, hogy milyen komfortfokozatú és ellátottságú lakásban élnek. A településen a lakások 50%-a összkomfortos, mely elmarad a megyei 65%-os átlagtól, ugyanakkor a komfortos lakások aránya (45%) meghaladja a megyei átlagot (28%). A félkomfortos és komfort nélküli lakások aránya is a megyei átlag fölött van.

A lakások ellátottságát vizsgálva megállapítható, hogy a lakások 98%-a hálózati vízvezetékkel, 94%-a közcsatornával és 97%-a vízöblítéses WC-vel el van látva, tehát a megyei átlagos ellátottsági szint jellemző a pápai lakásokra.

7. táblázat - Lakásállomány a 2011-es népszámlálási adatok szerint

Mutató megnevezése	Pápa	Veszprém megye
Háztartások összesen:	13 707	150 458
Lakás **komfortossága** szerint az összes lakás %-ban		
összkomfortos	49,85	65,39
komfortos	45,01	28,29
félkomfortos	2,48	2,27
komfort nélküli	2,35	3,57
szükség- és egyéb lakás	0,31	0,48
Lakás **felszereltsége** szerint az összes lakás %-ban		
hálózati vízvezetékkel	97,90	97,51
házi vízvezetékkel	1,50	0,70
meleg folyóvízzel	96,16	95,08
közcsatornával	93,73	85,35
házi csatornával	5,66	12,86
vízöblítéses WC-vel	97,07	95,72

forrás: KSH területi statisztika

1.7.2 Térbeli, társadalmi rétegződés, konfliktusok, érdekviszonyok

Pápa esetében folyamatos ingadozás figyelhető meg a természetes szaporodás tekintetében, kiemelkedő értéket mutat a 2003. évi, illetve a 2010. évi érték, ezt követően egy folyamatos mérséklődés kezdődött. A járás természetes szaporodása jelentősen elmarad mind a városi, mind a megyei járásközpont és az országos értékek mögött.

Az időskorúak száma lassú, de folyamatos növekedést mutat, mellyel párhuzamosan a fiatalok és aktív korúak számának folyamatos csökkenése látható a 2001-es népszámlálás óta eltelt időszakban, így az aktív korúak számára egyre nagyobb teher az időskorúak ellátása.

A képzettség vonatkozásában a pápai mutatószámok változásai és intenzitásuk is minden esetben megegyeznek a megyei és országos trendekkel. A lakosság iskolai végzettségében pozitív irányú változások figyelhetők meg a két népszámlálás közti időszakban. A regisztrált munkanélküliek számának változásában 2001-tól folyamatos és egyenletes növekedés figyelhető meg, mely növekedést 2009-ben egy kiugróan magas érték zár, 2.052 fő regisztrált munkanélkülivel. A városban a száz lakosra jutó adófizetők száma az elmúlt években minimális ingadozást mutatott, nem jelentős

mértékben meghaladja a járási és az országos értékeket, azonban kis mértékben elmarad a megyei járásközpontok átlagától.

A városrészeket tekintve 15 különböző egységre lehet osztani Pápát: Belváros, Alsóváros, Erzsébetváros, Felsőváros, Külső Várkert, Belső Várkert, Vaszari út-Téglagyári út környéke, Tókertváros, Malomkerti lakópark, Nagyhanta, Ipari park, Tapolcafő, Borsosgyőr, Kéttornyúlak és a Külterület. Az egyes részek között leginkább a lakónépesség képzettségében van eltérés. A felsőfokú végzettségűek aránya ugyanis Belváros, Alsóváros, Felsőváros, Belső Várkert, Tókertváros és Malomkerti lakópark városrészekben meghaladja a városi átlagot. Ehhez illeszkedően ugyanezen városrészekben a pápai átlaghoz képest kisebb az alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya, míg a többi részen ebből adódóan magasabb.

1.7.3 Települési identitást erősítő tényezők

1.7.3.1 Történeti és kulturális adottságok

A régészeti leletek lapján a térség az újkőkor óta lakott terület volt, kelta régészeti leleteket is feltártak a környéken. Annak ellenére, hogy a római korban Savaria és Arrabona közötti út erre haladt, település nem jött létre.

1061-ből származik a város első írásos emléke, melyben egy malom adományozásáról esik szó. Ebből is látszik, hogy Pápa mezővárosként volt jelentős, ez a szerepe 22 malommal a 19. század elejére teljesedett ki. A malmokat a Tapolca- patak hajtott, ami az iszaposodás és a bauxit termelés során kiszáradt, így mára a malmok csupán látványosságként szolgálnak.

Pápa városa valószínűsíthető, hogy Popo bajor lovagról kapta a nevét, aki az államalapítás korában, a város helyén kialakult udvarház előljárója lehetett. Egyes vélemények szerint Gizella királynéval érkezett az országba, de az is elképzelhető, hogy a honfoglalás előtt, a Frank Őrgrófság korában már itt élt. Német eredetre utal a város neve a középkori német nyelvű metszeteken, ahol Poppo vagy Poppa néven jegyzik.

A néphagyományban több monda is fellelhető a város nevéről, melyek a katolikus egyházfővel hozzák kapcsolatba a névadást a hasonlatos hangzás miatt.

A legismertebb történetet 1735-ben Bél Mátyás jegyezte fel, miszerint I. István király és Asztrik püspök találkozása a mai város helyén történt, a püspök Rómából való hazaérkezését követően. A püspök II. Szilveszter pápától koronát hozott István király részére, aki így kiáltott: „Ecce papa misit mihi coronam”, melynek jelentése, „Íme, a pápa koronát küldött.” Ezt követően az egyházfő iránti tisztelet jeléül Pápának nevezték el a frissen alapított várost.

1733-ban Pongrátz Gáspár feljegyzése szerint a római pápa legátusáról kapta a nevét, aki a királyhoz tartó látogatásakor a városban pihent meg. Egy másik monda szerint Géza fejedelem nevezte el a város, ugyanis fia – a későbbi István király – ezen a területen mondta ki először, hogy papa. 1799-ben Enessey György feljegyzése szerint a púp szóból ered a város neve, hisz egy dombon épült a város.

A 18. században azóta is működő iskolák jöttek létre a városban, a 19. század második felére híres iskolavárossá fejlődött. A Református Kollégium országos hírű iskoláját 1531-ben alapították. Itt

tanult Petőfi Sándor és Jókai Mór is. Másik híres iskolája az 1638-ban a pálosok által alapított, mára már állami tulajdonban lévő Türr István Gimnázium, ahová Deák Ferenc is járt.

A város történelmének fontos eleme a Kanadában élő Kluge család kékfestő műhelye. A műhely 1786-ban jött létre, a műhelyet a működés kezdetén a Tapolca-patak vize táplálta, ezt követően kézi erővel, majd gőzgépekkel történt a kékfestés. A műhely és a mesterség az 1945-ös bezárásáig apáról fiúra szállt, bezárását követően 1962 óta múzeumként működik.

1.7.3.2 Civil szerveződések

Pápa városára jellemző a rendkívül sokszínű és sokrétű civil szerveződés, amit jól mutat a civil szervezetek nagy száma is. Ezek a szervezetek a közösségi élet szinte minden területét lefedően megtalálhatóak a városban: egészségügy, oktatás, sport, kultúra, népművészet, hagyományőrzés, érdekképviselet, hitélet, szabadidős tevékenységek, stb.. A közép és hosszútávú településfejlesztési célok meghatározásakor tehát egyértelműen van kikre építeni a civil szervezeteket tekintve.

1.8 A TELEPÜLÉS HUMÁN INFRASTRUKTÚRÁJA

1.8.1 Humán közszolgáltatások

1.8.1.1 Oktatás

Bölcsődék és óvodák

Pápán három bölcsőde működik, a Tókert utcai Bóbita bölcsőde, a Vajda lakótelepen működő Fenyveserdő bölcsőde-óvóda, és a Képző utcai Napsugár bölcsőde. A bölcsődei férőhelyek száma 2000. és 2009. között 150 volt, majd – részben egy Európai Uniós pályázatnak köszönhetően - 2010. évben 226 férőhelyre bővült az összes kapacitás. Erre azért is szükség volt, mert 2009-ig folyamatos volt a férőhelyek hiánya a városban, 2009-ben például 1,61 bölcsődés gyermek jutott 1 férőhelyre. A bővítésnek köszönhetően valamelyest normalizálódott a helyzet és így napjainkra sikerült 100% körüli értéket elérni a férőhely-kihasználtságot tekintve.

Az óvodai ellátásban kevésbé volt jellemző a férőhelyek hiánya. 2001-2015. közötti időszakot vizsgálva látható, hogy többnyire 100% alatt volt a kihasználtság. A Pápai Városi Óvodáknak 10 tagóvodája van (Csókai Óvoda, Erzsébetvárosi Óvoda, Fáy András Lakótelepi Óvoda, Huszár Lakótelepi Óvoda, Kéttornyúlaki Óvoda, Nátuskerti Óvoda, Szivárvány Óvoda, Tapolcafői Óvoda, Tókerti Óvoda, Vajda Péter Lakótelepi Óvoda), míg a Katolikus Egyház Veszprémi Főegyházmegyéje is működtet egy intézményt Szent Anna Római Katolikus Óvoda néven**.** A városban összesen 96 óvodapedagógus dolgozik 45 óvodai csoportban.

2009-ben a „Kompetencia alapú oktatás bevezetése Pápa innovatív intézményeiben” című TÁMOP-3.1.4 pályázat keretében támogatást nyert el a város a kompetencia alapú oktatás, valamint az egyenlő hozzáférés bevezetésére, amelynek megvalósításában 3 tagóvoda is részt vett (Csókai

Óvoda, Erzsébetvárosi Óvoda, Tókerti Óvoda). A projekt fő célja az volt, hogy az intézményekben általánossá váljon az új módszer, nagy hangsúlyt fektetve az esélyegyenlőségre, a hátrányos helyzetű gyerekek és a sajátos nevelési igényű gyerekek felzárkóztatására, az életkori sajátosságok figyelembe vételével.

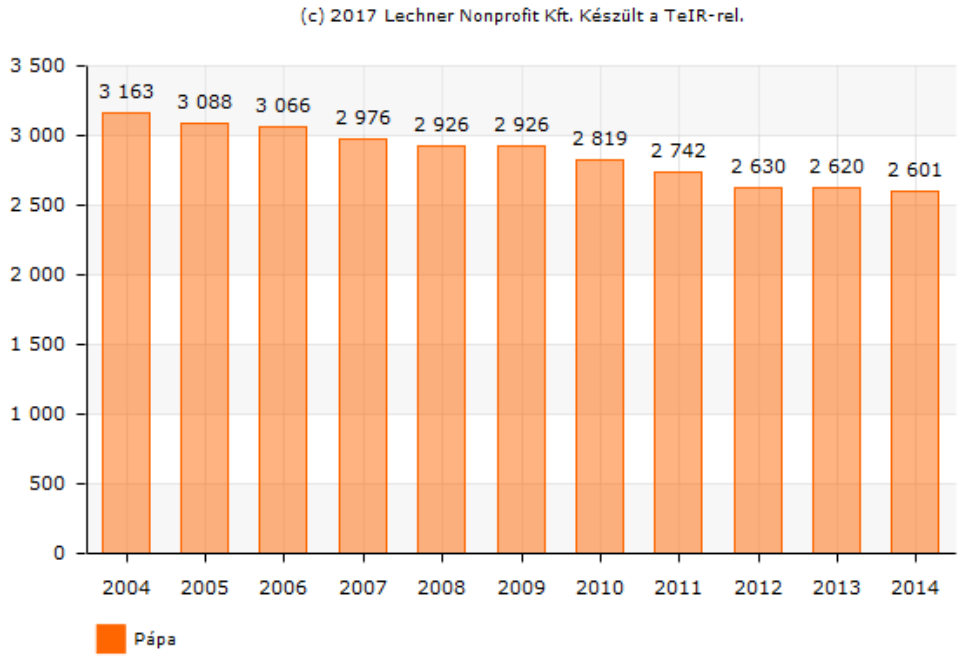
Alapfokú oktatás

Pápa városában négy általános iskola található a Helyi önkormányzat működtetésében, a Klebelsberg Intézményfenntartó Központ (KLIK) fenntartásában: Pápai Erkel Ferenc Ének-Zenei Általános Iskola, Munkácsy Mihály Német Nemzetiségi Nyelvoktató Általános Iskola, Tarczy Lajos Általános Iskola, Pápai Weöres Sándor Általános Iskola.

Szintén a KLIK fenntartásában üzemel egy sajátos nevelési igényű gyermekeket ellátó általános iskola is (Szakiskola és Egységes Gyógypedagógiai Módszertani Intézmény), valamint egy katolikus (Szent István Római Katolikus Általános Iskola) és egy evangélikus általános iskola (Gyurátz Ferenc Evangélikus Általános Iskola) is bővíti az alapfokú oktatási intézmények számát a városban.

Az általános iskolába járók száma 2000-től folyamatos csökkenést mutat, 3.365 főről 2015-re 2.560 tanulóra mérséklődött a létszám, melyből 113 tanuló vett részt a gyógypedagógiai oktatásban. A tanulók 17,0%-a más településről bejáró tanuló, kollégiumi ellátásban egy tanuló sem részesül.

13. ábra – Általános iskolai tanulók száma Pápán 2004-2014. között

forrás: TeIR ITS

Az alapfokú oktatási intézményekben az alábbi fontosabb fejlesztések történtek az elmúlt években:

- 2013. februárjában a Weöres Sándor Általános Iskola a TÁMOP-3.1.4-12/2-2012-0066 azonosító számú pályázat keretében támogatást nyert tanórai és tanórán kívüli programok szervezésére, valamint a pedagógusok továbbképzésére, illetve eszközpark fejlesztésére is.
- 2012-ben a TIOP-1.1.1-07/1-2008-0438 Pápa város közoktatási intézményeinek IKT fejlesztése keretében a város öt intézményének – Erkel Ferenc Ének-Zenei Általános Iskola, Munkácsy Mihály Általános Iskola, Tarczy Lajos Általános Iskola, Weöres Sándor Általános Iskola, Pápai Gazdasági Szakképző Iskola és Kollégium - nyolc telephelyén valósult meg informatikai eszközfejlesztés, a korszerű és magas szintű oktatás érdekében.
- 2011. november végén fejeződtek be a Munkácsy Mihály Általános Iskola felújítási és bővítési munkálatai, mely a KDOP-5.1.1/2/2F/2f-2009-0006 Munkácsy Mihály Általános Iskola infrastrukturális fejlesztése című pályázat keretében valósult meg.
- 2010. augusztusában a KDOP-5.3.2-09-2009-0006 Weöres Sándor Általános Iskola akadálymentesítése című projekt keretében a kétszintes, több tagból álló iskola épületének teljes körű akadálymentesítése valósult meg.

Középfokú oktatás

A városban az alábbi középfokú oktatási intézmények működnek:

- Acsády Ignác Szakképző Iskola
- Pápai Gazdasági Szakképző Iskola és Kollégium
- Pápai Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakképző Iskola
- Pápai Petőfi Sándor Gimnázium és Szakközépiskola
- Türr István Gimnázium és Kollégium
- Pápai Református Kollégium Gimnáziuma és Művelődési Szakközépiskola

Az általános iskolába járó diákok létszámához hasonlóan a középiskolai tanulók száma is folyamatos csökkenést mutat, 2015-ben 2.151 fő jár középiskolába, 1.206 fő pedig gimnáziumba. A más településről bejáró tanulók aránya 2015-ben meghaladta a 30%-ot, ami jól mutatja a város oktatásban betöltött térségi szerepét, fontosságát.

Felsőfokú oktatás

A felsőoktatásban tanulókat a Nyugat-magyarországi Egyetem Benedek Elek Pedagógiai Kar kihelyezett levelező tagozat szociálpedagógus szaka, a Pannon Egyetem Pápai Intézete, valamint a Pápai Református Teológiai Akadémia fogadja.

A nappali tagozatos egyetemi és főiskolai szintű képzésben résztvevő hallgatók száma 2001-től folyamatos ingadozást mutat, 2008-ban kiemelkedő 100 fő vett részt a képzésekben, ezt követően további ingadozást követően 2013-ban 78 hallgató vett részt felsőfokú oktatásban.

1.8.1.2 Egészségügy

Pápán az egészségügyi alapellátást 12 felnőtt háziorvos, 6 házi gyermekorvos, 6 fogorvos, valamint 18 védőnő látja el. Egy felnőtt háziorvosra 2013-ban átlagosan 2.079 fő ellátása, egy házi gyermekorvosra pedig átlagosan 716 gyermek ellátása jutott. A városban 11 gyógyszertár található.

Az egészségügyi ellátásban Pápán jelentős szerepe van a Gróf Esterházy Kórház és Rendelőintézet Szakrendelőnek, mely három telephellyel működik. A központi telephelyen történik a betegellátás a reumatológiai szakrendelés, a fizio- és mozgásterápia, valamint a fogszabályozási ellátás kivételével. A központi telephelyen az alábbi ellátásban és osztályokon részesülhetnek a betegek:

8. táblázat - Gróf Esterházy Kórház és Rendelőintézet Szakrendelő osztályai és ellátásai

Fekvőbeteg ellátás	Egynapos sebészet	Járóbeteg ellátás	Diagnosztika
- Sebészeti osztály - Szülészet-nőgyógyászat - Gyermekgyógyászati osztály - Orr-füll-gégészeti osztály - Sürgősségi Betegellátó osztály - Intenzív Betegellátó osztály - Mozgásszervi Rehabilitációs osztály - Krónikus osztály - Ápolási osztály - Belgyógyászati osztály	- Szemészet - Urológia	- Járóbeteg szakellátás - Járóbeteg gondozás - Foglalkozás egészségügyi alapellátás - Fogorvosi szakellátás - Fizikoterápia - Egynapos sebészet	- Labor Diagnosztikai osztály - Képalkotó Diagnosztikai osztály - Transzfúziológiai osztály - Patológiai és Kórszövettani osztály

forrás: www.papaikorhaz.hu

A Kórházban több foglalkoztatást, illetve képzést támogató EU-s pályázat megvalósult korábban, de a legjelentősebb projekt a csaknem 1,5 milliárd forint támogatást elnyert, struktúraváltást támogató fejlesztés.. Ennek köszönhetően megszűnik a kórházi osztályok széttagoltsága, javul a működés hatékonysága, és hosszútávon egy gazdaságilag is fenntartható intézmény jön létre. A projekt keretében egy új, 690 négyzetméter alapterületű épülettömb kerül megépítésre az összevont belgyógyászat és a patológia számára, továbbá kialakításra kerül a központi szolgáltatóegység és a központi radiológia, valamint felújításra kerül a sűrített levegőt előállító vákuumkompresszor is az ellátás biztonságának javítása érdekében.

1.8.1.3 Szociális közszolgáltatások

A szolgáltatások sajátos típusa a közszolgáltatás, melynek legfőbb jellemzője a közösségi jelleg. Közszolgáltatás minden olyan – az állam, a helyi önkormányzatok, vagy más szervezetek által nyújtott – szolgáltatás, amely különböző ellátást biztosít a lakosok széles körének, és nem minősül az állam

egyoldalú közhatalmi aktusának. Tehát olyan szolgáltatás, amelynek megszervezéséért az állam vagy a helyi önkormányzat felel, és amely azonos feltételekkel vehető igénybe mindenki számára.

Pápán a szociális alapszolgáltatások és a szakosított ellátások működtetése **Pápa Város Önkormányzatának Egyesített Szociális Intézménye** feladata, mely ellátja az alábbi, hozzá kapcsolódó, de önállóan működő költségvetési szervek feladatainak megvalósításával kapcsolatos pénzügyi feladatokat is:

- *Idősek Otthona: á*polás és gondozást nyújtó intézmény. Három telephelyen működik összesen 137 férőhellyel, amiből 15 férőhellyel demens csoportot is fenntart. Elsősorban egészségügyi és mentálhigiénés feladatot lát el.
- *Időskorúak Gondozóháza: é*tkeztetés: napi egy alkalommal igénybe Nappali és átmeneti gondozást és elhelyezést nyújtó intézmény, mely 20 férőhelyet biztosít.
- *Hajléktalan Személyek Átmeneti Szállása:* Életvitelszerű átmeneti lakhatást és mentális gondozást biztosít, 20+6 férőhellyel.
- *Fogyatékosok Nappali Intézménye: s*zociális foglalkoztatás, fejlesztés és közösségi szolgáltatások biztosítása 20 fő részére.
- *Idősek klubja: i*dős emberek közösségi tere 40 férőhellyel.
- *Gondozási Központ:*
    - Igénybe vehetik azok, aki az időskoruk, egészségi állapotuk vagy szociális rászorultságuk miatt nem tudnak gondoskodni a meleg étkezésükről. Igény és szükség esetén a diétás étrend összeállítása is megoldott. A szociális rászorultság feltételeit a települési önkormányzat rendeletben szabályozza.
    - Házi segítségnyújtás: saját lakókörnyezetükben, szakképzett ápoló személyzettel vehetik igénybe, akik csupán részben képesek önmaguk ellátására. Az igénybevételt megelőzően vizsgálni kell a gondozási szükségletet.
    - Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás: 24 órás diszpécser szolgáltatáson keresztül, egészségügyi állapotuk miatt rászoruló és egyedül élők vehetik igénybe
    - Támogató szolgáltatás: segítő és szállítási szolgáltatás, fogyatékos személyek otthonaikban vehetik igénybe
    - Családsegítés: szociális és mentálhigiénés különbségek kezelése, megelőzés, juttatásokhoz való hozzáférés biztosítása.
    - Gyermekjóléti szolgáltatás: gyermekek testi-lelki egészségének és családban történő nevelésének elősegítése.

1.8.1.4 Közösségi művelődés, kultúra

Pápa Város Önkormányzata Közoktatási és Közművelődési Intézmények Gazdasági Ellátó Szervezete ellátja a hozzá kapcsolt önállóan működő költségvetési szervek feladatainak ellátásához kapcsolódó pénzügyi és gazdasági feladatait. Biztosítja az önkormányzat fenntartásában működő nevelési és oktatási intézményekben az étkeztetést. A szervezet intézményei közé tartozik a Városi Óvodák Tagóvodáin kívül a város művelődési intézményei, a Jókai Mór Városi Könyvtár, a Jókai Mór Művelődési és Szabadidő Központ a Városi Sportcsarnok tagintézményével, illetve a Gróf Esterházy Károly Múzeum. Egyéb intézményként fenntartása alá tartozik a Nátus Konyha, az Óvodai Konyha, a Térségi Integrált Szakképző Központ és a Városi Televízió.

Jókai Mór Városi Könyvtár

A város egyik legfontosabb kulturális intézménye a könyvtár, melynek célja a kultúra iránti hivatástudat, az egyetemes emberi értékek őrzése, védelme és terjesztése. A könyvtár állománya folyamatos fejlesztés alatt áll, figyelembe véve az olvasói igényeket is, illetve támogatja a helyi kulturális kezdeményezéseket, elsősorban a helytörténeti irodalom megjelentetéseket. A könyvtár figyelemmel kíséri és gyűjti a Pápára és a pápai járásra vonatkozó helytörténeti dokumentumokat nyomtatott-, képírásos-, képi-, hang-, és filmdokumentumokat) és kutatások eredményeit, melyeket az olvasók rendelkezésére bocsátják.

Jókai Mór Művelődési és Szabadidőd Központ és Tagintézménye a Városi Sportcsarnok

A Jókai Mór Művelődési és Szabadidő Központ a Pápai kistérség legnagyobb közművelődési intézménye. Szakmai tevékenységének helyszínei: Színházépület, Városi Sportcsarnok, Pedagógus Művelődési Ház, valamint a három városhoz csatolt településrész Közösségi Házai. Az intézmény a közművelődés számos területén fejti ki szakmai munkáját és lát el értékközvetítő tevékenységet a színházművészet, a komolyzene, könnyűzene, vizuális kultúra, a képzőművészet, táncművészet, a gyermek és ifjúsági közművelődés, az egészségmegőrzés és a felnőttképzés terén.

A közművelődési intézmények sorában elsők között nyertek az országban EU-s pályázaton a „TUDÁS-HÁLÓ" projekttel, melynek célja a felnőttképzés hozzáférésének javítását, a hátrányos helyzetű településeken élők esélyegyenlőségének javítását. Ezen kívül említést érdemel az Intézmény „TUDÁS-SZÍN-TÉR" című projektje, melynek célja a minőségi oktatás és hozzáférés széleskörű biztosítása, szocio-kulturális szolgáltatások fejlesztése és az esélyegyenlőtlenségek csökkentése.

Megvalósítás alatt áll továbbá a „PÁPAI FORGATAG Élménypedagógia és közösségi nevelés a JMSZK és a nevelési-oktatási intézmények együttműködésében" című EU-s pályázati projekt is, melynek célja, hogy az intézmény szélesebb körben kapcsolódjon be a formális oktatásba, szerepe erősödjön a kulturális tudás átadásában, támogassa a résztvevő gyerekek, diákok tanórán kívüli, szabadidős és közösségi nevelését.

Az intézmény szolgáltatásai között szerepelnek a kulturális műsorok, fesztiválok, összejövetelek, konferenciák, rendezvények, bálok és kirándulások szervezése, gépkocsi-, terem- és hangtechnika bérlése, programok hangosítása, dekorációs munkák vállalása, fénymásolás, lakosság testnevelési és sportolási lehetőségeinek biztosítása, városi, regionális, országos és nemzetközi sportrendezvények megszervezése, ilyen jellegű események számára helyszín és infrastrukturális feltételek biztosítása.

Gróf Esterházy Károly Múzeum

2011-ben, 16 év után és felújítást követően újra megnyitotta kapuit az Esterházy-kastély, ahol barokk enteriőrök, interaktív tárlatvezetés várja az érdeklődőket, és bepillantást nyerhetnek a grófi család hétköznapjaiba. Jelentős gyűjteményekkel rendelkezik a múzeum annak ellenére, hogy viszonylag fiatal intézmény, mely gyűjtemény 54 környező községet is felölel Pápán kívül. Mintegy százezer darab műtárgyat tartalmaz a gyűjtemény, régészeti, néprajzi, történeti, képzőművészeti,

numizmatikai valamint különböző dokumentumokat. A tárgyi és dokumentációs anyagot szakkönyvtár egészíti ki.

1.8.2 Esélyegyenlőség biztosítása

A helyi esélyegyenlőségi program az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) rendelkezésének figyelembevételével készült el Pápa Helyi Esélyegyenlőségi Programja (HEP) 2013-ban.

A HEP elfogadásának átfogó célja az volt, hogy Pápa Város Önkormányzata érvényesítse az egyenlő bánásmód és esélyegyenlőség biztosításának követelményét, a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés lehetőségét, a diszkrimináció és szegregációmentességet, valamint megtegye a szükséges intézkedéseket a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén feltárt problémák komplex kezelése érdekében.

Fentieken túl a HEP elsődleges célja, hogy:

- meghatározza a 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésében nevesített, esélyegyenlőségi szempontból fókuszban lévő célcsoportokba tartozók számát és arányát, valamint helyzetét a településen,
- a célcsoportba tartozókra vonatkozóan áttekintse a szolgáltatásokhoz történő hozzáférés alakulását, valamint feltárja a problémákat,
- meghatározza a célcsoportok esélyegyenlőségét elősegítő feladatokat és azokat a területeket, melyek fejlesztésre szorulnak az egyenlő bánásmód érdekében.[1]

Ezen célok megvalósításának lépéseit, végrehajtásuk ütemezését és módját a HEP Intézkedési Terve tartalmazza, mely célcsoportra lebontva határozza meg a problémákat és azok megoldási, fejlesztési lehetőségeit az alábbiak szerint:

9. táblázat - Problémák és fejlesztési lehetőségek összefoglalása

Célcsoport	**Következtetések**	
	Problémák beazonosítása	***Fejlesztési lehetőségek meghatározása***
romák és/vagy mélyszegény-ségben élők	■ alacsony részvétel szűrővizsgálatokon ■ hulladékkezelés alacsony színvonalú alkalmazása, amely fokozatos környezet- és egészségterhelési veszéllyel jár	■ szűréseken való részvétel erősítése, segítése (szűrőbusz) ■ környezettudatosság fejlesztése (tájékoztatók, közösségi akciók) ■ szolgáltató pont kialakítása, amely biztosítja az alapvető higiéniai szükségletek kielégítéséhez

[1] Pápa Város Önkormányzatának Helyi Esélyegyenlőségi Programja 2013-2018

	■ egyes településrészeken hiányoznak az alapvető higiéniai szükségletek kielégítéséhez szükséges feltételek ■ jellemző az iskolai lemorzsolódás ■ gyakoriak az osztályismétlések ■ alacsony iskolai végzettség ■ tartós munkanélküliség	szükséges eszközöket és helyiségeket ■ hátrányos helyzetű iskoláskorúak iskolai lemorzsolódásának és osztályismétlésének csökkentése ■ a magántanulói státusz csökkentése ■ az óvodai közösségi programok, rendezvények (számának növelése ■ képesség, készség- és kompetenciafejlesztő programok ■ új szakképesítés megszerzése, átképzés a munkaerőpiac igényeinek megfelelően ■ az általános iskolai végzettség megszerzését szolgáló programokon való részvétel ■ közfoglalkoztatás erősítése
gyermekek	■ kevés és szűk területre koncentrálódott a kommunikációs lehetőség a gyerekekkel foglalkozó szakemberek között ■ nőtt a veszélyeztetett kiskorúak és a védelembe vett gyerekek száma ■ nőtt az intézményi hiányosságok száma, a kompetenciamérés eredményei hullámzóak	■ „Kerekasztal a gyerekekért” – Fórum a HEP gyerekekkel foglalkozó kollégái és partnerek között ■ A „közösségi színtér” programokat, szabadidő eltöltési lehetőségeket és esélyegyenlőséget segítő szolgáltatásokat biztosít a célcsoportnak ■ „Alternatív pedagógia, mint az esélyteremtés új eszköze”, az intézményi hiányzások csökkentése, a kompetencia mérés eredménymutatóinak növelése, a tehetséggondozás kiszélesítése érdekében.
nők	■ magas a városban élő nők körében a terhesség megszakítások száma és alacsony a szűréseken résztvevő nők aránya ■ magas a családon belül elkövetett nők elleni erőszakos cselekmények száma.	■ a nem kívánt terhesség megelőzése érdekében fogamzásgátló eszközökhöz, gyógyszerekhez való hozzájutás önkormányzati rendeletben történő támogatása ■ a kamaszok részére a felnőtt nőgyógyászati rendeléstől elkülönített rendelési idő biztosítása ■ célzott szűrővizsgálat szervezése a védőnői hálózat és a járóbeteg szakellátás segítségével ■ tájékoztató előadások szervezései a 14-18 éves korosztály számára ■ családon belüli erőszakkal kapcsolatos pályázat kiírása diákoknak ■ tájékoztatás az osztályfőnöki órán ■ tájékoztató anyagok készítése

idősek	■ magas az egyedül élő idősek aránya ■ generációk és család közötti kapcsolatok hiánya ■ alacsony informatikai jártasság ■ áldozattá válás	■ aktivitást, függetlenséget megőrző programok szervezése, meglévő szolgáltatások fenntartása ■ generációs programok szinten tartása, kapcsolati hálózatok felderítése, hiányzó kapcsolatok pótlása ■ számítógépes tanfolyamok szervezése, pályázati lehetőségek figyelemmel kísérése, kihasználása, önkéntesek bevonása az oktatásba ■ az idős személyek életének, otthonának védelmét szolgáló intézkedések szinten tartása
fogyatékkal élők	■ a fogyatékkal élő személyek életterének beszűkülése: az egészségügyi szolgáltatásokhoz, munkahelyekhez, kulturális programokhoz való hozzáférés nehézségei	■ mind teljesebb fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítés ■ az utaztatás, kísérés lehetőségeiről való tájékoztatás és annak biztosítása ■ lehetőség biztosítása a sportolásra, kulturális programok látogatására és abban való aktív részvételre.

forrás: Pápa város önkormányzatának helyi esélyegyenlőségi programja 2013-2018

1.9 A TELEPÜLÉS GAZDASÁGA

1.9.1 A település gazdasági súlya, szerepköre

Veszprém Megye Területfejlesztési Programja 4 prioritástengelyt határolt le a megyére vonatkoztatva:

- A térségi és a helyi gazdaság fejlesztése, foglalkoztatás bővítése a megye hagyományos foglalkoztató központjaiban illetve vidéki térségeiben;
- A sajátos területi - természeti erőforrás, agroökológiai és turisztikai - potenciálok kiaknázása, fenntartható erőforrás gazdálkodás;
- A mobilitás támogatása, az elérhetőség javítása, a helyi és térségi közlekedési infrastruktúra fejlesztése;
- A lakosság életminőségének javítása, a diszkrimináció mentesség, valamint a közösségi szolgáltatásokhoz való hozzáférés esélyegyenlőségének biztosításával. A helyi közösségek fejlesztése.[2]

[2] Veszprém Megye Területfejlesztési Programja, 2014.

Pápa Magyarország gazdaságilag egyik legfejlettebb régiójában található és a város egyben a Közép-Dunántúl nyugati részének meghatározó feldolgozóipari és szolgáltatási központja is. A helyi gazdaság folyamatosan erősödik és jelentős munkahely teremtési potenciál van benne. A fenti stratégiai célokhoz igazodva tehát úgy kell meghatározni a város középtávú fejlesztési elképzeléseit, hogy azok erősítsék a régióban betöltött központi pozícióját.

A gazdaságfejlesztéssel kapcsolatos helyzetfeltáráshoz először azonban meg kell vizsgálni a településen jelen lévő vállalkozások számát, méretét, jellemzőit, ágazat szerinti súlyát, hogy pontosabb képet kapjunk a helyi gazdaságról.

Vállalkozások száma

Pápán a regisztrált vállalkozások száma 4.498 db, míg a működő vállalkozások száma 2.097 db volt a 2015-ös, illetve 2014-es adatok alapján. Ha a 2000-2015 közötti tágabb időintervallumot vesszük alapul, akkor a statisztikai adatok alapján az látható, hogy egy viszonylag szűk spektrumon belül mozgott ezen időszakban a működő vállalkozások száma. A 2015-ös adat gyakorlatilag megegyezik a 2001-essel.

Vállalkozások mérete

Természetesen nem elegendő csupán a vállalkozások számát vizsgálni, hiszen az nem mutatja kellőképpen a város relatív gazdasági erejét. Érdemes tehát megnézni a működő vállalkozások szerkezetét alkalmazotti létszám szerint is, összehasonlítva a Veszprém megyei adatokkal.

10. táblázat - Működő vállalkozások száma alkalmazotti létszám alapján (2014)

Kategória	Veszprém megye	Pápa	Pápa aránya a megyéhez képest (%)
1-9 fős (mikro vállalkozás)	21 111	1 995	9,45%
10-49 fős (kisvállalkozás)	785	86	10,95%
50-249 fős (középvállalkozás)	124	10	8,06%
250-x (nagyvállalkozás)	22	3	13,63%
Összesen	22 042	2 094	-

forrás: KSH területi statisztika

A KSH adatok alapján látható, hogy a megyében található 1-9 fős (mikro)vállalkozások közel 10%-a, a 10-49 fős (kis)vállalkozásoknak több mint 10%-a működött Pápán. A városban található továbbá a megye középvállalkozásai közül 10 db, míg nagyvállalati kategóriába tartozó, 250 főnél több alkalmazottat foglalkoztató gazdasági szervezetek közül 3 működik Pápán.

A fenti adatok, valamint az a tény, hogy a működő vállalkozások száma gyakorlatilag nem változott egy évtized alatt, Pápa városának megyén belül betöltött jelentős gazdasági szerepére utal.

Vállalkozások nemzetgazdasági ágak szerint

Nemzetgazdasági ágak szerint vizsgálva a vállalkozások megoszlását az látható, hogy a legnagyobb számban a kereskedelem, gépjárműjavítás ágban működtek vállalkozások (524 db) a 2014-es adatok szerint. Ezt követi a tudományos, műszaki tevékenység, az építőipar, az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység és a feldolgozóipar. Ezen túlmenően nem elhanyagolható a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás ágazatba érdekelt gazdasági szervezetek száma sem.

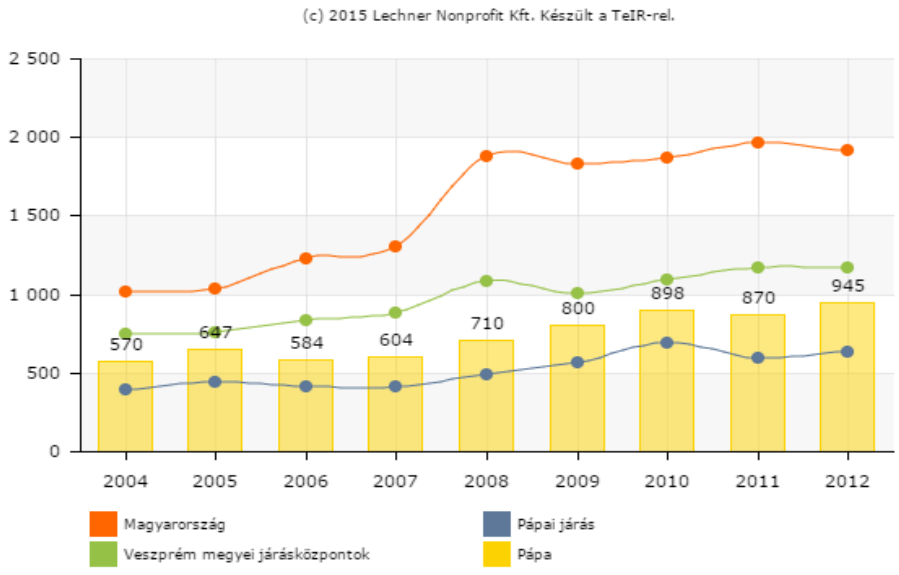
11. táblázat - Működő vállalkozások főbb nemzetgazdasági áganként, 2014-ben

Nemzetgazdasági ág	Veszprém megye (db)	Pápa (db)
Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	974	68
Feldolgozóipar	1 746	158
Építőipar	2 417	212
Kereskedelem, gépjárműjavítás	4 190	524
Szállítás, raktározás	865	54
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	1 399	112
Információ, kommunikáció	733	68

forrás: KSH területi statisztika

A fentiek mellett érdemes megvizsgálni a város gazdasági erejének megítéléséhez az egy lakosra jutó bruttó hozzáadott értéket. Az adatokból ugyanis az látszik, hogy Pápán a megyei járásközpontok és az országos átlaghoz képest alacsonyabb hozzáadott értékű munkahelyek vannak, tehát a város gazdasági ereje a viszonylag nagyszámú működő vállalkozás ellenére is tartogat még fejlődési lehetőségeket.

14. ábra - Egy lakosra jutó bruttó hozzáadott érték (1000 Ft) alakulása 2004-2012. között

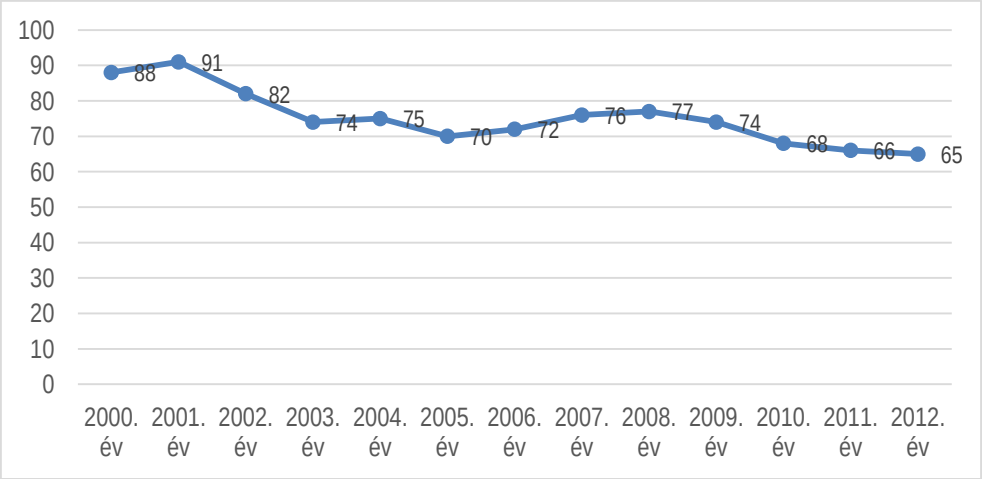
forrás: TeIR ITS

1.9.2 A település főbb gazdasági ágazatai, jellemzői

1.9.2.1 Mezőgazdaság

A mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat nemzetgazdasági ágakban működő vállalkozások száma 2001. óta folyamatosan csökken Pápán, ráadásul a mezőgazdaságban foglalkoztatottak száma is meglehetősen alacsony (lásd. 1.7.1.4 fejezet). Nem nevezhető tehát húzó ágazatnak a mezőgazdaság a város gazdasági életében, ennek ellenére a helyi természetes erőforrások hasznosításában vannak, lehetnek olyan potenciálok, melyekre a Stratégia megalkotásakor érdemes figyelemmel lenni.

15. ábra - Működő mezőgazdasági, erdőgazdálkodási, halászati szektorba tartozó vállalkozások számának alakulása Pápán 2000-2012. között

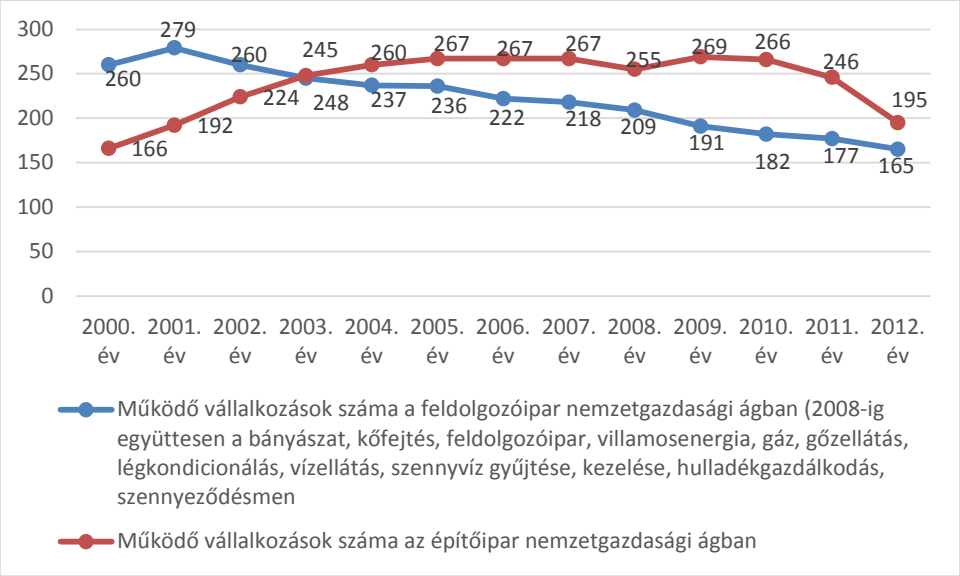
forrás: KSH területi statisztika

1.9.2.2 Ipar

Pápán a századfordulótól vannak jelen a nagyobb ipari üzemek, melyek közül napjainkban elsősorban a feldolgozóipari, építőipari, élelmiszer-ipari gyárak, valamint a gépgyártással, faiparral foglalkozó kis- és középvállalkozások a meghatározóak.

Pápa az ország egyik legdinamikusabban fejlődő városa, melyhez nagyban hozzájárul az országos viszonylatban fejlettnek mondható Ipari Park is. Ez még akkor is igaz, ha egyébként a feldolgozóipari és építőipari vállalkozások száma az utóbbi években lassú, de folyamatosan csökkenést mutat.

16. ábra - Működő vállalkozások számának alakulása a feldolgozó- és építőiparban Pápán 2000-2012. között

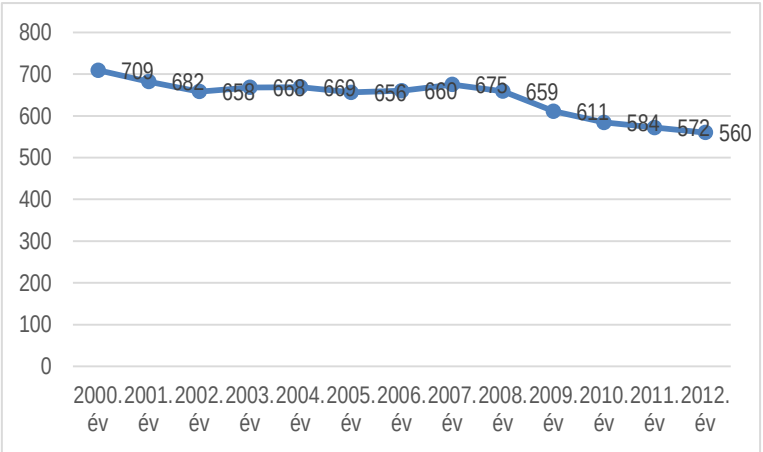
forrás: KSH területi statisztika

1.9.2.3 Szolgáltatások

A feldolgozóipari központi szerepe mellett jelentős Pápa szolgáltatási központi funkciója is, tekintettel arra, hogy a környező települések lakói számára Pápa jelenti a különböző szolgáltatások igénybevételének fontos lehetőségét. Ez jellemzően a helyi – elsősorban belvárosi – kiskereskedelemi egységek szolgáltatásait jelenti, melyek többségében az Önkormányzat tulajdonában lévő ingatlanban működnek.

Nem véletlen tehát, hogy a működő vállalkozások közül a kereskedelem, (gépjármű)javítás szektorban érintett cégek vannak a legtöbben még akkor is, ha egyébiránt a számuk 2007. óta folyamatosan csökken. 2012-ben 560 db ilyen működő vállalkozás volt, arányuk az összes vállalkozáson belül meghaladta a 25%-ot.

17. ábra - Működő vállalkozások száma a kereskedelem, (gépjármű)javítás nemzetgazdasági ágban Pápán, 2000-2012. között

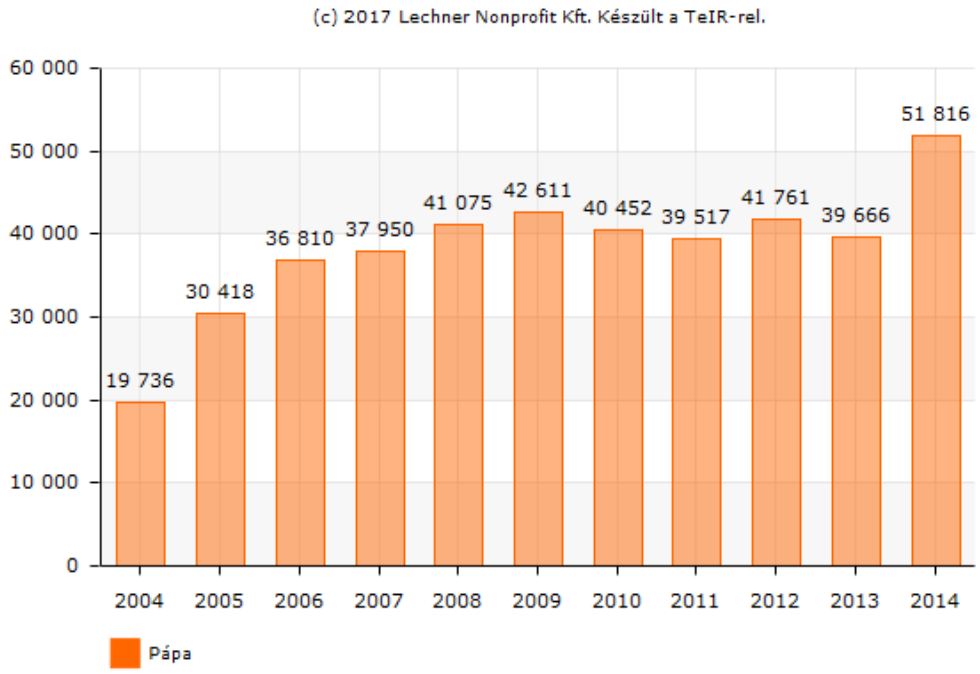
forrás: KSH területi statisztika

Turizmus

A szolgáltatáson belül jelentősnek mondható Pápán a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás szektorban tevékenykedő vállalkozások száma is, mely 2014-ben 112 db volt. Ez nem véletlen, hiszen a város figyelemre méltó turisztikai vonzerővel bír, elsősorban az épített környezetnek és a Várkertfürdőnek köszönhetően.

A vendégéjszakák száma 2008-ig folyamatosan és dinamikusan emelkedett, majd 2009-ben elérte a csúcspontját (42.611 éjszaka). Ezt követően stagnált, némileg mérséklődött 2013-ra. A következő évben, 2014-ben viszont 51.816 vendégéjszakát regisztráltak Pápa szálláshelyein. Figyelemre méltóan magas, 78,6% a külföldi vendégéjszakák aránya a szálláshelyeken.

18. ábra - Vendégéjszakák számának alakulása Pápán 2004-2014. között

forrás: TeIR ITS

A Pápára érkezőket a szálláshelyek széles választéka várja, hiszen igényeiknek megfelelően válogathatnak a 2 db szálloda, 12 db panzió, 9 db magánszállások, 2 db kemping, valamint több turista- ill. diákszállók közül.

A Várkertfürdő is széleskörű szolgáltatásaival várja az odalátogatókat. Az uszodában többféle medence (sport és tanmedence), termálfürdő is rendelkezésre áll, illetve a nyári időszakban strandként is üzemel. 2012 óta új gyógyászati épülettel bővült a fürdő, ahol gyógyvizes medencék (tornamedence, súlyfürdő medence és pihenőmedence) segítik a betegek gyógyulását.

2012. október 11-e óta működik a városban a helyi Turisztikai Desztináció Menedzsment (TDM) szervezet a Pápai Barokk Hagyományőrző Egyesület keretein belül[3]. Alapvető tevékenysége a desztináció egyedi profiljának kialakítása, belföldi piacra vitelének elősegítése, a turizmusban érdekelt szereplők összefogása, tevékenységük összehangolása, illetve komplex tevékenysége révén a helyben élők életminőségének javítása és a turisták pozitív élményeinek kialakítása.

A szervezet céljai között az alábbiak szerepelnek:

- turisztikai vállalkozások tevékenységének szervezése,
- idegenforgalommal foglalkozók érdekképviselete,
- marketing feladatok, a térség turisztikai termékek kínálatának fejlesztése
- vendégéjszakák számának növelése,
- minőségi és fenntartható turizmus fejlődése,

1.9.3 A gazdasági szervezetek jellemzői, fontosabb beruházásai, települést érintő fontosabb elképzelések

Pápán a századfordulótól vannak jelen a nagyobb ipari üzemek, melyek közül napjainkban elsősorban a feldolgozóipari, építőipari, élelmiszer-ipari gyárak, valamint a gépgyártással, faiparral foglalkozó kis- és középvállalkozások a meghatározóak. Jelentős külföldi befektetések történtek a városban, melynek köszönhetően – többek között - német, olasz, amerikai, holland, osztrák tőkével alapított vagy modernizált cégek egyre több pápainak és környékbelinek biztosítanak munkát a mai nap is. A város gazdasági adottságai kedvezőek, a Dunántúl északi részének gazdaságában meghatározó szerepet játszó városok 40-50 km-es körzetében helyezkednek el, ahol már több multinacionális cég is jelen van. A település vasúton, közúton és légi úton egyaránt könnyen elérhető, ami szintén komoly vonzerő a betelepülő cégek számára.

Fontosabb beruházások

A nagyobb beruházásokat végző vállalkozások többnyire a Pápai Ipari Parkban találhatók, melynek zöldmezős részén jelentős cégtelepítések történtek. Ezek közül az egyik legnagyobb beruházás első üteme 2002. júniusában került átadásra kiemelkedik, amikor is a **Hirtenberger Precízióstechnikai Művek** 10.000 m² alapterületű építményében elkezdődött az autóipari részegységek gyártása. A fejlesztéshez a cég 140 millió Ft összegű, vissza nem térítendő támogatást kapott.

A négy ütemben tervezett cégfejlesztés második üteme is megvalósult, így napjainkban 20.000 m² beépítésével a vállalkozás több mint 450 főt foglalkoztat. 2012-ben a cég tovább folytatta ipari parki fejlesztését. Az 1 milliárd 319 millió Ft értékű projekthez 346 millió Ft EU-s forrást nyert el a cég, ennek köszönhetően 50 új munkahely jött létre.

A **Johnson Controls Kft**. bőripari tevékenységet folytató autóipari beszállító, amely kárpitozott autóalkatrészek előállításával foglalkozik. Az ipari parkban a 10.000 m² alapterületű üzemben a Kft. 950 főt foglalkoztat. A Johnson Controls Kft. is tovább folytatta az üzemcsarnok bővítését. A

[3] A Pápai Barokk Hagyományőrző Egyesület Alapszabályának 2012.09.28-ai módosítása

meglévő telephelyük szomszédságában egy korábbi üzemcsarnokkal, valamint egy új épületszárnnyal közel megduplázták az üzemi területet.

A **Pápai Asztalos Kft.** az ipari park zöldmezős részén található 1 hektáros földterületen, 350 millió Ft-os beruházással, 3.000 m²-es alapterületen csarnokot, iroda-, és raktárépületet épített. A megvalósuló beruházás eredményeként, a jelenlegi bútorgyártó tevékenységüket folytatva 40-50 főt foglalkoztat. A cég külföldi piacát tovább bővítette, már az USA-ba és Japánba is szállítanak bútoripari termékeket.

A **Bakony Volán Zrt.** ugyan nem az Ipari Parkban található, de egy jelentős, komplex fejlesztést valósított meg 2014. év végével a közösségi közlekedés terén. A beruházás összértéke közel 400 millió Ft volt, melynek 85%-a EU-s forrásból került finanszírozásra. Ennek köszönhetően a projekt 1. ütemében felújításra került a pápai autóbusz-állomás épülete, majd a 2. ütem keretében megvalósult az utasforgalom dinamikus kiszolgálásának és tájékoztatásának fejlesztése és a hatékonyság javításának érdekében összehangolásra kerültek az egyes menetrendek.

Az előzőekben említett cégek mellett több faipari (bútoripari), építőipari, textilipari és fémipari vállalkozás is megtalálható az Ipari Parkban, melyek fontos szerepet töltenek be Pápa gazdasági életében.

1.9.4 A gazdasági versenyképességet befolyásoló tényezők

Ipari Park

Pápa 1997-ben elsők között szerezte meg a hivatalos Ipari Parki státuszt és ez magával hozta a nagyobb gazdasági társaságok fokozatos betelepülését a városba. A Pápai Ipari Park kiemelkedik a magyarországi ipari parkok élmezőnyében, hiszen az infrastruktúrája jól kiépített és a betelepülő cégeknek komplett szolgáltatást nyújt. Fontos szerepet játszik a megye és a régió fejlesztésében, nem véletlen, hogy 2012-ben elnyerte az Ipari Parkok Versenyképességi Díját.

A Pápai Ipari Park összterülete 116 hektár, hasznosítható területe pedig 97 hektár. Ebből kb. 40 hektáron kerültek betelepítésre cégek, tehát jócskán van még fejlődési lehetőség a Parkban. Összesen 72 db vállalkozás települt be eddig, akik együtt 2.431 főt foglalkoztatnak és eddigi beruházásaik megközelítik a 6 Mrd Ft-ot (*a legjelentősebb beruházásokról bővebben az 1.9.3 fejezetben*). Tevékenységi körüket vizsgálva mennyiségileg meghatározóak a faipari (bútoripari), építőipari, textilipari és fémipari vállalkozások. A foglalkoztatott létszám tekintetében viszont az autóipari beszállítói cégek jelentős súllyal bírnak.

Méretüket tekintve 61%-uk mikrovállalkozás, 36%-uk kis- és közepes vállalkozás, továbbá 2 cég a nagyvállalati kategóriába tartozik.[4]

2005-ben adták át az Ipari Park területén a 3.000 m2-es inkubátorházat, amely az inkubációs szolgáltatások mellett az Ipari Park üzemeltetésének is helyet biztosít. Itt vehetők igénybe tárgyaló- és előadótermek, illetve további adminisztratív és humán szolgáltatások (pl. könyvelőiroda, étterem,

[4] Pápai Ipari Park honlapja: www.iparipark.papa.hu

tanácsadás, Széchenyi-kártya ügyintézés). Emellett egy térségfejlesztési Központ kialakítására is sor került az Ipari parkon belül.

Közlekedési infrastruktúra, közúti és vasúti közlekedés

A város Győr és Veszprém felől egyaránt a 83. sz. főúton érhető el közúton, melynek a város déli, nyugati felében kiépítésre került egy 10 km hosszú elkerülő szakasza. Ennek ellenére a közúthálózat (pl. a 83-as főút) korszerűsítése és új fejlesztések (pl. keleti elkerülő út) megvalósítása szükséges lenne a város életében.

A vasúti kapcsolat a Győr-Szombathely fővonalon biztosított. A vonal része a nemzetközi tehervasúti hálózatnak, ami jó összeköttetést jelent az Adria felé, azonban a vasúti vonal fejlesztése is elengedhetetlen.

A város belső úthálózata megfelelő, viszont a további forgalomcsillapításokhoz, illetve egyes csomópontok forgalomirányításához kapcsolódóan beavatkozások szükségesek. Az úthálózat fizikai állapota egyes helyeken rendkívül rossz minőségű, valamint nem megfelelő az ipari park megközelítése sem. A belváros parkoló hálózata túlterhelt, míg a kerékpárhálózat egyes kritikus pontokon hiányos.

Munkaerő képzettsége

Pápán nagy számban megtalálható a gépipari munkakultúrával is rendelkező szakképzett munkaerő. A városi oktatásban is meghatározó szerepe van a technikusképzésnek, valamint a szakközépiskolai és szakmunkásképzésnek. A szakképző iskolákban, szakközépiskolában kb. 2.200 fő tanul és több mint 70 szakma elsajátítására van lehetőség. A középiskolák biztosítják az átképzés, a továbbképzés és a felnőttképzés feltételeit is.

A városban a fentieken kívül megtalálható a kihelyezett felsőfokú oktatás, valamint a felsőfokú akkreditált szakképzés is. Ez a kínálat - különös tekintettel a gazdasági szférában jól hasznosítható „reál" szakokra - nagymértékben javítja a helyi képzés lehetőségeit, rugalmasságát, a munkaerő mobilitását, és erősíti a város és környéke gazdasági vonzerejét.

A diákok a szaktárgyak elsajátítása mellett többféle nyelvet is megismerhetnek. A városban több nyelviskola is lehetőséget biztosít az idegen nyelv elsajátítására, valamint különböző szintű nyelvvizsgák megszerzésére.

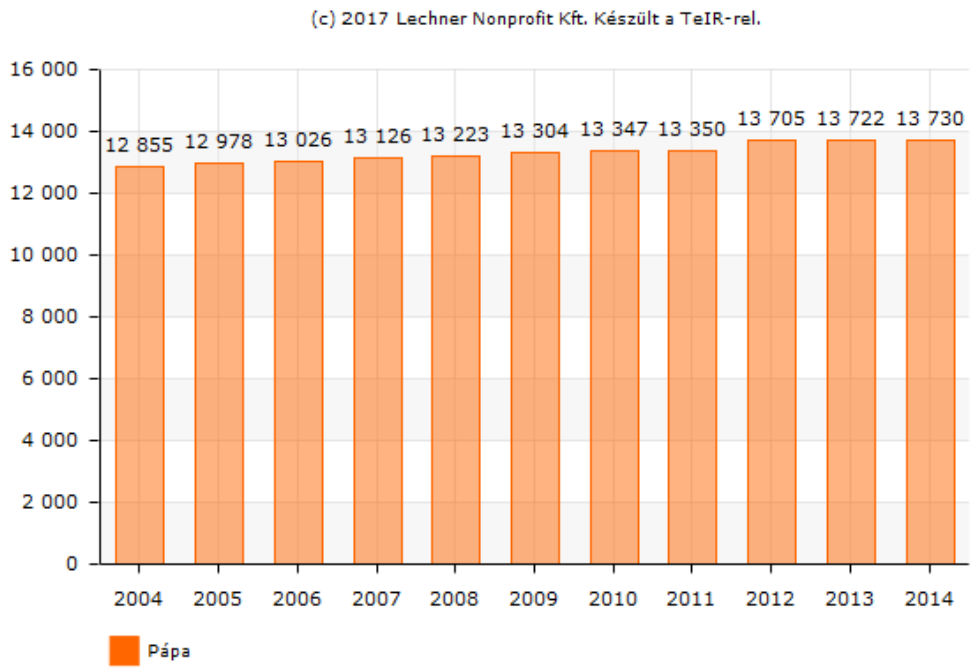
K+F

A városban található vállalkozások a tevékenységi körüket tekintve teljes mértékben alkalmasak és képesek kutatás-fejlesztés (K+F) megvalósítására. Ezt felismerve az Önkormányzat a 2014-ben készült Gazdaságfejlesztési Stratégiájában is külön kiemeli, hogy a helyi gazdaság innovációs lehetőségeinek kihasználása érdekében támogatni és segíteni szükséges a helyi vállalkozások kutatáson és fejlesztésen alapuló projektjeinek megvalósítását, valamint az ilyen jellegű projektek számára rendelkezésre álló európai uniós pályázati forrásokhoz jutását.

1.9.5 Ingatlanpiaci viszonyok (kereslet-kínálat)

A város teljes lakásállománya 2015-ben 13.727 db volt és a 2004-2014. közötti időszakot vizsgálva elmondható, hogy folyamatosan, évről évre növekedett a lakások száma Pápán. Ez a tendencia a lakó- és állandó népesség számának ugyanezen időszakban tapasztalt folyamatos csökkenése fényében figyelemre méltó, különösen úgy, hogy a vándorlási különbözet is negatív volt az elmúlt években (lásd. 1.7.1.1 fejezet).

19. ábra - Lakásállomány alakulása Pápán 2004-2014. között

forrás: TeIR ITS

1.10 AZ ÖNKORMÁNYZAT GAZDÁLKODÁSA, A TELEPÜLÉSFEJLESZTÉS ESZKÖZ ÉS INTÉZMÉNYRENDSZERE

1.10.1 Költségvetés, vagyongazdálkodás, gazdasági program

Költségvetés

Pápa Város Önkormányzata Képviselő-testületének 3/2015.(II.13.) önkormányzati rendelete Pápa Város Önkormányzatának 2015. évi költségvetéséről adatai alapján a képviselő-testület az önkormányzat 2015. évi költségvetésének

- bevételi főösszegét 6 506 711 ezer Ft-ban,
- kiadási főösszegét 7 502 260 ezer Ft-ban,
- a költségvetési hiány összegét 995 549 ezer Ft-ban állapítja meg.

Költségvetési hiány összegéből a Képviselőtestület 995 549 E Ft- ot belső forrásból finanszíroz.

12. táblázat - Pápa Város Önkormányzatának 2015. évi költségvetési előirányzata

BEVÉTELEK (e FT-ban)		**KIADÁSOK (e Ft-ban)**	
Működési bevételek	2 371 428	Személyi juttatások	1 699 464
Támogatások	1 300 424	Munkaadókat terhelő járulékok	477 103
Felhalmozási és tőkejellegű bevételek	285 958	Dologi kiadások	2 181 273
Támogatásértékű bevétel	1 459 536	Ellátottak pénzbeni juttatásai	130 062
Véglegesen átvett pénzeszközök	0	Speciális célú támogatások	483 506
Támogatási kölcsönök visszatérülése, igénybevétele, értékpapírok kibocsátásának bevétele	60 000	Felújítás	655 021
Tárgyévi bevételek	*5 477 346*	Beruházás	1 615 685
Hitelek	0	Egyéb felhalmozási támogatás	211 646
Pénzforgalom nélküli bevételek	850 000	Egyéb kiadások	48 500
Bevételek mindösszesen	**6 327 346**	*Tárgyévi kiadások összesen*	*7 502 260*
		Finanszírozási célú pénzügyi műveletek kiadásai összesen	0
		Kiadások összesen	7 502 260
		Kiadások mindösszesen	**7 502 260**

forrás: Pápa város 2015. évi költségvetés előirányzata

Vagyongazdálkodás

Pápa Város Önkormányzatának Képviselőtestülete a 7/2013. (III.28.) önkormányzati rendeletben szabályozza az önkormányzat vagyonát, melynek hatálya kiterjed az ingatlanokra, ingó vagyontárgyakra, vagyoni értékű jogokra, az értékpapírokra, pénzügyi eszközökre és a társasági részesedésekre.

A rendelet alapján az Önkormányzat vagyona a rendelet 1. melléklete szerinti forgalomképtelen és a 2. melléklete szerinti korlátozottan forgalomképes törzsvagyonból, valamint a forgalomképes üzleti vagyonból áll.

A rendelet 3. sz. melléklete tartalmazza a versenyeztetési eljárás szabályait, azaz hogy a bruttó 10.000.000 Ft értékhatárt meghaladó önkormányzati vagyonelemek értékesítése milyen szabályok szerint történjen (összességében legelőnyösebb ajánlat szempontjának érvényesítése). A

törzsvagyonból nemzetgazdasági szempontból kiemelt jelentőségű nemzeti vagyonnak minősülő vagyonelem nincs.

Az önkormányzati lakások és helyiségek bérletére és elidegenítésére pedig az Önkormányzat Képviselőtestületének 28/2013. (XI.14.) önkormányzati rendelete vonatkozik. A rendelet 2. sz. melléklete tartalmazza a nem elidegeníthető önkormányzati tulajdonú lakások és nem lakás célú helyiségek felsorolását. A 3.-5. sz. mellékletek az önkormányzati lakások bérleti díját tartalmazzák szociális, költség, piaci alapú lakbérének mértékét komfortfokozat és övezet szerinti megbontás alapján.

A rendelet 2.§ 4. pontja alapján ingatlankezelőnek Pápa Város Önkormányzatának Városgondnoksága minősül.

A Városgondnokság házkezelősége az önkormányzati tulajdonban lévő ingatlanok kezelését végzi. Ennek keretében az ingatlanokat üzemelteti, karbantartja, felújítja, kapcsolatot tart a Polgármesteri hivatallal, önkormányzati bérlőkkel, kezeli az ingatlanok kapcsán bejelentett panaszokat.

Gazdasági Program

Jelenleg a 2011-2014 közötti időszakra vonatkozó Gazdasági Program[5] tekinthető hatályosnak, mely a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. Törvény 91. § előírásai alapján, annak megfelelően készült el. A Gazdasági Program stratégiai célja, hogy

- hozzájáruljon a foglalkoztatás növeléséhez és bővüljön a helyben elérhető munkahelyek száma, nőjön a munkaerő iránti kereslet és a munkaerő értéke a munkaerőpiacon, növekedjenek a jövedelmek és emelkedjenek a helyi önkormányzat adóbevételei,
- az önkormányzati feladatellátás minőségének fejlesztése,
- a városfejlesztés, a helyi igények és lehetőségek összehangolása,
- összhang megteremtése a kötelező és önként vállalt önkormányzati feladatok és pénzügyi lehetőségek között,
- a külső források, önkormányzati bevételek további feltárása, a pénzeszköz-felhasználás hatékonyságának növelése,
- a gazdasági környezet változásának figyelembe vétele.

1.10.2 Az önkormányzat településfejlesztési tevékenysége, intézményrendszere

Pápa városfejlesztési feladatainak végrehajtása a Pápai Városfejlesztő Társaság Korlátolt Felelősségű Társasághoz kapcsolódik. A társaság tulajdonosa az Önkormányzat. A Kft. szervezeti és működési szabályzata alapján az alábbi tevékenységekkel foglalkozik:

- a város önkormányzati fejlesztésének előkészítése, azok végrehajtásával kapcsolatos szolgáltatások és feladatok;

[5] Pápa Város Önkormányzatának Gazdasági Programja 2011-2014.

- város-rehabilitációs programban szereplő projektek megvalósításának menedzselése;
- az Integrált Városfejlesztési Stratégia időszakos felülvizsgálata, a következő akciótervi időszakra vonatkozó akcióterületi tervek előkészítése;
- beruházás-bonyolítási és projekt-vezetési feladatokat ellátása.

Az Önkormányzat 2014-ben készíttette el a Városfejlesztési stratégiáját, melye a 2014-2020 közötti időszakra vonatkozóan tartalmazza mintegy 40 projektötlet rövid bemutatását.

1.10.3 Gazdaságfejlesztési tevékenység

Pápa Város Önkormányzata 2014-ben készíttette el Gazdaságfejlesztési Stratégiáját, melynek jövőképe markánsan épít a helyi vállalkozási fejlődésére, ami garanciája lehet a munkabérek emelkedésének és a város adóbevételeinek növekedéséhez. A stratégia az alábbi célokat jelölte meg:

- helyi gazdasági szereplők együttműködésének bővítése
- a gazdaságfejlesztés önkormányzati szintű támogatása
- munkaerőpiaci keresleti és kínálati igények összehangolása
- helyi szak- és felnőttképzés összehangolása a munkaerőpiaci keresleti igényekkel
- feldolgozóipari és szolgáltatási szektor kiemelt fejlesztése
- Pápai Bázisreptér bővülő szolgáltatásainak integrációja a helyi gazdaságba
- helyi gazdaságot kiszolgáló infrastruktúra fejlesztése[6]

A Stratégia a fenti célok eléréséhez intézkedéseket is rendel, mely a gazdaság minden területére kihatóan bemutatja a város fejlődési irányait, lehetőségeit.

1.10.4 Foglalkoztatáspolitika

Az előző pontban bemutatott Stratégia többek között a foglalkoztatáspolitika kapcsán is megfogalmazza a legfontosabb teendőket, célkitűzéseket az alábbiak szerint:

- Mezőgazdaság területén a helyi természetes erőforrások hasznosításával a főleg közfoglalkoztatási programok keretében meghirdetett kiemelt projektek indítása
- Közfoglalkoztatottak alkalmazásának elősegítése
- Az illegális munkavállalás visszaszorítása, felvilágosító programok szervezése a munkaügyi központ segítségével

[6] Pápa Város Gazdaságfejlesztési Stratégiája, 2014.

- Szakember igény folyamatos felmérése, a helyi szakképzési és felnőttképzési rendszer összehangolása a munkáltatói igényekkel (a szakképző intézmények akkreditált felnőttképzési tevékenysége, ill. a helyi felnőttképzési szereplők részvételével egy felnőttképzési koordináció kialakítása, helyi vállalkozásoknál történő gyakorlati tapasztalatszerzés lehetőségének biztosítása)
- A helyi szakképzésben részt vevők arányának növelése
- A helyi vállalkozások minősített gyakorlati hellyé válásának ösztönzése, az egyéni vállalkozók körében a mestervizsga minősítés megszerzésének ösztönzése. Az ehhez szükséges anyagi forrást lehet biztosítani például iparűzési adó-kedvezménnyel
- Célzott ösztöndíj-rendszer kialakítása tanulmányi szerződésekkel
- Karrier-központok kialakítása a városban, ehhez érdemes a városmarketinget is segítségül hívni
- Munkaerő képzése, ehhez igénybe lehet venni a Nemzeti Gazdasági Minisztérium kiemelt programjait, valamint a KLIKK Híd-programját
- Kereslet-kínálat összehangolása, ehhez munkaerő-közvetítő online felület kialakítása, önkormányzat által szervezett és támogatott állásközvetítő fórumok megtartása

1.10.5 Lakás és helyiséggazdálkodás

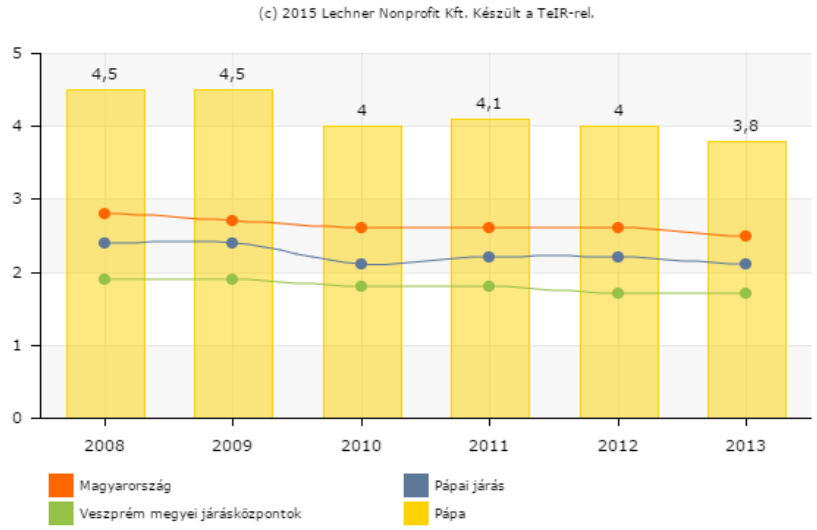
Az Önkormányzat 2011-2014. évre vonatkozó Gazdasági Programja tartalmazza az önkormányzati tulajdonú lakások komfortfokozat, szobaszám és épületek tulajdonosi szerkezet szerinti összetételét, valamint rendelkezik arról, hogy az önkormányzat tulajdonában maradt lakások köréből ki kell emelni a történelmi belvárosban, a Fő téren lévőket.

A Programban megfogalmazott cél az is, hogy az azonos települési és a bérlői érdek alapján kezdődjön meg a tervezés és a pénzügyi előkészítés, melynek eredményeként a barokk Fő téren olyan, a kor követelményeinek megfelelő színvonalú és piaci alapú lakbérrel bérbeadott lakások kerülhetnek kialakításra, mellyel teljessé válhat a rekonstrukció.

Ezen túlmenően a Programban megfogalmazásra került az is, hogy tovább kell folytatni a vegyes tulajdonú épületekben található lakások értékesítését és fokozni szükséges a bérlemények és az ingatlannal kapcsolatos bérlői kötelezettségek tulajdonosi ellenőrzését.

Az Önkormányzat által fenntartott lakások aránya egyébiránt folyamatosan csökkent az elmúlt években, 2013-ban a teljes lakásállomány 3,8%-a volt a város tulajdonában.

20. ábra - Fenntartott önkormányzati lakásbérlemények aránya a teljes lakásállományon belül (%)

forrás: TeIR ITS

1.10.6 Intézményfenntartás

Bölcsődei, óvodai ellátás, közoktatás

Az egyik legfontosabb önkormányzati feladat az alapfokú oktatás és a bölcsődei, óvodai nevelés ellátása, a közoktatás biztosítása és színvonalának javítása, mely jelentős terhet ró a város költségvetésére. Pápa Városi Önkormányzat működtetésében jelenleg az az alábbi intézmények állnak:

- Bóbita Bölcsőde
- Fenyveserdő Bölcsőde
- Napsugár Bölcsőde
- Pápai Városi Óvodák
- Pápai Erkel Ferenc Ének-Zenei Általános Iskola (fenntartó: KLIK)
- Munkácsy Mihály Német Nemzetiségi Nyelvoktató Általános Iskola (fenntartó: KLIK)
- Tarczy Lajos Általános Iskola Klebelsberg Intézményfenntartó (fenntartó: KLIK)
- Pápai Weöres Sándor Általános Iskola (fenntartó: KLIK)

Egészségügy

Az egészségügyi alapellátás az Önkormányzat kötelező feladatai közé tartozik. Pápa Város Önkormányzata Képviselőtestületének önkormányzati rendelete alapján a városban

- 12 felnőtt háziorvosi körzet,
- 6 házi gyermekorvosi körzet és
- 6 fogorvosi körzet található.

Az Önkormányzattal kötött feladat-ellátási szerződés alapján a háziorvosok az egészségügyi alapellátás körében gondoskodnak a háziorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról, valamint kötelesek részt venni a hétközi, hétvégi, ünnepnapi és munkaszüneti napi ügyeleti szolgálatban.

Hétköznapokon 16-20 óráig, hétvégén és ünnepnapokon 8-11 óra és 15-20 óra között a gyermekorvosi alapellátási ügyeletet a város biztosítja, 20 óra után ezt a feladatot, valamint a fekvő- és járóbeteg ellátást a Gróf Esterházy Kórház és Rendelőintézeti Szakrendelő látja el.

Szociális ellátások

Pápán a szociális alapszolgáltatások és a szakosított ellátások működtetése *Pápa Város Önkormányzatának Egyesített Szociális Intézménye* feladata, mely ellátja a hozzá kapcsolódó, de önállóan működő költségvetési szervek feladatainak megvalósításával kapcsolatos pénzügyi feladatokat is az alábbi intézményeknél:

- *Idősek Otthona: á*polás és gondozást nyújtó intézmény. Három telephelyen működik összesen 137 férőhellyel, amiből 15 férőhellyel demens csoportot is fenntart. Elsősorban egészségügyi és mentálhigiénés feladatot lát el.
- *Időskorúak Gondozóháza: é*tkeztetés: napi egy alkalommal igénybe Nappali és átmeneti gondozást és elhelyezést nyújtó intézmény, mely 20 férőhelyet biztosít.
- *Hajléktalan Személyek Átmeneti Szállása:* Életvitelszerű átmeneti lakhatást és mentális gondozást biztosít, 20+6 férőhellyel.
- *Fogyatékosok Nappali Intézménye: s*zociális foglalkoztatás, fejlesztés és közösségi szolgáltatások biztosítása 20 fő részére.
- *Idősek klubja: i*dős emberek közösségi tere 40 férőhellyel.
- *Gondozási Központ:*
    - Igénybe vehetik azok, aki az időskoruk, egészségi állapotuk vagy szociális rászorultságuk miatt nem tudnak gondoskodni a meleg étkezésükről. Igény és szükség esetén a diétás étrend összeállítása is megoldott. A szociális rászorultság feltételeit a települési önkormányzat rendeletben szabályozza.
    - Házi segítségnyújtás: saját lakókörnyezetükben, szakképzett ápoló személyzettel vehetik igénybe, akik csupán részben képesek önmaguk ellátására. Az igénybevételt megelőzően vizsgálni kell a gondozási szükségletet.
    - Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás: 24 órás diszpécser szolgáltatáson keresztül, egészségügyi állapotuk miatt rászoruló és egyedül élők vehetik igénybe
    - Támogató szolgáltatás: segítő és szállítási szolgáltatás, fogyatékos személyek otthonaikban vehetik igénybe
    - Családsegítés: szociális és mentálhigiénés különbségek kezelése, megelőzés, juttatásokhoz való hozzáférés biztosítása.
    - Gyermekjóléti szolgáltatás: gyermekek testi-lelki egészségének és családban történő nevelésének elősegítése.

Kultúra, közművelődés

Az Önkormányzat közművelődési feladatai közé tartozik

- a Jókai Mór Városi Könyvtár működési feltételeinek biztosítása, különös tekintettel a könyvtár Várkastély rekonstrukciót követő elhelyezésére;
- a Jókai Mór Művelődési Központ feladatellátása;
- Kékfestő Múzeum működtetése;
- az Esterházy-kastély kulturális és turisztikai programjainak szervezése;
- a város nagyrendezvényeinek szakmai megújítása, új helyszínek meghatározása, hagyományteremtő fesztiválok kezdeményezése.
- a Hagyományok Hegye helyszínének és programkínálatának fejlesztése.
- a helyi közösségek, egyesületek a város közművelődési, kulturális céljaival összhangban levő kezdeményezéseinek, programjainak támogatása.

1.10.7 Környezetvédelem

A Gazdasági Program külön kitér a környezetvédelmi szempontokra is. Fontosnak tartja ugyanis az Önkormányzat a város környezeti értékeinek felmérését, azok bemutatását, az egészséges környezet fenntartását, javítását, megismertetését. Környezeti értékek megtartása érdekében szükségesnek tartja a város a környezeti nevelés fejlesztését és a környezettudatos életmód népszerűsítését.

1.11 TELEPÜLÉSÜZEMELTETÉSI SZOLGÁLTATÁSOK

A településüzemeltetés célja a településen élő lakosság, valamint a települési intézmények, vállalatok igényeinek zavartalan és folyamatos kielégítése. A településüzemeltetési feladatokat, mint az önkormányzat által ellátandó közfeladatot a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 13.§ (2) határozza meg.

Az önkormányzat kötelezően ellátandó városüzemeltetési feladatait elláthatja önállóan, illetve üzemeltetési feladatok elvégzésére szerződéseket is köthet.
A feladatok gyakorlati végrehajtása, ellátása részben önkormányzati, részben külső szolgáltatók bevonásával történik. A Képviselő-testület feladata – figyelembe véve az egyes közfeladatokkal kapcsolatban adott évben felmerülő kiadásokat és bevételeket - annak folyamatos vizsgálata, hogy az adott feladat ellátásához szükséges-e más szolgáltató bevonása. A cél az, hogy a közszolgáltatások a lehető legmagasabb színvonalon kerüljenek ellátásra a gazdaságosság, a hatékonyság és az eredményesség követelményeinek érvényesülése mellett.

Pápa Város Önkormányzatának tulajdonában lévő gazdasági társaságok az alábbiak:

13. táblázat - Pápa Város Önkormányzatának tulajdonában lévő gazdasági társaságok

Intézmény neve	**Feladatai**
Pápai Platán Nonprofit Kft.	Városmarketing-tevékenységek Lapkiadás (Pápa és Vidéke kéthetente megjelenő kiadvány) Esterházy-kastély üzemeltetése Turistaszálló üzemeltetése
Méki Ingatlanközvetítő és Részvét Temetkezési Szolgáltató Kft.	Temetkezési szolgáltatások nyújtása, kapcsolódó feladatok elvégzése
Pápai Víz- és Csatornamű Zrt.	Víziközmű-szolgáltatás nyújtása
Pápa Város Önkormányzatának Városgondnoksága	Parkosítás, zöldterület gondozás, közterületeken füvesítés, faápolás, parkok és belváros virágokkal való díszítése Játszótér üzemeltetése Önkormányzati közutak, hidak üzemeltetése, fenntartása, hó- és síkosságmentesítés, felújítása Helyi és távolsági autóbuszok megállóinak üzemeltetése Fizető parkolók létesítése, működtetése, felújítása Önkormányzati tulajdonban lévő ingatlanok bérbeadása, kezelése, üzemeltetése, karbantartása, felújítása Települési szilárd hulladék összegyűjtése, elszállítása, közterületek tisztítása, lomtalanítás Nyilvános illemhelyek üzemeltetése Jégpálya és sportpálya üzemeltetése Városi rendezvények lebonyolításában való közreműködés Gyepmesteri telep
Közszolg Kft. (Pápai Köztisztasági és Szolgáltató Nonprofit Kft.)	Hulladékgazdálkodási közszolgáltatás ellátása Szolgáltatási területén található ingatlanokról történő vegyesen gyűjtött hulladék gyűjtése, illetve az átrakóállomáson való átrakása és a királyszentistváni központi hulladékkezelő telepre történő elszállítása. A régi és az új szelektív hulladékgyűjtő szigetek üzemeltetése, a szigetekről bekerülő hulladékok válogatása, bálázása és értékesítése.

forrás: Önkormányzati adatszolgáltatás

1.12 TÁJI ÉS TERMÉSZETI ADOTTSÁGOK VIZSGÁLATA

ELŐZMÉNYEK

Az előzményi IVS 2.3. számú "Környezet " c. fejezete, illetve a Környezetvédelmi Program 2.4. számú "Élővilág, táj" c. fejezete ismerteti a város természeti, táj- és természetvédelmi, és ökológiai adottságait, amelyeket az 1.12. sz. fejezetünk tárgyal. A fejezeten belül további két témakör kerül részletesebb vizsgálatra, melyek a "természeti adottságok, tájhasználat, tájszerkezet"; illetve a "védett és védendő táji-, természeti értékek, területek".

1.12.1 Természeti adottságok, tájhasználat, tájszerkezet

Az előzményi IVS 2.3.1. sz. "Természeti környezet" c. alfejezete foglalkozik leginkább a táj- és természeti adottságokkal, illetve a város Környezetvédelmi Programjának 2.4. sz. fejezete foglalkozik a védett természeti területekkel. Ezen adatokat jelen dokumentumban a Természetvédelmi Információs Rendszer adataival aktualizálva közöljük.

Keleti irányból közelítve a városhoz, jól látszik az a térszínbeli különbség, amely Pápa vidékét környezetétől elválasztja. A 83-as számú úton közelítve Farkasgyepűtől Pápáig erőteljesen lejt az út, ugyanis két egymástól karakteresen eltérő tájegység, a Dunántúli-középhegység, és a Kisalföld találkozik a város határában. Pápa a Pápai síkság elnevezésű kistájon fekszik.

Pápa belvárosa lényegében egy nagy hordalékkúpra épült, amelynek kialakulása a mainál jóval csapadékosabb körülmények között, a vidék meghatározó vízfolyásának, a Tapolcának és mellékvizeinek volt köszönhető. A Pápai-síkság felszíne sehol sem tökéletesen sík, mindenütt találhatók rajta kisebb-nagyobb kiemelkedések, amelyeket a népi nyelv “hegyeknek” nevez. A város területén ilyen az Öreghegy vagy Nagyhanta tengerszint feletti 182 illetve 172 méterrel, a Kishegy vagy Kishanta 164 méterrel, a Törzsökhegy 166 méterrel, Bárócheggy 164 méterrel, a Várkastély környéke 152 méterrel, illetve az Úrdomb 145 méterrel.

Számottevő állóvizek nincsenek Pápa környékén. Egykor hatalmas kiterjedésű mocsaras, lápos területek övezték a vidéket, azonban a folyószabályozási munkálatok megkezdésével fokozatosan eltűntek. A terület vízrajzát a Bakony határozza meg. Pápa és környékén a vízfolyásokat, tavakat és mocsarakat a hegység peremén feltörő karsztforrások látták el vízzel. Az egyik legbővízűbb bakonyi forrás a Tapolca-patak volt. A patak és környéke évezredeken át a város környékén megtelepedő embercsoportok fő vonzereje volt. A középkorban a Tapolca vízimalmairól volt ismeretes, a környék gabonáit a Tapolca malmokban őrölték. Azonban a hatvanas évek végén, a mélyműveléses bauxit-bányászat miatt kitermelt óriási mennyiségű karsztvíz a Tapolcafői források elapadásához vezetett, azóta a Tapolca, mint vízfolyás eltűnt – remélhetőleg nem véglegesen – a térképről.

A Bakonyalja és a Pápai-síkság egykori természetes növénytakarója a lombos erdő volt. Azonban a terület képét ma telepített erdők és kultúrnövények jellemzik. A Pápai-síkságon jól teremnek a gabonafélék, a búza, az őszi árpa, a bakonyi falvakban a rozs és a zab. Sokfelé vetnek kukoricát, burgonyát.

A városban és környékén az éves középhőmérséklet 10,5 C^{o}, az évi közepes hőingás 22 C^{0}. A legcsapadékosabb hónapok a július, a június, a szeptember és a május hónapok, a csapadékeloszlás a vegetációs tenyészidőszak szempontjából általában kedvezően alakul. Az elmúlt száz évben Pápán is csökkent az átlagos éves csapadékmennyiség, azonban a nyugati határszélhez való közelsége révén még mindig Magyarország egyik legcsapadékosabb területe.

1.12.2 Védett és védendő táji-, természeti értékek, területek

Pápa egyik legfontosabb jellegzetessége, épített illetve természeti öröksége a Belvárosban álló Esterházy-kastély, és a hozzá tartozó a Belső-Várkert, mely helyi jelentőségű Természetvédelmi Terület. Országos jelentőségű védett természeti terület a Tapolcafői láprét, mely botanikai ritkaságai révén kiemelt védelmet igényel. A közigazgatási határt nem érinti Natura2000 terület, s a Nemzeti Ökológiai Hálózat ökológiai folyosó területe csupán néhány kisebb foltban jelentkezik Pápán. Emellett a Környezetvédelmi Program újabb területek védetté nyilvánítását is javasolja.

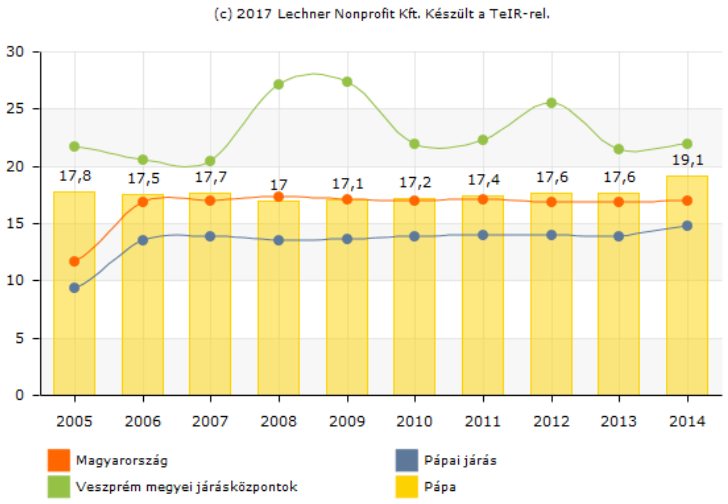
1.13 ZÖLDFELÜLETI RENDSZER VIZSGÁLATA

Az előzményi IVS nem tartalmaz külön, a zöldfelületi rendszer összefoglalását tárgyaló fejezetet, csupán néhány témakörhöz kapcsolódóan az egyes zöldfelületekkel, közterekkel kapcsolatos fejlesztési célokat, vagy azok rekonstrukciójának szükségességét említi. A Környezetvédelmi Program 2.6.3. " Zöldfelületek, köztisztaság" c. fejezete sem tér ki részletesen a zöldfelületek jellemzésére, értékelésére, csupán a fenntartó szervezeteket, s az egyes típusok kiterjedését, illetve a közutak hosszát és burkolatterületét tartalmazza. A Pápa város belvárosi akcióterületének részletes akcióterületi terve (2009) 3.5.6. számú "Környezeti értékek és károk bemutatása és feltárása" c. fejezete tartalmaz még, a belterületre vonatkozó zöldfelülettel kapcsolatos leírást.

Az Esterházy-kastélyhoz tartozó, valaha igazi kastélyparkként funkcionáló terület, Pápa egyik legszebb és legértékesebb zöldterülete, amely a jövőben is védelmet és gondozást igényel. Sajnos ugyanez nem mondható el a Tapolca medrére: a valaha a belvároson keresztülfolyó patak medrét a Tapolca elapadását követően részben beépítették, így ha majd a patak újra kiönt, új mederbe kell terelni.

A Belváros, mint középkori utcahálózattal rendelkező településrész, zöldfelületekben szegény. A terület utcáinak kb. a fele fásítatlan, ennek okai részben a viszonylag keskeny utcák, a forgalmi és parkolási területigény, valamint az egyébként jól kiépített közműhálózat.

21. ábra - Egy lakosra jutó zöldterület nagysága (m^2)

forrás: Teir

Az 1 főre jutó zöldfelületi adatok legfrissebb értékei (2014.) Pápán az országos átlag körül mozog, mely a járáshoz viszonyítva kedvezőbb értéket mutat, azonban elmarad a megyei járásközpontok átlagától.

1.14 AZ ÉPÍTETT KÖRNYEZET VIZSGÁLATA

1.14.1 A területfelhasználás vizsgálata

1.14.1.1 Településszerkezet, helyi sajátosságok vizsgálata

„Pápa város mai közigazgatási területén a középkorban legalább 11 falu állt. Ezek nem egy időben alakultak ki és sorsuk is eltérően alakult: jogállásuk és birtokosaik is mások voltak. A város szerkezetében három korábbi eredettel bíró településmagot lehet megkülönböztetni, ezek helye a várkastély, a mai ferencesek kolostor környéke és az Anna tér lehetett. A halmaztelepüléseket az orsósan kitáguló széles észak-déli térség (Fő tér) és a Győrből Veszprémbe haladó országút (ma Győri út, Szent István út, Fő utca, Jókai Mór utca, Veszprémi út, Külső-Veszprémi út) két oldalának beépülése forrasztotta egységes várostestté. A 16. században a nyugati oldalon nagyjából szabályos, hosszú kelet-nyugati utcákból álló lakóterülettel – iparosok és kereskedők negyede - egészítették ki a várostestet. A déli alsó és északi felső majorok gazdasági jellege a török veszély elmúlása után elhalványult, itt alakult ki a későbbi Alsó- és Felsőváros. A pápai vár bástyáinak elbontása után Alsóváros szervesen összeépült a belvárossal, Felsőváros azonban máig megtartotta viszonylagos önállóságát. A 19-20. századi fejlődések a beépített területek közötti üres területeket töltötték ki, a 16. és 17. századi városrészek így szerkezetileg érintetlenül maradtak.

Pápa város ma hat-nyolc fő városrészre osztható[7]. A város egy központtal jellemezhető település (Belváros), alközpontként esetleg a 70-es években a városhoz csatolt kistelepülések, ezek közül is Tapolcafő jöhet szóba, de népessége miatt itt is legfeljebb „faluközpontról" lehet szó. A Belvárosban koncentrálódik a város legtöbb igazgatási, kereskedelmi és szolgáltató funkciója – kivéve a közelmúltban megépült nagyáruházakat. A többi városrész döntően lakóövezetként funkcionál, illetve egyes városrészek vegyes funkciójúak, ipari és lakó övezetek. (A vasút és a nagyobb iparterületek jelenléte miatt Erzsébetváros az egyik legjellegzetesebb vegyes funkciójú városrész.) A város legfontosabb értéke a központjában található (sürgős felújításra szoruló) Esterházy-kastély, és a valamikori angol kert, ma Belső-Várkert, melyek együtt Pápa „zöld szívét" alkotják. A kastély, a Várkert és a vele folytonos egységet képviselő barokk belváros unikális, történelmi városképe sok tekintetben Európában is egyedülálló."[8]

1.14.2 Az épített környezet értékei [9]

1.14.2.1 Településszerkezet történeti kialakulása, történeti településmag[10]

Kezdetektől a 15 század végéig

A vizsgát területen biztosan létezett két település (Pápa és Zsernier), és felételezhető másik két falu (OzorsukaiUdvarsoka és Bellérszeg).

Pápa első írásos említése 1214-ből származik. A település eredete a 11. századra nyúlik vissza, feltételezhetően egy - ma ismeretlen helyen álló - korai földvar köré szerveződött királyi udvarnokispánság révén. Ehhez tartozott számos környékbeli falu.

Pápa területe a mai Fő térre, illetve a Fő utca első száz méterére terjedt ki. A település egyutcás falukent a mai Fő utcától északi irányban a középkori templom mellett a mai Várkastélynak helyet adó domb irányában haladt. Pontos kiterjedését északi irányban nem ismerjük. A Cidmölk felöl érkező út a mai Korvin utca vonalában csatlakozott a falu foutcájához. A Korvin utca már ekkor lakott volt, kiterjedése ekkor nyugati irányban Ismeretlen.

Zsemlér a mai Anna tér területén feküdt. Kőtemploma körül több utcából állt. Utcaszerkezete feltehetően hatott a mai településszerkezetre.

Bellérszeg lokalizálása nem egyértelmű, Hamis Andrea szerint a vizsgáz területet illetően a Barát utca - Csatorna utca - Török Bálint utca által határoltan feküdt. Templomának helyét nem ismerjük. de feltehető, hogy a mai ferences templom és rendház helyén állt.

Ozorsuka és Udvarsoka falvak helye és területe bizonytalan. Kubinyi András szerint Zserriér és Hódoska között a Tapolca két partján állhatott Ezért helyét a mai településszerkezetben a vizsgált

[7] Jelen ITS megalapozása keretében már 15 városrész került lehatárolásra

[8] Kivonat a 2008-ban készült Pápa Integrált Városfejlesztési Stratégiájából

[9] A településfejlesztési koncepció kidolgozásával párhuzamosan Kulturális Örökségvédelmi Hatástanulmány is készül az új tartalmi követelmények szerint a város teljes közigazgatási területére. Az építészeti és régészeti értékek teljes körű felmérése és bemutatása a tanulmány keretei között megtörténik.

[10] Kulturális örökségvédelmi hatástanulmány régészeti szakterületi rész c. dokumentum alapján
Készült: Pápa város településrendezési tervéhez
Készítette: Pintér László régész és Nagy-Luttenberger István történész

területet tekintve a Tapolca sétány és az Anna tér között kell keresnünk. Később talán Zsemlérbe olvadt.

A 15. században a városiasodó Pápa és Bellérszeg a növekedésnek köszönhetően feltehetően összeért. Ezen században került sor a Zsemlér és Pápa közötti terület betelepítésére. A mai Kossuth utcára merőleges négy utca <Szent László utca, Petőfi Sándor utca, Eötvös József utca, Rákóczi Ferenc utca) ekkor kerül beépítésre. Feltehetően déli irányban a Major utca irányában ekkor még állt Legalább egy, de talán két utca. amely a 16. században megszűnt.

A 15. században (fellehetően 1408 és 1432 között) került sor a mai Várkastély helyén álló első ismert vár felépítésére. Ez módosította Pápa mezőváros Fő utcájának irányát nyugati irányban

A pápai erődváros kiépítésének hatása a településszerkezetre

A fenyegető török veszély miatt szükségessé vált a város megerődítésére, amelyet Martonfalvai Imre végzett el. Korábban is lehetett a városnak egy gyenge palánkja, amelynek helyéről nincs adatunk. Martonfalvai az erődítéssel együtt városrendezést is végrehajtott, A faiak nyomvonalán kívül eső részeket lebontatta, a terepet elegyengette. Ekkoriban néptelenedett el Zsemlér, és Bellérszeg falakon kívül eső része, A belváros máig ezt a településszerkezetet hordozza.

A 16-17. században a lakott hely az erőd vonalán belülre szorult, azon kívül majorok alakultak ki, egyik (Alsó-Major) a vizsgált terület déli részén,

Papa bővülése a 18-19. században

A vizsgált terület a 18. században teljes egészében beépült. A városfalon kívül kialakult Alsó-Major 18. században lakóterületté vált, amely 1730-tól 1842-ig a belvárostól jogilag független településként létezett.

A városfalak palánkjai a háborúk elmúltával a gondozás elmaradása miatt leomlottak, lassanként megszűntek. Kezdetben a sáncokon kerteket műveltek, de a 18, század végére ez is lakóterület lett. A településszerkezetben ez változást nem hozott, mert az egykori sáncokon keresztül nem folytatódott a meglevő utcák építése, hanem a városfalakon kívül az árkok feltöltésein, vagy azon kívül utakat alakítottak ki. Ez ma a Török Bálint utca - Korona utca - Árok utca vonala.

A 18. század közepén épült át a reneszánsz alapokon álló (belső-) vár barokk kastéllyá, de ez a településszerkezet módosulását nem okozta.

A mai városkép kialakulásában nagyon fontos a 18, században a barokk főtér kialakítása. Ez tudatos koncepció alapján történt. A gótikus templomot elbontották, és a tér szerkezetébe illeszkedően építették meg az új katolikus templomot.

A vizsgált területet tekintve a 19. században a település szerkezete nem változott.

Birtoklástörténet

A város alapításától kezdve királyi (? királynői) birtok volt. A környező településekkel együtt udvarház uradalmaként a király ellátását szolgálta. A 14, században ez az uradalmi rendszer a környező települések elajándékozásai miatt megbomlik. Városias fejlődés a korszak végére jelentős,

1389 előtt Zámbó Miklós tárnokmestemél királyi zálogban, ő 1389-ben adta vissza. A király nyomban továbbadta a Garai családnak. Garai János 1398-ban városának nevezte. Garai Miklós nádor 1427-ben birtokos.

1432-ben Garai Miklós nádor és fiai felosztják a birtokot de Pápa nem kerül felosztásra, 1427-ben volt várnagy. 1432-ben ,,domus"nak nevezik Pápát, ami várat is jelenthet. Kubinyi szerint 1408 és 1430 között épülhetett valamiféle vár.

Habsburg Albert halála utáni belviszályok alatt már biztosan vár áll. Garai László Habsburg-párti volt (V. László), Pápát L Ulászló elfoglalta 1440-ben, és 1441-ben Bánfi Pálnak adományozta. 1442-ben a Habsburg-párt ostromol sikertelenül. 1445-ben Bánfi Pál visszaadta Pápát Garai Lászlónak a Cilleiek elleni védelem fejében.

Garai László utóda fia Jób halála 1481-ben (Nagy Ivánnal tévesen 1471-ben). De ez előtt két évvel már Szapolyai Istváné Pápa.

Kubinyi szerint Szapolyai István az 1470-es évek elején vehette meg Pápát. István Pápán halt meg 1499-ben. Utóda fia, János, a későbbi király. Pápa vált dunántúli birtokaik központjává.

1528-ban Thurzó Elek kapta meg a birtokot, kivel az bár Szapolyai tulajdona volt. de Ferdinánd birtokolta az országrészt.

1535-ben Ferdinánd Török Bálintnak adományozta Pápát, 1536-ban Török átpártolt Szapolyaihoz, aki szintén neki adta Pápát, Török Bálint 15401451 török fogságban, fia, Ferenc lett az örökös. Utóda egyetlen fia, István. aki 1618-ban halt meg.

Török István húga, Török Zsuzsanna (Nyáry Pál felesége), akinek gyermeke volt bedegi Nyáry Miklós és Nyáry Krisztina_ ők örökölték a pápai birtokol.

Nyáry Miklós részét Esterházy Miklós, Nyáry Krisztina második férje elcserélte, így teljesen Esterházy Miklósé lett a pápai birtok. Nyáry Miklós 1626. március 13-án távozott Pápáról, ettől Esterházy Miklósé (1583-1645).

Vegliai Horváth Gáspár egy 1622 előtt adott 7000 forintos kamarai kölcsön fejében jogot formált Pápára. ot 1655-ben kifizették az Esterházyak.

1530-tól Miklós két fia, István és László kormányozza Pápát. István 1641-ben meghalt.

Esterházy Miklós nádor 1632-ben zálogba adta Pápát gróf Csáky Lászlónak.

Később Pázmány Mihály (Pázmány Péter unokatestvére) zálogbirtokos, 1648-bari pápai főkapitány lett, de még azévben veszprémi kapitány lett. Gróf Esterházy Miklós nádor 1645-ös haláláig maradt birtokos, utóda fia. Esterházy László.

Esterházy László 1648-ban visszaváltotta Pápát. Az d 1652-es halálával öccse. Esterházy Pál, a későbbi nádor lett a birtokos.

Esterházy Pál és öccse, Esterházy Ferenc 1670-es birtokoszályakor Ferencé lett Pápa haláláig. 1683-ig. Utóda fia Antal, aki még kiskorú, helyette anyja, Thököly Kata a birtok kezelője. Antal 1694-ben nagykorúságával saját kezelésbe vette Pápát. A Rákóczi-szabadságharc bukása után emigrált, Pápát fiatalabbik öccse, Ferenc kapta meg, aki haláláig, 1754-ig birtokolta.

Utóda fia, Ferenc haláláig, majd fia, Károly püspök 1799-ig. Őt Károly bátyjának unokája, Esterházy Miklós követte 1856-ig.

A város közigazgatási területén található (1955. június 1-ig ismertté vált) régészeti lelőhelyek leirása megtalálható: Bakay Kornél Kalicz Nándor - Sági Károly: .Veszprém megye régészeti topográfiája. A veszprémi járás: Magyarország Régészeti Topográfiája, 4, kötet. Akadémiai Kiadó, Budapest 1966. című munka (a továbbiakban MRT 4.) 193-207. oldalán.

A város mai területéről 36 régészeti lelőhely szerepel a régészeti topográfiában. Jelen hatástanulmány csak a leíró részben szereplő területtel (Belváros. Alsóváros) foglalkozik.

1.14.2.2 Régészeti terület, védett régészeti terület, régészeti érdekű terület[11]

Régészetileg védett területek

A település közigazgatási határain belül nincs régészetileg védett lelőhely.

Az egyéb nyilvántartott régészeti lelőhelyek általános védelem alatt állnak.

Az örökségi értékek elemzése - nyilvántartott régészeti lelőhely:

A nyilvántartott régészeti lelőhelyek a MRT 4 kötetében a 193-207 oldalon, illetve a KOH nyilvántartásában vannak felsorolva.

Lelőhelyek

A Kulturális Örökségvédelmi Hivatal a vizsgált területen a következő lelőhelyeket tartja nyilván:

I. Várkastély; azonosító: 8901; Hrsz.: t, 2., 3., 4., 5/1-3,

II, Belváros - középkori város területe Pápa-Udvarsaka és Semlér falvak, illetve Pápa mezőváros területe); KÖH azonosító: 8902, 8915, 8942, 8943, 8944, 8945, 8946; a teljes Ady Endre sétány-Várkert-Török Bálint utca-Vásár utca-Korona utca-Balla Róbert tér-Batthyány utca-Damjanich utca-Szalmavári Kovács János utca-Ady Endre sétány által körülhatárolt terület

III. Szent István templom; KÖH azonosító: 8903; Hrsz.: 7, 10/1-3.

IV. R.k. plébániaház; KÖH azonosító: 8904; Hrsz.: 19.

V. Csáky L. u. 5.; KÖH azonosító: 8905; Hrsz.: 18.

VI. Pálos kolostor; KÖH azonosító: 8906; Hrsz,: 30,, 31,

VII. Ferences kolostor; KÖH azonosító; 8907; Hrsz,; 3582-3584., 3987„ 3988., 3994.. 3995., 3997., 3999/1„ 4000., 4001., 4003., 4005/1,

VIII. Korvin ház; KÖH azonosító: 8908; Hrsz.; 3721.

IX. Ispotály; KÖH azonosító: 8909: Hrsz.: 3647., 3649,, 3650,

[11] Kulturális örökségvédelmi hatástanulmány régészeti szakterületi rész c. dokumentum alapján
Készült: Pápa város településrendezési tervéhez
Készítette: Pintér László régész és Nagy-Luttenberger István történész

X. Korona utca; KÖH azonosító: 8914; Hrsz.: 3813-3815., 3823.

1.14.2.3 Védett épített környezet, a helyi, egyedi arculatot biztosító építészeti jellemzők

„Pápán a házak zöme viszonylag új, huszadik századi építésű. A 2001. évi népszámlálás adatai szerint a város 12476 házából 1909 épült 1919 előtt. A legrégibb ma is álló épület a 15. századi Korvin-ház.

Pápa gazdag épített örökséggel bír. A Fő teret Közép-Európa egyik legszebb barokk terének tartják, belvárosa Magyarország kisvárosai között sok tekintetben egyedülálló. A műemlék jellegű épületek megóvásáért, restaurációjáért Pápa 1989-ben Hild János-emlékérmet kapott. Pápával kapcsolatban gyakran említik a soktornyú jelzőt: bármely irányból közelítünk a városhoz, először a tornyait látjuk meg. A belváros egy-, legfeljebb kétemeletes házai közül magasan kiemelkednek a nagyobb templomok tornyai (Pápa klerikális hagyományaiból eredően több felekezet temploma is megtalálható a városban), a templomtornyok ma is a városkép meghatározó jegyét képezik.

A Belvárost körülvevő városrészek döntően lakóövezetek, egyes városrészek kereskedelmi is ipari funkciókat is felvonultatnak (pl. Erzsébetváros illetve az Ipari Park). Több lakóövezet ipari technológiával épült épületekből áll, ilyen pl. a Kilián, a Bástya, a Vajda, Igal, Huszár, Fáy lakótelepek.

A barokk belvároson túl a városkép alapvetően kertvárosias, többségében önálló telekre épült egy és kétszintes épületek alkotják a lakásállomány zömét, leszámítva az intézményeket, illetve az ipari-kereskedelmi épületeket. Az elmúlt években Pápán is épültek többlakásos társasházak, de nem az ilyen típusú épületek jellemzőek a város lakóövezeteire.” [12] A várost a Veszprém megyei területrendezési terv történeti település terület övezetébe sorolja.

1.14.2.4 Világörökségi és világörökségi várományos terület

Pápán sem világörökségi, sem világörökségi várományos terület nem található.

1.14.2.5 Műemlék, műemlékegyüttes

„A város műemlékállományában a lakóházak köre a legnagyobb, de kiemelkedő számúak a védett egyházi épületek is. Az épületek Pápának polgárvárosi arculatot kölcsönöznek. Pápának azonban kevés az országosan is kiemelkedő jelentőségű, arculatformáló erejű műemléke, kivéve az Esterházy-kastélyt és a Fő téren álló plébániatemplomot, de még ezek az épületek sem rendelkeznek országos ismertséggel. „ 13

1.14.2.6 Nemzeti emlékhely

Nemzeti emlékhely Pápán nem található.

[12] Kivonat a 2008-ban készült Pápa Integrált Városfejlesztési Stratégiájából
[13] Kivonat a 2008-ban készült Pápa Integrált Városfejlesztési Stratégiájából

1.14.3 Önkormányzati tulajdon kataszter

Pápa város 2012-ben készült vagyongazdálkodási terve tartalmazza a vagyonkataszteri kimutatást.

A kataszterből kitűnik, hogy nem tartalmazza a forgalomképtelen törzsvagyonhoz tartozó tételeket, úgy mint utak, közterületek, terek, árkok, stb. Nem tartalmazza továbbá a kötelező feladatellátási intézményeket sem.

A vagyonkataszter meglátásunk szerint csak az üzleti vagyonról szól, ami a következő vagyonelemeket tartalmazza:

Pápa vagyona ingatlanokból tevődik össze. Legtöbb a beépítetlen ingatlan, és közel ugyanennyi a szántó művelési ágú ingatlan is. Jelentős a társasházi és lakásállománya szintén. Figyelemre méltó a gazdasági funkciójú ingatlana is a városnak, úgy mint gazdasági épület és udvar, telephely, üzlet, irodaház. Ezen funkciókon kívül csekély számú gyep, udvar, funkció nélküli épület, erdő, legelő, zártkert van a tulajdonában. Azok a létesítmények, amik valamiféle speciális funkciót látnak el, egy-egy számban vannak az önkormányzat tulajdonában. Ezek pl.: filmszínház, autóbusz pályaudvar, vásártér, garázs, orvosszálló, szociális otthon, transzformátorház, gyerekellátó intézmény, termálkút, turistaszálló, szennyvízátemelő, felvásárló hely, anyagbánya.

A várost 11 területegységre osztja fel a vagyongazdálkodási terv.

Az egyes városrészek szerint összegezzük az önkormányzati vagyonelemeket.

Alsóváros: Az önkormányzat vagyona kiterjed társas- és lakóházakra, mezőgazdasági területre, telephelyre és parkra.

Belváros: A legjellemzőbb vagyonelem a lakóház. Egy-egy raktár, telephely, játszótér, parkoló és iroda is található itt. A belvárosi vagyonelemek közül egyedi a mozi, az autóbusz pályaudvar és a piac. Található itt még gyep is.

Borsosgyőr: Egy udvar és egy gyep vagyonelemek találhatóak itt.

Erzsébetvárosban szintén az önkormányzati lakásállományból van a legtöbb. Található raktár, üzlet, udvar, parkoló, gyerekellátó és több gyep terület.

Felsővárosban a lakásállomány a legnagyobb számú. Ezen kívül 1-1 üzlet, garázstelek és üzlet, valamint 2 szántó terület található.

Az **Ipari park**ban 1 db lakóházzal rendelkezik az önkormányzat, 5 db szántó, 1 üzemi épület és 2 lovasiskola is a tulajdonában van.

Kéttornyúlak városrészben a legtöbb a gyep terület. Ezt követi a 3 lakóház, majd a szántó. Itt található a sportpálya is.

A **Külső-Várkert**ben legnagyobb részt gyep az önkormányzat tulajdona. 2 lakóház és 1 raktár található még.

A **Malomkert** városrészben gyep, gyógyszertár és piac vagyonelem található.

Hanta városrészben csupán szántó és gyep vagyonelemek találhatóak.

Tapolcafőn legnagyobb részt gyep és szántók a vagyonelemek. Emellett raktár, lakás és udvar is található.

A **Vaszary út** városrészben lakóház udvarral és gyep az önkormányzat tulajdona. Ehhez a városrészhez sorolja a vagyongazdálkodási terv a Rigó Lakótelepet, ahol lakóház a vagyonelem.

Összegezve: Az egyes városrészek vagyongazdálkodási tervben rögzített táblázata alapján a legnagyobb részt az önkormányzat tulajdonában lakóingatlanok vannak, majd ezt követi a gyep és a szántó, valamint a beépítetlen területek. Csekély számú üzlet, raktár, udvar, vásártér és parkoló, valamint 1-1 közösségi létesítmény is van a vagyonelemek között. A törzsvagyonhoz tartozó elemekről nem tartalmaz információt a vagyongazdálkodási terv.

1.15 KÖZLEKEDÉS

1.15.1 Hálózatok és hálózati kapcsolatok

Pápa város a Közép-Dunántúli Régióban, Veszprém megye északnyugati részén található a Pápai járás központja 2013. január 1. óta. A járásszékhely közlekedési szempontból kedvezőtlen elhelyezkedésű és megközelíthetőségű, a két nagy ipari-, gazdasági- és oktatási központtól, Győrtől nagyságrendileg 45 km-re valamint Veszprémtől, a megyeszékhelytől 50 km-re fekszik a 83. számú főút mentén, amely biztosítja a város becsatolását a nemzetközi úthálózatba valamint az M1-es autópálya biztonságos elérését.

A település számára kulcsfontosságú a közlekedési infrastruktúra korszerűsítése, ezért és ennek érdekében 2014 decemberében elkészült Pápa Város Közlekedési Koncepciója, amely a közösségi közlekedés komplex átalakítását foglalja magába.

1.15.2 Közúti közlekedés

A szomszédos megyeszékhellyel, Győrrel illetve Veszprémmel elsősorban a 83-as számú főközlekedési út biztosítja a kapcsolatot, amelynek fejlesztése determinálná a város és a járás turisztikai, gazdasági növekedésének lehetőségét.

A 83. számú (Városlőd – Pápa – Győr) főúton kívül az alábbi utak támogatják a környező települések közúton történő megközelíthetőségét:

- 834. sz. Pápa – Sárvár másodrendű főút,
- 8302. j. Pápa – Veszprémvarsány összekötőút,
- 8303. j. Pápa – Homokbögöde – Ugod közötti összekötő út,
- 8305. j. Pápa – Vaszar – Gyarmat összekötő út,
- 8402. j. Pápa – Devecser összekötő út,

- 8403. j. Pápa – Jánosháza összekötő út,
- 8406. j. Pápa – Kenyeri összekötő út.

Mind a 83. számú főút, mind a fentiekben felsorolt utak leromlott állapotúak, korszerűtlenek, alacsony szolgáltatási színvonalúak, a burkolat teherbírása elmarad az elvárttól, kapacitásuk alkalmatlan a megnövekedett idegen-, személyi- és teherforgalom ellátására.

A településen átmenő és azt közvetlenül érintő utak terheltsége a 2013. évi számlálási adatok szerint az alábbiak szerint alakult[14]:

14. táblázat - Forgalomszámlálási adatok

Közút száma	Útkategória	Összes forgalom (jármű/nap)	Személygépkocsi (jármű/nap)	Tehergépkocsi (jármű/nap)
832	II. rendű főút	4135	2680	295
8303	összekötő út	12183	9243	216
8305	összekötő út	4386	2678	292

Pápa település belterületi szakaszain a nagyobb forgalmú csomópontokban körforgalmak és/vagy jelzőlámpás forgalombiztonságot növelő közlekedési eszközök kerültek kiépítésre. A városon áthaladó kelet-nyugati forgalom és a nehéz teherforgalom jelentősen terhelik a települési szakaszok burkolatát, az ebből eredő úthibák baleseti gócpontokat képeznek. A belvárosi utak forgalomcsillapítása kiemelt feladat. A település lakótelepi városrészein (úgy, mint Vajda, Igal, Fáy A., Bástya, Huszár, Veszprémi út és környéke) a belső feltáró utak felújításra és zöldterületi környezetük kifejezetten rendezésre szorul.

1.15.3 Közösségi közlekedés

1.15.3.1 Közúti – autóbuszos közösségi közlekedés

Pápán a helyi, helyközi és távolsági közösségi közlekedést elsősorban a ***Bakony Volán Zrt.*** biztosítja, de emellett a várost több Volán társaság járatai is érintik: Balaton Volán, Somló Volán és a Kisalföld Volán. A helyi közösségi közlekedés kiszolgálását ***közszolgáltatási szerződés*** keretében a 2016. december 31-ig a Bakony Volán Zrt. végzi. A járművek életkora vegyes, a kisméretű, környezetbarát, a ***helyi igényeknek megfelelő tömegközlekedési*** eszközök, autóbuszok beszerzése és a jelenlegi állomány részbeni cseréje indokolt.

A Fő tér mellett található ***autóbusz állomás*** épületét 2011-ben újították fel, a modern felépítmény várótermében ***digitális utastájékoztató*** felület nyújt információt a járatok indulásáról és érkezéséről. Tekintettel az állomás belvárosi elhelyezkedésére, számos helyi járat megállásával biztosított a település központjában lévő piac, ügyintézési, vásárlási lehetőségek gyors elérése. A buszpályaudvar forgalma szignifikáns, munkanapokon 240 induló és 249 érkező járat használja. „A legjelentősebb

[14] A www.utadat.hu valamint a Magyar Közút weboldalán található információk alapján.

ingázó forgalom Pápa és Győr, Veszprém, Mezőlak és Ajka között zajlik", melyek célja többnyire az oktatási intézmények és munkahelyek elérése.[15]

Az autóbusz megállóhelyek környezetében a gyalogos átkelőhelyek akadálymentesítése esetleges. A megállókhoz vezető járdák keskenyek, a látásukban korlátozottak közlekedésének segítésére a megállóhelyeken és az azok elérését biztosító út- és járdaszakaszokon a kiépített taktilis jelzőkövek hiányoznak. Az akadálymentesítés mellett számtalan helyszínen probléma a közvilágítás, a perontartozékok, a buszöböl, a betonburkolat és járdakapcsolatok hiánya valamint a nagyfoglalkoztatók közelében a buszforduló, az új megállóhelyek, a B+R parkolók létesítése, közösségi közlekedési kiszolgálás biztosítása, a hálózat aktualizálása céljáratokkal.

1.15.3.2 Kötöttpályás – vasúti közösségi közlekedés

A Pápát érintő vasúti közösségi közlekedés legjelentősebb vonala a ***MÁV 10-es számú***, ***Győr-Celldömölk*** közötti, a Kisalföldet átszelő, egyvágányú, nem villamosított vasútvonala, hossza 72 km. A vasúti pálya állapota rossz, a biztosító- és a forgalomirányító berendezések elavultak, a járművek- és a vonalon lévő ***vasútállomások korszerűtlenek*** - a pápai épület ugyan kivételt képez ez alól, azonban az egyéb szolgáltatások (pl. étkezési-, vásárlási lehetőség) hiányoznak. Az épület előtt P+R és B+R parkoló is található, melyek kihasználtsága magas. A peronok akadálymentesített aluljárón keresztül közelíthetőek meg, a lejárat előtt a mozgáskorlátozottak számára a parkolás kijelölt helyen lehetséges.

A legjelentősebb települések elérése a vonalon az alábbiak szerint történik:

- Pápa – Győr távolság: 47 km, a menetidő személyvonattal körülbelül 1 óra, gyorsvonattal 45 perc, 16 vonatpár közlekedésével naponta.
- Pápa – Celldömölk távolság: 25 km, a menetidő személyvonattal 34 perc, gyorsvonattal 25 perc, 16 vonatpár közlekedésével naponta.

A 10-es számú vonalon felül Pápát az alábbi vasútvonalak kötik össze a környező településekkel:

- MÁV ***14-es számú*** vasútvonala, ***Pápa-Csorna*** között: több mint 3 éves szüneteltetést követően 2010 júliusában indult újra a személyszállítás
- MÁV ***13-as számú*** vasútvonala, ***Tatabánya – Pápa*** között: teherforgalmi célból valamint elkerülő, mentesítő vonalként tartják fenn. A vonal Tatabánya és Környe között villamosított, az Oroszlány felé tartó forgalmat szolgálja ki.

Pápáról Veszprémet vasúton közvetlenül nem, csupán minimum egy átszállással lehet elérni.

1.15.4 Kerékpáros és gyalogos közlekedés

A Nemzeti Közlekedési Infrastruktúra-fejlesztési Stratégia alapját képező OTrT és az Országos Kerékpáros Koncepció Pápa tekintetében két fő kerékpárutat jelöl ki:

- ***81. Balaton – Rába kerékpárút:***

[15] Forrás: Pápa Város Közlekedési Koncepciója.

- Veszprém – Nagyvázsony – Kapolcs – Tapolca – Sümeg – Somlóvásárhely – Pápa – Árpás – Győr

- ***83. Rába – Bakonyalja kerékpárút:***
  - Sárvár – Celldömölk – Mersevát – Pápa

A Pápán belüli ***kerékpárral történő közlekedést*** összefüggő hálózatba rendezett kerékpárutak, kerékpársávok jelenleg nem támogatják, a településen több, szakaszos formában megépült gyalogos-kerékpáros vegyes használatú vagy rövidebb kerékpárút létezik. A településen létezik ugyan 8 útvonal, de azok inkább csupán a Várkert környezetében találhatóak és csak részben vannak összekötve, állapotuk jónak mondható. A környező településekkel Pápát összekötő kerékpárút két irányban, Tapolcafő és Borosgyőr felé épült, azonban hiányzik a Pápa - Kéttornyúlak valamint a Pápa és a Bázisreptér közötti összekötő – elsősorban hivatásforgalmi kerékpárút.

A város belterületén a lakosok számottevő része választja a ***gyalogos közlekedést***. Közlekedésbiztonsági szempontból megfigyelhető, hogy a ***nagy forgalmú belső utakon*** nincs elegendő kijelölt gyalogátkelőhely, a meglévő gyalogátkelőhelyek többé-kevésbé a mozgásukban korlátozottak számára akadálymentesítettek, de a jelzőlámpák és a tartós burkolati jelölések hiányoznak. A gyalogos közlekedést kiszolgáló járdák többnyire karbantartottak, de a lakótelepi városrészeken felújításra és bővítésre szorulnak, a közvilágítás fejlesztése időszerű.

1.15.5 Parkolás

A település belvárosi részén kiemelt probléma a ***közterületi parkolás***. Tekintettel arra, hogy a Pápa Önkormányzata 2004-től a belvárosi parkolást illetően két zónát határozott meg fizető parkolásra, az ingyenesen elérhető egyéb közterületeken, mint pl. a lakótelepek utcai parkolói, a piactéri és a buszpályaudvar közeli (Gróf utcai) parkolók ***kapacitáshiánnyal*** küzdenek. Az intermodalitást biztosító P+R parkolás a külvárosban nem, a belvárosban a buszpályaudvar közelében érhető el, holott igény mutatkozik annak kialakítására az Ipari Parknál és a belvárosba vezető utak mentén a tömegközlekedési pontok, megállóhelyek közelében is.

1.16 KÖZMŰVESÍTÉS

A város közművesítése fokozatosan épült ki. Mára a település belterületén már a teljes közműellátás biztosított. Az elmúlt tíz évben (2001-2011 között) ugyan jelentős közműfejlesztéseket valósítottak meg, amelynek eredményeként nőtt a teljes közművel rendelkező lakások aránya, de az egyes városrészekben még így is maradtak alacsony komfortfokozatú, illetve hiányosan közművesített lakások.

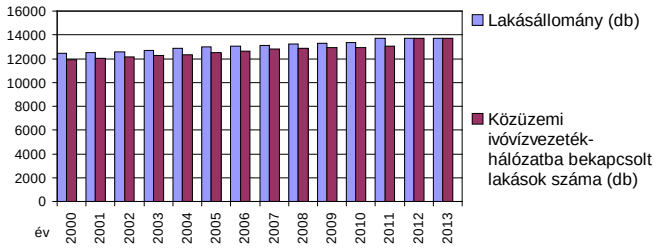
1.16.1 Víziközművek

1.16.1.1 Vízgazdálkodás és vízellátás

A településen a vezetékes ivóvíz elosztóhálózat a beépített terület utcáiban 47 km hosszban épült ki, ezzel a vízvezeték kiépítettsége a belterületen teljes körűnek tekinthető. A külterületen fekvő városrészekben is biztosították a vízellátást.

Az ivóvízzel ellátott lakások száma a legutolsó statisztikai adatok alapján 13722 volt 2014. január 1.-én, ez a település lakásállományának 100 %-a, azaz minden lakásba be van vezetve a közüzemi víz bekötő vezeték. Ezen felül az ellátásra a közhálózatra telepített 19 közkifolyó is rendelkezésre áll. A vízellátásra házi kutakat is hasznosítanak, de azok vízminősége bizonytalan. Házi kutakból vételezett vizet főleg a fenntartási költségeik csökkentésére használnak a fogyasztók, ezt elsődlegesen locsoló vízként használják.

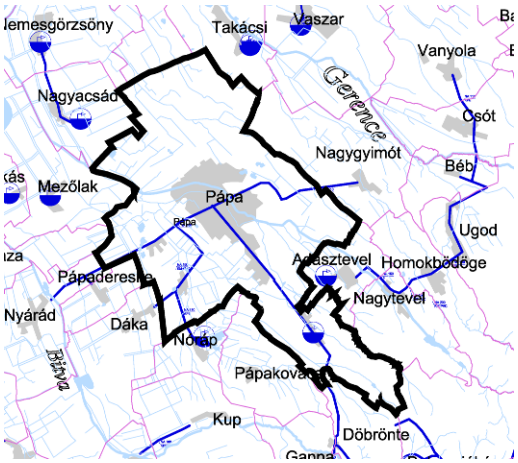
22. ábra - Vízellátottság fejlődése 2000-2014 között

A diagram mutatja, hogy 2000-ben 11933 lakás, az akkori lakásállomány 95,8 %-a rendelkezett vezetékes ivóvíz ellátással, 2014. január 1-én 13722, a lakásállomány 100%-a.

forrás: ksh

23. ábra - Vízellátás műszaki hálózati rendszere (vízbázis, hidrogeológia, hálózati rendszer)

Pápa regionális vízellátó rendszere

Regionális ivóvíz ellátó rendszer

Víz beszerzési hely

Forrás: Veszprém megyei Területrendezési terv, 2010

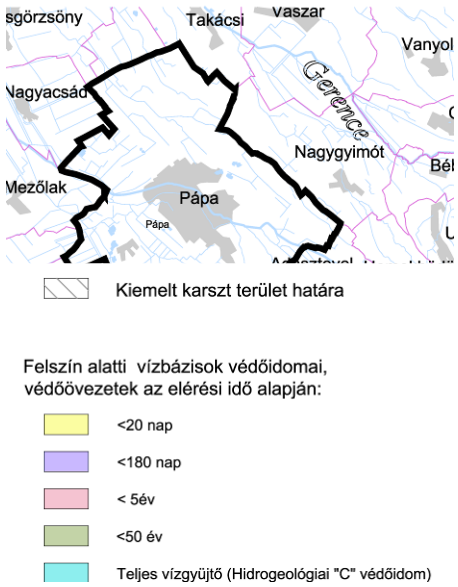
Pápa vízellátó hálózatának üzemeltetője a Pápai Víz és Csatornamű Zrt. A Vízmű a környezetében 39 település vízellátását biztosítja a regionális hálózataival, amelybe a 11 vízbázisából kitermelt vizet juttatja.

Pápa és térsége ellátására létesített regionális ellátó rendszer Pápa közigazgatási területe, benne a hozzá tartozó külterületi városrészei, Tapolcafő, Borsosgyőr, Kéttornyúlak ellátását biztosítja. Továbbá erről a regionális hálózati rendszerhez csatlakozik Pápakovácsi, Kup, Pápasalamon, Ganna, Döbrönte, Bakonyjákó, Bakonypölöske, Dáka, Nóráp, Pápaderske, Nagygyimót és Nyárád is.

Pápa külterületén, a városhoz tartozó Tapolcafő területén található a város vízbázisa. Itt 4 db kút üzemel, az 1, a 2, a 3 és az 1/a jelű kút. A vízbázis kapacitása 24.000 m^3/nap, ebből a város napi átlagos vízfogyasztása 5630 m^3/nap, napi csúcs vízigénye 9913 m^3/nap. A kutakból kitermelt ivóvizet a 10.000 m^3-es térszíni tározóba nyomják, ebből regionális vezetéken szállítják a vizet a város hálózatába. A hálózatban a víznyomást az 1500 m^3-es víztoronyban tárolt víz szintje határozza meg, a víznyomás mindenhol megfelelő.

Pápa város közigazgatási területén hidrogeológiai vízbázis védőterület és kiemelt karszt terület is található. A Veszprém megyei TrT is jelzi, hogy a város dél-keleti része kiemelten érzékeny felszín alatti vízminőség védelmi területen fekszik.

24. ábra –Felszín alatti vízbázisok védőidomai

forrás: Veszprém megyei Területrendezési terv, 2010

Tüzivíz ellátás

A település kiépített vízelosztó hálózatára az előírások szerint a tűzcsapok felszerelésre kerültek, biztosítva ezzel a szükséges tüzivíz ellátást.

Fejlesztési igény

Fejlesztési célkitűzés az ivóvíz vízminőségének javítása, ennek érdekében a Tapolcafő vízbázisra UV fertőtlenítő berendezés beépítése, az ellátás folyamatos, minél kevesebb üzemzavarral történő biztosítása, lehetőleg pályázati támogatás segítségével. További fejlesztési cél a régi ac és acél vezetékek KPE vezetékre való kicserélése.

1.16.1.2 Szennyvízelvezetés

A településen a szennyvíz elvezetésére elválasztott rendszerű közcsatorna hálózatot létesítettek. A szennyvízcsatorna hálózat a belterületen 136,2 km hosszban épült ki, ezzel a város minden közterületi utcájában kiépítésre került.

25. ábra - Szennyvízelvezetés fejlődése 2000-2014 között

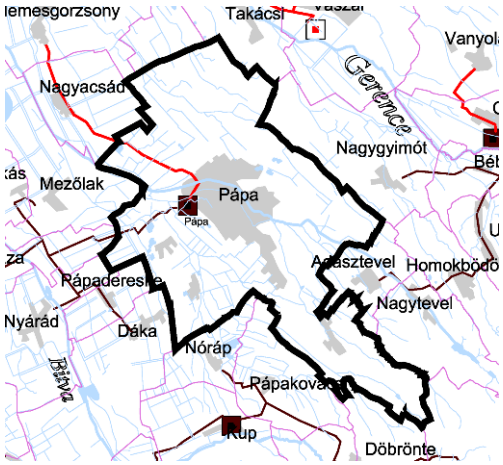

A diagram mutatja, hogy 2000-ben 7422 lakás, az akkori lakásállomány 59,6 %-a csatlakozott a közcsatorna hálózathoz, 2014. január 1-én 13722 a lakásállomány 100 %-a.

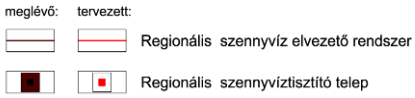
forrás: ksh

A KSH adataiból látszik, hogy Pápa azon kevés magyarországi településhez tartozik, amelyben minden lakás szennyvízcsatorna hálózatra való rákötése megtörtént.

26. ábra - Szennyvízelvezetés műszaki hálózati rendszere (szennyvízkezelés, hálózati rendszer)

Pápa szennyvíz csatornázási és szennyvíztisztító rendszere

forrás: Veszprém megyei Területrendezési terv, 2010

A Pápai Víz és Csatornamű Zrt. üzemelteti Pápa és környéke (Dáka, Nyárád, Pápadereske, Mezőlak, Mihályháza, Békás) települések szennyvízgyűjtő hálózatát és az összegyűjtött szennyvizek kezelését szolgáló Pápai szennyvíztisztító telepet. A szennyvíztisztító telep kapacitása 18.000 m^3/nap, jelenleg a szennyvíztisztító-telepre érkezett szennyvízmennyiségek átlagosan 8541 m^3/nap. A telep felújítása utoljára 2008-ban történt, a tisztító technológiája totáloxidációs biológiai fokozattal rendelkezik, N és P harmadik fokozatban történő eltávolítással, működése megfelelő. Védőtávolsága 500 m.

Fejlesztési igény

Fő igény a hálózaton az infiltráció csökkentése, illetve az fejlesztési területeknél a szennyvízcsatornák igény szerinti továbbépítése.

1.16.1.3 Csapadékvíz elvezetés, felszíni vízrendezés

Pápa csapadékvíz elvezetése a város belső, központi területein és a lakótelepeken zárt csapadékvíz csatornákkal kiépített, míg a külsőbb városrészeken a döntően füvesített medrű, nyílt árkos kialakítású, ezek hidraulikai rendezettsége azonban nem mindenhol jellemző. Így az árkok vízelvezető

képessége több helyen korlátozott. Egyes szakaszai szikkasztó árokként üzemelnek, de jellemzően előfordul árokfeltöltések (pl. kocsi behajtó létesítése miatt), árokfeltöltődések feliszaposodás, illetve növényzettel való benövések miatt.

Mind a központi részeken, mind pedig a külsőbb településrészeken előfordulnak kisebb, szűk utcák, amelyekben egyáltalán nem épült ki csapadékvíz elvezetés.

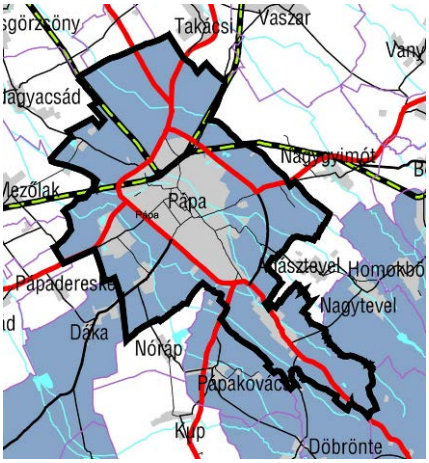
Csapadékvíz elvezetés műszaki hálózati rendszere

A település felszíni vizei

Pápa csapadékvizeinek befogadója a városon délkelet-északnyugat irányban áthaladó Pápai Bakony ér és a medrébe a belterületen beletorkolló Tapolca patak. A Pápai-Bakony ér a várostól északra a Kis-Sédbe torkollik, amely befogadója a Marcal. Pápa területén több kisebb tó és tározó is található, amelyek árvízcsúcs csökkentésre is használhatók lehetnek.

A település természeti adottsága a vízeróziónak kitettsége, amelyet a megyei TrT is rögzített.

27. ábra –Vízeróziónak kitett terület övezete

forrás: Veszprém megyei Területrendezési terv, 2010

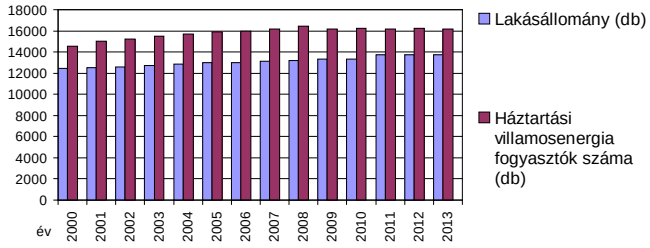
1.16.2 Energia

1.16.2.1 Energiagazdálkodás és energiaellátás

Villamosenergia ellátás

Pápa villamosenergia igényeit a győri központú E.ON Észak-Dunántúli Áramhálózati Zrt. biztosítja.

28. ábra - Villamosenergia ellátottság változása 2000-2014 között

A diagram jelzi, hogy a lakásállományt meghaladó a villamosenergia ellátottságot igénybevevő ingatlanok aránya.

forrás: ksh

Ezt a külterületi, nem lakáscélú, de villamosenergia ellátást igénylő ingatlanok indokolják. Ebből a lakosság ellátottságára következtetni nem lehet. E vonatkozásban mértékadó a szolgáltató ellátottságra vonatkozó megállapítása, hogy az ellátottság teljes körű.

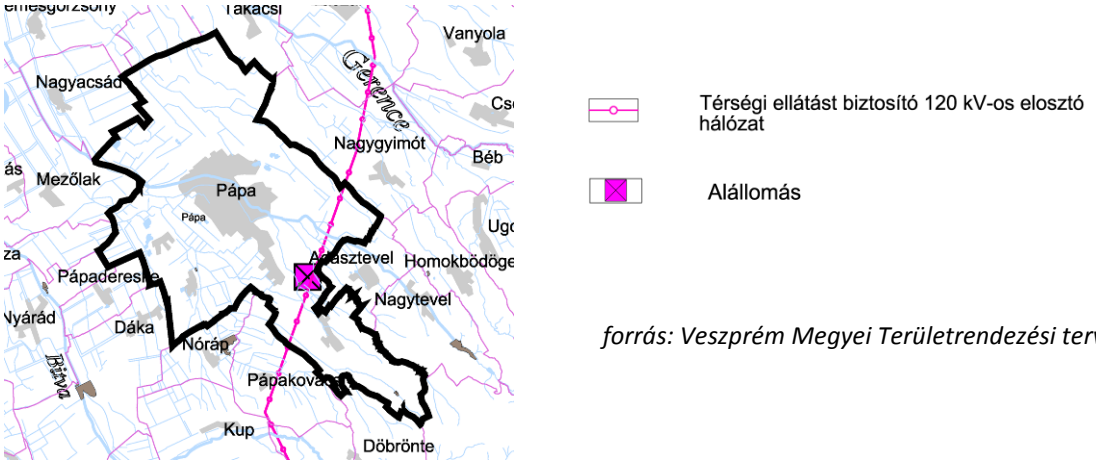
Műszaki hálózati rendszere

A Győr-Ajka 132 kV-os főelosztó hálózaton érkezik a villamosenergia a Pápa déli részén üzemelő 132/22 kV-os nagy/középfeszültségű alállomásra, ahonnan kiinduló 22 kV-os középfeszültségű hálózatok fűzik fel a fogyasztói transzformátorállomásokat. A fogyasztói transzformátor állomásokról induló kisfeszültségű elosztóhálózatról történik a fogyasztói igények kielégítése.

A városban a villamosenergia elosztóhálózatok a belső részeken jellemzően föld alatti, míg a külsőbb részeken föld feletti vezetésűek.

A település közvilágítása a belső részeken korszerű, földkábelekkel betáplált lámpatastekkel történik, míg a külső utcáknál jellemzően a kisfeszültségű hálózat tartóoszlopaira szerelt lámpafejekkel megoldott. A kisfeszültségű hálózat tartóoszlopaira szerelt lámpafejekkel megoldott közvilágítás sem a megvilágítás mértékében, sem energiafogyasztás szempontjából, sem a település arculatának javítása tekintetében nem nevezhető korszerűnek.

29. ábra - Pápa villamosenergia ellátásának alapellátó rendszere

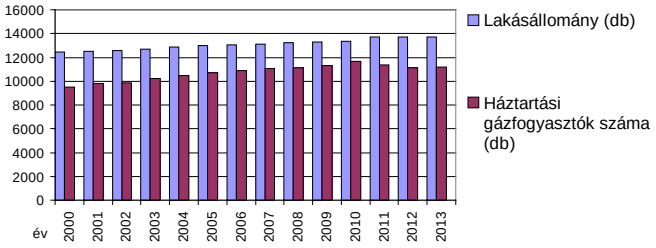

forrás: Veszprém Megyei Területrendezési terv, 2010

Gázellátás

Pápa földgázzal való ellátása az elmúlt évszázad második felében valósult meg.

30. ábra - Földgáz ellátottság fejlődése 2000-2014 között

A diagram mutatja, hogy 2000-ben már 9522 lakás, az akkori lakásállomány 76,4 %-a rendelkezett vezetékes földgázellátással, 2014. január 1-én 11170 lakás, a lakásállomány szintén több mint 81,4 %-a.

forrás: ksh

A földgázbekötéssel a lakások automatikus üzemvitelű termikus energiaellátását valósították meg, csökkentve a jelentősebb környezet terhelést okozó hagyományos energiahordozó fűtési célú hasznosítását.

Műszaki hálózati rendszere

31. ábra - Pápa földgázellátásának alapellátó hálózati rendszere

forrás: Veszprém megyei Területrendezési terv, 2010

Az ellátást a győri központú E.ON Észak-Dunántúli Gázhálózati Zrt. biztosítja. A gázellátás bázisa a Pápa déli részén üzemelő gázátadó állomás, ahonnan induló nagyközép-nyomású vezetékek képezik a település ellátásának gerincét. A nagyközép-nyomású gerincvezetékek táplálják a 2 db körzeti nagyközép-/középnyomású gáznyomáscsökkentőt, de egyes nagyobb fogyasztók ellátása közvetlenül a gerinchálózatról kiépített bekötéssel megoldott. A nagyközép-nyomású vezetékek a település belső területét déli irányból érintik.

Távhőellátás

Pápán nem üzemel távhőszolgáltatás.

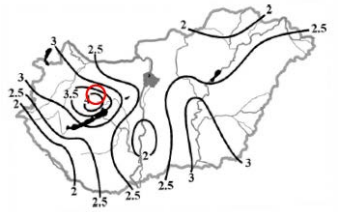
Megújuló energiaforrások alkalmazása, a környezettudatos energiagazdálkodás lehetőségei

Az energiatermelésre alkalmas megújuló energiaforrások hasznosítása nem újszerű, csak időközben háttérbe szorult. Újra előtérbe kerülését a hagyományos energiahordozók fogyó készlete és hasznosításának környezetszennyező hatása indította el és az a felismerés, hogy a megújuló energiahordozók különösebb ráfordítási igény nélkül rendelkezésre állnak, használatuk nem okoz halmozódó káros hatásokat, környezeti terhelést. Ezekkel az adottságokkal a fenntartható fejlődés lehetőségét szolgálják.

A hazánkban is, s benne Pápán is elérhető megújuló energiaforrás a szélenergia, a napenergia, a vízenergia, a biomassza-biogáz és a geotermikus energia. Ezek előfordulása az ország területén nem egyenletes és általános, befolyásolja a földrajzi elhelyezkedés, a topográfiai és a légköri viszonyok, valamint a felszín alatti geológiai adottságok.

Szélenergia

32. ábra - Bartholy – Radics – Bohoczky (2003), A szél energiája Magyarországon

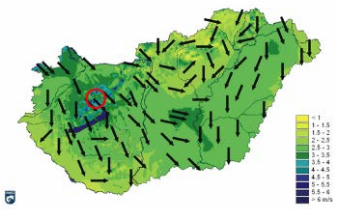
Bartholy – Radics – Bohoczky (2003)
A szél energiája Magyarországon

A topográfiai és légköri, meteorológiai viszonyok alapján kialakuló szélenergiát a szélkerék alkalmazásával közvetlen mechanikai erőátvitelre lehetett hasznosítani. Az ősi hasznosítású elvek alapján kialakított „szélkerék”-ből fejlesztett szélturbinával, amivel, mint szélerőművel közvetlen villamosenergia termelhető.

forrás: Dr. Tar Károly Debreceni Egyetem
Meteorológiai Tanszék & Magyar Szélenergia Társaság

Mivel a szélenergia előfordulási mértékét a topográfiai és légköri viszonyok befolyásolják, eltérő az ország területén a szélenergia hasznosíthatóság mértéke. A meteorológiai adatok és mérések alapján rögzítették a hasznosítás lehetőségének területi vetületét

33. ábra - Az évi átlagos szélsebességek [m/s] és az uralkodó szélirányok Magyarországon (2000-2009)

Az évi átlagos szélsebességek [m/s]
és az uralkodó szélirányok Magyarországon (2000-2009)

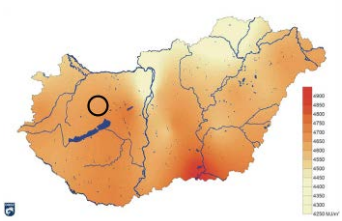
A térképek jelzik, hogy Magyarország mely térségeiben lehet hatékonyabban hasznosítani a szél energiáját. A térképről is leolvasható, hogy Pápa és térségében a szélenergiát energetikailag nagyon kedvezően lehetne hasznosítani, ezért hasznosítására reális lehetőség van. Szélerőmű létesítési szándékot azonban a település számára meghatározóbb szempontok alá kell vetni.

forrás: www.met.hu

A szélerőmű telepítése esetén annak, település megjelenését, arculatát, látványát befolyásoló hatásit is vizsgálni kell, az nem ronthatja és nem korlátozhatja a település fejlődését biztosító távlati céljainak elérését.

Napenergia

34. ábra - A globálsugárzás (MJ/m2) átlagos évi összege Magyarországon (2000-2009)

A globálsugárzás (MJ/m2) átlagos évi összege Magyarországon (2000-2009)

A meteorológiai és topográfiai viszonyok alapján rendelkezésre álló napenergia, mint megújuló energiaforrás, az ősi „fekete hordó" elvén kifejlesztett napkollektorok segítségével termikus célú energiaellátásra, elsődlegesen használati melegvíz termelésre, kisebb mértékben fűtésre alkalmas. A továbbfejlesztéssel kialakított napelemek közvetlen villamosenergia előállítására alkalmasak.

forrás: www.met.hu

35. ábra - Az évi átlagos napfénytartam (óra) Magyarországon az 1971-2000 közötti időszakalapján

Az évi átlagos napfénytartam (óra) Magyarországon az 1971-2000 közötti időszakalapján

A hasznosítható napenergia mértékét befolyásolják a földrajzi és meteorológiai adottságok, így ezek változóak az ország területén. A meteorológiai adatok és mérések alapján, a szélenergia hasznosítási lehetőségéhez hasonlóan a napenergia hasznosítás lehetőségének területi vetülete is rögzíthető.

forrás: www.met.hu

A térképek jelzik, hogy Magyarország mely térségeiben lehet hatékonyabban hasznosítani a nap energiáját. Pápa területén 1950 a maximálisan hasznosítható éves napos órák száma, amelynek hasznosíthatóságát célszerű igénybe venni. Hasznosítás lehetősége napkollektorokkal termikus célú energiaellátásra, naperőművel, napelemmel villamosenergia termelésre biztosított, de a hasznosításhoz szükséges beruházás megtérülését gyorsan nem lehet várni.

A vizsgálatok szerint a napenergia hasznosítása helyi jelentőséggel, intézményi szinten és házi hasznosítással alkalmazásuk egyre növekszik. Nyilvántartás nem áll rendelkezésre az elhelyezett napkollektorokról, napelemekről.

Ez az a megújuló energiahordozó, amelynek szélesebb, energiagazdálkodást is érintő hasznosítása várható Pápán. A fotovoltarikus energiahasznosító berendezések tömeges gyártásának az elindulása által elért ár-eséssel a megtérülésében már javulás tapasztalható, így a hasznosításának intenzív terjedése várható. Hasznosítása továbbra is célorientált lesz, így helyi jelentőségű marad.

Vízenergia

36. ábra - Kogutowicz K.Vízimunkálatok Magyarország területén, 1921 (Kogutowicz két ábrája alapján szerk. Hajdú Zoltán)

Kogutowicz K.
Vízimunkálatok Magyarország területén, 1921
(Kogutowicz két ábrája alapján szerk. Hajdú Zoltán)

A vízfolyások esésével mint megújuló energiaforrással lehet energiát termelni, amelynek hasznosításához vízikerék telepítése szükséges, majd annak továbbfejlesztésével kialakították a vízturbinát, amely már közvetlen villamosenergia termelésre alkalmas. Vízenergia termelésre a nagyobb vízszint-változású vízfolyások, alkalmasak, így előfordulásuk Magyarország térképéről leolvashatók.

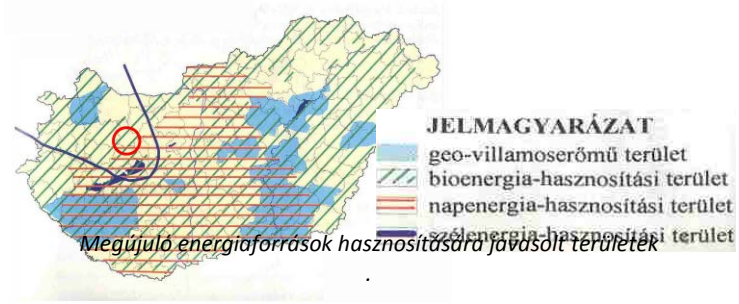
A térkép jelzi, hogy közüzemű szintű energiatermelésre alkalmas vízerőmű létesítésére Pápán nincs lehetőség.

forrás: Magyar Tudomány A Magyar Tudományos Akadémia lapja 1999. augusztus Tudomány és politika a magyar századokban/A magyarországi vízi energia hasznosításának száz éve

Biomassza-biogáz

A növényi termésből, növényi, állati hulladékokból, melléktermékekből, erdőgazdasági hulladékokból, energiaültetvényekből előállítható energiahordozó a biomassza, amely közvetlen elégetésével fűtési és használati melegvíz termelési energiaigények elégíthetők ki, biogázzá alakítva hő- és villamosenergia termelésre egyaránt alkalmas, bioetanollá alakítva üzemanyagként hasznosítható. Biomassza-biogáz előállítására az ország területén mindenhol, így Pápa területén is van lehetőség.

37. ábra - Megújuló energiaforrások hasznosítására javasolt területek

Megújuló energiaforrások hasznosítására javasolt területek

forrás: Pylon Kft

Az elégetése során keletkező CO_2 miatt, ma már nem tekintik annyira környezetbarátnak, mert bár az elégetése előtti oxigén termelése és az elégetése során keletkező CO_2 közel egyensúlyban van, csak amíg az oxigén termelése a beépített környezettől távolabbra esik, a környezet terhelő kibocsátás az beépített területen jelentkezik.

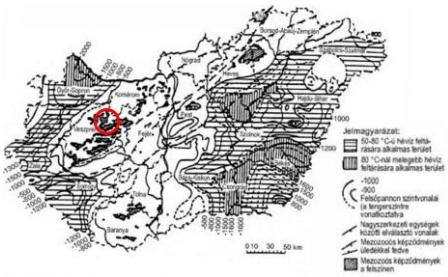
Természetesen a biomassza hasznosítás lehetőségét Pápán kizárni nem lehet, de megfontolandó, hogy az általa az épített környezetben jelentkező környezetterhelés növekedés felvállalható-e.

Geotermikus energia

A föld belső hőjéből hasznosítható a geotermikus energia. Geológiai adottságok befolyásolják előfordulásának mértékét. Hasznosítására részben a termálvíz kitermelésével, részben a földfő hőszivattyúval történő alkalmazásával nyílik lehetőség.

A földhőből hőszivattyúval kitermelt hőenergia közvetlenül fűtésre, használati melegvíz előállítására hasznosítható, geoerőmű segítségével villamosenergia termelésre is alkalmas.

38. ábra - Magyarország 50 C-nál melegebb hévíz feltárására alkalmas területe Összeállította: Bélteky Lajos, Dr. Kőrössy László Felsőpannon alapján, 1962

Magyarország 50 C-nál melegebb hévíz feltárására alkalmas területe
Összeállította: Bélteky Lajos, Dr. Kőrössy László Felsőpannon alapján, 1962

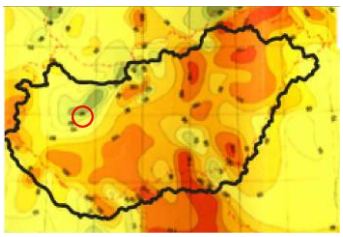
A geológiai adottságok alapján a geológusok elkészítették a termikus energia várhatóan rendelkezésre állását bemutató térképet.

A térkép jelzi, hogy az ország területén hol lehet a termikus energia hasznosítását kedvezőbben megvalósítani. A földhő hasznosítására Pápa területén is van lehetőség. A hőszivattyú használata telken belül realizálható, energiagazdálkodási szinten ma még nem érzékelhető hagyományos energiahordozó megtakarító hatása.

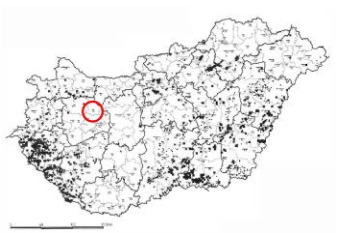
forrás: dr. Barótfi István Környezettechnika (Mezőgazda Kiadó) Geotermikus energia – Magyarország 50 °C-nál melegebb hévíz feltárásának területei

A térkép jelzi, hogy a termálvíz kivételére csak az alacsonyabb hőfoktartományú 50-60 °C-os vízkészletből van reálisan lehetőség, amely termálvíz fürdési célú hasznosítását ugyan biztosítja, de energetikailag komplexebb hasznosításra lehetőséget nem ad.

39. ábra - Magyarország geotermikus energiahordozó hasznosítási lehetősége

Magyarország geotermikus energiahordozó hasznosítási lehetősége – A Pannon-medencének és régiójának geotermikus hőtérképe (részlet)
forrás: PannErgy, Portfolio.hu

Magyarországon geotermikus energia hasznosítási lehetőség a felhagyott CH meddő kutak – Magyarország CH meddő kútjainak területi megoszlása
forrás: Pylon Kft. (Szerkesztette 2001-ben)

1.16.2.2 Az önkormányzati intézmények energiahatékonysági értékelése

Az önkormányzati intézmények energiaellátása vezetékes energiahordozók hasznosításával jelenleg megoldott. A villamosenergia ellátással az intézmények világítási és technológiai igényeit elégítik ki, a termikus célú energia ellátásuk pedig földgáz, vagy távhő hasznosításával biztosított, helyi hőbázis segítségével.

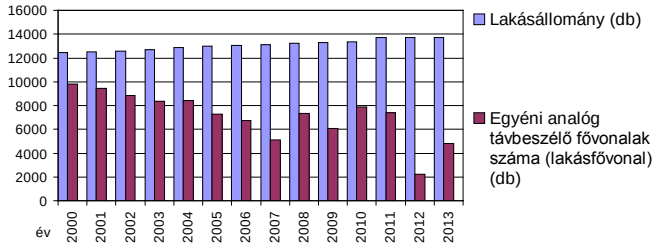
Energiahatékonyság javítására, energiatakarékos fogyasztást eredményező beruházások, a szigetelések, homlokfali hőleadást csökkentő (falszigetelések, nyílászáró cserék, javítások) beruházások, épületgépészeti felújítások előfordultak, de az energiahatékonyság jelentősebb javítását szolgáló megújuló energiaforrás hasznosítása nem ismert, erről információ nem áll rendelkezésre.

1.16.3 Elektronikus hírközlés

Vezetékes hírközlés

Pápa vezetékes távközlési ellátását a Magyar Telekom Távközlési Nyrt. jogelődje építette ki és üzemeltette, jelenleg az Invitel Távközlési Zrt biztosítja. A győri szekunderközponthoz tartozó, 49-es Veszprém primer központ a település vezetékes távközlési hálózatának bázisa. Pápa a 89-es körzetszámon csatlakozik az országos, illetve nemzetközi távhívó hálózathoz.

40. ábra –Analóg távbeszélő fővonalak számának alakulása

Jelenleg 4804 egyéni lakásfővonal üzemel, de ez a jelenlegi lakásállomány figyelembe vételével csak 35 %-os ellátottságot jelent.

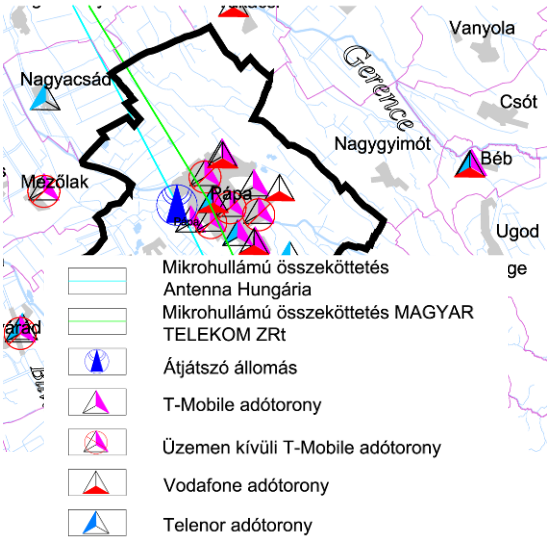
forrás: ksh

Azonban ezzel is az ellátottság teljes körűnek tekinthető, mivel valamennyi vezetékes távközlési igény kielégített. Az ellátottság korábban jelentősebb volt, jelenleg, a mobiltelefon használatának elterjedésének hatására a vezetékes távközlési igények száma csökkent. A statisztikai nyilvántartás szerint a településen 2000-ben 93 db, mára csak 36 db nyilvános távbeszélő állomás üzemel.

A településen belüli vezetékes távközlési hálózat a belső, városközponti részeken földkábelekkel kiépített, míg a külsőbb részeken föld feletti elhelyezésű

Az ágazati nyilvántartás szerint a településen 59 **vezetékes távközlési szolgáltató** áll rendelkezésre.

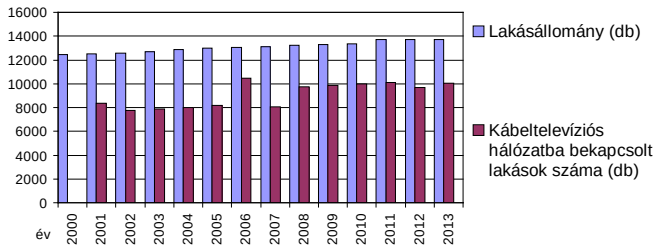
41. ábra –Mobil távközlés

forrás: Veszprém megyei Területrendezési terv, 2010

A kedvező műsorvétel számára a kábel TV szolgáltatást 2001-ban építették ki.

42. ábra – Kábel tv ellátottság alakulása

2001-ben 8390 lakás, az akkori lakásállomány 67,2 %-a, 2013-ban 10018 lakás, a lakásállomány 73 %-a vette igénybe a kábel TV szolgáltatást.

forrás: ksh

A távközléshez hasonlóan műsorelosztásra is több szolgáltató áll rendelkezésre. Az ágazat 8 **vezetékes műsorelosztó szolgáltatót** tart nyilván, mint szolgáltatásra jogosultat. Természetesen közülük is van olyan, amelyik bár rendelkezésre áll, tényleges szolgáltatást nem végez.

Vezeték nélküli hírközlés

A vezetékes szolgáltatást a vezeték nélküli szolgáltatók egészítik ki. A megfelelő vételi lehetőség biztosításához szükséges antennák – részben településen belül, részben a környező településeken – elhelyezésre kerültek, azokat a Magyar Telekom Távközlési Nyrt., a Telenor Magyarország Zrt., Vodafone Magyarország Mobil Távközlési Zrt. építette, üzemelteti.

Jelenleg az ágazat által **vezeték nélküli elektronikus hírközlési szolgáltatóként** a térségben 7 szolgáltatót tartanak nyilván. Természetesen ezek bár rendelkezésre állnak, nem biztos, hogy igénybe veszik szolgáltatásukat. Ezek szolgáltatásukat a meglévő antennákon keresztül biztosítják.

1.17 KÖRNYEZETVÉDELEM

A város környezeti adottságaival és a környezetvédelmi vonatkozásokkal a Környezetvédelmi Program foglalkozik, mely nagyon részletes leírást ad a környezeti állapotot, a környezethasználatot és a környezetre ható tevékenységeket is külön megvizsgálva.

1.17.1 Talaj

A kistáj uralkodó talajtípusai az erdőtalajok. Ezek közül legnagyobb arányban az agyagbemosódásos erdőtalajok képviseltetik magukat, melyek löszös,vagy más periglaciális üledékeken találhatóak, mechanikai összetételük homok, vagy homokos vályog, de durva vázrészű változatok sem ritkák. Kémhatásuk gyengén savanyú, termékenységük gyenge (VII-VIII), vagy igen gyenge (IX).

1.17.2 Felszíni és felszín alatti vizek

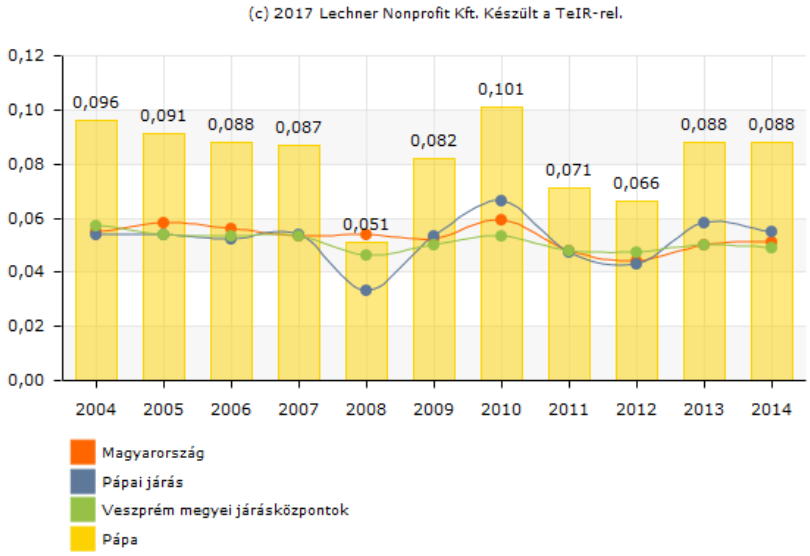
Pápa környezete a felszín alatti vizek szempontjából fokozottan érzékeny minősítésű, vízbázisa sérülékeny. A tapolcafői vízbázis az É-i Bakony ÉNy-i előterében fakadt forrásokra települt. A hajdani Tapolca patak Tapolcafő közepén, kréta mészkőpadok alól eredt, a forráscsoport 15 kisebb-nagyobb forrásból állt. A forrásokat már a római korban foglalták. E forrásokból táplálkozott a Tapolca patak, mely évszázadokon keresztül látta el környezetét vízzel.

Vízbázisra veszélyes, potenciálisan veszélyes (beavatkozást igénylő) szennyező források: Tapolcafő község, Tapolcafő-Kőhányási felhagyott bányagödrök, Bakonyjákó szennyvízürítő és a hulladéklerakó.

Pápa város vízrendezési szempontból rendkívül kedvezőtlen adottságú település. A városközpontot kivéve az egész terület kis esésű, a talajvíz szinte mindenütt a terepszint közelében van.

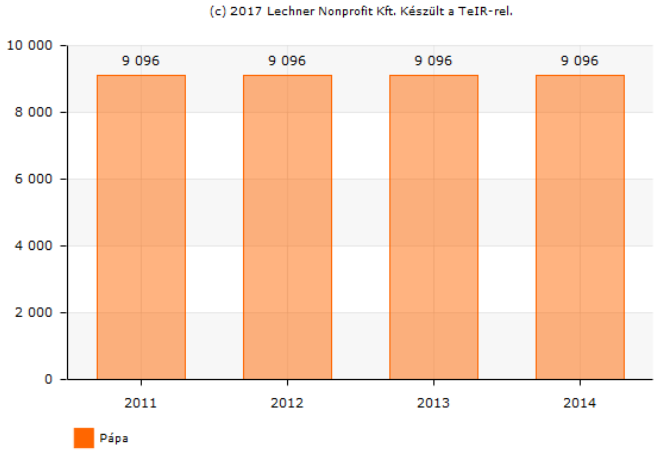
A Közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba, és a közcsatorna-hálózatba bekapcsolt lakások aránya is már elérte a 100%-ot.

43. ábra - A közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatban (közcsatornában) elvezetett összes szennyvíz mennyisége egy lakosra (m3)

forrás: Teir

44. ábra - Közműves szennyvíztisztító telepek tervezett kapacitása

forrás: Teir

- Vízbázisok kapacitása: 24.000 m3/d
- Napi vízigény, a város átlagos vízfogyasztása: 5630 m3/d
- Napi csúcs vízigény: 9913 m3/d
- Kitermelhető víz elméleti mennyisége: 40.000 m3/d
- Bekötéssel ellátott lakóingatlanok száma: 13.722 db
- Szolgáltatott víz mennyisége: 1.578.417 m3/év
    - ebből háztartásoknak szolgáltatva: 1.053.049 m3/év
    - gazdálkodók számára szolgáltatva: 404.563 m3/év
    - intézménynek (beleértve az önkormányzati tulajdonú létesítményeket is) szolgáltatva: 120.805 m3/év
- Szennyvíztisztító telep a településen: Igen
- Védőtávolság igénye mekkora: min. 500 m
- A szennyvíztisztító-telepre érkezett szennyvízmennyiségek
    - átlagos: 8.541 m3/d
    - lakossági vízfogyasztás: 4.350 m3/d
    - Ipari vízfogyasztás: 2.871 m3/d
    - Közületi vízfogyasztás: 1.320 m3/d

1.17.3 Levegőtisztaság és védelme

A Környezetvédelmi Programban közzétett adatok vizsgálata azt mutatja, hogy a vizsgált komponensek közül a kén-dioxid, nitrogén-dioxid, illetve az ülepedő por szennyezettség alakulásának trendje télen általában a magasabb, nyáron alacsonyabb értékeket mutatnak, de több eddig nem bizonyított eredetű maximum adat is megjelent, amely feltehetően valamely távoli iparvidékhez, vagy helyi kazán üzemének indításához, esetleg a közeli vasút üzeméhez, vagy építési tevékenységhez köthető. A változás hosszú távú trendje a rendelkezésre álló adatok alapján nem állapítható meg, azonban a közlekedési eredetű szennyező anyagok (szén-monoxid, formaldehid, PAH, BTX) koncentrációja a forgalom növekedésével várhatóan szintén növekszik.

Mérések alapján igazolható, hogy Pápa belvárosában a por, és a nitrogénoxid tekintetében jellemzően határérték túllépések jelentkeznek, ezért a terhelés csökkentését, illetve a ritkán előforduló anomáliák megszüntetését –elsősorban, és legköltségkímélőbb megoldásként- forgalomszervezési módszerekkel szükséges csökkenteni.

Lakossági légszennyezés tekintetében elsősorban a fűtés a legnagyobb szennyezőforrás. Valószínű, hogy a városban számos bejelentésre nem kötelezett pontforrás is üzemel.

1.17.4 Zaj, és rezgésterhelés

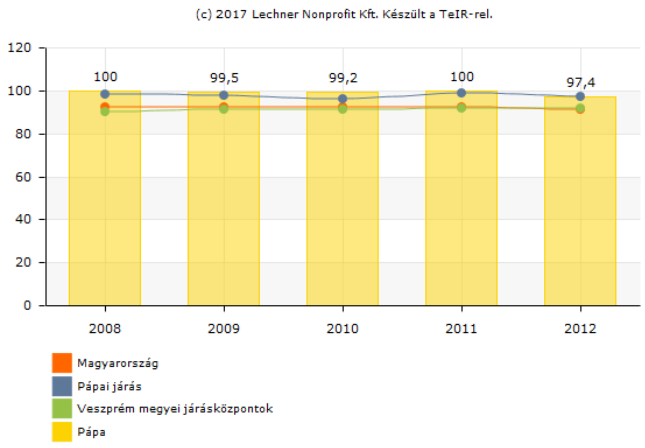
A Belváros forgalma, ami alapvetően befolyásolja a levegőminőséget, mára a forgalomszervezési-fejlesztési lépések folytán csökkenőben van. Ennek jótékony hatása jól érzékelhető. A Belvároson jelenleg áthaladó átmenő forgalom és a területi célforgalom együttes hatása már csak határérték közeli zajszintet produkál. A Belváros területén ipari üzem, barnamező nem található, jelentős szennyező forrást egyedül a gépjárműforgalom jelent, elsősorban zaj és légszennyezés terén. További szennyezőként jelennek meg az itt működő kereskedelmi egységek, vendéglátó ipari egységek. Sugárzásvédelem a város területén irreleváns.

1.17.5 Hulladékkezelés

Hulladékkezelés a Téglagyári úti szeméttelepen befejeződött, a rekultiváció már megtörtént. Új hulladékkezelő (válogató és átrakó) a Szabó Dezső utcában működik.

A rendszeres hulladékgyűjtés majdnem teljes körű a település lakásainak vonatkozásában, a bevont lakások aránya kicsivel a térségi, a megyei és az országos átlag felett van, ~97%-os aránnyal.

45. ábra - Rendszeres hulladékgyűjtésbe bevont lakások aránya(%)

Forrás: Teir

1.17.6 Árvízvédelem

Pápa települést a vízügyi ágazat, árvízvédelmet igénylő települések között nem tartja nyilván, azaz Pápa nem árvíz-veszélyeztetett település. Ez természetesen nem zárja ki, hogy hirtelen érkező nagy intenzitású és hosszabb ideig tartó csapadék nem okozhatna helyi vízkár eseményt. Az így jelentkező

vízkár nagy valószínűséggel a vízelvezető rendszer kialakításának és annak karbantartásának hiányossága okozhatja.

1.18 KATASZTRÓFAVÉDELEM

Az előzményi dokumentumok közül katasztrófavédelmi szakterületekkel, polgári védelmi, ár- és belvízvédelmi, haváriaelemzési és elhárítási fejezettel a Környezetvédelmi program 3.7. fejezete foglalkozik.

A környezetbiztonságot befolyásoló tényezők három csoportba sorolhatók:

- „Természeti eredetű károkozások (pl.: árvizek, földrengés)
- Műszaki eredetű károk (pl.: nukleáris baleset)
- Társadalmi eredetű károkozások (pl.: háborúk, menekült áradat)

Veszélyt jelenthetnek emellett az ipari üzemek, ipari parkok, melyek rendeltetésszerű működés mellett nem okoznak jelentős környezetkárosítást, azonban egy esetleges havária esetén jelentős lehet az élővilágra, valamit az épített környezetre mért negatív hatás. Mindezen által az előírások betartása és a megfelelő szabályozás kialakítása döntő jelentőségű.

Összességében azonban megállapítható, hogy Pápa katasztrófavédelmi szempontból nem tartozik a veszélyeztetett, illetve fokozottan veszélyeztetett kategóriába. A részletes katasztrófavédelmi és polgári védelmi előírásokat a jelentősebb intézmények és gazdasági egységek (üzemek) szabályzatai tartalmazzák.

1.18.1 Vízrajzi veszélyeztetettség

1.18.1.1 Árvízveszélyes területek

Pápa területét érintően a vízügyi ágazat árvízveszélyes területet nem tart nyilván. Az Önkormányzat a Pápai Bakonyér által veszélyeztetett területeknek a következő utcákat tartja veszélyeztetettnek: Tarczy utca, Dózsa György utca, Hódoska utca, Ligetkert utca, Malomkert lakópark, Zimmermann malom környéke.

Az előforduló „árvízi” elöntés a vízelvezető rendszer fokozottabb karbantartásával, a szélsőséges csapadékesemények elvezetésére történő alkalmassá tételével kizárható.

1.18.1.2 Belvízveszélyes területek

A település területét érintően belvízveszélyes területeket a vízügyi ágazat nem tart nyilván, így a település belvízzel nem veszélyeztetett.

1.18.1.3 Mély fekvésű területek

A településen mély fekvésű területek a topográfiai adottságok mellett, a természet alakította mélyvonalakon alakultak ki, ahol időszakos, vagy állandó vízfolyások haladnak. Ezek a vízfolyások

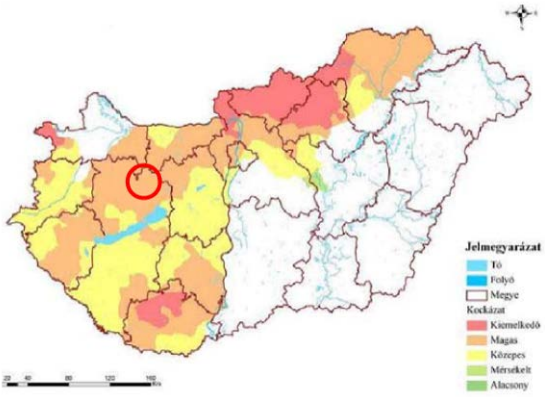
vezetik le a felszíni vizeket. A mélyvonalon haladó vízfolyások természetes útjának fenntartásával a környezetének védelme biztosított.

1.18.1.4 Árvíz- és belvízvédelem

A településen a vízügyi ágazat nyilvántartása szerint árvízi és belvízi veszélyeztetés nincs, így vízügyi szintű árvízvédelemre és belvízvédelemre szükség nincs.

Az előforduló vízelvezető hálózat kialakításának hiányából, vagy karbantartásának a hiányából származó vízelöntés kezelése önkormányzati feladat, a szélsőséges csapadékesemény következtében keletkező helyi vízkár elhárítása a katasztrófavédelem feladata.

46. ábra - A villámárvíz-veszély mértéke Magyarországon

A villámárvíz-veszély mértéke Magyarországon

forrás: Nemzeti Katasztrófa Kockázat Értékelés Magyarország 2011. BM Országos Katasztrófavédelmi Főigazgatóság http://vmkatig.hu

1.18.2 Egyéb tevékenységből adódó korlátozások

Közműszolgáltatással összefüggő korlátozások:

1. Vízellátás szolgáltatási területén
   - Települést ellátó regionális ivóvíz gerincvezeték és 3-3 m védőterület igénye

2. Szennyvízelvezetés
   - Szennyvíztisztító telep és 500 m-es védőtávolsága
   - Szennyvízátemelők 20 m-es (bűzzár és zajszigetelés esetén) és 150 m-es (bűzzár és zajszigetelés nélkül) védőtávolsága

3. Csapadékvíz elvezetés
   - Felszíni vízrendezést szolgáló árkok, csatornák 3-3 m-es karbantartó sávval
   - tavak menti 6 m-es mederkarbantartó sáv fenntartása

4. Energiaellátás

Villamosenergia
   - 132 kV-os gerinc elosztóhálózat nyomvonala, a külterületen 18-18 m-es oszloptengelytől mért biztonsági övezete

Földgázellátás
   - nagynyomású földgáz gerincvezeték és biztonsági övezete
   - nagyközép-nyomású földgáz gerincvezeték és biztonsági övezete

5. Elektronikus hírközlés
   - Vezeték nélküli elektronikus hírközlési szolgáltatók létesítményei

1.19 ÁSVÁNYI NYERSANYAG LELŐHELY

Pápa közigazgatási területét Veszprém megye területrendezési terve az Ásványi nyersanyag-gazdálkodási terület övezetébe sorolja. A térség legjellemzőbb és hasznosítható ásványi nyersanyaga a kavics.

1.20 VÁROSI KLÍMA

A terület klimatikus adottságai közül legjelentősebb befolyásoló tényező a város táji fekvése, morfológiai adottságai és ezek klímaformáló, befolyásoló szerepe, pozitív hatásai: a morfológiailag meghatározó a dombvidék változatos kitettségi viszonyai, a közeli dombvidéki erdőterületről származó tiszta, frisslevegő és ennek állandó mozgása, a helyi szélviszonyok. E pozitív hatásokat helyenként lerontják a közlekedési folyosók és üzemek légszennyező hatásai. Ezek környezetvédelmi fejlesztéssel (erdőterületek, véderdősávok telepítése), továbbá forgalomszervezési és szabályozási eszközökkel mérsékelhetők.

A további légszennyező forrásként figyelembe veendő deflációs felületek (szántott, tárcsázott mezőgazdasági területek, földutak), ezek csökkentése, növényzettel való minél nagyobb arányú lefedése a helyi klímát is javítja.

A településen működő gazdasági és városüzemeltetési telephelyeknek (ipari, szolgáltató és mezőgazdasági üzemek, telephelyek, szennyvíztisztító telep) normál üzemmenet szerint nincs jelentős környezetszennyező, helyi klímát befolyásoló hatása, esetleges havária esetén fordulhat elő ideiglenesen a helyi légköri viszonyokat befolyásoló, beavatkozást igénylő szituáció – elsősorban az esetleges légszennyezési kibocsátás révén.

Helyi szinten különbségek állapíthatók meg a különböző ökológiai adottságú városrészek klímajellemzői között: a sűrűbben beépített, magasabb burkolati aránnyal rendelkező és járműforgalommal erősebben terhelt központi fekvésű területek és a lazábban beépített, kevésbé terhelt perifériák, valamint az erdőközeli külterületek között - ez utóbbiak javára.

A jövőben a városi mikroklíma helyi javításához a terület zöldfelületi intenzitásának, biológiai aktivitásának növelésével lehet hozzájárulni. A fentieken túl fontos a belterületek zöldterületi arányának és a városi területek biológiai aktivitásának növelése, az utcák, terek és telkek fásítása.

2 HELYZETELEMZŐ MUNKARÉSZ

Társadalom, demográfia

Pápa állandó és **lakónépessége** hasonlóan az országos és a Veszprém megyei tendenciához **folyamatosan csökkent** 2001 és 2016 között. 2016. január 1-én 31.011 fő volt a város lakónépessége. A két népszámlálás közt a város lakónépessége 2011-re a 2001. évi 94,7%-ára csökkent, mely jelentős népességvesztésnek tekinthető. Összességében elmondható, hogy járási, megyei és országos viszonylatban is évek óta kevesebb az élveszületések, mint a halálozások száma, tehát a helyi társadalom évről évre fogyatkozik. Pápa esetében folyamatos ingadozás figyelhető meg a természetes szaporodás tekintetében, 2010-től azonban egy folyamatos mérséklődés (javulás) kezdődött a természetes fogyásban, 2013-ban -2,1 ezrelékre javult ez a mutató, ettől kezdve azonban ismét romló a tendencia, a 2015. évi érték már -4,9 ezrelék.

A **természetes szaporodási** mutató évek óta **negatív** értéket mutat, melyet tovább fokoz a **vándorlási különbözet szintén negatív** értéke. Ezek együttes hatásának köszönhető, hogy a teljes népmozgalom, azaz a tényleges szaporodás értéke is negatív, tehát folyamatos Pápa város népességének csökkenése.

Érdekes képet kapunk, ha megnézzük a vándorlási különbözet mutatót. Látható ugyanis, hogy míg 2006-ban és 2008-ban többen költöztek Pápára, mint ahányan eljöttek onnan, a kettő között (2007-ben) viszont kiugróan alacsony volt ez a mutató a maga -13,9-es értékével.

Az aktív korúak és a 14 év alattiak száma is csökkent 2001 és 2015 között, ezzel szemben a 60 évnél idősebbek számának folyamatos emelkedése figyelhető meg. Egyértelműen megállapítható, hogy Pápa lakosai körében a folyamatos, de lassú mértékű fogyás mellett az **elöregedés** is jellemző tendencia. Az **eltartott népesség** rátája az elmúlt években folyamatos és egyenletes **növekedést** mutat. Az időskorúak száma lassú, de folyamatos növekedést mutat így az aktív korúak számára kismértékben, de egyre nagyobb terhet jelent az időskorúak ellátása.

A legfeljebb általános iskola 8. osztályát végzettek aránya minimális mértékben csökkent az elmúlt 10 évben, de ez a mutató alig marad el az országos átlaghoz képest, ellenben meghaladja a megye többi járásközpontjának átlagát. Az érettségivel, mint legmagasabb iskolai végzettséggel rendelkezők aránya jelentősen emelkedett 2001 és 2011 között és értéke az országos átlaghoz közelít, viszont elmarad a megye többi járásközpontja átlagához képest. Érdemes külön kiemelni az **érettségi nélküli középfokú végzettséggel** rendelkezők arányát, hiszen e tekintetben lényegesen magasabb értékeket látunk a megyei járásközpontok és az országos átlaghoz képest, ami feltehetőleg a helyben található szakképzésnek köszönhető. **Az egyetemi, főiskolai** vagy egyéb oklevéllel rendelkezők száma és aránya egyértelműen **növekedett** a két népszámlálás közti időszakban, de még így is elmarad az országos és a megyei járásközpontok átlagától.

Pápa városa a Közép-Dunántúl nyugati részének meghatározó feldolgozóipari és szolgáltatási központja. Ennek megfelelően a **foglalkoztatottak** jelentős része kb. egyharmada az **ipari ágazatban** talált magának munkát, ami leginkább a városban jelen lévő feldolgozóipari, építőipari, élelmiszer-ipari, gépipari és faipari cégeknek köszönhető. Pápán jelentős a gépipari munkakultúrával is rendelkező szakképzett munkaerő.

Humán infrastruktúra

A **bölcsődei** férőhelyek tekintetében a bővítésnek köszönhetően valamelyest normalizálódott a helyzet és így napjainkra sikerült 100% körüli értéket elérni a férőhely-kihasználtságot tekintve. Az óvodai ellátásban kevésbé jellemző a férőhelyek hiánya. 2001-2013. közötti többnyire 100% alatt volt a kihasználtság. Az **óvodai** ellátásban kevésbé volt jellemző a férőhelyek hiánya. 2001-2013. közötti időszakot vizsgálva látható, hogy többnyire 100% alatt volt a kihasználtság.

Az **általános iskolába** járók száma 2000-től folyamatos **csökkenést** mutat. A tanulók 15,4%-a más településről bejáró tanuló, kollégiumi ellátásban egy tanuló sem részesül.

Az általános iskolába járó diákok létszámához hasonlóan a **középiskolai tanulók** száma is folyamatos **csökkenést** mutat. A más településről bejáró tanulók aránya 2013-ban meghaladta a 30%-ot, ami jól mutatja a város **oktatásban betöltött térségi szerepét**, fontosságát.

A nappali tagozatos egyetemi és főiskolai szintű képzésben résztvevő hallgatók száma 2001-től folyamatos ingadozást mutat, 2008-ban kiemelkedő 100 fő vett részt a képzésekben, ezt követően további ingadozást követően 2013-ban 78 hallgató vett részt felsőfokú oktatásban.

Az egészségügyi ellátásban Pápán jelentős szerepe van a Gróf Esterházy Kórház és Rendelőintézet Szakrendelőnek, mely három telephellyel működik.

Gazdaság

Pápa Magyarország gazdaságilag egyik legfejlettebb régiójában található és a város egyben a Közép-Dunántúl nyugati részének **meghatározó feldolgozóipari és szolgáltatási központja** is. A helyi gazdaság **folyamatosan erősödik** és jelentős munkahely teremtési potenciál van benne. A megyei területfejlesztési program stratégiai céljaihoz igazodva tehát úgy kell meghatározni a város középtávú fejlesztési elképzeléseit, hogy azok erősítsék a régióban betöltött központi pozícióját.

A megyében található (mikro)vállalkozások közel 10%-a, (kis)vállalkozásoknak több mint 10%-a működött Pápán. A városban található továbbá a megye középvállalkozásai közül 10 db, míg nagyvállalati kategóriába tartozó, 250 főnél több alkalmazottat foglalkoztató gazdasági szervezetek közül 5 működik Pápán. A működő vállalkozások száma gyakorlatilag nem változott egy évtized alatt. Pápa városa a megyén belül **jelentős gazdasági szerepet** tölt be.

Nemzetgazdasági ágak szerint vizsgálva a vállalkozások megoszlását az látható, hogy a legnagyobb számban a kereskedelem, gépjárműjavítás ágban működtek vállalkozások. Ezt követi a tudományos, műszaki tevékenység, az építőipar, az adminisztratív és szolgáltatást támogató és a feldolgozóipar. Ezen túlmenően nem elhanyagolható a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás ágazatban érdekelt gazdasági szervezetek száma sem.

Pápán a megyei járásközpontok és az országos átlaghoz képest **alacsonyabb hozzáadott értékű** munkahelyek vannak, tehát a város gazdasági ereje a viszonylag nagyszámú működő vállalkozás ellenére is tartogat még fejlődési lehetőségeket.

Nem nevezhető tehát húzó ágazatnak a mezőgazdaság a város gazdasági életében, ennek ellenére a helyi természetes erőforrások hasznosításában vannak, lehetnek olyan potenciálok, melyekre a Stratégia megalkotásakor érdemes figyelemmel lenni.

Pápán a századfordulótól vannak jelen a nagyobb ipari üzemek, melyek közül napjainkban elsősorban a feldolgozóipari, építőipari, élelmiszer-ipari gyárak, valamint a gépgyártással, faiparral foglalkozó kis- és középvállalkozások a meghatározóak. Pápa az ország egyik legdinamikusabban fejlődő városa, melyhez nagyban hozzájárul az országos viszonylatban fejlettnek mondható **Ipari Park** is. Ez még akkor is igaz, ha egyébként a **feldolgozóipari és építőipari** vállalkozások száma az utóbbi években lassú, de folyamatos **csökkenést** mutat. A nagyobb beruházásokat végző vállalkozások többnyire a Pápai Ipari Parkban találhatók, melynek zöldmezős részén jelentős cégtelepítések történtek.

A feldolgozóipari központi szerepe mellett jelentős Pápa **szolgáltatási központi funkciója** is, tekintettel arra, hogy a környező települések lakói számára Pápa jelenti a különböző szolgáltatások igénybevételének fontos lehetőségét. Ez jellemzően a helyi – elsősorban belvárosi – kiskereskedelemi egységek szolgáltatásait jelenti, melyek többségében az Önkormányzat tulajdonában lévő ingatlanban működnek.

Turizmus

A város figyelemre méltó turisztikai vonzerővel bír, elsősorban az **épített környezetnek** és a **Várkertfürdőnek** köszönhetően. A vendégéjszakák száma 2008-ig folyamatosan és dinamikusan emelkedett, majd 2009-ben elérte a csúcspontját. Ezt követően stagnált, némileg mérséklődött 2013-ra. A következő évben, 2014-ben viszont 51.816 vendégéjszakát regisztráltak Pápa szálláshelyein. Figyelemre méltóan magas a külföldi vendégéjszakák aránya a szálláshelyeken.

A Pápára érkezőket a szálláshelyek széles választéka várja, hiszen igényeiknek megfelelően válogathatnak a 2 db szálloda, 12 db panzió, 9 db magánszállások, 2 db kemping, valamint több turista- ill. diákszállók közül.

Infrastrukturális jellemzők

A város közlekedési szempontból kedvezőtlen elhelyezkedésű és megközelíthetőségű, a két nagy ipari-, gazdasági- és oktatási központtól, Győrtől nagyságrendileg 45 km-re valamint Veszprémtől, a megyeszékhelytől 50 km-re fekszik.

Mind a 83. számú főút, mind a térségi alsóbbrendű utak leromlott állapotúak, korszerűtlenek, alacsony szolgáltatási színvonalúak, a burkolat teherbírása elmarad az elvárttól, kapacitásuk alkalmatlan a megnövekedett idegen-, személyi- és teherforgalom ellátására.

A városon áthaladó kelet-nyugati forgalom és a nehéz teherforgalom jelentősen terhelik a települési szakaszok burkolatát. A belvárosi utak forgalomcsillapítása kiemelt feladat.

A helyi közösségi közlekedés kiszolgálását végző járművek életkora vegyes, a kisméretű, környezetbarát, a **helyi igényeknek megfelelő tömegközlekedési** eszközök, autóbuszok beszerzése és a jelenlegi állomány részbeni cseréje indokolt.

A Pápán belüli **kerékpárral történő közlekedést** összefüggő hálózatba rendezett kerékpárutak, kerékpársávok jelenleg nem támogatják, a településen több, szakaszos formában megépült gyalogos-kerékpáros vegyes használatú vagy rövidebb kerékpárút létezik.

A település belvárosi részén kiemelt probléma a közterületi parkolás.

A város közművesítése fokozatosan épült ki. Mára a település belterületén már a teljes közműellátás biztosított. Az elmúlt tíz évben (2001-2011 között) ugyan jelentős közműfejlesztéseket valósítottak meg, amelynek eredményeként nőtt a teljes közművel rendelkező lakások aránya, de az egyes városrészekben még így is maradtak alacsony komfortfokozatú, illetve hiányosan közművesített lakások.

A rendszeres hulladékgyűjtés majdnem teljes körű a település lakásainak vonatkozásában, a bevont lakások aránya kicsivel a térségi, a megyei és az országos átlag felett van

Táji, természeti adottságok, környezeti állapot, épített környezet

Pápa egyik legfontosabb jellegzetessége, épített illetve természeti öröksége a Belvárosban álló **Esterházy-kastély**, és a hozzá tartozó Belső-Várkert, mely helyi jelentőségű Természetvédelmi Terület. Országos jelentőségű védett természeti terület a Tapolcafői láprét. A közigazgatási területet nem érinti Natura2000 terület, s a Nemzeti Ökológiai Hálózat ökológiai folyosó területe csupán néhány kisebb foltban jelentkezik Pápán.

Pápa környezete a felszín alatti vizek szempontjából fokozottan érzékeny minősítésű, vízbázisa sérülékeny. Vízbázisra veszélyes, potenciálisan veszélyes (beavatkozást igénylő) szennyező források: Tapolcafő község, Tapolcafő-Kőhányási felhagyott bányagödrök, Bakonyjákó szennyvízürítő és a hulladéklerakó.

Pápa város vízrendezési szempontból rendkívül kedvezőtlen adottságú település. A városközpontot kivéve az egész terület kis esésű, a talajvíz szinte mindenütt a terepszint közelében van.

A Belváros forgalma, ami alapvetően befolyásolja a levegőminőséget, mára a forgalomszervezési-fejlesztési lépések folytán csökkenőben van. Ennek jótékony hatása jól érzékelhető.

Pápa **gazdag épített örökséggel** bír. A Fő teret Közép-Európa egyik legszebb barokk terének tartják, belvárosa Magyarország kisvárosai között sok tekintetben egyedülálló. A belváros egy-, legfeljebb kétemeletes házai közül magasan kiemelkednek a nagyobb templomok tornyai (Pápa klerikális hagyományaiból eredően több felekezet temploma is megtalálható a városban), a templomtornyok ma is a városkép meghatározó jegyét képezik.

A Belvárost körülvevő városrészek döntően lakóövezetek, egyes városrészek kereskedelmi is ipari funkciókat is felvonultatnak (pl. Erzsébetváros illetve az Ipari Park). Több lakóövezet ipari technológiával épült épületekből áll, ilyen pl. a Kilián, a Bástya, a Vajda, Igal, Huszár, Fáy lakótelepek.

A barokk belvároson túl a városkép alapvetően kertvárosias, többségében önálló telekre épült egy és kétszintes épületek alkotják a lakásállomány zömét, leszámítva az intézményeket, illetve az ipari-kereskedelmi épületeket. Az elmúlt években Pápán is épültek többlakásos társasházak, de nem az

ilyen típusú épületek jellemzőek a város lakóövezeteire. A várost a Veszprém megyei területrendezési terv történeti település terület övezetébe sorolja.

3 HELYZETÉRTÉKELŐ MUNKARÉSZ

3.1 HELYZETELEMZÉS EREDMÉNYEINEK ÉRTÉKELÉSE

3.1.1 A folyamatok értékelése

A népesedési folyamatok Pápán negatív irányúak, a lakosságszám csökken, és középtávon (7-8 év) is legfeljebb stagnálással lehet számolni. Megfigyelhető egy Győr irányú elvándorlás, de külföldre távozás is. Ugyanakkor a térség kisebb településeiből sokan költöznek a városba, tehát összességében egy népességcsere zajlik, melynek eredője kismértékben negatív. A tervezett fejlesztési lépések nyomán a népesség stagnálása, kismértékű növekedése hosszú távon bekövetkezhet. Az elöregedéssel továbbra is számolni kell, várhatóan az üteme nem fog javulni, ha minden változatlan marad. Az eltartottak aránya nő a városban, ami az egészségügyi és a szociális ellátó rendszerre ró további terheket.

A lakosság képzettség szerinti összetételében alapvetően kedvező folyamatok láthatók. Az általános iskolai végzettséggel rendelkezők stagnáló aránya mellett az érettségivel és kiváltképp az érettségivel nem rendelkező középfokú végzettségűek aránya nőtt a városban, köszönhetően a helyben található szakképzésnek. A felsőfokú oklevéllel rendelkezők aránya is növekedést mutat. Tehát a város képzettségi mutatói javulnak, de ezzel is még csak az országos átlag közeli szintet érte el a város. Azonban a javuló képzettségi viszonyok már középtávon is gazdasági növekedés előmozdítói lehetnek, amennyiben ehhez kedvező fejlesztéspolitika és gazdasági környezet társul.

A lakosság csökkenésének megállítása, az alacsony munkanélküliség és a magasan kvalifikált, jól jövedelmező munkahellyel rendelkező lakosság az önkormányzati bevételek esetében pozitív hatású lenne, ugyanis ezáltal a normatív támogatások és az SZJA bevételek is növekednek. Emellett komolyan foglalkozni kell az ellátó rendszerrel, aminek a fejlesztése nem maradhat el az egyre növekvő követelményektől. Úgy az oktatás, nevelés és a szociális ellátás területén, mint a megfelelő infrastruktúra kiépítése terén.

A szociális ellátási rendszer fejlesztése az elöregedő társadalom miatt szintén elengedhetetlen, hiszen az idősek ellátására, gondozására, a megbetegedések várható növekedésére fel kell készülni.

Pápa távolabb fekszik ugyan Győrtől, azonban a szomszédos megyeszékhely ennek ellenére is meghatározó a város életében. Elsősorban foglalkoztatási szerepkörei, de oktatási, kulturális vonatkozásban is kiterjed Győr vonzása a városra. Számos tekintetben Győr vonzása erőteljesebb mint a megyeszékhely Veszprém hatása. A térség kistelepüléseire Pápa is jelentős vonzást gyakorol. Pápa rendelkezik helyi munkalehetőségekkel, gyakorlatilag a jelentősebb ágazatokban. Az ingázás, elsősorban Győr irányába ennek ellenére meghatározó. Ezt figyelembe véve a közlekedési kapcsolatok javítása és színvonalának emelése szükséges városon belül az intézmények, szolgáltatások, munkahelyek elérése érdekében, valamint a térségen belül is.

A városban működő vállalkozások Pápát a térség jelentős feldolgozóipari és szolgáltató központjává emelik. A turizmus részaránya is nőtt az elmúlt években, köszönhetően a megvalósult attrakcióbővítéseknek és szálláshelyfejlesztésnek. Ez folyamat jelenleg is tart.

3.1.2 A város és környezetének fejlesztését befolyásoló külső és belső tényezők összefoglaló értékelése

A város jelenlegi helyzetének bemutatása és elemezése után érdemes összefoglalnunk Pápa és környezetének fejlesztését befolyásoló külső és belső tényezőket. Ebben az ún. SWOT elemzés segít, mely a stratégiaalkotás folyamatának egyik legfontosabb lépéseként átfogó képet ad a város erősségeiről, gyengeségeiről (belső tényezők), valamint az erősségek kihasználásán alapuló lehetőségekről és azokról a veszélyekről, melyek csökkenthetik a fejlődés esélyeit (külső tényezők).

15. táblázat - A város erősségei és gyengeségei

Erősségek	Gyengeségek
- fejlesztések iránt elkötelezett önkormányzat; - meghatározó feldolgozóipari és szolgáltatási központi státusz; - infrastrukturálisan fejlett Ipari Park; - erősödő gazdaság, jelentős munkahely-teremtési potenciállal; - jelentős a gépipari munkakultúrával is rendelkező szakképzett munkaerő; - nagy számú helyi civil szervezet; - megfelelő oktatási infrastruktúra, jelentős a technikusképzés; - a nyugati elkerülő részben tehermentesíti a tranzitforgalom alól a belvárost - forgalomcsillapított belvárosi övezet - szennyvízhálózat kiépítettsége és a kiváló rákötöttség, saját településen belül üzemelő szennyvíztisztító telep - a rendszeres hulladékgyűjtés majdnem teljes körű a település lakásainak vonatkozásában, a bevont lakások aránya kicsivel a térségi, a megyei és az országos átlag felett van, 97%-os aránnyal - turisztikai vonzerő az épített környezetnek és a Várkertfürdőnek köszönhetően	- csökkenő lakónépesség; - a 83. számú főút állapota leromlott, ez nehézkes közúti megközelítést eredményez; - mind a járási településeket összekötő, mind a belvárosi utak minősége gyenge; - a kerékpárutak nem hálózatba rendezettek; - a közösségi közlekedés járműparkja elavult; - komoly problémák a csapadékvíz-elvezetés terén, elöntések; - városközpontot kivéve az egész terület kis esésű, a talajvíz szinte mindenütt a terepszint közelében van; - a Belváros, mint középkori utcahálózattal rendelkező településrész, zöldfelületekben szegény, utcáinak kb. a fele fásítatlan; - avult a közvilágítás

16. táblázat - A város lehetőségei és a veszélyek

Lehetőségek	Veszélyek
- további ipari, gazdasági területek kijelölése; - szakképzés fejlesztése, helyi igényekhez igazítása; - turizmus, turisztikai vonzerő jobb kihasználása; - térségközponti jelleg tovább erősítése; - elérhetőség javítása (83-as főút keleti elkerülő szakaszának kiépítése, vasútvonal fejlesztése); - a parkolási lehetőségek bővítése (P+R, B+R); - a közösségi közlekedési rendszer fejlesztése (intermodalitás, járművek, utastájékoztatás); - a kerékpárút-hálózat fejlesztése, infrastruktúra megépítése, kerékpártárolók, kerékpárkölcsönzők, B+R parkolók telepítése; - reális megtérüléssel hasznosítás lehetőséget kínáló megújuló energiahordozó a szélenergia	- a fiatal munkaerő elvándorol, a társadalom elöregszik; - növekszik az elvándorlók száma; a népesség elöregszik; - fokozódó, erősödő konfliktusok a többségi és a kisebbségi társadalom között; - gazdasági fejlődés üteme lelassul, kevesebb munkahely jön létre; - a turisztikai fejlesztések üteme lelassul; - nem a város érdekeit szolgáló közlekedési fejlesztések valósulnak meg a megyében; - növekszik a gépjármű-használók részaránya; - csökken a kerékpáros közlekedők száma; - a gépjármű-használók növekedése okán a közösségi közlekedés háttérbe szorul, amely fenntartási problémákat okoz

3.1.3 A településfejlesztés és rendezés kapcsolata

A településtervezésnek az egyik legfőbb funkciója, hogy összehangolja, a kitűzött célok teljesülése felé terelje a fejlesztés nagyszámú résztvevőjének gondolkodását és cselekvéseit. Ez akkor biztosítható, ha a fejlesztési és rendezési tervek szereplői között konszenzus alakul ki, és minél inkább teljes megegyezés van azok céljaiban.

Általában a közérdek sem homogén. Egy konkrét városi közösség érdeke nem mindig esik automatikusan egybe a tágabb térségi és nemzeti érdekekkel.

Az érdekérvényesítést elősegítendő jogszabályok szabályozzák a településrendezési tervek egyeztetési, véleményeztetési folyamatát a közérdek és a magánérdekek érvényesítésének viszonyát a településrendezési tervezésben.

A településeknek az a funkciójuk, hogy optimális térbeli, műszaki feltételeket biztosítsanak a települési társadalom életének. Mindezt természetesen csak az adott gazdasági lehetőségek keretein belül és az adott technikai lehetőségek szintjén tehetik.

Ebből következik, hogy a települések fejlődése, és a fejlődésbe való beavatkozások jellege, tartalma beépül az adott társadalom viszonyaiba. Mivel a társadalomnak egyáltalán nem mindegy, hogy a települések milyen térbeli keretet biztosítanak életfolyamataihoz, a városépítés egész eddigi

történetében nyomon követhető a települések fejlődésének valamilyen legitim társadalmi befolyásolása. Ez a funkciója a tervezésnek is.

A fejlesztési és rendezési tervek közötti alapvető különbségek:

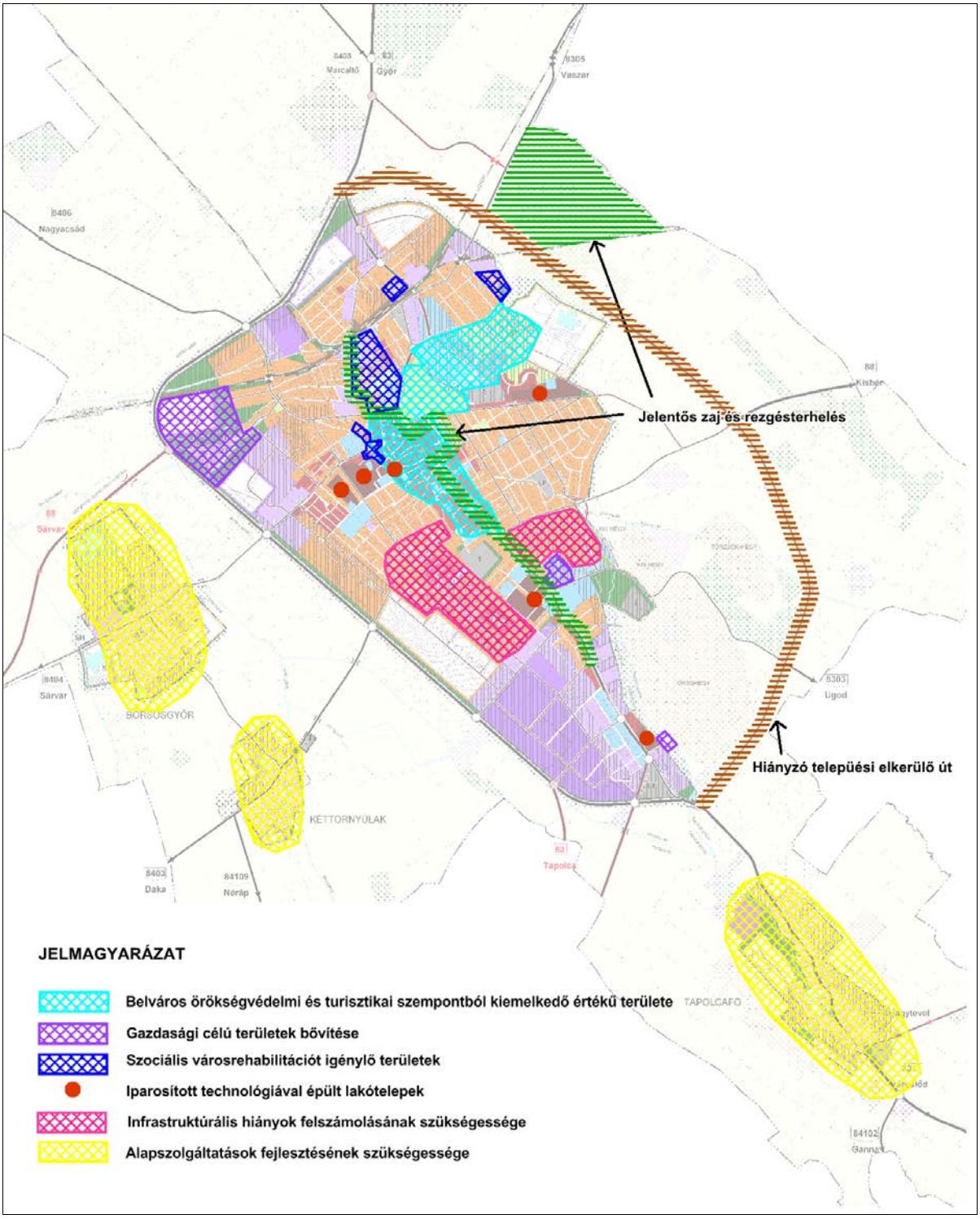
A fejlesztési típusú tervdokumentumok a fejlesztési célokat jelölik ki és döntően gazdasági, terület- és településpolitikai megalapozottságúak, a rendezési tervek pedig döntően tér-műszaki jellegűek és a fejlesztési dokumentumokra épülve a területek felhasználási lehetőségeivel, s ezzel összefüggésben az építés lehetőségeivel, szabályozásával foglalkoznak.

A fejlesztési típusú tervdokumentumok a miért, a mit, a mikor és a miből kérdésekre adnak választ. A rendezési típusúak a hol és hogyan kérdéseket válaszolják meg. Míg a fejlesztési típusú tervek általában nem, vagy csak a tervet jóváhagyó szervezetre tartalmaznak kötelező előírásokat, a rendezési tervek szabályozási munkarészei viszont jogi hatállyal is bírnak. A mai hazai gyakorlatban a tervműveletek tehát fejlesztési és rendezési típusúakra osztódnak.

A két különböző típusú tervművelet között tehát kölcsönös, horizontális kapcsolatok vannak.

Pápán a településfejlesztési koncepció közel másfél évtizede készült. Felújítása mind tartalmi aktualizálása, mint a hatályos jogszabályi követelményekhez igazítása időszerű és szükségszerű, éppen ezért az Önkormányzat 2016-ban megkezdte Pápa új településfejlesztési koncepciója kidolgozását. A hatályos városfejlesztési koncepció 2001. évben történt elfogadása után egy évvel, 2002-ben került elfogadásra, a településszerkezeti terv, amely a koncepcióban megfogalmazott célok területi vonatkozásait megfelelően érvényesítette. A szerkezeti terv 2005-ben került módosításra. Mára a településrendezési eszközök átfogó felülvizsgálata vált szükségessé a városban, és meg is kezdődött a tervezés 2017 februárjában. Az új fejlesztési koncepció és a településszerkezeti terv közötti összhang ezzel válik ismételten biztosítottá. Az elfogadott integrált településfejlesztési stratégia középtávú céljai egyrészt figyelembe vették azt a szabályozási környezetet amit a ma hatályos településrendezési eszközök szabnak meg, másrészt az ITS-ben konszenzusra építve meghatározott célok és beavatkozások megvalósításához szükséges településrendezési és szabályozási megoldások az újonnan készülő településrendezési eszközökbe beépíthetők lesznek.

3.2 PROBLÉMA- ÉS ÉRTÉKTÉRKÉP

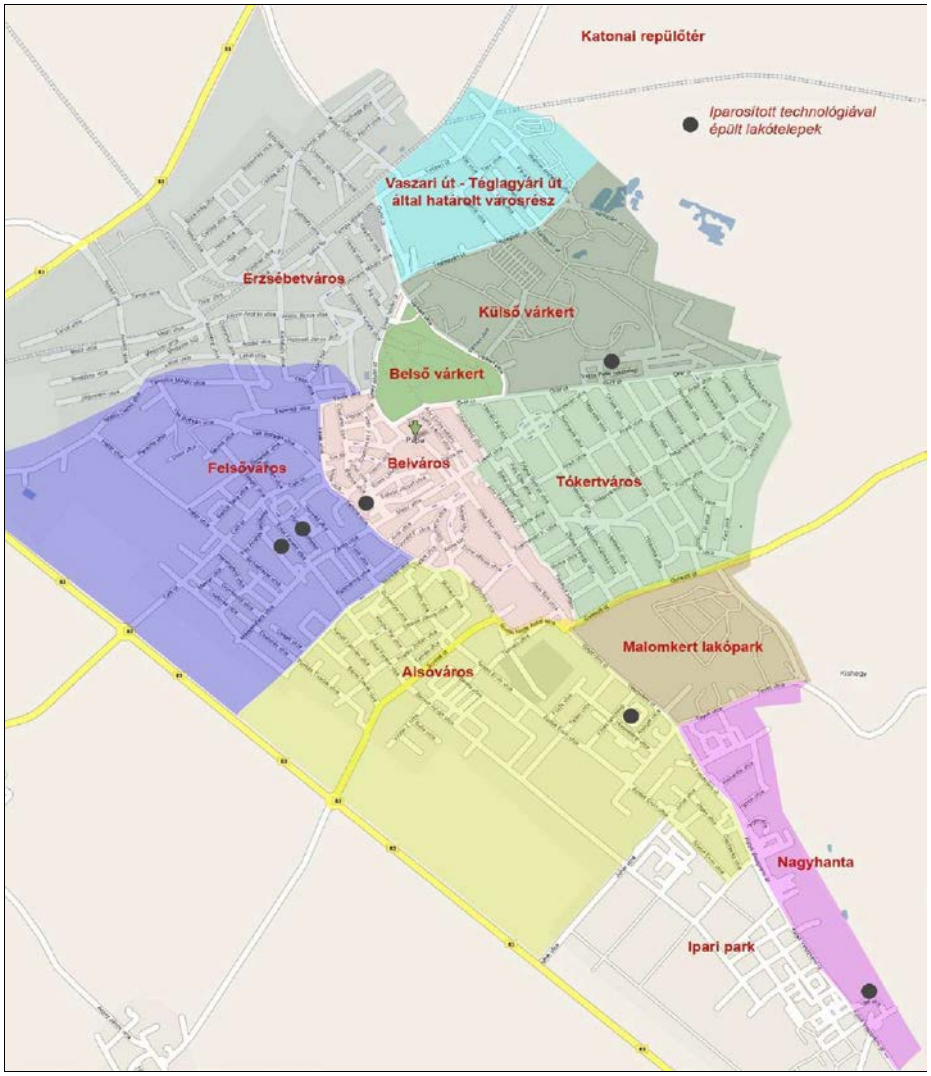
3.3 ELTÉRŐ JELLEMZŐKKEL RENDELKEZŐ VÁROSRÉSZEK

3.3.1 A városrészek kijelölése

Jelen Megalapozó vizsgálat keretében a 2011. évi népszámlálási adatok figyelembe vételével vizsgáljuk a kijelölt városrészeket.

A városrészek lehatárolásának folyamata a város korábbi IVS-ének készítése során megtörtént. Azóta nem mentek végbe olyan jelentős változások, átstrukturálódások, amelyek ezeknek a városrész határoknak a módosítását indokolnák. Ezért a településfejlesztési koncepció és az ITS a korábbi városrészekre vonatkozóan, változatlan lehatárolás mellett végzi el az egyes városrészek elemzését és fogalmazza meg a városrészi célokat.

47. ábra - Pápa városrészei

Belváros

A Belváros jelenlegi szerkezete a török időkben alakult ki, hiszen az egykori várfalak hozzávetőleg a mai belvárost ölelték körül. Területét jelenleg a Török Bálint utca – Vásár utca – Korona utca – Balla

Róbert tér – Batthyány utca – Budai Nagy Antal utca – Tapolca és Ady Endre sétányok – Szabadság utca – Gróf utca – Szent István út határolja.

A Belváros gazdag barokk építészeti örökségekben. A felújított Fő téren áll a nagytemplom (plébániatemplom), amelyet 1774-ben gróf Esterházy Károly egri püspök, pápai földesúr költségén kezdtek el építeni. A város másik ismert temploma a református templom a belváros közepén, a Március 15. téren, az 1531-ben alapított Pápai Református Kollégium mellett található. Az 1931–1934 között épült épület Pápa második legjelentősebb és leghíresebb, új neobarokk stílusú református temploma. A Petőfi utcában álló pápai zsinagóga valaha Veszprém megye legnépesebb zsidó közösségének temploma, Magyarország harmadik legnagyobb zsinagógája volt. A második világháború óta nem használják egyházi célra.

A városrész fő funkciója - a központi jellegéből adódóan - elsősorban a (köz)szolgáltatások, kereskedelmi egységek, kulturális látnivalók tekintetében jelentős. A Belvárosban a legutolsó népszámlálás szerint 5021 fő lakik, amely a város teljes lakosságának kb. 16%-a. A lakók legnagyobb része a 15-59-es korosztályba tartozik (61,4%), míg a 60 éven felüliek aránya 24,5%, a 14 éven aluliaké pedig 14%. A korosztályok szerinti megoszlás aránya hasonlóan alakul, mint a város egészében.

Jelentősen javultak a városrészben élő lakosság képzettségi mutatói, mivel az aktív korúak (15-59) 16,4%-ának a legmagasabb végzettsége az általános iskolai (ez a korábbi IVS készítése idején ismert adatokhoz képest kétszeres javulás), míg a felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya a 25 éven felüliek között 18,1% (korábbi IVS idején 14,1% volt), ami kevéssel ugyan, de magasabb, mint a városi átlag. A munkanélküliség a városrészben 13,7%-os, ami a városi átlag felett van. A tartós munkanélküliek 8,6%-os aránya is meghaladja a városi mutatót (6,5%).

A városrészben összesen 2338 db lakás található, mely a pápai lakások 17%-át adja. Ezeknek a lakásoknak 6,8%-a tartozik alacsony komfortfokozatba (korábban ez több mint 17 százalékot tett ki), 5,7%-a pedig komfort nélküli, félkomfortos vagy szükséglakás. Az egyszobás lakások aránya magasnak mondható a 19,4%-os mutatóval.

<u>Városrészi SWOT:</u>

Erősségek

- Európa egyik legszebb barokk belvárosa és főtere, számos műemléki és védett épülettel
- Felújított Esterházy-kastély és Fő tér → Komplex turisztikai vonzerő
- Forgalomtól elzárt jelentős terület
- A hetvenes évek közepétől erőteljes városkép-védelem és elismert rekonstrukciós tevékenység folyt
- A belváros kiterjedt kereskedelmi és szolgáltató funkcióknak ad helyet, itt található a város közigazgatása és több oktatási intézmény
- A város közepén található az Esterházy-kastély és a hozzá tartozó Belső-Várkert (Pápa „zöld szíve”), egyedi, a városon túlmutató vonzerővel
- Bőséges funkcióellátottság

Gyengeségek

- Elöregedő népesség magas aránya városrészben

- Rossz aktivitási, foglalkoztatási és jövedelmi mutatók jellemzők a városrész társadalmára
- A városképet elcsúfító épületek jelenléte (pl. Pápai Áruház)
- Számos közterület felújításra szorul (burkolatok, utcabútorok, stb.)
- Egyes műemléki épületek nagyon rossz állapotban vannak (pl. Kékfestő Múzeum, Zsinagóga)
- A Belváros forgalomszervezése nem ideális
- Kevés számú, zsúfolt parkolók
- Közművek elavultsága

Lehetőségek

- Várkastély környezetének bővítése, rekonstrukciója
- Magánerős fejlesztések bekapcsolódása a történelmi belváros megújítására
- Külső források bevonása, támogatások megszerzése

Veszélyek

- A városrész közterületeinek és épületeinek leromlása
- Rossz forgalomszervezéssel (a forgalom teljes kitiltásával) a városrész „kiürülése”
- Elégtelen források a városrész fejlesztésére

Alsóváros

Az Alsóváros a középkorban a belvárostól délre található alsó-majorokból alakult ki, és hosszú ideig XIX. század közepéig önálló település volt. Az azóta eltelt másfél évszázad alatt az alsóváros szervesen egybeépült a Belvárossal. Területét jelenleg a Munkás utca – Korona utca – Balla Róbert tér – Batthyány utca – Veszprémi út – Külső Veszprémi út, valamint a Pápai Ipari Park és a 83-as főút elkerülő szakasza határolja.

Az Alsóváros legnagyobb területe lakóövezet, amely az elmúlt évtizedekben is megőrizte kertvárosias, családi házas beépítésű, helyenként falusias jellegét. A városrész elkerülte, hogy iparosított tömbházakkal épüljön be, kivéve a Kilián lakótelepet. A lakótelepek mellett a városrészben családi házas beépítésű övezetek találhatóak. Ugyancsak az alsóvárosban található a nagy kiterjedésű, ma is működő Alsóvárosi Temető, illetve több iskola is működik itt. A nyugati részében az elmúlt évek során családi házas beépítésű lakóövezetek jöttek létre.

A városrész lakóinak a száma 6305 fő, mely a város összlakosságának 19,8%-a és így ez a leglakottabb városrész. A lakosok 62,5%-a a 15-59 éves korosztályba tartozik, 22,5%-a idősebb mint 60 éves, 15%-a pedig 14 évnél fiatalabb.

Az aktív korúak (15-59) 11%-ának a legmagasabb végzettsége az általános iskolai erősen javuló tendencia, mivel felére csökkent az előző népszámlálás óta), míg a felsőfokú végzettséggel rendelkezők aránya a 25 éven felüliek között 17,7% (javult a korábbi 11,6 százalékhoz képest), ami kevéssel ugyan, de magasabb, mint a városi átlag.

Alsóvárosban található a legtöbb lakás, szám szerint 2663 db, melyek igen kevés része, mindössze 2%-a tartozik alacsony komfortfokozatba. Ez a legalacsonyabb mutató a városrészekben, ha nem

vesszük figyelembe a Belső Várkertet, ahol nem található alacsony komfortfokozatú lakás. A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül is alacsonynak mondható (1,6%), míg az egyszobás lakások aránya 6,6% (a városi arány 9,2%).

A munkanélküliségi ráta 10,1%-os, a tartós munkanélküliek aránya pedig 6%. Mindkét érték nagyjából megegyezik a városi átlagértékkel.

Városrészi SWOT:

Erősségek

- Általában jó, de legalább közepes állapotú infrastruktúra
- Fiatal fejlődő lakóterületek jelenléte, további szabad területek a továbbfejlődésre a város nyugati oldalán
- Panelprogramban felújított tömbházak
- Az alacsony komfortfokozatú lakások aránya kevés

Gyengeségek

- Járdák és a felszíni vízelvezetés hiányosságai
- Egyes utak felújításra szorulnak
- Több utca aszfaltozása még nem készült el
- A városrészben egy nagy iparosított technológiával épült lakóterület jelenléte, tömbrehabilitáció igényével

Lehetőségek

- Panelprogram folytatása
- További magánerős építkezések folytatódása a városrészben

Veszélyek

- A Kilián lakótelep folytatódó leromlása

Erzsébetváros

A város északnyugati részén található Pápa egyik viszonylag fiatal városrésze az Erzsébetváros. Itt található a vasútállomás, illetve számos egykori és ma is működő üzem iparterülete. Az Erzsébetvárost északról a 83-as út a várost délnyugatról elkerülő szakasza határolja, délről a Lehel utca, északról a Külső Győri út, keletről pedig a Szent István út és a Győri út határolja. A városrész a XIX. század végén, a vasút megépülésekor jött létre. Jelenleg a városrész képét a lakóövezetek mellett a vasút és a nagy ipartelepek határozzák meg.

Lakónépessége 3299 fő, amely Pápa teljes lakosságának mintegy 10,35%-a. A korosztályok szerinti megoszlás a többi városrészhez hasonló tendenciát mutat: a lakosok 58,1%-a 15 és 59 éves kor között van, 27,1%-uk idősebb, mint 60 éves, és 14,8%-uk fiatalabb 14 évnél.

Az aktív korú lakosok 16,2%-a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezik (ez 2001-ben 25.5% volt), a 25 évnél idősebbeknek pedig 12,8%-a rendelkezik felsőfokú végzettséggel. A felsőfokú végzettségűek arányában az előző népszámlálás időszakához képest jelentős pozitív változás

következett be, az arány megduplázódott 10 év alatt. A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül 10%, ami magasabb a városi átlaghoz képest.

A munkanélküliek aránya 13,3%, amely egy kevéssel haladja meg a városi átlagot. A tartósan munkanélküliek aránya 7,9%. A foglalkoztatott nélküli háztartások aránya 42,1%. Ezek a mutatók mind meghaladják a városi átlagértéket.

Erzsébetvárosban 1353 db lakás található. Ezeknek már 6,1%-a tartozik alacsony komfortfokozatba, szemben a 10 évvel korábbi 15,2%-kal, és 5,1%-a komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakás kategóriába. A lakásállomány komfortfokozata javuló tendenciát mutat.

Városrészi SWOT:

Erősségek

- Kiépült, jó állapotú infrastruktúra (járdák, úthálózat, csatornázás)
- A városrészben található Pápa második legnagyobb zöldterülete, az Erzsébet-liget
- Az városrészben jelenleg is folyó ipari tevékenység által okozott szennyezés viszonylag kicsi
- A városrész elérhetősége kedvező (vasútvonal és vasútállomás), az elkerülő út közelsége

Gyengeségek

- Nagy területű, leromlott állapotú ipari telepek, épületek jelenléte
- A vasútvonal kettészeli a városrészt
- Egyes utcákban a felszíni vízelvezetés fejlesztésre szorul
- A városközpont és a vasút közötti Esterházy-utcán több egykori polgári villaépület homlokzata felújításra szorul
- Az Erzsébet-liget rekonstrukcióra vár
- A városi átlagnál elöregedettebb a városrész társadalma
- A foglalkoztatott nélküli háztartások aránya magas

Lehetőségek

- Az ipari tevékenység erősödése: további befektetések megjelenése, ennek révén a telephelyek rekonstrukciója, rehabilitációja
- A magánerős építkezések és felújítások folytatódása

Veszélyek

- Az ipari telephelyek további leromlása

Felsőváros

Ez a városrész a vasútvonaltól délre a Lehel – Vásár - Török Bálint – Korona – Munkás utcák, valamint a várost délnyugatról elkerülő 83-as főút által határolt területeken helyezkedik el. Egykoron a pápai várhoz tartozó majorság működött itt, amelynek fejlődése a török idők elmúlásával vett lendületet. A Felsőváros az Alsóvárossal együtt 1730-tól egészen az 1800-as évek közepéig önálló volt, ezt követően a három városrész közös önkormányzatot választott. A Felsőváros hagyományosan falusias

jellegű lakóövezet, de az elmúlt évtizedek fejlődése differenciált városképet hozott létre, ahol a lakóövezetek mellett jelentős területű ipari és kereskedelmi területek találhatóak.

A lakónépesség száma 5737 fő, amivel ez a terület a második leglakottabb a városban. A legtöbben itt is a 15-59 éves korosztályba tartoznak (66,1%), a 60 évesnél idősebbek aránya 20,3%, a 14 éven aluliak pedig a lakosság 13,5%-át adják.

A képzettséget tekintve a 25 éveseknél idősebbek 20,3%-a rendelkezik felsőfokú végzettséggel, ami lényegesen magasabb a városi átlagnál (16,7%), és mintegy 3 százalékpontos növekedés a 10 évvel korábbi értékhez képest. Ezzel párhuzamosan javult a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya is, ma 10,7% (korábban 19,2%), ami kedvezőbb a város egészét (13,1%) nézve.

A lakások száma a városrészben 2429 db, amely Pápa város összes lakásának 17,72%-át jelenti. Ezeknek a lakásoknak 6,1%-a egyszobás, amely kevesebb mint a város egészére irányadó arány. A lakásállomány komfortfokozata javuló tendenciát mutat. A lakások 2,8%-a alacsony komfortfokozatba tartozik (2001-ben még 8,6%), 2,7%-a pedig a komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakás kategóriába tartozik.

A munkanélküliségi ráta 9,2%, a tartósan munkanélküliek aránya 5,5%. Mindkét mutató alacsonyabb, mint a városi átlagérték.

Városrészi SWOT:

Erősségek

- Általában jó állapotú, kiépült infrastruktúra
- A városrészben a közelmúltban jelentős kereskedelmi fejlesztések valósultak meg, a városrész szerepe megnövekedett a városi munkamegosztásban
- Fiatal, fejlődő lakóterületek jelenléte, jelentős szabad területek a továbbfejlődésre a város nyugati oldalán
- A városrész kedvező társadalmi, lakásállománnyal kapcsolatos, és foglalkoztatottsági mutatókkal bír

Gyengeségek

- A városrész jelentős ipari területe a Pápapi Hús Zrt. telepe, amely a lakóépületek közé ékelődik
- A járdák és a felszíni vízelvezetés és egyes utak állapota kívánnivalókat hagy maga után
- Az iparosított technológiájú lakótelepek állapota leromlott (Huszár és Fáy lakótelepek)

Lehetőségek

- További magánerős és üzleti célú építkezések folyatódása a városrészben
- A kereskedelmi szerepkör további erősödése

Veszélyek

- A Pápai Hús Zrt. telephelye a felszámolást követően barnamezős zárványként marad meg a városrészben

Külső Várkert

A Külső-Várkert a város észak-keleti részében található a Gróf út – Várkert út - Téglagyári út által határolt területen, melynek nagy része zöldterület. Itt található itt a 2003-ban megnyílt pápai termálfürdő, a Városi Sportcsarnok, a Perutz stadion, és több sportpálya is, valamint a Petőfi Sándor Gimnázium és Szakközépiskola épülete. Ugyancsak a Külső-Várkert területén található a közelmúltban épült, ötcsillagos Várkert Kemping is.

A városrész lakónépessége 1991 fő, amely Pápa város lakosságának 6,25%-át jelenti. A korosztályok szerinti megoszlásnál itt is a korábban ismertetett arányok a jellemzőek.

Képzettséget tekintve a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon belül (12,9%) a városi átlagértékkel (13,1%) nagyjából megegyezik, azonban a 25 év feletti korosztályban kevesebben rendelkeznek felsőfokú végzettséggel (11,7%) mint a városi átlag (16,7%). Az előző IVS készítésekor elérhető 2001-es adatok szerint az általános iskolai végzettségűek aránya 25,3% volt, a diplomásoké 8,9%, tehát a képzettségi mutatók javultak a városrészben.

A városrészben 979 db lakás található. A lakások 6,5%-a egyszobás (a városi átlag 9,2%), míg komfortfokozatot tekintve a lakások 3,6%-a alacsony komfortfokozatú, míg 2,5%-uk a komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakás kategóriába tartozik. Az alacsony komfortfokozatú lakások aránya 10 évvel korábban 4,4% volt.

A munkanélküliségi ráta 9,3%, míg a tartós munkanélküliek aránya 4,8%-a, mindkét érték kevesebb mint a városi átlag.

<u>Városrészi SWOT:</u>

Erősségek

- A városrészben az utóbbi évtizedek legnagyobb hatású fejlesztései valósultak meg
- Szabad tartalékterületek, amelyek további turisztikai és rekreációs fejlesztéseket tesznek lehetővé
- Nagy területű zöldfelületek jelenléte
- Jó állapotú, kiépült infrastruktúra
- Jó állapotú épületállomány
- Kedvező foglalkoztatottsági mutatók

Gyengeségek

- Infrastrukturális hiányosságok (pl. parkolók hiánya a Perutz Stadion környékén)
- A turisztikai rekreációs funkciók nem teljesek (szálloda és a hozzá kapcsolódó magasabb szintű szolgáltatások hiánya)

Lehetőségek

- Rekreációs szerepkör erősödése
- Stadionfejlesztés
- Várkertfürdő fejlesztése EU-s forrásokból
- A turisztikai kereslet erősödése
- Magánerős fejlesztések bekapcsolódása a terület fejlesztésébe (pl. szállodaépítés)

Veszélyek

- A város pénzügyi lehetőségeit meghaladó fejlesztési igények megjelenése, befektetők hiánya, kivárása
- A továbbfejlesztéshez szükséges források nem megfelelő nagyságban képződnek
- A létesítmények túlzsúfoltsága / alacsony kihasználtsága
- A Vajda lakótelep leromlása

Tókertváros

A mai Tókertváros területe a középkorban sással-náddal benőtt mocsaras tó volt, amelyet több más patak mellett a Tapolca és a Pápai-Bakony-ér táplált. A tavat az XVIII. század végén, a várfalak lebontásával egyidőben lecsapolták. A terület fejlődése a két világháború között indult el. A városrész jelenlegi területét Gróf út – Szabadság u. - Ady Endre és a Tapolca-sétány - Gyimóti út határolja.

A városrész négyzetes elrendezése a korábbi mérnöki tervezésre utal nyomait, melynek egyik legszembetűnőbb jele, hogy az utcák jelentős része számozott elnevezéssel bír. A városrészben két egészségház, a Munkácsy Mihály Általános Iskola, a Dózsa György utca bölcsőde épülete, valamint a Margit templom található. A városrész kertvárosias jellegű lakóövezet, önálló telkeken álló egy illetve kétszintes polgárházakkal. Az épületek többsége a két világháború között épült. Az északi részén (a Gróf út túloldalán) található Pápa egyik legnagyobb iparosított tömbházas technológiával épült lakótelepe, a Vajda Péter lakótelep.

Lakónépessége 3910 fő, mely a város teljes lakónépességének 12,3%-a. A városrészek közül itt a legalacsonyabb az aktív korúak aránya 56,5%-kal, az eltartott népesség viszonylatában a 14 éven aluliak aránya alacsonyabb-, a 60 éven felüliek aránya magasabb a városi átlagértékekhez viszonyítva.

Az iskolázottságot jellemzi, hogy a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya (8,2%) –átlag alatti érték – a Belső Várkert városrészt követően a második legalacsonyabb érték (bár lényegesen javult a korábbi IVS-ben szereplő közel 20%-os aránynál), a felsőfokú végzettségűek aránya a 25 éves és idősebbek arányában (22,1%) valamivel magasabb a városi átlagnál, és javult a 10 évvel korábbi 16,6%-hoz képest is.

A lakott lakásokon belül a többi városrészhez képest alacsonyabb az alacsony komfort fokozatú és komfort nélküli/félkomfortos és szükséglakások aránya. Az egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül 2%, amely a Malomkerti lakóparkkal együtt a legalacsonyabb a városrészek közül.

Mind a munkanélküliek aránya (8,6%), mind a tartós munkanélküliek aránya (5,1%) kedvezőnek mondható a városi átlaghoz képest.

<u>Városrészi SWOT:</u>

Erősségek

- Az alapvető infrastruktúra állapota megfelel~
- A városrész rendelkezik egy jelentős, a lakóterületek közé ékelődő megőrizhető zöldterülettel (Kisliget)
- Jól képzett, iskolázott lakosság jelenléte a városrészben

Gyengeségek

- Az úthálózat, a csapadékvíz-elvezetés és a járdák állapota (egyes helyeken)
- A városrészben viszonylag kevés kereskedelmi szolgáltató egység található
- A városrész korszerkezete kedvezőtlen

Lehetőségek

- Magánerős építkezések és felújítások folytatódása a városrészben
- Magánerős kereskedelmi fejlesztések megjelenése illetve folytatódása, szolgáltatói funkciók erősödése
- Rövid távon a Kisliget rekonstrukciójának megkezdése
- A várost keletről elkerülő út megépülése

Veszélyek

- Közlekedési problémák kiéleződése

Belső Várkert

A Szent István út – Várkert út – Gróf út – Fő tér által határolt városrész gyakorlatilag az Esterházy-kastélyt és a kastélyparkot foglalja magában. A város jellegzetes épülete az Esterházy-kastély, amely az egykori belső vár alapjainak felhasználásával épült. Az önkormányzat tulajdonában lévő épületben jelenleg könyvtár működik.

Lakófunkciót kevésbé tölt be, hiszen a városrész lakónépessége a legutolsó népszámlálás szerint csupán 23 fő. Ebből kifolyólag az önálló városrészi elemzése nem releváns.

Vaszari út – Téglagyári út környéke

A Vaszari út, Győri út és a Téglagyári út által határolt terület, melyben a családi házas lakóövezetek és ipari hasznosítású területek találhatóak. A városrészben található a szemétlerakó telep, valamint a Rigó lakótelep, ahol többnyire roma lakosság él meglehetősen rossz szociális körülmények között. Ez a városrész méltán tekinthető Pápa egyik leromlással fenyegetett városészének.

A város lakónépességének 2,9%-a (kb. 950 fő) lakik itt, ahol a népesség kor szerinti megoszlása a városi átlagnak megfelelő. Ezzel szemben viszont nagyon alacsony a felsőfokú végzettségűek aránya (8,8%), ami kb. a fele a városi átlagnak. A Külterület után itt a legmagasabb a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon belül (24%), amely jelentősen meghaladja a városi átlag értékét, viszont a korábbi IVS még 36,6%-os arányt közöl, amihez képest számottevő javulás következett be.

A lakásállomány 2,6%-a található a városrészben, ennek 11,9%-a alacsony komfortfokozatú, ami a városrészek viszonylatában magasnak értékelhető, a városi átlag érték duplája. Ez az arány azonban komoly javulás eredménye, a 2008-as IVS-ben ennek még több mint kétszerese szerepel. A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül 9,9%, szintén több, mint kétszerese a városi átlagértéknek. Az egyszobás lakások aránya a 7,6%, átlag alatti érték.

A munkanélküliek aránya 17,5%, ami messze meghaladja a városi átlagot. Ebből a tartós munkanélküliek aránya 12,9%.

Városrészi SWOT:

Erősségek

- Az alapvető infrastruktúra kiépült
- A városrészben jó szociális helyzetű lakosság jelenléte is jellemző
- A szociális problémák kezelése megkezdődött (a közelmúltban szociális bérlakások épültek)

Gyengeségek

- Rossz szociális helyzetű, alacsony iskolázottságú lakosság jelenléte a Rigó-lakótelepen és környékén
- Az infrastruktúra egyes elemei hiányoznak
- Sok az alacsony komfortfokozatú lakás a városrészben
- Az alapvető funkciók is hiányoznak,

Lehetőségek

- A városrész haszonélvezőjévé válhat a szomszédos Külső-Várkert fejlesztéseinek
- Rekonstrukciós források, támogatások elnyerése
- Szegregációs programok indítása

Veszélyek

- A városrész további romlása, a szociális problémák kiéleződése
- Környezetei problémák kiéleződése

Malomkerti lakópark és Nagyhanta

A város déli részén, a Külső-Veszprémi út keleti oldalán található a Malomkert-lakópark és Nagyhanta városrészek. A két városrész területe valaha a Tapolca-patak árterülete volt, de a patak elapadásával a terület elkezdett beépülni.

A Malomkert-lakópark 290 fős lakónépességével a Belső Várkert után a második legkisebb városrész. A népesség kor szerinti megoszlása hasonló a városi átlaghoz, azonban a 14 év alattiak aránya magasabb, a 60 év felettiek aránya pedig alacsonyabb a városi átlag viszonylatában.

A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon belül 11,8% (jelentős javulás a korábbi IVS-ben szereplő 28,4%-os arányhoz képest), ami a városi átlagnál némileg kevesebb, a felsőfokú végzettségűek aránya a 25 éves és idősebb lakosok körében (21,7%) átlag feletti, és javult 6 százalékponttal a 2001-es népszámlálás adatához képest.

A lakásállomány 6,5%-a alacsony komfort fokozatú (korábban háromszoros arányt mutattak az adatok), a komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya a lakott lakásokon belül 6,1%, ami magasabb a városi átlagnál. Az egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül 2%, amely a Tókertváros értékével megegyezik, így együtt a legalacsonyabbak a városrészek közül.

A munkanélküliségi ráta 9,2%, amely alacsonyabb a városi átlagnál. Tartós munkanélküliek aránya pedig 3,8%, a második legalacsonyabb érték a városrészek között, közel fele a városi átlagértéknek.

Nagyhanta lakónépessége 874 fő, amely a város teljes lakónépességének 2,7%-a. A városrészen belül a népesség kor szerinti megoszlása eltér a városi átlagtól. Az eltartott népességen belül a 14 éven aluliak aránya (17,0%) magasabb-, a 60 éven felüliek aránya (16,2%) alacsonyabb a városi átlagtól, az aktív korúak aránya (66,7%) pedig szintén magasabb értéket mutat a városi átlag értékénél.

A településrész lakóinak iskolázottságát jellemzi, hogy a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon belül 14,9%, amely kismértékben meghaladja a városi átlagot. A felsőfokú végzettségűek aránya a 25 évesek és idősebbek arányában 9,3%, jelentősen átlag alatti érték.

A lakások 3,6%-a alacsony komfort fokozatú. A lakott lakásokon belül a komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya 3,7%, az egyszobás lakás aránya a lakott lakásokon belül 9,8%.

A foglalkoztatott nélküli háztartások aránya 23,6%. Mind a munkanélküliek (10,0%) mint a tartós munkanélküliek (5,3%) aránya a városi átlag alatti.

Városrészi SWOT:

Erősségek

- Jó megközelíthetőség
- Nagy, fejlesztésre rendelkezésre álló területek
- Jelentős zöld területek a városrészekben

Gyengeségek

- Alacsony lakosságszám
- Alapvető infrastrukturális hiányosságok
- Szociálisan hátrányos helyzetű lakosság jelenléte

Lehetőségek

- Igal lakótelep rehabilitáció
- Nagyhantai malom felújítása

Veszélyek

- Az Igal lakótelep folytatódó leromlása
- A Malomkert lakóparkban konzerválódnak az infrastrukturális hiányok

Ipari Park

Az Ipari Park az egykori orosz laktanya területén valamint az egykori Városgazdálkodási Vállalat telephelyén jött létre, amelyek a park létrejöttekor jórészt már beépített területek voltak. Az Ipari Parkról bővebben az 1.9.4 fejezet szól, így itt részletesen már nem kerül kifejtésre.

Habár ez a városrész inkább ipari-gazdasági funkciót tölt be, a városrészi lehatárolási szabályok miatt minimális lakónépesség (576 fő) is él a területén. A városrészen belül a népesség kor szerint összetétele nagymértékben eltér a városi átlagértékektől. A 14 éven aluli népesség aránya (21,7%) és az aktív korúak aránya (70,1%) is a városrészekhez viszonyítva itt a legmagasabbak, és a városi átlagértéket is jelentősen meghaladják. Ezen értékekkel szemben a 60 éven felüliek aránya (8,2%) a legalacsonyabb a városban, a városi érték harmada.

A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya 10,6%, ami a városi átlag alatt van, míg a felsőfokú végzettségűek 17,5%-os aránya a 25 éves és idősebbek arányában városi átlag feletti értéket mutat.

A lakásállomány 2%-a található ebben a városrészben. A lakhatási viszonyok kedvezőek, a lakásállományhoz viszonyítva az alacsony komfort fokozatú lakások aránya jócskán a városi átlag alatti (0,7%). A lakott lakásokon belül a komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya (0,9%) a másodig legalacsonyabb a városban, és az egyszobás lakások 19,9%-os aránya azonban jelentősen a városi átlag feletti.

A munkanélküliek aránya alacsonyabb a városi átlagnál (8,7%) a tartós munkanélküliek aránya (2,9%) itt a legalacsonyabb a városban.

Városrészi SWOT:

Erősségek

- Könnyű megközelíthetőség (az elkerülő út közelsége)
- Kiépült infrastruktúra, kiépült ipari parki szolgáltatások
- Jelentős számú betelepülő
- Az elmúlt években a pápai gazdaság súlypontja erre a területre helyeződik át, felértékelődő városrész

Gyengeségek

- A jelenlegi ipari parki terület nem bővíthető tovább, ha a betelepülések felgyorsulnak, új ipari parki terület kijelölésére lesz szükség

Lehetőségek

- Pápai Ipari Park fejlesztése EU-s forrásokból
- Reinvestmentek
- Új betelepülők megjelenése / megnyerése

Veszélyek

- Befektetések felszámolása, vállalkozások kivonulása

Tapolcafő, Borsosgyőr, Kéttornyúlak

Mindhárom településrészt a ’70-es években kapcsolták Pápához, de egyik sem tölt be jelentős települési és közösségi funkciót az ott lakók számára. A kistelepüléseken elsősorban településközponti rekonstrukciókra, és a helyi igényeket kiszolgáló funkciók bővítésére lenne szükség.

Tapolcafőn a város lakónépességének 2,7%-a, kb. 900 fő lakik. A lakónépességen belül a 14 év alatti lakosok aránya (10,6%) alacsonyabb, az aktív korúak aránya (65,8%) magasabb, a 60 év felettiek aránya (23,6%) pedig közel azonos a városi átlagértékekkel.

A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül 10,1%, a városi átlagérték alatt, míg ezzel szemben a felsőfokú végzettségűek a 25 éves és idősebbek arányában 8,7%, a városi érték fele.

A 359 lakás 9,2%-a alacsony komfort fokozatú, mely érték a városi átlagérték csaknem kétszerese. A komfort nélküli és félkomfortos és szükséglakások arány a lakott lakásokon belül 5,9%. Az egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül 5,3%, a városi érték csaknem fele.

A városrészek tekintetében itt a legalacsonyabb a munkanélküliek aránya (6,8%), a tartósan munkanélküliek aránya (5,1%) is a városi átlagérték alatti.

Borsosgyőr városrész 859 fős lakónépessége a város összes lakónépességének 2,7%-a. A városrészben a népesség kor szerinti összetételén belül a 14 évesek aránya 12,9%, vagyis alacsonyabb, az aktív korúak aránya 66,7%, magasabb, a 60 évesek aránya 20,4% szintén alacsonyabb a városi átlagértéktől.

A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya 13,6%, amely kismértékben magasabb a városi átlagnál. A felsőfokú végzettségűek aránya a 25 éves és idősebb lakosok körében 11,4%, amely elmarad a városi átlagtól.

A lakhatási körülmények a mutatószámok alapján kedvezőek. Az alacsony komfortfokozatú lakások aránya 4,7%, és a komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya (3,2%) is átlag alatti. Ezen a városrészen belül az egyszobás lakások aránya 4,0%, a városi érték kevesebb, mint fele.

A munkanélküliségi ráta (8,4%) értéke alacsonyabb, illetve a tartós munkanélküliek aránya (4,9%) is alacsonyabb a városi átlaghoz viszonyítva.

Kéttornyúlak városrész lakónépessége Pápa összlakosságának 1,4%-át (kb. 430 fő) teszi ki csupán és így a város harmadik legalacsonyabb népességű része. A városrészen belül népesség kor szerint közel a városi átlagnak megfelelően oszlik meg.

A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya 17,3%, a felsőfokú végzettségűek 8,4%-os aránya a 25 éves és idősebbek arányában a második legalacsonyabb érték a városban.

A lakásállomány 1,3%-a tartozik a városrészhez. A lakhatási viszonyok a városi átlaghoz viszonyítva kedvezőtlenebbek, a lakásállományhoz viszonyítva az alacsony komfort fokozatú lakások aránya a városi átlag csaknem háromszorosa, 13,1%. A lakott lakásokon belül a komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakások aránya 12,2%, szintén háromszorosa a városi átlagértéknek. Az egyszobás lakások 8,3%-os aránya azonban a városi átlag alatti.

A munkanélküliek aránya 16,3%, ami magasabb a városi átlagértéktől, míg a tartós munkanélküliek aránya 12,2%, vagyis a városi átlagérték duplája.

Mindhárom településrészen javultak a képzettségi mutatók, illetve a lakásállomány komfortossági mutatói az előző IVS idején ismert adatokhoz képest.

Városrészi SWOT:

Erősségek

- Fejlesztésre, lakásépítésre alkalmas szabad területek
- Kiépült, jó minőségű infrastruktúra

Gyengeségek

- Egykori, alacsony lakosságszámú, Pápától területileg elváló egykori aprófalvak
- Alacsony lakosságszám
- A lakosság alacsony iskolázottságú
- Nagyon sok az alacsony komfortfokozatú lakás
- Az alapfunkciók is hiányosak

Lehetőségek

- Pápa szomszédságában lakóterületi célponttá válnak
- Kéttornyúlak elérhetőségének fejlesztése (kerékpárút)

Veszélyek

- A lakásállomány folytatódó leromlása
- Kiürülés, elnéptelenedés

Külterület

A Külterület városrész lakónépessége 685 fő, ez a város teljes lakónépességének 2,1%-a. A városrészen belül népesség kor szerinti összetételén belül a 14 évesek aránya 18,5%, ami magasabb, az aktív korúak aránya 60,4%, alacsonyabb, a 60 évesek aránya 21,0% szintén alacsonyabb a városi átlagértéktől.

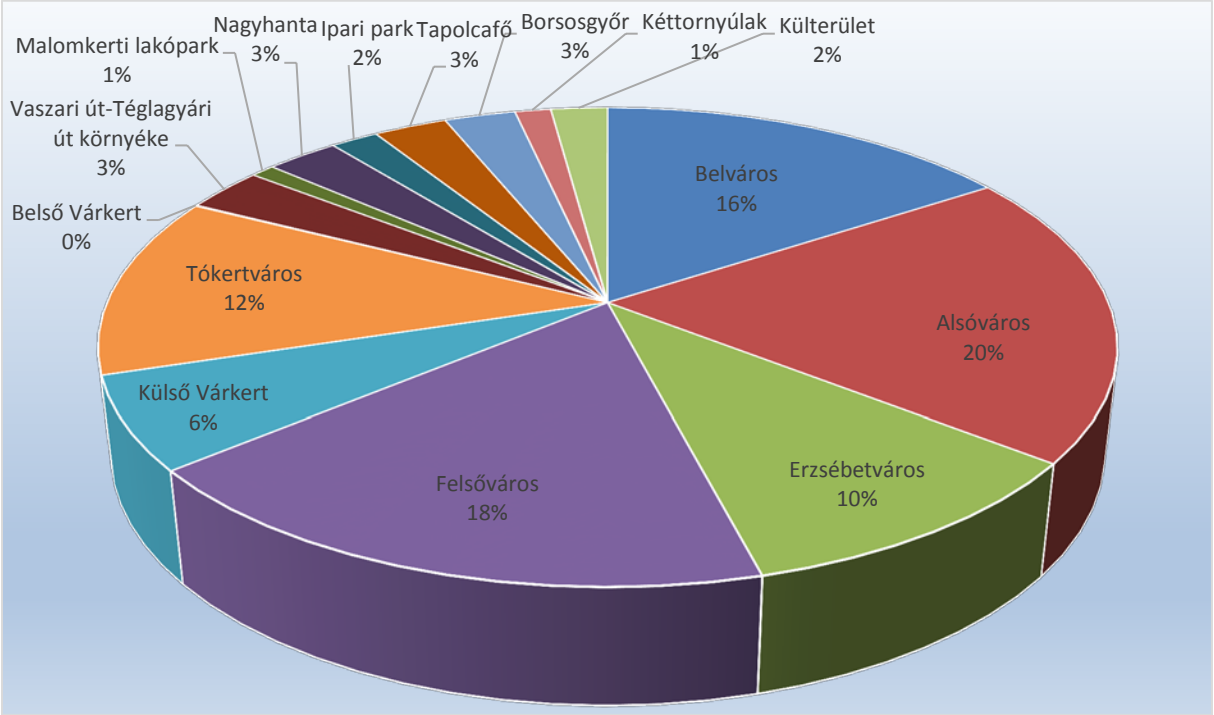
Az iskolázottságot jellemzi, hogy a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya 28,5%, a városrészek között a legmagasabb, magasan a városi átlagérték feletti. Emellett a felsőfokú végzettségűek aránya a 25 éves és idősebbek arányában 7,6% a legalacsonyabb a városrészek viszonylatában és városi átlag fele.

A lakhatási viszonyok a városnak ebben a városrészében a legrosszabbak. A 397 lakás 34,3%-a alacsony komfort fokozatú, az érték kimagasló, a városi átlagérték közel hétszerese. A komfort nélküli és félkomfortos és szükséglakások arány szintén itt a legmagasabb 26,5%-os értékével, szintén hétszerese a városi átlagnak. Az egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül 28,0%, a városrészek értékei közül a legmagasabb.

Munkanélküliek aránya itt a legmagasabb a városban (18,7%), és a tartós munkanélküliek aránya (12,4%) is csaknem kétszerese a városi átlagérték, a Belső Várkert városrész kiugró értékétől jelentősen elmaradva, mégis a második legmagasabb értéket képviseli.

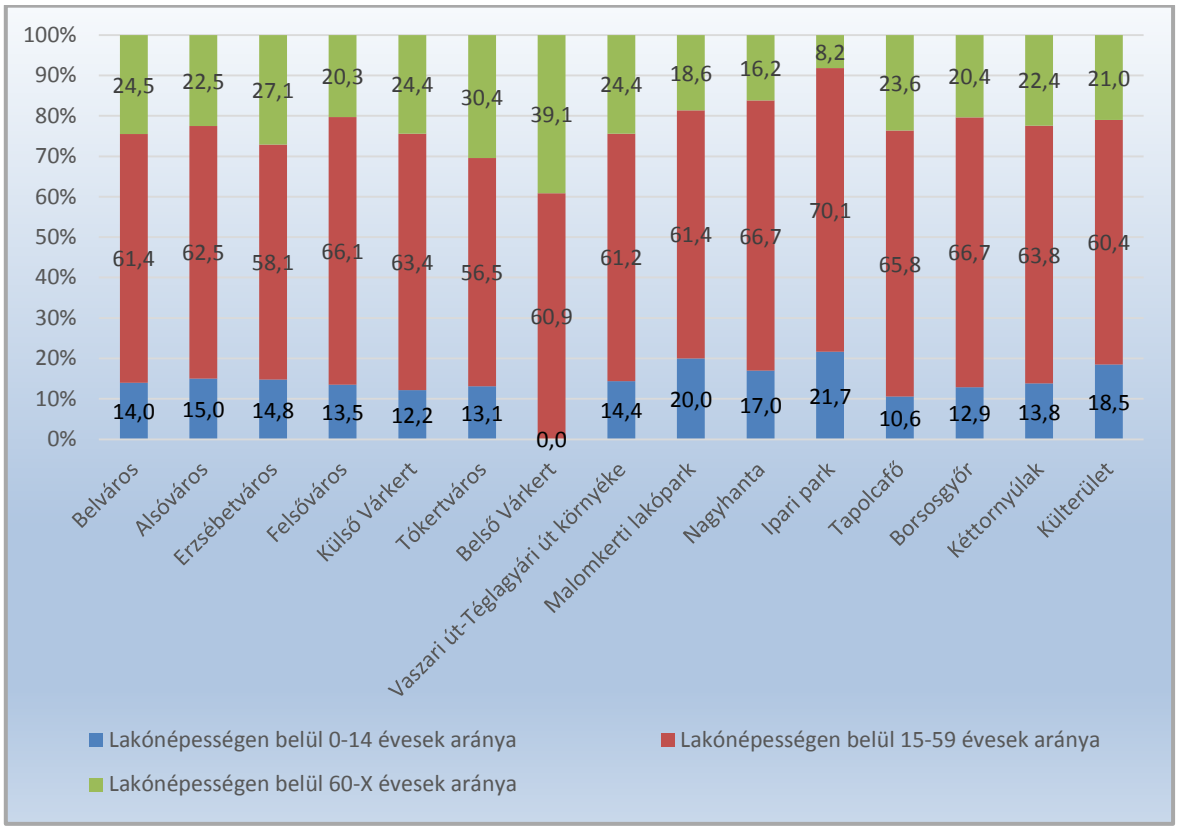
Összefoglalóan az alábbi diagram mutatja a városrészek lakónépességének arányát az összlakossághoz viszonyítva a 2011-es népszámlálási adatok szerint

48. ábra - Városrészek lakónépességének megoszlása

forrás: KSH 2011-es népszámlálási adatok

49. ábra - Városrészek lakónépességének kor szerinti megoszlása

forrás: KSH 2011-es népszámlálási adatok

3.3.2 Szegregált vagy szegregációval veszélyeztetett területek

1. szegregátum (Rigó lakótelep - Gém utcától északkeletre Terv utca Téglagyári út között kivéve észak felé első és második keresztutca által határolt terület)

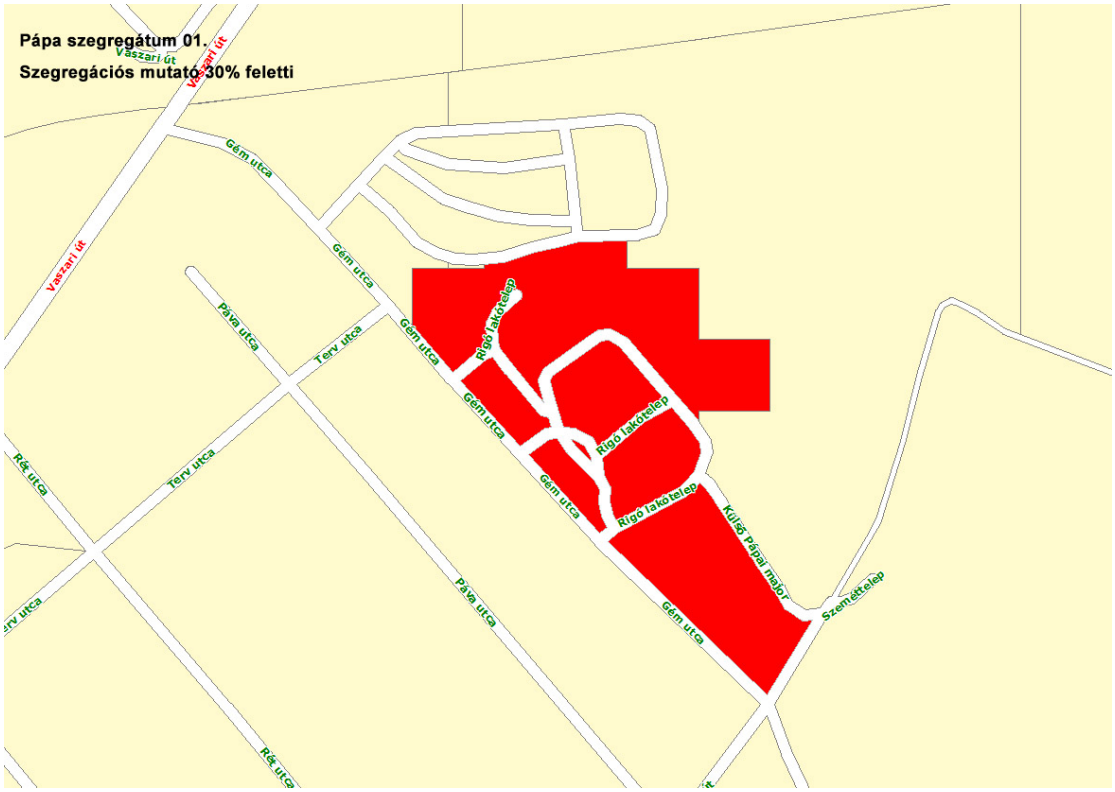
Pápán ez a második legnagyobb szegregátum a maga 194 fős lakónépességével. A korosztályok szerinti megoszlást vizsgálva megállapítható, hogya városi tendenciával összhangban a 15-59 éves korosztály tagjai vannak a legtöbben (66%), ám a 14 éven aluliak aránya jóval magasabb (28,9%), míg a 60 éven felüliek aránya sokkal kevesebb (5,2%) a városi átlagnál.

Az aktív korúaknak 62,5%-a rendelkezik legfeljebb általános iskolai végzettséggel, és a 25 év felettiek alig 1,1%-ának van felsőfokú végzettsége.

A munkanélküliségi ráta ebben a szegregátumban a legmagasabb (64,6%), csakúgy, mint a tartósan munkanélküliek aránya (46,2%).

Ebben a szegregátumban található a legtöbb lakás, összesen 68 db. Ezeknek a fele alacsony komfortfokozatú, illetve 43,9%-a a komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakás kategóriába sorolt. A lakások egyharmada (33,3%) egyszobás.

50. ábra - 1. szegregátum

forrás: KSH 2011-es népszámlálási adatok

2. szegregátum (Búzavirág u. - Huszár P. u. - Csillag u. - Fecske u.)

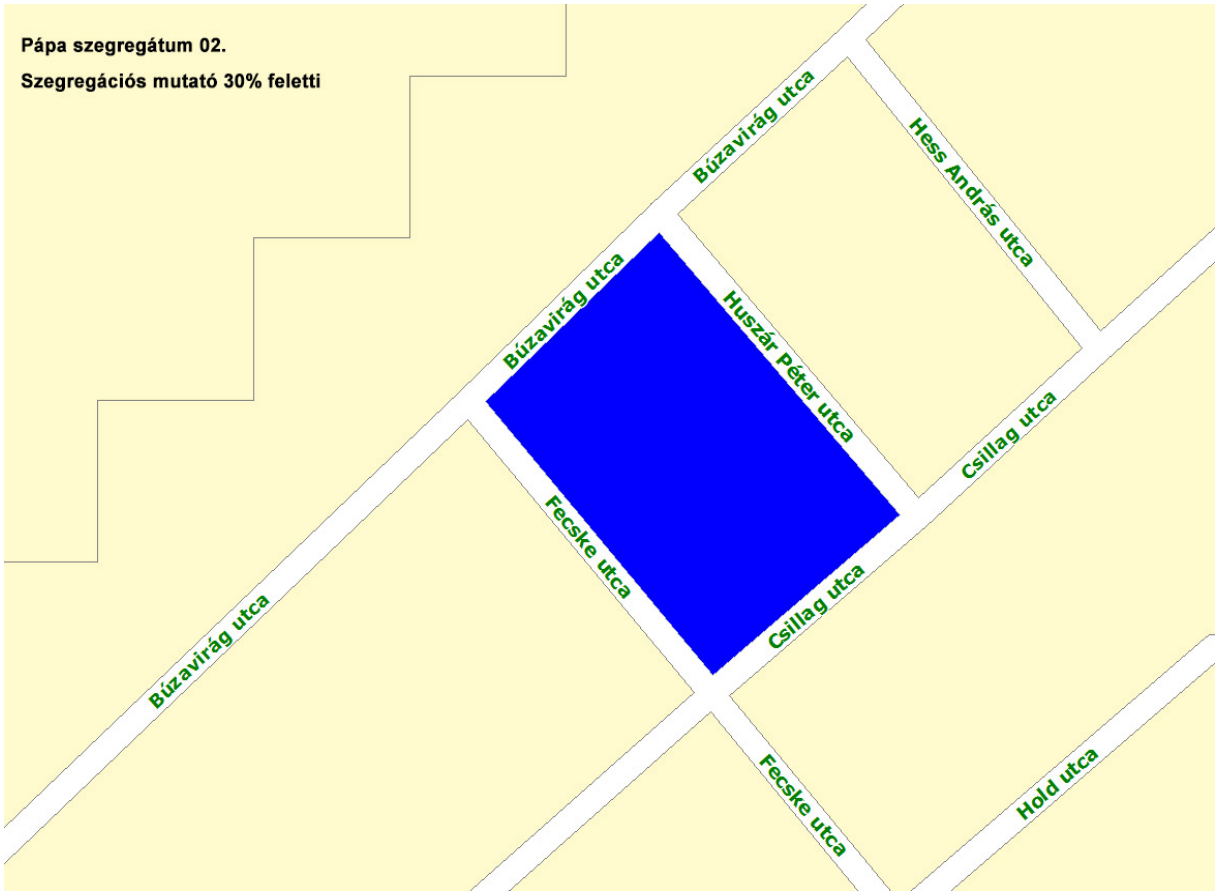
Ennek a szegregátumnak van a legkevesebb lakója, összesen 52 fő. A korosztályok szerinti megoszlás a városi átlaghoz képest eltérően alakul: a 14 éven aluliak aránya (25%) magasabb, a 60 évnél idősebbek (28,8%) és a 15-59 évesek aránya (46,2%) pedig alacsonyabb.

Igazodva a lakosok kis számához, ebben a szegregátumban igen kevés lakás található, összesen 14 db. Ezek egyike sem alacsony komfortfokozatú, illetve egy lakás sem tartozik a komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakás kategóriába.

A gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességen belül 57,1%. A munkanélküliségi ráta 46,2%, a tartósan munkanélküliek aránya 30,8%.

A legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők és rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül 45,8%.

51. ábra - 2. szegregátum

forrás: KSH 2011-es népszámlálási adatok

3. szegregátum (Virág B. u. - Bethlen G. u. - Celli út - Szegfű u.)

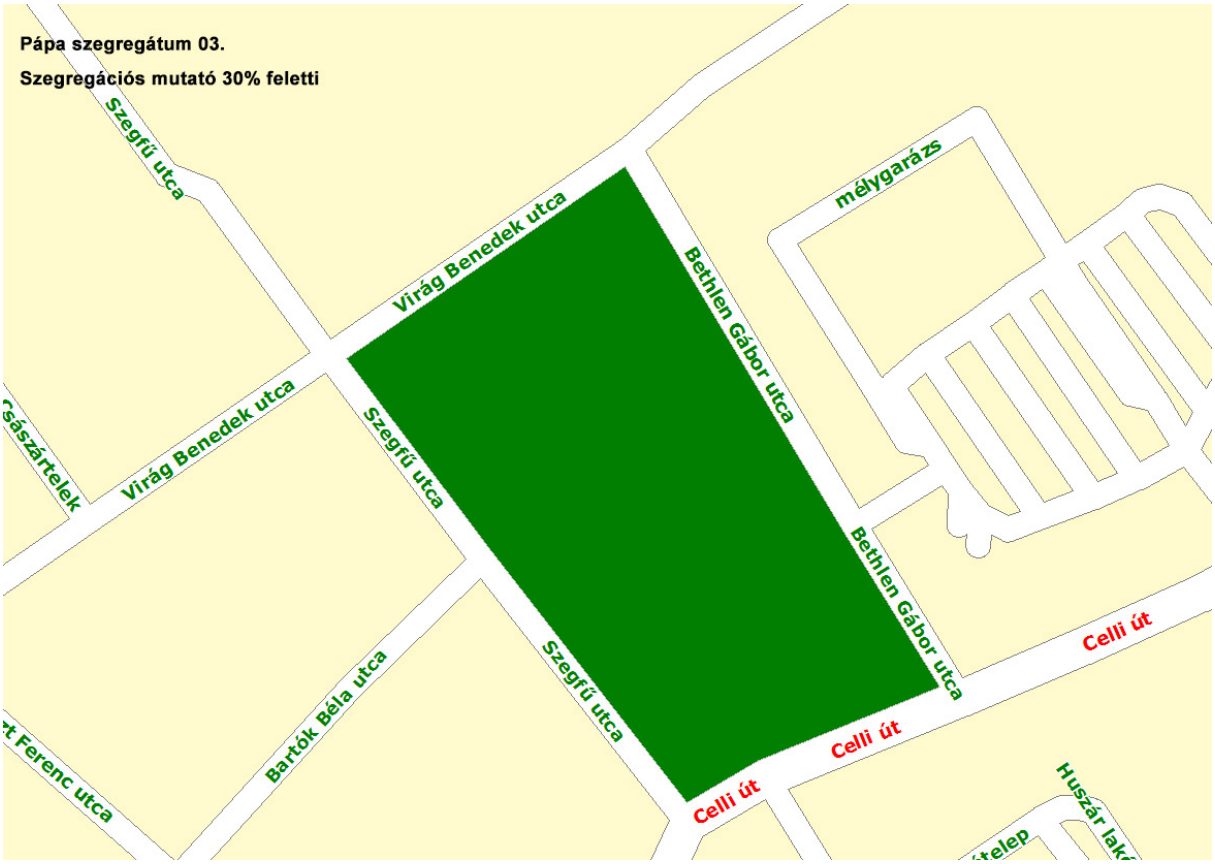
Ebben a szegregátumban 76 lakos lakik. A legtöbben a 15-59 éves korosztályba tartozik (55,3%), ezt követően a 60 évesek vannak a legtöbben (26,3%), míg a 14 éven aluliak aránya 18,4%.

A területen 28 db lakás van. Ebben a szegregátumban a legkisebb az alacsony komfortfokozatú lakások aránya (10,7%), ha azokat a szegregátumokat vizsgáljuk ahol található alacsony komfortfokozatú lakás. A komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakás kategóriába szintén a lakások 10,7% tartozik.

A gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességen belül 64,5%. A munkanélküliségi ráta 44,4%, a tartósan munkanélküliek aránya 37%.

A felsőfokú végzettségűek aránya 8%, míg a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül 38,1%.

52. ábra - 3. szegregátum

forrás: KSH 2011-es népszámlálási adatok

4. szegregátum (Török B. u. - Csatorna u. - Celli út - Vásár u.)

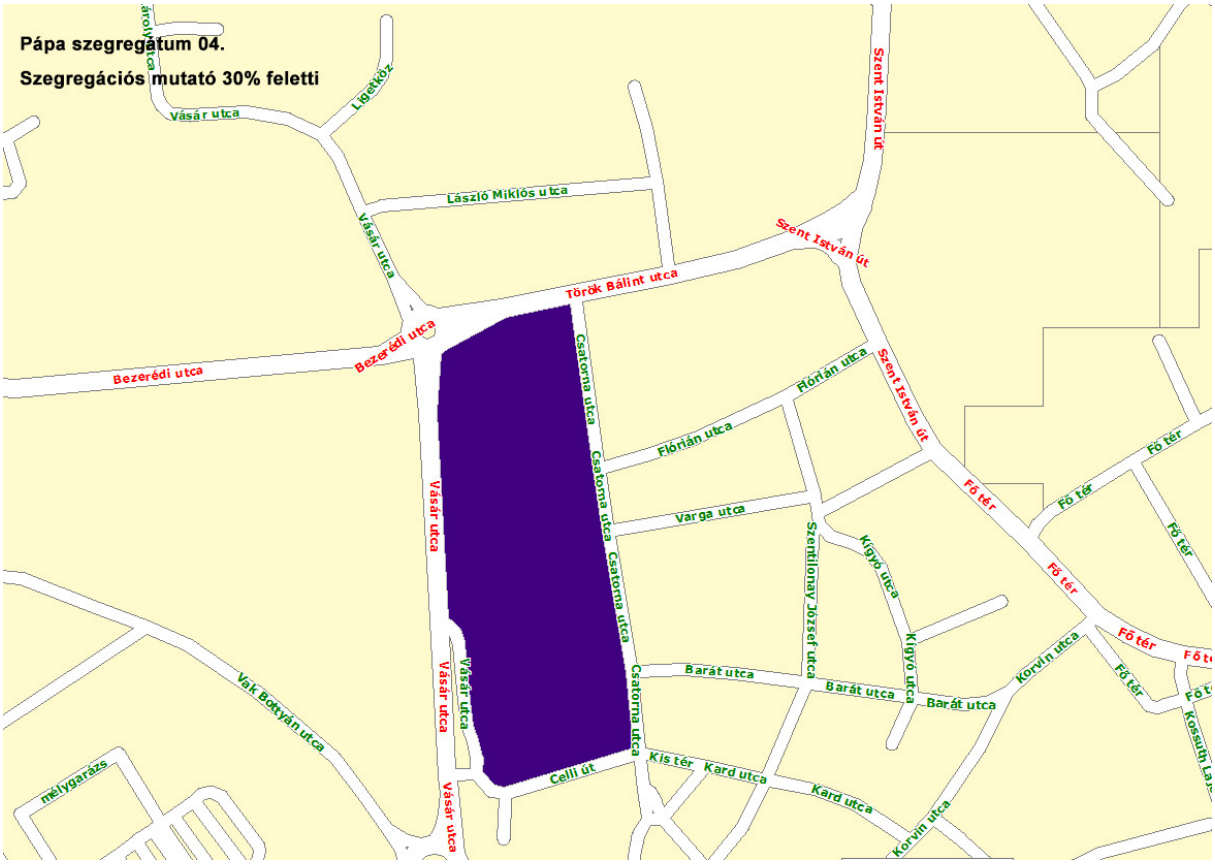
Ebben a szegregátumban 204 lakos lakik, melyek közül a 15-59 éves korosztályba tartozók aránya (54,4%), míg a 60 évesnél idősebbek aránya 16,2%, a 14 éven aluliak aránya pedig 29,4%.

A területen 74 db lakás van, melyek 14,9%-a alacsony komfortfokozattal rendelkezik, míg a komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakás kategóriába a lakások 15,4%-a tartozik. A lakások több mint negyede egyszobás.

A gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességen belül 67,2%. A munkanélküliségi ráta pedig 22,4%, a tartósan munkanélküliek aránya 37%.

A felsőfokú végzettségűek aránya 9,6%, míg a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül 45%.

53. ábra - 4. szegregátum

forrás: KSH 2011-es népszámlálás

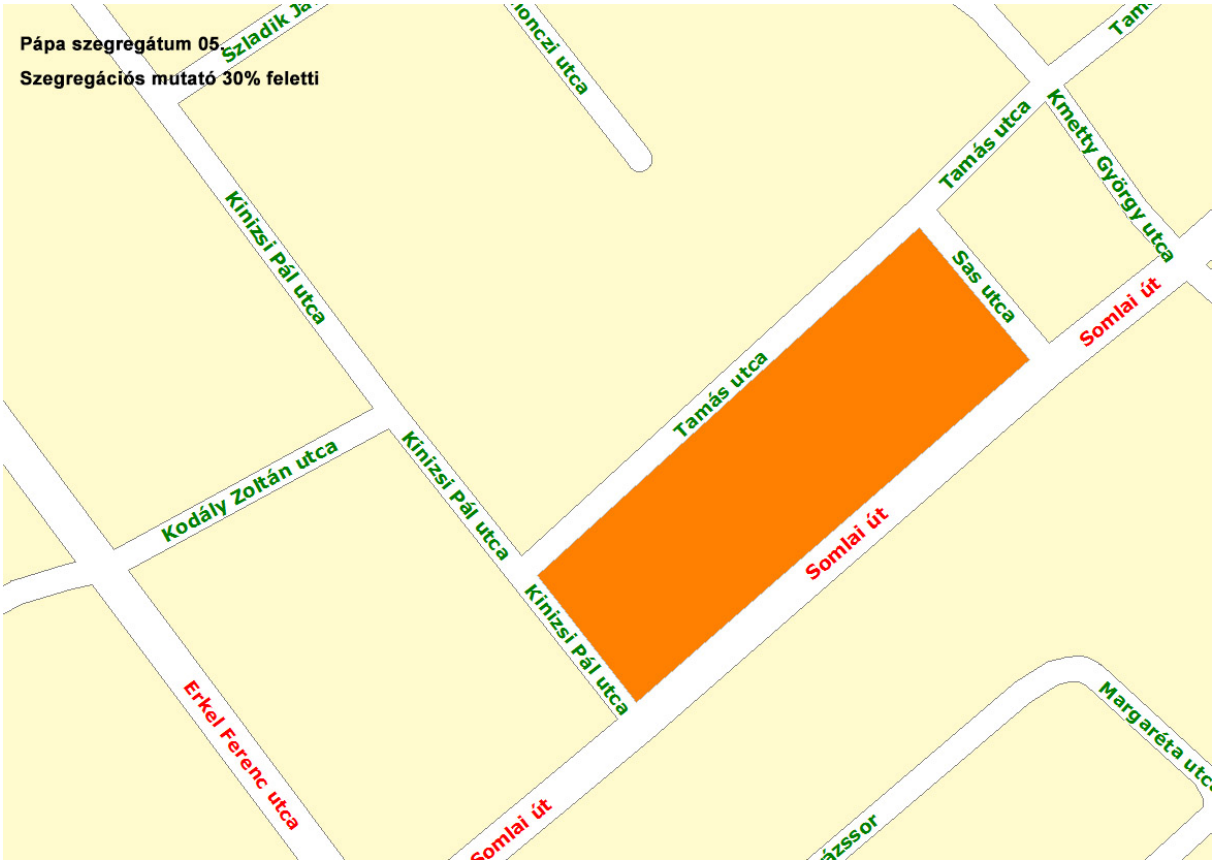
5. szegregátum (Tamás u. - Sas u. - Somlai út - Kinizsi P. u.)

A szegregátumok közül a második legkisebb lakónépességű, hiszen csupán 57 lakója van. A 15-59 éves korosztályba tartozik ennek 57,9%-a, míg a 60 évesnél idősebbek aránya 24,6%, a 14 éven aluliaké pedig 17,5%.

Mindössze 19 db lakás található ezen a részen, melyek 10,5%-a alacsony komfortfokozatú, 11,1%-a pedig komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakás kategóriába tartozik.

A gazdaságilag nem aktív népesség aránya a lakónépességen belül 68,4%. A munkanélküliségre, tartós munkanélküliségre vonatkozóan nincsenek adatok. Ezzel szemben a felsőfokú végzettségűek aránya 10,3%, míg a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül 30,3%.

54. ábra - 5. szegregátum

forrás: KSH 2011-es népszámlálás

Hódoskamajor (Külterület)

Ezen a területen 61 fő lakik. A 15-59 évesek korosztályába a lakosok 59%-a tartozik, a 14 éven aluliak aránya 37,7%, míg a 60 éven felüliek aránya 3,3%.

A lakónépesség 25 évnél idősebb tagjai közül senki sem rendelkezik felsőfokú végzettséggel, míg a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül 83%.

A rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon (15-59 évesek) belül 80,6%. A munkanélküliek aránya 61,1%, a tartósan munkanélküliek aránya 38,9%.

Itt található a legkevesebb lakás, összesen 13 db. Ezek túlnyomó része (84,6%) alacsony komfort fokozatú, illetve 83,%-a komfort nélküli, félkomfortos és szükséglakás kategóriájú. A lakások fele egyszobás.

3.3.3 Egyéb szempontból beavatkozást igénylő területek

Az előző alfejezetekben a városrészek elemzésével a város minden beavatkozást igénylő területe bemutatásra került, egyéb szempontból beavatkozást igénylő területek a városban nem találhatóak.

ÁBRAJEGYZÉK

1. ábra - Az ország jövőképe és fejlesztési célrendszere a NEMZETI FEJLESZTÉS 2030 koncepcióban

2. ábra –Prioritások és fejlesztési tématerületek a NEMZETI FEJLESZTÉS 2030 koncepcióban
3. ábra - A „sikeres város” stratégiájának alapelemei a NEMZETI FEJLESZTÉS 2030 dokumentumban
4. ábra –Pápa várostérsége
5. ábra - Pápa az OTrT szerkezeti tervében
6 ábra - Pápa a VMTrT szerkezeti tervében
7. ábra - A VMTrT korlátozó övezeteinek Pápát érintő lehatárolása
8. ábra - Természetes szaporodás (fogyás)
9. ábra - Vándorlási különbözet mutató 2000-2013 között
10. ábra - Foglalkoztatottak foglalkozási főcsoport szerint Pápán (2011. év)
11. ábra - Regisztrált munkanélküliek száma Pápán 2000-2013 között
12. ábra - Felhasznált segélyek összege Pápán 2009. és 2013. években
13. ábra – Általános iskolai tanulók száma Pápán 2001-2013. között
14. ábra - Egy lakosra jutó bruttó hozzáadott érték (1000 Ft) alakulása 2004-2012. között
15. ábra - Működő mezőgazdasági, erdőgazdálkodási, halászati szektorba tartozó vállalkozások számának alakulása Pápán 2000-2012. között
16. ábra - Működő vállalkozások számának alakulása a feldolgozó- és építőiparban Pápán 2000-2012. között
17. ábra - Működő vállalkozások száma a kereskedelem, (gépjármű)javítás nemzetgazdasági ágban Pápán, 2000-2012. között
18. ábra - Vendégéjszakák számának alakulása Pápán 2000-2013. között
19. ábra - Lakásállomány alakulása Pápán 2000-2013. között
20. ábra - Fenntartott önkormányzati lakásbérlemények aránya a teljes lakásállományon belül (%)
21. ábra - Egy lakosra jutó zöldterület nagysága (m^2)
22. ábra - Vízellátottság fejlődése 2000-2014 között
23. ábra - Vízellátás műszaki hálózati rendszere (vízbázis, hidrogeológia, hálózati rendszer)
24. ábra -Felszín alatti vízbázisok védőidomai
25. ábra - Szennyvízelvezetés fejlődése 2000-2014 között
26. ábra - Szennyvízelvezetés műszaki hálózati rendszere (szennyvízkezelés, hálózati rendszer)
27. ábra -Vízeróziónak kitett terület övezete
28. ábra - Villamosenergia ellátottság változása 2000-2014 között
29. ábra - Pápa villamosenergia ellátásának alapellátó rendszere
30. ábra - Földgáz ellátottság fejlődése 2000-2014 között
31. ábra - Pápa földgázellátásának alapellátó hálózati rendszere
32. ábra - Bartholy – Radics – Bohoczky (2003), A szél energiája Magyarországon
33. ábra - Az évi átlagos szélsebességek [m/s] és az uralkodó szélirányok Magyarországon (2000-2009)
34. ábra - A globálsugárzás (MJ/m2) átlagos évi összege Magyarországon (2000-2009)
35. ábra - Az évi átlagos napfénytartam (óra) Magyarországon az 1971-2000 közötti időszakalapján
36. ábra - Kogutowicz K.Vízimunkálatok Magyarország területén, 1921 (Kogutowicz két ábrája alapján szerk. Hajdú Zoltán)
37. ábra - Megújuló energiaforrások hasznosítására javasolt területek
38. ábra - Magyarország 50 C-nál melegebb hévíz feltárására alkalmas területe Összeállította: Bélteky Lajos, Dr. Kőrössy László Felsőpannon alapján, 1962
39. ábra - Magyarország geotermikus energiahordozó hasznosítási lehetősége
40. ábra –Analóg távbeszélő fővonalak számának alakulása
41. ábra –Mobil távközlés

42. ábra – Kábel tv ellátottság alakulása
43. ábra - A közüzemi szennyvízgyűjtő-hálózatban (közcsatornában) elvezetett összes szennyvíz mennyisége egy lakosra (m^3)
44. ábra - Közműves szennyvíztisztító telepek tervezett kapacitása
45. ábra - Rendszeres hulladékgyűjtésbe bevont lakások aránya(%)
46. ábra - A villámárvíz-veszély mértéke Magyarországon
47. ábra - Pápa városrészei
48. ábra - Városrészek lakónépességének megoszlása
49. ábra - Városrészek lakónépességének kor szerinti megoszlása
50. ábra - 1. szegregátum
51. ábra - 2. szegregátum
52. ábra - 3. szegregátum
53. ábra - 4. szegregátum
54. ábra - 5. Szegregátum

TÁBLÁZATOK JEGYZÉKE

1. táblázat - A VMTrT Pápa területét is érintő övezetei, és az érintett területek nagysága
2. táblázat - Hatályos településszerkezeti terv megállapításai, megvalósult elemei
3. táblázat - Pápa népességszám változása 2001-2011-2013
4. táblázat - Pápa népmozgalmi adatai (2001-2011)
5. táblázat - A népesség korösszetétele Pápán (2001. és 2013.)
6. táblázat - Pápa lakossága iskolai végzettség szerint megyei és országos összehasonlításban (2001, 2011)
7. táblázat - Lakásállomány a 2011-es népszámlálási adatok szerint
8. táblázat - Gróf Esterházy Kórház és Rendelőintézet Szakrendelő osztályai és ellátásai
9. táblázat - Problémák és fejlesztési lehetőségek összefoglalása
10. táblázat - Működő vállalkozások száma alkalmazotti létszám alapján (2012)
11. táblázat - Működő vállalkozások nemzetgazdasági áganként, 2012-ben
12. táblázat - Pápa Város Önkormányzatának 2015. évi költségvetési előirányzata
13. táblázat - Pápa Város Önkormányzatának tulajdonában lévő gazdasági társaságok
14. táblázat - Forgalomszámlálási adatok
15. táblázat - A város erősségei és gyengeségei
16. táblázat - A város lehetőségei és a veszélyek

2. melléklet

PÁPA VÁROS

KULTURÁLIS ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY
MŰVI ÉS RÉGÉSZETI ÉRTÉKVÉDELEM

2017.április hó

KULTURÁLIS ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY
Pápa Város Önkormányzat Polgármesteri Hivatala megrendelésére

Pest Megyei Terület-, Település-, Környezet Tervező és Tanácsadó Kft.
Műterem: 1085 Budapest, VIII. Kőfaragó u. 9.
Telefon: 267-0508, 267-7078, Telefax: 266-7561
E-mail: pestterv@pestterv.hu
Honlap: http://www.pestterv.hu

KÖZREMŰKÖDŐK:

Örökségvédelmi hatástanulmány művi és régészeti értékvédelem:

Kaló Judit (Archigeo Bt)	Okl. építészmérnök, műemlékvédelmi szakmérnök, Építészeti és műemlékvédelmi szakértő, műemléki dokumentálás É/1 01-1470, SZÉSZ-1 01-1470, SZÉS5 01-1470, 21-0162
Makkai Krisztina (PESTTERV Kft)	Településmérnök, Városépítési- Városgazdasági szakmérnök TT 01-4921
Péterváry-Szanyi Brigitta (Gróf Esterházy Károly Múzeum)	régész: oklevélszám: PT J001615
Zimborán Gábor	régész: szakértői nyilvántartási szám: UTMC4V
Dr. Nagy-L. István (Gróf Esterházy Károly Múzeum)	történész

A dokumentációt összeállította:
Makkai Krisztina

PROJEKT VEZETŐ: Károlyi János

ÜGYVEZETŐ IGAZGATÓ: Schuchmann Péter

TARTALOMJEGYZÉK

1.Vizsgálat 4
1.1. Művi és régészeti értékek védelme, örökségvédelem 4
1.2. Pápa Város Történeti leírása, (a történeti település- és tájszerkezet alakulása, a történeti településmag) 4
1.3. Pápa Város régészeti örökségének felmérése (*terepbejárás*) 10
1.4. Pápa Város védett műemléki értékeinek értékleltára 10
(*műemléki értékek felmérése, települési értékleltár felvétele szemrevételezéssel*) 10
1.4.1. Világörökség és világörökségi várományos helyszín és terület 10
1.4.2. Országos építészeti örökség elemei (Műemlékek értékleltára) 10
1.4.3. A védetté nyilvánított régészeti lelőhelyek és nyilvántartott régészeti lelőhelyek 17
1.5. A helyi építészeti örökség települési értékleltára 24
(a helyi építészeti örökség országos és helyi védelemre méltó elemeinek bemutatása) 24
1.5.1. Településszerkezet bemutatása 24
(jellemző területhasználat és területi állapot a kulturális örökség összefüggésrendszerében) 24
1.5.2. Telekstruktúra és az utcavonal-vezetés bemutatása 26
1.5.3. Településkép és utcaképek, utcaképrészletek bemutatása 30
1.5.3. Egyéb Településkarakter elemeinek bemutatása 39
(telekszerkezet és telekhasználat, beépítési mód és épülettípusok) 39
1.5.4. Építményrészlet, jellemző anyaghasználat, tömegformálás, homlokzati kialakítás 44
1.5.5. Táj- és kertépítészeti alkotás, egyedi tájérték, növényzet bemutatása 45
1.5.6. Jellemző szobrok, képzőművészeti alkotások, utcabútor bemutatása 47
1.5.7. Helyi örökségi értékek felsorolása és elemzése (hatályos és javasolt helyi védelem) 51
2. Változtatási szándékok hatáselemzése (a településfejlesztési koncepció és településrendezési eszközök készítéséhez szükséges részletezettséggel) 61
2.1. A települési értékleltárban szereplő elemek vonatkozásában releváns rövid és középtávon tervezett változások ismertetése 66
2.1.1. Településhálózat, tájhasználat, településszerkezet, területhasználat, infrastruktúrális változás- bemutatása 66
2.1.2. Műemléki értékek középtávon tervezett a települési értékleltárban szerepeltetett létesítmények megjelenését érintő beavatkozások megnevezése és rövid ismertetése. 68
3. A változások hatásai 70
3.1. A változások hatásai a régészeti örökségre 70
3.2. A változások hatásai a történeti településre, település- és tájszerkezetre 71
3.3. A változások hatásai a települési értékleltárban szereplő műemléki értékekre 71
3.4. régészeti emlékek, műemléki értékek feltárhatóságának, megmaradásának, elfedésének, bemutathatóságának vagy pusztulásának lehetőségei 72
3.5. A műemlékek megújulásának és fenntarthatóságának gazdasági lehetőségei 75
3.6.A környezeti terhelések és az épített örökség műszaki állapotának összefüggései 75
3.7. A folyamatok iránya, visszafordíthatósága 76
3.8. A kárenyhítés lehetősége, költsége, illetve ellentételezésének lehetőségei 76
4. Értékvédelmi terv 77
4.1. Az értékleltárban szerepeltetett értékek megőrzését biztosító szempontok és követelmények 77
4.2. Az önkormányzati feladatok meghatározása 77
5. Összefoglaló 79
6. Nyilatkozat 80
7. Vonatkozó hatályos jogszabályok 81
8. Mellékletek 82
1. számú melléklet: Műemléki értékek értékleltára 82
2. számú melléklet: Hatályos helyi védelem elemeinak értékleltára 82
3. számú melléklet: Javasolt helyi védelem elemeinek értékleltára 82
4. számú melléklet: Vizsgált régészeti lelőhelyek leírása és értékleltára 82
5. számú melléklet: Örökségvédelmi tervlap M=60.000 82
6. számú melléklet: Pápa Város birtoklástörténete 83
7. számú melléklet: Szakirodalmi adatok, tervezéstörténet 84

1.Vizsgálat

1.1. Művi és régészeti értékek védelme, örökségvédelem

Jelen tanulmány Pápa Város településfejlesztési koncepciójának, településrendezési eszközeinek, arculati kézikönyvének és településképvédelmi rendelete alátámasztó elemeként Pápa város közigazgatási területére készül.
A tanulmányt a 496/2016. (XII. 28.) Korm. Rendelet 12. mellékletében foglalt tartalmi követelményeknek megfelelően készítettük el, kiegészítve a 496/2016. (XII. 28.) Korm. Rendelet 13. melléklete szerinti régészeti és műemléki örökség tárgykörével foglalkozó tartalmi elemekkel. A felhasznált adatok a 2016. decemberében a Forster Központtól érkezett adatszolgáltatásra és a hatályos településrendezési terv adataira alapulnak, azokkal szoros összefüggésben vannak. A városra 2009-ben készült örökségvédelmi hatástanulmány és a hatályos értékvédelmi rendelet szándékait figyelembe vettük.

A tanulmány művi értékvédelmi vonatkozású részeit Kaló Judit Okl. építészmérnök, műemlékvédelmi szakmérnök, Építészeti és műemlékvédelmi szakértő készítette és aktívan közreműködött a helyi értékleltár véglegesítésében is.

A tanulmány régészeti vonatkozású részei Péterváry-Szanyi Brigitta régész bevonásával készültek.
Fontos megjegyezni, hogy a régészeti lelőhelyekre vonatkozó adatok csak a készítés időpontjában rendelkezésre álló kutatási adatokat tükrözik. Újabb régészeti jelenség, lelőhely esetleges előfordulása nem kizárható, mely új helyzeteket eredményezhet.

1.2. Pápa Város Történeti leírása, (a történeti település- és tájszerkezet alakulása, a történeti településmag)

A fejezet alapját a 2009 évi Örökségvédelmi hatástanulmány Pápa történelmi Belváros és Alsóváros című dokumentáció vonatkozó fejezete képezi.(Winkler Építész Tervező-Kutató BT.)

Kezdetektől a 15. század végéig

A Belváros és Alsóváros területén biztosan létezett két település (Pápa és Zsemlér), és felételezhető másik két falu (Ozorsuka/Udvarsoka és Bellérszeg). Pápa első írásos említése 1225-ből származik.[1] A település eredete a 11. századra nyúlik vissza, feltételezhetően egy – ma ismeretlen helyen álló – korai földvár köré szerveződött királyi udvarnokispánság révén. Ehhez tartozott számos környékbeli falu.

Pápa területe a mai Fő térre, illetve a Fő utca első száz méterére terjedt ki. A település egyutcás faluként a mai Fő utcától északi irányban a középkori templom mellett a mai Várkastélynak helyet adó domb irányában haladt. Pontos kiterjedését északi irányban nem ismerjük. A Dömölk felől érkező út a mai Korvin utca vonalában csatlakozott a falu főutcájához. A Korvin utca már ekkor lakott volt, kiterjedése ekkor nyugati irányban ismeretlen.

Zsemlér a mai Anna tér területén feküdt. Kőtemploma körül több utcából állt. Utcaszerkezete feltehetően hatott a mai településszerkezetre.

[1] Az 1061-es említés Pápa városára történő vonatkoztatása kétséges.

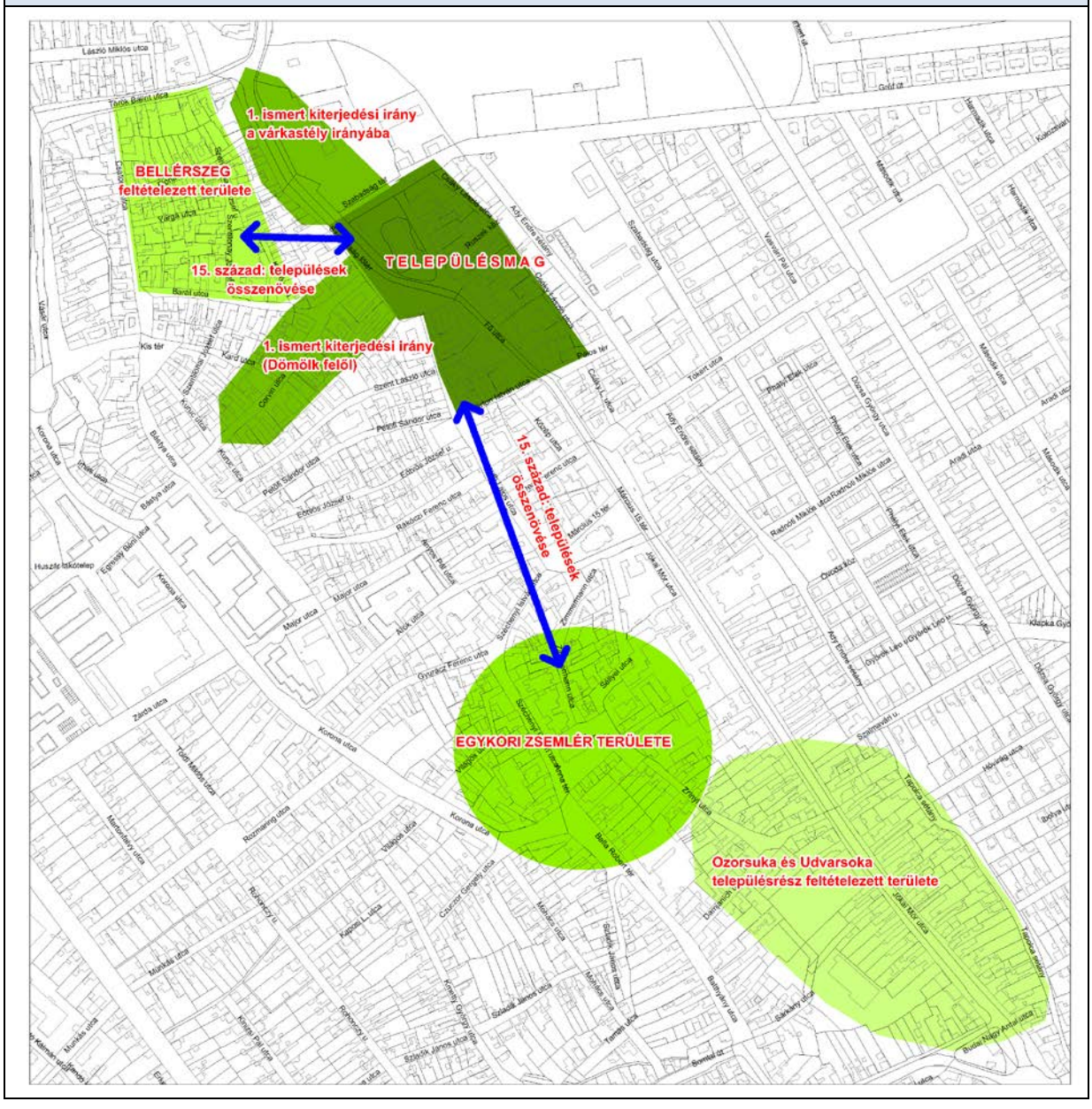
Bellérszeg lokalizálása nem egyértelmű. Feltételezhetően a Barát utca - Csatorna utca – Török Bálint utca által határoltan feküdt. Templomának helyét nem ismerjük, de feltehető, hogy a mai ferences templom és rendház helyén állt.

Ozorsuka és Udvarsoka falvak helye és területe bizonytalan. Feltételezhetően Zsemlér és Hódoska között a Tapolca két partján állhatott. Ezért helyét a mai településszerkezetben a vizsgált területet tekintve a Tapolca sétány és az Anna tér között kell keresnünk. Később talán Zsemlérbe olvadt.

A 15. században a városiasodó Pápa és Bellérszeg a növekedésnek köszönhetően feltehetően összeért. Ezen században került sor a Zsemlér és Pápa közötti terület betelepítésére. A mai Kossuth utcára merőleges négy utca (Szent László utca, Petőfi Sándor utca, Eötvös József utca, Rákóczi Ferenc utca) ekkor kerül beépítésre. Feltehetően déli irányban a Major utca irányában ekkor még állt legalább egy, de talán két utca, amely a 16. században megszűnt.

A 15. században (feltehetően 1408 és 1432 között) került sor a mai Várkastély helyén álló első ismert vár felépítésére. Ez módosította Pápa mezőváros Fő utcájának irányát nyugati irányban.

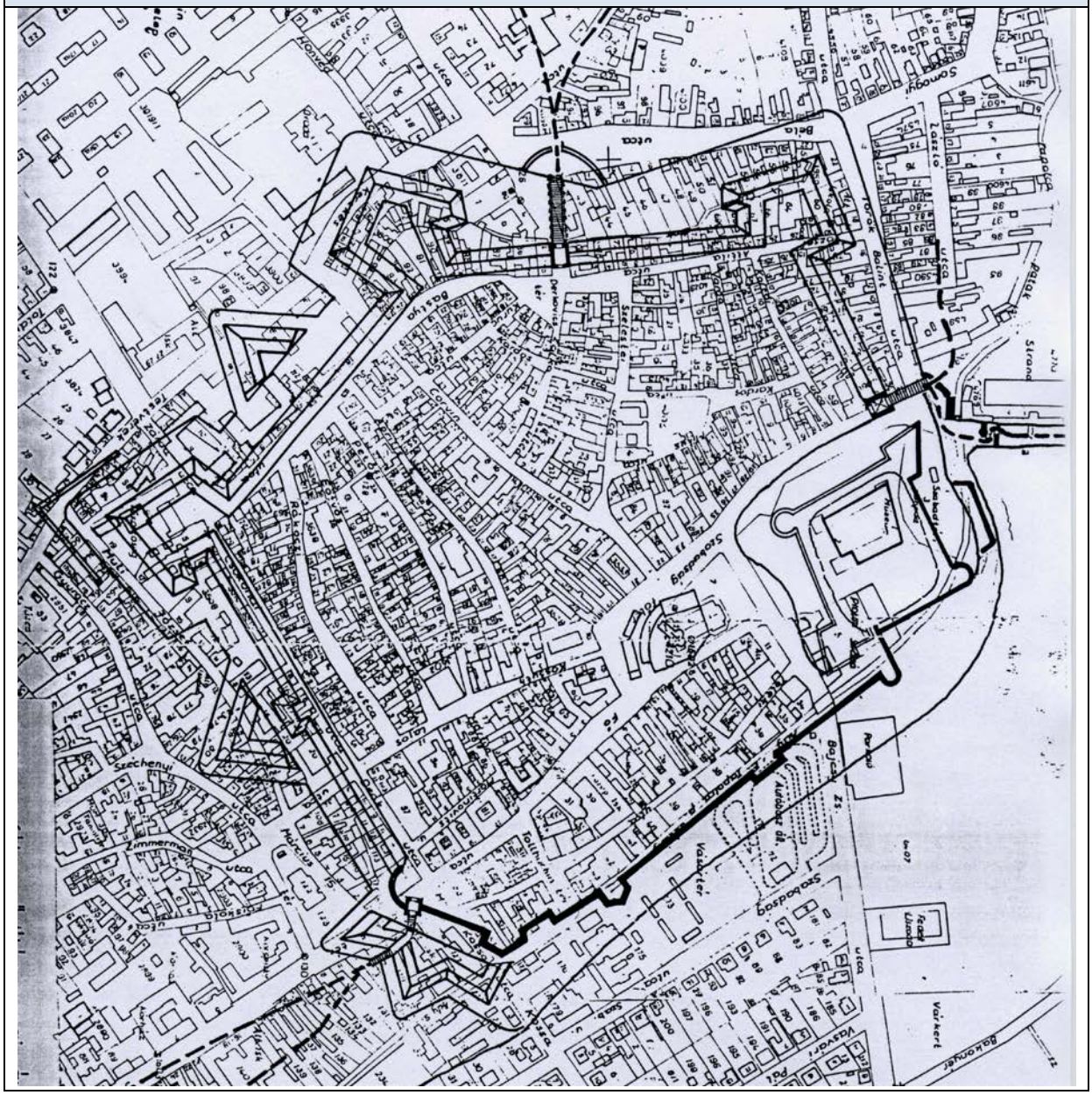
Pápa kialakulásának folyamata a település növekedési irányainak bemutatásával.

A pápai erődváros kiépítésének hatása a településszerkezetre

A fenyegető török veszély miatt szükségessé vált a város megerődítésére, amelyet Martonfalvai Imre végzett el. Korábban is lehetett a városnak egy gyenge palánkja, amelynek helyéről nincs adatunk. Martonfalvai az erődítéssel együtt városrendezést is végrehajtott. A falak nyomvonalán kívül eső részeket lebontatta, a terepet elegyengette. Ekkoriban néptelenedett el Zsemlér, és Bellérszeg falakon kívül eső része. A belváros máig ezt a településszerkezetet hordozza.
A 16-17. században a lakott hely az erőd vonalán belülre szorult, azon kívül majorok alakultak ki, egyik (Alsó-Major) a belváros terület déli részén.

Az erőd vonala:

Pápa bővülése a 18-19. században

A *Belváros és Alsóváros* területe a 18. században teljes egészében beépült. A városfalon kívül kialakult Alsó-Major 18. században lakóterületté vált, amely 1730-tól 1842-ig a belvárostól jogilag független településként létezett.

A városfalak palánkjai a háborúk elmúltával a gondozás elmaradása miatt leomlottak, lassanként megszűntek. Kezdetben a sáncokon kerteket műveltek, de a 18. század végére ez is lakóterület lett. A településszerkezetben ez változást nem hozott, mert az egykori sáncokon keresztül nem folytatódott a meglévő utcák építése, hanem a városfalakon kívül az árkok feltöltésein, vagy azon kívül utakat alakítottak ki. Ez ma a Török Bálint utca – Korona utca – Árok utca vonala.

A 18. század közepén épült át a reneszánsz alapokon álló (belső-) vár barokk kastéllyá, de ez a településszerkezet módosulását nem okozta. A mai városkép kialakulásában nagyon fontos a 18. században a barokk főtér kialakítása. Ez tudatos koncepció alapján történt. A gótikus templomot elbontották, és a tér szerkezetébe illeszkedően építették meg az új katolikus templomot. A *Belváros és Alsóváros* területét tekintve a 19. században a település szerkezete nem változott.

Pápa történeti központja a 19. században

Pápa településképe, szerkezetének főbb jellegzetességei a 19. században – ha kisebb mértékben is – tovább alakultak, fejlődtek. Ez időben a belváros utcái és terei részben átépültek, **a városszerkezet hagyományos, hármas tagolódása elhalványult és a történeti fertályok újabb negyedekkel egészültek ki.** A történeti városmagon belül a leglátványosabb esemény a Fő tér, Fő utca fokozatos átépülése és a Kossuth Lajos utca gyors városiasodása volt.

A Fő utca és a Fő tér egyemeletes, zártsorú beépítése már a barokk idején kialakult: a 19. század legvégén az épületek egy részét további emelettel toldották meg: az új középületek közül pedig nem egy már eleve háromszintesre épült.
A **Kossuth Lajos** utca gyors átépülését korábbi rendeltetésének változása okozta. A Fő térhez boltozatos kapuszínnel kapcsolódó, észak-déli tengelyű utca korábban a tőle nyugatra eső mezőváros szélső, falusias utácskája volt. Gyors átépítése az **1870-es évek neoreneszánsz modorában indult**. A tornyokkal, kupolákkal hangsúlyozott épületsarkokból jellegzetes kapumotívumokat alakítottak ki: a függőleges sarokelemek emellett jól érzékeltették a városi tér mélységét, sokirányú kiterjedését és gazdagságát.
Különösen szerencsésnek mondható a főposta és a vele szemben álló sarokház alkotta városépítészeti "kapuzat", mely lényegében az Esterházy püspök által építtetett kéttornyú plébániatemplom karakteres motívumának ellenpontjává vált. **Mindez a késő historizmus és a szecesszió városépítészeti stílusára volt jellemző.** E korból származik a Csáky utca sarkán álló Fenyvesi-villa is, melynek saroktornya a kastély-plébániatemplom együttesét gazdagítja.

Összefoglalva: Pápa építészeti fejlődésére a 19. században a folyamosság volt a jellemző. A város fejlődése e korban is harmonikusan zajlott. Ugyanakkor több helyen a korábbiaknál jóval nagyobb épületek, épületegyüttesek jöttek létre (Fő tér, 16. kétemeletes késő historizáló ház az egyemeletes árkádos ház átépítésével és meghosszabbításával, Március 15. tér 13-14. “Nátus” az épület hosszának megkettőzésével majd egy második emelet ráépítésével). Gerő László több ízben javasolta ezeknek az épületeknek (pl. Fenyves villa) bontását. Megítélésünk szerint ezek a házak az elmúlt száz évben a városkép megszokott motívumaivá váltak, megváltoztatásukra, „kijavításukra” nincs szükség.

A történeti Belváros és Alsóváros a 20. században

A városszerkezet szempontjából döntő jelentőségű volt az egykori sétatér – ma Március 15. tér – városi térré történő kiépítése. A folyamat már a 19. század során megindult, de a tér végső formáját csak a 20. század első harmadában nyerte el.

A Március 15. tér területe igen sokáig a nyugat-európai városokra jellemző "glacis" – az erődített belváros és a külvárosok közötti, stratégiai okokból beépítetlenül hagyott, füvesített terület – szerepét töltötte be. Amikor 1857-ben sétatérré alakították át, még csak keleti oldalán álltak jelentősebb épületek. Az 1881-ben épített kőszínház két hosszoldalával párhuzamos térfalak csak 1910 körül kapták meg végleges formájukat. Kétségtelen, hogy a színház lebontásával megváltozott a tér hangulata, mely azonban az új református templom megépítésével a korábbinál is látványosabbá vált. A templom kettős tornya ugyanis teljessé tette a meglévő térkompozíciót, melynek korábbi, fő elemei a tér 1. számú épületének saroktornya és a híres református kollégium – ma iskola – északi homlokzatának hatalmas pilonjai voltak. A sétatér ilyen jellegű kialakítása azonban városszerkezetileg is meghatározó tett volt, hiszen kiépítésével szerves egységbe ötvöződött a Belváros az Alsóvárossal. Emellett Alsóváros összeépülése a történeti Belvárossal a városkép szempontjából is gazdagodással járt.

A két világháború között kevés ház épült, egy részük a késő historizmus (Rendőrség, Széchenyi utca 18. sz. – Zimmermann utca 11. sz.), később a korai modern stílusában (Kossuth Lajos utca 14. sz. lakóház). A két világháború közötti korszak jelentős változást a városszerkezetben nem hozott. A historizmus késői stílusában emelt házak érzékenyebben kezelték környezetüket, ma már harmonikusan beolvadnak a városképbe (Celli út 2. sz.).A korai modern jegyeit viselő társasházak a történeti tömbökben: gyakran zavaróan nagynak bizonyultak (Kossuth Lajos utca 14. számú kétemeletes ház. Utóbbi épületet 2000-ben átépítették.

A második világháború során a várost több légitámadás sújtotta. Néhány fontos „kulcsépület” a Fő téren bombatalálatot kapott, bontásokra is sor került. Új épületek csupán az 1950-es évek legelejétől keletkeztek. Az új épületeknek a háborús hézagtelkeken, néhány értéktelennek vélt épület bontásával (Fő utca– Mándi Márton István utcasarok), „belvárosi lakótelepek” számára pedig az egykori bástyákat övező első, értéktelennek ítélt házsorok bontásával adtak helyet (Major utcai lakótelep, Bástya utcai lakótelep). Ezek az épületek a kor városépítészeti stílusának megfelelően laza, keretes beépítést mutatnak, a városszerkezet történeti jellegét gyöngítik, de döntő változást ezek sem okoztak a városszerkezetben.

Összefoglalva: az 1950-es évek kétemeletes “szocreál” épületei a bástyák melletti elavult és jelentéktelen beépítések helyén keletkeztek, legtöbbször nem rontott, sőt esetenként a történeti beépítés “keretezésével” kedvező módon javították is a városképet. Az 1950-es évek lakótelepei azonban megoldatlan problémákat is okoztak, esetükben főleg a meglévő történeti városszerkezethez való esetleges csatlakozásuk zavaró.

Az 1960-as években néhány kevésbé sikeres ház is épült. A Fő tér 23. számú háromszintes épület lapostetős tömege túlontúl magasnak bizonyult a Fő téri emeletes házak sorában. A Fő utca 24. számú ház nem csupán nagyobb magasságával és idegen építészeti motívumaival zavarta meg a városképet: nagy hibája, hogy egy nézetre komponálták, így a Fő utcára néző tűzfalai idegenül hatnak a városképben. Ebben az időben épült a Fő utca 25-29. számú lakóépület is. Bár hagyományos építési technológiával kivitelezték, sematikus homlokzata semmiben nem különbözik az ebben az időben emelt típus lakótelepi házak megjelenésétől.
Az illeszkedés igényének teljes hiánya más beépítéseknél is problémát okozott. A Fő utca 24. sz. többszintes sarokház tömör Fő utcai homlokzata: az épület derékszögű alaprajza nem ért hozzá a szomszédos, a Fő utcára hegyes szögben futó telekhatárhoz. A Kossuth Lajos utca 13. számú ház nem csak szabadonálló beépítésével zavarta meg a hagyományos pápai promenád képét, hanem anyagaiban is idegen történeti környezetétől. A városházát lábakra függesztett vasbeton dobozzal bővítették. A Deák Ferenc utca 8. sz. mozi alumíniumburkolata mögött nyeregtetős hagyományos ház rejtőzködik.

A szabadonálló beépítés (Ányos Pál utcai sávház) új „utcákat” és „térségeket” (Kossuth Lajos utcai 13. sz. ÁFÉSZ Áruház) eredményezett, melyek a városszerkezetet is megzavarták. Ezeken a hiányosságokon a későbbiekben igyekeztek segíteni.

Születtek jobb beépítések is (Mándi Márton utca 5. sz. – Fő utca 16. sz. sarokház): utóbbi épület az utcai homlokzat fogazásával igyekezett a ferde beépítési vonalhoz igazodni. (Ezt a szerkezeti megoldást a későbbi tervezés folyamán igyekeztük elkerülni és a ferde utcavonalat ferde beépítési síkkal követni.)
Az 1975 utáni idők beépítései már szinte minden esetben figyelemmel voltak a kialakult városszerkezetre és a beépítés jellegzetességeit is figyelembe vették (Posta bővítés, Major utca 2–8. sz.). Megfelelő „kapumotívum” jött létre a Mándi Márton István utca és a Fő utca kereszteződésében (Kár, hogy a sarokházak építészeti megformálása messze a történeti környezet színvonala alatt maradt). Ugyancsak kettős „ikerépülettel” hangsúlyoztuk a város délkeleti kapuját (Tókert utca–Ady Endre sétány kereszteződése). A keleti földbástyákra felkúszó, jellegzetes beépítésű, de rossz állagú házakat új, „átjáró” házakra cseréltük. Az 1975 utáni években jelentős szerkezeti változás a városszerkezetben nem történt.

Az első tervfázisban még követelmény volt a Belváros területén a házgyári technológia alkalmazása. A ma emelt hagyományos kivitelezésű épületek rugalmasabban tudják szolgálni a történeti belváros érdekeit. Kezdettől fogva igyekeztek utat engedni a kortárs építészeti törekvéseknek. Az épületek formai kialakításába csak olyan mértékben szóltak bele, amennyire azt a városképbe való illeszkedés megkövetelte. A historizálás helyett a modern megformálásra biztatták az építészeket (Rákóczi Ferenc utca 11. – Eötvös József utca 10. bútoráruház; Református kollégium Szent László utca felé történt bővítése).
A városépítészeti elképzelések pontos betartását minden esetben szigorúan megkövetelték. Ilyen döntés például a belváros határán új “kapuk” létesítése. A védett városmag keleti oldalán a Fő utca 11-13. ill. a 15. számú új épületek formálnak hangsúlyos épületpárt. Hasonló városképi célokat szolgál a Tókert utca és Ady Endre sétány sarkán épülő két sarokház.

A közlekedéssel kapcsolatos műszaki megoldások is változtak. Ezek mindenek előtt a városon átmenő közlekedési úttal kapcsolatos döntéseket befolyásolták. A rekonstrukciós terv készítésekor még a városon átvezető főközlekedési út megtartását erőltették, igaz, megpróbáltak ennek az útnak a korábbinál jobb nyomvonalat keresni. A tervezés folyamán sikerült meggyőzni Pápa vezetőit, hogy a belvároson áthaladó országos jelentőségű út korszerűsítése a történeti szerkezet sérülése nélkül aligha végrehajtható. Több ütemben megvalósítható, új fejlesztési stratégiát ajánlottak. Ennek megfelelően előbb a teherforgalomnak a Belváros területéről történő fokozatos kivonását szerveztük meg, majd megindult a tervezés során ajánlott, a várost nyugatról elkerülő új út építése.
A tervezés sikerének tekintették, hogy a történeti beépítést tehermentesítő belső körút csupán lényegtelen bontással valósult meg. A közlekedés megcsendesítését segítette, hogy a lakott területeken időközben 50 km/órára mérsékelték a megengedett legnagyobb haladási sebességet. A történeti utcák forgalmát úgy szervezték meg, hogy az a lassú, de folyamatos haladást biztosítsa. E célból különösen gondosan építették ki az új közlekedési csomópontokat. Utcaszélesítésre szinte sehol nem került sor.
Az álló gépkocsik elhelyezését az új épületeknél az előírásoknak megfelelően csak az építési telken belül engedik meg. A meglévő régi épületek helyreállítása során jelentkező megnövekedett parkolási igény kielégítésére ellenben a történeti beépítéshez közvetlenül csatlakozó területeket is igénybe lehet venni.
Napjainkban egyre nagyobb területeket ad át a város a gyalogos közlekedésnek. A gyalogos területek rendszerébe a történeti nyomvonalon haladó “közléket” – a 15 – 16. században kialakult keskeny közök összefüggő rendszere – is bevonták. A Kossuth Lajos utca ma már csupán gyalogos közlekedésre szolgál. A hosszú kelet-nyugati utcák lépésről lépésre új, vegyes forgalomra alkalmas, hagyományos kő burkolatot kapnak. Már a Fő tér és Fő utca rendezése ismegtörtént . A Fő tér és Fő utca forgalmát a várost nyugatról elkerülő új út kiépítése fogadta be.

1.3. Pápa Város régészeti örökségének felmérése (*terepbejárás*)

Pápa közigazgatási területén a Forster Központ adatszolgáltatása alapján összesen 86 darab, a közhiteles nyilvántartásban szereplő lelőhelyről van adat. Ezek a tanulmány vizsgálati részében terepbejárás során bejárásra kerültek, egyetlen kivétellel (**8925 Sávoly I.**), mely az útviszonyok és a növényzet miatt nem megközelíthető volt. A lelőhelyek többsége beépített területen helyezkedett el, ezek tartós fedettség miatt bejárásra nem voltak alkalmasak, így ezekről újabb információt nem tudtunk gyűjteni. Jelenlegi állapotukat ledokumentáltuk. A mezőgazdasági művelés alatt álló területeken a lelőhelyek helyszíne legtöbb esetben egyértelműen azonosítható volt. Ezeken a területeken a bejárásokat változó eredményességgel tudtuk elvégezni. Ahol a terület szántott, illetve bevetett volt, jó megfigyelési viszonyok között, több adatot tudtunk gyűjteni a lelőhelyekről. Ahol azonban téli takarmány vagy lucerna volt a területen, illetve legelőként volt hasznosítva, gyenge megfigyelési viszonyok közt dolgoztunk. A zártkertek területén nem tudtuk a vizsgálatot elvégezni. Az erdővel, bozóttal borított területeken csupán a terepviszonyokat tudtuk megfigyelni, leletek gyűjtésére nem volt lehetőség.
A 2006 előtt azonosított lelőhelyek esetében szinte mindegyik több lehatárolással szerepel a térinformatikai adatszolgáltatásban, melyek nagyrészt átfedésben vannak. Ezen mind az MRT 4. kötetében, mind a 2005. évi revízió során megállapított kiterjedéseket jelölik.

1.4. Pápa Város védett műemléki értékeinek értékleltára (*műemléki értékek felmérése, települési értékleltár felvétele szemrevételezéssel*)

1.4.1. Világörökség és világörökségi várományos helyszín és terület

Pápa város területe nem érintett az Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény (OTrT) 3/6. melléklet szerint a világörökségi és világörökségi várományos terület által. Továbbá a város nem szerepel a magyar Világörökségi Várományos Helyszínek Jegyzékében sem.

1.4.2. Országos építészeti örökség elemei (Műemlékek értékleltára)

Szakirodalmi adatok, levéltári dokumentumok, rendelkezésre álló tudományos közlések képezik a tanulmány alapját.

(A műemléki védelem alatt álló épületek értékleltárát a tanulmány 1. számú melléklete tartalmazza.)

A 2001. évi LXIV. Kulturális Örökségről szóló törvény (továbbiakban Kötv.) alapján a Forster Központ közhiteles örökségvédelmi nyilvántartásában szereplő Műemlékek							
s.sz.	**törzsszám**	**azonosító**	**cím**	**név**	**bírság kategória**	**v-ügyirat**	**hrsz**
1.	4879	18172	Kígyó utca	kolostor	I.	1600-17/1951. KM, 22509/1958. ÉM 120344/1958. MM	4005/2
2.	4879	12646	Barát u. 1.	Ferences templom	I.	1600-17/1951. KM, 22509/1958. ÉM 120344/1958. MM	4004
3.	4879	12647	Barát u. 1.	Zárda	I.	1600-17/1951. KM	4005/1
4.	10815	15604	Veszprémi út	falazott kerítés	III.		1826
5.	10815	15605	Veszprémi út	egyházi ravatalozó maradványai	III.		1826
6.	10815	15606	Veszprémi út	sírkövek	III.		1826
7.	4808	10148	Celli út 8.	ún "Szepauer-ház"	III.		3930/1, 3930/2

A 2001. évi LXIV. Kulturális Örökségről szóló törvény (továbbiakban Kötv.) alapján a Forster Központ közhiteles örökségvédelmi nyilvántartásában szereplő Műemlékek							
s.sz.	**törzsszám**	**azonosító**	**cím**	**név**	**bírság kategória**	**v-ügyirat**	**hrsz**
8.	4809	10230	CSINGERI MALOM, Öreghegy	Csingeri malom	II.	1600-17/1951. KM, 22509/1958. ÉM 120344/1958. MM, 14297/1960. ÉM[-MM]	21233
9.	4811	10150	Fő tér	Rk. plébánia-templom	I.	1620-58-19/1950. VKM, 1600-17/1951. KM, 22509/1958. ÉM 120344/1958. MM	9
10.	4812	10152	Főtér 1.	v. Eszterházy-kastély	I.	1620-58-19/1950. VKM, 1600-17/1951. KM, 22509/1958. ÉM 120344/1958. MM, 70/2013. (XII.16.) BM	1, 6403, 6405, 6406, 3, 5/1, 5/2, 5/3, 2/1
11.	4813	10153	Főtér 7.	Egyem.lakóház	III.		12
12.	4814	10154	Főtér 8.	Egyem.lakóház	III.		14
13.	4815	10155	Főtér 9.	Egyem.lakóház	III.		16
14.	4816	10156	Főtér 10.	Egyem.lakóház	III.		17
15.	4817	10157	Főtér 11.	Egyem.lakóház	III.		19
16.	4818	10158	Főtér 12.	Egyem.sarokház	III.		21
17.	4819	10159	Csáky László u. 9.	Egyem.lakóház	III.		24, 23
18.	4820	10160	Főtér 14.	Lakóház, un. Stankovánszky ház	III.		25
19.	4821	10161	Főtér 15., Kossuth Lajos utca 2.	ún. "Bezerédi-ház"	II.	1600-17/1951. KM, 22509/1958. ÉM 120344/1958. MM	61, 62
20.	4822	10162	Főtér 16.	Lakóház	III.		3528
21.	4823	10163	Főtér 21.	Egyem.lakóház	II.	1620-58-19/1950. VKM, 1600-17/1951. KM, 22509/1958. ÉM 120344/1958. MM	3533
22.	4824	10164	Főtér 23.	Egyem.lakóház	II.	1600-17/1951. KM, 22509/1958. ÉM 120344/1958. MM	3987
23.	4825	10167	Fő utca 1.	v. Griff Szálló	II.	22509/1958. ÉM 120344/1958. MM	60
24.	4826	10168	Fő u. 2.	v. kaszinó	III.		26
25.	4827	10169	Fő utca 3.	Egyem.lakóház	III.		65
26.	4828	10170	Fő utca 4.	Egyem.lakóház	III.		27
27.	4829	10171	Fő u. 5.	Lakóház	III.		66
28.	4830	10172	Fő utca 6.	ref. templom	I.	1600-17/1951. KM, 22509/1958. ÉM 120344/1958. MM, 14297/1960. ÉM[-MM]	28/1, 28/2
29.	4831	10173	Fő u. 7.	városháza	II.	1620-58-19/1950. VKM, 1600-17/1951. KM, 22509/1958. ÉM 120344/1958. MM	66
30.	4832	10166	Fő u.	Bencés templom	I.	1620-58-19/1950. VKM, 1600-17/1951. KM,	31

A 2001. évi LXIV. Kulturális Örökségről szóló törvény (továbbiakban Kötv.) alapján a Forster Központ közhiteles örökségvédelmi nyilvántartásában szereplő Műemlékek							
s.sz.	**törzsszám**	**azonosító**	**cím**	**név**	**bírság kategória**	**v-ügyirat**	**hrsz**
						22509/1958. ÉM 120344/1958. MM	
31.	4833	10174	Fő u. 12.	Városi tanácsház, v. bencés-kolostor	III.		32/2
32.	4834	10175	Fő u. 14.	Lakóház	III.		58/2
33.	4835	10176	Fő utca 17.	Volt megyeháza, ma járási főjegyzői hivatal	II.	1600-17/1951. KM, 22509/1958. ÉM 120344/1958. MM, 179/1966. ÉM 66.549/1966. MM	81
34.	4837	10189	Kálvária u. 2.	Kálvária	II.	1600-17/1951. KM, 22509/1958. ÉM 120344/1958. MM	5726
35.	4838	10217	Szent István út	Szt.János szobor	II.	1600-17/1951. KM, 22509/1958. ÉM 120344/1958. MM	6405
36.	4839	10218	Szent István utca 10.	Egyem.lakóház	III.		4013/2
37.	4840	10151	Szent István u. 12.	Flórián szobor	II.	1600-17/1951. KM, 22509/1958. ÉM 120344/1958. MM	4059/1
38.	4841	10219	Győri u. 14.	Egyem.lakóház	III.		4086
39.	4842	10177	Gyurátz u. 1.	Ev.templom	III.		3476/2
40.	4843	10178	Széchenyi István utca 15.	Ev.paplak	III.		3476/2
41.	4844	10179	Gyurácz Ferenc utca 1.	Ev.elemi iskola	III.		3478/4, 3476/2
42.	4845	10181	Jókai Mór utca 13.	Lakóház	III.		2887
43.	4846	10182	Jókai Mór utca 16.	Dunántúli Ref. Egyházkerület levéltára	III.		140/2
44.	4847	10183	Jókai u. 26.	Lakóház	III.		145
45.	4848	10184	Jókai Mór utca 30.	ún. "Mikovinyi-ház"	II.	22509/1958. ÉM 120344/1958. MM	148
46.	4849	10185	Jókai Mór utca 34.	Lakóház	III.		152/2
47.	4850	10186	Csatorna u. 8.	Lakóház	III.		3976
48.	4851	10227	Gyimóti út 91.	Bocsor malom	II.	1600-17/1951. KM, 22509/1958. ÉM 120344/1958. MM, 14297/1960. ÉM[-MM]	1757
49.	4852	10149	Flórián u. 10 .	Lakóház	III.		4055
50.	4853	10192	Corvin utca 3.	Lakóház	III.		3984
51.	4854	10193	Korvin u. 4.	ún. "Bishitzky-ház"	II.	1600-17/1951. KM, 22509/1958. ÉM 120344/1958. MM	3535
52.	4855	10194	Korvin u. 5.	Egyem.lakóház	II.	1600-17/1951. KM, 22509/1958. ÉM 120344/1958. MM	3981
53.	4856	10195	Korvin u. 8.	Lakóház	II.	22509/1958. ÉM 120344/1958. MM	3537
54.	4857	10196	Korvin u. 9.	Egyem.lakóház, u.n.Korvin ház	II.	1620-58-19/1950. VKM, 1600-17/1951. KM, 22509/1958. ÉM 120344/1958. MM	3721
55.	4858	10197	Corvin utca 11.	Lakóház	III.		3722
56.	4859	10198	Korvin u. 13.	Bábsütők céh-háza	II.	1600-17/1951. KM, 22509/1958. ÉM 120344/1958. MM	3724

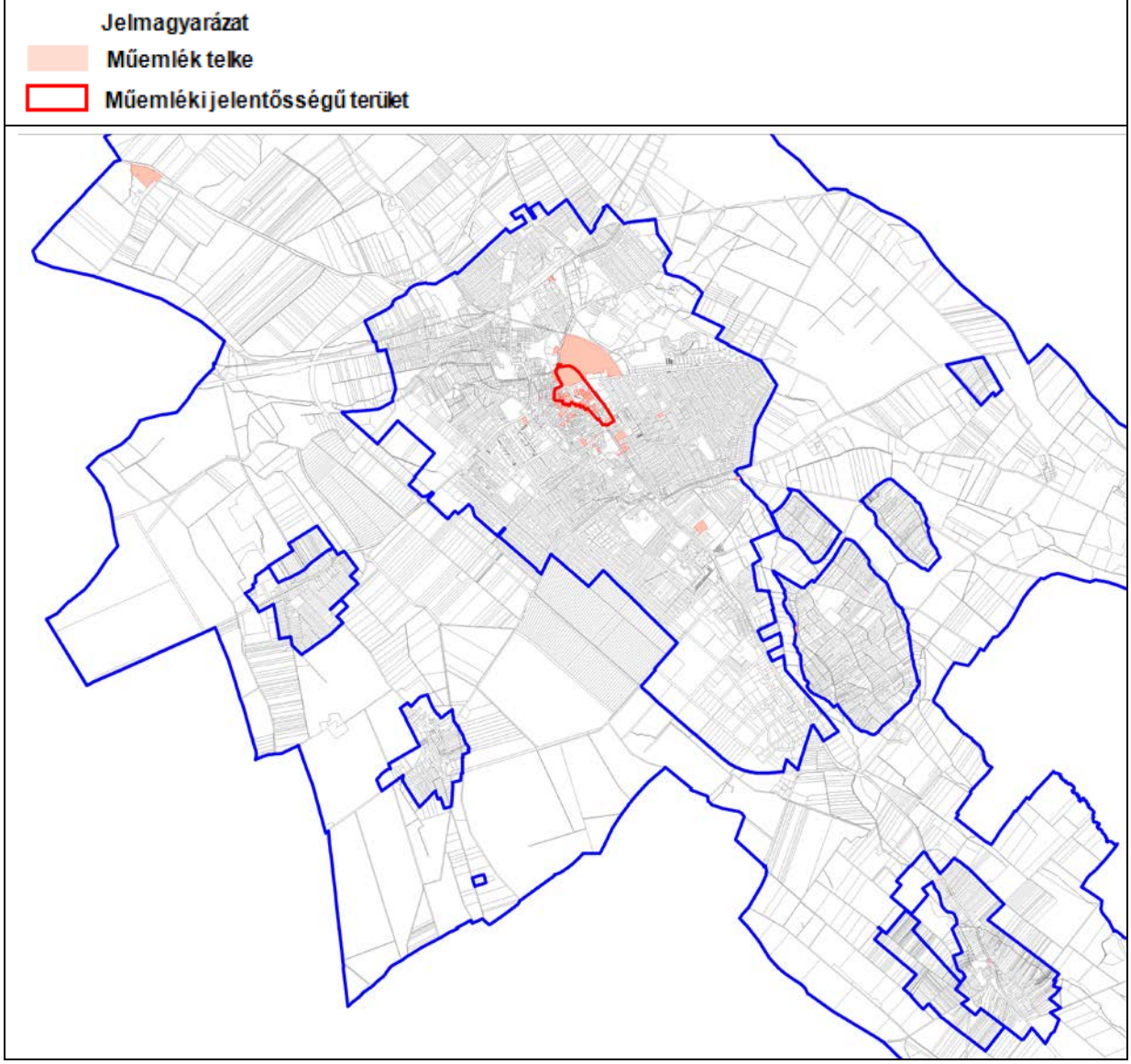
A 2001. évi LXIV. Kulturális Örökségről szóló törvény (továbbiakban Kötv.) alapján a Forster Központ közhiteles örökségvédelmi nyilvántartásában szereplő Műemlékek							
s.sz.	**törzsszám**	**azonosító**	**cím**	**név**	**bírság kategória**	**v-ügyirat**	**hrsz**
57.	4860	10199	Corvin utca 16-18.	Lakóház	III.		3541
58.	4861	10200	Corvin utca 20.	Lakóház	III.		3542
59.	4862	10143	Aradi utca 7.	A ház falán kőfeszület	III.		693
60.	4863	10201	Március 15. tér 12.	v. kékfestő gyár	I.	22509/1958. ÉM 120344/1958. MM	130
61.	4864	10202	Március 15. tér 13-14.	Lakóház	III.		129/1, 129/2
62.	4865	10203	Márton István u. 3.	v. ciszterci rendház	II.	22509/1958. ÉM 120344/1958. MM	75
63.	4866	10204	Kígyó u. 1.	Lakóház	III.		3982
64.	4867	10205	Kígyó u. 3.	Lakóház	III.		3983
65.	4868	10206	Kígyó utca 7.	Földsz.lakóház	III.		4001
66.	4869	10207	Kígyó u. 19.	Lakóház	III.		3995
67.	4870	10208	Petőfi Sándor u. 7.	Lakóház	III.		3597
68.	4871	10209	Petőfi Sándor u. 9 .	Lakóház	III.		3598
69.	4872	10210	Petőfi Sándor utca 11.	Földsz.lakóház	III.		3599
70.	4873	10221	Szent László u. 12 ., Petőfi Sándor u. 13 .	Régi ref. kollégium	III.		3586
71.	4877	10214	Petőfi Sándor u. 20 .	Lakóház	III.		3612
72.	4878	10215	Petőfi Sándor u. 22 .	Lakóház	III.		3613
73.	4879	10145	Barát u. 1.	Ferences templom és kolostor	I.	1600-17/1951. KM, 22509/1958. ÉM 120344/1958. MM	4004, 4005/2, 4005/1
74.	4880	10146	Barát utca 3.	"Szentilonay szegényház"	II.	22509/1958. ÉM 120344/1958. MM	4015
75.	4881	10147	Barát utca 4.	Kórház	II.	22509/1958. ÉM 120344/1958. MM	3729
76.	4883	10188	Szentilonay József utca	Lakóház	III.		3994
77.	4885	10190	Temető, Győri út, (Kálvária u.)	Temetőkápolna	II.	1600-17/1951. KM, 22509/1958. ÉM 120344/1958. MM	5728
78.	4886	10224	Zimmerman u. 1 .	Lakóház	III.		2937, 2936
79.	4887	10225	~~Zimmermann utca 7.~~ Zimmermann utca 5.	Lakóház	III.		~~2927~~ 2932
80.	4888	10226	Zimmerman u. 18.	Lakóház	III.		2915, 2916
81.	4889	17240	Szent István út 12.	Várfal maradványok	II.	22509/1958. ÉM 120344/1958. MM	4060
82.	5061	10228	KÉTTORNYÚLAK, Kéttornyúlaki u. 12.	Ref. templom	II.	863-4/1953. FOM, 22509/1958. ÉM 120344/1958. MM	8193/2
83.	5101	10231	Park utca	R. k. templom	III.		9485
84.	5102	10232	Tapolcafői u. 70.	Ref. templom	II.	22509/1958. ÉM 120344/1958. MM	9718
85.	9476	10216	Petőfi Sándor u. 24 .	v. zsinagóga	II.	22509/1958. ÉM 120344/1958. MM, 5531/1983. OMF	3615/1, 3615/2
86.	9572	10229	MÁTYUSHÁZA	magtár	III.		099
87.	9916	10220	Szent István út 24.	lakóház /egykori vízimalom/	II.	278/1986. OMF	4772/1, 4772/2
88.	10815	10223	(Temető) Veszprémi út	izraelita temető	III.		1826

A 2001. évi LXIV. Kulturális Örökségről szóló törvény (továbbiakban Kötv.) alapján a Forster Központ közhiteles örökségvédelmi nyilvántartásában szereplő Műemléki környezet			
törzsszám	**azonosító**	**név**	**HRSZ**
4315	19281	Pápa történeti városmag műemléki jelentőségű területe ex-lege műemléki környezete	167, 170, 5630/1, 5630/2, 5630/3, 6406, 126, 163, 118, 124/1, 124/2, 124/3, 130, 233, 104, 85, 97, 71, 78, 3524, 3528, 3529, 3530, 3531, 3719, 3720, 3721, 3723, 3729, 3730, 3980, 4014, 4015, 4006, 4007, 4009, 4011, 4012, 4013/2, 5630/4, 4059/1, 4060, 4086, 4593, 4769/2, 171/1, 171/3, 173/16, 173/2, 173/3, 173/4, 173/5, 173/6, 173/7, 173/8, 173/9, 173/15, 173/10, 173/11, 173/12, 173/13, 173/14, 174, 175/5, 175/6, 175/3, 176/1, 177, 178, 227, 229/1, 117, 93, 92, 91, 90, 86, 68, 67, 64, 63, 3525, 3536, 4034, 4035, 4036, 4037, 4008, 4058, 4059/2, 66
4880	24694	"Szentilonay szegényház" ex-lege műemléki környezete	3730, 3733, 3734, 3735, 3980, 4005/1, 4014, 4016, 4034, 4033
4881	24695	Kórház ex-lege műemléki környezete	3723, 3724, 3730, 3731, 3980, 4004, 4005/1, 4005/2, 3727, 3728
4879	24696	Ferences templom és kolostor ex-lege műemléki környezete	3723, 3729, 3730, 3980, 3982, 3983, 3987, 3994, 3995, 3996, 3997, 3998, 3999/1, 3999/4, 3999/5, 4000, 4001, 4003, 4008, 4009, 4014, 4015, 4016, 4017, 4018, 4019, 4034, 4035, 4036
4811	24724	Rk. plébániatemplom ex-lege műemléki környezete	10/1, 10/3, 11, 12, 14, 16, 17, 19, 20, 21, 3986/1, 3986/2, 3987, 3988, 3989, 3990, 3991, 3992, 6, 7, 3524, 3528, 3529, 3530, 3531, 3532, 3533, 3719, 3985, 3993, 4006, 4007, 5630/4, 60, 61, 62, 2/2
4840	24725	Flórián szobor ex-lege műemléki környezete	4013/2, 4058, 4059/2, 4060, 5630/1, 5630/2, 5630/4, 2/1
4812	24726	v. Eszterházy-kastély ex-lege műemléki környezete	10/1, 10/3, 11, 167, 170, 214, 33, 34, 35, 3528, 3988, 3989, 3990, 3991, 3992, 3994, 4006, 4007, 4011, 4012, 4013/2, 4058, 4059/2, 4060, 4061, 4086, 4593, 4769/2, 4770, 4772/1, 4772/2, 5630/1, 5630/2, 5630/3, 6, 6407/2, 6407/3, 6407/4, 6407/5, 6408, 7, 9, 212, 211, 187, 186, 185, 184, 4773/4, 5629, 5628/2, 5631, 4592/2, 4087/2, 4087/4
4821	24735	ún. "Bezerédi-ház" ex-lege műemléki környezete	3524, 3528, 7, 9, 60
4823	24737	Egyem.lakóház ex-lege műemléki környezete	3532, 3534, 3719, 3984, 3985, 3986/1, 7, 9
4824	24738	Egyem.lakóház ex-lege műemléki környezete	10/3, 11, 3983, 3984, 3985, 3986/2, 3988, 3989, 4000, 4001, 4003, 4004, 7, 9, 10/1, 6
4832	24739	Bencés templom ex-lege műemléki környezete	30, 32/1, 32/2, 59/1, 59/2, 59/3, 71, 66
4825	24740	v. Griff Szálló ex-lege műemléki környezete	10/1, 26, 27, 28/2, 3524, 3525, 3528, 59/1, 59/2, 59/3, 6, 61, 62, 63, 65, 7, 9
4830	24745	ref. templom ex-lege műemléki környezete	27, 29, 33, 39, 40, 59/1, 59/2, 59/3, 60, 65
4831	24746	városháza ex-lege műemléki környezete	28/2, 29, 30, 31, 59/1, 59/2, 59/3, 64, 65, 67, 68, 71, 75, 76
4835	24802	Volt megyeháza, ma járási főjegyzői hivatal ex-lege műemléki környezete	167, 175/3, 175/6, 45, 57/2, 58/2, 59/1, 59/2, 59/3, 79, 82, 85, 86, 90, 91, 92
4848	24808	ún. "Mikovinyi-ház" ex-lege műemléki környezete	147/2, 149, 150/1, 151, 2863/1, 2863/2, 2863/3, 2888, 2889
4837	24812	Kálvária ex-lege műemléki környezete	5728, 5727, 5703, 5619/17, 5704/4, 5725, 5724, 5723, 5729, 5733
4885	24813	Temetőkápolna ex-lege műemléki környezete	5724, 5726, 5727, 5733
4854	24816	ún. "Bishitzky-ház" ex-lege műemléki környezete	3531, 3534, 3536, 3719, 3720, 3980, 3981, 3984, 4003, 4004
4855	24817	Egyem.lakóház ex-lege műemléki környezete	3536, 3719, 3720, 3723, 3980, 3982, 3984

A 2001. évi LXIV. Kulturális Örökségről szóló törvény (továbbiakban Kötv.) alapján a Forster Központ közhiteles örökségvédelmi nyilvántartásában szereplő Műemléki környezet			
törzsszám	**azonosító**	**név**	**HRSZ**
4856	24818	Lakóház ex-lege műemléki környezete	3536, 3538, 3565, 3719, 3721, 3722
4857	24819	Egyem.lakóház,u.n.Korvin ház ex-lege műemléki környezete	3536, 3537, 3719, 3720, 3722, 3723
4859	24821	Bábsütők céh-háza ex-lege műemléki környezete	3539, 3540, 3563, 3719, 3722, 3723, 3725/1, 3727, 3729, 3726, 3725/2
4863	24824	v. kékfestő gyár ex-lege műemléki környezete	120, 122, 123, 124/1, 124/2, 124/3, 131, 163, 233, 2901, 3490
4865	24827	v. ciszterci rendház ex-lege műemléki környezete	71, 76, 78, 77, 86, 87, 88, 66
4809	24838	Csingeri malom ex-lege műemléki környezete	0778, 0796/4, 21232/25, 21234/2, 21236/22
9476	24842	v. zsinagóga ex-lege műemléki környezete	3600, 3614, 3616, 3622, 3623, 3635, 3639, 3577, 3578, 3579
4838	24844	Szt.János szobor ex-lege műemléki környezete	3, 4769/2, 5630/1, 5630/2, 5630/3, 6406
9916	24848	lakóház /egykori vízimalom/ ex-lege műemléki környezete	4771, 4773/3, 4773/4, 5630/1, 5630/2, 5630/3, 6406
4851	24858	Bocsor malom ex-lege műemléki környezete	1756/2, 1756/1, 1755, 0681/2, 0678/6, 1759/1, 1767/72, 0678/5
5061	24859	Ref. templom ex-lege műemléki környezete	8193/1
5102	25177	Ref. templom ex-lege műemléki környezete	9498, 9500, 9711, 9716, 9717, 9720, 9721, 9747, 9748, 9495, 9301, 9001/2, 9497, 9305
4889	25178	Várfal maradványok ex-lege műemléki környezete	2/1, 4059/2, 4061, 4084, 4085, 4086, 5630/1, 5630/2, 5630/4
4315	10165	Pápa történeti városmag műemléki jelentőségü területe	4005/1, 4005/2, 6, 7, 10/1, 10/3, 11, 13, 15, 18, 20, 29, 32/1, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46/3, 47/1, 47/2, 48, 1, 3, 5/1, 5/2, 5/3, 9, 12, 14, 16, 17, 19, 21, 23, 24, 25, 26, 27, 49, 50, 51/1, 51/2, 53, 54, 55, 56/1, 56/2, 57/1, 57/2, 59/1, 59/2, 59/3, 71, 78, 79, 82, 83, 84, 104, 118, 119, 124/1, 124/2, 124/3, 126, 127/1, 127/2, 128, 167, 3524, 3529, 3530, 3531, 28/1, 3994, 3995, 4001, 4004, 170, 4006, 46/4, 125, 163, 85, 33, 52, 6406, 46/2, 3532, 3534, 3719, 3720, 3980, 3985, 3986/1, 3986/2, 3987, 3988, 3989, 3990, 3991, 3992, 3993, 3996, 3997, 3998, 58/2, 28/2, 129/1, 129/2, 3999/1, 3999/2, 3999/3, 3999/4, 3999/5, 4000, 4003, 4014, 5630/2, 5630/1, 61, 62, 3528, 3533, 31, 60, 65, 66, 32/2, 81, 3984, 3535, 3981, 3982, 3983, 6405, 30, 2/1, 2/2

Pápa műemlékei és műemléki környezete

A 2001. évi LXIV. Kulturális Örökségről szóló törvény (továbbiakban Kötv.) alapján a Forster Központ közhiteles örökségvédelmi nyilvántartásában szereplő műemlékek telkei és műemléki környezetük, melyek országos védelem alatt állnak.

1.4.3. A védetté nyilvánított régészeti lelőhelyek és nyilvántartott régészeti lelőhelyek

Az örökségvédelmi hatástanulmány régészeti munkarészének tárgya, Pápa város településfejlesztési koncepciójához és településrendezési eszközeihez szükséges régészeti munkarész elkészítése a település teljes területén. A tanulmány a korábbi Forster Gyula Nemzeti Örökségvédelmi és Vagyongazdálkodási központ Nyilvántartási irodája által a település területén található régészeti lelőhelyekről kiadott adatszolgáltatásra épül. Ezen kívül felhasználta a területre vonatkozó szakirodalmat, valamint a Gróf Esterházy Károly Múzeum és a veszprémi Laczkó Dezső Múzeum Régészeti Adattárának adatait és a 2017. január 20-26. között végzett terepbejárások eredményeit.

Régészeti lelőhelyek:

Régészeti lelőhely az a földrajzilag körülhatárolt terület, amelyen a régészeti örökség elemei eredeti történeti összefüggéseikben megtalálhatóak. A régészeti örökség elemeit lehetőleg eredeti helyükön, eredeti összefüggéseikben kell megőrizni, ezért a védelmükre irányuló intézkedéseknek elsősorban megelőző, szükség esetén mentő jellegűeknek kell lenniük (Kötv. 10. § (2)). A régészeti lelőhelyeket a földmunkával járó fejlesztésekkel el kell kerülni (Kötv. 19. § (1)).

A vizsgált lelőhelyek leírása és értékleltára a 4. számú mellékletben kerül bemutatásra!

Nyilvántartott régészeti lelőhely

A 2001. évi LXIV. Kulturális Örökségről szóló törvény (továbbiakban Kötv.) alapján a Forster Központ nyilvántartási feladatait átvevő Miniszterelnökség Kulturális Örökségvédelemért Felelős Helyettes Államtitkárság nyilvántartást vezető hatósága közhiteles örökségvédelmi nyilvántartásában szereplő, azonosított lelőhelyek **általános (szakmai) régészeti védelem** alatt állnak. Pápa közigazgatási területén az adatszolgáltatásban összesen **86** lelőhely szerepel. Ezek egyrészt Pápa belterületén, a város külterületén, valamint a közigazgatásilag Pápához csatolt három település; Borsosgyőr, Kéttornyúlak és Tapolcafő belterületén illetve külterületén helyezkednek el. A nyilvántartásban szereplő, azonosítóval ellátott lelőhelyeken felül két lelőhely nyilvántartásba vétele van folyamatban, a terepbejárás eredményei alapján (Kiskuti dűlő, Malom dűlő).

Egyes, a műemléki nyilvántartásban szereplő épületek régészeti korú részletekkel, alapokkal rendelkeznek. Ezek esetében a terület régészeti lelőhely is, régészeti jelenségek előkerülése várható. A műemléki dokumentumok felülvizsgálatára, és ezek alapján a régészeti érintettség nyilvántartásba vételére mindeddig nem került sor, ennek hivatalos elindítása folyamatban van.

Jogszabály általi egyedi védelem

Pápa közigazgatási területén védett régészeti lelőhelyek nem szerepelnek a nyilvántartásban, és lelőhelyek védettség alá vételének eljárása tudomásunk szerint nincsen folyamatban.

Fokozottan védett régészeti lelőhely a 51/2011. (VIII. 18.) NEFMI rendelet alapján:

Pápa közigazgatási területén a nyilvántartás jelenlegi adatai alapján fokozottan védett lelőhely nem található.

Régészeti érdekű terület

A 2001. LXIV. tv. meghatározza a régészeti érdekű terület fogalmát. *Régészeti érdekű terület:* valamennyi terület, természetes vagy mesterséges üreg és a vízmedrek azon része, amelyen, illetve amelyben régészeti lelőhely előkerülése várható vagy feltételezhető. Ennek értelmében a fejlesztési tervek kidolgozásánál különös figyelmet kell szentelni a vízmedreknek Pápa és külterülete területén melyek környezetében fokozottan várható eddig ismeretlen régészeti lelőhelyek előkerülése. Ezen kívül a vízfolyások közelében található természetes kiemelkedések is fokozott figyelmet igényelnek. Pápa területén, az általánosságban megfogalmazható domborzati jellegzetességeken kívül két terület sorolható mindenképpen ebbe a

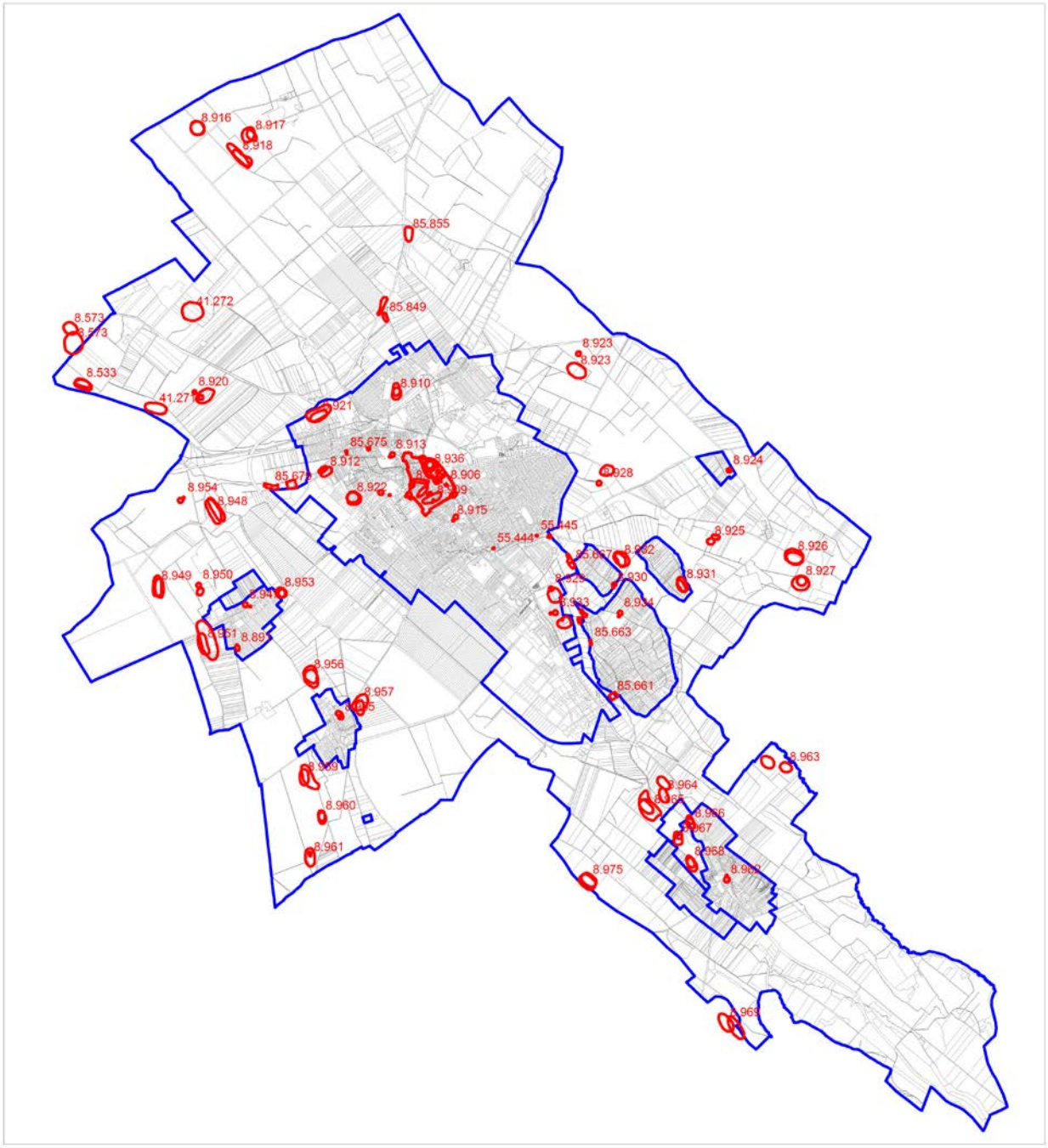
kategóriába. A Külső Győri úttól északra, az út jobb oldalán nyárfaerdő található, kb. 250 méteren, majd azt követően az út mellett egy nádal, bozóttal benőtt mocsaras terület 200 méter hosszúságban. Az ettől a területtől északra található szántóföldön a 83-as út újjáépítését megelőző Előzetes Régészeti Dokumentáció készítésekor a terepbejárások során elszórtan középkori edénytöredékeket találtak. A kis számú lelet miatt, azonban mivel a terület emberi megtelepedésre igen alkalmas régészeti érdekű területnek tekinthető (**Pápa – Uradalmi birtok I.**). Tapolcafő határában, Pápa irányába a 83-as út nyugati oldalán, a Malom-tó felé vivő leágazás előtt fekvő szántón 2013 során a Tapolca patak felújításához kapcsolódó ERD készítése során középkori edénytöredékeket találtak. A patak mellett elhelyezkedő hátság emberi megtelepedésre kiválóan alkalmas régészeti érdekű területnek tekinthető (**Pápa – Tapolcafői dűlő**).

A pontos területi adatokkal rendelkező nyilvántartott lelőhelyeken felül Pápa területéről tudomásunk van bizonytalan jellegű leletekről, melyek pontos előkerülési helye nem ismert, csupán hozzávetőlegesen. Ezeken a területeken, bár a nyilvántartásban nem szerepelnek fokozottan számíthatunk további régészeti emlékek előkerülésére. Ilyen területek Pápa közigazgatási határán belül a Füst utca – Elekthermax területe, a Határ-dűlő, a Liget-kert valamint Igar területe. Ezeken felül tudomásunk van egy, a nyilvántartásban korábban szereplő lelőhelyről, melyről a múzeum adattára szerint többször is kerültek elő régészeti leletek, azonban pontos behatárolása a beépítettség miatt gondot okoz (**38018 Belterület (Forrástó)**). Ennek ellenére, a folyamatos használatot mutató, minden korszakból származó leletek megléte miatt javasoljuk a nyilvántartásba való újbóli felvételét.
A bizonytalan korúnak és jellegűnek meghatározott lelőhelyekkel kapcsolatban új adatot nem tudtunk gyűjteni, így ezek meghatározása továbbra is ellentmondásos. Tekintettel a lelőhelyekhez kapcsolódó jellegzetes tájelemekre, az ezekhez szorosan nem kapcsolódó, bizonytalan adatok miatt, e lelőhelyeket érdemesebb régészeti érdekű területekként kezelni.

Természetvédelmi terület
Pápa Városában egy természetvédelmi terület és egy helyi jelentőségű védett természeti terület található.
Az egyik a **Belső - Várkert**, melynek kiterjedése 15 hektár. Nyilvántartási helyrajzi számok: 6403/6406. A belváros ÉK-i szögletében annak magvát alkotva helyezkedett el a középkori Várkastély helyére 1783-84-ben épült Esterházy kastély, amelyhez közvetlenül csatlakozott a Várkert. 1977-ben nyilvánították védetté, és a védettséget Pápa város önkormányzata megerősítette 2007.dec.20-án kelt rendeletében (26/2007 (XII.20)). A védettség indoka és célja a park, mint kertépítészeti alkotás és a területen található értékes növényzet megőrzése. Körülbelül 30 madárfaj található itt. Tájjellegű fafajok, gyep és angolkerti összhatás érvényesül.
A másik a **Tapolcafői-láprét**, melynek nagysága 12,8 hektár. Nyilvántartási helyrajzi számok: 01391/b,m, 01407, 01408/1-2, 01430/3/b, 01431/2. A Pápai Bakonyalja kistájon belül található terület, mely a Kalapács ér mentén helyezkedik el, egykor gazdag vízhálózattal bírt, mivel a Bakonyi karsztvíz egyik forrásfője a közelben található. Tapolcafőtől délre a Gannai út mentén található. 1990-ben került természetvédelmi oltalom alá. A 7/1990 (4.23. kvm rendelet) számú rendelet alapján lett természetvédelmi terület. A terület elsősorban a botanika szerelmeseinek nyújt sok érdekességet, de az állatvilágból is számos fajjal találkozhat az ember: szöcskék, sáskák, lepkék, pókok, békák, gyíkok, madarak, stb.

Nyilvántartott régészeti lelőhelyek azonosítóval

A 2001. évi LXIV. Kulturális Örökségről szóló törvény (továbbiakban Kötv.) alapján a Forster Központ közhiteles örökségvédelmi nyilvántartásában szereplő azonosított lelőhelyek általános (szakmai) régészeti védelem alatt állnak.

Pápa területén lévő azonosított régészeti lelőhelyek listája

Nr	Lelőhely neve	Azon	Lh. szám	Korszak	Hrsz.
1.	Pusztatorony	8573	7		0162/24, 0162/30, 0162/29, 0162/33, 0162/27, 0162/34, 0162/35, 0162/32, 0161, 0162/22, 076/4, 076/3, 076/2
2.	Belváros	8902	2	újkor középkor	33, 13, 6, 11, 12
3.	Belterület, Fő tér	8903	4	Árpád-kor késő középkor kora újkor	10/1, 10/3, 7, 19, 20, 21, 59/3, 24, 59/1, 59/2, 60, 9, 61, 62, 3528, 3529, 3530, 3531, 3532, 3533
4.	Római katolikus plébániaház	8904	5	késő középkor	19, 17, 21, 10/1, 20, 7
5.	Iskola	8905	6	késő középkor	18, 21, 20, 33
6.	Pálos kolostor	8906	7	késő középkor	30, 31, 59/2, 59/3, 59/1
7.	Ferences kolostor	8907	8	késő középkor	3582, 3583, 3584, 3586, 3572, 3585, 3581
8.	Korvin-ház	8908	9	késő középkor	3721, 3722, 3719, 3720
9.	Ispotály	8909	10	késő középkor	3647, 3643, 3646, 3645, 3648
10	Úrdomb	8910	11	késő avar kor Árpád-kor	5538/2, 5539, 5540, 5541/2, 5541/4, 5542, 5549, 5550, 5553/1, 5555, 5556/14, 5556/15, 5556/4, 5547/4, 5547/1, 5537/2, 5537/3, 5538/1, 5536/3, 5536/4, 5536/5, 5552/1, 5541/3, 5541/5
11	Mika-gyár	8911	12	bronzkor honfoglalás kor	4167, 4191, 4190, 4206, 4205, 4204, 4203, 4189, 4188, 4207, 4187, 4186
12	Szabó Dezső utca (Hamuház utca)	8912	13	római kor késő római kor Árpád-kor	4678/1, 4679/2, 4684/4, 4686, 4687, 4688, 4689, 4690, 4691, 4692, 4693, 4694, 4695, 4696, 4470, 4472, 4461/2, 4462, 4463, 4679/1, 4697, 4698, 4700, 4469, 4465, 4464
13	Táncsics Mihály utca	8913	14	Árpád-kor kelta	4546, 4573, 4899/2, 4616, 4615
14	Korona utca	8914	15	népvándorlás kor	3813, 3814, 3815, 3823, 3800, 3804, 3801, 3802, 3803, 3788, 3789, 3805, 3790, 3807, 3792, 3791
15	Semlér	8915	16	késő középkor	2921/1, 2889, 2899, 2913
16	Pálházapuszta I.	8916	17	római kor	0349, 0356, 0363
17	Pálházapuszta II.	8917	18	római kor	0377/1, 0378, 0381/2, 0389/2, 0390
18	Pálházapuszta III.	8918	19	őskor római kor	0382, 0383, 0381/1
19	Böröllőipuszta I.	8920	21	őskor	021/5, 021/6, 021/1, 021/2, 021/3, 022
20	Böröllőipuszta II.	8921	22	késő középkor Árpád-kor	5179, 5180, 5181/3, 5183/7, 5184/2, 5185, 5207, 5214, 5177, 5178, 5209/1, 5210/2, 5217/1, 5182
21	Várostelek	8922	23	Árpád-kor késő középkor középkor	4275, 4311, 4312, 4313, 4315, 4316, 4318, 4319, 4320, 4321, 4322, 4323, 4324, 4346, 4347, 4348, 4349, 4350, 4351, 4352, 4353, 4354, 4355, 4356, 4357, 4358, 4359, 4272, 4295/1, 4295/3, 4274, 4273, 4314/2, 4314/1, 4270, 4360, 4267, 4345, 4268, 4269
22	Téglagyár	8923	24	késő középkor középkor kelta	0526, 0528/2, 0528/3, 0529
23	Báróc-hegy	8924	25	késő avar kor	20064, 20062, 20063
24	Sávoly I.	8925	26	őskor	0641/7, 0648, 0661/28, 0661/27, 0649
25	Sávoly II.	8926	27	középkor	0622/8, 0628/2, 0633/7, 0632
26	Sávoly III.	8927	28	bronzkor-késő bronzkor Árpád-kor	0630/1, 0638/3, 0632, 0630/2, 0638/4
27	Hódoska	8928	29	késő középkor Árpád-kor	0566/2, 0579, 0666/7, 0671/9, 0670, 0671/4
28	Mezőgazdasági technikum	8929	30	őskor késő középkor	0800/2, 0802, 0803/1, 1841/1, 1841/2, 1842, 1853, 1854, 1855, 1856/1, 1856/2, 1857, 1858, 1843/1,

Nr	Lelőhely neve	Azon	Lh. szám	Korszak	Hrsz.
					1843/2
29	Kis-hegy	8930	31	bronzkor-késő bronzkor	0712, 20253/7, 20253/8, 20253/2, 20252, 20253/1, 20253/10, 20253/9, 20251/6, 20250/3
30	Törzsök-hegy	8931	32	bronzkor-késő bronzkor	20528/2, 20528/4, 20528/5, 20531/1, 20531/3, 20531/4, 20531/5, 20533/2, 20536/2, 20536/4, 20539/2, 20539/3, 20539/4, 20542/2, 20542/3, 20542/4, 20542/5, 20545/1, 20545/2, 20545/4, 20545/5, 20548, 20522/2, 20552, 20537, 20538, 20543, 20539/1, 20532
31	Kis-Hánta	8932	33	késő középkor Árpád-kor	0693/1
32	Agyaglik	8933	34	népvándorlás kor	1859, 1867, 1868, 1864, 1865, 1866, 1870, 1871, 1872
33	Öreg-hegy	8934	35	késő avar kor	21058/9, 21058/10, 21058/11, 21072, 21089/4
34	Vár	8936	37	őskor késő középkor kora újkor Árpád-kor	1, 9, 3, 5/1, 5/2, 12, 3987, 6, 7, 10/1, 11, 10/3, 5630/1, 3988, 3989, 3990, 3991, 3992, 3993, 5630/2, 4013/2, 4006, 4007, 4009, 5630/4, 4011, 4012, 2/1, 2/2
35	Belváros - Hosszú utca	8938	39	késő középkor	5630/1, 5630/2, 3987, 6, 3990, 3991, 3992, 3988, 3989, 5630/4, 10/1, 7, 10/3, 2/1, 2/2
36	Belváros - Szent László utca	8939	40	késő középkor	4024, 3739, 3979, 3736, 3737, 3738, 4023, 4022, 4019, 4018, 4017, 4020, 4005/1, 4003, 4014, 4005/2, 4016, 4015, 3719, 3984, 3720, 3980, 3981, 3733, 3730, 3734, 3982, 3723, 3729, 3735, 4004, 3983
37	Belváros - Piac utca	8940	41	késő középkor	3554/2, 3543, 3544, 3545, 3548, 3769, 3770, 3773, 3549, 3771, 3719, 3563, 3722, 3539, 3540, 3537, 3538, 3541, 3542, 3759, 3756/2, 3756/1, 3747, 3725/1, 3724, 3721, 3553, 3552, 3547, 3546, 3762, 3763, 3768
38	Belváros - Lak utca	8941	42	késő középkor	3524, 3661, 3663, 3611, 3612, 3613, 3614, 3615/2, 3615/1, 3616, 3623, 3622, 3637, 3638, 3639, 3641, 3640, 3636/2, 3624, 3625, 3617, 3618, 3619, 3636/1, 3620, 3657, 3660, 3666, 3635, 3601, 3600, 3602, 3603, 3604, 3605, 3606, 3607, 3608, 3609, 3634, 3628/1, 3628/2, 3643, 3646, 3645, 3647, 3648, 3649, 3652, 3653, 3655, 3659, 3658, 3654, 3651, 3650, 3629, 3630, 3631, 3632, 3633, 3662, 3610, 3627, 3626, 3644, 3642
39	Pápa - Városfalak	8942	43	késő középkor	5630/1, 5630/2, 48, 3, 6406, 5630/3, 4087/1, 4087/2, 4087/3, 4593, 4592/2, 170, 59/3, 167, 39, 59/1, 59/2, 3524, 47/1, 45, 40, 41, 44, 46/2, 46/3, 52, 50, 54, 49, 47/2, 43, 42, 118, 53, 124/3, 84, 104, 113, 112, 111, 105, 106, 3523/5, 3706, 3508/39, 3514, 3508/2, 3523/1, 3523/4, 3523/3, 3523/2, 3510, 3506, 3492/1, 3504, 3505/3, 3707, 3492/2, 3505/2, 3708/1, 3708/4, 3708/3, 3717/7, 3708/2, 3717/6, 3822, 3805, 3807, 3814, 3812/1, 3812/2, 3813, 3801, 3800, 3799, 3815, 3796, 3794, 3789, 3788, 3974, 4088/1, 3787, 3786, 3975, 3976, 3977, 3978, 3940, 3964, 3966, 3967, 3968, 3969, 3972, 3973, 3971, 4575, 4576, 4577, 3960, 3959, 4591, 4604, 4603, 4602, 4600, 4598, 4597, 4596, 4595, 4601, 4574, 4605
40	Pápa - Tizes kapu	8943	44	késő középkor	4593, 6406, 5630/1, 5630/2, 3, 5630/3, 4769/2, 5630/4, 2/1, 2/2
41	Pápa - Halász kapu	8944	45	Árpád-kor	59/3, 59/1, 59/2, 85, 104, 97, 52, 51/1, 54, 127/2, 53, 125, 124/1, 124/2, 124/3, 84, 83, 118, 113, 128, 126
42	Borsosgyőri kapu	8945	46	késő középkor	3784, 4088/1, 3979, 3741, 3786, 3785, 3978, 3939, 3941, 3940

Nr	Lelőhely neve	Azon	Lh. szám	Korszak	Hrsz.
43	Malmok	8946	47	középkor	4593, 6406, 5630/1, 5630/2, 5630/3, 6405, 4769/2, 4770
44	Belterület	8947	48	késő középkor	7137/3, 7194, 7165, 7163, 7164, 7162, 7160, 7161
45	Felsőbozót	8948	49	római kor kelta	01022, 01025/4, 01025/8, 01025/7, 01126
46	Újmajor	8949	50	római kor	01090
47	Malom úti homokbánya	8950	51	kelta őskor	01107, 01108, 01109/7
48	Téglagyár	8951	52	késő középkor	01058/1, 01060, 01061/10, 01061/11, 01061/15, 01061/4, 01061/6, 01061/8, 01061/9, 01066, 01102/1, 01102/3, 01102/4, 01065/6, 01063
49	Séd mente dűlő	8953	54	őskor római kor	01034, 0947/4, 7203, 7204, 7205, 7206, 7207, 7208, 01039, 01035
50	Malom út dűlő	8954	55	késő középkor	01131
51	Református templom	8955	56	középkor késő középkor	8188/2, 8191, 8193/1, 8193/2, 8194, 8195, 8196, 8197, 8253, 8254, 8257, 8189/1, 8158, 8261, 8188/1, 8189/2
52	Szőlő út (Laki-hegy)	8956	57	római kor középkor	01267/4, 01267/5, 01269/6, 01269/5
53	Legelő	8957	58	őskor	01169, 01170/10, 01170/11, 01170/9, 01170/7, 01170/8
54	Nórápi útra dűlő I.	8959	60	Árpád-kor	01213/1, 01226, 01227
55	Nórápi útra dűlő II.	8960	61	Árpád-kor	01227
56	Nórápi útra dűlő III.	8961	62	Árpád-kor	01227, 01244, 01236, 01242, 01237
57	Református templom	8962	63	középkor késő középkor	9498, 9500, 9718, 9721, 9711, 9743, 9744, 9745, 9746, 9748, 9720, 9747, 9726, 9728, 9736, 9727
58	Mezőszegi Sédre dűlő	8963	64	késő középkor	01317/3, 01317/4, 01317/5
59	Simaháza	8964	65	őskor Árpád-kor	01465/2, 01465/3, 01466, 01467/2, 0732/3, 0732/4, 01465/8, 01465/6, 01465/5, 01467/5, 01465/7, 01465/10
60	Döbrés	8965	66	bronzkor-késő bronzkor késő középkor	01460/4, 01460/6, 01461/4, 01462/10, 01462/11, 01462/12, 01462/13, 01462/6, 01462/8, 01462/9
61	Simaháza II.	8966	67	kelta középkor	9055/10, 9055/11, 9055/4, 9055/5, 9055/6, 9055/7, 9055/9, 9073, 9078/1, 9053, 9054/20, 9055/3, 9055/2, 01457
62	Döbrés II.	8967	68	középkor őskor	01459/1, 9075/2
63	Irtás-kerti-dűlő	8968	69	őskor	01453/53, 01453/54, 01453/55, 01453/56, 01453/57, 01453/58, 01453/59, 01453/60, 01453/61, 01454, 01455/4, 01456, 01459/1, 01453/62, 01453/63, 01453/64, 01455/3
64	Kő-mögi-dűlő	8969	70	római kor	01416/1, 01416/2, 01417, 01418, 01419, 1013, 1025, 1030, 1033, 1043, 1044, 1045, 1057, 1126, 1123, 1026, 1029, 1056, 0221/1, 1128, 1127, 1129, 1124, 1125
65	Alsó réti-dűlő	41271	73	római kor	070/1, 015/8, 068, 069
66	Sári majori-dűlő	41272	74	népvándorlás kor	0125/4, 0125/5, 0125/6, 0125/2, 0125/3
67	Jókai u. 108.	55444	75	késő középkor	1443, 2506/1, 1444
68	Gyimóti u. 71.	55445	76	újkőkor	1748, 1747, 1711/3, 1749
69	Hanta	55446	77	kora Árpád-kor Árpád-kor	1888, 1884, 1887, 1889, 1898, 1885, 1886, 6643, 6644, 6645, 1891, 1892, 1893, 1895, 1896, 1897, 1890, 6642
70	Böröllői-puszta III.	55447	78	bronzkor-késő bronzkor római kor	021/1, 021/2, 021/3, 021/4, 022, 023, 024/1

Nr	Lelőhely neve	Azon	Lh. szám	Korszak	Hrsz.
71	Téglavetői-dűlő	8533	80	bronzkor-késő bronzkor római kor	073/1
72	Borsosgyőr - Szilfa u.	8891	81	római kor újkőkor	7098, 7099, 7100/1, 7229/54, 7229/71, 7229/72, 7229/73
73	Kalapács	8975	82	középkor	01440/4, 0119/3, 01439
74	Hatkerekű malom	85661	83	középkor	0817/2, 0778, 21226
75	Kishantai-malom	85663	84	középkor	21233
76	Nagyhantai-malom	85665	85	középkor	21248, 21247
77	Agyagliki-malom	85667	86	középkor	1762, 1761/1
78	Péntek-malom	85669	87	középkor	1760
79	Edvy-malom	85671	88	középkor	1757
80	Mester-malom	85673	89	középkor	4766, 4645, 4992, 4644, 4643
81	Papmalom	85675	90	középkor	4766, 4672, 4671
82	Külü malom	85677	91	középkor	0999/1, 0993/14, 0993/13, 0993/12, 0993/11, 0993/10
83	Fehér malom	85679	92	középkor	0999/1, 0993/5, 0993/7
84	Öreg-hegyi-mező	85683	94	Árpád-kor	0807/8, 0807/7
85	Külső Győri út	85849	95	középkor	0225/18, 0219/6
86	Bánóczy-major	85851	96	őskor középkor római kor	0237/6, 0237/4, 0238, 0241/2, 0241/3, 0241/4, 0244, 0219/6
87	Uradalmi-birtok II.	85855	98	őskor középkor római kor	0297/3

1.5. A helyi építészeti örökség települési értékleltára (a helyi építészeti örökség országos és helyi védelemre méltó elemeinek bemutatása)

1.5.1. Településszerkezet bemutatása *(jellemző területhasználat és területi állapot a kulturális örökség összefüggésrendszerében)*

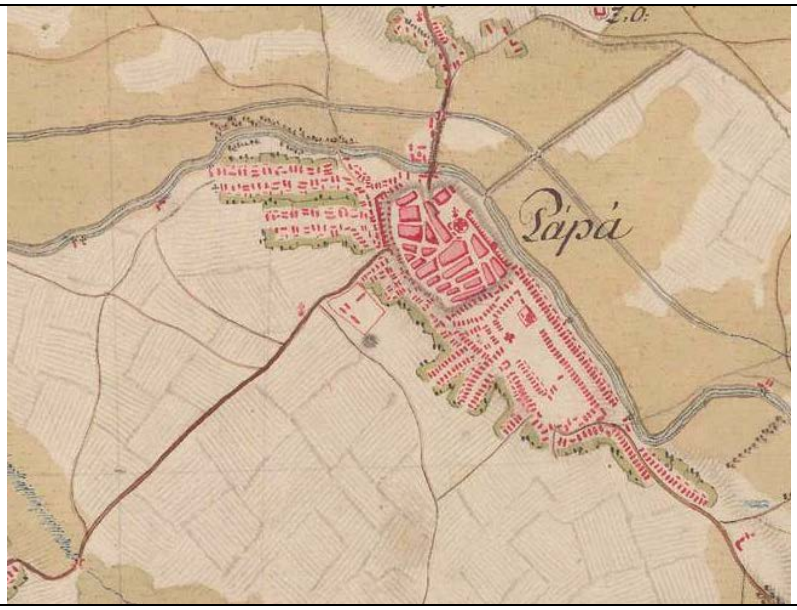
A település kialakulása egyutcás faluként kezdődött. Az utcás településalaprajzi rendszerek jellemzője, hogy a lakótelkek elkülönülnek a birtoktesttől. A lakótelek jellemzően gazdálkodási központként is funkcionál. Az utcás falvakra jellemzők a tervszerű alakzatok számos szövettani csoportal, amit a természetföldrajzi és a topográfiai adottságokhoz való alkalmazkodás befolyásol. A többutcás rendszerek kialakulása nemcsak a természetes növekedés irányaira, hanem a társadalmi rétegződés differenciáltságára is utal. Ezen belül Pápán is előfordul a kétutcás telekrendszer, ahol egy teleksor két utcára néz. Ez a gazdasági bejáratok helyének elkülönülését mutatja. Az utcás rendszer és beépítési formái Pápán is rugalmasan követik az életmódváltásból adódó igényeket. A városodás mezővárosi formája elmossa az éles különbségeket a falusi és a polgári jellegű beépítés között. Pápa esetében is a városközpontban kialakult urbánus jellegű beépítés esetében is megfigyelhető, hogy a telkek már nem gazdálkodási központként működnek, hanem lakóhely és különböző foglalkozások munkahelyei utcával párhuzamos gerincű zártsorú emeletes beépítéssel.

A Hadtörténeti Múzeum térképtárának katonai térképei segítik a szerkezet kialakulásának és fejlődésének megismerését és elemzését.

Az 1763-1787 között készült első katonai felvétel:

A városszerkezet hagyományos, hármas tagolódása jól látható.

1. Településrész: Pápa településmagja a mai Fő tér köré, a Fő utca- Csatorna utca-Bástya utca-Major utca által határolt területre terjedt ki. A terület beépítése intenzívebb, sűsű szövetet képez. Fő utca és a Fő tér egyemeletes, zártsorú beépítése már ebben az időszkban kialakult.
2. Településrész: A településmagtól nyugatra kialakult településrész a mai Bezerédi utca – Celli út közötti területén majorok alakultak ki. A városfalak palánkjai a háborúk elmúltával a gondozás elmaradása miatt leomlottak, lassanként megszűntek. Kezdetben a sáncokon kerteket műveltek, de a 18. század végére ez is lakóterület lett.
3. Településrész: A belváros déli határában alakult ki az egykori Zsemlér terület (mai Anna tér) és a belváros összenövésével. A terület falusias jellege többutcás településrész oldalhatáron álló beépítést hozott létre.

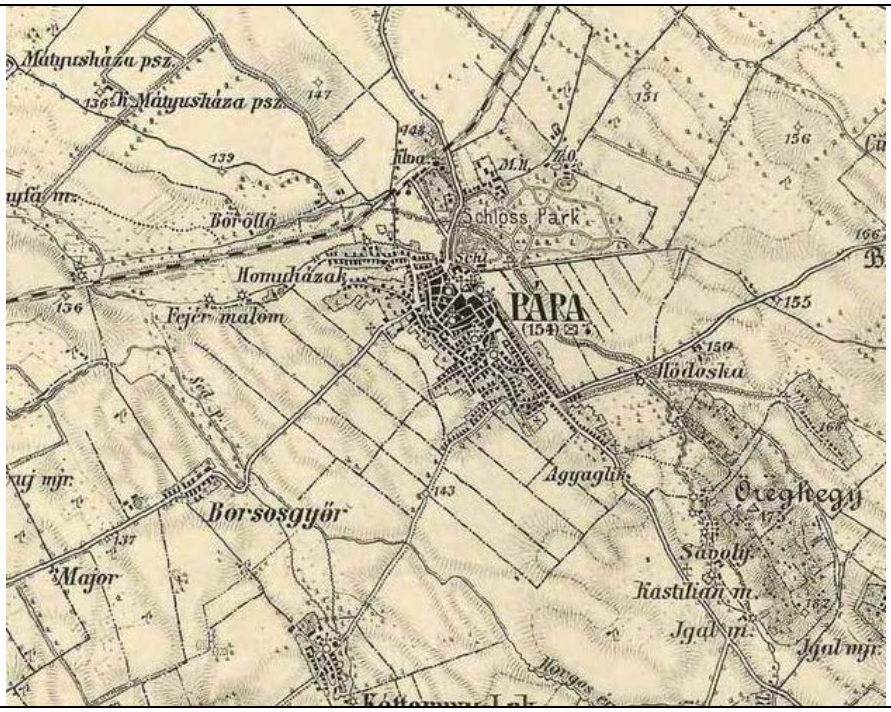
A 19. század közepéből való második katonai felmérése (1806-1869):

Pápa településképe, szerkezetének főbb jellegzetességei a 19. században – ha kisebb mértlékben is – tovább alakultak, fejlődtek. Ez időben a belváros utcái és terei részben átépültek, **a városszerkezet hagyományos, hármas tagolódása elhalványult és a történeti fertályok újabb negyedekkel egészültek ki.** A történeti városmagon belül a leglátványosabb esemény a Fő tér, Fő utca fokozatos átépülése és a Kossuth Lajos utca gyors városiasodása volt. Az Alsóváros központjaként említhetjük a mai Március 15-e teret, amit 1857-ben sétatérré alakították át. A városmagtól távoli területeken már ebben az időszakban is láthatók a ma a városhoz csatolt kistelepülések nyomai. (pl. Borsosgyőr)

Az 1869-87 közötti időkben készült harmadik felújított katonai felvétel:

Az időszakra nem is területi, térszerkezeti növekedés, inkább vertikális növekedés volt jellemző. Több helyen a korábbiaknál jóval nagyobb épületek, épületegyüttesek jöttek létre. Ezen időszak épületei az elmúlt száz évben a városkép megszokott motívumaivá váltak, meghatározva ezzel városképi arculatát.

1.5.2. Telekstruktúra és az utcavonal-vezetés bemutatása

A fejezet alapját a 2009 évi Örökségvédelmi hatástanulmány Pápa történelmi Belváros és Alsóváros című dokumentáció vonatkozó fejezete képezi (Winkler Építész Tervező-Kutató BT.), melyek a további városrészek bemutatásával egészülnek ki.

A várostörténet adataira támaszkodva az alábbiakban bemutatjuk a település ma meglévő szerkezetének elemzését. Ahogy a bevezetőből ismert, Pápa város mai közigazgatási területén a középkorban több település állt. Ezek nem egy időben alakultak ki és sorsuk is eltérően alakult: jogállásuk és birtokosaik is mások voltak.

A városszerkezet sajátos módon kisebb-nagyobb mértékben megőrizte korábbi fejlődésének szerkezeti sajátosságait. Az előzmény-települések „lenyomata" a mai térképekről kisebb-nagyobb biztonsággal kiolvasható. A város szerkezetében Haris Andrea idézett tanulmányai szerint három korábbi eredettel bíró településmagot lehetett megkülönböztetni, ezek helye a várkastély (Pápa), a mai Ferences kolostor környéke (Bellérszeg) és az Anna tér (Zsemlér) lehetett. Elemzésünkben elfogadjuk történeti bevezetőnk feltételezéseit és az előzmény-települések nevét a fentieknek megfelelően szerepeltetjük.

Az egykori „Pápa" településegység helye egyértelműen leolvasható a térképről, jellegzetes, középkorias, sűrű beépítéséről azonban ma már csupán az egykori térképek tanúskodnak. A településrésznek ez a karakteres szerkezeti jellegzetessége a vár – ma Esterházy kastély – megépítésével, és a települést észak-déli irányban átszelő középkorias beépítés a Fő tér 18. század végi rendezésével és az itt álló középkori templom és szabálytalan „íves" körvonalú háztömbök bontásával teljesen elveszett. A nagyjából szabályos, igen nagy méretű teret a plébániatemplom eltérő hangulatú, kisebb térszakaszokra – „piazzettákra" – bontja. A tér déli oldalát átlósan átmetsző főútvonal jól mutatja, hogy az áthaladó észak-déli forgalom a tér kialakulása óta keresi és máig nem találta meg helyét. Az Esterházy kastély szinte elbújik a magaslatra emelt kéttornyú plébániatemplom mögött, helyzetét a terepszintek esetleges kialakítása még zavarosabbá teszi.

Az észak-déli településtengely feladatát teljes mértékben a Fő utca vette át. A Fő utca a később kialakult rövidebb kelet-nyugati és hosszabb észak-déli utcákkal „létrás" szerkezetet alkot. A településrész e szerkezeti elemei feltételezésünk szerint különböző időkben és különböző okokból alakultak ki. A Fő utca dél felé egyenes vonalban, törés nélkül folytatódik a Jókai Mór utca és a Külső Veszprémi út vonalában.

Az egykori **Zsemlér** feltételezett helyét Alsóvárosban, a mai Anna téren és környékén kell keresnünk. A Széchenyi István utca, Zimmermann utca, Sellyei utca és a Zrínyi utca lendületes, íves vonalvezetése középkori jellegzetességeket mutat, feltételezhetően megőrzött valamit Zsemlér utcaszerkezetének egykori rendszeréből. A dombon álló Anna tér – igaz, ma éles sarkú szűkülettel – déli irányba a Batthány utca térszerű tölcséresedésével folytatódik. Erre merőleges a kelet-nyugat irányú Czuczor Gergely utca. Ez a jellegzetes „eltolt kereszt" alaprajz bizonyos középkori települések jellegzetes szerkesztését mutatja. A feltételezett temetői kápolnát egykor körülvevő temető határoló vonalai sem a beépítésben, sem a telekhatárok vonalában nem mutathatók ki. A szabálytalan körvonalú telkek osztása kevés szabályosságot mutat, vannak még egészen szabálytalan, keskeny és kisméretű telkek is. A beépítés nagyobb része kicserélődött, az újabb épületek is követik azonban az utcavonalak szabálytalan beugrásait, lépcsőzéseit. A terület szerkezetének jellege utcásodott halmaztelepülésre utal.

Bellérszeg feltételezett ősi településmagját Pápa történeti Belvárosának észak-nyugati sarkában keressük. A Ferencesek Temploma és kolostora körvonalaiban és szigetszerű elrendezésében is meghatározó szerkezeti motívuma a településrésznek. A településrész másik központja a Kis tér. A tömbök telekhatárai e két központ irányában rendeződnek és bizonyos szabályosságot mutatnak.

A **„mezőváros”** a Korvin utca és a Major utca közötti területet tölti ki. Az utcák kelet-nyugat irányúak és egymással nagyjából párhuzamosak. A hosszú, keskeny tömböket észak-déli irányú közlék – szűk sikátorok, kizárólag gyalogos közlekedésre alkalmas közök – törik át. A közlék észak-dél irányban összefüggő hálózatot alkotnak. A kelet-nyugat irányú utcák között nagyobbrészt „átmenő” telkek alakultak ki: a telkek így – a német telepes falukhoz hasonlóan – egy első, utcai és egy hátsó, gazdasági bejárattal rendelkeznek. A telekosztás igen sűrű, a szélesebb északi tömbben és a további tömbök kiszélesedő szakaszain a telkeket keresztbe is megosztották.

A város középkori településalakzatait a földbástyák vonala által befolyásolt szerkezeti egységek egészítik ki. A földművek keleti, északi és nyugati oldalához a Belváros és a bástyákon kívüli területeken egyformán telkek csatlakoztak, ezek kisebb-nagyobb mértékben beépültek, így – nagyon hasonlóan más nyugat-dunántúli városainkhoz – az egykor védővonal két teleksor határán, a tömbbelsőkben húzódik. Településszerkezetileg különös sajátsága Pápának az Irhás köz beépítése: utóbbi nyomvonala mérnöki pontossággal „mintázza” a kiugró olasz bástya egykori vonalát. Ettől északabbra a tömbbelsők hátsó telekhatárán húzódó Cinca árok jelöli ki az egykori erődítés határát. A keleti oldalon az erős szintkülönbségek jelzik a korábbi szintek elhelyezkedését és kapcsolatát. A bástyák vonalában különböző formában, eltérő építőanyagokból és szerkezettel tűnnek elő az egykori erődítés rövidebb-hosszabb szakaszai. Az egykori erődítés vonalán épült házak minősége – hasonlóan más dunántúli városainkhoz – gyengébb volt, az épületállomány szegényesebb. Ezzel is magyarázható, hogy az 1950-es évek elejétől ezeken a területeken indult meg a „szanálás” – értsed ez alatt a háztömbök lebontása és lakótelepszerű új beépítése. Ilyen lakótelepeket találunk a Bástya utca–Korona utca és a Major utca – Árok utca közötti területeken. Az új lakónegyedek szabadonálló, de keretes jellegű beépítések. Szerencsés módon kiterjedésük nem túl nagy, a város jellegzetes összképét károsan nem befolyásolják. A beépítések határán azonban kisebb-nagyobb „illeszkedési” problémákkal találkozunk.

Sajátságosan alakult a Belváros és Alsóváros kelet-nyugat irányú kapcsolata. Itt a 19. század során szinte szó szerint „összeforrott” a két városrész. Az egykori Alsóváros dél-nyugati tömbjeinek nagyjából szabályos kontúrját a Szladik János utca átlósan töri át. Ez a karakteres, diagonális telekosztás a Mohácsi utcán túl is folytatódik, bizonyítva, hogy utóbbi nyomvonala csak sokkal később került kitűzésre. A Korona utca – Czuczor Gergely utca – Batthyány utca szélesítésével és korszerűsítésével Alsóváros „működő” határa „áttevődött” a fentebb említett nyomvonalra.

Alsóváros déli határát a lendületesen görbülő Budai Nagy Antal utca jelöli ki: vonala észak-nyugat irányban a Szladik János utca–Torma Lajos utca tömbbelső árokvonalában folytatódik. Feltételezhető, hogy Alsóváros déli határát eredetileg ugyancsak természetes vonal, patak- vagy árokmeder határozta meg. Alsóváros déli csücskét a szigetszerű Csóka-csárda – ma MOL üzemanyag-árusító kút – zárta.

A Belváros és Alsóváros keleti határát a Tapolca patak nyomvonalával párhuzamos, hosszú területsávok folyamatos beépülése máig alakítja. A folyamatban lévő beépítések tudatosan alkalmazkodnak a természeti és történeti adottságokhoz.

Az évek során egymás mellé települő városrészek változatos városképet eredményeztek. A település lakóterülete jellemzően kétféle típusba sorolható, kisvárosias és kertvárosias lakóterületbe.
A település területének döntő hányada családi-házas, telkes lakóterület. A lakóterületi településrészeket illetően megfigyelhető, hogy a lakófunkció mellett megjelenik a kereskedelmi-szolgáltató és ipari funkció is.

Erzsébetváros

A város északnyugati részén található Pápa egyik viszonylag fiatal városrésze az Erzsébetváros. Itt található a vasútállomás, illetve számos egykori és ma is működő üzem iparterülete. Az Erzsébetvárost északról a 83-as út a várost délnyugatról elkerülő szakasza határolja, délről a Lehel utca, északról a Külső Győri út, keletről pedig a Szent István út és a Győri út határolja. A városrész a XIX. század végén, a vasút megépülésekor jött létre. Jelenleg a városrész képét a lakóövezetek mellett a vasút és a nagy ipartelepek határozzák meg. Gyárvárosi mozaikszerű töredezett szerkezet jellemzi.

A lakóterületek telekstruktúráját, utcavonalvezetését és szerkezetének kialakítását a mérnöki logika alakította. A városrész sík terepen kialakult városszövetre a szabályosabb vonalvezetésű utcahálózat illetve szabályos téglalaphoz hasonló alakú telekszerkezet a jellemző. A beépítés karaktere - az oldalhatáron álló és a főbb gyűjtőút tengelyek mentén - a „fél”zártsorú épületek a lakó funkciót kielégítő teleknagyságokkal.

Felsőváros

Ez a városrész a vasútvonaltól délre a Lehel – Vásár - Török Bálint – Korona – Munkás utcák, valamint a várost délnyugatról elkerülő 83-as főút által határolt területeken helyezkedik el. Egykoron a pápai várhoz tartozó majorság működött itt, amelynek fejlődése a török idők elmúlásával vett lendületet. A Felsőváros az Alsóvárossal együtt 1730-tól egészen az 1800-as évek közepéig önálló volt, ezt követően a három városrész közös önkormányzatot választott. A Felsőváros hagyományosan falusias jellegű lakóövezet, de az elmúlt évtizedek fejlődése differenciált városképet hozott létre, ahol a lakóövezetek mellett jelentős területű ipari és kereskedelmi és nagyvárosias lakó területek találhatóak.

A terület telekstruktúrájára és ucavonalvezetésére és szerkezetének kialakítására jellemző, hogy a városrész északi területén a Pápai Hús Zrt. telephelye környezetében az útvonalvezetés megőrizte eredeti, kissé szabálytalan nyomvonalvezetését, mely nőtt településszerkezetként jelenik meg a településszövetben. A várorész déli területrésze kiegészült az 1960-70-es években, majd a 90-es években épült lakótelep jellegű területekkel, mely területek már a szabályos raszteres jellegű utcavonal vezetésű, gyakran lakóterületi közkertekkel (lakókerttel) lazítva jelennek meg a városszövetben.

Belső-Külső Várkert

A Külső-Várkert a város észak-keleti részében található a Gróf út – Várkert út - Téglagyári út által határolt területen, melynek nagy része zöldterület. Itt található a 2003-ban megnyílt pápai termálfürdő, a Városi Sportcsarnok, a Perutz stadion, és több sportpálya is, valamint a Petőfi Sándor Gimnázium és Szakközépiskola épülete. Ugyancsak a Külső-Várkert területén található a közelmúltban épült, ötcsillagos Várkert Kemping is.

A Külső Várkert látványos fejlesztésének része a már megvalósult termálfürdő, strand, camping és a tervezett további sport-és rekreációs funkciók elhelyezése, valamint várható nagy volumenű üdülőterületi fejlesztés is.

A Belső várkert területe a Szent István út – Várkert út – Gróf út – Fő tér által határolt városrész gyakorlatilag az Esterházy-kastélyt és a kastélyparkot foglalja magába.

Vaszari út – Téglagyári út környéke

A Vaszari út, Győri út és a Téglagyári út által határolt terület, melyben a családi házas lakóövezetek és ipari hasznosítású területek találhatóak. A városrészben található a szemétlerakó telep, valamint a Rigó lakótelep, ahol többnyire roma lakosság él meglehetősen rossz szociális körülmények között. Ez a városrész méltán tekinthető Pápa egyik leromlással fenyegetett városrészének. Ez a területrész a volt Városi-Major terület. A lakóterületek telekstruktúráját és utcavonalvezetését és szerkezetének kialakítását a mérnöki logika alakította. A városrész sík terepen kialakult városszövetére a szabályosabb, vonalvezetésű utcahálózat illetve szabályos téglalaphoz hasonló alakú telekszerkezet a jellemző.

Tókertváros

A mai Tókertváros területe a középkorban sással-náddal benőtt mocsaras tó volt, amelyet több más patak mellett a Tapolca és a Pápai-Bakony-ér táplált. A tavat az XVIII. század végén, a várfalak lebontásával egyidőben lecsapolták és kertként hasznosult. A terület fejlődése a két világháború között indult el. A városrész jelenlegi területét Gróf út – Szabadság u. - Ady Endre és a Tapolca-sétány - Gyimóti út határolja.

A városrész négyzetes elrendezése a korábbi mérnöki tervezésre utal, melynek egyik legszembetűnőbb jele, hogy az utcák jelentős része számozott elnevezéssel bír. A városrészben két egészségház, a Munkácsy Mihály Általános Iskola, a Dózsa György utca bölcsőde épülete, valamint a Margit templom található. A városrész kertvárosias jellegű lakóövezet, önálló telkeken álló egy illetve kétszintes lakóházakkal. A településrész néhány utcája árvíz által veszélyeztetett területek közé tartozik.
(Dózsa György utca, Hódoska utca, Ligetkert utca, Zimmermann malom környéke.)

Malomkerti lakópark és Nagyhanta

A város déli részén, a Külső-Veszprémi út keleti oldalán található a Malomkert-lakópark és Nagyhanta városrészek. A két városrész területe valaha a Tapolca-patak árterülete volt, de a patak elapadásával a terület elkezdett beépülni. A terület beépítése, részben vízrendezési okból is ma még nem túl intenzív (Malomkert lakópark). A külső Veszprémi út, mint főtengely jelenik meg és erre fűződik fel a szabályos útvonalvezetésű lakóutcák nyomvonala, valamint a nagyobb területigényű nagytelkes intézményi és gazdasági területek.

Csatolt települések (Borsosgyőr, Kéttornyúlak, Tapolcafő)

A sík terepen kialakult településrészek egyutcás falu szövetére a szabályosabb vonalvezetésű utcahálózat, illetve szabályos téglalaphoz hasonló alakú telekszerkezet a jellemző.

Az évek során egymás mellé települő utcák telekméretükben változatosak, de megmaradt a terepviszonyokhoz, terepadottságokhoz alkalmazkodó közterületek egyedi arculata. A település lakóterülete jellemzően egy típusba sorolható, vagyis falusias lakóterületbe. A települések jellemzően előkert nélküli beépítésűek és a közterületeire jellemző a kétoldali járda és a széles zöldfelületi kialakítás.

Zártkertek, (szőlőhegyek)

Pápa jelenleg 4 zártkerti területtel rendelkezik: Öreghegy (182 m), Kishegy (164 m), Törzsökhegy (166), Bárochegy 164 méterrel.
Pápa határárában külön, a 17. század elejétől önálló hegyközségi törvénnyel szabályozott életet éltek a szőlőhegyek. A szőlőhegyeket gyepű és árok vette körül. A gazdák a kapukon át közlekedtek. Minden kapunak két része volt: a kocsi- és gyalogkapu. A pápai határ délkeleti részén fekvő dombokon századunkban számtalan borpincét, kis házat és nyaralót építettek. A Kishegy legnevezetesebb szőlője a Bocsor István-féle szőlő volt.
Az Öreghegy legszebb útja a “Báróné útja”, amelyet két oldalát fasor szegélyezi. Nevét onnan kapta, hogy 1835-ben egy bécsi úriasszony, akit érzékeny szálak fűztek Esterházy Károly grófhoz, mintegy 30 holdnyi területet vásárolt a hegy szőlőiből. Birtokát parkosította és közepére gyönyörű nyaralót építtetett. Az emeletes villa teraszáról szép kilátás nyílt a városra.
A hegyekben épült házak századunkban egyre inkább az állandó kintlakást s nem csupán a nyaralást biztosították, illetve a hegybeli munkák idején ideiglenes lakó- és munkahelyül szolgáltak. A pápai szőlőhegyek kedvelt séta- és pihenőhelyek voltak a múlt századokban.

1.5.3. Településkép és utcaképek, utcaképrészletek bemutatása

Belváros és Alsóváros

Ady Endre sétány

Az egykori Tapolca betemetett nyomvonalát követő, észak-dél irányú sétány, északon lazább, délen zártabb beépítéssel. Az utca vonalát a Március 15. tér 11-12. számú műemléki védettségű Kékfestő Múzeum megszakítja. Keleti oldalát szabadonálló földszintes és emeletes házak határolják. a sétány hosszabb szakaszon az egykori földbástyák vonalát követi. A bástyákra merőleges, a Belváros irányában fellépcsőző, keskeny nyeregtetős beépítések a 19. században alakultak ki. Az egykori bástya részűje hasonló szellemű épületekkel egészült ki a 20. század utolsó évtizedeiben. Ezek a házak a Belváros illetve Tókertváros irányában lépcsős belső közökkel „átjárhatók". A Fő utca és Fő tér irányában a meglévő összkép – fellépcsőző oromfalak és félnyeregtetők – változatlanul őrzi 17-18. századi megjelenését, ez az egyedülállóan szép és a hazai városépítészetben ritkaságnak számító látvány mindenképpen fenntartandó. A Tapolca vonala nem beépíthető, későbbi „visszatérésével" kell számolni.

Anna tér

Mai formájában nagyjából szabályos trapéz alaprajzú tér, közepén kelet-nyugati hossztengelyű, magaslaton álló egytornyú templommal. A környező utcák – hasonlóan a Fő térhez – szélmalomkerék módjára, a sarkokban tölcséresen kiszélesedve csatlakoznak a térhez. A tér dél-keleti sarkában apró, „piazetta-szerű" kiszélesedés. A beépítés zártsorú jellegű, magasföldszintes, egyemeletes polgárházakkal, magas, tömör kerítésekkel összekapcsolva. A „Véradó" állomás tömbszerű modern tömegével fellazította az eredeti, zárt, kisvárosias térfal keleti szakaszát.

Árok utca

Az egykori földbástyákat délről határoló várárok betöltésével keletkezett, enyhén íves vonala a várárok korábbi vonalához igazodik. Déli és észak-keleti térfala nagyjából egységes, földszintes beépítésű: jellege fenntartandó Az utca észak-nyugati oldalát az 1950-es években lakótelep és tűzoltóság építésével szétzilálták: a beépítés kiegészítése a településfejlesztés aktuális feladata. Az utcát keleti irányban az új református templom képe hatásosan zárja.

Balla Róbert tér

Az Anna térhez dél-nyugaton csatlakozó, észak-dél irányban elnyúló keskeny térség, földszintes, magasföldszintes, zártsorú jellegű beépítéssel.

Barát utca

A történeti kelet-nyugati Korvin utcáról az egykori, feltételezett Bellérszeg településközpontja irányában leágazó utca, északi oldalán a ferencesek szigetszerű templom-kolostoregyüttesével. Utcával párhuzamos gerincű házak sorában egy-egy utcára merőleges beépítésű ház váltogatja egymást. Keleti szakaszán egyemeletes, nyugatra földszintes beépítésű. A korábbi részletes rendezési terv az utca kis bazaltkőből készült „műemléki" burkolatának megtartását és felújítását írta elő. A burkolatot az eredeti kőanyag részbeni felhasználásával, eredeti felületének megtartásával újjáépítették.

Bástya utca

Közvetlenül a bástya belső peremén kialakult utca, keleti térfalának beépítése nagyjából-egészében annak vonalát követi. Keleti házsora földszintes, magasföldszintes: hatásosan szegi be a történeti Belváros nyugati

határát. Nyugati oldalát lakótelepszerűen beépítették. Dél-nyugati sarkában a várfalat koronázó kőfal rövid szakaszát helyreállították. A nyugatra néző házsor egységes, zárt jellege fenntartandó.

Batthyány Lajos utca

Hosszú, észak-déli irányú utca a Balla Róbert tér déli irányú folytatásában. Déli szakasza nagyjából megőrizte utcára merőleges, fésűs beépítését. Az utcát szegélyező házak között több jellegzetes mezővárosi ház található, délre néző verandával, két illetve háromtengelyes homlokzattal. Az utca jellegét a beépítés jellegzetes elemeinek megtartásával őrizni kell.

Böröczky domb

Szabálytalan alaprajzú, kelet felé erősen lejtő „közlekedési csomópont". Az egykori földbástya vonalát e ponton szögben lesarkították. A Fő utca 24. sz. négyszintes modern sarokház „lépcsős" homlokzata sajnálatos módon alig őrzött meg valamit e sajátos történeti szituációból.

Budai Nagy Antal utca

A történeti Alsóvárost délről, délnyugatról határoló, széles utca, nagyobbrészt földszintes beépítéssel. Az utca a Temető utcával átellenben derékszögű fordulatot vesz, zárt térfala ezen a szakaszon felbomlott, összképe rendezetlenné, terjengőssé vált. A tömbbelsőben épült „Plusz" áruház az utca északi térfalán egymással szomszédos több épületet vásárolt fel. Az üzletház ezek bontásával kíván megfelelő rálátást biztosítani szegényes megjelenésű épületének főbejáratára. Az utca északi, zárt térfalának ilyen jellegű felbomlását megfelelő szabályozással mindenképpen meg kell akadályozni.

Celli út

A Kard utca egyenes folytatásában épült rövid, szabályos utca, mely egyenes vonalban, tölcséresen kiszélesedve vezetett a Kis térről a várárkot áthidaló egykori kapu és híd irányába. A Vásár utcán túl, a tervezési területen kívül szögtöréssel nyugat felé azonos névvel folytatódik. Földszintes és emeletes sarokházak határolják, markáns, zárt „városkapu és híd" jellege erősíthető.

Czuczor Gergely utca

A Balla Róbert térről nyugat felé haladó egyenes kisvárosias utca. A Korona utcán túl, a tervezési területen kívül azonos névvel, töretlen vonalban nyugat felé folytatódik. A Korona utca rendezésével egy időben nyugati oldalán kiszélesedett, újabb építésű, hosszú emeletes házak határolják.

Csáky László utca

Az egykori fölbástyák belső peremén haladó, keskeny emelkedő-süllyedő utácska. Nyugati peremére nagyobbrészt a Fő utca épületei nyúlnak ki. Ennek megfelelően beépítése igen változó: a többszintes középületek nagy tömegeit keskeny, utcára merőleges, oromfalas házak váltogatják. Keleti oldala a földbástya szintkülönbségeit őrzi. A történet rézsűre merőlegesen keskeny, egytraktusos, oromfalas házak épültek. Az utca jelenlegi formájában, hangulatát megtartva revitalizálandó.

Csatorna utca

Észak-déli irányú, szabályos, egyenes utca, nyugati házsora az egykori földbástya vonalára épült, a szegélyező házak hátsó telekhatárát a Cinca medrének vonala határozza meg. Az egységes hatású, földszintes házak sorát egy-egy emeletes épület szakítja meg. Eredeti beépítése fenntartandó.

Damjanich János utca

Kelet-nyugati irányú, szabályos utca, keleti szakaszán az észak-déli irányú Zrínyi Miklós utca tölcséres csatlakozása apró, kevésbé jellegzetes térséget alkot. Zártsorú, egységes beépítésű utca.

Deák Ferenc utca

A Major utca keleti irányú folytatása, északi házsora korábban a Belvárost délről szegte be. Déli térfala a bástyákra épült. Jelenlegi utcaképe a 19-20. századi városias átépülés jeleit mutatja: zártsorú, földszintes polgárházak és többszintes tömbházak váltogatják egymást. A filmszínház kulisszaszerű, alumínium „Patyomkin" architektúrája az 1860-as évek „modernizmusának" jellegzetes dokumentuma.

Eötvös József utca

A 15-16. századi „iparos negyed" jellegzetes, kelet-nyugat irányú utcája, zártsorú, jobbára földszintes beépítéssel. Nyugati házsora fölé a neológ zsinagóga hatalmas tömege tornyosul. A hosszú, keskeny északi épülettömböt közle és a zsinagóga előtti sikátor töri át. E jellegzetes szituáció megtartandó.

Flórián utca

Kelet-nyugat irányú, zárt, földszintes beépítésű, „mediterrán" hangulatú utca. Északi házsorát az egykori várfal határolja. Az utca zárt, kisvárosias hangulata megőrzendő.

Fő tér

Három oldalán zárt, igen nagyméretű tér, amely az itt álló középkori háztömbök és templom bontásával a 18. században nyerte el mai formáját. Tágasságát fokozza, hogy a teret határoló házak homlokzatainak magassága a tér méreteihez képest elenyésző. Három oldalról zárt hatású, a térről induló utcák a tér sarkaiban (Fő utca) vagy átjárókon keresztül (kapuszín) csatlakoznak a térhez. A tér északi oldalát korábban a várkastély tömör téglafal, hatalmas öntöttvas díszkapu, előtte pedig mély várárok határolta. Vár és város kapcsolata az évszázadok során felbomlott, ma bizonytalan és kevéssé hatásos. A tér középső részét a monumentális plébániatemplom foglalja el, utóbbi harmonikus módon térrészekre osztja a nagyméretű térséget, olyan módon, hogy annak egységes, tér jellege nem csorbul. A tér és kastély kapcsolatának megoldása és a tér rendezése gondos, elméklyült városrendezési feladat.

Fő utca

A középkortól a település fő észak-déli tengelyét alkotja. Középkori egyenes vonala a várkastély megépítésével északi irányban megtört. Ugyancsak megtörik a Pálos tér – Mándy Márton István utca vonalában. Délen a Jókai Mór utcában egyenes vonalban, töretlenül folytatódik. Városias beépítésű, térbeli hatását az utcaképben megjelenő bencés templom és az északi szakaszán feltárulkozó plébánia templom fokozza.

Gyurácz Ferenc utca

Az egykori erődítmény déli szakaszával párhuzamos első déli utca, a Széchenyi utca déli irányban „Y” alakban válik el tőle. A telkek nagyobb része „átmenő” telek, az Árok utca irányában. Ilyen az evangélikusok templomát, iskolaépületét és plébániaépületét magába foglaló telek: a telek belsejében felépült egytornyos templom előtt a két utcai épület barátságos előudvart keretez. Az evangélikusok templomának hegyes tornya szinte az egész az utcából látható. Zártsorú jellegű utca, az utcára merőlege háromtengelyes oromfalas „gazdapolgár” házak száma egyre csökken. Az utca elegáns „mezővárosi” jellegét mindenképpen fenn kell tartani.

Irhás utca

Az egykori ék alakú olasz-bástya belső peremét pontosan követő keskeny utácska. Igazi városépítészeti attrakció, melynek jellegét okvetlenül meg kell őrizni. A telkeken utcával párhuzamos és arra merőleges házak váltogatják egymást, egymástól eltérő hosszúságú utcahomlokzatokkal. Sajnos az épületek egy része kicserélődött, az épületek színvonala változó. Az utca északi lezárását a vasbeton szerkezetű víztorony otromba vasbeton törzse adja.

Jókai Mór utca

A Fő utca déli meghosszabbítása, a történeti város kiemelkedő fontosságú észak-déli hossztengelye. Északi szakaszának épületei a 19. század elejétől fokozatosan kicserélődtek, jobbára egy-két emeletes, zárt sorú köz- és lakóépületek. Az utca déli szakaszán utcára merőleges, oromzatos gazdaházak és utcával párhuzamos gerincű, hosszabb homlokzatú földszintes polgárházak váltogatják egymást. Az utca Pápa kedvelt „másod osztályú” promenádja, a földszintek „elüzletiesedését” jelenleg aligha lehet megakadályozni. A nagyszámú földszintes üzlet a későbbiekben lakássá alakítható vissz az eredeti homlokzatok megtartásával illetve visszaállításával.

Kard utca

A Celli út dél-kelet irányú egyenes folytatása, észak-nyugati irányban a Kis téren keresztül a várárkot áthidaló egykori kapu és híd irányába vezet. dél felé tölcséresedő, íves utca, mely a Kis teret a Korvin utcával köti össze. Földszintes házak határolják. A Korvin utca irányában sikátorrá szűkül.

Kardos utca

Hosszú, íves vonalú utca a ferencesek kolostorkertjének észak-nyugati oldalán halad és a Kuruc utcát köti össze a Belváros legészakibb utcájával, az északi földsánc vonalát követő, kelet-nyugati irányú Flórián utcával. beépítése változó. nyugati szakaszának szép, pártázatos, oromfalas házait nem sikerült megmenteni. A kolostorkert északi oldalán az utcát a „városi szegényház” városias térfala határolja, észak-keleti szakasza földszintes beépítésű, igényes megjelenésű, egységes térfallal. A ferences kolostor szabálytalan kő kerítésfala igazi „kordokumentum”, hasonlóan a közlék falához eredeti formájában nem újraépíthető, ezért azt gondosan óvni kell.

Kígyó utca

A ferencesek kolostorkertjét délről határoló, enyhe íves utca, a Barát utca irányában tölcsérszerűen kiszélesedik. Rövid északi szakasza észak-nyugat felé fordul, lépcsős beépítése sajátos hangulatot ad az utca lezárásának. Az utca keleti térfalát egészen az 1970-es évekig utcára merőleges, egy traktusos, fésűs beépítésű házak határolták, ezek nagyobb részét sajnálatos módon átalakították. A Fő tér felé vezető átkötés kedvéért – szó szerint követve Gerő László tanácsát – a Kígyó utca 5 számú házat lebontották. Az épület bontását ma hibásnak ítéljük, az eredeti épület visszaépítendő vagy hasonló tömegű új épülettel helyettesítendő. A Fő tér és a Kígyó utca személyforgalma a ház udvarán keresztül is jól megoldható. A Kígyó utcát nyugati irányban határoló Ferences kolostor szabálytalan kő kerítésfala eredeti formájában megtartandó és gondosan restaurálandó.

Kis tér

Az egykori Bellérszeg középkori településszerkezetének egyik kulcseleme a várkapu előtti szabálytalan, háromszög alaprajzú teresedés. Az észak-nyugat felé vezető Celli út rövid szakaszát egyemeletes házak keretezik, maga a tér földszintes beépítésű zárt sorú házakkal. Az elhanyagolt térnek közcélú rendeltetést kell adni és városi jellegét a burkolat kialakításával hangsúlyozni.

Korona utca

A Belvárost nyugatról határoló, széles, terjengős utca, mely az egykori bástyákat határoló várárok területén épült ki. Az egykori olaszbástya vonalát az utca lendületes ívvel követi. Nyugati térfala az egykori Felsővárossal teremtett kapcsolatot. Az utcát határoló épületek nagyobb része mindkét oldalon kicserélődött.

Korvin utca

A Fő tér nyugati térfalának középvonaláról nyugat felé induló utca néhány ház után a Barát utca irányában „Y” alakban kettéválik. Keleti szakasza városias, barokk hangulatot áraszt. A Korvin utca 7. számú, „vasaló alaprajzú” házat meggondolatlanul lebontották. A városkép e kulcsfontosságú pontján alacsony, manzárdtetős új ház épült aránytalanul nagy tetőablakokkal (építész tervező: Sedlmayr János). Az útelágazásból szép kép nyílik nyugat felé (Korvin utca) és észak-nyugat irányában (Barát utca). Utóbbi képét a ferencesek templomtornya zárja. A Korvin utca nyugati szakaszának beépítése változó szintmagasságú: a földszintes és emeletes házak harmonikus képet alkotnak. Az utca az egykori olaszbástya előtti, legnyugatibb szakaszán leszűkült. Az „ideiglenesen” elbontott Kuruc utca 6. sz. ház visszaépítendő, az utcaszűkület szélesíthető, de az utca lezárásának finom, lépcsős beszűkülését városképi és városszerkezeti szempontból egyaránt gondosan helyre kell állítani. A Korvin utca e pontjától a Fő tér irányában haladva Pápa egyik legjellegzetesebb városképe bontakozik ki. Az emelkedő utcaszinttel párhuzamosan a szegélyező házak magassága is nő a központ felé. Az emelkedő térfalak harmonikus látványának hatását a térfal enyhe ívelése fokozza. Az összképet a kéttornyú plébániatemplom koronázza meg. Az utca beépítésének jellegét a térfalak gondos megőrzésével meg kell tartani.

Kossuth Lajos utca

A Fő térről íves Kapuszínen keresztül induló észak-déli irányú mezővárosi utca a 19. század fordulóján elegáns üzletutcává, „promenáddá” épült át. A kapuszínen keresztül feltárulkozó kéttornyos templom „kapu-motívuma” déli irányban, a Deák Ferenc utca kereszteződésénél megismétlődik. Az utca városias beépítését okvetlenül fenn kell tartani: a városszéli üzletházak megépülésével rendeltetése átalakul: az utca exkluzív jellegét tovább kell erősíteni (Pápa kereskedő utcája, amolyan „pápai Váci utca”).

Közép utca

A történeti Belváros magjában, rövid, egyenes észak-déli irányú, igen városias, zárt utca. Jellegét meg kell tartani.

Kuruc utca

A nyugati Bástya utcával párhuzamos, de egyenes nyomvonalú utca, egységes, földszintes beépítéssel, különösebb jellegzetességek nélkül. Zárt egységét meg kell tartani.

Major utca

Az egykori földbástya déli nyomvonalán kialakult utca. Északi házsora zárt beépítésű, kelet felé emelkedő épületmagassággal. Déli oldalán, az egykori várárok területén az 1950-es évek legelején bontással keretes beépítésű városi lakótelepnek adtak helyet. A lakótelep többszintes házainak esetleges elhelyezésével számtalan kisebb-nagyobb városszerkezeti probléma, kedvezőtlen arányú térbővületek, zavaró át- és együttlátások keletkeztek. Az utca zárt jellegét meg kell erősíteni.

Mándy Márton István utca

A történeti Belváros magjában, rövid, egyenes kelet-nyugat irányú, városias, zárt utca, részben földszintes, részben egyemeletes beépítéssel. Északi térfalának vonzó motívuma az egykori ciszterci rendház – ma lakó- és üzletház –cour d’honneurje.

Március 15. tér

A pápai erődítés déli-keleti sarkában, a sarokbástyától délre létrejött, kelet-nyugati hossztengelyű, nagyméretű, trapéz alaprajzú térség. Közepén korábban városi színház, az 1930-as évektől kezdve kéttornyos református templom áll. A templom kettős tornyának a Március 15. tér 1. számú ház sarokkupolája és a 6. sz. református iskolaépület közép- és saroktornyai „felelnek”. Ez a sajátos, nagyhatású térkompozíció mindenképpen fenntartandó. A tér északi irányban a Fő utca irányában széles térbővülttel csatlakozik A Deák Ferenc utca felé vezető közle egykori nyomvonala ma is beépítetlen: a birtokviszonyok tisztázásával közterületté alakítandó. A térfalak nagyjából-egészében kialakultak: gondos helyreállításuk és a tér burkolatainak gondos megtervezése és berendezése szükséges.

Mohács utca

Alsóváros dél-nyugati részén, a Korona utca és a Somlai utat észak-dél irányban összekötő, egyenes utcaszakasz, mely a meglévő. kevésbé szabályos városszerkezet átvágásával jött létre. Déli kivezetése máig bizonytalan.

Pálos tér

A pápai városkép egyik legjellegzetesebb, legsajátságosabb motívuma. A Tapolca és az egykori földbástya irányában a terep lelépcsőzik, az átmenetet míves támfal és kettős tereplépcső biztosítja. A kelet-nyugat hossztengelyű tér kelet felé erősen lejt. A tér sajátos arányait és jellegzetes szintbeli felépítését a térfalak részben átépítése után is meg kell őrizni.

Petőfi Sándor utca

Az északi fekvésű egykori Bellérszeg és a tőle délre épült Zsemlér közötti térséget kitöltő iparos városrész egyik középkori eredetű, hosszú, kelet-nyugati irányú, „tervezett" utcája. Keleti tömbjét a meglévő földszintes történeti beépítés bontásával részben szétroncsolták: rekonstrukciója városépítészeti feladat. Az utca térfalait utcára merőleges, oromfalas földszintes házak (Petőfi ház) és magas középületek (református kollégium) váltakozása gazdagítja. Az enyhén ívelő utca nyugat felé lejt. végében „zárt sorban" áll a neológ zsinagóga hatalmas épülettömbje. Az imaházat apró, földszintes történeti beépítés veszi körül. Ezt a jellegzetes helyzetet mindenképpen fenn kell tartani. A hosszú utca középtáján, a keskeny tömbön keresztül keskeny, észak-déli irányú közle vezet át. A közlét jellegzetes kő burkolatával és „girbe-gurba" kőfalainak megtartásával kell helyreállítani: ellenkező esetben jellegét veszíti.

Rákóczi Ferenc utca

Hasonlóan az északabbra fekvő Petőfi Sándor utcához az északi fekvésű egykori Bellérszeg és a tőle délre épült Zsemlér közötti térséget kitöltő iparos városrész egyik középkori eredetű, hosszú, kelet-nyugati irányú, „tervezett" utcája. Az enyhén ívelő utca nyugat felé lejt. Térfalait földszintes és emeletes házak zárt sora szegélyezi. A hosszú utca középtáján, az északi tömbön át keskeny, észak-déli irányú közle vezet keresztül. A közlét jellegzetes kő burkolatával és „girbe-gurba" kőfalainak megtartásával kell helyreállítani: ellenkező esetben jellegét veszíti. Az utca déli oldalán (18–20. sz.) egykor létező közlét ugyancsak sikerült újra megépíteni, a közle megnyitásához azonban az új ház földszinti lakója nem járult hozzá.

Ruszek köz

A Fő teret a Csáky László utcával összekötő, kelet felé tölcséresen kiszélesedő „közle", melyet déli oldalán változó padlómagasságú, kelet felé lejtő „lábas-ház" (Ruszek ház) keretez. Az utca egységes terepszintje az utólag odaépített, városképtől idegen kő támfal bontása után az eredeti állapotnak megfelelően alakítandó ki.

Szabadság utca

Tókertváros első, észak-déli tengelyű utcája, nyugati oldalán a vidéki autóbusz végállomás laza beépítésével. Keleti oldalát szabadonálló, villa-szerű házakkal beépített „cottage" beépítés alkotja. Az utcából nyugati irányban különösen jól érvényesül a központ felé emelkedő Belváros barokk-kori „városdombjának" jellegzetes sziluettje, melyet a kéttornyú plébániatemplom koronáz..

Szalmavári Kovács János utca

Rövid, szabályos, kelet-nyugati tengelyű, lejtős utca, keleti végében a Tapolca folyt. magasföldszintes beépítése kelet felé lépcsőzve követi a terep lejtését.

Sárkány utca

Rövid, a Batthány utca keleti oldaláról nyíló, kelet-nyugati irányú zsákutca, jelentéktelen földszintes beépítéssel. A korábbi rendezési terv a tömbbelsőn keresztül a Damjanich utca irányában történő kivezetését tervezte.

Séllyei István utca

Az egykori déli várárkot, – későbbi Március 15. teret – az Anna térrel összekötő, két ponton szögben karakteresen megtört, jellegzetes hangulatú alsóvárosi utca. Keleti térfala teljesen átalakult: ma magas középületek „tervezetlen” sora szegélyezi. Nyugati, észak-nyugati térfalának egységes beépítését érdemes megőrízni.

Széchenyi István utca

A déli erőd falával párhuzamosan haladó, kelet-nyugati irányú utca, mely a Gyurátz Ferenc utca torkolatánál lendületes ívvel dél felé fordul. A két utca találkozásánál háromszög alaprajzú tér alakult ki városi kúttal. Jobbára földszintes beépítésű térfalai egységes hatásúak. Keleti irányban az új református templom kéttornyú tömege zárja. Igényes historizáló házainak homlokzatai mindenképpen helyreállítandóak és fenntartandóak.

Szent István út

Az észak felé vezető Győri út Belváros irányában történő folytatása, a Fő tér észak-nyugati térfalának lezáró szakasza. Emeletes, városias karakterét mindenképpen meg kell őrizni. Egy-egy szerény, földszintes ház (2. sz.) városiasabb emeletes házra kicserélhető.

Szent László utca

Az egykori északi Bellérszeg és a tőle délre épült Zsemlér közötti térséget kitöltő középkori eredetű iparos városrész legészakibb, hosszú, kelet-nyugati irányú, „tervezett” utcája. Az enyhén ívelő utca nyugat felé lejt. Térfalait földszintes és emeletes házak zárt sora szegélyezi. Az utca középtáján, az utcát szegélyező északi és déli tömbön át egy-egy keskeny, észak-déli irányú közle vezet keresztül. A közlét jellegzetes kő burkolatával és „girbe-gurba” kőfalainak megtartásával kell helyreállítani: ellenkező esetben jellegét veszíti. Beépítése részben földszintes, részben emeletes. Egyes épületei kicserélhetőek, emeletesre magasíthatóak: jellegzetes térarányait azonban meg kell tartani.

Szladik János utca

A Széchenyi István utcát a Korona utcával összekötő utca két helyen közel derékszögben megtörik. Földszintes beépítése átalakulásban van. Az utca városiasabb átépítése lehetséges.

Tapolca sétány

A Tapolca egykori vonalán kialakult hosszú, észak-déli irányú sétány, keleti oldalán Tókertváros nyugati házsora határolja. Nyugati beépítése a korábbi részletes rendezési terv elképzelései szerint folyik.

Tókert utca

A Böröczky dombról keleti irányba vezető, egyenes vonalú, lejtős utca. nyugati irányban tölcséresedő alaprajza az egykori erődítés „lesarkított vonalát őrzi. A Tapolca nyomvonalán áthaladva egyenes vonalban folytatódik Tókertváros irányába. A lejtős utcavonalra épített földszintes házak kelet felé emeletessé magasodnak, sajátos, festői együttest alkotnak. Az utca további, jobbár szabadonálló beépítése az 1945 utáni évek „magánépítészetére" jellemző jegyeket viseli.

Török Bálint utca

A pápai vár északi földbástyáival párhuzamos, szabályos utca, mely keleti irányban tölcséresedik. A déli házsor hátsó telekhatárai az egykori várfal vonalán futnak. Több telket összevontak: így az utca zártsorú beépítésében alacsony földszintes házak és nagy tömegű, többszintes házak váltogatják egymást. Az utca északi beépítési vonalát egy időben északabbra kívánták helyezni, több épület homlokzata ezért visszalép a kialakult építési vonaltól. Az utca szélesítéséről később lemondtak. Az utca észak-keleti végében álló egykori majorság sajátos alaprajzi és térbeli helyzetet teremt.

Varga utca

Kelet-nyugat irányú, változó szélességű, kelet felé emelkedő, szerény megjelenésű lakóutca, földszintes, zártsorú jellegű beépítéssel. A 19. századi, utcára merőleges, oromfalas gazdapolgár-házak fokozatosan kicserélődtek. Az utca zárt, kisvárosi megjelenése megőrzendő.

Vásár utca

A várárok nyugati, feltöltött területén létrejött, igen széles, észak-déli irányú utca, mely dél felé térséggé tölcséresedik. Belváros felé eső, keleti térfalán utcára merőleges és azzal párhuzamos gerincű, eltérő magasságú, zárt jellegű házak váltogatják egymást. Nyugati térfala az egykori történeti Felsővárost szegélyezi, vegyes beépítéssel. Az utca megjelenése inkább „falusias".

Világos utca

A Széchenyi utcát a Korona utcával összekötő, irányában kétszer közel derékszögben megtörő utca. Egykori jellegzetes, fésűs beépítését fokozatosan zártsorú jellegű beépítés váltja fel.

Zimmermann János utca

Az egykori déli várárkot – későbbi Március 15. teret – az Anna térrel összekötő, ívesen megtört, jellegzetes hangulatú alsóvárosi utca. Az Anna térhez igen karakteres részben emeletes beépítésű terecskével – piazzetta – csatlakozik. Földszintes térfalait egy-egy magasabb középület tömege gazdagítja. A viszonylag egységes, jellegzetesen kisvárosias beépítését, egységét érdemes megőrízni.

Zrínyi Miklós utca

Alsóváros jellegzetes észak-déli tengelye, a Zimmermann utca és Sellyei István utca déli folytatásában. Északi vége jellegzetes térbővülettel csatlakozik az Anna térhez. Déli irányban a Damjanich utca felé háromszög alakú térré tölcséresedik. Jobbára földszintes, zártsorú jellegű beépítésű, egységes kisvárosias térfallal.

1.5.3. Egyéb Településkarakter elemeinek bemutatása *(telekszerkezet és telekhasználat, beépítési mód és épülettípusok)*

Meghatározó szerkezeti jelentőségűek a belvárosban és alsóvárosban található, értéket képviselő éptmények, melyek az eredeti településkaraktert képviselik. Ilyenek az egyedi arculathoz tartozó előkert nélküli mezővárosi jellegű 1-3 szintes zártsorú beépítési módok a Belvárosban és Alsóváros jelentős részén, melyek az oldalhatáron álló ill. ”félzártsorú” hajlított házakból akaultak ki.
Az egykori falusias jelleget az oldalhatáron álló falazott oromfalas lakóházak és a városiasodás jeleit hordozó polgári lakóházak képviselik, utcával párhuzamos nyeregtetővel.
A kelet-nyugat felé terjeszkedő városrészeken döntő többségben az oldalhatáron álló beépítési jelleget hordozzák. Ezen településrészek viszonylag „fiatal” korúak: az épületek jelentős részét a XX. századból származó épületek alkotják, szintén jelentősen meghatározva ezzel a településrészek és utcaképek hangulatát.

A településközpont és környezete megőrizte a területi adottságokhoz jól illeszkedő utcaszerkezetét, beépítési karakterét.

A település turisztikai és kulturális szempontból értéket képviselő területei, építményei jellemzően jó állapotúak, gondozottak, de folyamatos karbantartást, felújítást igényelnek.
Ipari és egyéb gazdasági területek, a belterülettől megfelelő távolságban helyezkednek el, ezért a település jelentős környezeti zavaró hatásoktól mentes.

A település kialakult szerkezete és a vizek által befolyásolt tájkarakter a település terjeszkedését erősen korlátozza, ezért a település fejlesztési iránya elsősorban a kialakult és beépült területekre korlátozódhat.
A kialakult beépítés fejlesztésének fontos feltétele a természetvédelmi és vízvédelmi és kulturális örökségvédelmi szempontok figyelembevétele.
A település fejlődése a mezőgazdaság és az iparosodás fejlődésével indult meg erőteljesen. A települési profilhoz tartozik az élelmiszeripar, a mezőgazdasági termelés, a szőlő- és borkultúra is.

Belváros

Pápán a városi funkciók korábban is keveredtek egymással, ma pedig különösen vegyes képet mutat a város szerkezete. A Fő tér, amelyet többszintes, városias lakóépületek szegélyeznek, korábban piac is volt - a házak földszintjén vegyesen vannak lakások és üzletek, de találunk a zártsorú beépítésben iskolát is. A Fő utca korábban üzleti utca volt, ma itt a közintézmények, oktatási intézmények vannak túlsúlyban.

A Kossuth Lajos utca ma is őrzi üzleti - kereskedelmi jellegét - bár az itt elhelyezett üzletek rendeltetése ma vegyesebb, mint korábban volt. A Kossuth utca északkeleti falszakaszán néhány épület földszintes, a beépítés azonban nagyobb részt fszt. + 1, ill, 2 emeletes, változó magasságú.

A belváros többi részeit ma kevés kivétellel lakóházak töltik ki, a Kossuth L. utca - Fő utca mellett emeletes, városias beépítéssel. A belvárosban elhelyezett irodák, rendelők stb. a lakóházakban, többnyire korábbi lakások átalakításával nyertek elhelyezést.
A lakosság részleges kicserélődésével és a laksűrűség növekedésével párhuzamosan a belvárosi lakásállomány, a lakótömbök épületeinek állagában rohamos romlási folyamat indult el és ez a folyamat ma is tart.
A belváros ma kevésbé vonzó lakás céljára, mint korábban volt: a belvárosi lakás Pápán elvesztette rangját. A belvárosban lezajló elértéktelenedési folyamat a jellegzetes városképi együttesek állagának és képének romlásában is lemérhető.

A Deák Ferenc utca képét az épülő 3-9 szám fszt. + 3 szintes épület alapvetően megváltoztatja. Építészetileg és városképileg egyaránt elfogadhatatlan a 8. sz, moziépület új architektúrája. A Fő utca 25. számú fszt + 3 emeletes épület a Deák Ferenc utcába is befordul, sematikus homlokzata nem illik az utca kialakult képébe és ritmusába.

A Március 15 tér északi falát a századforduló táján épillt fsz + 1 emeletes lakóházak határozzák meg, déli falát az internátusépület, keleti falát fsz +2 emeletes lakóház (volt iskola) szegélyezi. A tér - bár lényegesen kisebb a Fő térnél - terjengősnek tűnik, arányai határozatlanok.

Április 4 utca a belváros egyik legszűkebb, lejtős utcája. Szinte kivétel nélkül földszintes házak szegélyezik. Annak ellenére, hogy az egyes épületek architekturája szerény, az ívesen hajló utcavonal beépítése hangulatos, amelyet csupán az ötletszerűen elhelyezett uj áruházépület zavar meg. Ugyanez érvényes a szomszédos Petőfi Sándor, Eötvös József, Rákóczi Ferenc utcára is.

Az utca képe hangulatos és változatos, amelyet az utca szintjének emelkedő-lejtő karaktere és a házak fölé tornyosodó templomépület képe csak fokoz. Az épületek architektúrája önmagában nem túl jelentős.
Pápa városának jellegzetes városképi elemei a csupán gyalogos forgalomra alkalmas szűk utcácskák, a közök. A közök észak-dél irányban az igen széles nyugati épülettömbökön keresztül biztosítják a gyalogos közlekedést. A közöket a lakóházak zárt tűzfalai és magas kőkerítések szegélyezik, enyhén íves utcavonaluknak köszönhetik, hogy kis hosszuk ellenére zárt hatásúak.

Erzsébetváros

A városrészt alapvetően a vasút nyomvonala és a sugárút jellegű Kisfaludyés Göncöl út osztja beépítési és épülettipus meghatározása szempontjából jellemző területegységekre. A városrész a tőkés iparfejlődés 1890-1910 közötti időszak gyors fellendülése alakította ki. A Vasút északi részén a Vasút út és Külső Győri út által határolt területrészen kertvárosias, családiházas beépítés a jellemző. Megfigyelhető a többségében 60-as évekbeli sátortetős, földszintes lakóházak oldalhatáron álló előkert nélküli beépítéssel. A terület peremén, illetve elszórtan a területszövetben megjelennek a 90-es évek 2 szintes lakóépületei is. A közterületeire jellemző a kétoldali járda és nyiltárokrendszer kialakítása fásított zöldfelületben gazdag területegység.
A vasút délirészén az Eszterházy út-Kálvária utca közötti terület kertávosias jellegű beépítése annyiban különbözi városrész többi beépítésétő, hogy itt kb. 2 méteres előkertet alkalmazott.
A városrész helyi védelemre érdemes egyedi építészeti értékei az Eszterházi utca-Lehel utca- Bercsényi út - vasút közötti területen fellelhetők. Az Eszterházy úton XIX. sz végi-XX. század eleji villa épületek találhatók szabadonálló beépítéssel, közterületi kétolgali fasorral. Az út a vasútállomáshoz vezet.
A területrészen a mezővárosi jellegű zártsorú földszintes, utcával párhuzamos gerincű beépítések is felfedezhetők.

Erzsébetváros nyugati területrészén a vasút két oldalán újra megjelennek a 60-as évekbeli sátortetős, földszintes lakóházak oldalhatáron álló előkert nélküli beépítéssel. Itt már sűrűbben láthatók a területszövetben megjeleő a 90-es évek 2 szintes lakóépületei is. A közterületeire jellemző a kétoldali járda és nyiltárokrendszer kialakítása kevésbé látványos zöldfelületi kialakítással.

Felsőváros

Pápa városrészei közül a Felsőváros a legösszetettebb, legtöbb funkciót és beépítési jegyeket hordozó településrésze.
Felsőváros északi része az egykori felső major gazdasági jellegű területe volt. A terület máig megtartotta viszonylagos önállóságát, így szerkezetileg viszonylag érintetlenül maradt.
Ezen a mai Lehel út-Celli út által határolt területrészen falusias jellegű-kertvárosias, családiházas beépítés a jellemző. Megfigyelhető a többségében 60-as évekbeli sátortetős, földszintes lakóházak oldalhatáron álló előkert nélküli beépítéssel. Elszórtan a területszövetben megjelennek a 90-es évek 1 vagy 2 szintes lakóépületei is. A közterületeire jellemző a kétoldali járda és nyiltárokrendszer többnyire betemetett állapotban, kevés zölldfelülettel ellátott módon jelenik meg. **A városrész helyi védelemre érdemes egyedi építészeti értékei az Vak Bottyán-Lehel utca közötti területen fellelhetők.**

A Celli út-Zárda út közötti terület túlnyomó többségben nagyvárosias lakóterület kisvárosias és kertvárosias lakóterületi jellegű beépítésekkel vegyesen. A területrészen 2 szintes sorházak és 3-5 szintes szabadonálló beépítésű társasházak találhatók a 60-as és 80-as évekből. A területrész délnyugati részén a 83-as út és a Szüvetkezet utca közötti területen a kisvárosias és kertvárosias jelleg mutatkozik sorházas, ikerházas és családi ház tipusú épületekkel a 90-es évek és napjaink épülettipusaival.

Felsőváros déli területrészén a Munkás utca és a Zárda, Mézeskalács utca közötti területrészen újra megjelennek a 60-as évekbeli sátortetős, földszintes lakóházak oldalhatáron álló előkert nélküli beépítéssel és intézményépületekkel. Itt már sűrűbben láthatók a területszövetben megjeleő a 90-es évek és napjaink családiházas lakóépületei is teljes útszakaszokon is. A település növekedésének iránya jól megfigyelhető a 83-as út felé. A közterületeire jellemző a kétoldali járda és nyiltárokrendszer vagy folyóka kialakítása gyakran látványos zöldfelületi kialakítással.

Belső-Külső Várkert

A külső Várkert, mint városrész a település sport, szabadidős és turisztikai „központja”. A területen található továbbá a Vajda Péter lakótelep. A területrészen és 3-5 szintes szabadonálló beépítésű társasházak találhatók a 80-as évekből.
A város meghatározó összefüggő zöldfelületét képezi az Esterházy kastély parkja.
A kastélypark egyetlen, összefüggő zöld felületet alkot: az átmenet zökkenőmentes. Délről közelítve fokozatosan sűrűsödik a növényzet. A Belső Várkert festői, „tervezett” angolkertjét fokozatosan váltja fel a Külső Várkert természetes növényzete. **A 2001. évi LXIV. törvény a kulturális örökség védelméről született törvény szerint a pápai központilag védett műemlékek közül „kizárólag állami tulajdonban” tartandó a Fő tér 1. számú Esterházy Barokk kastélyegyüttes a 17. századból.**

Vaszari út – Téglagyári út környéke

A családi házas lakóövezetekből és ipari hasznosítású területekből álló városrész a 60-as évekbeli sátortetős, földszintes lakóházak oldalhatáron álló előkert nélküli beépítéssel. A közterületeire jellemző a kétoldali járda és nyiltárokrendszer kialakítása kevésbé látványos zöldfelületi kialakítással.

Tókertváros

Tókert régebbi része a belvároshoz legközelebbi terüet a Bakony ér és az egykori Tapolca patak között. Tisztviselőtelep épült ezen a részen az 1910-es években (Dózsa Gy. utca). Pápa másik villanaegyede ezen a településrészen található a Vasvári Pál utcában és a Kis liget köré rendeződve laza, szabadonálló beépítéssel. Tókerváros ezen területén vannak jelen a helyi védelemre érdemes egyedi építészeti értékei.
Tókert városrész nnagyobbik keleti része az 1930-as évelkben kezdett beépülni. A kertvárosias jellegű beépítések között kevés intézményépület kapott helyet. A kertvárosias jellgegben megjelennek a 30-as évekbeli utcával párhuzamos nyeregtetős, földszintes lakóházak zártsorú beépítéssel és földszintes ill. földszint+emeletes lakóépületek oldalhatáron álló beépítéssel. A terület legkeletibb részén egyre sűrűbben jelennek meg napjaink családiházas lakóépületei is. A közterületeire jellemző a kétoldali járda és nyiltárokrendszer kialakítása gyakran látványos zöldfelületi kialakítással.

Malomkerti lakópark és Nagyhanta

A településrész lakóterületi beépítésére a malomkert lakópark esetén jellemző a szerkezetének szabályozott, tervszerű kialakítása, családiházas szabadonálló beépítéssel napjaink kedvelt épülettipusaival.
A kükső Veszprémi útra fűződő lakóutcák változatos beépítést mutatnak. Az 1930-as évek épületei, a 60 as évek sátortetős épületei és napjaink épületei is megtalálhatók. Mivel az előkert néklüli beépítés egységesen jelen van és az épületek döntő többsége földszintes, az utcakép rendezett arculatot biztosít. A közterületeire jellemző a kétoldali járda és széles zöldfelületi kialakítással. A gazdasági és egyéb üzemi épületek a területei a Külső Veszprémi útra fűződve töredezett szerkezetet képeznek.

Csatolt települések (Borsosgyőr, Kéttornyúlak, Tapolcafő)

Beépítésük változatos képet mutat. a 60-as évek sátortetős épületei mellet a 90 –es évek és napjaink épületei is megtalálhatók, de előfordul még a hézagosan zártsorú, oldalhatáron álló hosszúházas, úgynevezett fésűs beépítés is. A lakóépület még ma is fellelhető formája a háromosztatú ház utcára merőleges tetőgerinccel, amit többé-kevésbé zárt sorban követnek a gazdasági jellegű építmények. A típus továbbfejlődésének első változata az un. toldalék tornác utca felőli szakaszának beépülése. Jelentős típust képvisel még az a változat, amikor ez utóbbi épületbővítmény önálló szárnnyá épül ki utcával párhuzamos tetőgerincel. Ez a hajlított házas típus első változata. Míg ez utóbbi esetben az eredetre utaló oromfal még jelen van az utcai homlokzaton, az életmód változása nyomán ez is eltűnik. Az ilyen kialakult hézagos zártsorú, de még mindig hajlított házas beépítés ma is jelen van a településen előkert nélkül, egyes esetekben némi előkert megtartásával. Nagyobb mértékű beavatkozásra csak a községközpont intézményeinek és tereinek kialakítása során került sor, a térkialakítás további beavatkozásokat igényel.

Zártkertek,(szőlőhegyek)

A több százéves multú szőlőhegyek a múltban is töltöttek be rekreációs célú szerepet. Ezeken a területeken a mezőgazdasági termelés már a két világháború között is alárendelt szerepet játszodt. A városi értelmiség és köztisztviselők a nyaralóikat ezeken a területeken a szőlőben építették fel. Pápa hegyei közül a Kishegyre a legjellemzőbb az ellakósodás. A város mai szemlélete szerint a zártkertek lakóterületté alakulása nem támogatott.

A település épületeinek kialakult jellemzői:

Beépítésük változatos képet mutat. Megtalálható a zártsorú, „hézagosan" zártsorú, villaszerű, oldalhatáron álló, hosszúházas, úgynevezett fésűs beépítés és szabadon álló beépítés is. Pápán a kisalföldi - közép dunántúli háztípusok jellemzők.

A régi lakóépület még ma is fellelhető formája a háromosztatú ház, utcára merőleges tetőgerinccel, falazott oromfallal, amit többé-kevésbé zárt sorban követnek a gazdasági jellegű építmények. A típus továbbfejlődésének első változata az un. toldalék tornác utca felőli szakaszának beépülése.

Jelentős típust képvisel még az a változat, amikor ez utóbbi épületbővítmény önálló szárnnyá épül ki utcával párhuzamos tetőgerinccel. Ez a hajlított házas típus első változata. Míg ez utóbbi esetben az eredetre utaló oromfal még jelen van az utcai homlokzaton, az életmód változása nyomán ez is eltűnik. Az ilyen kialakult hézagos zártsorú, de még mindig hajlított házas beépítés ma is jelen van a településen többnyire utcavonalas beépítéssel.

Ezek a hajlított házak a városiasodás során fokozatosan zártsorúvá váltak, ahol a kapuk az oldalhatáron álló szárnyak átellenes végén helyezkednek el. Néhány példa mutatkozik arra is, hogy az udvar másik oldalhatára is beépül és a kert felé nyitott udvarházas elrendezés jön létre.
A bérház jellegű fejlődés nyomai is felfedezhetők a belvárosi településszövetben, ahol az udvar végébe melléképület kerültek és így átrium jellegű zártudvaros beépítés jön létre.
Pápán a városias jellegű telekhasználat megmutatkoznak a zártsorú, utcával párhuzamos tetőgerincű emeletes lakóházak is.

A településen ismert építménytípus jellemzői az alábbiakban részletezve:

A lakóépületek tipológiájában Pápa területén az alábbi jellemző épülettípusokkal találkozhatunk a még fennmaradt épületeken belül:

- **Két és három osztatú oldalhatáron álló lakóépülete**k
  Oldalhatáron álló lakóházak homlokzatán kétablakosak voltak falazott oromfallal, egyedi díszítésekkel, és utcára merőleges nyeregtetővel.
- **Oldaltornácos lakóépületek közös fedélszékkel**
  A tornác utcai szakaszának beépítése változásként a kifutó tornác helyére, ablak, vagy ajtó kerül. Ezek a lakó épületek jellemzően kontyolt nyeregtetősek és a város kapcsolt településein fordulnak elő.(Borsosgyőr, Tapolcafő, Kéttornyúlak)
  A típuson belül megtalálhatók a homloktornácos lakóházak a Napraforgó utcában.(ez a háztípus a felvidéki és szlovák nemzetiségi területeket jellemzi)
- **Hajlított házak utcára néző oromfallal**
  Ez az épület a tornác utcai szakaszának beépítésével és a bővítmény önálló, de utcára merőleges teőgerincű épületszárnyá történő átalakítása.
  Az utcai homlokzaton jelen lévő oromfal az eredetre utal, de a bővítmény a további átalakulás irányát képviseli. Hajlított házként a gazdálkodó jellegű életmód lassú kertvárosias jellegű átalakulását jelzi, az oldalhatáron álló szárny eltűnésével viszont szabadon-álló családi házzá, polgári villává alakulhat.
- **Oromfalas családi ház**
  Ebben a típusban a hozzúházra utaló oromfal még megmarad. Ez a típus a polgári villa kialakulását és jellegzetes kispolgári lakóháztípus kialakulását is képviseli.
- **Polgári villa szimmetrikus homlokzattal**
  Ez az épület jellegzetesen szabadonálló épület, de városi közegben zártsorúan is megjelenhet. Pápán az előbbi a jellemző.
- **Hézagos zártsorú hajlított házak**
  A hajlított ház tovább fejlődé nyomán jött létre az utcai front bővítésével.

A gazdálkodó életmód változatlan jelenléte, az udvar és az oldalszárny gazdasági célú használata miatt az utcai front nem épül be teljesen. A hézagos zártsorú építészeti elrendezés változatait az utcai homlokzat kialakítása, valamint a nyeregtető két végének kezelése hozza létre. A kisvárosias életmód sajátos divatjaként az utcai épületszárny kapu felőli végét néhol tűzfalként alakítják ki. Felvidéki hatásra vezethető vissza a az épülettípus szimmetrikus homlokzati kialakítása, mint klasszicizáló törekvés, mely a kúriák rokonaivá teszik ezen épületeket. Homlokzaton megjelenő szecesszió és eklektika különböző válfajának megjelenése a kisvárosokat utolérő építészeti stílus.
A háztípuson belül Pápán mind a nyeregtetős családi házas forma, mind a hézagos zártsorú polgári lakóépületek megtalálhatók.

- **Nyeregtetős családi házak:**
  Ez a típus még hajlított alaprajzú, de az utca felől kiegyensúlyozott tömeg rend szerint 3 ablakkal és a tető két végén kontyolással.
- **Hézagos zártsorú polgári lakóépületek:**
  Mezővárosi eredetű polgári lakóépület, mely típusban divat a tűzfal, az eklektika és romantika elemei. Mivel még a beépítés nem zár teljesen ezért a kapu még épületen kívül helyezkedik el.
- **Zártsorú beépítésű hajlított házak középső kapuval**
  Az ilyen módon utcával párhuzamos gerincű új szárny tetőfelépítménye utal a kétoldalt húzódó szárnyakra.
- **Zártsorú beépítésű hajlított házak oldalsó kapuval**
  A hajlított ház bezáródásából adódóan a kapu az utcai szélén helyezkedik el. Funkcionális és társadalmi jellegű információkat hordozó stílus díszes szecessziós, romantikus és eklektikus polgári ízlésre utal.
- **Egyemeletes zártsorú lakóházak**
  Tulajdonképpen ezek a zártsorú beépítésű hajlított házak emeletráépítéssel.

1.5.4. Építményrészlet, jellemző anyaghasználat, tömegformálás, homlokzati kialakítás

Kronológiai kifejezések Magyarország és Pápa helyi viszonyaihoz alakítva:

középkor = 11-15. század
koraújkor = 16-17. század
barokk kor = 18. század
újkor = 19. század

barokk:1575-1770
barokk késői ága a copf-rokoko
klaszicizmus: XVIII.második felétől a XIX. század közepéig
romantika: 1840–1870
Hisztorizáló évek: (elektika, neoklasszicizmus)
1860-1900-as évek eleje
Szecesszió:
1890-1900-as évek eleje

Az egyes típusokon belül a változatosságot az elemek eltérő kombinációja adja:

- pince, egyéb alépítmény
- homlokzati kiképzés
- nyílászárók
- attika jellegű felépítmény oromfal és tetőfelépítmény
- tornác, udvari homlokzat
- kémények
- kerítés, kapu
- tetőszerkezet

Pápa belváros azon kevés magyarországi városok közé tartozik, ahol a belváros megőrizte barokk kori arculatát. Ezek mellett megtalálható mind a későbarokk, és hisztorizmus jegyében átépített épületek a neo-reneszánsz, a klasszicizáló és szecessziós stílusú épületek is megtalálhatók.

Anyag használat, Homlokzati jellemzők:

- vakolt homlokzat
- kő lábazat
- tégla vagy kő falazat
- jellegzetes magas, kontyolt tető
- utcára néző -kontyolt oromfal
- cserépfedés
- jellegzetes saroktornyok, homlokzati téglaburkolatok, oromzat kialakítás
- magas főpárkány ives attikafallal

Nyílászárók:

- szalagkeretezésű ablakok gyakran felettük stukkódíszekkel, emeleten egyszerű, egyenes szemöldökpárkányok alkalmazása, melyek jellemzően fából készültek
- övpárkány, keretezett ablakokkal, köténszeru mellvéddel.
- ívsoros főpárkány
- ives szemöldökpárkány
- kosárrácsos földszinti ablakok
- félkörives kapuk,
- Kosárívvel záródó kapu
- kovácsoltvas ajtó
- földszinti körkeretes ajtó vasszárnyakkal

Tömegformálás

A területi fejlesztéseknél fontos az új létesítmények megfelelő építészeti eszközökkel való környezetbe illesztése (mérsékelt tömegalakítással, hagyományos arányrendszer-kialakítással, anyaghasználattal, stb.).
Törekedni kellene a nem országosan védett, de még mindig meglévő karakteres, régi épületek és az általuk biztosított településkép értékeinek megőrzésére. Ezzel együtt azonban a védelem módját, mértékét lényegileg a település anyagi lehetőségei fogják meghatározni. A műemléki épületekkel azonos gondosságot követeltünk meg a helyi védettségű épületek helyreállításánál is.

1.5.5. Táj- és kertépítészeti alkotás, egyedi tájérték, növényzet bemutatása

Táji környezet bemutatása:

Az 1950-es években készült városképi vizsgálatok előírt tematikájában megfelelő súllyal szerepelt a „tájképi és természeti adottságok” vizsgálata. A kutatás résztvevőinek előírták hogy a „vizsgálat terjedjen ki a különös helyi jellegzetességeket mutató építményekre és táji adottságokra is. Nem csak az adottságokat kell felsorolni, hanem ki kell kutatni azokat a nézőpontokat, ahonnan azok különleges szépségben érvényesülnek. A hangsúly minden esetben a táji adottság és a település kapcsolatának szemléletében legyen ” – írták a bevezetőben. A „Pápa városképi és műemléki vizsgálata” (Múzeumok és Műemlékek Országos Központja. Kézirat Bp. 1951) kötet szerzői ezeknek az előírásoknak csak részben tettek eleget. A jegyzékben csupán egyetlen „tájkép fontosságú” természeti együttes – a Bárónő útjának fasora – szerepel, ezen túl a malmok fontosságára és az Öreghegy fasorára hívták fel a figyelmet.

Gerő László–Sedlmayr János „Pápa 1959” könyve már részletesebben foglalkozott ezzel a kérdéssel (81-85. o.). . Bár úgy vélték, hogy Pápa esetében a környező természet – dunántúli kisalföldi táj – „városformáló ereje” csekélyebb, mint más városok esetében, a táj és a város kapcsolatával kapcsolatban mégis több alapvetően fontos megállapítást tettek. ”Pápa tipikus kisalföldi tájba épült város” – olvashatjuk (81. o.), „bárhonnan közelítjük meg, ugyanaz az alföldi táj és természet vesz körül minket”. A város felé haladva „a vidék képe nem változik, szántóföldek, kisebb patakokkal felszabdalt rétek váltakozva maradnak el mögöttünk.”

A középkorban a Bakony erdei mélyen belenyúltak a Kisalföld sík felületébe. A várost körülölelő vizek, így a Tapolca és Bakonyér nagy területeket borítottak el vízzel: ezek széles, összefüggő vízfelületeket alkottak. A látvány középpontjából – hasonlóan Győrhöz – „szigetszerűen” emelkedett ki a pápai vár. A várost körülölelő „széles” vízfelület a 18. század legvégéig a város összképének meghatározó motívuma volt. A kép az elmúlt századokban folyamatosan változott: az 1960-as években, a Tapolca kiszáradása után a víz látványa sajnálatos módon teljesen eltűnt a városképből.

Parkok, kertek, „zöldfolyosók”

A várost körülvevő tájnak jellegzetes eleme az Esterházy kastély parkja, a Belső- és Külső Várkert. A kastélypark egyetlen, összefüggő zöld felületet alkot: az átmenet zökkenőmentes. Délről közelítve fokozatosan sűrűsödik a növényzet. A Belső Várkert festői, „tervezett” angolkertjét fokozatosan váltja fel a Külső Várkert természetes növényzete.
Maga a történeti városmag soha nem bővelkedett növényzetben. A török időkből származó, 16-17. századi, metszetek a földbástyákkal övezett Belvárosban nem ábrázolnak növényzetet. Az Esterházy kastély dísztermének 18. századi látképén a Belváros utcáira, tereire egyáltalában nem festettek fákat, zöldet. Mindez a hatalmas olajképen éles ellentétet alkot a települést körülölelő, elképzelt „ideális” táj dús vegetációjával, hatalmas fáival, egzotikus, „őserdei” hangulatával.
A városrész rendelkezik egy jelentős, a lakóterületek közé ékelődő megőrizhető zöldterülettel a Tókert városrészben. (Kisliget)

A történeti Belváros peremén összefüggő zöldterületet a fasorok alkottak. A Tapolca egykori medrét kísérő hársfasor néhány egyede máig megmaradt. A Fő utca jellegzetes fasorát ugyancsak a hársfák alkotják. A Fő tér jellegzetes növényzete – néhány gömb juhar –helyenként még megmaradt.

Történeti „zöldfolyosók” a vízfolyások mellett alakultak ki (Tapolca, Bakonyér, Cinca). Bár a patakok nagyobbrészt eltűntek, vonalukban a zöldfolyosók máig léteznek és nagyjából-egészéből összefüggő zöldhálózati rendszert alkotnak. A tervezés során e szerkezeti elemeket meg kell tartani, kiegészíteni, hatásukat erősíteni.

Összefüggő fasor ma az alábbi utcákat szegélyezi:

Csokonai utca és a Győri út	gömbjuhar
Fő tér	platánjuhar
Fő utca	hársfa Tilia Parviflora
Jókai Mór utca	Acer Platanoides
Rákóczi Ferenc utca	platán, Platanus Acerifolia
Ady Endre sétány	hársfa Tilia Parviflora
Széchenyi utca	gömb akác
Tókert utca	Robonia Pseudoacacia var umbraculifera.

Jellegnövények

Pápa jellegzetes, kisalföldi tájban elhelyezkedő dunántúli város. A pápai házak udvarának jellegzetes növénye a hárs, juhar, de itt-ott egy-egy dió- vagy platánfával, gesztenye- és tölgyfával is találkozunk.

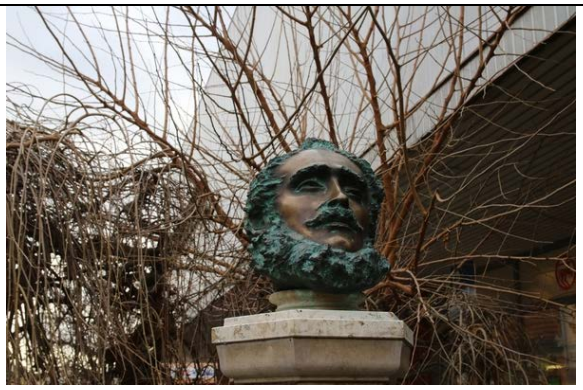
A kertek virágai a dália, muskátli, petúnia, a virágágyakat szegő lobélia, tagetes és agerátum. A nagyobb kerteket ritkán burkolták, ezekben füves felületek is helyet kaptak. Ma divattá vált a történeti házak udvarának teljes füvesítése. A telekhatáron álló, házak közötti tömör téglakerítést helyenként lebontották, ezeket – nem sok sikerrel – zöld sövénnyel helyettesítették (Fő tér 13–14. közötti sövényfal).

Az előkertek jellegzetes cserjéi a gyöngyvessző, jázmin, olajfűz, orgona, dercia, magyal, de egyre elterjedtebb a fagyal és a tuja is. Az előkertekben az utóbbi évtizedekben elterjedt a tájidegen tűlevelű fák ültetésének divatja.

1.5.6. Jellemző szobrok, képzőművészeti alkotások, utcabútor bemutatása

Az alábbiakban a jelentősebb képzőművészeti alkotásokat, és jellemző utcabútorokat mutatjuk be:

	
Vízöntő díszkút 2013 (Párkányi Raab Péter) Fő tér	Vízöntő díszkút 2013 (Párkányi Raab Péter) Fő tér

	
Jókai Mór mellszobor- Kisfaludi Strobl Miklós (1931) Március 15. tér	Petőfi Sándor mellszobor- Kisfaludi Strobl Miklós (1931) Március 15. tér
	
Petőfi szobor- (Somogyi József 1973) Gróf út	Honvéd Emlékmű Ifj. Vastagh György (1896) Március 15. tér
	
Gróf Eszterházy Károly szobor-Márton László (2000)	Kossuth Lajos Szobor- Török Rihárd (1991) Kossuth utca

Szentháromság szobor-Szent István és Flórián u. sarok,két ház közötti kis téren (1753)

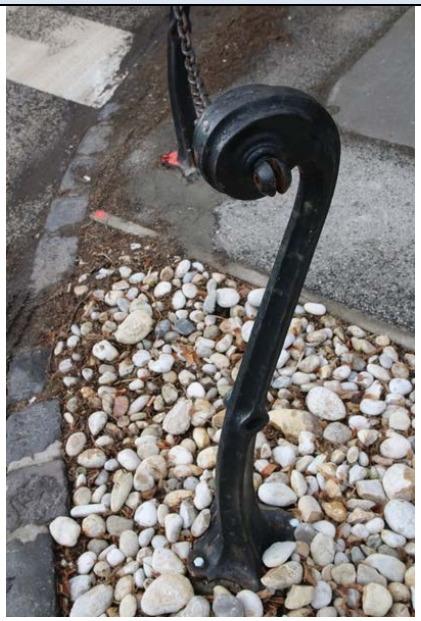

Sulyok Dezső szobor (város egykori országgyűlési képviselője, polgármestere)

Jellemző utcabútorok

Térelválasztó-inda motívum

Térelválasztó-inda motívum

Térelválasztó-inda motívum

Köztéri pad

Térelválasztó-inda motívum- Köztéri pad

Térelválasztó-inda motívum

Kandelláber

Csatorna fedlap

Hirdetőtábla

1.5.7. Helyi örökségi értékek felsorolása és elemzése (hatályos és javasolt helyi védelem)

Az alábbiakban bemutatunk néhány még védhető helyi értéket képviselő épületet, épületrészletet.
Minden olyan ingatlant, objektumot felvettünk a listára, amely fekvése, tömege miatt a településkép szempontjából jelentősnek minősül. Rögzítettük a helyi hagyományokat őrző jellegzetes épületeket, olykor egy-egy részlet kedvéért is. A lista segítséget nyújthat az önkormányzatnak az építészeti örökség helyi védelméről szóló rendeletének kiegészítéséhez, vagy alkalmazható a 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet és a 2016. évi LXXIV. a településkép védelméről szóló törvény alapján a Településképi véleményezési eljárás és Településképvédelmi rendelet és arculati kézikönyv megalapozására.
A helyi művi értékvédelemre érdemes épületek többsége a Belvárosban és Alsóvárosban található. Ezek a települési múltra jellemző karakteres épületek (XVIII-XIX.-XX. sz.) a népi építészeti emlékét őrző objektumok, amelyekből számos épület fennmaradt.
A megmaradt XVIII.-XIX. századi és XX. sz. eleji lakóházak közül szerencsésen kevés épület esett áldozatul az esztétikai érzéket és szakértelmet nélkülöző bővítéseknek, átalakításoknak, de a legjellemzőbb az épülettípushoz nem illő nyílászárók, színezések használata. A belvároson kívüli területrészeken a lakóépületek felújítása során sajnos egyre több ilyen negatív példát látunk.
A fejlesztéseknél fontos az új létesítmények megfelelő építészeti eszközökkel való környezetbe illesztése, (mérsékelt tömegalakítással, hagyományos arányrendszer-kialakítással, anyaghasználattal, stb.).
A 2009-es évben a rendezési terv készítésének időszakában alapos terepbejárás nyomán megfelelő értékfelmérés készült a Belvárásra és Alsóvárosra, és az alábbi objektumokra tettek helyi védelmi javaslatot.
A tanulmány egyedi helyi védelemre javasolt épületek, épületrészek, objektumok Pápa közigazgatási területén a 2009 évi javaslattal közel megegyezőek és kiegészítésre kerülnek a további városrészek értékvédelemre érdemes elemeivel.

1.5.7.1. Hatályos helyi védelem elemei:

Hatályos Helyi védelem alá tartozó értékek jegyzéke: Pápa Város Önkormányzata Képviselőtestületének 10/2014.(V.9.) önkormányzati rendelete az építészeti örökség helyi védelméről 2. sz. melléklet:

	A	B	C
1.	Helyi védelem típusa	Védett érték helye, címe	Helyrajzi szám
2.	VT Védett terület	Erzsébetváros MÁV vasúti pálya – Kálvária utca: 5704/1 hrsz. telektől – 5676 hrsz. telekig –Vörösmarty utca déli telekvégek: 5674 hrsz.-tól 5641/1 hrsz.-ig – Esterházy út keleti telekvégek: 5639 hrsz.-tól – 5631 hrsz.-ig – Szent István út – Esterházy út nyugati oldala – Hunyadi János utca: 4808 hrsz.-tól – 4873 hrsz.-ig – Hunyadi János utca északi telekhatár – Esterházy utca nyugati telekvégek: 4825 hrsz.-tól – 5626/2 hrsz.-ig – által körülhatárolt terület.	
3.	H1 helyi védettségű épület	Nagyhantai malom, Öreghegy	21248
4.		Széchenyi István utca 18.	2924
5.		Zimmermann utca 11.	2924
6.	H2 helyi védettségű utcai homlokzat	Széchenyi István utca 16.	2925

1.5.7.2. Javasolt helyi védelem elemei:

(A helyi védelemre javasolt épületek értékleltárát a tanulmány 3. számú melléklete tartalmazza.)

Helyi védelemre javasolt épület és homlokzat

H1 helyi védelemre javasolt utcai főépület
H2 helyi védelemre javasolt utcai homlokzat
H3 helyi védelemre javasolt épületbelső
H4 helyi védelemre javasolt természeti érték
H5 helyi védelemre javasolt természeti és városképi érték

Áthúzással ábrázoljuk a helyi védelei javaslat egyedi védelemből törlendő elemeket és vastagbetűvel szerepeltetjük az újonnan helyi értékvédelmi listába javasolt elemeket.

s.sz.	CÍM	HRSZ	javasolt védelem
1.	Anna tér r.k. templom	2920	H1
2.	Anna tér 04	2853	H1
3.	Bástya utca 38	3789	H1
4.	Böröczky domb 01	127/2	H1
5.	Celli út 04	3806	H1
6.	Csáky László utca 01	13	H1
7.	Csáky László utca 03	15	H1
8.	Csáky László utca 05	18	H1
9.	Csáky László utca 19	29	H1
10.	Csáky László utca 20	48	H1
11.	Csáky László utca 21	32/1	H1
12.	Csatorna utca 026	3964	H1
13.	Deák Ferenc utca 04	113	H1
14.	Eötvös utca 19	3623	H1
15.	Fő tér 04	34	H1
16.	Fő tér 06	11	H1
17.	Fő tér 17	3529	H1
18.	Fő tér 18	3530	H1
19.	Fő tér 19	3531	H1
20.	Fő tér 20	3532	H1
21.	Fő tér 25	3989	H1
22.	Fő utca 08	29	H1
23.	**Fő utca 15**	**128**	H1
24.	Fő utca 18	56/1	H1
25.	Fő utca 21	83	H1
26.	Fő utca 23	84	H1
27.	Gyurácz Ferenc utca 02	2942	H1
28.	Gyurácz Ferenc utca 18	2951	H1
29.	Irhás utca 07	3799	H1
30.	Jókai Mór utca 03	2900	H1
31.	Jókai Mór utca 05–07	2889	H1
32.	Jókai Mór utca 10	137/2	H1
33.	Jókai Mór utca 11	2888	H1
34.	Jókai Mór utca 24	143	H1

35.	Jókai Mór utca 37	2517	H1
36.	Jókai Mór utca 45	2525	H1
37.	~~Jókai Mór utca 63~~	~~2079~~	~~H1~~
38.	Kis tér 02	3741	H1
39.	Kis tér 04	3787	H1
40.	Korvin utca 22	3543	H1
41.	Korvin utca 24	3544	H1
42.	Korvin utca 25	3763	H1
43.	Korvin utca 26	3545	H1
44.	Korvin utca 27	3768	H1
45.	Kossuth Lajos utca 07	3592	H1
46.	Kossuth Lajos utca 09	3593	H1
47.	Kossuth Lajos utca 10	67	H1
48.	Kossuth Lajos utca 12	68	H1
49.	Kossuth Lajos utca 20	89	H1
50.	Kossuth Lajos utca 24	95	H1
51.	Kossuth Lajos utca 26	102	H1
52.	Kossuth Lajos utca 27	3523	H1
53.	Kossuth Lajos utca 28	103	H1
54.	Kossuth Lajos utca 30	106	H1
55.	Kossuth Lajos utca 32	107	H1
56.	Közép utca 01	86	H1
57.	~~Kuruc utca 04~~	~~3547~~	H1
58.	Március 15. tér ref. templom	122	H1
59.	Március 15. tér 01	119	H1
60.	Március 15. tér 02	117	H1
61.	Március 15. tér 03	116	H1
62.	Március 15. tér 04	115	H1
63.	Március 15. tér 05	110	H1
64.	Március 15. tér 06	109	H1
65.	Március 15. tér 08	3490	H1
66.	Március 15. tér illemhely	121	H1
67.	Pálos tér 2	175/3	H1
68.	Petőfi Sándor utca 05	3596	H1
69.	Petőfi Sándor utca 28	3617	H1
70.	Rákóczi Ferenc utca 01	3665	H1
71.	Rákóczi Ferenc utca 14	3694	H1
72.	Rákóczi Ferenc utca 26	3684	H1
73.	Séllyei utca 11	2913	H1
74.	Szalmavári Kovács János u. 02	162	H1
75.	Széchenyi István utca 04	2934	H1
76.	~~Széchenyi István utca 14~~	~~2928~~	
77.	~~Széchenyi István utca 18.~~	~~2924~~	
78.	Széchenyi István utca 19	2940	H1
79.	Széchenyi István utca 21	2964	H1
80.	Szent László utca 01	3525	H1
81.	~~Szent László utca 02~~	~~3591~~	

82.	~~Szent László utca 04~~	~~3590~~	
83.	Szent László utca 09	3570	H1
84.	Szent László utca 11	3569	H1
85.	Szent László utca 22	3578	H1
86.	Szent László utca 31.	3558	H1
87.	~~Szent László utca 35~~	~~3555~~	
88.	Szentilonay József utca 04	3748	H1
89.	Zimmermann utca 03	2935	H1
90.	Zimmermann utca 11	2924	H1
91.	~~Ady Endre sétány 05~~	~~49~~	
92.	Anna tér 03a	2985	H2
93.	Anna tér 07	2855/2	H2
94.	Anna tér 08	2856	H2
95.	~~Árok utca 01~~	~~3522~~	
96.	**Árok utca 02, 2/a**	**3486, 3489**	H2
97.	Árok utca 03	3521	
98.	Árok utca 04	3485/2	H2
99.	**Árok utca 05**	**3520/2**	H2
100.	**Árok utca 07**	**3515**	H2
101.	Fapiac tér 04	2852/2	H2
102.	Fapiac tér 08	2848	H2
103.	Fapiac tér 10	2845	H2
104.	Fapiac tér 12	2844	H2
105.	Barát utca 02	3723	H2
106.	Barát utca 08	3730	H2
107.	Barát utca 09	4018	H2
108.	Barát utca 10	3734	H2
109.	~~Barát utca 11~~	~~4020~~	~~H2~~
110.	Barát utca 16	3738	H2
111.	Barát utca 17	4023	H2
112.	~~Barát utca 19~~	~~4024~~	H2
113.	**Batthyány utca 04**	**2823**	H2
114.	Batthyány utca 06	2823	H2
115.	**Batthyány utca 07**	**2678**	H2
116.	Batthyány utca 08	2822	H2
117.	**Batthyány utca 11**	**2676**	H2
118.	**Batthyány utca 13**	**2675**	H2
119.	Batthyány utca 16	2577/4	H2
120.	Batthyány utca 20	2577/3	H2
121.	Bástya utca 03	3671	H2
122.	~~Bástya utca 13~~	~~3549~~	H2
123.	~~Bástya utca 19~~	~~3775~~	H2
124.	~~Bástya utca 21~~	~~3776~~	~~H2~~
125.	Bástya utca 25	3782	H2

126.	Budai Nagy Antal utca 04	2551	H2
127.	**Budai Nagy Antal utca 06**	**2250**	H2
128.	Budai Nagy Antal utca 32, Jókai Mór utca 61/a	2534, 2535	H2
129.	**Veszprémi út 1.**	**2080**	H2
130.	Celli út 02	3785	H2
131.	**Celli út 03**	**3941**	H2
132.	Celli út 05	3942	H2
133.	Csáky László utca 16	46/4	H2
134.	Csáky László utca 22	50	H2
135.	Csáky László utca 24	51/1	H2
136.	Csatorna utca 02	3939	H2
137.	Csatorna utca 12	3974	H2
138.	Csatorna utca 14	3973	H2
139.	Csatorna utca 13	4076	H2
140.	Csatorna utca 16	3970	H2
141.	Csatorna utca 18	3969	H2
142.	Damjanich utca 01.	2827/2	H2
143.	Damjanich utca 03.	2826	H2
144.	Damjanich utca 04	2512	H2
145.	Damjanich utca 05	2825	H2
146.	Damjanich utca 07	2824	H2
147.	Damjanich utca 9/a	2820	H2
148.	Deák Ferenc utca 06	0112	H2
149.	Eötvös József utca 01	3634	H2
150.	Eötvös József utca 13	3626	H2
151.	Eötvös József utca 15	3625	H2
152.	~~Eötvös József utca 18~~	~~3647~~	H2
153.	Eötvös József utca 26	3639	H2
154.	Flórián utca 05	4063	H2
155.	**Flórián utca 08**	**4054**	H2
156.	Flórián utca 21	4075	H2
157.	Fő tér 026	3990	H2
158.	Fő utca 20	0055	H2
159.	Fő utca 22	0054	H2
160.	Gyurácz Ferenc utca 16	2950	H2
161.	Gyurácz Ferenc utca 17/a	3461/2	H2
162.	Gyurácz Ferenc utca 17/b	3461/1	H2
163.	Jókai Mór utca 12	138/2	H2
164.	Jókai Mór utca 15	2886	H2
165.	Jókai Mór utca 17	2878/2	H2
166.	**Jókai Mór utca 19**	**2878/1**	H2
167.	Jókai Mór utca 21	2877	H2
168.	**Jókai Mór utca 22**	**142**	H2
169.	Jókai Mór utca 25	2870, 2871	H2

170.	Jókai Mór utca 27	2864	H2
171.	**Jókai Mór utca 28**	**147/2**	H2
172.	Jókai Mór utca 32	151	H2
173.	Jókai Mór utca 33	2515	H2
174.	Jókai Mór utca 35	2516	H2
175.	**Jókai Mór utca 43**	**2525**	H2
176.	Jókai Mór utca 44	160/2	H2
177.	Jókai Mór utca 46	161	H2
178.	Jókai Mór utca 50	1396	H2
179.	Jókai Mór utca 52	1401/1	H2
180.	Jókai Mór utca 55	2530	H2
181.	Jókai Mór utca 56	1404/1	H2
182.	Jókai Mór utca 60	1406	H2
183.	Jókai Mór utca 61	2536/1	H2
184.	Jókai Mór utca 61b	2533	H2
185.	~~Jókai Mór utca 61c~~	~~2534~~	
186.	**Jókai Mór utca 66**	**1410**	H2
187.	**Jókai Mór utca 64**	**1409/1**	H2
188.	Jókai Mór utca 74	1416	H2
189.	Jókai Mór utca 80	1426/2	H2
190.	Jókai Mór utca 82	1427/1	H2
191.	Jókai Mór utca 98	1438	H2
192.	Jókai Mór utca100	1439	H2
193.	Kard utca 04	3754	H2
194.	Kígyó utca 09	4000	H2
195.	Kígyó utca 11	3999/4	H2
196.	Kígyó utca 13	3998	H2
197.	Kígyó utca 15	3997	H2
198.	Kígyó utca 17	3996	H2
199.	Kis tér 05	3750	H2
200.	Korona utca 46	2954/2	H2
201.	Korvin utca 01	3985	H2
202.	Korvin utca 10	3538	H2
203.	Korvin utca 12	3539	H2
204.	Korvin utca 14	3540	H2
205.	Korvin utca 17	3757	H2
206.	Korvin utca 19	3758	H2
207.	Korvin utca 21	3759	H2
208.	Korvin utca 23	3762	H2
209.	Korvin utca 25	3763	H2
210.	Korvin utca 27	3768	H2
211.	**Korvin utca 30**	**3547**	H1
212.	**Korvin utca 32**	**3548**	H2
213.	~~Korvin utca 29~~	~~3770 (újjáépítés után)~~	

214.	Kossuth Lajos utca 06	63	H2
215.	Kossuth Lajos utca 08	64	H2
216.	Kuruc utca 02	3552	H2
217.	Kuruc utca 18	3783	H2
218.	Major utca 23	3679	H2
219.	Március 15 tér 10	132/1	H2
220.	**Március 15 tér 11**	**131**	H2
221.	Márton István utca 08	0087	H2
222.	Pálos tér 01	44	H2
223.	Petőfi Sándor utca 03	3595	H2
224.	**Petőfi Sándor utca 04**	**3604**	H2
225.	**Petőfi Sándor utca 06**	**3605**	H2
226.	Petőfi Sándor utca 10	3607	H2
227.	Petőfi Sándor utca 17	3582	H2
228.	~~Petőfi Sándor utca 23~~	~~3579~~	
229.	Rákóczi Ferenc utca 05	3661	H2
230.	Rákóczi Ferenc utca 07	3660	H2
231.	Rákóczi Ferenc utca 13	3653	H2
232.	**Rákóczi Ferenc utca 14**	**3694**	H2
233.	Rákóczi Ferenc utca 15	3652	H2
234.	Rákóczi Ferenc utca 19	3648	H2
235.	**Rákóczi Ferenc utca 20**	**3689**	H2
236.	Rákóczi Ferenc utca 21	3643	H2
237.	Rákóczi Ferenc utca 22	3688	H2
238.	Rákóczi Ferenc utca 24	3685	H2
239.	~~Rákóczi Ferenc utca 27~~	~~3639~~	
240.	~~Rákóczi Ferenc utca 29~~	~~3638~~	
241.	~~Rákóczi Ferenc utca 31~~	~~3637~~	
242.	Rákóczi Ferenc utca 34	3676/2	H2
243.	Séllyei utca 01	2903	H2
244.	Séllyei utca 03/a	2905	H2
245.	~~Séllyei utca 07~~	~~2907~~	
246.	Séllyei utca 09	2912	H2
247.	Séllyei utca 17	2917	H2
248.	~~Széchenyi István utca 02~~	~~2936 műemlék~~	
249.	Széchenyi István utca 07	3484	H2
250.	Széchenyi István utca 09	3483	H2
251.	Széchenyi István utca 10	2930	H2
252.	Széchenyi István utca 11	3480	H2
253.	Széchenyi István utca 12	2929	H2
254.	**Széchenyi István utca 14**	**2928**	H2
255.	~~Széchenyi István utca 16~~	~~2925~~	
256.	Széchenyi István utca 20	2923	H2

257.	Szent István út 06	4011	H2
258.	Szent László utca 31/a	3557	H2
259.	Szentilonay József utca 12	4034	H2
260.	Szentilonay József utca 14	4035	H2
261.	Szentilonay József utca 15.	4009	H2
262.	Szentilonay József utca 22	4048	H2
263.	**Török Bálint utca 12**	**4080**	H2
264.	Török Bálint utca 22	3959	H2
265.	Varga utca 05	4043	H2
266.	~~Varga utca 06~~	~~4031~~	H2
267.	Varga utca 08	4030	H2
268.	Vásár utca 23a	3956	H2
269.	Világos utca 03	2962/3	H2
270.	Világos utca 19	2955	H2
271.	Zimmermann utca 04	2902	H2
272.	Zimmermann utca 06	2903	H2
273.	Zimmermann utca 08	2904	H2
274.	Zimmermann utca 10	2907	H2
275.	**Zimmermann utca 13**	**2923**	H2
276.	Zimmermann utca 20	2918	H2
277.	Zrínyi Miklós utca 03/a	2846	H2
278.	Zrínyi Miklós utca 06	2883/1	H2
279.	Zrínyi Miklós utca 07	2842	H2
280.	Zrínyi Miklós utca 08	2882	H2
281.	Zrínyi Miklós utca 12	2879	H2
282.	Zrínyi Miklós utca 14	2875	H2
283.	Zrínyi Miklós utca 19	2830	H2
284.	Zrínyi Miklós utca 23	2509/1	H2
285.	Zrínyi Miklós utca 28	2861	H2
286.	**Szent István út**	**4770**	H1
287.	**Eszterházy utca 2/a,b**	**4825, 4826**	H1
288.	**Eszterházy utca 4/a,b**	**4828, 4829**	H1
289.	**Eszterházy utca 6**	**4833**	H1
290.	**Eszterházy utca 8**	**4834**	H1
291.	**Eszterházy utca 10**	**4835**	H1
292.	**Eszterházy utca 12**	**4836**	H1
293.	**Eszterházy utca 1**	**5633/2**	H1
294.	**Eszterházy utca 3**	**5634**	H1
295.	**Eszterházy utca 5**	**5635**	H1
296.	**Eszterházy utca 7**	**5636**	H1
297.	**Eszterházy utca 9**	**5637**	H1
298.	**Eszterházy utca 11**	**5638**	H1
299.	**Eszterházy utca 13**	**5639**	H1
300.	**Eszterházy utca 15**	**5640**	H1

301.	**Eszterházy utca 14**	**5625/2**	H1
302.	**Eszterházy utca -Dohánygyár**	**5626/1, 5626/2**	H1
303.	**Eszterházy utca 17**	**5683/1**	H1
304.	**Eszterházy utca 19**	**5684**	H1
305.	**Eszterházy utca 27**	**5696**	H1
306.	**Vörösmarty Mihály utca 14.**	**5686**	H1
307.	**Vörösmarty Mihály utca 18.**	**5713**	H1
308.	**Vörösmarty Mihály utca 20.**	**5714**	H1
309.	**Vörösmarty Mihály utca 22.**	**5715**	H1
310.	**Vörösmarty Mihály utca 24.**	**5716**	H1
311.	**Vörösmarty Mihály utca 33.**	**5673**	H1
312.	**Vörösmarty Mihály utca 35.**	**5674**	H1
313.	**Vörösmarty Mihály utca 37.**	**5675/1**	H1
314.	**Vörösmarty Mihály utca 39.**	**5675/2**	H1
315.	**Hársfa utca 12.**	**5711**	H1
316.	**Hársfa utca 14.**	**5712**	H1
317.	**Hunyadi János utca 1**	**4808**	H1
318.	**Hunyadi János utca 3**	**4809**	H1
319.	**Hunyadi János utca 5**	**4810**	H1
320.	**Hunyadi János utca 5/a**	**4813**	H1
321.	**Vörösmarty Mihály utca 1.**	**4815**	H1
322.	**Vörösmarty Mihály utca 4/a.**	**4854**	H1
323.	**Vörösmarty Mihály utca 4.**	**4853**	H1
324.	**Hunyadi János utca 15**	**4859**	H1
325.	**Hunyadi János utca 17**	**4860**	H1
326.	**Hunyadi János utca 21**	**4874**	H1
327.	**László Miklós utca 3**	**4596**	H1
328.	**László Miklós utca 7**	**4598**	H1
329.	**Döbrentei utca 1.**	**4964**	H1
330.	**Lehel utca 27.**	**5015**	H1
331.	**Bercsényi M utca 1.**	**5014**	H1
332.	**Vasvári Pál u. 18.**	**221**	H1
333.	**Vasvári Pál u. 12**	**218**	H1
334.	**Vasvári Pál u. 10.**	**217**	H1
335.	**Vasvári Pál u. 8.**	**216**	H1
336.	**Vasvári Pál u. 1.**	**186**	H1
337.	**Vasvári Pál u. 5**	**190**	H1
338.	**Vasvári Pál u. 17**	**208/1**	H1
339.	**Vasvári Pál u. 15**	**199**	H1
340.	**Vasvári Pál u. 13**	**198**	H1
341.	**Szabsdság utca 22-22/a**	**202**	H1
342.	**Szabsdság utca 12**	**193/1**	H1
343.	**Szabsdság utca 10**	**192**	H1

344.	**Szabsdság utca 8**	**189**	H1
345.	**Kisliget 2**	**416**	H1
346.	**Kisliget 4**	**418**	H1
347.	**Kisliget 13**	**472**	H1
348.	**Kisliget 3**	**430**	H1
349.	**Dózsa György út 20**	**290**	H1
350.	**Dózsa György út 18**	**289**	H1
351.	**Vak Bottyán utca 1.**	**4094**	H2
352.	**Vak Bottyán utca 21.**	**4153**	H1
353.	**Vak Bottyán utca 23**	**4152**	H1
354.	**Török Bálint utca 1.**	**4592/2**	H1
355.	**Borsosgyőr- Borsosgyőri utca 24 plébánia**	**7032**	H1
356.	**Borsosgyőr- Borsosgyőri utca református templom**	**7145**	H1
357.	**Borsosgyőr- Borsosgyőri utca harangláb**	**7193**	H1

H3 helyi védelemre javasolt épületbelső

- Kossuth Lajos 12. üzletbelső 68 hrsz.
- **Jókai utca 7. gyógyszertár**

H4 helyivédelemrejavasolt természetiérték

- Fő téren, a nagytemplomtól észak-nyugatra lévő 2 db 40-50 cm törzsátmérőjű platán egyed
- Ferences rendház belső kertje

H5 helyi védelemre javasolt természetiés városképi érték

- Anna tér faállomány és látványértéke
- Kis tér faállomány és látványértéke
- Március 15. tér faállomány és látványértéke

Fentiek alapján szükséges és indokolt a településszerkezet, a településkép és az épületállomány más jogszabályban nem védett, de értékes karakterelemeinek a megőrzése. Ennek érdekében az alábbi helyi védelmi kategóriák bevezetését javasoljuk, amelyeket külön helyi értékvédelmi rendeletben célszerű meghatározni, a rájuk vonatkozó részletes (épületek esetében akár egyedi) előírások, ill. egyéb (nem csak műszaki) követelmények rögzítésével.

- Helyi értékvédelmi terület (he)

  Lényegében a Belváros azon része, amely az egykori erődváros földbástyáját határoló vizesárok határán belül helyezkedik el, de nem tartozik a (jelenleg szűken meghúzott) műemléki jelentőségű (mjt) területbe, továbbá hozzá tartozik az Alsóváros északi részének az Anna térig benyúló néhány tömbje.

- Helyi jelentőségű építészeti érték három kategóriában (H1, H2, H3)
  - H1: helyi védelemre javasolt utcai főépület
  - H2: helyi védelemre javasolt utcai homlokzat
  - H3: helyi védelemre javasolt épületbelső

A védettségek kiterjedt rendszerén túl az új szabályozás másik fontos eleme a kialakult településszerkezet és településkép védelme, a jellegzetes rálátások, sziluettek feltárulásának biztosítása és az utcaképi karakterek megőrzése, a harmonikus illeszkedés, ill. csatlakozás biztosítása új épületek létesítése, vagy épületbővítések esetén. Mindezt az utcai és az udvari légtérarányokat meghatározó un. „kubusszabály” biztosítja, amely utcaszakaszonként meghatározza az utcafronti épületrész legkisebb és legnagyobb homlokzatmagasságát (UHmin—UHmax.), az épület legmagasabb pontját (Élp), mindezek által korlátozza a tetőmagasságot, továbbá előírja az udvari szárny maximális szélességét is.

A kubusszabály alkalmazása egyértelművé teszi az elhelyezhető épülettömeg minden irányú kiterjedését, kiküszöbölve ezzel az építménymagasság számításon alapuló bizonytalanságokat mind a városképi megjelenés, mind a hatósági munka vonatkozásában.

2. Változtatási szándékok hatáselemzése (a településfejlesztési koncepció és településrendezési eszközök készítéséhez szükséges részletezettséggel)

A településfejlesztési koncepcióban szereplő célok települési értékekre ható változásinak ismertetése:

A településfejlesztési koncepció átfogó célkitűzései:

1. **a városszerkezet terén: Fenntartható méretű és szerkezetű, vonzó, vitális, értékőrző, zöld város,**
2. **a gazdaság terén: Stabil termelőszektor megteremtése, bevételt hozó beruházások, magasabb hozzáadott értékű gazdaság**
3. **a társadalom terén: Egészséges és jól képzett, szociálisan érzékeny sikeres helyi társadalom**
4. **a Térségi szerep terén: Felértékelődő közlekedési csomóponti szerepét és lehetőségeit kihasználó foglalkoztatási, igazgatási, oktatási, szellemi, egyházi központ**

A város örökségvédelmére hatással lévő témaköröket az alábbiakban ismertetjük:

Tematikus részcél: Megújító városfejlesztés

A városfejlődés korábbi szakaszában kialakult gyártelepeit, egykori iparterületeit (textil, dohány, tej, stb.) a város időközben körbeépítette. Ma ezek a pangó, fizikailag leromlott állagú ipari területek szigeteket képeznek a városi szövetben Erzsébetváros, Felsőváros, Téglagyári út területén. Cél ezek környezetének fizikai megújítása mellett funkcióval való megtöltésük, és ezáltal visszaillesztésük a városszerkezetbe.

Alcélok:

- Téglagyári úti barnamezős terület rehabilitációja: parkosítás, tó létesítése, sportpark kialakítása
- Kertvárosi lakóterületeken megújítás, közterületek felújítása, jó minőségű lakóövezetek feltételeinek kialakítása
- Rehabilitáció a régi, kiürülő, lepusztuló városrészekben
- A belváros leromlott állapotú önkormányzati tulajdonú lakásainak felújítása, a belvárosi lakóövezet presztízsének növelése
- A már beépült lakó-, illetve közterületek folyamatos megújítása

Tematikus részcél: Belváros vonzerejének növelése

Az elmúlt évek egyik legnagyobb szabású pápai beruházása volt a Fő tér megújítása. A projekt keretében megtörtént a belső városmag forgalomcsillapítása, a megújult Fő tér pedig teljes mértékben gyalogos zónává vált. A Fő tér és a Fő utca lezárása egyértelműen pozitív városképi szempontból, és a legfrekventáltabb közösségi tér használati feltételei is megteremtődtek. Célzott intézkedésekkel el kell érni, hogy a fizikailag megújult városmag Pápa pezsgő, élettel teli agorájává, egyik kereskedelmi és szolgáltatási központjává váljon.
A fejlesztések során kiemelt feladat, hogy a belváros szolgáltató jellege fennmaradjon, ne a városszéli zöldmezős beruházások kerüljenek előtérbe, hanem a belváros aktív szolgáltató jellege kerüljön a fejlesztések középpontjába. Legfontosabb a helyben fogyasztás, a költés lehetőségeinek és feltételeinek javítása.

Alcélok:

- A belváros megtöltése élettel, kereskedelmi, vendéglátó és szolgáltató vonzerejének növelése
- Parkolási lehetőségek javítása a belvárosban

Tematikus részcél: A város belső közlekedési infrastruktúrájának javítása

A várost érintő közúthálózat jól kiépített, de felújításra szorul. A város belterületi szakaszain a nagyobb forgalmú csomópontokban körforgalmak és/vagy jelzőlámpás forgalombiztonságot növelő közlekedési eszközök kerültek kiépítésre. A városon áthaladó kelet-nyugati forgalom és a nehéz teherforgalom jelentősen terhelik a települési szakaszok burkolatát, az ebből eredő úthibák baleseti gócpontokat képeznek. A belvárosi

utak forgalomcsillapítása kiemelt feladat. A település lakótelepi városrészein (úgy mint Vajda, Igal, Fáy A., Bástya, Huszár, Veszprémi út és környéke) a belső feltáró utak felújítását és zöldterületi környezetük rendezését meg kell valósítani.

Szükséges a városi fő- és gyűjtőúthálózat felülvizsgálata és fejlesztése, kiemelt figyelemmel a legnagyobb forgalmat lebonyolító városi bevezető szakaszokra: Jókai utca - Szent István utca, valamint a Gróf út, illetve a belső elkerülő út (Korona utca) irányra. Figyelmet kell fordítani a csomópontok kialakítására: folytatandó a biztonságosabb körforgalmú csomópontok építése, illetve forgalomcsillapító elemek telepítése a veszélyesebb kereszteződésekbe. Szorgalmazni kell a várost érintő az országos közúthálózat részét képező mellékutak - Vaszari út, Gyimóti út, Veszprémi út, Somlai út - felújítását, továbbá a veszélyes csomópontok - Erkel / Somlai, Gyimóti / Ötödik, Vaszari / Győri - átépítését.

A város közlekedésfejlesztéssel összefüggő célja, hogy a logisztikai központtá fejlesztendő repülőtér és a belváros között közvetlen kapcsolat jöjjön létre. Ennek érdekében a Téglagyári úti új közlekedési tengelyt a város kiépítendő keleti elkerülőjéig meg kell hosszabbítani.

A városban több, szakaszos formában megépült gyalogos-kerékpáros vegyes használatú vagy rövidebb kerékpárút létezik. Létezik ugyan 8 útvonal, de azok inkább csupán a Várkert környezetében találhatóak és csak részben vannak összekötve. A Pápán belüli kerékpárral történő közlekedést összefüggő hálózatba rendezett kerékpárutak, kerékpársávok megépítésével illetve kijelölésével kell támogatni.

A kiépült kerékpárúthálózat elemeinek felújítását - Győri úton, Külső-Veszprémi úton - el kell végezni. A pályázati lehetőségek és az önerő figyelembe vételével folytatni kell a városi kerékpárutak felújítását, bővítését. Javasolt egyéb, a kerékpáros forgalmat segítő elemek - zárt és nyílt kerékpáros sáv, kijelölt kerékpáros irányok, kereszteződésekben biztonságot jelentő kerékpáros felálló helyek - kialakítása. Fontos, hogy a fejlesztések elsősorban a hivatásforgalmat biztosítsák, ezzel kedvet teremtve a környezetbarátabb, egészségesebb kerékpáros közlekedésnek.

A városrészeket Pápával összekötő kerékpárút eddig két irányban, Tapolcafő és Borosgyőr felé épült. Mérlegelni szükséges a kerékpárút további bővítésének lehetőségeit, ezen belül a Pápa - Bázisreptér közötti hivatásforgalmi kerékpáros útszakasz építése szükséges.

Folytatandó a járdaépítés, felújítás. Járdaépítéseknél figyelemmel kell lenni arra, hogy a gyalogos közlekedés folyamatosan kiépített járdákkal és átkelési lehetőségekkel biztosított legyen. A nagyforgalmú utaknál a jogszabályokban engedélyezett sűrűséggel kijelölt gyalogos átkelők kialakítására kell törekedni.

Alcélok:

- A belső úthálózat folyamatos karbantartása és korszerűsítése
- A város kerékpárúthálózatának kiépítése, kerékpáros hivatásforgalom és turizmus feltételeinek biztosítása, kerékpárbérlés rendszerének kiépítése
- Környezetbarát, rugalmas szolgáltatást biztosító közösségi közlekedés, járműpark fejlesztése
- Akadálymentes gyalogátkelőhelyek létesítése, a meglévők fejlesztése

Tematikus részcél: Épített örökség megőrzése, megőrizve bemutatása

Épített környezet a város egyik fő értéke, cél ennek megőrzése, fenntartása. Pápa műemlékei a nemzeti örökség részét alkotják. Cél a megőrzéshez szükséges források biztosítása állami büdzséből.

Alcélok:

- Örökségőrző városrehabilitáció

- A belváros rekonstrukció II. ütemének megvalósítása
- A város történelmi örökségének – mely kiváló image - önfenntartóvá, gazdaságossá tétele bevételtermelő hasznosítással
- Esterházy-kastély felújítás további ütemeinek megvalósítása: kastélykert-kastélypark rekonstrukció, kastélypince felújítás, őrházak rekonstrukciója, lovarda közösségi térré alakítása
- Egyházi épületek és intézmények felújítása, korszerűsítése, bővítése, energetikai korszerűsítésük

Tematikus részcél: Zöld-városi fejlesztések, korszerű technológiák alkalmazása

Alcélok:

- Esterházy-kastély park / Kisliget / Belső Várkert és Erzsébetliget értékmegőrző felújítása, rekreációs park kialakítása
- A városi zöldfelületek rekonstrukciója, új zöldfelületek létesítése, a város zöldfelületeinek bővítése, a szükségessé váló új temető helyének kijelölése
- Megújuló energiaforrások részarányának növelése, a napenergiára helyezve a fő hangsúlyt
- Az önkormányzati intézmények energiahatékonyság növelése és megújuló energiák felhasználása (Idősek otthona, Pápai Kóter Turistaszálló, városi óvodák, Zichy Ház, további közintézmények, Református Templom)
- Felkészülés a klímaváltozás okozta környezeti hatásokra: csapadékvízelvezetés, vízvisszatartás, tározók létrehozása a város területén csapadékvízmegtartás céljára
- Illegális hulladéklerakók megszüntetése a városban
- A szennyvíztisztítás és a szennyvíztisztítótelep továbbfejlesztése
- Bakony-ér/Tapolca-patak medrének rehabilitációja

Tematikus részcél: Stabil, több lábon álló helyi gazdaság, munkahelyteremtés, munkaerőképzés

Cél a város gazdasági erejének növelése, mely a viszonylag nagyszámú működő vállalkozás ellenére is tartogat még fejlődési lehetőségeket. Ennek elsődleges eszköze, hogy Pápán a megyei járásközpontok és az országos átlaghoz képest is magasabb hozzáadott értékű munkahelyek jöjjenek létre. Az ipari parkban, az új ipari gazdasági területeken és a barnamezős területeken a fejlesztések révén mind a multinacionális, mind a KKV-k számára megfelelő műszaki és üzleti infrastruktúra biztosítása a cél, így adva lehetőséget a helyben történő foglalkoztatásra, az ingázó munkavállalók helyben történő foglalkoztatására.

Alcélok:

- A gazdasági aktivitás és a foglalkoztatottság növelése
- Autóipari és élelmiszeripari vertikum és az ezen ágazatokra épülő, beszállítói vállalkozások támogatása
- Pápai Hús Kft kutatólabor továbbfejlesztése a termékkínálat piaci viszonyokhoz igazítása érdekében
- A Pápán kialakult autóipari beszállítói kör piacérzékenységének fokozása, az új technológiák adaptációs képességének erősítése
- Zöld és barnamezős beruházások előkészítése a Pápai Ipari Parkban, és az ipari gazdasági terület bővítése a nyugati városrészben (Celli út – Határ u. – Vasút környéke), és az északnyugati városrészben (Acsádi út – 83-as elkerülő út – Vasút környéke)
- A városi közlekedési infrastruktúra összehangolása a repülőtéri fejlesztéssel: a szükséges infrastruktúra kapcsolat és beépítésre szánt területek biztosítsák a repülőtér polgári célú hasznosításának feltételeit

Tematikus részcél: A turizmus ágazat összehangolt fejlesztése, gazdasági jelentőségének növelése

A turizmus nemzetközi trendjei szerint a komplex kínálati csomagokkal rendelkező desztinációk tudnak igazán sikeressé válni hosszú távon. Pápát a város többrétű kínálati lehetőségei erre határozottan predesztinálják. A piaci eredményesség feltétele és ezért városfejlesztési cél, a rendelkezésre álló potenciális kínálatot értékesíthető turisztikai termékké formálni.

Alcélok:

- A turizmusfejlesztés megvalósult eredményeire építve komplex turisztikai termékek kialakítása és piacra juttatása, további attrakciók, illetve programcsomagok létrehozása
- Szálláshelyfejlesztés több kategóriában (négycsillagos wellness hotel a pápai Várkertfürdő szomszédságában, Ferences kolostor fejlesztése és turisztikai célú hasznosítása, szálláshely kialakítása, további szálláshelyek)
- Az egyházi turizmus erősítése, a Mária Út, zarándokút fejlesztése, vallási-kulturális látogatóközpont létrehozása

Tematikus részcél: Városi közszolgáltatások infrastruktúrájának fejlesztése, egészségmegőrzés támogatása:

Alcélok:

- Az elkövetkező 20 év alatt mérsékelni a természetes népességcsökkenés mértékét
- A fiatal, jól képzett népesség elvándorlásának megakadályozása
- A városi infrastruktúra fejlesztése és rekonstrukciója
- Egészségügyi alapellátás és önkormányzati járó beteg ellátás infrastrukturális fejlesztése
- Egészségmegőrző fejlesztések, az aktív pihenés feltételeinek biztosítása
- Külső-Belső-Várkertben szabadidős központ kialakítása
- Önkormányzati intézmények akadálymentesítésének folytatása (színház épület, Kékfestő Múzeum, Idősek otthona, Huszár ltp. közösségi ház és Zichy-ház)
- Idősgondozás, szociális ellátás kapacitásbővítéseterületén a kapacitások minél jobb kihasználása, a szociális biztonság növelése, a bölcsődei ellátás javítása, a bölcsőde felújítása
- Szociális intézmények (Idősek Otthona, Gondozási Központ) korszerűsítése, bővítése
- A civil szféra megerősítése, részvételük fokozása a város mindennapi életében

Tematikus részcél: Rászoruló társadalmi csoportok felzárkóztatása

Alcélok:

- Leromlott, illetve leromlással fenyegetett városrészek rehabilitációja, szociális városrehabilitáció, társadalmi reintegráció, a roma-kérdés kezelése
- Vaszari út és Téglagyári út által határolt városrész, Rigó-lakótelep, Sulyok Dezső tér környéke és Avar utca komplex városrész rehabilitációja, szegregáció felszámolása

A településrendezési eszközök módosítási szándékainak települési értékekre ható változásinak ismertetése:

(Az Önkormányzat által megfogalmazott – *a területfelhasználást érintő* - változtatási szándékok)

A településrendezési eszközök módosításának munkaközi egyeztetési szakaszában kiegészítendő!

Beépítésre szánt és beépítésre nem szánt fejlesztési területek: Módosítással érintett területek térképi ábrázolása
A településrendezési eszközök változásainak térképi ábrázolása xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx **A településrendezési eszközök módosításának munkaközi egyeztetési szakaszában kiegészítendő!**

2.1. A települési értékleltárban szereplő elemek vonatkozásában releváns rövid és középtávon tervezett változások ismertetése

2.1.1. Településhálózat, tájhasználat, településszerkezet, területhasználat, infrastruktúrális változás- bemutatása

Településhálózat, tájhasználat változás:

A város településhálózatot is érintő változási szándékai közvetlenül is hathatnak a település térségben betöltött szerepére. Ennek keretében említhető a helyi gazdasági erősítése és munkahelyteremtési szándék az autó és élelmiszeripar fellendítésével, mely a helyi munkaerőpiacra és a térségre is hatással lesz.

Pápa hatályos településszerkezeti terve a gazdasági területfejlesztésre már kijelölt területeinek felhasználását tervezi zöld és barnamezős beruházás keretében a város nyugat-északnyugati városrészében.

Pápa város területén lévő repülőtér polgári célú hasznosítása szintén települési és térségi szintű változást, fellendülést eredményezhet.

Településszerkezet, területhasználat változás:

A településfejlesztési koncepció részcéljai közül a megújuló városfejlesztés keretében a kialakult és egykori iparterületek, és „lepusztuló” területek rehabilitációja, lakóövezetek közterületeinek folyamatos megújítása a cél.

A belváros területhesználati változása keretében ugyan megtörtént a belső városmag forgalomcsillapítása, a megújult Fő tér pedig teljes mértékben gyalogos zónává vált, de ezen területen működő kereskedelmi-szolgáltató funkciók fejlődése megállt, sőtt visszaesett.

Ennek okán a koncepció részcélként fogalmazta meg a Belváros vonzerejének növelését, élettel teli településközpontá válását. Ezt a város vendéglátó- szolgáltató, kereskedelmi egységek vonzerejével kívánja fellendíteni a belvárosi parkolási lehetőségek javítása mellett.

Ebbe a témakörbe illik a tervezett szálláshelyfejlesztési szándék is, a Várkertfürdő szomszédságában és a Ferences kolostor fejlesztése.

A tervezett Esterházy-kastély park / Kisliget / Belső Várkert és Erzsébetliget értékmegőrző felújítása, rekreációs park kialakítása területfelhasználás változást, funkcióváltást eredményez.

A városi zöldfelületek rekonstrukciója, új zöldfelületek létesítése, a város zöldfelületeinek bővítése, a szükségessé váló új temető helyének kijelölése szintés településszerkezeti és területfelhasználás változást generál.

A tervezett változások a lakóterületek növekedését nem irányozzák elő.

A meglévő, kialakult településszerkezet nem módosul, csak kiegészül. A település szerkezetében a terv távlatán belül jelentős változás nem történik majd, a meglévő jelentősebb utak a település ellátására megfelelőek. Érezhető léptékű településszerkezeti változást és intenzívebb beépítési változást a tervezett fejlesztések nem okoznak.

A tervmódosításban az új területfejlesztési területek kijelölése emelhető ki változásként, kiegészítve azzal, hogy a változó intenzitású területhasználat egy része egyre növekvő intenzitásúvá válhat. A növekvő használati intenzitás elemei elsősorban a belterület É-i, és NY-i határában megjelenő fejlesztési területei (gazdasági, különleges turisztikai) tervezett területei, valamint az egyes területhasználaton belüli funkcióváltások okozzák.

Vagyis a település közlekedéshálózati kapcsolatai és a területhasználat jelentős változása a közeljövőben nem várható. Pápa építési övezetei funkcióinak részleges átalakulása, erősíti és változatosabbá teszi a helyi területfelhasználási lehetőségeket.

Közlekedéshálózati tervezett változások:

- A belvárosi utak forgalomcsillapítása kiemelt feladat. A település lakótelepi városrészein (úgy mint Vajda, Igal, Fáy A., Bástya, Huszár, Veszprémi út és környéke) a belső feltáró utak felújítását és zöldterületi környezetük rendezését meg kell valósítani.
- Szükséges a városi fő- és gyűjtőúthálózat felülvizsgálata és fejlesztése, kiemelt figyelemmel a legnagyobb forgalmat lebonyolító városi bevezető szakaszokra: Jókai utca – Szent István utca, valamint a Gróf út, illetve a belső elkerülő út (Korona utca) irányra.
- A környező településekkel Pápát összekötő kerékpárút eddig két irányban, Tapolcafő és Borosgyőr felé épült. Meg kell építeni a leginkább hiányzó Pápa - Kéttornyúlak valamint a Pápa és a Bázisreptér közötti összekötő – elsősorban hivatásforgalmi kerékpárutat.

Alcélok:

- Az M1 és a 8. sz. főút közti árnyékhelyzet oldása, a város bekapcsolása a nemzetközi hálózatba a 83. sz. főút gyorsforgalmi úttá fejlesztésével
- A kelet-nyugat irányú megyehatáron túlnyúló közlekedési kapcsolat megerősítése a Veszprém megyei területrendezési tervben szereplő tervezett 88. sz. főút megvalósításával
- A város keleti elkerülőjének megépítése főúti paraméterekkel
- Budapestre eljutás feltételeinek javítása, az eljutási idő érdemi csökkentése, a Győr-Celldömölk vasútvonal villamosítása
- Térségi kerékpárúthálózat bővítése
- A Bázisrepülőtér polgári, logisztikai kapacitásainak fejlesztésével az Észak-Dunántúlon kialakult autóipari centrum logisztikájának biztosítása

A tervezett közlekedés-hálózati és területi fejlesztések következtében a település településhálózati szerepe, illetve kialakult tájhasználata hosszú távon jelent jelentősebb változásokat, a középtávon reális változások nem várhatók.

Közmű infrastruktúra

Pápa közműellátására a teljes közműellátás lehetőségét biztosító közmű bázisok és gerinchálózati csatlakozások rendelkezésre állnak. A település belterületén a közüzemi vízellátás, a villamos-energia és a vezetékes gázellátás valamint a közüzemi szennyvíz-elvezetés egyaránt biztosított. Pápa csapadékvíz elvezetése a város belső, központi területein és a lakótelepeken zárt csapadékvíz csatornákkal kiépített, míg a külsőbb városrészeken a döntően füvesített medrű, nyílt árkos kialakítású, ezek hidraulikai rendezettsége azonban nem mindenhol jellemző.

A város közművesítése fokozatosan épült ki. Mára a település belterületén már a teljes közműellátás biztosított. Az elmúlt tíz évben (2001-2011 között) ugyan jelentős közműfejlesztéseket valósítottak meg, amelynek eredményeként nőtt a teljes közművel rendelkező lakások aránya, de az egyes városrészekben még így is maradtak alacsony komfortfokozatú, illetve hiányosan közművesített lakások.

Fejlesztési szándékok:

- Megújuló energiaforrások részarányának növelése, a napenergiára helyezve a fő hangsúlyt
- Az önkormányzati intézmények energiahatékonyság növelése és megújuló energiák felhasználása (Idősek otthona, Pápai Kóter Turistaszálló, városi óvodák, további közintézmények)
- Felkészülés a klímaváltozás okozta környezeti hatásokra: csapadékvízelvezetés, vízvisszatartás, tározók létrehozása a város területén csapadékvízmegtartás céljára
- A szennyvíztisztítás és a szennyvíztisztítótelep továbbfejlesztése
- Bakony-ér/Tapolca-patak medrének rehabilitációja

A településfejlesztési koncepció minden célkitűzésének elérése esetén és a településrendezési tervi változással érintett területeinek fejlesztései esetén várhatóan jelentősebb fogyasztásnövekedést okoznak, ezért a közműfejlesztési igény növekedése várható. A fejlesztési szándékok ütemezésével a közműkapacitás követni tudja majd a felmerülő igényeket.

2.1.2. Műemléki értékek középtávon tervezett a települési értékleltárban szerepeltetett létesítmények megjelenését érintő beavatkozások megnevezése és rövid ismertetése.

A településfejlesztési koncepció külön részcélként foglalkozik az épített örökség megőrzésének és bemutatásának kérdéskörével.
Az épített környezet, a műemléki épületek sokasága a város egyik fő értéke, cél ennek megőrzése, fenntartása. Pápa műemlékei a nemzeti örökség részét alkotják. A műemlék, illetve helyi védettséget élvező épületek - város méretéhez képest - rendkívül magas száma a megőrzéshez, illetve a szükséges felújításokhoz igényelt források biztosítása terén is nagy feladat elé állítja a várost. Cél a megőrzéshez szükséges források biztosítása az állami büdzséből.
Az épített örökség Pápa egyik legfőbb turisztikai vonzerejét jelenti, a műemlékekben kiemelkedően gazdag barokk város egy olyan image, amely joggal emelhetné Pápát a nálánál jóval népesebb és látogatottabb városok sorába. Hogy ez a potenciális vonzerő ténylegesen a városfejlesztés szolgálatába állítható legyen, az épületállomány állagmegóvása, felújítása mellett a bemutatás is hangsúlyt kell, hogy kapjon. Az arra alkalmas építészeti alkotások, épületek esetében azok a hasznosítási módok kapjanak prioritást, amelyek az épületeket önfenntartóvá, működtetésüket gazdaságossá, sőt nyereségessé teszik.
Cél a belváros előző uniós tervezési időszakban megkezdett felújításának folytatása. A belváros rekonstrukció II. ütemének célja a védett épületállomány megújítása mellett a belváros arculatának, közterei színvonalának javítása.
Ennek keretében megállapítja, hogy az épített környezet a város egyik fő értéke, a nemzeti örökség részét alkotják és célként tűzi ki ennek megőrzését, fenntartását. Cél, hogy a megőrzéshez szükséges források biztosítását állami büdzséből szeretné a város biztosítani, amennyiben lehetséges.

Alcélokként nevesíti:

- Az Örökségőrző városrehabilitációt
- A belváros rekonstrukció II. ütemének megvalósítását
- A város történelmi örökségének – mely kiváló image - önfenntartóvá, gazdaságossá tétele bevételtermelő hasznosítással
- Esterházy-kastély és szűk műemléki környezetének helyreállítása további ütemeinek megvalósítása: kastélykert-kastélypark rekonstrukció, kastélypince felújítás, őrházak rekonstrukciója, volt váristálló épületének rekonstrukciója és közösségi térként történő hasznosítása
- Egyházi épületek és intézmények felújítása, korszerűsítése, bővítése, energetikai korszerűsítésük

Véleményünk szerint ebbe a témakörbe tartozik a településfejlesztési koncepció egyéb részcéljai:

- A tervezett szálláshelyfejlesztési szándék is, a Várkertfürdő szomszédságában és a Ferences kolostor fejlesztése.
- Önkormányzati intézmények akadálymentesítésének folytatása
- Esterházy-kastély park / Kisliget / Belső Várkert és Erzsébetliget értékmegőrző felújítása, rekreációs park kialakítása
- Megújuló energiaforrások részarányának növelése, a napenergiára helyezve a fő hangsúlyt
- Az önkormányzati intézmények energiahatékonyság növelése és megújuló energiák felhasználása (Idősek otthona, Pápai Kóter Turistaszálló, városi óvodák, további közintézmények)
- Külső-Belső-Várkertben szabadidős központ kialakítása

Véleményünk szerint További célkitűzésként említhető, településfejlesztési koncepció céljaként kiegészítendő:

- Volt városi strandfürdő / Esterházy Tamás által épített– Tízes malom - szállodaépület komplexum rekonstrukciója, értéknövelő hasznosítása
- Dohánygyár épületének hasznosítása

Műemlékek megjelenését érintő beavatkozások

A műemlék épületek helyreállítása kutatási eredmények alapján készüljön, a komplex műemlékvédelem szemléletével, megőrizve a még meglévő értékeket illetve rekonstruálva az elveszett, de a hiteles megjelenést segítő részletek. A hiteles helyreállítások megfelelő keretek között lehetnek energetikailag korszerűbbek elődeiknél, a műemléki megjelenést nem sértő módon, egyedi megoldásként alkalmazandó, épületenként más és más megoldásokkal. A korábbi anyaghasználat és technológia ismeretében az elpusztult értékek, részletek pótolhatók. Időközben átalakított tetőformák, oromzatok, szakszerűtlen nyílászáró cserék, vakolati architektúra elpusztulása orvosolhatók kutatási eredmények, archiv anyagok felhasználásával készült tervek alapján.

3. A változások hatásai

A településfejlesztési koncepció és településrendezési eszközök felülvizsgálata a település tervezett helyi védelmet érintő tervezett területén nem irányoz elő nagy változást, megőrzi az utcahálózatot, a településszerkezetet, a területhasználatot, törekszik a meglévő értékek megőrzésére. A Helyi építési szabályzat újragondolásával és a településképvédelmi rendelet megalkotásával a beépítési paraméterek módja és lehetőségei felülvizsgálandó.

3.1. A változások hatásai a régészeti örökségre

Mivel a lelőhelyek nagy kiterjedésű, összefüggő rendszereket alkotnak a jelenleg ismert lelőhely kiterjedéseket sokszor csak tájékoztató jellegűnek lehet tekinteni, az ismert és közhiteles nyilvántartásban szereplő lelőhelyeken kívül újabb régészeti jelenségek, esetenként újabb régészeti lelőhelyek előkerülését nem lehet kizárni. Ezen kívül figyelembe kell venni, hogy az adatok elsősorban a lakott, vagy mezőgazdaságilag művelt területekről származnak. A részben beépített, vagy a belterületbe bevonni kívánt területeken épületek illetve a közművek kialakítása során a földmunkák talajbolygató tevékenysége az itt elhelyezkedő lelőhelyeket megsemmisítheti.

Pápa területén beépített, városi területen igen sok régészeti lelőhely található. Ezek az épület felújítások, új építkezések, közművesítések során kisebb-nagyobb felületeken érintettek lehetnek. A földmunkák mélységétől függően ezek következtében változó mértékben pusztulnak a lelőhelyek érintett részletei.

A mezőgazdasági művelés alatt álló területeken a folyamatos talajművelés rendszeresesen rongálja a régészeti lelőhelyek felső rétegeit, minden évben mélyebbre hatolva. Ez hosszú távon, és a művelés intenzívvé válásával a lelőhelyek pusztulásához vezethet. A mezőgazdasági műveléshez kapcsolódóan ki kell emelni, hogy a művelés elősegíti a magaslatok erózióját, amelynek során újabb lelőhelyrészletek kerülnek, kerülhetnek elő, valamint az itt elhelyezkedő lelőhelyek fokozottan pusztulnak. Pápa közigazgatási határán belül ez leginkább a temetkezési halmokat tartalmazó lelőhelyek esetében figyelhető meg, melyek közül több is archiválásra került, a lelőhely megsemmisülése miatt. Ebből a szempontból a település közigazgatási határán belül ismert épített örökségi elemek (római villa épületek, középkori épületek) és temetők a legveszélyeztetettebbek. A vizsgált régészeti lelőhelyek közül az alábbi azonosító számú lelőhelyek esetén azonosítható romai kori épített örökségi elem: **8948 Felsőbozót, 8953 Séd-mente dűlő, 41271 Alsó-réti dűlő, Kiskuti dűlő, Malom-dűlő**. A római kori épített örökség azonosított elemei esetén felmerül, hogy az adott érintő bármilyen földmunkák során „in situ" részletek kerülnek elő, amelyek megőrzése javasolt lehet. Ezen felül zöldterületen egy helyen középkori, későközépkori épület előkerülése is várható (**8921 Böröllői puszta II**.). Pápa esetében különleges helyet foglalnak el a malmok, mint az épített örökség elemei. Ezek közül a középkori eredetűeket 2013 során azonosították és vették fel a nyilvántartásba (**85661 Hatkerekű malom, 85663 Kishantai malom, 85665 Nagyhantai malom, 85667 Agyagliki malom, 85669 Péntek-malom, 85671 Edvy-malom, 85673 Mester-malom, 85675 Papmalom, 85677 Külü malom, 85679 Fehér malom**). Fokozott figyelmet érdemelnek a temető illetve temetőrészletként nyilvántartott lelőhelyek, ahol még a korábbi feltárások ellenére is további emberi maradványok előkerülése várható (**8903 Belterület – Főtér, 8910 Úrdomb, 8911 Mika-gyár, 8912 Szabó Dezső utca, 8915 Semlér, 8922 Várostelek, 8924 Báróc-hegy, 8933 Agyaglik, 8934 Öreghegy, 8955 Református templom, 8962 Református templom, 41272 Sári majori-dűlő**).

Fentiekre való tekintettel mezőgazdasági művelés vagy egyéb talajbolygatás során folyamatosan pusztuló régészeti lelőhelyek esetén az egyes lelőhelyrészletek folyamatos igénybevétele miatt a fenntartható használat elve nem minden esetben érvényesíthető.

A tervezési területen ugyan nincs kiemelten védett lelőhely, de a terület régészet öröksége sok szempontból kimagasló. Az intenzív művelésének kitett lelőhelyek esetén meg kell fontolni a hitelesítő kutatások után lehatárolható területek művelésből való kivonását és ott a területnek a bolygatástól mentes állapotának hosszú távú fenntarthatóságának biztosítását. Ezen lelőhelycsoportoknál a bolygatás mentes állapotának fenntartása elsődleges szempont, a veszélyeztetett lelőhelyek esetén a bolygatással járó beavatkozásokat el kell kerülni és fenn kell tartani a régészeti lelőhelyek védő övezetét.

3.2. A változások hatásai a történeti településre, település- és tájszerkezetre

Történeti, településhálózati kövekezmények:
A várost elkerülik a legfontosabb közlekedési folyosók, hazai autópályák. Pápa így egy kétszámjegyű főútvonal, a Bakonyon keresztülvezető, az M1-et a 8-as főútvonallal összeköt 83-as kétszámjegyű főútvonal mellett fekszik. Ez az elhelyezkedés már önmagában is meghatározza és determinálja a város és térsége növekedési és gazdasági esélyeit, és ezen a jövőben sem várható változás. A katonai térképeken jól láthstó a mai 83. sz. főút nyomvonala, mely napjainkban módosított nyomvonalon, a belterületet nyugatról megkerülve halad.

A történeti településhálózatot a jelen rendezési terv nem érinti, viszont az alapjául szolgáló, az egész város közigazgatási területére készített és felülvizsgált településszerkezeti terv a belváros településhálózattal való kapcsolatát javítja a közlekedési közúti kapcsolatok elkészült és tervezett korszerűsítésével.
A város és környéke viszonylatában a városközpontba tartó útvonalak bevezetését a belvárost tehermentesítő körgyűrűig egyértelmű vonalvezetéssel és új, többségében körforgalmi csomópontok kialakításával teszi jól működő rendszerré. A tehermentesítő körgyűrű és csomópontjainak kialakítása a kimunkált konkrét tervi megoldások következménye és a településhálózati kapcsolatok jelentős javulását eredményezik. Ehhez társul az ezen úthálózatra szervezett tömegközlekedés, valamint a körgyűrűhöz kapcsolódó új személy gépkocsi parkolók kialakítása.
A város és régió kapcsolatában a várost nyugatról elkerülő tehermentesítő főútvonal kiépítése megtörtént, melynek következménye a városi közúti hálózat és a városközpont – történeti belváros forgalmi terhelésének jelentős csökkentése, a forgalomcsillapított terület tervi kijelölésének, majd megvalósításának lehetősége.
További tehermentesítő útvonal lehet a város keleti elkerülőjének megépítése főúti paraméterekkel, mely tovább csökkenti a történeti belváros terhelését.

Természeti és táji hatások:

Esterházy-kastély park / Kisliget / Belső Várkert és Erzsébetliget értékmegőrző felújítása, rekreációs park kialakítása, valamint a meglévő és tervezett zöldfelületi rendszer jól illeszkedik a várost övező természeti, táji környezetbe.

A tervezett fejlesztések megvalósulása a kialakult természeti állapotra némi hatással lehet. Kis mértékben nőnek a beépítésre szánt területek, de jelentős számú, új beépítésre rövid távon nem lehet számítani. Az építési célra igénybe veendő területeken szabályozott keretek között és mértékben a hasznosítás lehetősége biztosított lesz. A változások a táj jellegére nem lesznek jelentős hatással, de a mai, kialakult építészeti arculat kiegészül. A beépített területeken várhatóan a kialakult állapothoz alkalmazkodó, azt megőrző szabályozottan rendezett arculat lesz a meghatározó.

3.3. A változások hatásai a települési értékleltárban szereplő műemléki értékekre

A műemléki épületekre kedvező hatással lehet a forgalom csökkentése. Elsősorban műszaki állapotuk további romlása tekintetében, forgalomból származó dinamikus terhelések hatásának megszűnése miatt. Más szempontból a forgalomcsökkentett utak jobb térkapcsolatokat eredményez. Esterházy kastély összekapcsolhatóvá vált a főtér forgalmával, a kovácsoltvas kerítés és kapu rekonstrukiója a kastély méltó közvetlen környezetét eredményezi. A Tapolca revitalizációja sajnos a kastélypark eredeti állapotának rekonstrukcióját már nem teszi lehetővé, de a parkban az egykori Tapolca medrében, továbbá az egykori Tízes malom előtti mederben látványelemként a vízfelület visszahozható.

3.4. régészeti emlékek, műemléki értékek feltárhatóságának, megmaradásának, elfedésének, bemutathatóságának vagy pusztulásának lehetőségei

A koncepcióban szereplő kitűzött célok megvalósítása során a Nyilvántartásban szereplő régészeti lelőhelyeket közvetlenül érintenék a következő változtatások:

- A Várkastély környezetének rekonstrukciója, valamint a Várkert felújítása érinti a **8943 Pápa – Tizes kapu, 8942 Pápa – Városfalak, 8946 Malmok, 8936 Vár** lelőhelyeket. Ezek szinte mindegyikénél falmaradványok előkerülése várható, melyek in situ megőrzése javasolt, ezért a tervezési szakaszban a várható maradványok minél pontosabb meghatározása javasolt. A ráfordítandó költségek alapján a fejlesztés nagyberuházás kategóriába sorolható, így ERD elkészültére sor fog kerülni, melynek keretében érdemes lenne roncsolásmentes módszerekkel felmérni a várható falmaradványok helyét. Amennyiben lehetőség van a munkálatokkal érintett maradványok konzerválására és hosszútávú bemutatására az jelentős mértékben növelhetné a Kastély és környékének turisztikai vonzerejét.
- Pápa – Kéttornyúlak bicikliút fejlesztés nagy valószínűséggel érinteni fogja a **8957 Legelő**, valamint a **8955 Református templom** lelőhelyeket. Az előbbi lelőhelyen őskori objektumok előkerülése várható, míg a másodikon, ahol 1985 folyamán ásatásra is sor került, középkori temető található. A második lelőhely elkerülése javasolt, a beruházáshoz képest magas feltárási költségek miatt, míg az őskori lelőhely érintettsége miatt az Örökségvédelmi Hatóság megfigyelést írhat elő.
- Ferences kolostor fejlesztése érinti a **8939 Belváros – Szent László utca** lelőhelyet, melynek során in situ épületmaradványok előkerülése várható. Ezek elmozdítása nem ajánlott, konzerválás után helyben való bemutatásuk a város turisztikai attrakcióinak számát növelhetné.
- 83-as főút Győr-Pápa közötti szakaszának modernizációja nagyberuházás, melyhez az ERD elkészült 2013 folyamán, melyben a különböző nyomvonaltervek által érintett lelőhelyek régészeti érintettségének mértékének meghatározására próbaásatásokat javasoltak. A próbaásatásokra még nem került sor, a beruházás földmunkáinak megkezdése előtt, a megelőző feltárások mértékének és költségének meghatározására ezeket végre kell hajtani. Ismert, a tervezett nyomvonalakba eső lelőhelyek Pápa közigazgatási területén: **85849 Külső Győri út, 85851 Bánóczy-major, 85855 Uradalmi-birtok II.**, valamint egy régészeti érdekű terület: **Uradalmi-birtok I.**
- Győr-Celldömölk vasútvonal villamosítása bár Pápa közigazgatási határain belül ismert lelőhelyeket nem érintene, de a járás területén belül több ismert régészeti lelőhely is beleesne a beruházás területébe. Mivel ez valószínűleg nagyberuházás keretein belül valósulna meg ERD készítésére is sor fog kerülni, mely részletesen elemzi az érintet lelőhelyek esetén a régészeti feladatellátás lehetőségeit.
- Pápa város keleti elkerülő út megépítése. Bár a tervezett út nyomvanala még nem ismert, nagyberuházás jellege miatt mindenképpen ERD elkészítésére fog sor kerülni. A területen több lelőhely helyezkedik el, melyeket már a tervezési szakaszban érdemes figyelembe venni. (**8927 Sávoly III., 8926 Sávoly II., 8925 Sávoly I., 8928 Hódoska, 8923 Téglagyár**). Amennyiben költséghatékonyan lehetséges ezek elkerülése javasolt. A végleges nyomvonallal érintett lelőhelyeken megelőző feltárás javasolt.
- Zöld és barna mezős beruházások előkészítése a Pápai Ipari Parkban fejlesztés keretében bár a területen nyilvántartott lelőhely nem ismert, a terület közeléből szórvány középkori pénzleletről van tudomásunk, ezért elképzelhető, hogy középkori településmaradványok kerülnek felszínre.
- Belváros rekonstrukció II. ütem megvalósítása érinti a **8941 Belváros – Lak utca, 8944 Pápa – Halász kapu, 8942 Pápa – Városfalak, 8906 Pálos kolostor, 8907 Ferences kolostor, 8940 Belváros – Piac utca, 8902 Belváros** lelőhelyeket. Ezek során amennyiben eredeti helyzetükben található falmaradványok kerülnek elő azok elfedése, avagy konzerválás utáni bemutatása lehetséges, elmozdítások semmiképpen nem javasolt.
- Türr István Gimnázium épület rekonstrukciója amennyiben földmunkákkal jár, a **8906 Pálos kolostor** lelőhelyet érinti.

- A Nagyhantai-malom felújítása szintén nyilvántartott régészeti lelőhelyen valósulna meg (**85665 Nagyhantai-malom**). Mindkét esetben mind műemléki, mind régészeti kutatás javasolt az Örökségvédelmi Hatóság előírásai szerint.
- A tervek között szereplő mélygarázs esetleges építésére konkrét helyszín még nem lett kijelölve. Azonban amennyiben a Belváros szélére esik a beruházási terület nagy eséllyel érinti a **8942 Pápa – Városfalak** lelőhelyet. Ennek következtében az építés előtt megelőző feltárásra kerülhet sor. Amennyiben jó állapotú, konzerválható maradványok kerülnek elő, ezek helyben való bemutatása, értelmező tablókkal együtt hozzájárulhatna a város turisztikai attrakcióinak számához. A városfalaknak emléket kellene állítani egy mai várostérképre szerkesztett városfal-alaprajzzal. Ebből emléktáblát lehet készíteni, és a városfal egyes helyein elhelyezni.

A fentieken túl történeti eligazítást adó közterületi tablók, emléktáblák, jelek elhelyezése segíthetné a régészeti emlékanyag megismertetését. Ezeket egységes koncepció, szakmai tartalom és grafikai formálás alapján célszerű előállítani.
Kiemelten fontosnak tartjuk egy tartós és esztétikus anyagból (bronzból) előállított városmakett köztéri (Főtér és kastély környezete) elhelyezését, mely a város középkori kiépítettségét, erődrendszerét mutathatná be (Pl.: a 17. sz. végi, jól rekonstruálható állapotot).

A régészeti örökség védelmével kapcsolatos kötelezettségek

A) Nyilvántartott régészeti lelőhely esetében
Régészeti lelőhely az a földrajzilag körülhatárolt terület, amelyen a régészeti örökség elemei eredeti történeti összefüggéseikben megtalálhatóak. A régészeti örökség elemeit lehetőleg eredeti helyükön, eredeti összefüggéseikben kell megőrizni, ezért a védelmükre irányuló intézkedéseknek elsősorban megelőző, szükség esetén mentő jellegűeknek kell lenni (Kötv. 10. § (2)). A régészeti lelőhelyeket a földmunkával járó fejlesztésekkel el kell kerülni (Kötv. 19. § (1)).
Ha a régészeti lelőhely elkerülése a fejlesztések, beruházások költségeit aránytalanul megnövelné, vagy a fejlesztés, beruházás másutt nem valósítható meg, a veszélyeztetett régészeti lelőhelyeket előzetesen fel kell tárni (megelőző feltárás).
A kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény (a továbbiakban: Kötv.) 11§-a alapján a nyilvántartott régészeti lelőhelyek a törvény erejénél fogva általános védelem alatt állnak. Erre való tekintettel a településfejlesztés során a megvalósítandó, földmunkával járó beruházásokat az alábbi jogszabályok figyelembevételével kell tervezni.

A nyilvántartott régészeti lelőhelyeken megvalósuló tevékenység, építmény, létesítmény engedélyezésére irányuló hatósági eljárásokban a 496/2016 (XII. 28.) Kormány rendelet (a továbbiakban Korm. rendelet) 3. § (1) a) pontja és 1. számú mellékletének 13. pontja alapján a Korm. rendelet 64. §-ban foglalt szakkérdések érvényesülése érdekében a Veszprémi Járási Hivatalának Építésügyi és Örökségvédelmi Osztályát, mint szakhatóságot (továbbiakban szakhatóság) kell megkeresni.

A Korm. rendelet 5.§(1) bekezdésének értelmében nyilvántartott régészeti lelőhelyen állapotromlással járó tevékenység csak a szakhatóság engedéllyel végezhető.

Az Kötv. 19. § (1) bekezdése szerint a földmunkával járó fejlesztésekkel, beruházásokkal (beleértve az erdőtelepítést és erdőirtást) a nyilvántartott régészeti lelőhelyeket jogszabályban meghatározott esetekben és módon el kell kerülni.

A Kötv. 22.§ (1) bekezdés értelmében a nyilvántartott régészeti lelőhelynek a beruházással kapcsolatos földmunkával érintett részén az örökségvédelmi hatóság által előírt módszerekkel megelőző (régészeti megfigyelés, próba-, és teljes felületű) feltárást kell végezni. (2a) értelmében a beruházás megkezdése előtt a földmunkával járó, nagyberuházásnak nem minősülő, új nyomvonalú, külterületi közútépítések előkészítése

során a beruházó a régészeti érintettség felderítése érdekében a feltárásra jogosult intézménnyel előzetes régészeti dokumentációt köteles készíttetni a kerékpárút kivételével.

- Régészeti megfigyelés

A Kötv. 22. § (3) bekezdés a) pontja értelmében, régészeti megfigyelést kell előírni, ha a tervezett tevékenység nem vagy csak csekély mértékben érinti a nyilvántartott régészeti lelőhelyet és a régészeti örökség elemeit; ha a régészeti örökség elemeinek előfordulása szórványos; ha a beruházással kapcsolatos földmunka mélysége nem éri el a régészeti örökségi elemek jelentkezési szintjét; ha a nyilvántartott régészeti lelőhely beruházással érintett területét korábban földmunkával bolygatták, illetve ha a beruházás műszaki jellege miatt a régészeti feladatellátás más módon nem végezhető el. A földmunkák közben végzendő régészeti megfigyelés (Kötv. 7.§ 36. pont) célja a beruházás földmunkájának régész által a helyszínen történő folyamatos figyelemmel kísérése, szükség esetén a régészeti bontómunka elvégzése és dokumentálása.

- Próbafeltárás

A Kötv. 22. § (3) bekezdés b) pontja szerint próbafeltárást lehet előírni, ha előzetes régészeti dokumentáció nem áll rendelkezésre, vagy annak készítéséhez jogszabályban meghatározottak szerint nem végeznek próbafeltárást, továbbá földkiemeléssel nem járó alapozási technikával tervezett beruházás valósul meg, illetve a nyilvántartott régészeti lelőhely jellege, intenzitása, térbeli kiterjedése vagy rétegsora nem ismert.

- Teljes felületű feltárás

A Kötv. 22.§ (3) bekezdésének c) pontja alapján teljes felületű feltárás írható elő, amennyiben a beruházással érintett lelőhely vagy lelőhelyrész hazánk múltjának kiemelkedő fontosságú forrása, illetve ha a beruházás történeti városmag területén valósul meg, továbbá – a Kötv. 22.§ (3) bekezdésének d) pontja szerint – ha a feltárás a tudományos ismereteket várhatóan jelentős új eredményekkel gazdagítja. A hatóság a Kötv. 22.§ (4) bekezdése alapján a régészeti feladatokat a lelőhely különböző részei vonatkozásában eltérően is meghatározhatja.

A régészeti szakfeladatok elvégzésére jogosult intézményről a Kötv. 20.§ (4) bekezdés és a Kötv. 22.§ (5) bekezdésének b) pontja rendelkezik. A megelőző feltárásra jogosult szerv és a beruházó közötti szerződéskötést a Kötv. 22.§ (10) bekezdés írja elő.

A beruházó költségviselését a Kötv. 19.§ (3) bekezdése írja elő. A Kötv. 19.§ (4) bekezdés értelmében a régészeti feladatellátás hatósági ár alapján végezhető. A hatósági árakat a Korm. rendelet 5. melléklete tartalmazza.

A Kötv. 22.§ (2) bekezdése szerint a földmunkával járó beruházások előkészítése során előzetes régészeti dokumentáció (a továbbiakban: ERD) készíthető, különösen a földterület-kiválasztáshoz és nyomvonal-kijelöléshez; nem nagyberuházás esetén a beruházó az ERD készítésével feltárásra jogosult intézményt bízhat meg.

A régészeti feltárások költségét, a mentő feltárások kivételével annak kell fedezni, akinek érdekében a feltárás szükségessé vált (Kötv.19. § (3), 22-23. §). A Kötv. 23/F.§ szabályozza a nagyberuházásokhoz kapcsolódó megelőző feltárások régészeti feladatellátás idő- és költséghatárát. A próba- és megelőző feltárások költségeit a 496/2016 (XII.28.) Korm. rendelet 5. melléklete szerint kell számítani.

A régészeti szakfeladatok elvégzésére jogosult intézményről a Kötv. 20. § (4) bekezdése és a Kötv. 22. § (5) bekezdésének b) pontja rendelkezik. Pápa város és környéke esetében nem nagyberuházások esetén a feltárásra jogosult szerv a Gróf Esterházy Károly Múzeum (8500 Pápa Fő tér 1.). A szükséges feltárások rendjét a Korm. rendelet 11-18 §-a határozza meg. A megelőző feltárásra a feltárásra jogosult szerv és a beruházó közötti szerződéskötést a Kötv. 22. § (10) bekezdése, a beruházó költségviselését a Kötv. 19. § (3) és (4) bekezdése írja elő.

Nagyberuházásokkal összefüggő régészeti feltárások esetében a Korm. rendelete 19-25 §-a alapján kell eljárni, melyek közül fontos felhívni a figyelmet a 23/C bekezdésre, melynek értelmében nagyberuházás esetén előzetes régészeti dokumentációt kell készíteni.

B) Váratlanul előkerülő régészeti emlékek esetében az alábbiak szerint kell eljárni.
Valamennyi, a régészeti feltárás esetén kívül előkerült régészeti emlék, ill. lelet esetében is törekedni kell a régészeti örökség elemeinek helyszíni megőrzésére a Kötv. 24. § (1) bekezdése szerint. Ha bármilyen tevékenység során régészeti feltárás nélkül régészeti emlék, vagy lelet kerül elő, a felfedező (a munka felelős vezetője) a Kötv. 24. § (2) bekezdés értelmében köteles a tevékenységet azonnal abbahagyni és a feltárásra jogosult szervnek azt haladéktalanul bejelenteni, a tevékenységet a hatóság intézkedésének kézhezvételéig szüneteltetni, a helyszín és a lelet őrzéséről - a felelős őrzés szabályai szerint - a hatóság intézkedéséig gondoskodni.

Azt a természetes vagy jogi személyt és jogi személyiséggel nem rendelkező szervezetet, aki (amely) az e törvényben engedélyhez kötött tevékenységet engedély nélkül vagy attól eltérő módon végzi, illetve a védetté nyilvánított, vagy e törvény erejénél fogva védelem alatt álló kulturális örökség elemeit jogellenesen megsemmisíti, vagy megrongálja, illetve a védett kulturális örökségi elemet kötelezettségének elmulasztásával veszélyezteti, örökségvédelmi bírsággal (a továbbiakban: bírság) kell sújtani. Az örökségvédelmi bírság kiszabása nem mentesít egyéb, építésügyi eljárásban kiszabható bírság alól.
„Bírsággal sújtható az, aki a jogszabály által előírt bejelentési kötelezettségének nem tesz eleget.” Kötv. 82. § (1) (2))
A régészeti lelőhelyek védelme a tulajdonos rendelkezési jogát is korlátozza. A Btk. 357. § büntetni rendeli a régészeti jelentőségű földterületeken elkövetett rongálást: (1) Aki a tulajdonában álló, a kulturális javak körébe tartozó és védett tárgyat megrongálja, bűntettet követ el, és három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő. (2) Aki az (c) bekezdés szerinti tárgyat megsemmisíti, vagy annak helyrehozhatatlan károsodását idézi elő, öt évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

3.5. A műemlékek megújulásának és fenntarthatóságának gazdasági lehetőségei

A komplex műemlékvédelem elve szerint egyre több műemlék újul meg, a hiteles, kutatásokra alapozott tervek a gazdaságos fenntarthatóság elveit is figyelembe veszik. Így a műemléképületek funkcionális megújulása gazdaságos és korszerű üzemeltetéssel társul. Műemléki épületegyüttesek is tervezhetők megújuló energiahasználattal, a Pápai Esterházy kastély és volt váristálló távhőjét pl. faaprítékkal üzemelő nem műemléképületben elhelyezett kazán szolgáltatja. Funkcionálisan újragondolt műemlék épületekben elhelyezett intézmények összedolgozása révén forgalom növekedés prognosztizálható.

3.6.A környezeti terhelések és az épített örökség műszaki állapotának összefüggései

A településfejlesztési koncepció és településrendezési eszközök a belvárost körbevevő gyűjtőúttal és a közlekedés teljes átszervezésével - melyet komoly és részletes közlekedési szakági munkarész támaszt alá – optimálisan minimálisra csökkenti a történeti városmag műemlékekben gazdag területének legfőbb veszélyforrását, a közlekedésből származó környezeti terhelését. Ezzel a műemlékek zavartalan gyalogos látogathatósága, élvezete mellett azok műszaki állapotának tartós megóvását is biztosítja.
A település változó paraméterekkel bíró területfelhasználások befogadásával a környezetterhelés jelenlegi volumene egyes fejlesztési területeken (Pl. gazdasági területek) várhatóan nőhet és összetétele is megváltozhat. A belvárost körülvevő gyűjtőúttal és a közlekedés átszervezéésvel minimálisra csökkenthető a történelmi épületekre ható veszélyforrás, nem növekszik, hanem a meglévő káros hatások kiküszöbölésére törekszik. Nem merül fel kárenyhítés.

3.7. A folyamatok iránya, visszafordíthatósága

A terv elhatározásai olyan partnerségi és önkormányzati településpolitikai konszenzusos döntéseken nyugszanak, amelyek megváltoztatása nem reális, és amelyek a már eddig bekövetkezett települési folyamatok eredményeképpen születtek meg. A jelenlegi helyzetben azonban a folyamatok megfordítása tudomásunk szerint a tervezésben érdekelt felek egyikének sem áll szándékában.
Mivel a szabályozási terv alapvetően konzerváló és értékőrző módon megújító szemlélettel készült, a tervezett változtatások a műemléki és helyi épített környezet tekintetében káros folyamatokat nem indukál, inkább a meglévők kiküszöbölésére törekszik, nem tartalmaz a védendő épített örökségben visszafordíthatatlannak minősíthető beavatkozásokat. Így fel sem merülhet a kárenyhítés kérdése.

3.8. A kárenyhítés lehetősége, költsége, illetve ellentételezésének lehetőségei

A településen található művi értékek, -amelyek a tervben foglaltakból következően - jelentősebb értékvédelmi károk keletkezésének az esélye nem valószínűsíthető, amennyiben valamilyen védettségi kategóriába kerülnek, így a kárenyhítés lehetősége kicsi. A helyi védelemre javasolt művi értékek fenntartásának anyagi lehetőségei több szempontból biztosíthatók. A helyi védelem alatt álló értékeket ért esetleges károk költségeinek fedezése várható az egyháztól, valamint az önkormányzattól és tulajdonosoktól. Adott esetben az önkormányzat anyagi lehetőségei alkalmasak lehetnek a helyi védelemre javasolt művi értékek karbantartására is.

A régészeti lelőhelyek fokozatos állapotromlásának megállítása, illetve lassítása csak az illetékes szakemberek illetve a helyi magánemberek és vállalkozók együttműködése által lehetséges.
A fejlesztési övezetben található régészeti lelőhelyen a tervezett beruházás megvalósulása esetén a régészeti emlékekben keletkező károk enyhítésére nincs, csupán megelőzésre van lehetőség. Ennek a törvény által előírt módja a régészeti lelőhely elkerülése, jogszabályi módon meghatározott elfedése, vagy a beruházást megelőző feltárása.

4. Értékvédelmi terv

4.1. Az értékleltárban szerepeltetett értékek megőrzését biztosító szempontok és követelmények

Az építkezéssel nem érintett lelőhelyek állagmegőrzésére az általános szempontok veendők figyelembe. Ennek elérése érdekében fontos a tulajdoni lapokra a régészeti érintettség felvezetése, és ezzel párhuzamosan a tulajdonosok és területhasználók ezzel kapcsolatos kötelezettségeinek ismertetése.
A fejlesztésekkel érintett területeken a régészeti lelőhelyek megőrzésére nincs lehetőség, itt a törvényi előírások figyelembe vételével feltárásuk javasolt.

Értékvédelem megőrzésére szolgáló dokumentumokban javasolt irányelvek:

- Az illeszkedést szolgáló előírások kidolgozása- mezővárosias léptékű utcai légtérarányok megtartása (az egyedileg nem védett épületek, házsorok esetében együttesen képesek biztosítani az új beépítések illeszkedését a történeti beépítéshez)
- A védett építészeti értékek, műemlékek megóvása érdekében teljes közmű- és burkolati rekonstrukció javasolt
- Ha egy utcaszakaszon kevés vagy nincs egyedileg védett épület, akkor is az eredeti beépítés változatossága, a párkányok, tetőgerincek telkenkénti lépcsőzése, finom eltérései az illeszkedés megkövetelésével tovább éltethetők.
- Az emeletes épületek építését lehetővé tevő előírt határértékek kihasználását pedig csak az utcaképi adottságok miatt indokolt helyeken kellene megengedni.
- a telkek beépítési intenzitásának korlátozása, a létesíthető lakásszámkorlátozása, a telek összevonásának tilalma alkalmazható az eredeti földszintes településkarakter továbbéltetése érdekében
- Látványterv bemutatása szükséges a beépítéssel, homlokzatképzéssel az eredeti telkenkénti tagozódás bemutatásával az utcaképben

4.2. Az önkormányzati feladatok meghatározása

A település fejlesztésében a magántulajdonban levő régészetileg érintett ingatlanok tulajdoni lapjában a régészeti érintettség feltüntetése fontos feladat. Ezen felül az átalakítási, fejlesztési terveket megelőzően a lakosság tájékoztatása a régészeti érintettségről.
Itt fontosnak tartjuk hangsúlyozni azt, hogy a védelem törvényi előírásait a belváros szabályozási terve érvényre juttatja a régészeti területek lehatárolásával, a Cinca ároknak, mint a városi erődrendszer nyugati és déli vízvédelmét biztosító történeti meder területének a „telek be nem építhető része”-ként történő kijelölésével. Ezzel a terv biztosítja a régészeti emlékek további feltárhatóságát, megmaradását, pusztulásuk megakadályozását.
A fejlesztés során az Önkormányzat, mint beruházó fontos feladata az örökségvédelmi előírások betartásának biztosítása, a lelőhelyek törvénynek megfelelő feltárásának biztosítása az örökségvédelmi hatóság hatályos engedélyének értelmében.

Már az 1975-ben készülő rekonstrukciós terv felhívja a figyelmet az országos védelmet nem nyert, helyi értékű épületek védelmének szükségességére. Az 1979-ben a 45/1979.(V.4.) sz. Vb. határozattal jóváhagyott részletes rendezési terv szabályozási előírásai már tartalmazták a helyi védettségű épületek teljes jegyzékét. A helyi védelem technikáját tehát – messze megelőzve az erről szóló „Törvény az épített környezet alakításáról

és védelméről" előírásait - Pápa megvalósította.

Az 1992-ben jóváhagyott módosított részletes rendezési terv szabályozás szövegében a „Helyi védelem alatt álló egyedi épületekre vonatkozó előírások" 12. §-ban rögzítette.
Bár a fenti részletes rendezési terv hatályát veszítette, a helyi védelem elveinek betartásához a város azóta is ragaszkodik.

A hatályos 10/2002 (VII.5.) számmal jóváhagyott Helyi Építész Szabályzatának 6§-a rendelkezik az értékvédelemi követelményeről és azok betartatásáról. A 2009 évi HÉSZ részleges módosítása keretében a 10/2009.(VI.30.) számú rendelet külön térképen nevesíti az értékvédelem tágykörébe tartozó elemeket. (védelmi és korlátozási térkép címmel)

A 2016 évben megjelenő 2016. évi LXXIV. a településkép védelmérőlszóló törvény az önkormányzatokat kötelezi a településképvédelmi rendelet megalkotására, mely feladatot 2017. október 1-ig kell teljesíteniük. E kötelezési határidővel párhuzamosan a települések helyi építési szabályztatának településképvédelemre vonatkozó előírásai hatályukat vesztik.
Az arculati kézikönyv, *-mely a településképvédelmi rendelt alátámasztó munkarészeként értelmezhető-* és a településképi rendelet az egy település által önállóan foglalkoztatott települési főépítész vagy több település által közösen foglalkoztatott térségi főépítész (a továbbiakban együtt: önkormányzati főépítész) közreműködésével készül.

A 314/2012. (XI. 8.) Korm. rendelet mellett a 2016. évi LXXIV. törvény tovább erősíti és további eszközöket ad az önkormányzatok kezébe a településkép védelme érdekében, mely szoros összefüggésben van a város építészeti értékeinek megőrzésével is.
A településkép védelme érdekében:

- Az önkormányzat tájékoztatást ad és szakmai konzultációt biztosít a településképi követelményekről
- Az önkormányzat a településképi követelmények megvalósulása és ennek részeként a helyi építészeti örökség megóvása érdekében önkormányzati támogatási és ösztönző rendszert vezethet be és alkalmazhat, amelynek részletes tartalmát a településképi rendelet határozza meg.
- Az önkormányzat polgármestere:
  - településképi véleményezési eljárást
  - településképi bejelentési eljárást,
  - valaminttelepülésképi kötelezést

  adhat ki, és bírságot szabhat ki, a településkép védelme érdekében.
  Megjegyezzük, hogy Pápa Város önkormányzata képviselő testülete 2016 májusában rendeletet alkotott a településkép véleményezési, bejelentési és kötelezési eljáásának szabályairól.
- A településképi követelmények érvényesítésére szakmai tanácsadó testületként helyi építészeti-műszaki tervtanácsot működtethet.

Tehát az önkormányzat számára rendelkezésre álló értékvédelmi, településképi vonatkozó rendeleteinek felülvizsgálata, átrendezése szükséges a hatályos jogszabályi környezetet figyelembe véve.

5. Összefoglaló

A Forster Gyula Nemzeti Örökségvédelmi és Vagyongazdálkodási Központ (KÖH) műemlék-nyilvántartása szerint Pápa területén 88 műemléki védelem alatt álló művi érték található.

A tanulmányban minden olyan ingatlant felvettünk a listára, amely fekvése, tömege miatt a településkép szempontjából jelentősnek minősül, vagyis helyi értéket képvisel. A helyi művi értékvédelemre érdemes épületek a jórészt a városközpontban és környezetében találhatóak. Ezek a települési múltra jellemző karakteres épületek (XIX.-XX. sz.), mezővárosi építészeti és egyéb meghatározó központi karakter emlékét őrző művi értékek.

A településfejlesztési koncepció, valamint a településrendezési eszközök változással érintett fejlesztési területei műemléket, helyi védettségre javasolt objektumot vagy régészeti területet is érintenek.
A település jelenleg rendelkezik helyi értékvédelmi rendelettel. Az újonnan készült Kulturális Örökségvédelmi Hatástanulmány számba vette a védelemre érdemes építészeti és kulturális szempontból védendő értékeket, amit örökségvédelmi tervlapon mutat be és ennek segítségével kerülhet sor a hatályos jogszabályi keretek között történő megfelelő védelmi mód kiválasztására és kidolgozására.

A településfejlesztési koncepció, a településrendezési eszközök és az örökségvédelmi tanulmány párhuzamos és egymásra építő elkészülése eredményezheti a hatékonyságot. Együttes működtetésük az eredményesség alapja.

Az önkormányzat számára rendelkezésre álló értékvédelmi, településképi vonatkozó rendeletek felülvizsgálata, átrendezése szükséges a hatályos jogszabályi környezetet figyelembevéve. Ezzel a terv a kármegelőzés, kárenyhítés lehetőségét általánosságban is magában hordozza, noha értékpusztulásra várhatóan nem fog sor kerülni.
A fentieket összefoglalva tehát megállapítható, hogy a településfejlesztési koncepció és tervjavaslat összhangban van a művi értékek védelmének általános elveivel. A terv megvalósulása nincs káros hatással a terület védhető-védendő művi értékeire.

Régészeti összefoglaló:

Pápa területén összesen 86 nyilvántartott és két a nyilvántartásba vétel alatt álló lelőhely található. Ezek között több nagyobb kiterjedésű, összefüggő településmagra utaló lelőhely együttes van, melyek esetében a nyilvántartott lelőhelyeken kívül újabb lelőhelyek előkerülése várható. Az ismert városi és településközponti lelőhelyek esetén ezért nagyobb kiterjedésű, összefüggő lelőhelyekkel kell számolni.
Az ismert lelőhelyeket jelenleg a mezőgazdasági művelés illetve a közműhálózatok kibővítése, felújítása veszélyezteti. A település fejlesztése során elsősorban az újonnan bevonandó zöldterületeken található régészeti lelőhelyek vannak kitéve leginkább a pusztulás veszélyének. A régészeti lelőhelyek károsodása a megfelelő régészeti megelőző munkák (előzetes régészeti dokumentáció készítése, megelőző feltárások) alkalmazásával a minimálisra csökkenthető.

6. Nyilatkozat

Nyilatkozat régészeti szakág:

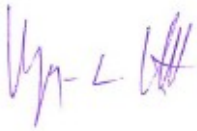
A Pápa Településfejlesztési koncepcióhoz és Településrendezési eszközök kidolgozásához szükséges Örökségvédelmi Hatástanulmány Régészeti fejezetét készítő régész nyilatkozik, hogy a régészeti tanulmányt a 496/2016. (XII. 28.) Korm. Rendelet szerint és a hatósági előírásoknak megfelelően készítette el, a tervezett megoldások megfelelnek a hatályos jogszabályoknak.

Zimborán Gábor
okleveles régész
szakértői nyilvántartási szám: UTMC4V

Péterváry-Szanyi Brigitta
okleveles régész
oklevél szám: PT J001615

Dr. Nagy-L. István
történész

Pápa, 2017. február 9.

Nyilatkozat művi értékvédelmi szakág:

A Pápa Településfejlesztési koncepcióhoz és Településrendezési eszközök kidolgozásához szükséges Örökségvédelmi Hatástanulmány Művi értékvédelmi fejezetét készítő építész tervező nyilatkozik, hogy a művi értékvédelmi tanulmányt a 496/2016. (XII. 28.) Korm. Rendelet szerint és a hatósági előírásoknak megfelelően készítette el, a tervezett megoldások megfelelnek a hatályos jogszabályoknak. Továbbá nyilatkozik, hogy a tanulmány elkészítésére jogosult.

Kaló Judit
Okl. építészmérnök, műemlékvédelmi szakmérnök, Építészeti és műemlékvédelmi szakértő, műemléki dokumentálás É/1 01-1470, SZÉSZ-1 01-1470, SZÉS5 01-1470, 21-0162

Budapest, 2017. február 9.

A Pápa Településfejlesztési koncepcióhoz és Településrendezési eszközök kidolgozásához szükséges Örökségvédelmi Hatástanulmány Művi értékvédelmi fejezetét készítő településrendező tervező nyilatkozik, hogy a művi értékvédelmi tanulmányt a 496/2016. (XII. 28.) Korm. Rendelet szerint és a hatósági előírásoknak megfelelően készítette el, a tervezett megoldások megfelelnek a hatályos jogszabályoknak. Továbbá nyilatkozik, hogy a tanulmány elkészítésére jogosult.

Makkai Krisztina
Településmérnök, Városépítési- Városgazdasági szakmérnök TT 01-4921

Budapest, 2017. február 9.

7. Vonatkozó hatályos jogszabályok

- A kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény
- 2016. évi LXXIV. törvény a településkép védelméről
- 496/2016. (XII. 28.) Korm. Rendelet a kulturálisörökség védelmével kapcsolatos szabályokról
- a kulturális javakkal kapcsolatos hatósági eljárásra vonatkozó szabályokról szóló 45/2012. (XI. 30.) EMMI rendelet
- a kulturális javak védetté nyilvánításának részletes szabályairól szóló 57/2013. (VIII. 7.) EMMI rendelet
- az örökségvédelmi bírságról szóló 191/2001. (X. 18.) Korm. rendelet
- a világörökségről szóló 2011. évi LXXVII. törvény (Kihirdetve: 2011.06.27.)
- a világörökségi kezelési tervről, a világörökségi komplex hatásvizsgálati dokumentációról és a világörökségi várományos helyszínekről szóló 315/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet
- a világörökségi gondnokságról szóló 32/2012. (V. 8.) NEFMI rendelet
- Budapest és Pannonhalma világörökségi helyszíneinek műemléki jelentőségű területté nyilvánításáról szóló 7/2005. (III. 1.) NKÖM rendelet
- egyes ingatlanok műemlékké nyilvánításáról, valamint műemléki jelentőségű területté nyilvánításáról, illetve műemléki védettségének megszüntetéséről szóló 53/2011. (VIII. 25.) NEFMI rendelet
- a kultúrát és a kulturális örökség megőrzését előmozdító állami támogatásokról szóló 28/2008. (II. 15.) Korm. rendelet
- az egyes régészeti lelőhelyek védetté nyilvánításáról, illetve egyes ingatlanok régészeti védettségének megszüntetéséről szóló 51/2011. (VIII. 18.) NEFMI rendelet
- a tokaj-hegyaljai történelmi borvidék történeti tájjá nyilvánításáról szóló 5/2012. (II. 7.) NEFMI rendelet
- a történelmi emlékhelyekről szóló 303/2011. (XII. 23.) Korm. rendelet
- a Nemzeti Örökség Intézete létrehozásáról szóló 144/2013. (V. 14.) Korm. rendelet
- a Nemzeti Emlékhely és Kegyeleti Bizottságról szóló 258/2010. (XI. 12.) Korm. rendelet
- a nemzeti emlékhelyek használati rendjéről szóló 302/2011. (XII. 23.) Korm. rendelet

8. Mellékletek

1. számú melléklet: Műemléki értékek értékleltára

Külön dokumentálva!

2. számú melléklet: Hatályos helyi védelem elemeinak értékleltára

Külön dokumentálva! (2-3 melléklet egy dokumentumban.)

3. számú melléklet: Javasolt helyi védelem elemeinek értékleltára

Külön dokumentálva! (2-3 melléklet egy dokumentumban.)

4. számú melléklet: Vizsgált régészeti lelőhelyek leírása és értékleltára

Külön dokumentálva!

5. számú melléklet: Örökségvédelmi tervlap M=60.000

6. számú melléklet: Pápa Város birtoklástörténete

Forrás: 2009 évi Örökségvédelmi hatástanulmány Pápa történelmi Belváros és Alsóváros területe (Winkler Építész Tervező-Kutató BT.)

A város alapításától kezdve királyi (királynői) birtok volt. A környező településekkel együtt udvarház uradalmaként a király ellátását szolgálta. A 14. században ez az uradalmi rendszer a környező települések elajándékozásai miatt megbomlik. Városias fejlődés a korszak végére jelentős.

1389 előtt Zámbó Miklós tárnokmesternél királyi zálogban, ő 1389-ben adta vissza. A király nyomban továbbadta a Garai családnak. Garai János 1398-ban városának nevezte. Garai Miklós nádor 1427-ben birtokos.
1432-ben Garai Miklós nádor és fiai felosztják a birtokot, de Pápa nem kerül felosztásra.
1427-ben volt várnagy. 1432-ben „domus"-nak nevezik Pápát, ami várat is jelenthet. Kubinyi szerint 1408 és 1430 között épülhetett valamiféle vár.
Habsburg Albert halála utáni belviszályok alatt már biztosan vár áll. Garai László Habsburg-párti volt (V. László). Pápát I. Ulászló elfoglalta 1440-ben, és 1441-ben Bánfi Pálnak adományozta. 1442-ben a Habsburg-párt ostromol sikertelenül.
1445-ben Bánfi Pál visszaadta Pápát Garai Lászlónak a Cilleiek elleni védelem fejében.
Garai László utóda fia, Jób, halála 1481-ben (Nagy Ivánnál tévesen 1471-ben). De ez előtt két évvel már Szapolyai Istváné Pápa.
Kubinyi szerint Szapolyai István az 1470-es évek elején vehette meg Pápát. István Pápán halt meg 1499-ben. Utóda fia, János, a későbbi király. Pápa vált dunántúli birtokaik központjává.

1528-ban Thurzó Elek kapta meg a birtokot, kivel az bár Szapolyai tulajdona volt, de Ferdinánd birtokolta az országrészt.
1535-ben Ferdinánd Török Bálintnak adományozta Pápát. 1536-ban Török átpártolt Szapolyaihoz, aki szintén neki adta Pápát. Török Bálint 1540-től török fogságban, fia, Ferenc lett az örökös. Utóda egyetlen fia, István, aki 1618-ban halt meg.
Török István húga, Török Zsuzsanna (Nyáry Pál felesége), akinek gyermeke volt bedegi Nyáry Miklós és Nyáry Krisztina. Ők örökölték a pápai birtokot.
Nyáry Miklós részét Esterházy Miklós, Nyáry Krisztina második férje elcserélte, így teljesen Esterházy Miklósé lett a pápai birtok. Nyáry Miklós 1626. március 13-án távozott Pápáról, ettől Esterházy Miklósé (1583-1645).
Vegliai Horváth Gáspár egy 1622 előtt adott 7000 forintos kamarai kölcsön fejében jogot formált Pápára, őt 1655-ben kifizették az Esterházyak.
1630-tól Miklós két fia, István és László kormányozza Pápát. István 1641-ben meghalt.
Esterházy Miklós nádor 1632-ben zálogba adta Pápát gróf Csáky Lászlónak.

Később Pázmány Mihály (Pázmány Péter unokatestvére) zálogbirtokos, 1648-ban pápai főkapitány lett, de még az évben veszprémi kapitány lett. Gróf Esterházy Miklós nádor 1645-ös haláláig maradt birtokos, utóda fia, Esterházy László.
Esterházy László 1648-ban visszaváltotta Pápát. Az ő 1652-es halálával öccse, Esterházy Pál, a későbbi nádor lett a birtokos.
Esterházy Pál és öccse, Esterházy Ferenc 1670-es birtokoszályakor Ferencé lett Pápa haláláig, 1683-ig. Utóda fia Antal, aki még kiskorú, helyette anyja, Thököly Kata a birtok kezelője. Antal 1694-ben nagykorúságával saját kezelésbe vette Pápát. A Rákóczi-szabadságharc bukása után emigrált, Pápát fiatalabbik öccse, Ferenc kapta meg, aki haláláig, 1754-ig birtokolta.
Utóda fia, Ferenc haláláig, majd fia, Károly püspök 1799-ig. Őt Károly bátyjának unokája, Esterházy Miklós követte 1856-ig.

Rövidítések
GEKKTM RA = Gróf Esterházy Károly Kastély- és Tájmúzeum (Pápa) Régészeti Adattára
MRT 4 = Magyarország Régészeti Topográfiája 4. Veszprém megye Régészeti Topográfiája (szerk. Torma István) A pápai járás és zirci járás. Budapest, 1972.
Hrsz. = Helyrajzi szám

7. számú melléklet: Szakirodalmi adatok, tervezéstörténet

Szakirodalmi adatok, levéltári dokumentumok, rendelkezésre álló, fontosabb tudományos közlések.

A kutatások az alább felsorolt forrásokra támaszkodnak.

Irodalomjegyzék Pápa településtörténetéhez

- Bánkuti Imre: Pápa története a török uralom végétől a szatmári békéig (1683-1711). In. Tanulmányok Pápa város történetéből a kezdetektől 1970-ig. Pápa, 1994.
- Bognár Imre Ede: Pápa város településföldrajza. Pápa, 1943.
- Esterházy János, gróf: Az Esterházy család és oldalágainak leírása (Kézirat gyanánt). Budapest, 1901.
- Fülöp Éva Mária: A pápa-ugod-devecseri Esterházy-uradalom megszervezése és gazdálkodása a 18. század folyamán. In. Tanulmányok Pápa város történetéből a kezdetektől 1970-ig. Pápa, 1994.
- Gerő László: Pápa, Budapest, 1959. (Városképek – műemlékek sorozat)
- Granasztói György: Pápa, mint feudáliskori magyar város. In. Tanulmányok Pápa város történetéből 2. Pápa, 1996.
- Gyurkovits György: Pápa mező-város nevének eredetéről és régiségéről. In. Tudományos Gyűjtemény VIII. 1824.
- Haris Andrea: A települések halmazától a városig. In. Tanulmányok Pápa város történetéből a kezdetektől 1970-ig. Pápa, 1994.
- Haris Andrea: Pápa a 18. században. Egy barokk városkép kialakulásának folyamata. In. Pápai Múzeumi Értesítő 3-4. 1992.
- Heitler László: Régi pápai vízimalmok. Pápa, 1969.
- Horváth Elek: Pápa város múltja és jelene. Pápa, 1933.
- Horváth Elek – Tóth Endre: Pápa megyei város múltja, jelene és környéke. Pápa, 1936.
- Ila Bálint – Kovacsics József: Veszprém megye helytörténeti lexikona. Budapest, 1964.
- Ilon Gábor: Régészeti emlékek az őskortól a honfoglalás korig. In. Tanulmányok Pápa város történetéből a kezdetektől 1970-ig. Pápa, 1994.
- Kapossy Lucián (összeáll.): Pápa város egyetemes leírása. Pápa, 1905. (Reprint kiadása, 1989.)
- Kiss István: A pápai plébánia története. Veszprém, 1908.
- Kovács Eszter: Pápa. Földrajzi tanulmány. Szeged, 1939.
- Kristó Gyula: Néhány megjegyzés Pápa korai középkoráról. In. Tanulmányok Pápa város történetéből 2. Pápa, 1996.
- Kubinyi András: A középkori Pápa. In. Tanulmányok Pápa város történetéből a kezdetektől 1970-ig. Pápa, 1994.
- Lampért Géza: A pápai református Főiskola története 1531-1931. Pápa, 1931.
- Mithay Sándor: Adatok a pápai vár épületegyüttesének rekonstrukciójához. In. Veszprém megyei Múzeumok Közleményei 16. 1982.
- Mithay Sándor: Adalékok Pápa város építéstörténetéhez egykorú ábrázolások alapján. In. Veszprém megyei Múzeumok Közleményei 17. 1984.
- Mithay Sándor: Adatok a pápai uradalom és kastély történetéhez (1738-1756.) In. Veszprém megyei Múzeumok Közleményei 18. 1986.
- Mithay Sándor: Beszámoló a pápai várkastélynál végzett régészeti ásatásokról. In. Pápai Múzeumi Értesítő 1988.
- Mithay Sándor: Adatok a pápai római katolikus plébánia történetéhez. Veszprémi Történelmi Tár, 1989.
- Molnár István: Pápa város múltjából és jelenéből. Különlenyomatok a Pápa és Vidéke című hetilapból. Veszprém, 1941.
- Magyarország Régészeti Topográfiája 4. Veszprém megye Régészeti Topográfiája (szerk. Torma István) A pápai járás és zirci járás. Budapest, 1972.
- Nádasdy Lajos: A pápai vizimalmok története. In. Veszprém megyei Honismereti Tanulmányok XII. 1986.
- Pálffy Géza: A pápai vár felszabadításának négyszáz éves emlékezete 1597-1997. Pápa, 1997.

- Pálffy Géza: Pápa szerepe a XVI. századi végvárrendszerben. In. Tanulmányok Pápa város történetéből 2. Pápa, 1996.
- Somfainé Pados Mária: Belvárosi utcák és házak képei Pápán. Pápa, 1971/a. (Kézirat, Veszprémi Laczkó Dezső Múzeum Néprajzi Adattár)
- Somfainé Pados Mária: Belvárosi utcák, házak és helynevek. Pápa, 1971. (Kézirat, Veszprémi Laczkó Dezső Múzeum Néprajzi Adattár)
- Szakály Ferenc: Pápa a török korban. In. Tanulmányok Pápa város történetéből a kezdetektől 1970-ig. Pápa, 1994.
- Solymosi László: Adatok Pápa város középkori történetéhez. In. Tanulmányok Pápa város történetéből 2. Pápa, 1996.
- Tóth Ferenc: Pápa megyei város és környéke. Pápa, 1933.
- Veress D. Csaba: Várak a Bakonyban. A veszprémi, pápai és palotai vár hadtörténete. Budapest, 1983.

A kutatás mai állás

Pápa várostörténetének feldolgozását segítik a Pápán élő vagy Pápáról idegenbe szakadt tudósok. Rendszeres helytörténeti kutató munka folyik a Gróf Esterházy Károly Kastély- és Tájmúzeumban (László Péter művészettörténész és történész, Nagy L. István történész és munkatársaik) és a Jókai Mór Könyvtárban (Hermann István és munkatársai), a Kékfestő Múzeumban (Tóth Sándorné és munkatársai), a Dunántúli Református Gyűjteményekben (Hudi József és Mezei Zsolt történészek) és a Veszprém Megyei Levéltárban (Somfalvi Balázs). A KÖH Tudományos Osztályának munkatársai ugyancsak folyamatosan dolgoznak pápai témák kutatásán. Ebből a szempontból igen fontosak a településrendezéssel kapcsolatban elkészült tanulmányok (Haris Andrea, Máthé Géza (KÖH), Winkler Gábor). Pápa Városa a feltételek megteremtésével és pénzügyileg is szorgalmazza a város történetének feltárását. A Múzeumok és Műemlékek könyvsorozatban friss kutatási eredményeket tartalmazó írások jelentek meg. Walter Krause, a Bécsi Egyetem professzora több hazai és külföldi folyóiratban tette közzé pápai kutatásainak eredményeit. A várostörténet teljes feltárása e kutató munka folytatását igényli.

Régi és új térképek

Pápa legrégebbi térképeit a település helytörténeti múzeumában (Fő tér 1. sz.) őrzik: nagyobb részüket publikálták. Gerő László–Sedlmayr János: Pápa című könyvéből Giulio Turco és Bernardo Magno 1569-es kivitelezésre nem került vártervének vázlatát (37. o.) ismerhetjük meg. Ugyancsak a vár alaprajzát mutatja egy 1667-ben készült, Karlsruheban őrzött rajz (44. o.) Madártávlati képében is jellegzetes Hufnagel György (1617) metszetei (38–43. o.).

A 17. századból bőséges ábraanyag áll rendelkezésre (46–51. o.). Igen fontos adatokat tartalmaz Joannes Gerlisch (Gerlisch János) 1797-es várostérképe. Az első, a város egészét illetve részleteit ábrázoló, léptékhelyes térképek a 18. században keletkezte (61. o.). Fontos kiindulópontja a város helyreállításának az Esterházy kastély dísztermében található „idealizált" városkép (18. század legvége, 64–66. o.). Igen tanulságosak a 19. század első évtizedében készült ábrázolások, közöttük is Gyurikovits György két térképe (70–71. o.).

További jelentős térképanyagot mutat be a „Tanulmányok Pápa Város Történetéből I. kötet. (Pápa 1994.) és Rózsa György: Öt évszázad pápai látképei. Pápa, 2000. c. kiadványban.

A városszerkezet elemzésének alapját a korábbi térképek gondos értékelése és az újabban készült térképekkel történő gondos összehasonlítása adta. A rendelkezésre álló korabeli ábrázolásokat egymásra vetítettük és az apróbb-nagyobb változásokat elemeztük. Megkíséreltük az elbontott földbástyák vonalát a mai állapotot rögzítő várostérképbe a lehető legpontosabban rögzíteni (lsd. Nagy L. István rekonstrukciós rajza).

A régi térképeket egyenként összevetettük egymással és a jelenlegi városalaprajzzal. A vizsgálatot utcáról utcára, tömbhatárról tömbhatárra haladva végeztük el. Kimutattuk a korábbi utcarendezések és telekrendezések nyomait. Ugyancsak pontosan vizsgáltuk az egyes telkek beépítésének változását. A korábbi, "fésűs", utcára merőleges beépítés nyomait a Belváros legsűrűbben beépített területein is megtaláltuk. E szempontból különösen fontosnak bizonyult a pincei és földszinti alaprajzok összevetése. A kutatáshoz felhasználtuk a Győr-Sopron Megyei Tanácsi Tervező Vállalatnál 1975-ben elkészült M=1:500-as vezérszintfelmérést. Utóbbi a Belváros házai földszinti alaprajzainak összerajzolásával készült. E vizsgálatok következtetéseit a szerkezeti elemzés tartalmazza.

Az elvégzett vizsgálatok alapjául az alaptérképek és a rendelkezésre álló vezérszint-felmérések – a tömbökben

lévő épületek egyes szintjeinek felmérése és összerajzolása – szolgáltak. Ahol az 1970-es években a vezérszint-felmérés nem készülhetett el, annak főbb elemeit – kapualjak, bejárók helye, tetőidomok, udvarok elrendezése és jellegnövényzete, kutak, értékesebb utcai és udvari "berendezési tárgyak", padok, kandeláberek, kerítések – az M = 1:1000 léptékű alaptérképeken jelöltük. A térképszelvényekből összerajzolt tervezési alaptérképeket a helyszíni bejárás során gondosan kiegészítettük és az időközben történt változásokat a rajzokra átvezettük

A kutatás során a zártsorúsodás folyamatának egyes ütemeit a Belváros és Alsóváros területén is igyekeztük kimutatni. Az alaprajzokból jól leolvasható, hogy a legkorábbi, utcára merőleges beépítést több helyen előbb utcával párhuzamos szárnnyal bővítették, azaz az utcára merőleges épületet az utcával párhuzamosan "behajlították". Később több helyen lépésről lépésre körülépítették az egész udvart.

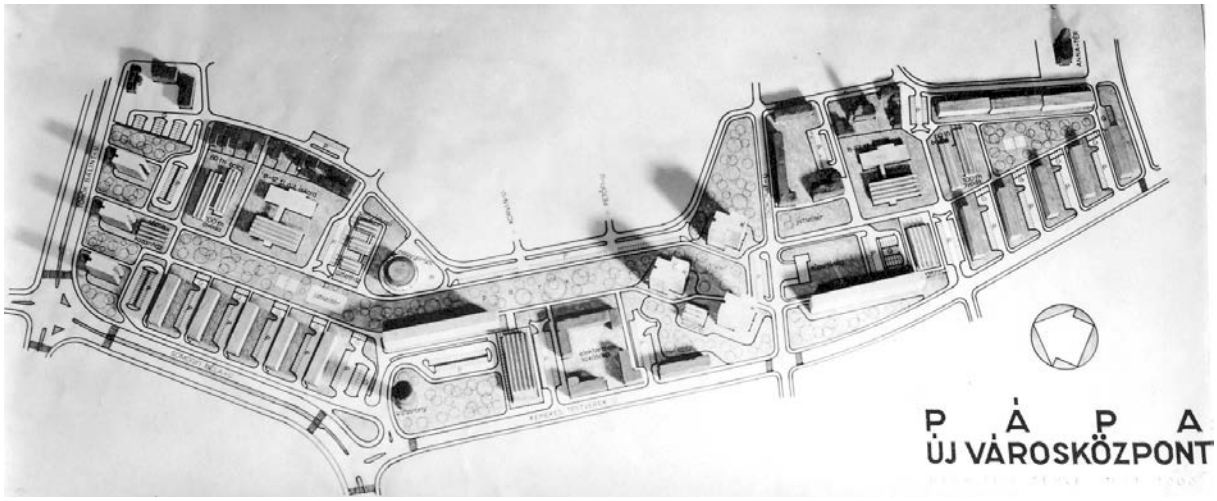
A telkek osztódását és a beépítés növekedésének mértékét a török kortól folyamatosan figyelemmel kísértük. Nem volt nehéz kimutatni, hogy a török korban a bástyák létesítése és a bástyákon kívüli beépítések pusztulása a megmaradt beépítés besűrűsödését eredményezte: a bástyákkal egykor körülvett területen egységes, „monolit" városszövet alakult ki.
A bástyákon kívül eső részeken a városiasodás később kezdődött és üteme lassabb volt: itt máig nem alakult ki a Belvároséhoz hasonló, egységes városszövet. .A városalaprajz vizsgálatát a korábbi és jelenlegi magassági szintek összevetésével folytattuk. A finom szintváltozások az alaprajzi és térbeli elrendezés organikus – a természeti adottságokhoz igazodó – tendenciáját mutatták ki. Az egykori bástyák nyomvonalán sikerült feltárni a várárok vízellátását biztosító "erek" (Cinca, Bakony-ér) vonalát – ezek egy része élő vízfolyásként, másik része pedig egyesített szennyvízcsatornaként ma is létezik.
A bástyák vonalán karakteres magasságkülönbségeket tapasztaltunk: e helyeken az ásatások később a törökkori földerődítményeket erősítő facölöpök maradványait illetve azok nyomait is feltárták. A régészeti lelőhelyeket térképen ábrázoltuk, kiegészítve a még várható lelőhelyek helyével. A bástyákkal védett Belvároson belül több helyen, így a Fő tér és az Esterházy-kastély, az Alsóvárosban az Anna téri templom irányában emelkedő terepviszonyokat érzékeltünk: ez sok szempontból igazolta a település kialakulásával kapcsolatos feltételezéseinket.
A természetes szintkülönbségek elemzése után a történeti házsorok – épületek és építmények – magassági elrendezését szemrevételeztük. Az utcák szintváltozásait és a házak padló- és párkányvonalát térképen rögzítettük. Az egykori bástyák vonalán a beépítés magassági különbségei jól kimutathatóak. itt jellegzetes "fellépcsőző" beépítést találunk. A beépítési sajátos magassági elrendeződése a történeti városközpont irányában – egészen a Fő térig – kimutatható. Így például a Fő utcával és Fő térrel határos hosszú telkek hagyományos udvari beépítése máig földszintesek maradtak, a földszintes épületrészek gerincmagassága pedig az utca irányában folyamatosan emelkedik. A tűzfalak lépcsősen felmagasodó sora adja Pápa történeti városmagjának egyik legmarkánsabb térbeli jellegzetességét.
Nyugatról nézve a mezővárosias utcák földszintes beépítése a központ felé ugyancsak jól észlelhető emelkedést mutat. A kompozíció a "településkoronát" jelentő belvárosi templomok tornyában – közöttük is leginkább a kéttornyú plébániatemplomban – tetőzik. Egyértelmű, hogy Pápa történeti szerkezetének nem csupán alaprajza mutat markáns felépítést: a város térbeli elrendezése is szabályosságot mutat, így mindenképpen védendő érték.
A vizsgálati térképek készítésénél a VÁTI által kidolgozott jelölés ajánlásait követtük Ennek figyelembevételével ábrázoltuk a jellegzetesen eltérő beépítési magasságokat. Az egységes magasságú, harmonikus térfalak vonalát a térképekre ugyancsak rárajzoltuk. A városkép egyenetlen fejlődését mutató túlzott beépítéseket – bántóan nagy épülettömegek illetve zavaróan alacsony beépítés: „tömeghiány" – ugyancsak jelöltük. A térbeli felépítés szempontjából különösen fontosnak tartottuk a függőleges hangsúlyok – tornyok, sarokkupolák, sarokerkélyek, kiemelkedő tetőszakaszok – pontos ábrázolását. Nem csak ezeket jelöltük a térképeken, hanem e fontos hangsúlyok érvényesülési pontjait is. E módszer segítségével grafikusan is rögzítettük a település térbeli elrendezését. A térképlap megmutatta a városkép sajátos értékeket, de felhívta figyelmünket a hibákra, kritikus helyzetekre és városképi problémákra is. A vizsgálat eredményeit a városfejlesztés során semmiképpen nem szabad figyelmen kívül hagyni.

Tervezéstörténet: városrendezési tervek, tervsorozatok a terület fejlesztésére

AZ 1960-as évek városrendezési terveiről kevés terv- és írásanyag maradt fenn. A Veszprémi megyei Tanácsi Tervező Vállalat 2510./3 dokumentációjának műelírásából tudjuk, hogy „1963-ban a Városépítési Tervező Vállalat készített egy nagyobb területet, illetve Pápa egész városközpontját magába foglaló részletes

rendezési tervet". Ezt a tervdokumentációt nem sikerült megtalálni. Úgy tűnik, hogy a városrendezők ebben az időben még nem azonosultak a területi műemlékvédelem főbb céljaival és így az esetek többségében az előírásokat semmibe vették.

E terveket Székelyné Egry Zsuzsa az Országos Műemléki Felügyelőség – Román András építész – megbízásából véleményezte. Megállapították, hogy a tervek készítését semminemű várostörténeti kutatások nem előzték meg. A tervek nem vették figyelembe a város történeti adottságait. Fő céljuk a történeti negyedek közlekedésének „korszerűsítése" volt. Az utak szélesítése érdekében szinte az összes belvárosi saroképület – közöttük műemléki védettségű és városképi jelentőségű épületek – sorának bontásával számoltak.
A terv népszerűsítésére egy vázlatos madártávlati kép készült, mely 1975 körül még látható volt az akkori Műszaki Osztályon, azóta nyoma veszett. A távlati kép szerint a Kossuth Lajos utca és a Korona utca közötti terület teljes „szanálását" előirányozták. E területre építési tilalmat rendeltek el. A részletes rendezési terv e területen megszüntettette volna a teljes középkori utcarendszert, a közléket és „új városközpontot" tervezett létrehozni magasházak és lapos áruházépületek „kombinációjával".
Ezekből az elképzelésekből egyedül a konzolos alumínium burkolatú szövetkezeti áruház valósult meg. Megépítésével szétroncsolták a Petőfi Sándor utca és Eötvös József utca keleti tömbjének évszázados szerkezetét. Az építés városszerkezetileg és városképileg egyaránt hibásnak bizonyult. A tervezett további „korszerűsítésre" már nem jutott pénz, az építési tilalom azonban meggyorsította a Kossuth Lajos utca és a Korona utca közötti álló, 18–19. századi házak avulását.
1967-ben a Városépítési Tervező Vállalat részletes rendezési tervének „…felhasználásával és főbb irányelveinek szem előtt tartásával készült a (kor) jelenlegi igényeinek megfelelő részletes rendezési és beépítési terv „Pápa új városközpont (nyugati városrész) kialakítására. A tervdokumentáció a Veszprém Megyei Tanácsi Tervező Vállalat műtermében Tkálics Ferenc építész tervező irányításával született és 1967. június 30-án dokumentálták. Ez a terv M=1:1000 rendezési tervlapot, út minta-keresztszelvényeket és tájékoztató hossz-szelvényeket tartalmazott. A tervet a tervezett utcaképek és beépítési tervvázlat egészítette ki.
Ez időben indult el a termelés a Győri Házgyárban. A terv a győri házgyári típusházak felhasználására épül. nagyjából hatezerhétszáz lakost kívántak elhelyezni. A „vizsgálatok szerint a terület történeti állományának csupán 18,3 %-át ítélték jó állagúnak, amely a történeti épületállomány bontását indokolta. Az „áttervezés" 717 lakás megszüntetésével számolt. A felszabaduló területen négy- és tíz emeletes sávházakban és tizenöt emeletes toronyházakban 1617 új lakást kívántak létesíteni a szükséges közintézményekkel, ÁBC áruházzal, étteremmel, presszóval, tömbkazánnal.
1974-ben a város új általános rendezési tervet rendelt a Győr-Sopron Megyei Tanácsi Tervező Vállalatnál. A terv „mellékleteként" a történeti Belváros „műemléki jelentőségű területére" rekonstrukciós terveket kívántak készíteni, az általános rendezési tervnél megszokottnál nagyobb léptékben. A várostervezés előkészítése során kiderült, hogy a történeti városmag fejlesztése önálló tervezési folyamatot igényel.
Mivel a korábbi években elkészített általános rendezési terv és a belvárosi részletes rendezési terv előkészítését nem előzték meg várostörténeti kutatások, ezért először ezt a hiányt igyekeztünk pótolni.

1972 évtől kezdődően Pápa legszűkebb történeti magjának megújítására elkészült az első, új szellemű rekonstrukciós terv. A tervezési megbízás – hasonlóan más városainkhoz – eredetileg csupán a védelem alá vont városrészre vonatkozott. Pápán a műemléki jelentőségű terület "általában" a Fő teret, a Fő utcát foglalta

magában, déli határa a korábbi földbástyák vonaláig, a Március 15. térig terjedt. Keleten a Tapolca kiszáradt medre alkotta a határvonalat. Északon az Esterházy-kastély és park zárta le a védett területet, melynek határvonala ugyancsak a Tapolcáig terjedt. Nyugaton a védelem a ferencesek egykori kolostorának vonaláig, kizárólag a történeti utcahálózat első épületeiig terjedt ki, Hiányzott területéből az utcahálózat nyugati irányú folytatása (Korvin utca) és a belváros nyugati negyedét alkotó késő középkori szabályos tömbök a rajtuk áthaladó közlékkel (Szent László utca, Petőfi Sándor utca, Eötvös József utca, Rákóczi Ferenc utca, Major utca). A város 19. századi, reprezentatív üzletutcája, a Kossuth Lajos utca ugyancsak kívül rekedt a védett terület határán.

Már a vizsgálatok elvégzésénél bebizonyosodott, hogy a hivatalosan védett "műemléki jelentőségű terület" semmilyen szempontból nem alkot megfelelően kezelhető területi egységet, ezért a tervezés első ütemében – a műemléki belváros "rekonstrukciós" tervének elkészítésekor – a tervezés határait dél-nyugati irányban a mezővárosias beépítéssel kibővítettük.

Pápa történeti belvárosa megújításának tervezését 1973-ban Winkler Gábor építész vezette. A vizsgálati anyag összegyűjtése jó egy évet vett igénybe: eredményeit terjedelmes kiadványban foglaltuk össze (Tanulmány Pápa műemléki belváros felméréséhez és rekonstrukciójához. Győr 1975, 229. o.)

A szükséges vizsgálatok körét – amely szerint Pápa történeti belvárosának előkészítő tervezése folyt – a MTA Építészettörténeti és Elméleti Bizottsága 1982. január 26-i ülésén megvitatta és elfogadta. A vizsgálat tartalmi követelményeit az Építés- Építészettudomány hasábjain adtam közre. Az előkészítő munka főbb lépései a település történetének feltárása, a történeti beépítés jellegének vizsgálata és a történeti beépítés egyes tárgyi és természeti elemeinek feltérképezése voltak. A vizsgálatokhoz a település régi térképeit is összegyűjtöttük és gondosan értékeltük. Az előzetes vizsgálatok során tisztáztuk a tömbök kialakulásának történetét és a beépítési vonalak változásának okait. Kikutattuk az egykori tulajdonosok nevét, a mai állapotot összevetettük a korábbi helyzettel: feltártuk a telkek változásait – a telekösszevonások és telekrendezések folyamatát. A városkép rekonstruálását a korábbi ábrázolások – festmények, rézkarcok, levelezőlapok és korabeli fotók – összegyűjtése és értékelése alapján végeztük el. Ugyancsak épületenként tisztáztuk a homlokzatok változását, az épületek méreteinek növekedését – emeletráépítés, bővítés – és fényt derítetünk az átépítés előtti állapotokra. A régi házak felmérésének felhasználásával elméleti rekonstrukciót végeztünk a korábbi utcaképek helyreállítása céljából.

A tanulmányra alapozva elkészült a műemléki belváros „műemléki jelentőségű területe" és a hozzá kapcsolódó utcák helyreállításának teljes körű tervanyaga. A földszinti alaprajzok – vezérszint – M=1:500 léptékben tartalmazta a terv, az utcák homlokzatát M=1:200 léptékben mértük fel és rajzoltuk fel. A rekonstrukciós terv mellett útépítési helyszínrajz, parkosítási terv, a köz. és kiemelő világítás tanulmányterve és a Fő tér burkolati terve is megszületetett. A terv rögzítette az új beépítési vonalakat. Az épületek ajánlott párkánymagasságát és gerincmagasságát is rögzítette, a konkrét építészeti megformálást azonban a tervező építészre bízta. A „Tanulmány" lényegében az „Örökségvédelmi hatástanulmány" egyik legkorábbi hazai példájává vált. A felmérés és a rekonstrukciós javaslatok tartalma pedig a mai „helyi építési szabályzat" tartalmával egyezett meg. A tervet az érdekelt szakhatóságok – közöttük az Országos Műemléki Felügyelőség – továbbtervezésre e1974. december 10-én elfogadta. A nyomdai úton sokszorosított tervanyag 1975 év elején került dokumentálásra.

Román András építész így foglalta össze a Pápán kezdeményezett városhelyreállítási munka lényegét: „A magyar várostervezési gyakorlatban – néhány jó műemléki rehabilitációs tervet leszámítva – Pápa műemléki Belváros terve volt az első, ami nem a történeti értékek tagadásán alapult, hanem éppen ellenkezőleg, a város szerkezetét, morfológiáját, hagyományait, építészeti karakterét – vagyis meglévő értékeit tekintette a tervezési tevékenység alapjának. Ez a terv, s utána szerencsére mások is, felismerte, hogy a város tervszerű fejlesztésében egyrészt ezeket az értékeket ugyanolyan adottságnak kell tekinteni, mint a domborzati, környezeti vagy talajviszonyokat, másrészt azt is, hogy a város életébe és fejlődésébe nem szabad önkényesen, az immanens trendeket figyelmen kívül hagyva, vagy éppen azokat tagadva belenyúlni."

Már a vizsgálatok elvégzésénél bebizonyosodott, hogy a hivatalosan védett "műemléki jelentőségű terület" semmilyen szempontból nem alkot megfelelően kezelhető területi egységet, ezért a tervezés első ütemében – a műemléki belváros "rekonstrukciós" tervének elkészítésekor – a tervezés határait dél-nyugati irányban a mezővárosias beépítéssel kibővítettük.

A határok kibővítésével párhuzamosan kialakultak az egymástól részben eltérő kezelést igénylő, markáns városszerkezeti és városképi egységek. A hatósági munkában ma az alábbi területeket különböztetjük meg egymástól:

központilag védett műemléki jelentőségű terület (MJT)

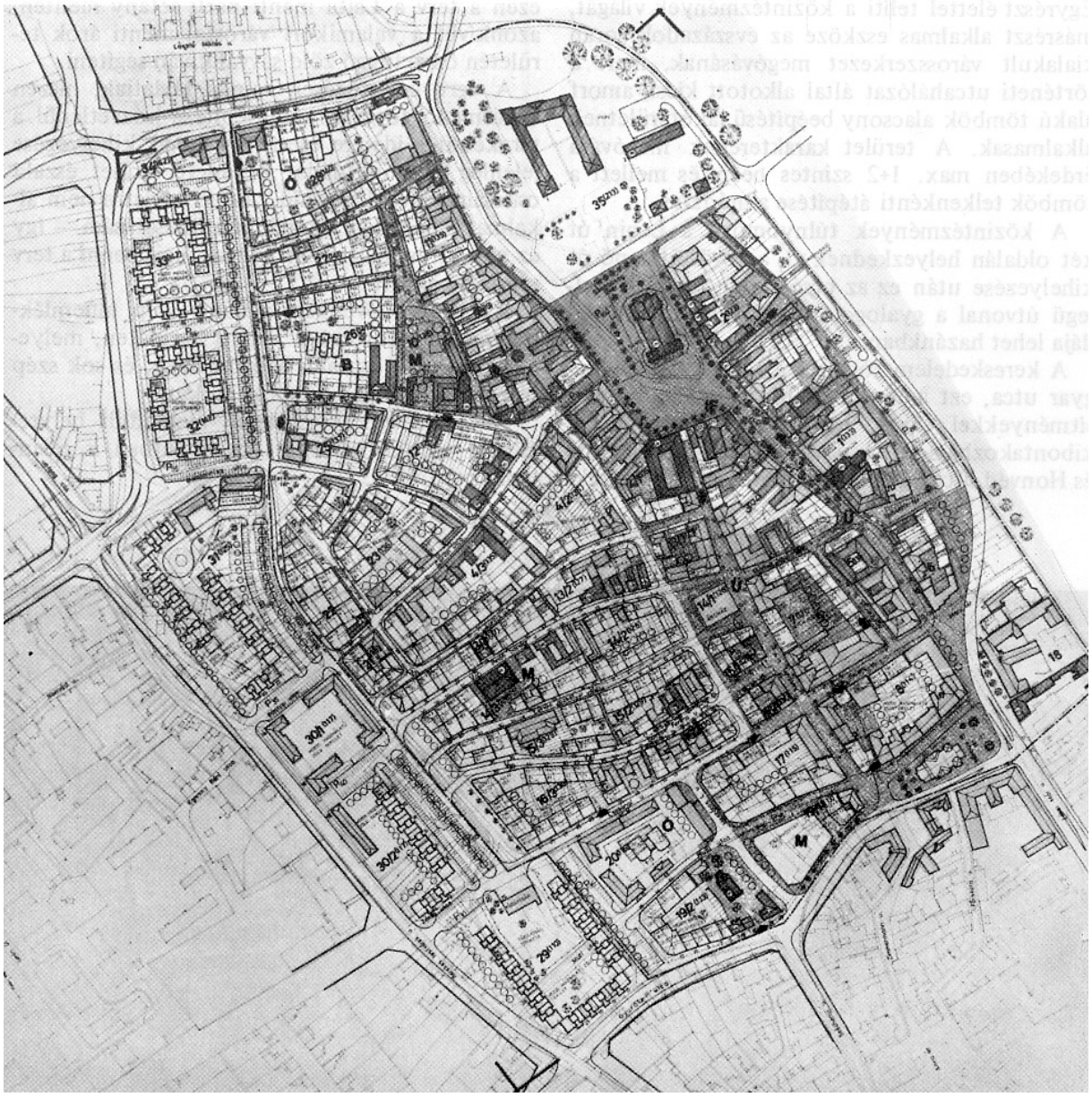
helyi rendelettel védett városképi jelentőségű terület (VJT).

Mivel a rekonstrukciós terv nem volt hivatalos tervkategória, a városmegújítási terv végrehajtását Pápa Város Tanácsa csupán ajánlásként fogadhatta el. Sedlmayr Jánosné írta: „A 60-as években a műemléki jelentőségű

területekre készült városrendezési tervek speciális tartalmuk és mélységük miatt, a "műemléki rekonstrukciós terv" elnevezést kapták. Éppen emiatt azonban kívül estek a hazai városrendezési hierarchia körén, és ez jóváhagyásukat és végrehajtásukat nehezítette."
Pápán az ilyen jellegű nehézségekkel már a tervezés első szakaszában számoltunk. Hogy a készülő tervek hatékonyságát fokozzuk, és végrehajtásuk esélyeit megnöveljük, megkíséreltük a helyreállítási terveket az érvényben lévő részletes rendezési tervek kötelező felépítésével és tartalmával összhangba hozni. A Pápán kidolgozott módszerekről Sedlmayr Jánosné így írt: „A Pápára 1975 – 1978 között készített terv volt az első, amely új módszert alkalmazott. A módszer lényege az volt, hogy a részletes rendezési terv háttéranyagaként elkészült mindaz, amit a "műemléki rekonstrukciós tervek" optimálisan tartalmaznak. Ennek minden eredménye beleépült a részletes rendezési terv előírásszerű metodikájába, és kiegészült egy nagyon részletes, speciális szabályozási előírással, ami később tanácsrendeletben is megfogalmazódott. Ez az úttörő módszer a továbbiakban egyre tovább csiszolódhatott".
Mindezeket felismerve Pápa Város Tanácsa elhatározta, hogy a tervet az akkori idők lakásberuházásához készített részletes rendezési tervek előírásainak megfelelően átdolgoztatja. A korábban bástyákkal körülvett belváros egész területére 1979-ben született részletes rendezési terv. A történeti negyed "rekonstrukciós" terveit a Győr-Sopron megyei Tanácsi Tervező Vállalat műtermeiben készítettük. Pápa műemléki belvárosának részletes rendezési tervét 1979-ben dokumentáltuk: a terv jóváhagyása még ugyanebben az évben megtörtént. (Győr-Sopron megyei Tanácsi Tervező Vállalat, településtervező: Winkler Gábor, úttervező: Blantz Tamás, parktervező: Németh Ottó, közműtervező: Hunyadi Gizella, távfűtés: Peka Rudolf, köz- és díszvilágítás: Egyházy Gábor, talajmechanika: Nemes József).
A megbízó Pápa Városi Tanács ebben az időben még szigorúan kikötötte, hogy a terven az új épületek felét továbbra is házgyári technológiával kell megépíteni: e célra a Belvárost nyugati sávját, a Vásár utca – Korona utca – Csatorna utca közötti területet jelölték ki. Az előírt házakból egyetlen „bokor" valósult meg, az sem a terv elképzelései szerint. A házgyári technológiájú beépítés számára fenntartott terület további részét a továbbtervezésnél már „rekonstrukciós területként" kezelte a terv bontás helyett a teljes történeti épületállomány megtartását irányozta elő.

Az 1990-es évek politikai és gazdasági változásai a tervek aktualizálását tették szükségessé. Az újabb megbízásban már nem kellett a házgyári termékeket felhasználni. A történeti Belváros és Alsóváros módosított részletes rendezési terve 1992-ben készült el a Hungaro Austro Kft. műtermében (településtervező: Winkler Gábor, úttervező: Blantz Tamás). A terv szabályozási előírását Hortobágyi Sándor állította össze. Azóta e terv szolgál a történeti városmag fejlesztésének alapjául.
A terv aktualizálása során világossá vált, hogy a történeti Belváros a bástyák lebontása után déli irányban szervesen összeépült a belvárossal közel egyidős régi Alsóvárossal. Az előtervezés során aztán Alsóváros északi részét is a tervezési területhez csatoltuk. Megnyugtató megoldásra végül akkor jutottunk, amikor a Belvárossal együtt a teljes Alsóváros helyreállítását is megterveztük. Később, a terv végrehajtása során kiderült, hogy a történeti területet keletről határoló Szabadság utca és környéke és a nyugati elhelyezkedésű Vásár utca és Korona utca külső házsorai is kiemelt védelmet igényelnek. Ma a Belvárost és Alsóvárost körülvevő körút külső határával együtt tekintjük városképileg és szerkezetileg védendő "történeti" területnek.
1992-ben Pintér Ferenc vezetésével a Budapesti Városépítési Tervező Iroda Rt. műtermében elkészült „Pápa és csatolt települései általános rendezési terve". E terv várostörténeti alátámasztó részét. Haris Andrea és Máthé Géza készítették („Pápa város történeti vizsgálata"). A módosított részletes terv és az általános rendezési terv nagyjából egy időben, azonos szellemben készült el.

Az 1992-ben módosított Belváros és Alsóváros részletes rendezési terv épületenkénti szabályozást is tartalmazott. E terv elhatározásait „Pápa Szerkezeti és Szabályozási Terv" készítésénél (Pintér Ferenc, 2002) mindenben figyelembe vette. A részletes rendezési terv 2000-es évek legelején hatályát veszítette. A továbbiakban a Helyi Építési Szabályzat és az „illeszkedésre" alapozta határozatait az építési hatóság.

(1979)

A felsorolt tervekkel kapcsolatos kivonatos irodalom:

Winkler Gábor: A megújuló Pápa. Pápa: Pápai Városi Tanács, 1989. 32.p.ill.
Winkler Gábor: A pápai történeti belváros rehabilitációja. MAB és Társadalmi Bizottságok XIII.
Winkler Gábor: Országos Értekezlete. A társadalom és építészeti örökség. Bp.: Országos Műemléki Felügyelőség, 1985. 15-19.p.
Winkler Gábor: Pápa belvárosának módosított rendezési tervéről. = Pápai Hírlap VI.évf.24.sz. 193. 17.p.ill.
Winkler Gábor: Pápa követendő példa a helyi értékvédelemben. = Pápai Hírlap 1997. X. évf. 16.sz. 1.p.
Winkler Gábor: Kedvezmények műemlék épületek helyreállításához. = Pápai Hírlap 1997. X. évf. 29.sz. 1.p. ill.
Winkler Gábor: Új játékszabályok a műemlékvédelemben. = Pápai Hírlap 1997. X. évf. 36. Sz. 4.p.
Winkler Gábor: A megújuló Pápa szürke eminenciásai. = Pápai Hírlap 1998. IX. évf. 1.sz.4.p. ill.
Winkler Gábor: Tervek és lehetőségek Pápa történeti belvárosának megújítására. = Településfejlesztés I. évf. 1-2. sz. 1981. 133-146.p.ill.
Winkler Gábor: Pápa műemléki belvárosának rehabilitációja. = Műszaki Tervezés 1981. 8.sz. 9-15.p.ill.
Winkler Gábor: Történeti belvárosok rekonstrukciós tervezésének tudományos kérdései. = Építés-Építészettudomány XIV. évf. 3-4.sz. 1982. 535-538. Újra közli: Korompay Katalin: Épített környezet. Bp. VÁTI. 1990.3.144.p.
Winkler Gábor: A városfelújítás tudományos kérdései. = Műemlékvédelem XXVII. évf. 1.sz. 1983.1-12.p.ill.
Winkler Gábor: Experiencias sobre remodelacnón en Hungaria. = Architectura Cuba XXXV.évf. 361-362.sz. 1985. 62-65.p.

Winkler Gábor: Városmegújítás Pápán. = Magyar Építőipar XXV. évf. 9-10.sz. 1986. 618-624.p.ill.
Winkler Gábor: Changing Life in Old Historic Towns in West Hungary. = The Jerusalem Papers. II.évf.1.sz. 1990. 10-22.p.ill.
Winkler Gábor: Erneuerung alter historischer Siedlungen in Westungarn. Methoden und Resultate der Forschung, Planung und Ausführung. = Burgenländische Heimatblätter LII. évf. 4.sz. 1990. 145-166.p.ill.
Winkler Gábor- Foltányi Miklós: Kis történeti települések felújítása Nyugat-Dunántúlon. = Építővilág 1993. 9-10.sz. 46-53.p.ill.
Winkler Gábor: Új stratégia Pápa történeti belvárosának helyreállítására. = Építővilág 1984. 4.sz.50-57.p.
Winkler Gábor: Pápa, a túlélő város. Építés-felújítás 1996. 3.évf. 6.sz. 26-27.p.
Winkler Gábor: Nyugat-magyarországi történeti városok 2000-ben. = Építővilág 2000. 3. sz. 28-35. ill.
Winkler Gábor: Pápa a Millennium évében. Műszaki Tervezés 2001. XLI. évf. 6. szám 31 – 36 p.
Winkler Gábor: ……és Pápa? Kézirat a Műemlékvédelem folyóirat Szerkesztőbizottság felkérésére 2201.
Winkler Gábor: Történeti városok helyreállításának elvei és módszerei. Pápa műemléki Belváros rekonstrukciójának tudományos kérdései. = Építés- Építészettudomány 2002. XXX. évf. (1 – 2) 3 – 38. p. ill.
Winkler Gábor: Történeti városok helyreállításának kezdetei. (Győr, Sopron, Mosonmagyaróvár). In = Műemlékvédelem XLVIII. évf. 2004. 2. sz. 70–81.
Winkler Gábor: Történeti városok helyreállításának elvei és módszerei. In = Comitatus. XIV. évf. 5. sz. 45–51. 2004. május
Winkler Gábor: Új házak történeti környezetben. = Magyar Építőipar 53. évf. 5 – 6. sz. 154 – 162. o. ill.

A közelmúlt városrendezési szemlélete és technikája

2001. őszén Pápa Város Önkormányzata elfogadta az új szerkezeti és szabályozási tervek koncepcióját. A koncepció külön fejezetben foglakozott a település történeti értékeinek megőrzésével. "A település jellegét csak megfontolt és nem túlzó területi fejlődéssel lehet megóvni" – olvashatjuk az elfogadott ajánlásokban. "Mindez a hagyományos városszerkezet megtartását, a telkekből és beépítésből álló városszövet megőrzését, a beépítés jellegének megtartását és a történelmi épületállomány gondos felújítását követeli meg."

A történeti városkép megóvása nem csupán a közterületek felőli homlokzatok megőrzését jelenti. Intézkedni kell a történeti város "harmadik dimenziójának" – a kapualjaknak, átjáróknak, udvaroknak és kerteknek – a megtartásáról is. Az udvari szárnyak bontása csak egészen indokolt esetben engedhető meg: ahol korábban indokolatlanul megsemmisítették ezeket az épületeket és ezzel a túlontúl nagy belső térségek jöttek létre, a koncepció a korábbi épületek rekonstruálását – újraépítését – ajánlja.

A tervezés a meglévő "városképi védettségű területek" bővítésével szavatolja a települési értékek teljes körű védelmét. A helyi védettségű épületek felújítását, eredeti állapotba történő visszaállítását önkormányzati támogatással kívánják Pápán elősegíteni. Az elfogadott fejlesztési koncepció megköveteli, hogy a készülő szerkezeti terv intézkedjen a település kultúrértékeinek, az épített örökség, a történeti hivatás, szociológiai struktúra, hagyományos lakáskultúra együttes – "integrált" – védelméről is. Ennek megfelelően kell a helyi értékvédelmi rendeletet átdolgozni és bővíteni.

Más elhatározásaiban is “történetbarát” a koncepció. Így megköveteli a történeti városszerkezet – ideértve az úthálózat, tömbstruktúra és a természetes “mélyületek” – patakok, erek, vízfolyások – hagyományos “zöld folyosóinak” megtartását. A forgalomcsillapított belvárosi övezetek kiterjesztéséről is intézkedik. A parkolási differenciált kielégítését szorgalmazza, a városlakók, kirándulók és szállóvendégek parkolási igényeinek megosztásával, a városkapuk melletti autóbusz parkolókból városi autóbusszal – “city-busz” – történő összekötésével.
Végül előírja a város hagyományos sziluettjének védelmét. A település tervezett fogadópontjain – hasonlóan a korábbi városkapukhoz – új városkapuk kialakítását szorgalmazza. Nem célja a település “parttalan” fejlesztése, kizárja a történeti település kialakult arányainak és a tájban való elhelyezkedésének változtatást. Ez okból nem ajánlja a települést elkerülő új út teljes körré történő “összezárását”.

A tervezés korábbi ütemeiben született műszaki döntések következetesen a városszerkezet és jellegzetes városszövet fenntartását tűzték ki a városfejlesztés feladatául és ugyanakkor a város hagyományos térbeli felépítésének megtartását célozták. Ugyancsak tisztázódtak a város hagyományos rendeltetéseivel kapcsolatos tervek és az egyes tömbök felhasználásának jellege. A város közlekedésével kapcsolatos döntések a történeti városrészek közlekedésének megcsendesítését tűzték ki célul. A történeti szellemű városrendezés ugyanakkor szavatolni kívánta a település történeti negyedeinek huszonegyedik századi komfortját és

megfelelő használhatóságát. A felsorolt döntések egy része megvalósult, másik részének a készülő részletes szabályozási tervekbe kell beépülni.

A tervezés minden lépése során fontos cél volt a városszerkezet jellegzetes felépítésének megtartása. Ennek egyik eszköze a történeti vonalak gondos megőrzése. A Tapolca patak sávjának szabadon tartása céljából például a Belváros keleti határvonalán építési tilalmat kellett elrendelni. Ugyancsak megkülönböztetett figyelemben részesül a bástyák egykori vonala: az egykori védőfalak az új beépítésekben – új épületek homlokzatának beépítési vonala, támfalak – ténylegesen "megjelennek".

A korábbi idők városépítészete a földszintes beépítések gépies kicserélését szorgalmazták "városiasabb" emeletes épületekre. Ma már egyértelmű, hogy a földszintes lakótömbök megjelenése is lehet korszerű és városias. A korábban lebontott földszintes házak helyén keletkezett foghíjak ilyen szellemben épültek be. Ahol lehetett, az értékes földszintes házak megtartását szorgalmazzuk: meglévő földszintes házak bontását csak alapos indokkal engedélyezzük. Más esetben legalább az értékesebb épületrészek megtartását írjuk elő: A gazdag kapukeretezést, a homlokzat jellegzetes utcai szakaszát, a boltozott pincéket vagy a közlék vastag kőfalait belefoglalták az új épületbe. Ha más megoldás nem adódott a földszintes házak bővítésére, megengedtük a tetőterek hasznosítását; más esetben a megszokottnál nagyobb udvari beépítést is eltűrtük.

A történeti beépítések területének jövője szempontjából igen fontos a megfelelő szabályozás. Mint említettük, már az első részletes rendezési telkenként adtuk meg tervben az épületekre vonatkozó előírásokat: ez szolgált alapul a tömbök beépítésére vonatkozó szabályok megállapítására. Igyekeztük a megkötések szövegét árnyaltan megfogalmazni ugyanakkor arra törekedtünk, hogy a fejlődés folyamatát semmiképpen ne fékezzük a túlontúl szigorú megkötésekkel.

A városszerkezet megőrzése céljából kötelezően előírtuk a beépítés – zárt vagy szabadonálló – jellegét és meghatároztuk a telek beépítésének optimális épület-térfogatát. A beépítés szintszámát kötelezően nem rögzítettük, csupán az épület megkívánt homlokzatmagasságát határoztuk meg. Bizonyos megkötésekkel – anyaghasználat, tetőforma – a korábbi építészeti hibák megismétlődését kívánják megakadályozni. Az első szabályozási javaslat túl szigorúnak bizonyult, ezért az elmúlt időszakban lépésről lépésre enyhítünk a merevnek tűnő előírásokon. Ezt az is lehetővé tette, hogy a korábbi előírások egy részét ma már "közmegegyezésnek" tekintik az építtetők és előírások nélkül is tiszteletben tartják e megkötéseket.

A műemléki épületekkel azonos gondosságot követeltünk meg a helyi védettségű épületek helyreállításánál is. Itt azonban rugalmasabbak voltunk a bővítésnél, tetőtér hasznosításánál. A helyreállítás során egy sor tipikus "divathibát" – utólag felragasztott nyers kő lábazat, tagozatok értelmetlen megsemmisítése, spriccelt vakolat készítése, acél kapuk és kerítések – igyekeztünk kijavíttatni: ez alapfeltétele volt annak, hogy a ház tulajdonosai az elképzelt korszerűsítéséhez hozzáfogjanak.

Ahogy az történeti bevetőből kiderült, az 1950-es években a pápai belváros vonzereje látványosan csökkent. A belváros szegényes szociális lakónegyeddé vált, a lakások felaprózódtak, a lakóbérlemények komfortja nem növekedett. A belvárosban a "szoba-konyhás" lakások voltak legnagyobb számban, az igényesebb, nagyobb lakóbérlemények száma jelentéktelenné zsugorodott. A tehetősebb városlakók Tókertvárosban építettek maguknak szabadonálló, új lakóházat. 1960 körül a város történeti épületei kritikus helyzetbe kerültek. A régi épületek helyreállítására nem fordítottak pénzt, a közterületek elhanyagoltak voltak. A keleti "mezőváros jellegű" részen az építési tilalom tette lehetetlenné a fejlődést.

A lakosság bizalmát évtizedek alatt csupán következetes munkával lehetett helyreállítani. A meggyőzés leghatékonyabb eszköze a rejtett értékek felmutatása volt. Ennek érdekében előadások és honismereti vetélkedők egész sorát rendeztük. Az 1970-es évek második felében a Fő tér és Fő utca házait kifestettük: ezzel sikerült a polgárok figyelmét az épített környezet kibontásra váró szépségeire irányítani. A belvárosban az 1980-as évektől lépésről lépésre meggyorsult a házak helyreállítása.

Az országos szaklapokban és a napilapokban megjelent cikkek valamint a fővárosban és külföldön tartott előadások sikerei is növelték a város lakóinak önbizalmát. A nyugat-európai testvérvárosokba is egyre többen fordultak meg (Kampen, Schwätzingen), az ott látottak tovább növelték az itt élők vonzódását történeti örökségük értékeivel szemben.

Ma már kiforrt stratégiája van a lakosok tájékoztatásának is. A tervezés megindításáról a városi újság,

televízió is beszámol. A koncepció összeállítása előtt az épülettulajdonosokat egyenként megkérdezték terveikről, elképzeléseikről Ennek alapján készült el a tervezési program. A nyílt várospolitika eredményesnek bizonyult. A legutóbbi közvélemény-kutatásnál például arra kérték a pápaiakat, hogy rangsorolják az általuk legfontosabbnak ítélt feladatokat: a város polgárai a műemlékvédelemmel kapcsolatos munkák folytatását az önkormányzat második legfontosabb teendőjének tartották.

A tervezés egyes lépéseiről a lakosságot folyamatosan tájékoztatják. A készülő terveket és az elfogadás előtt álló elképzeléseket lakossági fórumok keretében tárják a városlakók elé. A fórumokat megelőzően minden pápai polgár ingyenes hetilap formájában megkapja a tervekkel kapcsolatos legfontosabb információkat. A fórumon az önkormányzat választott képviselői is részt vesznek. A tervek elfogadása csak a sikeresen lezajlott lakossági vita után történik meg. A képviselők így tisztában vannak azzal, hogy a városhelyreállítás döntéseivel választóik is mindenben egyetértenek.

A pápai polgárok ma már tisztában vannak azzal, hogy milyen lehetőségeik, feladataik és teendőik vannak abban az esetben, ha a történeti beépítésű területen kívánnak építkezni. Az elképzeléseiket és lehetőségeiket tisztázó egyeztetések a főépítész irányításával, az építési hatóság jelenlétében történnek. A tervezés első ütemében az építtetők az építés főbb szempontjait szakvélemény formájában, írásban rögzítve megkapják. Igen eredményesek a tervezés közben megtartott munkaközi megbeszélések. Az építési engedély kérelmének beadása előtt ismét írásban kérhetik a főépítész szakvéleményét. Ezen az egyeztetésen indokolt esetben az építtető vagy annak műszaki képviselője, a felelős tervező – esetenként a kivitelező is – is részt vesz. Hosszabb ideig a műemléki hatóság is képviseltette magát a tárgyalásokon: közreműködése segítette és esetenként meggyorsította az eredményes döntést.

Hazai gyakorlatunkban a főépítész nem rendelkezik hatósági jogkörrel, állásfoglalását az elfogadott tervek szabályozási előírásai megkötik. Ajánlásaiban azonban arra törekszik, hogy a tényleges építtetői igényeket gondosan összehangolja a történeti város fejlesztésének fő céljaival.

A pápai önkormányzat az 1990-es évek gazdasági változásait követő években sem tért ki a városmegújítás rá háruló kötelességei elől. Napjainkban a város vezetése a megújítás feladatainak ésszerű és reális megosztására törekszik. Az önkormányzat például máig feladatának tekinti, hogy a városmegújítás tervei naprakész állapotban legyenek. Ennek része a törzslapok folyamatos kiegészítése, a változások dokumentálása.
Az önkormányzat gondoskodik a tulajdonában maradt központi és helyi védettséget élvező házak fenntartásáról. Magára vállalja a közterületek – utcaburkolatok, utcai bútorok, környezethez illő közvilágítás – alakításával járó feladatokat. Kedvező tapasztalat, hogy a közterületek fejlesztésével a belvárosi tömbök felértékelődnek (Rákóczi Ferenc utca, Eötvös utca) és ez elősegíti a magántulajdonban lévő házak helyreállítására. A becses régi épületek megújítását az önkormányzat szakmai ajánlásokkal és tanácsokkal segíti, a házak szakszerű felújítása természetesen a tulajdonosaikra hárul. A város – gazdasági lehetőségeitől függően – a helyi védettségű emlékek szakszerű megújítását mielőbb pénzügyi támogatással kívánja segíteni. Teljes megoldást azonban csupán egy pénzügyi “csomag-támogatás”– pénzsegély, kedvező kamatú helyreállítási kölcsön, gyorsabb leírási ütem – jelentené. Ennek megvalósításához azonban egy sor országos előírást is “örökség-barátabbá” kellene tenni.

1. számú melléklet:

Műemléki érték megnevezése:	kolostor
Műemléki érték címe:	Kígyó utca
Műemléki érték helyrajzi száma:	4005/2
Törzsszám:	4879
Azonosító:	18172
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték:	1764-ben új szárnnyal bővíti a ferences kolostort Esterházy Károly püspök
Szemrevételezéssel megállapított érték:	Egyemeletes, 10 tengelyes barokk stílusú épület, kőből készült szalagkeretes ablakokkal

Műemléki érték megnevezése:	Ferences templom/Kisboldogasszony
Műemléki érték címe:	Barát u. 1.
Műemléki érték helyrajzi száma:	4004
Törzsszám:	4879
Azonosító:	12646
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték:	1678-1680 között Esterházy Ferenc építteti fel a templomot és a kolostor Barát utcai szárnyát.
Szemrevételezéssel megállapított érték:	Későbarokk formákkal épült templom kőkeretes kapuval, fülkékben szobrokkal, fiókos dongás belső térrel, neorokoko belső berendezéssel.

Műemléki érték megnevezése:	Zárda
Műemléki érték címe:	Barát u. 1.
Műemléki érték helyrajzi száma:	4005/1
Törzsszám:	4879
Azonosító:	12647
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték:	Egyemeletes 6 tengelyes barokk stílusú épület, kőkapuval, fülkében szobordísszel, Esterházy-Thököly címerrel
Szemrevételezéssel megállapított érték:	Homlokzata és belső térosztása megőrizte eredeti állapotát

Műemléki érték megnevezése:	falazott kerítés
Műemléki érték címe:	Veszprémi út
Műemléki érték helyrajzi száma:	1826
Törzsszám:	10815
Azonosító:	15604
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték:	
Szemrevételezéssel megállapított érték:	

Műemléki érték megnevezése:	egyházi ravatalozó maradványai
Műemléki érték címe:	Veszprémi út
Műemléki érték helyrajzi száma:	1826
Törzsszám:	10815
Azonosító:	15605
	ELPUSZTULT!

Műemléki érték megnevezése:	sírkövek
Műemléki érték címe:	Veszprémi út
Műemléki érték helyrajzi száma:	1826
Törzsszám:	10815
Azonosító:	15606
	
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték:	
Szemrevételezéssel megállapított érték:	sírkövek

Műemléki érték megnevezése:	ún "Szepauer-ház"
Műemléki érték címe:	Celli út 8.
Műemléki érték helyrajzi száma:	3930/1, 3930/2
Törzsszám:	4808
Azonosító:	10149
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték:	1820 körül épült egyemeletes klasszicista épület, itt volt a pápai kőedénygyár. 7 tengelyes homlokzatán öv- és főpárkány, ablakai faltükörben vannak. Csehsüvegboltozatos kapualja középtengelyben helyezkedik el.
Szemrevételezéssel megállapított érték:	A homlokzat eredeti állapotát őrzi, de részben átalakították

Műemléki érték megnevezése:	Csingeri malom
Műemléki érték címe:	CSINGERI MALOM, Öreghegy
Műemléki érték helyrajzi száma:	21233
Törzsszám:	4809
Azonosító:	10230
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték:	Egykori ferences posztóverő malom, egyszerű barokk épület a XVIII. századból
Szemrevételezéssel megállapított érték:	Ma csupán a dél-keleti fal áll a földszint magasságig, a többi fal ledőlt, állapota romos. Wöller István szerint elpusztult!!!

Műemléki érték megnevezése:	Rk. plébánia-templom
Műemléki érték címe:	Fő tér
Műemléki érték helyrajzi száma:	9
Törzsszám:	4811
Azonosító:	10150
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték:	1774-1786 között építtette Esterházy Károly püspök. Belső berendezése csak 1795-re készült el, ekkor szentelték fel. Klasszicizáló késő barokk épület, copf stílusú épület pazar belső térrel
Szemrevételezéssel megállapított érték:	Eredeti állapotban megmaradt kiemelkedően szép építészeti tér

Műemléki érték megnevezése:	v. Eszterházy-kastély
Műemléki érték címe:	Főtér 1.
Műemléki érték helyrajzi száma:	1, 6403, 6405, 6406, 3, 5/1, 5/2, 5/3, 2/1
Törzsszám:	4812
Azonosító:	10152
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték:	Az 1752-ben lerombolt XVI. századi várkastély felhasználásával 1783-84-ben építtette Esterházy Ferenc majd Károly püspök. Egyemeletes késő barokk épület, manzard tetős főszárnnyal.
Szemrevételezéssel megállapított érték:	Helyreállított műemlék a pinceszint kivételével, a műemléki együttes további részei még helyreállításra várnak.

Műemléki érték megnevezése:	Egyem.lakóház
Műemléki érték címe:	Főtér 7.
Műemléki érték helyrajzi száma:	12
Törzsszám:	4813
Azonosító:	10153
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték:	Copf stílusú egyemeletes lakóház, 3 tengelyes szegmensíves kapuval
Szemrevételezéssel megállapított érték:	felújított

Műemléki érték megnevezése:	Egyem.lakóház
Műemléki érték címe:	Főtér 8.
Műemléki érték helyrajzi száma:	14
Törzsszám:	4814
Azonosító:	10154
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték:	Copf stílusú egyemeletes lakóház, 3 tengelyes szegmensíves kapuval Földszintjét romantikus stílusban átépítették
Szemrevételezéssel megállapított érték:	felújított

Műemléki érték megnevezése:	Egyem.lakóház
Műemléki érték címe:	Főtér 9.
Műemléki érték helyrajzi száma:	16
Törzsszám:	4815
Azonosító:	10155
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték:	Copf stílusú egyemeletes lakóház, 4 tengelyes kosáríves kapuval
Szemrevételezéssel megállapított érték:	felújított

Műemléki érték megnevezése:	Egyem.lakóház
Műemléki érték címe:	Főtér 10.
Műemléki érték helyrajzi száma:	17
Törzsszám:	4816
Azonosító:	10156
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték:	Későbarokk stílusú egyemeletes lakóház, 4 tengelyes kosáríves kapuval
Szemrevételezéssel megállapított érték:	Túlnyomórészt eredeti állapotban

Műemléki érték megnevezése:	Egyem.lakóház
Műemléki érték címe:	Főtér 11.
Műemléki érték helyrajzi száma:	19
Törzsszám:	4817
Azonosító:	10157
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték:	Mai formájában XVIII.századi egyemeletes sarokház, az egykori plébániaház. Egyemeletes épület 5 ablaktengelyes, oldalhomlokzatán 4 tengely. Barokk kőkeretes ablakok, földszintjén 2 barokk és 1 copf kovácsoltvas rács.
Szemrevételezéssel megállapított érték:	18. századi műemlék

Műemléki érték megnevezése:	Egyem.sarokház
Műemléki érték címe:	Főtér 12.
Műemléki érték helyrajzi száma:	21
Törzsszám:	4818
Azonosító:	10158
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték:	Ún. Lábas-ház az egykori barokk ház főtéri homlokzata neogót stílusban átépítve. A Ruszek utca felőli barokk homlokzat 6 tengelyes, a földszinten árkádsorral, barokk kőkeretes üzletek, barokk ajtók, ablakok, kovácsoltvas rácsok.
Szemrevételezéssel megállapított érték:	Barokk műemlék részben átépítve

Műemléki érték megnevezése:	Egyem.lakóház
Műemléki érték címe:	Főtér 13.
Műemléki érték helyrajzi száma:	24, 23
Törzsszám:	4819
Azonosító:	10159
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték:	Egykor Botka ház, majd Tiszti kaszinó egyemeletes, 2+sarokerkély+ 1 tengelyes copf homlokzattal kőgyámos zárterkéllyel, kapcsolt ablakkal toronysisakkal, utcai és udvari homlokzaton füzérdíszes stukkókkal, barokk kovácsoltvas rácsokkal.
Szemrevételezéssel megállapított érték:	Földszinti tereit elrontották, alapvetően azonban barokk műemlék

Műemléki érték megnevezése:	Lakóház, un. Stankovánszky ház
Műemléki érték címe:	Főtér 14.
Műemléki érték helyrajzi száma:	25
Törzsszám:	4820
Azonosító:	10160
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték:	Stankovánszky-ház, egyemeletes 4 tengelyes barokk épület, szecesszióban elrontott homlokzattal
Szemrevételezéssel megállapított érték:	Barokk műemlék, átépített homlokzattól eltekintve

Műemléki érték megnevezése:	ún. "Bezerédi-ház" és Kapuszín
Műemléki érték címe:	Főtér 15., Kossuth Lajos utca 2.
Műemléki érték helyrajzi száma:	61, 62
Törzsszám:	4821
Azonosító:	10161
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték:	A XVIII.századi épület egyemeletes, 3 ablaktengelyes, ebből az egyik kapcsolt ablakos, boltozott átjáró Pápán a kapuszín A mellette álló erkélyes ház a Bezerédy ház
Szemrevételezéssel megállapított érték:	Kisebb átalakításokkal de XVIII. századi állapotban fennmaradt műemlékek

Műemléki érték megnevezése:	Lakóház
Műemléki érték címe:	Főtér 16.
Műemléki érték helyrajzi száma:	3528
Törzsszám:	4822
Azonosító:	10162
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték:	Kétemeletes uradalmi bérház, földszintje egykor árkádsoros homlokzatú volt, mára beépítették. Az üzletben ennek nyomai ma is láthatók.
Szemrevételezéssel megállapított érték:	Homlokzata a főtér jellegzetes eleme

Műemléki érték megnevezése:	Egyem.lakóház
Műemléki érték címe:	Főtér 21.
Műemléki érték helyrajzi száma:	3533
Törzsszám:	4823
Azonosító:	10163
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték:	XVIII. századi Mansard tetős egyemeletes copf sarokház, erkély 5 tengely erkély tagolja, erkélyt kőgyámok támolítják, benne kapcsolt ablak. Oldalhomlokzatán 6 – erkély-4 ablaktengely. Földszintjén eredeti kőkeretes üzletnyílások, kovácsoltvas ajtók. Copf lépcsőházi rácsa van.
Szemrevételezéssel megállapított érték:	XVIII. századi pápai barokk épület kiemelkedően szép példája, műemlék.

Műemléki érték megnevezése:	Egyem.lakóház
Műemléki érték címe:	Főtér 23.
Műemléki érték helyrajzi száma:	3987
Törzsszám:	4824
Azonosító:	10164
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték:	Kenessey István és Szondy Zsuzsanna háza 1739-ben épült egyemeletes barokk lakóház, erkély-3 ablak- erkély tagolással, az erkélyeket kőgyámok hordják. Széles ívű kapuja fölött a zárókőben az építési dátum és monogramm. Az emeleti terekben stukkódíszek, a házban romantikus rások, kör alakú zárterkély van. Erkély aljában sgrafitto nyomok.
Szemrevételezéssel megállapított érték:	Kutatásra váró műemlék.

Műemléki érték megnevezése:	v. Griff Szálló
Műemléki érték címe:	Fő utca 1.
Műemléki érték helyrajzi száma:	60
Törzsszám:	4825
Azonosító:	10167
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték:	Egyemeletes copf épület az egykori Griff szálló, nagyterme bálterem. Feltételezések szerint a benne talált kápolnából következtetve kolostornak épült 1790 körül.
Szemrevételezéssel megállapított érték:	A fő tér jellegzetes barokk eleme.

Műemléki érték megnevezése:	v. kaszinó
Műemléki érték címe:	Fő u. 2.
Műemléki érték helyrajzi száma:	26
Törzsszám:	4826
Azonosító:	10168
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték:	Egyemeletes barokk lakóház volt eredetileg, kapuja kapualja ma is eredeti formában van meg. 1834-ben ez volt a pápai kaszinó. Kétszer is átalakították eklektikus stílusban.
Szemrevételezéssel megállapított érték:	Barokk elemei értékesek.

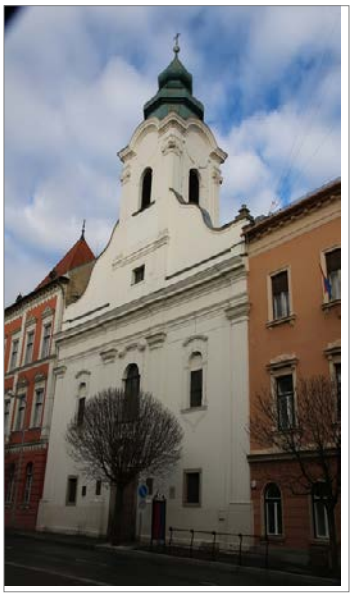
Műemléki érték megnevezése:	Egyem.lakóház
Műemléki érték címe:	Fő utca 3.
Műemléki érték helyrajzi száma:	65
Törzsszám:	4827
Azonosító:	10169
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték:	1870 körül épült egyemeletes klasszicista lakóház, 5 tengelyes. Földszintjét többszöri átépítéssel elrontották, eredeti sávos vakolását őrzi. Üzletek nyílásai eredeti kiképzésűek.
Szemrevételezéssel megállapított érték:	Részleteiben és tömegében őrzi eredeti formáját.

Műemléki érték megnevezése:	Egyem.lakóház
Műemléki érték címe:	Fő utca 4.
Műemléki érték helyrajzi száma:	27
Törzsszám:	4828
Azonosító:	10170
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték:	Baranyay-ház, előtte Előry-Szabó ház, egyemeletes barokk lakóház, átalakítva romantikus stílusban, 2-4-2 tengelyes középrizalitos homlokzattal, oszlopos előcsarnokkal, lépcsőházzal.
Szemrevételezéssel megállapított érték:	Átalakított barokk homlokzat

Műemléki érték megnevezése:	lakóház
Műemléki érték címe:	Fő utca 5.
Műemléki érték helyrajzi száma:	66
Törzsszám:	4829
Azonosító:	10171
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték:	1820-ban épült emeletes klasszicista lakóház 4+1 tengellyel. Földszintje helyreállítható, egy ablak helyén nyitottak kapubehajtót.
Szemrevételezéssel megállapított érték:	Klasszicista lakóház

Műemléki érték megnevezése:	lelkészlak
Műemléki érték címe:	Fő utca 6.
Műemléki érték helyrajzi száma:	28/1, 28/2
Törzsszám:	4830
Azonosító:	10172
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték:	Egyemeletes barokk épület eredeti kapuval, kovácsoltvas kopogtatóval, boltozott kapualja van. A kapualj fölötti ablakát átalakították.
Szemrevételezéssel megállapított érték:	Kisebb helyreállítást igénylő barokk épület.

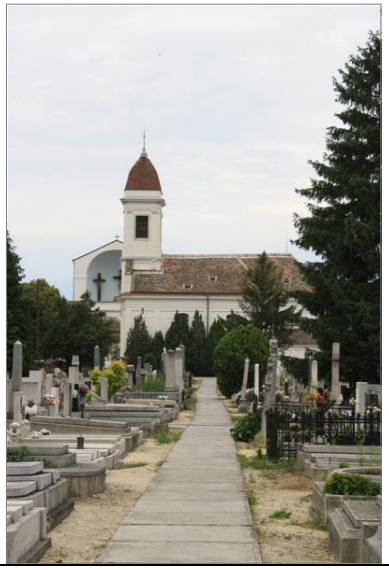
Műemléki érték megnevezése:	városháza
Műemléki érték címe:	Fő u. 7.
Műemléki érték helyrajzi száma:	66
Törzsszám:	4831
Azonosító:	10173
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték:	1823-ban épült városháza, korai klasszicista stílusban, egyemeletes, 2+3+2 tengelyes műemlék. Középrizalit oromzatában Pápa város címere látható.
Szemrevételezéssel megállapított érték:	Kora klasszicista műemlék

Műemléki érték megnevezése:	Bencés templom
Műemléki érték címe:	Fő u.
Műemléki érték helyrajzi száma:	31
Törzsszám:	4832
Azonosító:	10166
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték:	1737-1742 között épült kvalitásos barokk pálos templom, belső berendezése gazdagon faragott. Érdekessége a szerecsen Krisztus. 1806-ban bencések kapták meg.
Szemrevételezéssel megállapított érték:	Magasan kvalifikált barokk épület, jelenleg használaton kívül.

Műemléki érték megnevezése:	Városi tanácsház, v. bencés-kolostor
Műemléki érték címe:	Fő u. 12.
Műemléki érték helyrajzi száma:	32/2
Törzsszám:	4833
Azonosító:	10174
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték:	1757-1761 között épült Esterházy Ferenc támogatásával az egyemeletes pálos kolostor, majd gimnázium. 1788-tól a bencések használják. 1912-13-ban egy emeletet építenek rá, ekkor barokk stílusa kárt szenvedett.
Szemrevételezéssel megállapított érték:	Barokk épületrészek

Műemléki érték megnevezése:	Lakóház
Műemléki érték címe:	Fő u. 14.
Műemléki érték helyrajzi száma:	58/2
Törzsszám:	4834
Azonosító:	10175
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték:	1860 körül romantikus stílusban épült lakóház emeletes sarokház 6 tengelyes, oldalhomlokzata 9+2 tengelyes
Szemrevételezéssel megállapított érték:	Romantikus lakóház

Műemléki érték megnevezése:	Volt megyeháza, ma járási főjegyzői hivatal
Műemléki érték címe:	Fő utca 17.
Műemléki érték helyrajzi száma:	81
Törzsszám:	4835
Azonosító:	10176
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték:	1824-ben épült klasszicista stílusban a volt megyeháza épülete, középrizalitos, 3-3-3 tengelyes. Ablakai alapján szerzője valószínűleg azonos a Fő utca 7. házával. A hátsó homlokztán még egy alacsony emeletszint is van. 12 tengelyes ablakain fűzött kovácsoltvas rács van, ez volt a megyei börtön. Udvari homlokzata monumentális, lépcsőháza impozáns.
Szemrevételezéssel megállapított érték:	Koraklassziista műemlék

Műemléki érték megnevezése:	Kálvária
Műemléki érték címe:	Kálvária u. 2.
Műemléki érték helyrajzi száma:	5726
Törzsszám:	4837
Azonosító:	10189
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték:	1740-46 között épült provinciális barokk alkotás a mesterséges hegyen levő kálvária. Öt stációja kis félboltozattal és tetővel épült (Fájdalmas rózsafűzér jeleneteit idézi, nem hagyományos kálvária). Bennük vasrács mögött közel életnagyságú szoborkompozíciók.
Szemrevételezéssel megállapított érték:	

Műemléki érték megnevezése:	Szt.János szobor
Műemléki érték címe:	Szent István út
Műemléki érték helyrajzi száma:	6405
Törzsszám:	4838
Azonosító:	10217
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték:	1753-ban készült rokokó kőből készült alkotás, korábban a pápai halastó partján állt. Talpazatát Esterházy címer díszíti, alacsony rokokódíszítésű áttört kőkerítés veszi körül. Esterházy Károly faragtatta.
Szemrevételezéssel megállapított érték:	Barokk szobrászművészeti alkotás

Műemléki érték megnevezése:	Egyem.lakóház
Műemléki érték címe:	Szent István út 10.
Műemléki érték helyrajzi száma:	4013/2
Törzsszám:	4839
Azonosító:	10218
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték:	1790 körül épült emeletes klasszicizáló késő barokk / copf lakóház földszinten sávos vakolatarchitekturával, emeleti kötényes, szemöldökpárkányos ablakai lizénákkal tagolt faltükörben helyezkednek el.
Szemrevételezéssel megállapított érték:	Későbarokk lakóház

Műemléki érték megnevezése:	Flórián szobor
Műemléki érték címe:	Szent István u. 12.
Műemléki érték helyrajzi száma:	4059/1
Törzsszám:	4840
Azonosító:	10151
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték:	1753-ból való rokokó szobor, négyszögletű áttört rokokó rács veszi körül. Itt állt a Győri kapu. A szoborkompozíció Flóriánt ábrázolja felhőn tűzoltás közben puttókkal övezve. A szoborkompozíció hiányos, sérült. Esterházy Károly faragtatta.
Szemrevételezéssel megállapított érték:	Rokokó szobrászati alkotás

Műemléki érték megnevezése:	Egyem.lakóház
Műemléki érték címe:	Győri út 14.
Műemléki érték helyrajzi száma:	4086
Törzsszám:	4841
Azonosító:	10219
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték:	Uradalmi bérház, vagy Vadászház, korábban Tirol szálló egyemeletes sarokház 3 és 7 tengellyel. Földszintje sávos vakolású, ablakai keretét copf gyámok díszítik.
Szemrevételezéssel megállapított érték:	Uradalmi épület copf stílusban

Műemléki érték megnevezése:	Ev.templom
Műemléki érték címe:	Gyurátz u. 1.
Műemléki érték helyrajzi száma:	3476/2
Törzsszám:	4842
Azonosító:	10177
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték:	1844-ben épült a templom a paplak és iskola tengelyében gótizáló romantikus stílusban, elképzelhető hogy a korábbi 1786-ban itt állt épület felhasználásával.
Szemrevételezéssel megállapított érték:	Romantikus épületegyüttes része

Műemléki érték meggevezése:	Ev.paplak
Műemléki érték címe:	Széchenyi István utca 15.
Műemléki érték helyrajzi száma:	3476/2
Törzsszám:	4843
Azonosító:	10178
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték:	1882-ben épült földszintes 2+1+2 tengelyű romantikus stílusú épület, egységben a paplakkal.
Szemrevételezéssel megállapított érték:	Romantikus épületegyüttes része

Műemléki érték megnevezése:	Ev.elemi iskola
Műemléki érték címe:	Gyurácz Ferenc utca 1.
Műemléki érték helyrajzi száma:	3478/4, 3476/2
Törzsszám:	4844
Azonosító:	10179
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték:	1862-ben épült romantikus stílusú elemi iskola, földszintes, oromzatos pillérekkel, 3-1-3 tengellyel.
Szemrevételezéssel megállapított érték:	Romantikus épületegyüttes része

Műemléki érték megnevezése:	Lakóház
Műemléki érték címe:	Jókai Mór utca 13.
Műemléki érték helyrajzi száma:	2887
Törzsszám:	4845
Azonosító:	10181
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték:	1810 táján klasszicizáló stílusban épült utcasorból hátralépő földszintes romantikus lakóépület, e házban lakott Jókai Mór. 2+k+3 tengelyes utcai homlokzatát főpárkány zárja le frízében stukkódísszel, stukkódíszű faltükrös lizénákkal tagolt
Szemrevételezéssel megállapított érték:	

Műemléki érték megnevezése:	Dunántúli Ref. Egyházkerület levéltára
Műemléki érték címe:	Jókai Mór utca 16.-18
Műemléki érték helyrajzi száma:	140/2
Törzsszám:	4846
Azonosító:	10182
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték:	A 16. szám alatti 1820 körül épült emeletes épület kora historizmus klasszicizáló díszeivel, Református Levéltár épülete, iskola. A 18. szám alatti épület 1900 körül épült emeletes iskolaépület a késő historizmus festői stílusában.
Szemrevételezéssel megállapított érték:	Építészettörténetileg és városképileg meghatározó jlentőségű épület, kutatás alapján helyreállítandó.

Műemléki érték megnevezése:	Lakóház
Műemléki érték címe:	Jókai u. 26.
Műemléki érték helyrajzi száma:	145
Törzsszám:	4847
Azonosító:	10183
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték:	1820 körül épült emeletes klasszicizáló lakóház, 3+1 tengelyes, emeleti ablakai szalagkeretesek, bejárati kapu faszerkezetei és kerékvetője építéskori. Utcafronti földszinti helyiségei mestergerendás lefedésűek.
Szemrevételezéssel megállapított érték:	Klasszicizáló későbarokk

Műemléki érték megnevezése:	ún. "Mikovinyi-ház"
Műemléki érték címe:	Jókai Mór utca 30.
Műemléki érték helyrajzi száma:	148
Törzsszám:	4848
Azonosító:	10184
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték:	Mikovinyi-ház 1780 körül épült egyemeletes, 1+3+1 tengelyes, középrizalitos, copf stílusú melyet 4 ion fejezetű pilaszter tagol. Az épület sarkain armírozás van, emeleti ablakai szalagkeretesek, kosáríves kapuval, csehsüveg boltozatos kapualj.
Szemrevételezéssel megállapított érték:	Copf lakóház

Műemléki érték megnevezése:	Lakóház
Műemléki érték címe:	Jókai Mór utca 34.
Műemléki érték helyrajzi száma:	152/2
Törzsszám:	4849
Azonosító:	10185
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték:	1860 körül épült korai historizmus stílusában. Emeletes 4+k tengelyes lakóház, kosáríves kapuval. Keretelt záróköves földszinti ablakai faltükörben, emeleti szemöldökpárkányos, keretelt ablakok, öv és zárópárkány .
Szemrevételezéssel megállapított érték:	Historizmus idején készült lakóház

Műemléki érték megnevezése:	Lakóház
Műemléki érték címe:	Csatorna u. 8.
Műemléki érték helyrajzi száma:	3976
Törzsszám:	4850
Azonosító:	10186
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték:	
Szemrevételezéssel megállapított érték:	

Műemléki érték megnevezése:	Bocsor malom
Műemléki érték címe:	Gyimóti út 91.
Műemléki érték helyrajzi száma:	1757
Törzsszám:	4851
Azonosító:	10227
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték:	
Szemrevételezéssel megállapított érték:	

Műemléki érték megnevezése:	Lakóház
Műemléki érték címe:	Flórián u. 10 .
Műemléki érték helyrajzi száma:	4055
Törzsszám:	4852
Azonosító:	10149
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték:	1800 évek elején épült földszintes lakóház, 5+k tengelyes, stílusjegyeit elpusztították, mára csak aránya maradt meg.
Szemrevételezéssel megállapított érték:	

Műemléki érték megnevezése:	Lakóház
Műemléki érték címe:	Korvin utca 3.
Műemléki érték helyrajzi száma:	3984
Törzsszám:	4853
Azonosító:	10192
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték:	Emeletes koraeklektikus homlokzatú lakóház, barokk épület átalakításaként, 3+K+4 tengelyes. Udvarán barokk árkádok, kovácsoltvas rácsok.
Szemrevételezéssel megállapított érték:	Kutatás alapján helyreállítható, műemlékjellegű

Műemléki érték megnevezése:	ún. "Bishitzky-ház"
Műemléki érték címe:	Korvin u. 4.
Műemléki érték helyrajzi száma:	3535
Törzsszám:	4854
Azonosító:	10193
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték:	XVIII. század második felében épült egyemeletes, szárnyszerűen kiugró rizalitos, 2+1+4 tengelyes épület, copf stílusú kapuval, boltozatos kapualjjal. Ablakokban 3 db fűzött vasrás, kis ablakban barokk kosárrás, lépcsőházban kovácsoltvas ajtó, lakásban biedermeier cserépkályha.
Szemrevételezéssel megállapított érték:	18. századi műemlék.

Műemléki érték megnevezése:	Egyem.lakóház
Műemléki érték címe:	Korvin u. 5.
Műemléki érték helyrajzi száma:	3981
Törzsszám:	4855
Azonosító:	10194
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték:	XVIII. századi iker mansardos, ikerhomlokzatos barokk sarokház, 2+2+1+2 tengellyel, földszintjén kőkeretes vasszárnyas üzletajtóval.
Szemrevételezéssel megállapított érték:	18. századi műemlék.

Műemléki érték megnevezése:	Lakóház
Műemléki érték címe:	Korvin u. 8.
Műemléki érték helyrajzi száma:	3537
Törzsszám:	4856
Azonosító:	10195
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték:	Barokk lakóház a XVIII. századból.
Szemrevételezéssel megállapított érték:	Műemlékjellegű

Műemléki érték megnevezése:	Egyem.lakóház,u.n.Korvin ház
Műemléki érték címe:	Korvin u. 9.
Műemléki érték helyrajzi száma:	3721
Törzsszám:	4857
Azonosító:	10196
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték:	Korvin ház egyemeletes mansard tetős reneszánszkori lakóépület, mai homlokzata a XVIII.századból származik. A 4 tengelyes homlokzatot rokokó díszek gazdagítják, íves kőkeretes kapujában levő faszerkezet eredeti. Kapualja fiókos dongaboltozat amely reneszánsz gyámokra támaszkodik, rajtuk 1515 évszám.
Szemrevételezéssel megállapított érték:	Pápa legrégebbi lakóháza

Műemléki érték megnevezése:	Lakóház
Műemléki érték címe:	Corvin utca 11.
Műemléki érték helyrajzi száma:	3722
Törzsszám:	4858
Azonosító:	10197
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték:	Copf stílusban épült földszintes 1+4 tengelyes lakóház, kőkosáríves kapuval.
Szemrevételezéssel megállapított érték:	Műemlékjellegű

Műemléki érték megnevezése:	Bábsütők céh-háza
Műemléki érték címe:	Korvin u. 13.
Műemléki érték helyrajzi száma:	3724
Törzsszám:	4859
Azonosító:	10198
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték:	1790 táján épült épült emeletes lakóépület a bábsütők egykori céhháza. 4 tengelyes homlokzatán vörösmármány domborműves kőkeret (méhkaptár bőségszaruval) sejteti egykori szépségét. Csehsüveg boltozatos kapualja van eredeti ornamentális festéssel. Udvari oldalán árkádos, ma beüvegezve. Egykor árkádos udvari földszinttel.
Szemrevételezéssel megállapított érték:	Műemlék épület kutatás alapján építéskori állapotának helyreállítása javasolt

Műemléki érték megnevezése:	Lakóház
Műemléki érték címe:	Corvin utca 16-18.
Műemléki érték helyrajzi száma:	3541
Törzsszám:	4860
Azonosító:	10199
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték:	XVIII. századi lakóház, ma már csak copfkapuja, boltozott kapualja és árkádos udvara eredeti. A 18. sz ház földszintes, mai megjelenésében romantikus lakóház 8-K-1 ablaktengellyel, főpárkánya három részes, frízében kördíszek, háromban portré. Kapuja szegmensíves, kapuja szegmens dongás. Egyik szobája még hevederes csehsüveg boltozatos.
Szemrevételezéssel megállapított érték:	Barokk eredetű műemlékjellegű lakóház

Műemléki érték megnevezése:	Lakóház
Műemléki érték címe:	Corvin utca 20.
Műemléki érték helyrajzi száma:	3542
Törzsszám:	4861
Azonosító:	10200
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték:	Barokk földszintes lakóház 3 +k tengellyel nyílászáróit szakszerűtlenül kicserélték, karakterét elvesztette
Szemrevételezéssel megállapított érték:	Műemlékjellegű

Műemléki érték megnevezése:	kőfeszület
Műemléki érték címe:	Aradi vértanuk utja 7.
Műemléki érték helyrajzi száma:	693
Törzsszám:	4862
Azonosító:	10143
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték:	1813-ban készült kőfeszület klasszicista stílusban Volutával induló, hasáb alakú feliratos pillér fejezetén áll az egyszerű kőkereszt, melynek szárai hármas karéjokban végződnek. Rajta szép faragású korpusz. A pillér felirata: CURA INT REO PRIO OPPIDI PAPA EX VOTO CONPLURIUM CIVIUM FUNDITUS EXSTRUCTA ANNO MDCCCXIII
Szemrevételezéssel megállapított érték:	

Műemléki érték megnevezése:	v. kékfestő gyár
Műemléki érték címe:	Március 15. tér 12.
Műemléki érték helyrajzi száma:	130
Törzsszám:	4863
Azonosító:	10201
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték:	1869-ben épült egyemeletes koraeklektikus ház, udvarában van a Kluge-féle kékfestő gyár ipari műemlék épülete ma is működő berendezésével a XVIII. századból.
Szemrevételezéssel megállapított érték:	Országosan egyedülálló ipartörténeti érdekesség

Műemléki érték megnevezése:	Lakóház
Műemléki érték címe:	Március 15. tér 13-14.
Műemléki érték helyrajzi száma:	129/1, 129/2
Törzsszám:	4864
Azonosító:	10202
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték:	1874-ben épült egyemeletes oktatási épület, kora historizmus romantizáló neogót díszeivel, 20 tengelyes, homlokzatát lizénák tagolják, két szegmensíves romantikus kapuja van. 1906-os években kétemeletesre építik át.
Szemrevételezéssel megállapított érték:	Műemlékjellegű

Műemléki érték megnevezése:	v. cisztercita rendház
Műemléki érték címe:	Márton István u. 3.
Műemléki érték helyrajzi száma:	75
Törzsszám:	4865
Azonosító:	10203
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték:	XVIII. századi barokk cisztercita rendház, a XIX. század végén eklektikus stílusban átalakítva. Homlokzata 2 tengelyes, övpárkánnyal osztott, főpárkány zárja le, sarkokon kváderezés. Ablakai szalagkeretesek. Két szárny közt kerítésfal, közepén kosáríves kőkereteskapuval. Belső udvari homlokzatán kőkonzolos függőfolyosó.
Szemrevételezéssel megállapított érték:	Műemlékjellegű

Műemléki érték megnevezése:	Lakóház
Műemléki érték címe:	Kígyó u. 1.
Műemléki érték helyrajzi száma:	3982
Törzsszám:	4866
Azonosító:	10204
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték:	XVIII. század végi barokk földszintes saroképület, a XIX.században átalakították.
Szemrevételezéssel megállapított érték:	

Műemléki érték megnevezése:	Lakóház
Műemléki érték címe:	Kígyó u. 3.
Műemléki érték helyrajzi száma:	3983
Törzsszám:	4867
Azonosító:	10205
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték:	XVIII. század végi földszintes barokk épület. Eredeti arhitekturáját jelentősen átalakították
Szemrevételezéssel megállapított érték:	Műemlék

Műemléki érték megnevezése:	Földsz.lakóház
Műemléki érték címe:	Kígyó u. 7.
Műemléki érték helyrajzi száma:	4001
Törzsszám:	4868
Azonosító:	10206
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték:	1780 körül épült késő barokk copf földszintes lakóház, eredeti oromzattal maradt fenn. 2+1 tengelyes.
Szemrevételezéssel megállapított érték:	Műemlék

Műemléki érték megnevezése:	Lakóház
Műemléki érték címe:	Kígyó u. 19.
Műemléki érték helyrajzi száma:	3995
Törzsszám:	4869
Azonosító:	10207
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték:	XVIII. században épült földszintes fogadó épület, 1890 körül historizáló stílusban átalakították.
Szemrevételezéssel megállapított érték:	Műemlék

Műemléki érték megnevezése:	Lakóház
Műemléki érték címe:	Petőfi Sándor u. 7.
Műemléki érték helyrajzi száma:	3597
Törzsszám:	4870
Azonosító:	10208
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték:	Egyszerű barokk lakóház a XVIII. századból, földszintes.
Szemrevételezéssel megállapított érték:	Műemlékjellegű.

Műemléki érték megnevezése:	Lakóház
Műemléki érték címe:	Petőfi Sándor u. 9.
Műemléki érték helyrajzi száma:	3598
Törzsszám:	4871
Azonosító:	10209
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték:	Földszintes barokk ház a XVIII. századból, 3 tengelyű, oromfalas..
Szemrevételezéssel megállapított érték:	Műemlékjellegű.

Műemléki érték megnevezése:	Földsz. lakóház
Műemléki érték címe:	Petőfi Sándor u. 11.
Műemléki érték helyrajzi száma:	3599
Törzsszám:	4872
Azonosító:	10210
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték:	1800-as évek elején épült kora historizáló- klasszicista polgárház, 3 tengelyes oromzatos, itt lakott Petőfi Sándor.
Szemrevételezéssel megállapított érték:	Műemlékjellegű

Műemléki érték megnevezése:	Régi ref. kollégium
Műemléki érték címe:	Szent László u. 12 ., Petőfi Sándor u. 13 .
Műemléki érték helyrajzi száma:	3586
Törzsszám:	4873
Azonosító:	10221
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték:	1797-ben épült kétemeletes, 7 tengelyes református ókollégium. Homlokzatát átalakították.
Szemrevételezéssel megállapított érték:	Műemlékjellegű

Műemléki érték megnevezése:	Lakóház
Műemléki érték címe:	Petőfi Sándor u. 20.
Műemléki érték helyrajzi száma:	3612
Törzsszám:	4877
Azonosító:	10214
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték:	1820 körül épült emeletes lakóház kora klasszicizmus historizáló stílusjegyeivel.
Szemrevételezéssel megállapított érték:	Műemlékjellegű

Műemléki érték megnevezése:	Lakóház
Műemléki érték címe:	Petőfi Sándor u. 22.
Műemléki érték helyrajzi száma:	3613
Törzsszám:	4878
Azonosító:	10215
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték:	Földszintes háromablakos lakóház
Szemrevételezéssel megállapított érték:	Zsinagóga környezete

Műemléki érték megnevezése:	"Szentilonay szegényház"
Műemléki érték címe:	Barát utca 3.
Műemléki érték helyrajzi száma:	4015
Törzsszám:	4880
Azonosító:	10146
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték:	1756-ban épült városi szegényház klasszicizáló késő barokk egyemeletes épület, egyszerű 5 tengelyes homlokzattal
Szemrevételezéssel megállapított érték:	

Műemléki érték megnevezése:	Kórház
Műemléki érték címe:	Barát utca 4.
Műemléki érték helyrajzi száma:	3729
Törzsszám:	4881
Azonosító:	10147
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték:	1795-ben épült egykori városi ápolda, a barokk homlokzatot részben átalakították.
Szemrevételezéssel megállapított érték:	

Műemléki érték megnevezése:	Lakóház
Műemléki érték címe:	Szentilonay József utca 11
Műemléki érték helyrajzi száma:	3994
Törzsszám:	4883
Azonosító:	10188
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték:	XVIII. században épült barokk lakóház, földszintes, 3+k tengelyes, szegmensíves kapuval.
Szemrevételezéssel megállapított érték:	Műemlékjellegű

Műemléki érték megnevezése:	Temetőkápolna
Műemléki érték címe:	Temető, Győri út, (Kálvária u.)
Műemléki érték helyrajzi száma:	5728
Törzsszám:	4885
Azonosító:	10190
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték:	1740-1746 között épült a Fájdalmas Szűz titulusú egytornyos, késő barokk temetőkápolna
Szemrevételezéssel megállapított érték:	

Műemléki érték megnevezése:	Lakóház
Műemléki érték címe:	Zimmermann u. 1 .
Műemléki érték helyrajzi száma:	2937, 2936
Törzsszám:	4886
Azonosító:	10224
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték:	1870 körül historizáló stílusban átépült emeletes sarokház, díszeitől megfosztották, eredeti állapotát csak arányai és nyíláskiosztása őrzi.
Szemrevételezéssel megállapított érték:	Műemlékjellegű

Műemléki érték megnevezése:	Lakóház
Műemléki érték címe:	Zimmermann u. 5.
Műemléki érték helyrajzi száma:	~~2927~~ 2932
Törzsszám:	4887
Azonosító:	10225
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték:	1820 körül épült kora historizáló klasszicista földszintes lakóház, 6+k+3 tengellyel, egykor a pápai kéményseprők székháza.
Szemrevételezéssel megállapított érték:	Műemlékjellegű

Műemléki érték megnevezése:	Lakóház
Műemléki érték címe:	Zimmerman u. 18.
Műemléki érték helyrajzi száma:	2915, 2916
Törzsszám:	4888
Azonosító:	10226
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték:	Klasszicista stílusban, 1820 körül épült földszintes, 8 ablaktengelyes lakóház és kapuzat
Szemrevételezéssel megállapított érték:	Műemlékjellegű

Műemléki érték megnevezése:	Várfal maradványok
Műemléki érték címe:	Szent István út 12.
Műemléki érték helyrajzi száma:	4060
Törzsszám:	4889
Azonosító:	17240
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték:	
Szemrevételezéssel megállapított érték:	

Műemléki érték megnevezése:	Ref. templom
Műemléki érték címe:	KÉTTORNYÚLAK, Kéttornyúlaki u. 12.
Műemléki érték helyrajzi száma:	8193/2
Törzsszám:	5061
Azonosító:	10228
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték:	XIII. században épült román stílusban katolikus templomként, portálé a XV. századból való csúcsíves homokkőből faragva, 1890-ben átalakították, ma református templom.
Szemrevételezéssel megállapított érték:	Műemlék

Műemléki érték megnevezése:	R. k. templom
Műemléki érték címe:	Park utca Pápa-Tapolcafő
Műemléki érték helyrajzi száma:	9485
Törzsszám:	5101
Azonosító:	10231
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték:	Szent István templom
Szemrevételezéssel megállapított érték:	

Műemléki érték megnevezése:	Ref. templom
Műemléki érték címe:	Tapolcafő – Kossuth utca 70.
Műemléki érték helyrajzi száma:	9718
Törzsszám:	5102
Azonosító:	10232
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték:	Rómer Flóris közlése szerint a reformátusok 1619-ben építették templomukat. A műemléki szakirodalom 1768-ra keltezi. Az 1860-as években a templom körül kivehetők voltak egy korábbi templom és kolostor nyomai, aminek plébánosát 1387-től említik, s amely épületegyüttes 1545 körül pusztult el. Erre a területre lokalizálható a középkori Tapolcafő.
Szemrevételezéssel megállapított érték:	Négytengelyes hajó, egyetlen karcsú toronnyal

Műemléki érték megnevezése:	v. zsinagóga
Műemléki érték címe:	Petőfi Sándor u. 24 .
Műemléki érték helyrajzi száma:	3615/1, 3615/2
Törzsszám:	9476
Azonosító:	10216
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték:	1846-ban épült az 1750 táján itt álló Salétrom utcai zsidó templom helyén. E körül lakott a város zsidósága. Európai színvonalú kora historizáló építészeti emlék, jelenleg üresen áll.
Szemrevételezéssel megállapított érték:	Kutatás után helyreállítandó európai színvonalú műemlék.

Műemléki érték megnevezése:	magtár
Műemléki érték címe:	MÁTYUSHÁZA
Műemléki érték helyrajzi száma:	099
Törzsszám:	9572
Azonosító:	10229
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték:	XVIII. században épült magtár épület, hoszú oldalán 14 tengelyes, emeletes, vakolt sarokarmírozással díszített.
Szemrevételezéssel megállapított érték:	Agrár műemlék

Műemléki érték megnevezése:	lakóház /egykori vízimalom/
Műemléki érték címe:	Szent István út 24.
Műemléki érték helyrajzi száma:	4772/1, 4772/2
Törzsszám:	9916
Azonosító:	10220
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték:	Egykori vízimalom, L alakú földszintes épület, ma lakóház.
Szemrevételezéssel megállapított érték:	Műemlékjellegű

Műemléki érték megnevezése:	izraelita temető
Műemléki érték címe:	(Temető) Veszprémi út
Műemléki érték helyrajzi száma:	1826
Törzsszám:	10815
Azonosító:	10223
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték:	Pápán a XVIII. század közepétől volt jelen a zsidóság. A temető ravatalozója mára elpusztult.
Szemrevételezéssel megállapított érték:	

2. számú melléklet:

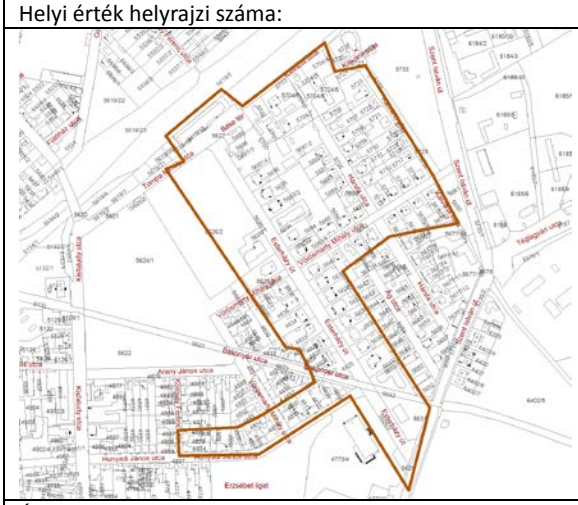
Pápa Város Önkormányzata Képviselőtestületének 10/2014.(V.9.) önkormányzati rendelete az építészeti örökség helyi védelméről

	A	B	C
1.	Helyi védelem típusa	Védett érték helye, címe	Helyrajzi szám
2.	VT Védett terület	Erzsébetváros MÁV vasúti pálya – Kálvária utca: 5704/1 hrsz. telektől – 5676 hrsz. telekig –Vörösmarty utca déli telekvégek: 5674 hrsz.-tól 5641/1 hrsz.-ig – Esterházy út keleti telekvégek: 5639 hrsz.-tól – 5631 hrsz.-ig – Szent István út – Esterházy út nyugati oldala – Hunyadi János utca: 4808 hrsz.-tól – 4873 hrsz.-ig – Hunyadi János utca északi telekhatár – Esterházy utca nyugati telekvégek: 4825 hrsz.-tól – 5626/2 hrsz.-ig – által körülhatárolt terület.	
3.	H1 helyi védettségű épület	Nagyhantai malom, Öreghegy	21248
4.		Széchenyi István utca 18.	2924
5.		Zimmermann utca 11.	2924
6.	H2 helyi védettségű utcai homlokzat	Széchenyi István utca 16.	2925

Helyi érték megnevezése:	Rendőrség
Helyi érték címe:	Széchenyi István utca 18-Zimmermann 11
Helyi érték helyrajzi száma:	2924
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése:	1890 körül a késő historizmus stílusában épült egyemeletes lakóház, homlokzatát belső tereit megtartotta

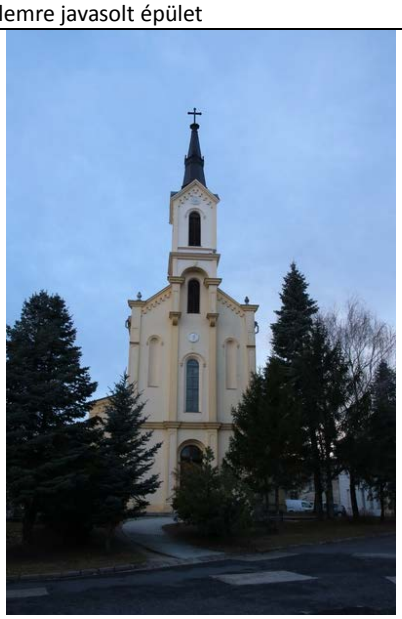
Helyi érték megnevezése:	Rendőrség
Helyi érték címe:	Széchenyi István utca 16
Helyi érték helyrajzi száma:	2925
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése:	1890 körül a késő historizmus stílusában épült földszintes lakóház homlokzatát belső tereit megtartotta

Helyi érték megnevezése:	Nagyhantai malom, Öreghegy
Helyi érték címe:	Öreghegy
Helyi érték helyrajzi száma:	21248
	A egyetlen városi tulajdonban lévő egykori malomépület meglehetősen elhanyagolt állapotba került az elmúlt évtizedekben. Pályázatot nyújtanak be a közeljövőben az épület felújítására. Múzeumot alakíthatnak ki benne.
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése:	A Tapolcán emelt malmok egyike

Helyi érték megnevezése:	Helyi értékvédelmi terület
Helyi érték címe:	Erzsébetváros
Helyi érték helyrajzi száma:	
	MÁV vasúti pálya – Kálvária utca: 5704/1 hrsz. telektől – 5676 hrsz. telekig –Vörösmarty utca ..... telekvégek: 5674 hrsz.-tól 5641/1 hrsz.-ig – Esterházy út keleti telekvégek: 5639 hrsz.-tól – 5631 hrsz.-ig – Szent István út – Esterházy út nyugati oldala – Hunyadi János utca: 4808 hrsz.-tól – 4873 hrsz.-ig – Hunyadi János utca északi telekhatár – Esterházy utca nyugati telekvégek: 4825 hrsz.-tól – 5626/2 hrsz.-ig – által körülhatárolt terület.
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése:	Az iparosodás időszakában beépült terület. Jellegzetes villaépületek állnak a területen.

3 számú melléklet:

Helyi értékvédelemre javasolt értékek

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Anna tér r.k. templom
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Anna tér
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	2920
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése:a 19. század utolsó harmadában épült, a kora historizmus jellegzetes formáit mutató templomépület.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Anna tér lakóház
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Anna tér 8.
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	2856
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1880-as években zárt sorú beépítésű egyemeletes lakóház, historizáló stílusjegyeit leegyszerűsítették	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Anna tér lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Anna tér 3/a.
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	2985
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: A 19. század derekán, zártsorú jelleggel épült, kora historizáló lakóház, a kor helyi építészetének sajátos dokumentuma.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Anna tér lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Anna tér 7.
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	2855/2
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 20. század elején épült/átépült, egyszerű, zártsorú magasföldszintes sorház, nyílásait átalakították.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Anna tér lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Anna tér 4.
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték helyrajzi száma:	2853
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1860-as években zárt sorban épült lakóház, historizáló stílusjegyeit nagyobbrészt megőrizte.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Lakóépület/intézmény
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Balla Róbert tér 04
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték helyrajzi száma:	2852/2
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 19. század második harmadában emelt, jellegzetes tömegformájú földszintes, részleteitől megfosztott historizáló, neoreneszánsz épület.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Balla Róbert tér 08
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték helyrajzi száma:	2848
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1860-as években zárt sorban épült lakóház, historizáló stílusjegyeit nagyobbrészt megőrizte.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Balla Róbert tér 10
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	2845
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1860-as években zárt sorban épült lakóház, historizáló stílusjegyeit nagyobbrészt megőrizte.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Balla Róbert tér 12
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték helyrajzi száma:	2844
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1900 körül épült, jellegzetes késő historizáló lakóház, homlokzatát kis részben elrontották (kőburkolat)	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Iskola
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Batthyány utca 2
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	2833
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1900 körül épült épület.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Batthyány utca 4
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hraz	2823
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1900 körül épült, jellegzetes késő historizáló lakóház. Stílusjegyeit nagyobbrészt megőrizte.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Batthyány utca 6
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték helyrajzi száma:	2822
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1900 körül épült, jellegzetes késő historizáló lakóház. Stílusjegyeit nagyobbrészt megőrizte.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Batthyány utca 7
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	2678
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1860-as években épült lakóház, historizáló stílusjegyeit nagyobbrészt megőrizte.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Batthyány utca 11
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	2676
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1860-as években épült lakóház, historizáló stílusjegyeit nagyobbrészt megtartotta. Homlokzatát kis részben elrontották (nyílászárók)	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Batthyány utca 13
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	2675
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1860-as években épült lakóház, historizáló stílusjegyeit nagyobbrészt megőrizte.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Batthyány utca 17
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	2673
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: Az 1800-as évek elején épült, egyszerű, jó arányú, utcára merőleges beépítésű, kora historizáló gazdapolgárház, oromfallal lezárva. A homlokzatot részben átalakították. (nyílászárók)	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Lakóépület/üzlet
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Batthyány utca 16
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	2577/4
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: Az 1800-as évek elején épült, egyszerű, jó arányú, utcára merőleges beépítésű, kora historizáló gazdapolgárház, kontyolt oromfallal lezárva.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Batthyány utca 20
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	2577/3
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: Az 1800-as évek elején épült, egyszerű, jó arányú, utcára merőleges beépítésű, kora historizáló gazdapolgárház, oromfallal lezárva, belül árkáddal.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Budai Nagy Antal utca 4
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	2551
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1860-as években épült lakóház, historizáló stílusjegyeit nagyobbrészt megőrizte.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Budai Nagy Antal utca 6
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	2550
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1860-as években zárt sorban épült lakóház, historizáló stílusjegyeitől nagyobbrészt megfosztották.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Veszprémi út 1.
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	2080
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1860-as években saroképült lakóház, historizáló stílusjegyeitől nagyobbrészt megfosztották. Homlokzatát kis részben elrontották (nyílászárók).	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Budai Nagy Antal utca 32
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	2535
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1890 körül épült, igényes, jó arányú, szigorú historizáló neo-reneszánsz épület: eredeti megjelenését szerencsés módon nagyobbrészt megtartotta.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Jókai Mór utca 61/a
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	2534
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1890 körül épült, igényes, jó arányú, szigorú historizáló neo-reneszánsz épület: eredeti megjelenését szerencsés módon nagyobbrészt megtartotta.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Jókai Mór utca 61/a
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	2533
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1890 körül épült, igényes, jó arányú, szigorú historizáló neo-reneszánsz épület: eredeti megjelenését szerencsés módon nagyobbrészt megtartotta.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Jókai Mór utca 100
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	1439
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1860 körül épült, a közelmúltban átépült földszintes ház: eredeti nyílásarányait megőrizte.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Jókai Mór utca 98
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	1438
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1900 után épült szecessziós épület: eredeti megjelenését megtartotta.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Jókai Mór utca 61
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	2536/1
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1880 körül épült historizáló neo-reneszánsz épület: eredeti megjelenését máig megőrízte.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Jókai Mór utca 55
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	2530
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 19. század utolsó harmadában épült, historizáló emeletes lakóház.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Jókai Mór utca 82
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	1427/1
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1860 után épült a szigorú historizáló neo-reneszánsz helyi emléke: eredeti megjelenését nagyobbrészt megtartotta.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Jókai Mór utca 80
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	1426/2
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1890 körül épült, igényes, jó arányú, szigorú historizáló neo-reneszánsz épület: eredeti megjelenését nagyrészt megtartotta.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Jókai Mór utca 49
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	2527
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: az 1800-as évek elején épült, egyszerű, utcára merőleges beépítésű, kora historizáló polgárház, eredetileg oromfallal lezárva: homlokzatát elrontották.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Lakóépület/étterem
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Jókai Mór utca 45
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	2525
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: Az 1800-as évek elején épült, egyszerű, utcára merőleges beépítésű, kora historizáló gazdapolgárház, eredetileg oromfallal lezárva: homlokzatát elrontották.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Lakóépület/üzlet
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Jókai Mór utca 43
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	2522
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: Az 1800-as évek elején épült, egyszerű, utcára merőleges beépítésű, kora historizáló polgárház, oromfallal lezárva: homlokzatát átalakították.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Lakóépület/üzlet
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Jókai Mór utca 74
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	1416
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1880 körül, a szigorú historizmus stílusában emelt földszintes lakó- és üzletház: igényes díszeit elvesztette.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Jókai Mór utca 66
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	1410
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 19. század derekán épült, földszintes, historizáló lakóház, díszeinek egy részét megsemmisítették.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Lakóépület/üzlet
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Jókai Mór utca 64
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	1409/1
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 19. század első harmadában épült, utcára merőleges beépítésű, historizáló földszintes lakóház, díszeinek nagyobb részét megsemmisítették.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Intézmény/iskola
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Jókai Mór utca 37
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	2517
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1890 után épült, késő historizáló iskolaépület, eredeti formáját szerencsés módon megőrizte.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Jókai Mór utca 35
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	2516
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: Az 1870-es években, zárt sorban, a historizmus neo-reneszánsz stílusában épült földszintes lakóház: homlokzata eredeti formáját nagyobbrészt megőrizte.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Jókai Mór utca 33
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	2515
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 20. század legelején, késő historizáló stílusban emelt földszintes, zárt sorú lakóház	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Jókai Mór utca 60
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	1406
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1880 körül épült, igényes, jó arányú, szigorú historizáló neo-reneszánsz épület: eredeti megjelenését teljesen megtartotta.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Lakóépület/temetkezési vállalkozás
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Jókai Mór utca 56
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	1404/1
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: A 19. század utolsó harmadában épült, egyszerű, földszintes lakóház, egykori arányait és nyíláskiosztását őrzi.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Orvosi rendelő
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Zrínyi Miklós utca 28
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	2861
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: A 19. század utolsó harmadában épült, egyszerű, földszintes lakóház, egykori arányait és nyíláskiosztását őrzi, de díszeinek nagyobb részét leegyszerűsítették.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Zrínyi Miklós utca 23
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	2509/1
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: A 19. század utolsó harmadában épült, egyszerű, földszintes lakóház, egykori arányait és nyíláskiosztását őrzi, de díszeit főpárkánya kivételével megsemmisítették.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Damjanich utca 01.
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	2827/2
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1900 körül épült, díszeitől teljesen megfosztott, előkelő földszintes polgárház, nyílásarányit megőrizte.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Zrínyi Miklós utca 14
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	2875
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: A 19. század utolsó harmadában épült, egyszerű, földszintes lakóház, egykori arányait és nyíláskiosztását őrzi, de díszeinek nagyobb részét megsemmisítették.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Zrínyi Miklós utca 12
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	2879
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: A 1900 körül épült, reprezentatív földszintes lakóház a késő historizmus és szecesszió díszeivel (un. „pluralizmus”).	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Zrínyi Miklós utca 8
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	2882
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1870 körül épült, többször átalakított földszintes lakóház.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Zrínyi Miklós utca 6
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	2883/1
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1870 körül épült, földszintes, zártsorú jellegű lakóház a kora historizmus szerény jegyeivel, szakszerűtlenül leegyszerűsített homlokzat, KVÁDERES VAKOLATÁT, NYÍLÁSKERETELÉSEIT LEVERTÉK	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Zrínyi Miklós utca 3/a
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	2846
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1880 körül épült, földszintes, zártsorú jellegű lakóház a kora historizmus szerény jegyeivel, szakszerűtlenül leegyszerűsített homlokzat.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Zrínyi Miklós utca 7
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	2842
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1880 körül épült, földszintes, zártsorú jellegű lakóház a historizmus szerény jegyeivel, részben leegyszerűsített homlokzat.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Damjanich utca 4
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	2512
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: A 20. század első évtizedében épült, földszintes, szecessziós lakóház, egykori formáját szerencsésen megőrizte. arányait és ablakkiosztását őrzi, de díszeit leegyszerűsítették.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Damjanich utca 5.
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	2825
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1870 után, a késő historizmus stílusában épült historizáló épület, ablakait szakszerűtlenül kicserélték, eredeti formáját csak részben tartotta meg.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Damjanich utca 7.
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	2824
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1900 után épült jellegzetes szecessziós ház historizáló részletekkel.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Lakóépület/üzlet
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Damjanich utca 9/a.
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	2820
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 19. század derekán épült, romantizáló–historizáló földszintes sarokház, ablakdíszeit részben megsemmisítették.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Lakóépület/üzlet
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Jókai Mór utca 52
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	1404/1
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1890-után zárt sorban épült földszintes, késő historizáló, neo-barokk sarokház nagyobbrészt megőrizte stílusjegyeit.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Irodaház
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Jókai Mór utca 50
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	1396
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1890-után zárt sorban épült földszintes, késő historizáló, neo-barokk sarokház: stílusjegyeit szerencsés módon megőrizte.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Irodaház
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Jókai Mór utca 46
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	161
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1870 körül, a késő historizmus neobarokk stílusában emelt földszintes lakó- és üzletház: igényes díszeit megőrizte. Átépítették.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Lakóépület/üzlet
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Jókai Mór utca 44
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	160/2
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: az 1880-as években, zárt sorban, a historizmus stílusában épült földszintes lakóház: homlokzatát kisebb részben átalakították.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Lakóépület/üzlet
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Jókai Mór utca 27
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	2864
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: az 1860-as években, zárt sorban, a kora historizmus neo-reneszánsz stílusában épült földszintes lakóház: homlokzatát kisebb részben átalakították.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Lakóépület/üzlet
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Jókai Mór utca 25
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	2870, 2871
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: Az 1850-es, 1860-as években, zárt sorban, a kora historizmus stílusában épült földszintes lakóház: homlokzatát részben átalakították.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Jókai Mór utca 21
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	2877
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1900 körül, a késő historizmus neo-reneszánsz stílusában emelt, földszintes, zártsorú lakóépület.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Jókai Mór utca 19
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	2878/1
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1880 körül épült, teljesen átépített földszintes lakóépület. Ablakosztása őrzi egykori arányait.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Jókai Mór utca 17
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	2878/2
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1860 körül, kora historizáló stílusban emelet földszintes lakóépület, kora építészetének jellegzetes, szép emléke	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Jókai Mór utca 15
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	2886
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése:	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Jókai Mór utca 32
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	151
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1900 körül, a késő historizmus festői stílusában emelt földszintes lakó- és üzletház: igényes díszeit megőrizte, átszinezték.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Jókai Mór utca 28
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	147/2
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: a 19. század első negyedében historizáló–klasszicizáló stílusban, zárt sorban felépített földszintes lakóház	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Jókai Mór utca 24
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	143
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1870 körül, a szigorú historizmus antikizáló stílusában emelt földszintes lakó- és üzletház: igényes díszeit megőrizte.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Lakóépület/üzlet
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Jókai Mór utca 22
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	143
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: az 1800-as évek elején épült, egyszerű, jó arányú, utcára merőleges beépítésű, kora historizáló gazdapolgárház, oromfallal lezárva.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Intézmény/kórház
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Jókai Mór utca 11
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	2888
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: a 19. század első negyedében historizáló–stílusban, zárt sorban felépített emeletes épület	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Intézmény/kórház
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Jókai Mór utca 5-7
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	2889
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése:	Volt Irgalmasrendi kórház, 1763-ban Esterházy Ferenc építette. Lépcsőházai, patikája kápolnája jelzi nagyvonalú kialakítását. Utcai homlokzata 2-3-3-2 tengelyes,

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Intézmény
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Jókai Mór utca 3
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	2900
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése:	1870-as években zárt sorban épült emeletes épület, szigorú historizáló neoreneszánsz stílusjegyeit szerencsés módon megőrizte

	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése:	A XVIII. század végén épült kollégium.

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Lakóépület/üzlet
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Jókai Mór utca 12
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	138/2
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1900 körül, a késő historizmus festői stílusában emelt földszintes lakó- és üzletház: igényes díszeit megőrizte.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Jókai Mór utca 10.
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	137/2
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1900 körül, a késő historizmus festői stílusában emelt emeletes lakó- és üzletház: igényes díszeit megőrizte.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Március 15. tér 10
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	132/1
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1870-as években zárt sorban épült lakóház, szigorú historizáló neoreneszánsz stílusjegyeit szerencsés módon megőrizte	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Március 15. tér ref. templom
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Március 15. tér
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	122
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: (1943) Szabadonálló, kéttornyu templomépület, homlokzata kőből és téglából falazva. Oszlopos, erkélyes főbejárat felett keretezett ablak, tornyok között ives oromzat. Tornyok négyzet alaprajzzal, magas, félkör záródásu ablakokkal, ala-csony erkély és kétrészes sisak felette. Késői, historizáló épület szecessziós formákkal, jelentős, reprezentativ tömege a városkép hangsulyos eleme.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Március 15. tér lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Március 15. tér 1
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	119
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: Földszint + 1. emeletes, magastetős, saroképület, 1+2 tengelyes homlokzattal 1+1+3+1 Fő utcai homlokzattal, sávozva, félkörives záródású ablakokkal, gazdag keretezéssel, egyenes ill. hajlitott szemöldökpárkánnyal, magas, állókonzolos főpárkánnyal és attika fallal, sarkon kupolával. Gazdag homlokzatu, késői historizáló épület neobarokk épitészeti részletekkel. Épült: 1900 körül	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Március 15. tér lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Március 15. tér 2
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	117
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1890 után, a késő historizmus neobarokk stílusában zárt sorban emelet épület, eredeti formáját, szerkezeteit megtartotta.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Március 15. tér lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Március 15. tér 3
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	116
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1880 után, a szigorú historizmus neoreneszánsz stílusában zárt sorban egyemeletes épület, eredeti formáját, szerkezeteit megtartotta.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Március 15. tér lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Március 15. tér 4
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	115
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1880 után, a szigorú historizmus neoreneszánsz stílusában épült egyemeletes épület, eredeti formáját, szerkezeteit megtartotta.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Március 15. tér lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Március 15. tér 5
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	110
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1910 körül a szecesszió stílusában épített lakóépület: a korszak kiemelkedő jelentőségű emléke	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Március 15. tér lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Március 15. tér 6
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	109
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1910 körül a szecesszió stílusában épített/átépített lakóépület, nyugati telekhatárán egykori közle	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Március 15. tér lakóépület/üzlet
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Március 15. tér 8.
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	3490
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1880 körül, a szigorú historizmus neoreneszánsz stílusában emelt igényes saroképület	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Március 15. tér illemhely
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Március 15. tér
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	121
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése:	1900 után épült, szabadonálló illemhely.

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Széchenyi István utca 4
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	2934
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1860-as években zárt sorban épült jellegzetes lakóház, szigorú historizáló neoreneszánsz stílusjegyei megőrizte	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Széchenyi István utca 7
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	3484
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1910 körül a szecesszió stílusában épített, jellegzetes földszintes lakóház.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Széchenyi István utca 9
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	3483
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1860 körül zártsorú jelleggel épült, részben átalakított, egykor jellegzetes kora historizáló, földszintes ház, eredeti formáját, díszeit őrzi.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Széchenyi István utca 11
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	3480
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1890 körül a késő historizmus stílusában épített, jellegzetes földszintes lakóház.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Széchenyi István utca 10
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	2930
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 19. század derekán épült zártsorú, földszintes polgárház, leegyszerűsített homlokzattal, eredeti arányait és nyílásritmusát megőrizte.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Széchenyi István utca 12
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	2929
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1800-as években zárt sorban épült lakóház, kora historizáló stílusjegyeit kisebb részt megőrizte.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Széchenyi István utca 14
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	2928
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: az 1800-as évek elején épült, egyszerű, jó arányú, utcára merőleges beépítésű, kora historizáló gazdapolgárház, oromfallal lezárva.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Intézmény/irodaépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Széchenyi István utca 21
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	2964
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1880-as években zárt sorban épült lakóház, késő historizáló stílusjegyeit szerencsés módon megőrizte	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Intézmény
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Széchenyi utca 20.
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	2923
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: xxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxxx	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Széchenyi István utca 19
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	2940
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1880-as években zárt sorban épült sarokház, késő historizáló stílusjegyeit megőrizte.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Intézmény
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Zimmermann utca 13
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	2923
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1870 után, több ütemben épült 5 – K tengelyes lakóház a Zimmermann ház, Zimmermann János ácsmester háza volt. Kapuját beépítették, de őrzi eredeti stilusjegyeit.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Zimmermann utca 20
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	2918
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: XIX: század végi zárt sorban épült lakaóépület szimmetrikus homlokzati kialakítással.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Intézmény
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Zimmermann utca 10
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	2907
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1907-ben épült, késő historizáló, neobarokk iskolaépület: egykori római katolikus polgári fiúiskola	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Zimmermann utca 8
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	2904
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 19. század első felében épült zártsorú, földszintes „régi postaház”, eredeti homlokzatát szerencsés módon megőrizte.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Intézmény
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Zimmermann utca 6
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	2903
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1900 után épült/átépült jellegzetes, földszintes sarokház, térfal fontos alkotóeleme. JOBB	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Intézmény
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Zimmermann utca 4
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	2902
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1900 után épült/átépült jellegzetes, földszintes sarokház, térfal fontos alkotóeleme. BAL	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Zimmermann utca 3
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	2935
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: Az 1870-es években épült/átépült sarokház a historizmus antikizáló jegyeit viseli: részleteit részben átalakították.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület/üzlet
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Kossuth Lajos utca 32
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	107
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1910 körül épült szecessziós stílusú emeletes lakó- és üzletház, részleteit megőrizte	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület/üzlet
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Kossuth Lajos utca 30
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	106
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1890 körül épült reprezentatív sarokház, 1945 után díszeitől megfosztották, 1980 után eredeti állapotában helyreállították .	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület/üzlet
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Kossuth Lajos utca 27
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	3523
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1910 körül a szecesszió stílusában épített postapalota	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület/üzlet
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Kossuth Lajos utca 28
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	103
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1880 körül, a szigorú neoreneszánsz stílusában épített, reprezentatív sarokház.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület/üzlet
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Kossuth Lajos utca 26
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	102
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1910 körül, a szecesszió stílusában épült emeletes épület, korának fontos építészeti emléke.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület/üzlet
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Rákóczi Ferenc utca 1
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	3665
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1880 körül épült historizáló neoreneszánsz saroképület, a korszak kiemelkedő emléke.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület/üzlet
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Kossuth Lajos utca 20
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	89
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1880-as években zárt sorban épült lakóház, késő historizáló stílusjegyeit megőrizte.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület/üzlet
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Kossuth Lajos utca 9
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	3593
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1880-as években zárt sorban épült lakóház, késő historizáló stílusjegyeit megőrizte.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület/üzlet
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Kossuth Lajos utca 7
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	3592
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: Jóarányu, szép épület, a pápai szeceszszió egyszerű, szinvonalas emléke. Eptilt: 1900 körül Földszint + 1. emeletes, magastetős zártsoru lakóház, földszintjén üzletekkel. Földszinti homlokzatát átépitéssel elrontották, emeletén széles lizénák között egyenes záródásu diszes kerete¬zésű ablakok.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület/üzlet
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Kossuth Lajos utca 5
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	3591/1
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése:	Egyszerű, későbarokk épület Épült: 1810 körül Földszint + 1. emeletes, ill. földszintes saroképület magas tetővel. Főhomlokzata Kossuth Lajos utcára néz. 4 tengelyes, emeletes oldalhomlokzata részben elrontva, emeletes egyenes záródásu, szalagkeretes ablakokkal. Földszintes részek jellegtelen homlokzati kiképzéssel.

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület/üzlet
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Kossuth Lajos utca 12
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	68
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése:	1900 körül épült emeletes polgárház „pluralizáló” – historizáló és szecessziós részletekkel

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület/üzlet
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Kossuth Lajos utca 10
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	67
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1870-es évek neo-reneszánsz polgári építészetének kiemelkedő színvonalú emléke, emeletes polgárház.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület/üzlet
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Szent László utca 01
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	3525
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1890 után, a késő historizmus stílusában zárt sorban emelet saroképület, eredeti formáját, szerkezeteit szerencsésen megtartotta.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Szent László utca 9
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	3570
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1800 körül, a késő barokk (copf) stílusában épült emeletes lakóház, formáit szerencsésen megőrizte.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Szent László utca 11
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	3569
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1910 körül épült, jellegzetes emeletes, szecessziós lakóház, 2007-ben részben leomlott.	

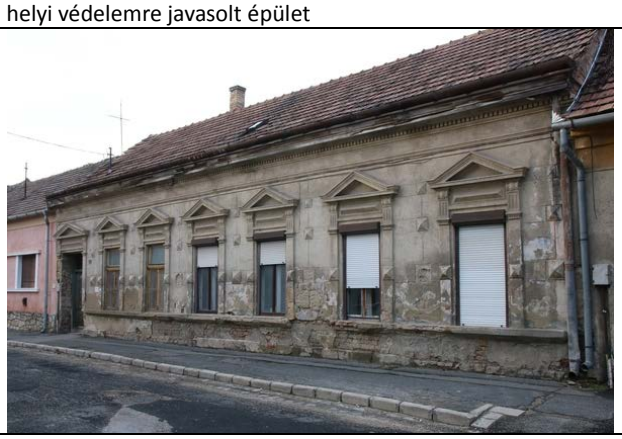
Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Szent László utca 31
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	3558
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1900 után, a szecesszió stílusában zárt sorban emelet épület, eredeti formáját, szerkezeteit szerencsésen megtartotta.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Szent László utca 31/a
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	3557
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1900 után, a szecesszió stílusában zárt sorban emelet épület, eredeti formáját, szerkezeteit nagyobb részt elvesztette, nyílásritmusát megtartotta.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Szent László utca 22-1Petőfi S. 25.
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	3578
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: Jellegzetes, utcára merőleges gerincű, csonkolt nyeregtetős, oromfalas emeletes lakóház, tagolása az 1930-as évekből	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Kuruc utca 2.-Szent László utca 41
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	3552
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: a 19. század első felében épült, egyszerű, kora historizáló lakóépület. Ajánlás: Megtartható, részleteiben megtartható vagy új épületre cserélhető. A bontás után épület helyén zártsorú jellegű vagy zártsorú beépítéssel környezetbe illő új épület emelhető legfeljebb a szomszédos Kuruc utca 004 párkánymagassággal (+ 0,60 m). A belvárosra jellemző tetőformáját kívánatos megtartani.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Petőfi Sándor utca 28
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	3617
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 18. század végén épült földszintes lakóház utcára merőleges tetőgerinccel, íves oromfallal	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Petőfi Sándor utca 17
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	3582
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1890 körül épült, igényes, jó arányú, szigorú historizáló neo-reneszánsz zárt sorban épült lakóház: eredeti megjelenését nagyrészt megtartotta.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Petőfi sándor utca 5
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	3596
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése:	1800 körül épült polgárház, korai historizáló–klasszicizáló jegyeit részben megőrizte: védett műemléki együttes része

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Petőfi sándor utca 3
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	3595
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 19. század középső harmadában épült, egyszerű, kora historizáló földszintes lakóház, egykori arányait őrzi.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Petőfi sándor utca 10
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	3607
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 19. században épült emeletes lakóház, korai historizáló jegyeitől megfosztották, eredeti nyílásritmusát megőrizte.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Petőfi sándor utca 6
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	3605
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: Az 1800-as évek elején zárt sorban épült lakóház homlokzatát jellegzetes jegyeitől megfosztották, eredeti arányait és nyílásritmusát is elvesztette.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Eötvös József utca 13
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	3626
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése:	az 1800-as évek elején közle mellé épült sarokház homlokzatát jellegzetes jegyeitől megfosztották, eredeti arányait és nyílásritmusát megőrizte. Köz lefelé jellegzetes kerítésfal.

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	zsidó imaház
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Eötvös József utca 15
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	3625
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 19. század utolsó harmadában épült, egyszerű, földszintes lakóház, egykori arányait őrzi, de díszeinek nagyobb részét megsemmisítették.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Eötvös József utca 19
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	3623
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1880-as években zárt sorban épült előkelő, emeletes lakóház, historizáló neoreneszánsz stílusjegyeit megőrizte.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Eötvös József utca 26
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	3639
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: Az 1880-as években épült egykori izr. iskola, stílusjegyeit, nyíláskiosztását részben megőrizte.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Rákóczi Ferenc Utca 34.
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	3676/2
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 19. század utolsó harmadában épült, historizáló földszintes lakóház, egykori arányait őrzi, de díszeinek nagyobb részét megsemmisítették.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Rákóczi Ferenc Utca 26.
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	3684
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1850 körül épült, építészettörténetileg igen jelentős korai historizáló–gótizáló földszintes lakóház.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Rákóczi Ferenc Utca 24.
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	3685
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1860 körül zárt sorban épült lakóház homlokzatát jellegzetes jegyeitől részben megfosztották, eredeti arányait és nyílásritmusát megőrizte.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Rákóczi Ferenc Utca 22.
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	3688
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1880-as években zárt sorban épült lakóház, késő historizáló, neobarokk stílusjegyeit szerencsés módon megőrizte.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Rákóczi Ferenc Utca 21.
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	3643
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1880-as években zárt sorban épült lakóház, késő historizáló stílusjegyeit szerencsés módon megőrizte.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület/üzlet
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Rákóczi Ferenc Utca 19.
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	3648
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1800-as évek elején zárt sorban épült lakóház homlokzatát jellegzetes jegyeitől részben megfosztották, eredeti arányait és nyílásritmusát megőrizte.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Rákóczi Ferenc Utca 15.
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	3652
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1860-as években zárt sorban épült lakóház, historizáló stílusjegyeit nagyobbrészt megőrizte.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Rákóczi Ferenc Utca 13.
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	3653
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1850 után a kora historizmus romantikus/neogót stílusában emelt lakóház, részben elrontották.	

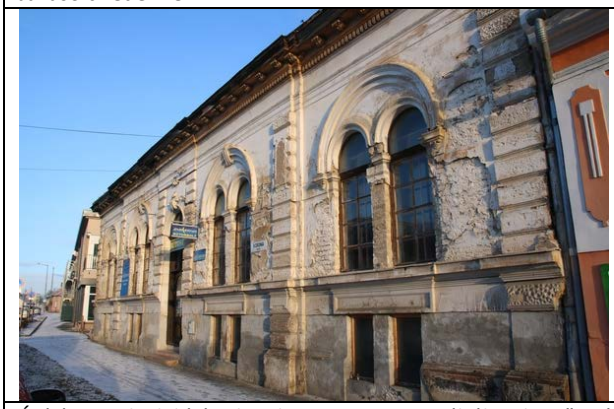
Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Rákóczi Ferenc Utca 14.
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	3694
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 19. század derekán épült, kora historizáló emeletes lakóház, részben átalakították.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Rákóczi Ferenc Utca 7.
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	3660
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1860 után épült földszintes lakóház, eredeti formáitól megfosztották, nyíláskiosztását, kapuját megőrizte.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Rákóczi Ferenc Utca 5.
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	3661
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1800 után épült, jellegzetes földszintes lakóház	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Világos utca 3
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	2962/3
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1870-es években emelt, utcával párhuzamos gerincű földszintes historizáló épület: nagyobbrészt átalakították, ablakok eredeti osztását megtartották.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület/üzlet
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Világos utca 19
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	2955
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1890 után, a késő historizmus stílusában zárt sorban emelet épület, eredeti formáját, szerkezeteit megtartotta.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	zsidó óvoda
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Korona utca 46
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	2954/2
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése:	1870-után zárt sorban épült földszintes, szigorú historizáló, neo-reneszánsz földszintes ház: stílusjegyeit megőrizte.

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Gyurácz Ferenc utca 17/b
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	3461/1
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1880-as években zárt sorban épült polgári lakóház, késő historizáló stílusjegyeit szerencsés módon megőrizte.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Gyurácz Ferenc utca 17/a
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	3461/2
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1880 után, a késő historizmus stílusában zárt sorban emelet épület, eredeti formáját, szerkezeteit megtartotta.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Gyurácz Ferenc utca 18
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	2951
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: A késő barokk, korai 19. század elején emelt jellegzetes beépítésű és homlokzatú gazdaház eredeti részletekkel.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Gyurácz Ferenc utca 16
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	2950
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1900 körül, a magyaros szecesszió stílusában zárt sorban emelet földszintes épület, eredeti formáját, szerkezeteit szerencsésen megtartotta.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Gyurácz Ferenc utca 2
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	2942
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1880-as években zárt sorban épült lakóház, késő historizáló stílusjegyeit szerencsés módon megőrizte.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Árok utca 3
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	3521
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1870 után, a szigorú historizmus neo-reneszánsz stílusában zárt sorban emelet épület, eredeti formáját, szerkezeteit részben megtartotta.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Árok utca 5
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	3520/2
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 19. század második felében, a kora historizmus stílusában épült földszintes épület igényes homlokzati kialakítással.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Árok utca 2, 2/a
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	3486, 3489
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: xxxxxxxxxxxxxxxxxxx	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Árok utca 4
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	3485/2
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 19. század második felében emelt, jellegzetes tömegformájú földszintes késő historizáló épület.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Árok utca 7
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	3515
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 19. század derekán emelt, jellegzetes tömegformájú földszintes, saroképület, részleteitől részben megfosztották.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület/üzlet
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Major utca 23.
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	3679
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 19. század utolsó harmadában épült, egyszerű, földszintes lakóház, egykori arányait őrzi, de díszeinek nagyobb részét megsemmisítették.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	hotel
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Bástya utca 3
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	3671
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1890 után, a késő historizmus stílusában zárt sorban emelet épület, eredeti formáját, szerkezeteit megtartotta.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Korvin utca 32
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	3548
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: a 19. század első felében emelt, jellegzetes tömegformájú földszintes, részleteitől megfosztott lakó- és kereskedelmi épület.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Kuruc utca 4-6- Korvin utca 30
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	3547
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: Az 1880-as években épült, reprezentatív neo-reneszánsz polgárház, a szigorú historizmus jelentős helyi dokumentuma.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Korvin utca 27
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	3768
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: Az 1930-as évek táján épült/átépült, szabadon álló emeletes sarokház, kevés historizáló dísszel, korszerű homlokzati nyílászárókkal.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Korvin utca 25
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	3762
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1890 körül, zárt sorban épült lakóház, késő historizáló stílusjegyeit módon megőrizte	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Korvin utca 23
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	3763
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 19. század derekán emelt, jellegzetes tetőformájú kora historizáló földszintes lakóház, homlokzatát elrontották.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Korvin utca 21
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	2759
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 19. század második felében emelt, jellegzetes tömegformájú kora historizáló földszintes lakóház, homlokzatát elrontották.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület/üzlet
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Korvin utca 19
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	3756/2
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 19. század derekán épült, egyszerű, kora historizáló földszintes polgár ház.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Aranykalász étterem
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Korvin utca 17
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	3756/1
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 19. század legvégén épült igényes földszintes vendéglátó épület: késő historizmus, neo-barokk.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Korvin utca 10
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	3538
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 19. század derekán emelt, jellegzetes díszítésű és tömegformájú földszintes, lakó- és kereskedelmi épület.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Korvin utca 12
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	3539
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 20. század első éveiben emelt, jellegzetes tömegformájú, szecessziós földszintes lakó- és kereskedelmi épület ablakait kicserélték.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Korvin utca 14
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	3540
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 19. század első felében emelt, jellegzetes tömegformájú földszintes épület.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Korvin utca 22
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	3543
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 19. század utolsó harmadának késő historizáló stílusában emelt kiváló alkotása.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Korvin utca 24
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	3544
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1870 körül, a kora historizmus stílusában zárt sorban emelet földszintes épület, eredeti formáját, szerkezeteit megtartotta.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Korvin utca 26
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	3545
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: jellegzetes, utcára merőleges gerincű, csonkolt tetős, oromfalas emeletes lakóház, homlokzati díszei, tagolása az 1930-as évekből	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Bástya utca 38
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	3789
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1910 körül épült, szecessziós stílusú zártsorú ház, a korszak építészetének kiemelkedő fontosságú pápai alkotása. Homlokzati stukkódíszek még megvannak.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Kis tér 4
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	3787
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 20. század legelején épült, jellegzetes kialakítású, magas színvonalú szecessziós lakóépület	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Bástya utca 25
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	3782
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1800-as évek elején zárt sorban épült lakóház	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Kuruc utca 18
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	3783
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 19. század derekán emelt egyszerű, historizáló épület, a legutóbbi időben teljesen átalakították.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Kis tér 5.
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	3750
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 19. század derekán emelt földszintes lakóházat építészeti jellegzetességeitől teljesen megfosztották	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Celli út 2.
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	3785
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1880 körül zárt sorban épült késő historizáló emeletes sarokház, a városkép fontos eleme. (Kis tér)	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Csatorna utca 2.
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	3939
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 19. század első felében épült zártsorú, földszintes sarokház, részben átalakított homlokzattal, eredeti tetőformáját, arányait és nyílásritmusát megőrizte.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Kis tér 2.
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	3741
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 19–20. század fordulóján épült, reprezentatív polgárház a késő historizmus stílusában	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Piácsek patika/gyógyszertár
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Szentilonay József utca 06
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	3748
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése:	1890 után, a késő historizmus stílusában zárt sorban emelet épület, eredeti formáját, szerkezeteit szerencsésen megtartotta.

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Celli út 3
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	3941
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1880-as években zárt sorban épült lakóház, késő historizáló stílusjegyeit szerencsés módon megőrizte	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	fináncpalota
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Celli út 4
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	3806
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1930 körül épült emeletes sarokház a „neo-historizmus” jellegzetes barokk díszeivel.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Celli út 5
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	3942
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése:	1880-as években sarokra épült, gyökeresen átépült földszintes lakóház, építészeti stílusjegyeitől nagyobb részt megfosztották.

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Vásár utca 23/a
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	3956
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1880-as években, előkertes, zártsorú jelleggel épült lakóház, késő historizáló stílusjegyeit – egyedül a Vásár utcában – megőrizte.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Csatorna utca 26
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	3964
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1860-as években zárt sorban épült lakóház, korai romantizáló–historizáló stílusjegyeit nagyobbrészt megőrizte	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Csatorna utca 13
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	4076
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 19.század derekán emelt, szép és jellegzetes tömegformájú földszintes, eredeti formáját őrzi.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Flórián utca 21.
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	4075
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 19. század derekán emelt, jellegzetes tömegformájú, reprezentatív földszintes sarokház, részleteitől jobbára megfosztották	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Csatorna utca 18-16
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	3969-3970
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: A két épület 1920 körül épült, zártsorú jellegű beépítés az eredeti neo–historizáló formáit őrzik.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Csatorna utca 14
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	3973
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 19. század derekán épült, romantizáló–historizáló zártsorú földszintes lakóház, részben átalakították, bejárat, párkány még eredeti.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Csatorna utca 12
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	3974
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1900 előtt épült, földszintes polgárház, a késő historizmus neobarokk díszeivel, részben elrontották.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Barát utca 17
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	4023
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1880 körül épült zártsorú lakóház a késő historizmus festői stílusában	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Barát utca 9
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	4018
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1800-as évek derekán zárt sorban épült korai historizáló lakóház, homlokzatát az 1960-as években leegyszerűsítették.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Barát utca 16
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	3738
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1860 körül. a korai historizmus stílusában, zárt sorban emelt épület, megjelenését leegyszerűsítették	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Barát utca 10
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	3734
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1880-as években zárt sorban épült lakóház, a sarokház késő historizáló stílusjegyeit szerencsés módon megőrizte	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Barát utca 8
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	3730
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 19. században korai historizáló stílusban zárt sorban emelt sarokház	

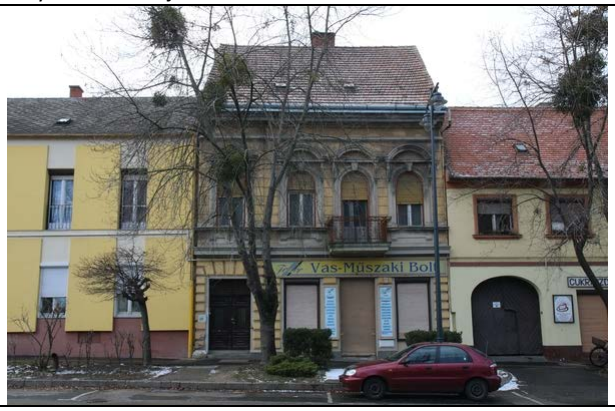
Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Barát utca 2
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	3723
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1950 után átalakított szerény, földszintes épület	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Korvin utca 1
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	3985
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 19. század „szigorú” neoreneszánsz kiemelkedő jelentőségű dokumentuma, magas esztétikai értékekkel	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület/üzlet
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Főtér 25.
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	3989
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1910 körül épült, „U” elrendezésű lakó- és üzletház a késő historizmus díszeivel, sajátos alaprajzzal	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület/üzlet
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Főtér 26.
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	3990
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1870 körül épült, emeletes, reprezentatív szigorú neo-reneszánsz stílusú lakó- és üzletház	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület/üzlet
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Szent István út 4.
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	4009
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1860 után zártsorú jelleggel épült, részben átalakított, egykor jellegzetes, mára leegyszerűsített emeletes ház, eredeti nyíláskiosztását és nyíláskeretezéseit részben őrzi..	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Szent István út 6.
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	4011
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1860 körül zártsorú jelleggel épült, jellegzetes „szigorú” historizáló, neo-reneszánsz ház, eredeti formáját, díszeit őrzi.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Török Bálint utca 12
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	4080
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1900 után épült, késő historizáló lakóház: eredeti kialakítását részben megőrizte.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Flórián utca 8.
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	4054
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolthomlokzat
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése:	19. század első felében épült zártsorú, földszintes polgárház, részben elrontott homlokzattal, eredeti arányait és nyílásritmusát megőrizte.

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Flórián utca 5.
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	4063
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: az 1800-as évek derekán épült, egyszerű, jó arányú kora historizáló „udvarház”.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Szentilonay József utca 22
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	4048
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1880-as években zárt sorban épült lakóház, késő historizáló stílusjegyeit nagyobbrészt megőrizte	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Szentilonay József utca 15
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	4009
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 18. század végén a klasszicista késő barokk stílusában épült zártsorú, földszintes polgárház, nagyobbrészt elrontott homlokzattal, eredeti arányait és nyílásritmusát megőrizte.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Szentilonay József utca 14
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	4035
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1880-as években zárt sorban épült lakóház, késő historizáló stílusjegyeit nagyobbrészt megőrizte	

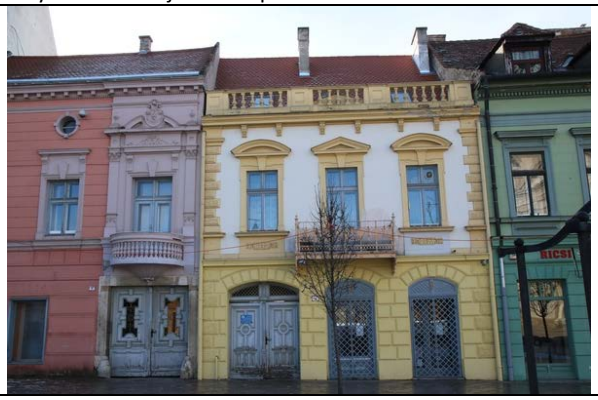
Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Szentilonay József utca 12
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	4034
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1880-as években zárt sorban épült késő historizáló lakóház, késő historizáló stílusjegyeit egyenlőre még őrzi	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Varga utca 5
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	4043
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1890 után, a késő historizmus stílusában zárt sorban emelet épület, eredeti formáját, szerkezeteit nagyobb részt megtartotta.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Varga utca 8
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	4030
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 19. század második felében épült zártsorú, földszintes polgárház, elrontott homlokzattal, párkányát, eredeti nyílásritmusát részben megőrizte.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Kard utca 4
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	3754
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 19. század derekán emelt, jellegzetes tömegformájú földszintes, részleteitől részben megfosztott lakóépület, homlokzati nyílásritmusa megmaradt	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Fő tér 17.
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	3529
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 19. század végén, késő historizáló, neo-reneszánsz stílusban épült reprezentatív, emeletes polgárház	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Fő tér 18.
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	3530
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1880 körül épült, emeletes reprezentatív lakó- és üzletház a szigorú neo-reneszánsz stílusában	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület/üzlet
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Fő tér 19.
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	3531
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1870 körül a kor historizmus stílusában épült, reprezentatív lakó- és üzletház	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület/üzlet
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Fő tér 20.
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	3532
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1880 körül a szigorú neo-reneszánsz stílusában épült lakó- és üzletház	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	intézmény/iskola
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Fő tér 6.
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	11
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 19. század utolsó harmadában épült, szigorú neo-reneszánsz stílusú reprezentatív középület	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület/üzlet
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Fő utca 8.
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	29
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1900 körül, Rauscher Miksa kiváló szombathelyi építész által tervezett, árkádos udvaros késő historizáló, neo-reneszánsz–neo-barokk épület: egykor gyógyszertár, berendezését Budapestre szállították	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	intézmény
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Fő utca 10.
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	30
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 19. század első felében épült, végleges formájában 1890 körül kiépült kétemeletes, historizáló neo-reneszánsz iskolaépület.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület/üzlet
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Fő utca 21.
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	83
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1880 körül zárt sorban emelet, késő historizáló neo-barokk épület, földszintjét elrontották.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Fő utca 23.
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	84
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1920 után, részben a késő historizmus jegyeit viselő, korai modern sarokház.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Fő utca 22.
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	54
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1880-as években zárt sorban épült jellegzetes lakóház, szigorú késő historizáló neoreneszánsz stílusjegyei megőrizte	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület/üzlet
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Fő utca 20.
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	55
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1900 körül késő historizáló, neo-barokk stílusban épült zárt sorú, földszintes üzlet- és lakóház.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület/üzlet
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Fő út 18.
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	56/1
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1900 körül késő historizáló, neo-barokk stílusban épült emeletes üzlet- és lakóház.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület/üzlet
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Fő utca 15.
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	128
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése:	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Tókert utca
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	127/2
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése:	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Csáky László utca 24
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	51/1
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1860-as években zárt sorban épült lakóház, historizáló stílusjegyeit megőrizte	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Csáky László utca 20
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	48
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 19.század derekán emelt, szép és jellegzetes tömegformájú földszintes, eredeti formáját őrzi	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Csáky László utca 16
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	46/4
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 19. század első felében épült zártsorú, földszintes oromfalas sarokház, homlokzatai eredeti arányait és nyílásritmusát megőrizték.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Pálos tér 1.
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	44
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1800 után emelt, szabadonálló magastetős épület falazott oromfallal	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Pálos tér
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	32/1
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
	jelenleg álványozva
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése:	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület/üzlet
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Pálos tér 2
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	175/3
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése:	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Csáky László utca 5
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	18
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 18-19.század fordulóján emelt, jellegzetes tömegformájú késő barokk, kora historizáló földszintes sarokház, eredeti formáját őrzi	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Csáky László utca 3
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	15
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 19. század első felében emelt, utcára merőleges beépítésű, jellegzetes tömegformájú oromfalas, földszintes polgárház, eredeti formáját őrzi	
Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Csáky László utca 1
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	13
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 19. század első felében emelt, szép és jellegzetes tömegformájú földszintes, eredeti formáját őrzi	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Fenyvesi-villa
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Szabadság tér 4.
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	34
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: Jellegzetes, késői historizáló épület Épült: 1890 körül. Földszintes, alápincézett, magastetős, szabadonálló épület jellegzetes saroktoronnyal, homlokzati téglaburkolattal, Csáky L. utcai oldalán magas oromzattal.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	intézmény
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Deák Ferenc utca 04
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	113
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: historizáló épület Épült: 1880 körül Földszintes, zártsoru, magastetős lakóépület, 6+1 tengelyes homlokzattal, magas lábazattal, oromzatos, egyenes záródásu ablakokkal, félkörives, gazdag diszitésü kapuval.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Irhás utca 7.
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	3799
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1860-as évek táján épült földszintes gazdapolgárház építőmestere a romantikus historizmus stíluselemeit alkalmazta: utcai homlokzatát értelmetlenül elrontották	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	üzlet
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Közép utca 1
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	83
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1870-es években zárt sorban épült lakóház, késő historizáló stílusjegyeit szerencsés módon megőrizte	

Helyi értékvédelmi terület jellemző villa épületei
(Erzsébetváros-Tókert város)

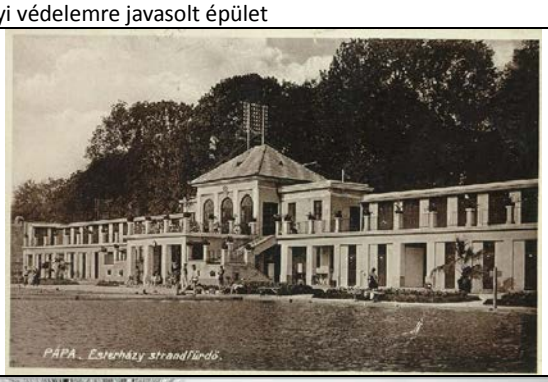
XIX. sz végi-XX. század eleji villa épületek szabadonálló beépítéssel.

Pápa legfiatalabb városrésze a Tókert szabályos derékszögű úthálózattal épült. 1918 után alakult ki, az uradalom a földet bérbeadta a városi lakóknak. 1923-24-ben a Tókertet a Tókertet vagyonvátság címen megkapja a város és házhelyeknek osztja ki. 120 holdnyi területen villaszerű beépítéssel és kislakásokkal alakul ki a Tókert-város.
A második legfiatalabb az Erzsébetváros, utcái a a vasúti pályaudvar felé összetartók. Az utcák szabadonálló, villasoros beépítésűek. Erzsébetváros gyárvárosi része az 1911-ben épült vasútállomástól északra és nyugatra fekszik. Előbbiektől nyugatra találjuk a földművesek lakta részt a Tapolca partján malmokkal.

Erzsébetváros villái nem egyedi szépségük vagy kvalitásuk miatt védettek, inkább a terület harmonikus összképe jelent értéket.

Az alábbiakban bemutatjuk a javasolt területi védelem területein és környezetükben jellemző épületeit.

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Esterházy Tamás Városi strandfürdő
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Szent István út
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	4770
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: Épült 1930. - 1932. A medence vizét a Tapolca patak szolgáltatta, a vízet a kastélypark felől vezették be, a tízes malomnál vezették el.2003-ban zárt be. Jelenleg magántulajdonban van, de javasoljuk visszavásárolni, helyi védettséget rátenni és a Tízes malommal együtt az Esterházy kastély projekt további elemeként hasznosítani az elkészült koncepcióterv alapján.	
	

lakóépület	lakóépület
Eszterházy utca 4/a,b	Eszterházy utca 2/a,b
4828, 4829	4825, 4826
helyi védelemre javasolt épület	helyi védelemre javasolt épület
	

lakóépület	lakóépület
Eszterházy utca 8	Eszterházy utca 6
4834	4833
helyi védelemre javasolt épület	helyi védelemre javasolt épület
	

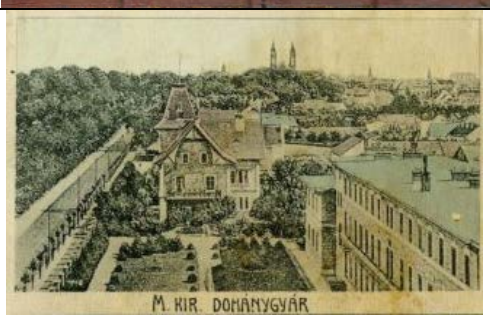
lakóépület	lakóépület
Eszterházy utca 12	Eszterházy utca 10
4836	4835
helyi védelemre javasolt épület	helyi védelemre javasolt épület
	

lakóépület	lakóépület
Eszterházy utca 3	Eszterházy utca 1
5634	5633/2
helyi védelemre javasolt épület	helyi védelemre javasolt épület
	

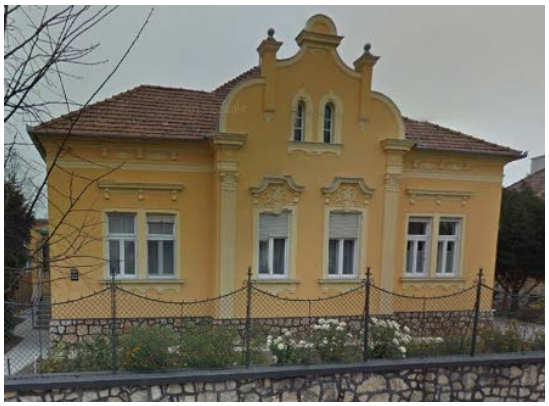
lakóépület	lakóépület
Eszterházy utca 7	Eszterházy utca 5
5636	5635
helyi védelemre javasolt épület	helyi védelemre javasolt épület
	

lakóépület	lakóépület
Eszterházy utca 11	Eszterházy utca 9
5638	5637
helyi védelemre javasolt épület	helyi védelemre javasolt épület
	

lakóépület	lakóépület
Eszterházy utca 14	Eszterházy utca 13
5625/2	5639
helyi védelemre javasolt épület	helyi védelemre javasolt épület
	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Pápai dohánygyár
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Eszterházy utca 16.
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	5626/1
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: **1892-től ideiglenes helyen, 1895-től saját épületben történt a gyártás**	
	
	
lakóépület	lakóépület
Eszterházy utca 17	Eszterházy utca 18
5683/1	5626/2
helyi védelemre javasolt épület	helyi védelemre javasolt épület
	

lakóépület	lakóépület
Eszterházy utca 27	Eszterházy utca 19
5696	5684
helyi védelemre javasolt épület	helyi védelemre javasolt épület
	
Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	vasútállomás
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Béke tér
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	5619/18
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
	

lakóépület	lakóépület
Vörösmarty Mihály utca 18.	Vörösmarty Mihály utca 14.
5713	5686
helyi védelemre javasolt épület	helyi védelemre javasolt épület
	

lakóépület	lakóépület
Vörösmarty Mihály utca 22.	Vörösmarty Mihály utca 20.
5715	5714
helyi védelemre javasolt épület	helyi védelemre javasolt épület
	

lakóépület	lakóépület
Vörösmarty Mihály utca 33.	Vörösmarty Mihály utca 24.
5673	5716
helyi védelemre javasolt épület	helyi védelemre javasolt épület
	

lakóépület	lakóépület
Vörösmarty Mihály utca 37.	Vörösmarty Mihály utca 35.
5675/1	5674
helyi védelemre javasolt épület	helyi védelemre javasolt épület
	

lakóépület	lakóépület
Hársfa utca 12.	Vörösmarty Mihály utca 39.
5711	5675/2
helyi védelemre javasolt épület	helyi védelemre javasolt épület
	

lakóépület	lakóépület
Hunyadi János utca 1.	Hársfa utca 14.
4808	5712
helyi védelemre javasolt épület	helyi védelemre javasolt épület
	

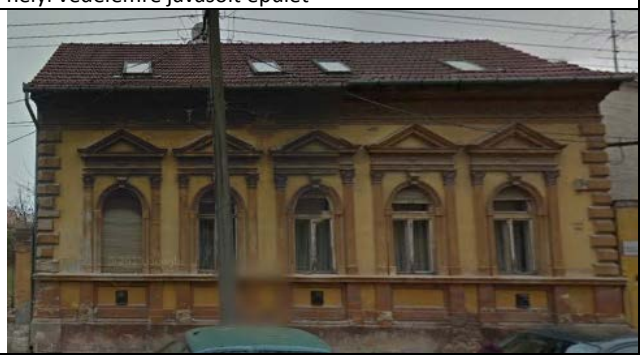
Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Hunyadi János utca 3.
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	4809
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1890 után, a késő historizmus stílusában zárt sorban emelet épület, eredeti formáját, szerkezeteit szerencsésen megtartotta.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Hunyadi János utca 5.
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	4810
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1890 után, a késő historizmus stílusában zárt sorban emelet épület, eredeti formáját, szerkezeteit szerencsésen megtartotta.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Hunyadi János utca 5/a.
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	4813
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1890 után, a késő historizmus stílusában zárt sorban emelet épület, eredeti formáját, szerkezeteit szerencsésen megtartotta.	

lakóépület	lakóépület
Vörösmarty Mihály utca 4/a.	Vörösmarty Mihály utca 1.
4854	4815
helyi védelemre javasolt épület	helyi védelemre javasolt épület
	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Vörösmarty Mihály utca 4.
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	4853
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése:	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Hunyadi János utca 15.
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	4859
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1880 körül, a szigorú historizmus neoreneszánsz stílusában emelt igényes épület	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Hunyadi János utca 17.
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	4860
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1870-as években zárt sorban épült lakóház, szigorú historizáló neoreneszánsz stílusjegyeit szerencsés módon megőrizte	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Hunyadi János utca 21.
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	4874
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1900 körül, a késő historizmus stílusában emelt földszintes lakó-sarokház:	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	László Miklós utca 3.
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	4596
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: a 19. század első negyedében historizáló–klasszicizáló stílusban, zárt sorban felépített földszintes lakóház	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	László Miklós utca 7.
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	4598
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: a 19. század első negyedében historizáló–klasszicizáló stílusban, zárt sorban felépített földszintes lakóház	

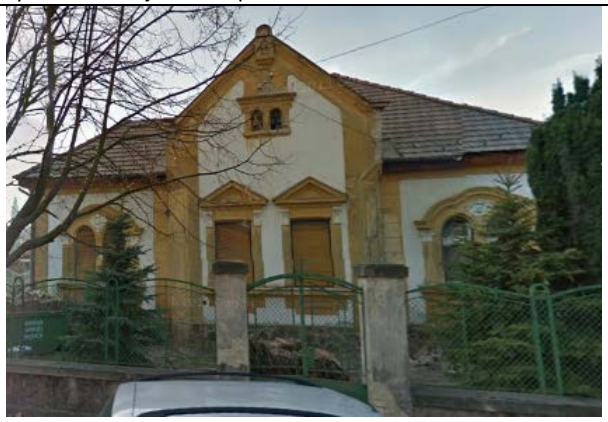
lakóépület	üzlet
Lehel utca 27.	Döbrentei utca 1.
5015	4964
helyi védelemre javasolt épület	helyi védelemre javasolt épület
	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Bercsényi M utca 1.
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	5014
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: a 19. század első negyedében historizáló–klasszicizáló stílusban, zárt sorban felépített földszintes lakóház	

lakóépület	lakóépület
Vasvári Pál u. 12.	Vasvári Pál u. 18.
218	221
helyi védelemre javasolt épület	helyi védelemre javasolt épület
	

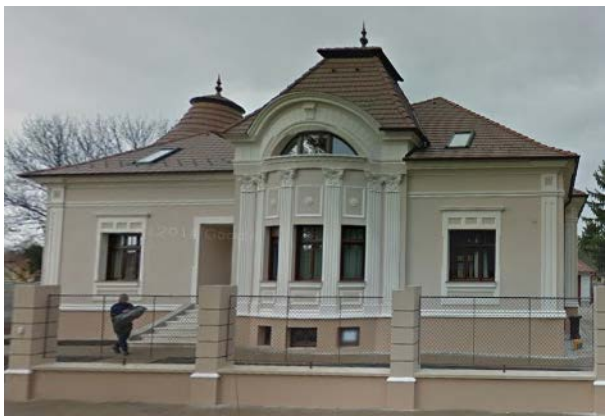
lakóépület	lakóépület
Vasvári Pál u. 8.	Vasvári Pál u. 10.
216	217
helyi védelemre javasolt épület	helyi védelemre javasolt épület
	

lakóépület	lakóépület
Vasvári Pál u. 5.	Vasvári Pál u. 1.
190	186
helyi védelemre javasolt épület	helyi védelemre javasolt épület
	

lakóépület	lakóépület
Vasvári Pál u. 15.	Vasvári Pál u. 17.
199	208/1
helyi védelemre javasolt épület	helyi védelemre javasolt épület
	

lakóépület	lakóépület
Szabsdság utca 22-22/a	Vasvári Pál u. 13.
202	198
helyi védelemre javasolt épület	helyi védelemre javasolt épület
	

lakóépület	lakóépület
Szabsdság utca 10	Szabsdság utca 12
192	193/1
helyi védelemre javasolt épület	helyi védelemre javasolt épület
	

lakóépület	lakóépület
Kisliget 2	Szabsdság utca 8
416	189
helyi védelemre javasolt épület	helyi védelemre javasolt épület
	

lakóépület	lakóépület
Kisliget 13	Kisliget 4
472	418
helyi védelemre javasolt épület	helyi védelemre javasolt épület
	

lakóépület	lakóépület
Dózsa György út 20	Kisliget 3
290	430
helyi védelemre javasolt épület	helyi védelemre javasolt épület
	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Dózsa György út 18
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	289
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 19. század derekán épült, romantizáló–historizáló földszintes zártsorú lakóépület, ablakdíszeit részben megsemmisítették.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Vak Bottyán utca 1
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	4094
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt homlokzat
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: Az 1800-as évek elején épült, egyszerű, utcára merőleges beépítésű, kora historizáló polgárház, oromfallal lezárva:	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Vak Bottyán utca 21
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	4153
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: 1890 után épült, késő historizáló épület, eredeti formáját részben elvesztette.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	lakóépület
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Vak Bottyán utca 23
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	4152
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: Az 1870-es években, zárt sorban, a historizmus neo-reneszánsz stílusában épült földszintes lakóház: homlokzata eredeti formáját nagyobbrészt megőrizte.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Sörház- „Serház”
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Török Bálin utca 1
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	4592/2
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
	
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése:	A 18. században is működött. Földszintes sarokház pincével, udvari homlokzata árkádos. Nagyméretű kéményeit a 30-as években lebontották. Helyreállítás előtt kutatást igényel! 1648.október 14.-én kelt inventárium említi berendezésével együtt - eredetije a pápai hitbizományi levéltárban: "a sörfőző házban 1 öreg kád, 8 apró kád, 9 üres hordó, 3 sajtár, 1 csöbör, 1 komlópörkölő és 2 egész fazék. A pincében a csapszék, 2 üres hordó...1 asztal és pad..."

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Borsosgyőr-Plébánia
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Borsosgyőri utca 24
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	7032
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: Datálása 19. század. , de kutatásra szorul.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Borsosgyőr-Református templom
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Borsosgyőri utca 47
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	7145
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: A torony nélküli templom 1827-ben épült.	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Borsosgyőr-Torony- református harangláb
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Borsosgyőri utca
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	7193
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épület
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése: Építés éve 1923. Érdekes, hogy a torony nélküli református templom és a harangláb a főutca két különböző oldalán áll, egymástól kb. 500 méterre. A haranglábban 2 harang van, melyek közül már csak a nagyharangot használják. NAGYHARANG (Glocke 1) Öntő, öntés helye és éve: Szlezák László, Budapest, 1923 Alsó átmérője: 62,9 cm KISHARANG (Glocke 2) Öntő, öntés helye és éve: Joseph Eisenberger, Győr, 1738 Alsó átmérője: 32,3 cm	

Helyi értékvédelemre javasolt érték megnevezése:	Gránátalma patika
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték címe:	Jókai utca 7.
Helyi értékvédelemre javasolt érték érték hrsz:	2889
Javasolt védelme:	helyi védelemre javasolt épületbelső
Építészeti kialakítás karaktere szempontjából jelentős érték ismertetése:	1757-ben alapították a Bécsből Pápára hívott irgalmas barátok. A bútorzatot faberakásos képek és intarziák díszítik, a bútor közepén a gránátalma látható a barátok jelképe.
	
	

4. számú melléklet:

Vizsgált régészeti lelőhelyek leírása és értékleltára

Agyaglik azonosító: 8933

A központi nyilvántartás Pápa belterületén, a város déli részén 2 egymástól kb. 20 méterre lévő össze nem függő 25 és 64m átmérőjű kör alakú területet határoz meg. A lelőhely beépített területen található. Tartós beépítettség miatt, a lelőhely beható vizsgálatára nem kerülhetett sor.

Agyaglik

Agyagliki-malom azonosító: 85667

A központi nyilvántartás Pápa külterületén a Kishegy nyugati sarkában, a Péntek-malomtól délre található ingatlant, és annak telkét jelöli lelőhelyként. A lelőhely beépített területen található. Tartós beépítettség miatt a lelőhely beható vizsgálatára nem kerülhetett sor.

Agyagliki-malom

Alsó réti-dűlő azonosító: 41271

A központi nyilvántartás Pápa Külterületén, a várostól északnyugatra, egy kelet- nyugat kiterjedésű, délkeleti irányba kissé szélesedő ellipszis alakú lelőhelyet határoz meg. A lelőhely beépítetlen, területe kb. 2ha.

Alsó réti-dűlő

Bánóczy-major azonosító: 85851

A központi nyilvántartás Pápa külterületén, a várostól Északi irányban, a 83as úttal párhuzamosan Északkeleti fekvésű lelőhelyet határoz meg. A lelőhely beépítetlen területen található, kb. 1,3ha kiterjedésű.

Bánóczy-major

Báróc-hegy azonosító: 8924

A központi nyilvántartás Pápa külterületén, a várostól keleti irányban található Báróc-hegy területén, egy kb. 65m átmérőjű kör alakú lelőhelyet határoz meg. A lelőhely beépítetlen területen található.

Báróc-hegy

Belváros azonosító: 8902

A központi nyilvántartás Pápa belterületén, a mostani Szent István iskola helyére jelöli. A lelőhely beépített területen található. Tartós beépítettség miatt, a lelőhely beható vizsgálatára nem kerülhetett sor.

Belváros

Belváros – Hosszú utca azonosító: 8938

A központi nyilvántartás Pápa belterületén, az Esterházy kastély nyugati oldalától kezdődően a Kossuth utca elejéig tartó utcarészt és annak környékét jelöli lelőhelyként. A lelőhely beépített területen található. Tartós beépítettség miatt, a lelőhely beható vizsgálatára nem kerülhetett sor.

Belváros - Hosszú utca

Belváros – Szent László utca azonosító: 8939

A központi nyilvántartás Pápa belterületén, a jelenlegi Barát utcát és annak környékét jelöli lelőhelyként. A lelőhely beépített területen található. Tartós beépítettség miatt, a lelőhely beható vizsgálatára nem kerülhetett sor.

Belváros – Szent László utca

Belváros – Piac utca azonosító: 8940

A központi nyilvántartás Pápa belterületén, a jelenlegi Korvin u. és a szent László u. által közre zárt terület egy részét jelöli lelőhelyként. A lelőhely beépített területen található. Tartós beépítettség miatt, a lelőhely beható vizsgálatára nem kerülhetett sor.

Belváros - Piac utca

Belváros – Lak utca azonosító: 8941

A központi nyilvántartás Pápa belterületén, a jelenlegi Petőfi Sándor utca, és a Rákóczi Ferenc u. által közre zárt területet jelöli lelőhelyként. Tartós beépítettség miatt, a lelőhely beható vizsgálatára nem kerülhetett sor.

Belváros - Lak utca

Belterület azonosító: 8947

A központi nyilvántartás Pápa-Borsosgyőr belterületén két össze nem függő lelőhelyet jelöl. A kisebbik lelőhely területe a főútra, a Nagyobbik a főút északi részén, a Laki úttal szemben lévő ingatlanok területére esik. Tartós beépítettség miatt, a lelőhely beható vizsgálatára nem kerülhetett sor.

Borsosgyőr - Belterület

Belterület, Fő tér azonosító: 8903

A központi nyilvántartás Pápa belterületén, a jelenlegi főtér területét jelöli lelőhelyként. A lelőhelyet a lakóházak, a Nagytemplom, és a Kossuth utca eleje határolja. Tartós beépítettség miatt, a lelőhely beható vizsgálatára nem kerülhetett sor.

Belterület - Fő tér

Borsósgyőr - Szilfa u. azonosító: 8891

A központi nyilvántartás Pápa városától nyugati irányba elhelyezkedő Borsósgyőr belterületén, a faluhoz viszonyított déli fekvésű lelőhelyet határoz meg. A lelőhely kiterjedése déli irányba szélesedik, területe kb. 0,4ha. Tartós beépítettség miatt, a lelőhely beható vizsgálatára nem kerülhetett sor.

Borsosgyőr - Szilfa u.

Borsósgyőri kapu azonosító: 8945

A központi nyilvántartás Pápa belterületén a jelenlegi Kis tér területén határozza meg a lelőhelyet. Tartós beépítettség miatt, a lelőhely beható vizsgálatára nem kerülhetett sor.

Borsosgyőri kapu

Böröllőipuszta I. azonosító: 8920

A központi nyilvántartás Pápa külterületén, a városhoz viszonyított Északnyugati irányban elhelyezkedő kb. 50m átmérőjű kör alakú területet határoz meg. A lelőhely beépítetlen területen található.

Böröllőipuszta I.

Böröllőipuszta II. azonosító: 8921
A központi nyilvántartás Pápa belterületén, a város északnyugati részén egy beépítetlen lelőhelyet határoz meg. Az északkelet-délnyugati fekvésű krumpli alakú terület kb. 3,5ha területű.

Böröllőipuszta II.

Böröllői-puszta III. azonosító: 55447
A központi nyilvántartás Pápa külterületén, a városhoz viszonyított Északnyugati irányban elhelyezkedő kb. 2,5ha területű lelőhelyet határoz meg. A lelőhely beépítetlen területen található.

Böröllői-puszta III.

Döbrés azonosító: 8965
A központi nyilvántartás Pápa-Tapolcafő Északnyugati felén a Tapolca patakkal párhuzamosan kb. 40-60 méteres távolságra Déli irányba szélesedő amorf területet határoz meg. A lelőhely kis része erdővel borított, és egy volt malomépület is található rajta, ezektől eltekintve beépítetlen. A területe kb. 6ha.

Döbrés

Döbrés II azonosító: 8967

A központi nyilvántartás Pápa-Tapolcafő Északnyugati felén, a Tóra dűlő u. végén lévő épület déli részétől kezdődően kb. 190m hosszan déli irányba elterülő területet határoz meg. A területe kb. 2ha, nagy része beépítetlen.

Döbrés II.

Edvy-malom azonosító: 85671

A központi nyilvántartás Pápa belterületén a Gyimóti út végén egy volt malomépületet jelöl lelőhelyként. Tartós beépítettség miatt, a lelőhely beható vizsgálatára nem kerülhetett sor.

Edvy-malom

Fehér malom azonosító: 85679

A központi nyilvántartás Pápa belterületén, a Szabó Dezső utca végén lévő malomépületet, és az épülettől keleti irányban fekvő kb 1ha területű földrészt jelöli lelőhelynek**.**

Fehér malom

Felsőbozót azonosító: 8948

A központi nyilvántartás Pápa külterületén, a 83as főút és a Szabó Dezső utca kereszteződésétől számítva 500m-re, nyugati irányban egy beépítetlen területet határoz meg. A lelőhely északnyugat-délkeleti fekvésű, átszeli a Kis-Séd patak. A lelőhely területe kb. 4,5ha.

Felsőbozót

Ferences kolostor azonosító: 8907

A kutatók az 1475 – 1484 közötti időben felépültnek tartják a kolostort. Feltételezett helyének a Kard u. és a Petőfi Sándor u. keresztezésének környékét tartják. Zavartalan fennállásáról és erőteljes működéséről a pápai reformáció kezdeti időszakából, az 1531 – 1558 közötti évekből vannak. Az elhagyott kolostorról, annak további sorsáról adataink hiányoznak. A ferenceseket újból 1660-ban telepítik le Pápán. Az 1687 és 1680 között épült kolostoruk már más helyen létesült. A tartós beépítettség miatt a lelőhely beható vizsgálatára nem kerülhetett sor.

Ferences Kolostor

Gyimóti u. 71. azonosító: 55445

A központi nyilvántartás Pápa belterületén, a Gyimóti u. 71. szám alatti ingatlant jelöli lelőhelyként. A tartós beépítettség miatt a lelőhely beható vizsgálatára nem kerülhetett sor.

Gyimóti u. 71.

Hatkerekű malom azonosító: 85661

A központi nyilvántartás Pápa belterületén a Mozsár utcában található jelenleg is álló malomépületet jelöli lelőhelyként. A kb. 0.8ha-os lelőhely beépített területen található. Tartós beépítettség miatt, a lelőhely beható vizsgálatára nem kerülhetett sor.

Hatkerekű malom

Hanta azonosító: 55446

A központi nyilvántartás Pápa belterületén, a Hantai út déli oldalán lévő ingatlanokat és azok kertjeit, illetve ezektől keletre fekvő földterület java részét jelöli lelőhelyként. A terület keleti irányba szélesedő alakú, és kb. 2ha területű.

Hanta

Hódoska azonosító: 8928

A központi nyilvántartás Pápa külterületén, a várostól keleti irányban 2 össze nem függő területet jelöl. A kisebbik kör alakú terület a 832-es számú Gyimóti úton haladva a város határától kb. 1km távolságra, Északra egy erdővel borított területen található. Területe kb. 400 m2. A nagyobbik, kb. 2ha nagyságú terület az előbbihez viszonyítva Északkeleti irányban kb. 150m-re helyezkedik el. Egy földút, és az ezzel párhozamos fasor keresztezi a lelőhelyet.

Iskola azonosító: 8905

A központi nyilvántartás Pápa belterületén, a Ruszek köz, és a Csáky László u. északnyugati sarkán lévő ingatlant jelöli lelőhelyként. A tartós beépítettség miatt a lelőhely beható vizsgálatára nem kerülhetett sor.

Iskola

Isoptály azonosító: 8909

A terület kiterjedése benne foglaltatik a Lak utca lelőhely által lefedett területbe. A tartós beépítettség miatt a lelőhely beható vizsgálatára nem kerülhetett sor.

Ispotály

Irtás-kerti-dűlő azonosító: 8968

A központi nyilvántartás Tapolcafő külterületén, a falu nyugati oldalán a Tapolca patak kanyarulatától délre kb. 300m re található. 2 földút is keresztezi egymást a lelőhely a kb. 1,5ha-os, északnyugat-délkeleti fekvésű beépítetlen lelőhely területén.

Jókai u. 108. azonosító: 55444

A központi nyilvántartás Pápa belterületén, a Jókai u. 108. szám alatt lelőhelyet határoz meg. A lelőhely beépített területen található. Tartós beépítettség miatt, a lelőhely beható vizsgálatára nem kerülhetett sor.

Jókai u. 108.

Kalapács azonosító: 8975

A központi nyilvántartás Tapolcafő külterületén, a falutól nyugati irányban 2km-re, egy beépítetlen lelőhelyet határoz meg. 2,8ha területű ovális kiterjedésű lelőhely.

Kalapács

Kis-Hánta azonosító: 8932

A központi nyilvántartás Pápa külterületén, a várostól keleti irányban elhelyezkedő, a Kishegy, a Törzsökhegy és a Bakonyér által közre zárt területet jelöl meg. A kb. 2,5ha területű lelőhely beépítetlen, a környező dombokhoz képest mélyebben fekvő völgyes területen található.

Kis-Hánta

Kishantai-malom azonosító: 85663

A központi nyilvántartás Pápán, az öreghegy területén belül a Gödrös u. és a Malom út kereszteződésénél található malomépületet és annak telkét jelöli lelőhelyként. A lelőhely beépített területen található. Tartós beépítettség miatt, a lelőhely beható vizsgálatára nem kerülhetett sor.

Kishantai-malom

Kiskúti dűlő, Új lelőhely

A központi nyilvántartásban még nem szereplő, 2016 során azonosított új lelőhely. Pápa külterületén, a város keleti részén található, kb. 1,5ha területű beépítetlen lelőhely.

Kiskuti-dűlő

Kis-hegy azonosító: 8930

A forster központ által rendelkezésünkre bocsátott információk alapján két különálló lelőhelyet állapítottunk meg. Mindkét lelőhely pápa külterületén, a Kis hegy Délkeleti oldalán található, beépített területen. A kb. 60 és 25m átmérőjű kör alakú lelőhelyek közvetlenül egymás mellett helyezkednek el. A tartós beépítettség miatt a lelőhely beható vizsgálatára nem kerülhetett sor.

Kis-hegy

Korona utca azonosító: 8914

A központi nyilvántartás a Bástya u. és az Irhás u. közti ingatlanok kertjére eső kör alapterületű lelőhelyet határoz meg. A terület kb. 65m átmérőjű, beépített területen található. Tartós beépítettség miatt, a lelőhely beható vizsgálatára nem kerülhetett sor.

Korona utca

Korvin-ház azonosító: 8908

A központi nyilvántartás Pápa belterületén, a Korvin u. és a Barát u. által közre zárt épületet jelöli lelőhelyként. A lelőhely beépített területen található. Tartós beépítettség miatt, a lelőhely beható vizsgálatára nem kerülhetett sor.

Kő-mögi-dűlő azonosító: 8969

A központi nyilvántartás a Tapolcafői kőbányától Délnyugatra, kb. 500m-re két összefüggő ellipszis alakú területet jelöl. Az északnyugat-délkelet fekvésű helyenként erdővel borított lelőhelyek beépítetlenek, összesen kb. 5ha területűek.

Kő-mögi-dűlő

Külső Győri út azonosító: 85849

A központi nyilvántartás Pápa külterületén a várostól északra, a Külső – Gőri út, és a 83as Pápai elkerülő által közre zárt terület Északkeleti sarkában lelőhelyet határoz meg. A lelőhely java része beépítetlen, Észak – Dél kiterjedésű, kb. 05ha-os terület**.**

Külső Győri út

Külü malom azonosító: 85677

A központi nyilvántartás Pápa belterületén a Szabó Dezső utcában a Fehér malom előtti malmot, és az ahhoz tartozó földrészt jelöli lelőhelyként a Tapolca patak medréig.

Külü-malom

Legelő azonosító: 8957

A központi nyilvántartás Kéttornyúlak külterületén, a falutól északkeleti irányban, a temető körüli területet jelöli lelőhelyként. A kb. 3ha területű amorf alakú lelőhely a temetőt leszámítva beépítetlen.

Malmok azonosító: 8946

A központi nyilvántartás Pápa belterületén a Szent István út, és a Törökbálint u. kereszteződésétől a Várkastély mögötti szabadtéri színpad területéig bezárólag jelöl lelőhelyet. A lelőhely beépített területen található. Tartós beépítettség miatt, a lelőhely beható vizsgálatára nem kerülhetett sor.

Malmok

Malomdűlő új lelőhely

Pápa külterületén a külü-malomtól északra, a régi Tapolca meder északi oldalán 3 kisebb kiterjedésű lelőhely került elő. Az új lelőhelyek, nyilvántartásba vétel alatt állnak. A terület északi részén egy kisebb kiterjedésű szórványos bronzkori lelőhely lett azonosítva, a délkeleti részen pedig egy középkori településre utaló lelőhely valamint egy nagyobb római kori épületre utaló lelőhely található. Utóbbi két lelőhely egymástól kb. 40 méterre helyezkedik el, területük egyenként kb. 0.5ha. A kisebb szórványos lelőhely fentiektől nyugatra, kb. 200m-re helyezkedik el.

Malomdűlő

Malom út dűlő azonosító: 8954

A központi nyilvántartás Pápa külterületén, a várostól Ny-i irányban két különálló beépítetlen lelőhelyet határoz meg. A nagyobbik kör alapterületű lelőhely átmérője 70m, a kisebbik lelőhely szintén kör alapterületű, átmérője 20m.

Malom út dűlő

Malom úti homokbánya azonosító: 8950

A központi nyilvántartás Pápa-Borsósgyőr határában, a falutól északnyugati irányban két egymástól független beépítetlen területen fekvő lelőhelyet határoz meg. A kisebbik kör alapterületű lelőhely kb. 60m átmérőjű, ettől délre helyezkedik el a nagyobbik ellipszis alakú kb. 0.5ha területű lelőhely.

Malom úti homokbánya

Mester-malom azonosító: 85673

A központi nyilvántartás Pápa belterületén a Lehel u. és a Malom u. sarkánál lévő volt malomépületet jelöli lelőhelyként. Az eredeti malom lebontásra került, jelenleg családi ház áll a helyén. A tartós beépítettség miatt a lelőhely beható vizsgálatára nem kerülhetett sor.

Mester-malom

Mezőgazdasági technikum azonosító: 8929

A központi nyilvántartás Pápa belterületének határában, a Teveli út déli részén jelöl lelőhelyet, ami azóta épületekkel, sportpályával került lefedésre. A lelőhely beépített területen található. Tartós beépítettség miatt, a lelőhely beható vizsgálatára nem kerülhetett sor.

Mezőszegi Sédre dűlő azonosító: 8963

A központi nyilvántartás Adászteveltől délnyugati irányba két össze nem függő, beépítetlen ellipszis alakú lelőhelyet határoz meg. A két lelőhely kb. 100m távolságra található egymástól. A nagyobb kb. 2.2ha-os, a kisebbik kb. 2ha-os terület.

Mika-gyár azonosító: 8911

A központi nyilvántartás Pápa belterületén két egymástól független lelőhelyet jelöl meg. A nagyobbik lelőhely a Szegfű utca, és a Bethlen Gábor u. kötött lévő ingatlanok kertjeire esik. A kisebbik lelőhely a Celli u. és a Bethlen Gábor utca sarkára esik, azóta beépült területre. Tartós beépítettség miatt, a lelőhely beható vizsgálatára nem kerülhetett sor.

Nagyhantai-malom azonosító: 85665

A központi nyilvántartás a hantai út és a malom u. kereszteződésénél található malomépületet, és annak telkét jelöli lelőhelyként. A lelőhely beépített területen található. Tartós beépítettség miatt, a lelőhely beható vizsgálatára nem kerülhetett sor.

Nagyhantai-malom

Nórápi útra dűlő I. azonosító: 8959

A központi nyilvántartás Kéttornyúlak határában, a falutól 200m-re délnyugatra lelőhelyet határoz meg.
A beépítetlen lelőhely kb. 5ha területű, déli részén a fasor után kiterjed az út túloldalára is.

Nórápi útra dűlő I.

Nórápi útra dűlő II. azonosító: 8960

központi nyilvántartás Kéttornyúlaktól délre a Nórápi út nyugati oldalán beépítetlen területen lelőhelyet határoz meg. Az ellipszis lelőhely észak-dél kiterjedésű kb. 15ha területű.

Nórápi útra dűlő II.

Nórápi útra dűlő III. azonosító: 8961

A központi nyilvántartás Nóráp határában, a falutól nyugatra, beépítetlen területen lelőhelyet határoz meg. Az ellipszis alakú lelőhely észak-dél kiterjedésű, és kb. 3ha területű.

Nórápi útra dűlő III.

Öreg-hegy azonosító: 8934

A központi nyilvántartás Pápától délkeleti irányban lévő Öreg-hegy területén két össze nem függő területet jelöl lelőhelyként. A nagyobbik, kör alapterületű átmérője 60m, beépített területen fekszik. A kisebbik lelőhely beépítetlen, szintén kör alapterületű a fentitől délre kb. 20m-re található, átmérője 20m.

Öreg-hegyi-mező azonosító: 85683

A központi nyilvántartás Pápa külterületén a Nagyhantai malomtól 40-50m-re délnyugatra, közvetlenül a fasor mellett lelőhelyet határoz meg. A lelőhely beépítetlen területen helyezkedik el, kb. 0.2ha területű, észak-dél kiterjedésű.

Öreg-hegyi-mező

Papmalom azonosító: 85675
A központi nyilvántartás Pápa belterületén az Acsády útról megközelíthető N47° 20' 02,82" E17° 26' 55,98" koordináta alá eső malomépületet és annak telkét jelöli lelőhelyként.

Papmalom

Pálházapuszta I. azonosító: 8916
A központi nyilvántartás Pápa külterületén, Pálházapuszta teleptől nyugatra kb. 1km-re beépítetlen lelőhelyet határoz meg. A szabálytalan kör alapterületű lelőhely területe kb. 2ha.

Pálházapuszta I.

Pálházapuszta II. azonosító: 8917
A központi nyilvántartás Pápa külterületén, Pálházapuszta teleptől nyugatra kb. 300m-re beépítetlen lelőhelyet határoz meg.

Pálházapuszta II.

Pálházapuszta III. azonosító: 8918

A központi nyilvántartás Pápa külterületén, Pálházapuszta teleptől délnyugatra kb. 700m-re lelőhelyet határoz meg. A beépítetlen területen fekvő, hosszúkás alapterületű lelőhely északkelet-délnyugati kiterjedésű.

Pálházapuszta III.

Pálos kolostor azonosító: 8906

A lelőhely Pápa belvárosában a jelenlegi bencés templom területére esik. Tartós beépítettség miatt a lelőhely beható vizsgálatára nem kerülhetett sor.

Pálos kolostor

Pápa – Városfalak azonosító: 8942

A lelőhely Pápa belterületén a jelenlegi tűzoltóság épülete mellett található, tartós beépítettség miatt a lelőhely beható vizsgálatára nem kerülhetett sor.

Pápa - városfalak

Pápa – Tizes kapu azonosító: 8943

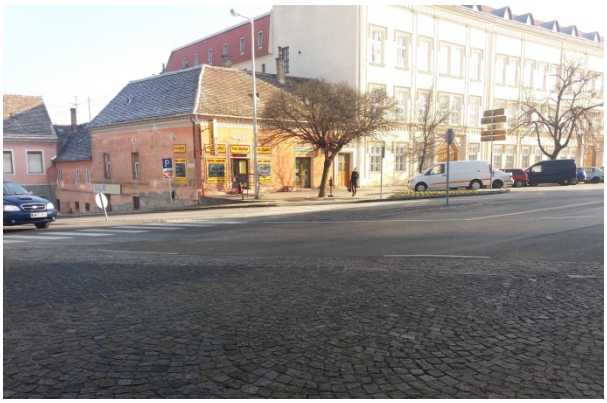
A központi nyilvántartás Pápa belterületén, a Szent István út és a Török Bálint u. kereszteződésében, a Vártól északnyugati irányban kb. 60-70m távolságra jelöl lelőhelyet. Tartós beépítettség miatt a lelőhely beható vizsgálatára nem kerülhetett sor.

Pápa - Tizes kapu

Pápa – Halász kapu azonosító: 8944

A központi nyilvántartás Pápa belterületén a Tókert u. és a Fő u. találkozásánál jelöl lelőhelyet. A terület a Böröczky domb tetején helyezkedik el, tartós beépítettség miatt a lelőhely beható vizsgálatára nem kerülhetett sor.

Pápa - Halász kapu

Péntek-malom azonosító: 85669

A központi nyilvántartás Pápa külterületén, a Kishegy nyugati sarkában található, egykori Péntek-malom területét jelöli lelőhelyként. A lelőhely jelenleg beépítetlen területen található, kb. 0.5ha területű.

Pápa - Péntek malom

Református templom azonosító: 8955

A központi nyilvántartás Pápa-Kéttornyúlak belterületén a református templom területén lelőhelyet határoz meg. Tartós beépítettség miatt a lelőhely beható vizsgálatára nem kerülhetett sor.

Kéttornyulak - Református templom

Református templom azonosító: 8962

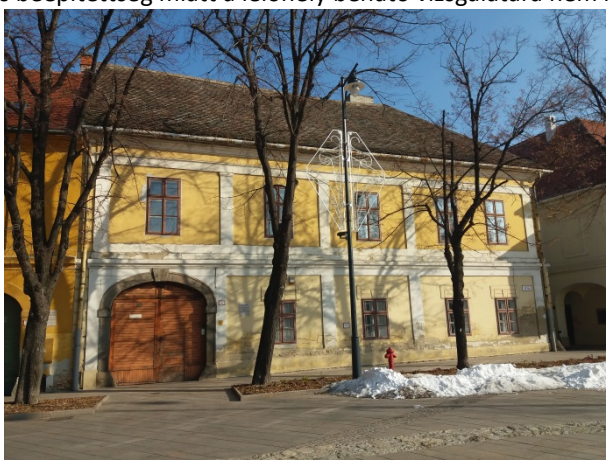
A központi nyilvántartás Tapolcafő belterületén a Református templomot jelöli lelőhelyként. Tartós beépítettség miatt a lelőhely beható vizsgálatára nem kerülhetett sor.

Római katolikus plébániaház azonosító: 8904

A központi nyilvántartás Pápa belterületén, a Nagytemplom mellett keleti irányban fekvő ingatlan területén lelőhelyet határoz meg. Tartós beépítettség miatt a lelőhely beható vizsgálatára nem kerülhetett sor.

Római Katolikus Plébániaház

Sári majori-dűlő azonosító: 41272

A központi nyilvántartás Pápa külterületén a várostól kb. 2km-re északnyugati irányban lelőhelyet határoz meg. A szabálytalan kör alakú lelőhely 6ha területű.

Sári majori-dűlő

Sávoly I. azonosító: 8925

A központi nyilvántartás Pápa külterületén, a várostól kb. 2km-re keleti irányban fekvő beépítetlen területen lelőhelyet határoz meg.

Sávoly II. azonosító: 8926

A központi nyilvántartás Pápa külterületén, a várostól kb. 2km-re keleti irányban fekvő beépítetlen területen lelőhelyet határoz meg.

Sávoly III. azonosító: 8927

A központi nyilvántartás Pápa külterületén, a várostól kb. 2km-re keleti irányban fekvő beépítetlen területen lelőhelyet határoz meg.

Sávoly III.

Séd mente dűlő azonosító: 8953

A központi nyilvántartás Pápától nyugatra, Borsosgyőr határa előtt lelőhelyet határoz meg. A lelőhelyet a Mezőlaki séd határolja, területe kb. 1ha.

Séd mente dűlő

Semlér azonosító: 8915

A központi nyilvántartás Pápa belterületén két össze nem függő területet határoz meg. A kisebbik terület közvetlenül az Anna templom elé esik, a nagyobb kb. 300m2 területű lelőhely ettől északkeletre kb. 30m távolságra található. Mindkét terület beépített területen fekszik, a lelőhely beható vizsgálatára nem kerülhetett sor.

Semlér

Simaháza azonosító: 8964

A központi nyilvántartás Pápa-Tapolcafő külterületén a falutól kb. 500m-re északkeletre beépítetlen lelőhelyet határoz meg. A lelőhely észak-dél kiterjedésű, a 83as útról induló földút keresztezi, kb. 3ha területű.

Simaháza II. azonosító: 8966

A központi nyilvántartás Pápa-Tapolcafő belterületén, a Tóra dűlő utcától délre lelőhelyet határoz meg. A lelőhely kb. 1ha területű, beépített területen fekszik, a Tapolca patak áthalad a lelőhelyen.

Simaháza II.

Szabó Dezső utca (Hamuház utca) azonosító: 8912

A központi nyilvántartás Pápa belterületén, a Szabó Dezső u. és a Határ u. kereszteződésétől északkeletre fekvő területet jelöli lelőhelyként. A lelőhelyet a Szabó Dezső u. szeli ketté, a déli része mezőgazdasági művelés alatt áll, többi része beépített területre esik.

Szőlő út (Laki-hegy) azonosító: 8956

A központi nyilvántartás Kéttornyulak külterületén a településtől északra a Laki u. északi részén jelöl lelőhelyet. A beépítetlen terület kb. 3,5ha területű.

Szőlő út (Laki hegy)

Tapolcafői-dűlő (Régészeti érdekű terület) azonosító: 85681
A központi nyilvántartás Pápa-Tapolcafő külterületén, a falutól északra a falutól kb. 1km-re a Tapolca patak és a 83as út keresztezésétől délre fekvő beépítetlen területen lelőhelyet jelöl.

Tapolcafői-dűlő

Táncsics Mihály utca azonosító: 8913
A központi nyilvántartás Pápa belterületén, a Vásár u. és a Kisfaludy Károly utca találkozásánál, a Húsgyár bejáratával szemközti ingatlant és annak környékét jelöli lelőhelyként. Tartós beépítettség miatt a lelőhely beható vizsgálatára nem kerülhetett sor.

Táncsics Mihály utca

Téglagyár azonosító: 8923:A központi nyilvántartás Pápa külterületén, a várostól kb. 1km-re északkeleti irányban lelőhelyet határoz meg. A terület kb. 3ha kiterjedésű, nagy részén tó található.

Téglagyár

Téglagyár azonosító: 8951

A központi nyilvántartás Borsosgyőr határában a téglagyártól délre lelőhelyet határoz meg. A 10ha-os területet átszeli a főút, és az út két oldalán elterülő tavak esnek a lelőhely kiterjedése alá.

Téglavető azonosító: 8958

A központi nyilvántartás kéttornyulak határában, a falu keleti oldalában a Pápai út északi oldalán az Akácfa utcára merőleges földterületet, és a rajta levő tó területét jelöli lelőhelyként.

Téglavető

Téglavetői-dűlő azonosító: 8533

A központi nyilvántartás Pápa külterületén a város határától kb. 3km-re nyugatra lelőhelyet határoz meg. A lelőhely Mátyusháza pusztától délre, egy beépítetlen fás területen fekszik, területe kb. 2ha.

Téglavetői-dűlő

Törzsök-hegy azonosító: 8931
A központi nyilvántartás Pápahatárában a törzsökhegy délkeleti sarkában lelőhelyet határoz meg. A 1,5ha területű lelőhely kiterjedése alá több ingatlan és telek esik.

Törzsök-hegy

Újmajor azonosító: 8949
A központi nyilvántartás Borsosgyőr külterületén a falutól északnyugati irányban fekvő lelőhelyet határoz meg. Az észak-dél kiterjedésű lelőhely kb. 2,5ha területű, beépítetlen területen fekszik.

Újmajor

Uradalmi-birtok I. (Régészeti érdekű terület) azonosító: 85853
A központi nyilvántartás Pápa külterületén a várostól Északra a 83as főút és a Külső-Győri u. kereszteződésétől északi irányban kb. 500 méterre az út jobb oldalán fekvő beépítetlen területet jelöli lelőhelyként.

Uradalmi-birtok I.

Uradalmi-birtok II. azonosító: 85855

A központi nyilvántartás Pápa külterületén a várostól Északra a 83as főút és a Külső-Győri u. kereszteződésétől északi irányban kb. 1km-re az út jobb oldalán fekvő beépítetlen területet jelöli lelőhelyként.

Uradalmi Birtok II.

Úrdomb azonosító: 8910

A központi nyilvántartás Pápa belterületén a Göncöl u. keleti oldalán fekvő ingatlanokat, és azok kertjeit jelöli lelőhelyként. A lelőhely észak-dél kiterjedésű, déli irányban szélesedik. Tartós beépítettség miatt a lelőhely beható vizsgálatára nem kerülhetett sor.

Úrdomb

Vár azonosító: 8936

A központi nyilvántartás Pápa belterületén az Esterházy kastélyt és annak környékét jelöli lelőhelyként. Tartós beépítettség miatt a lelőhely beható vizsgálatára nem kerülhetett sor.

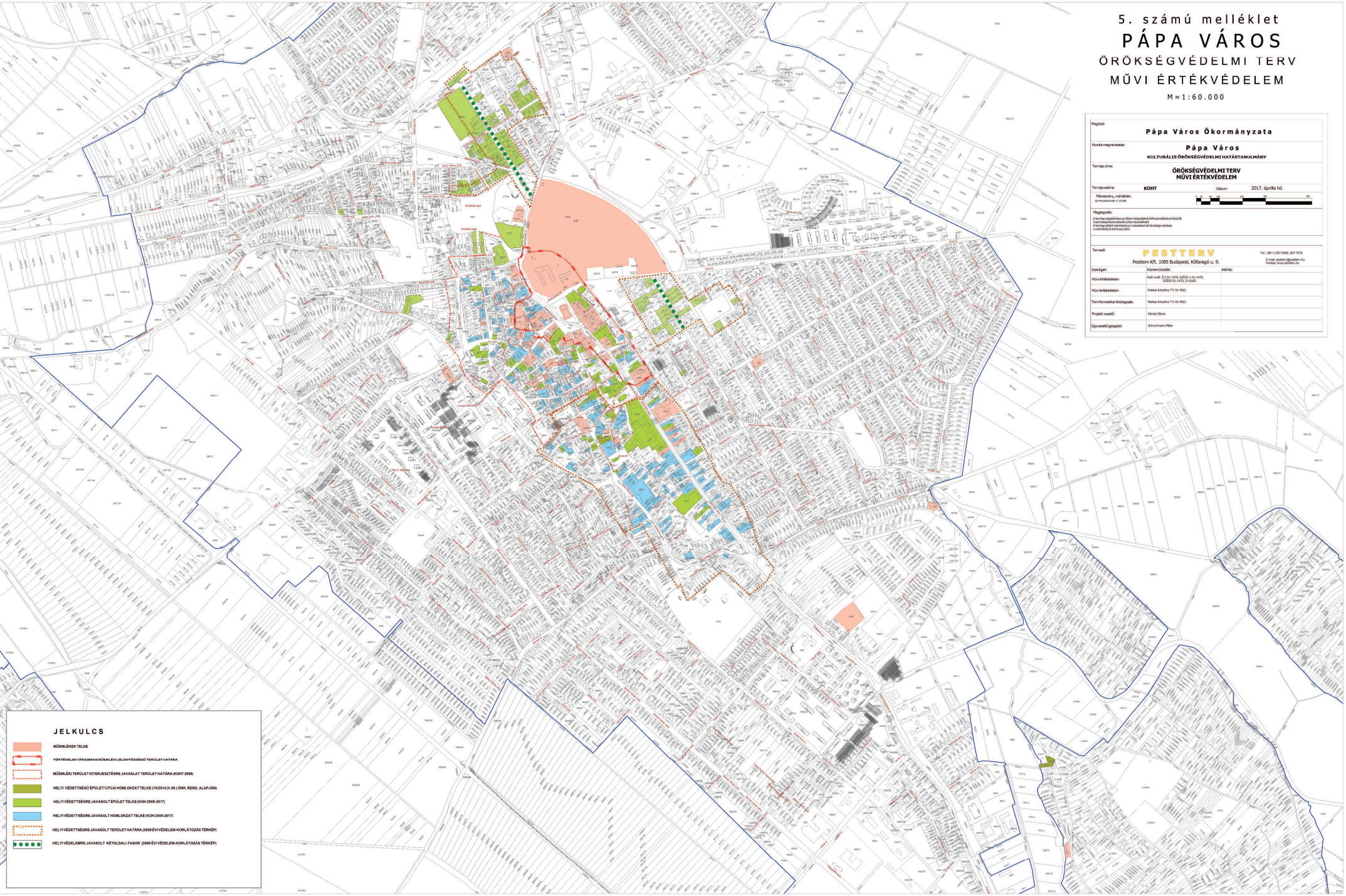
Vár

Várostelek azonosító: 8922

A központi nyilvántartás Pápa város belterületén a Határ u. és a Virág Benedek u. kereszteződésétől Északra fekvő ingatlanokat és azok kertjeit, illetve a mögöttük elterülő beépítetlen terület egy részét jelöli lelőhelyként.

Várostelek

5. számú melléklet

PÁPA VÁROS

ÖRÖKSÉGVÉDELMI TERV

MŰVI ÉRTÉKVÉDELEM

M=1:60.000

Megbízó: **Pápa Város Ökormányzata**

Munka megnevezése: **Pápa Város**
KULTURÁLIS ÖRÖKSÉGVÉDELMI HATÁSTANULMÁNY

Tervlap címe:
ÖRÖKSÉGVÉDELMI TERV
MŰVI ÉRTÉKVÉDELEM

Tervlap száma: **KOHT** Dátum: 2017. április hó

Méretarány, mértékkic: A3-ma kinyomtatva: 1:15.000

Megjegyzés:
A tervlap alaptérképe az állami alapadatok felhasználásával készült.
Csak településrendezési célra használható!
A tervlap eltérő méretarányú másolatainál távolság mérésre a méretskálát kell használni.

Tervező:
PESTTERV
Pesterv Kft. 1085 Budapest, Kőfaragó u. 9.
Tel.: (06-1) 267-0508, 267-7078
E-mail: pesterv@pesterv.hu
Honlap: www.pesterv.hu

Szakágak:	Közreműködők:	Aláírás:
Művi értékvédelem	Kalló Judit É/1 01-9470, SZÉSZ-I-01-1470, SZÉSZ-III-1470, Z1-0082	
Művi értékvédelem	Makkai Krisztina TT/ 01-4921	
Térinformatikai feldolgozás:	Makkai Krisztina TT/ 01-4921	
Projekt vezető:	Károlyi János	
Ügyvezető igazgató:	Schuchmann Péter	

3. melléklet

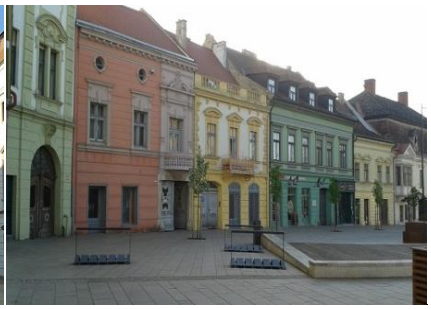
Pápa Város

Településfejlesztési Koncepciója

TERVEZET

PESTTERV

2017. április

Készült: **Pápa Város Önkormányzata megbízásából**
8500 Pápa, Fő utca 5.

Készítette:

Pest megyei Terület-, Település-, Környezet Tervező és Tanácsadó Kft.
1085 Budapest, Kőfaragó u. 9.
Tel: 267 05 08, 267 70 78 Fax: 266 75 61
E-mail: pestterv@pestterv.hu
www.pestterv.hu

Felelős tervező:

Károlyi János
vezető tervező
okl. geográfus, okl. szociológus
építészkamarai névjegyzéki szám: 13-1017
tervezői jogosultság: TR

Közreműködtek:

Schuchmann Péter
vezető tervező
okl. táj- és kertépítész mérnök,
okl. városépítési- városgazdasági szakmérnök
építészkamarai névjegyzéki szám: 01-5068
tervezői jogosultság: TR, TK

Hanczár Zsoltné (KÉSZ Kft.)
vezető tervező
szakképesítés: okl. gépészmérnök,
okl. városépítési- városgazdasági szakmérnök
mérnökkamarai névjegyzéki szám: 01-2418
tervezői jogosultság: TRe-T, TRh-T, TRv-T

Pápa Város Önkormányzata részéről:

dr. Áldozó Tamás
polgármester

Unger Tamás
alpolgármester

Mezei László
főépítész

Molnár István
osztályvezető

Pápa - Budapest, 2017. április

TARTALOM

1. BEVEZETÉS 4

2. JÖVŐKÉP 6

2.1. Pápa jövőképe a társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetére vonatkozóan 6

2.2. Pápa jövőképe a térségi szerepére vonatkozóan 7

2.3. Településfejlesztési elvek 8

3. CÉLOK 10

3.1. Pápa fejlesztését szolgáló átfogó célok és a részcélok, alcélok meghatározása 10

3.1.1. Átfogó cél a Városszerkezet terén: Fenntartható méretű és szerkezetű, vonzó, vitális, értékőrző, zöld város 10

3.1.2. Átfogó cél a Gazdaság terén: Stabil termelőszektor megteremtése, bevételt hozó beruházások, magasabb hozzáadott értékű gazdaság 17

3.1.3. Átfogó cél a Társadalom terén: Egészséges és jól képzett, szociálisan érzékeny sikeres helyi társadalom 19

3.1.4. Átfogó cél a Térségi szerep terén: Felértékelődő közlekedési csomóponti szerepét és lehetőségeit kihasználó foglalkoztatási, igazgatási, oktatási, szellemi, egyházi központ 22

3.2. A jövőkép, az átfogó célok és a részcélok kapcsolata 26

3.3. A fejlesztési célok értelmezése az egyes településrészekre 27

4. KIINDULÓ ADATOK A TOVÁBBI TERVEZÉSI FELADATOKHOZ 29

4.1. A stratégiához és a településrendezési eszközök készítéséhez szükséges társadalmi, gazdasági és környezeti adatok meghatározása 29

4.2. A meghatározott területigényes elemek alapján, javaslat a műszaki infrastruktúra fő elemeinek térbeli rendjére és a terület-felhasználásra irányuló településszerkezeti változtatásokra 32

4.3. Az örökségi értékek és a védettség bemutatása, javaslatok az örökség védelmére és az örökségi érték alapú, fenntartható fejlesztésére 33

A koncepció megvalósítását szolgáló eszköz- és intézményrendszer 33

Javaslat a koncepció és a változások nyomon követésére, a felülvizsgálat rendjére 34

1. BEVEZETÉS

Pápa város jelenleg hatályban lévő településfejlesztési koncepciója a 144/2001. (IX.27.) Képviselőtestületi határozattal került jóváhagyásra. Ez a dokumentum azonban a jelenleg hatályos jogszabályi előírásoknak már nem felel meg, és a készítése óta eltelt másfél évtized során aktualitásából is veszített. A jogszabályi környezethez igazodó és tartalmában is megújított új településfejlesztési koncepció kidolgozása több okból is különösen időszerűvé és szükségszerűvé vált.

Az elmúlt másfél évtized során számos jelentős változás következett be a városban, a járásban, a szűkebb és tágabb környezetben, beleértve Veszprém megyében és Győrben és térségében lezajlott változásokat is. Az elmúlt évek során a reálfolyamatokban végbement és az intézményi feladat ellátási viszonyok terén bekövetkezett változások, a gazdasági válság hatásai és az újbóli fejlődés lehetőségei, a településfejlesztést is érintő jogszabályi változások együttes ismeretében döntött úgy Pápa Város Önkormányzata, hogy új településfejlesztési koncepciót készít. Ez az új településfejlesztési dokumentum támaszkodik egyrészt az önkormányzat által készített, illetve a várost érintő kapcsolódó tárgyú koncepciókra, tervekre, programokra és figyelembe vette azokat a körülményeket, amelyek a város fejlesztésére hatással lehetnek. Mindezek együttesen beépültek ebbe az új jogszabályi követelmények szerint készült településfejlesztési koncepcióba.

Korszerű, helyi konszenzuson alapuló fejlesztési dokumentumok nélkül a város felkészületlen a területi folyamatok kezelésére, kisebb az esélye a fejlesztési támogatások megszerzésére, az itt élő polgárok életminősége javítására, illetve a helyi gazdaság, kiemelten egyes feldolgozóipari ágazatok és a turizmus hatékony fejlesztésére. E konszenzus kialakítása érdekében a településfejlesztési koncepció céljai, javaslatai széleskörű partnerségen alapulnak.

2015-ben a KDOP-6.2.1/K-13-2014-0002 „Közép-Dunántúli Operatív Program - Fenntartható településfejlesztés a kis- és középvárosokban - Integrált Településfejlesztési Stratégiák kidolgozása” projekt keretében elkészült Pápa város integrált településfejlesztési stratégiája (ITS) a 314/2012. (XI.8) Korm. rendeletben foglaltaknak megfelelően. A stratégia a város középtávú fejlesztési irányait, célrendszerét, az ezek elérése érdekében tervezett beavatkozásokat, továbbá a megvalósítás és nyomonkövetés eszközeit és módszereit rögzíti. Legfontosabb célja, hogy stratégiai tervezés eszközeivel segítse elő a következő 7-8 év városfejlesztési tevékenységeinek eredményességét. Az ITS néhány részterület vonatkozásában 2016-ban módosításra került, de az abban felvázolt jövőkép és a stratégiai célok nem változtak. Az új településfejlesztési koncepció és az ITS-ben meghatározott városfejlesztési célok egymással összhangban vannak.

A településfejlesztési koncepció célja:

- a 2001-ben készült településfejlesztési koncepció teljes körű tartalmi felülvizsgálata, illetve a jogszabályi megfelelőséget biztosító megújítása,

- az ITS-ben meghatározott középtávú stratégiai célokat és a tervezett nagyprojekteket is figyelembe véve, a településfejlesztés hosszú távú céljainak kitűzése, biztosítva így a hosszú távú koncepcionális célok és az ITS középtávú céljai közötti megfelelő összhangot
- a településrendezési eszközök 2018-ig szükségessé váló megújításának fejlesztési megalapozása.

A településfejlesztési koncepció fentieket az alábbi tartalmi főszempontok érvényesítése mellett éri el:

- a felértékelődő környezeti erőforrásokkal (épített örökség, termőföld, termálvízkincs) való ésszerű gazdálkodás, e potenciálok kíméletes és racionális, hosszú távon fenntartható hasznosítása,
- a városfejlesztés alapozzon mindarra a gazdag és kiterjedt oktatási, kulturális és szellemi potenciálra ami Pápa erőssége, és amivel kiemelkedik térségéből,
- Pápa integrálódjon a nagytérségi folyosók felé, a város eredményesen kapcsolódjon be az európai és az országos nagy hálózatok vérkeringésébe,
- a közlekedésfejlesztésben megnyíló lehetőségek városi fejlődés szolgálatába állítása: M1 és a 8. sz. főút gyorsforgalmi úttal történő összekötése, és a pápai repülőtér funkcióbővítésében meglévő lehetőségek,
- piac érzékeny képzésen alapuló gazdaságfejlesztés.

Pápa településfejlesztési koncepciójának meghatározása a járási (kistérségi) összefüggések, valamint a tágabb térségi hatások figyelembevételével, de alapvetően a helyi adottságokra, értékekre és érdekekre alapozottan történt. Cél, hogy Pápa kapcsolódjon a 2013 decemberében elfogadott Nemzeti Fejlesztés 2030 dokumentum és Veszprém megye új, 2015 decemberében elfogadott területfejlesztési koncepciójának és 2014-ben jóváhagyott területfejlesztési programjának releváns célkitűzéseihez illetve programpontjaihoz, és a megyei Integrált Területi Programban foglaltakhoz, amelyek az uniós forrásokhoz való hozzájutást nagyban meghatározzák.

A 2015-ben elkészült ITS széleskörű, a 314/2012. Korm. rendelet szerinti megalapozó vizsgálaton alapszik. Az abban feltárt folyamatok, trendek és helyzetkép megállapításai ma is helytállóak, így - aktualizálást, adatfrissítést követően - megfelelő alapjául szolgál a településfejlesztési koncepció tervezésének is. Ezért a településfejlesztési koncepció készítéséhez kapcsolódóan új megalapozó vizsgálat készítése nem indokolt, aktualizálása 2017 elején megtörtént.

2. JÖVŐKÉP

2.1. Pápa jövőképe a társadalmi, gazdasági, táji, természeti és épített környezetére vonatkozóan

A város társadalmi jövőképe

- Népességét megtartani képes, vonzó élettér, az életminőségre pozitívan ható intézkedéseknek köszönhetően a természetes népességfogyás mérséklődik.
- A városban, és a járásban élők magas színvonalú városi szolgáltatásokat vehetnek igénybe az egészségügy, oktatás-nevelés, kultúra, művelődés, rekreáció, sport, vendéglátás, igazgatás és hivatali ügyintézés területén.
- A városban működő középfokú oktatási intézményrendszerben a szakképzés nagyobb teret nyer, változatos képzési kínálat nyújtásával jól kvalifikált, a piac által igényelt szakképzett munkaerőt biztosít a nagy foglalkoztatók számára.
- A felsőfokú (egyetemi, főiskolai) duális szakképzés és a térség gazdasági szereplőinek igényeihez illeszkedő duális képzés stabil része a város oktatási-képzési rendszerének, aminek eredményeképp a humánerőforrás adottságok lényegesen javulnak.
- Enyhül a szegregáció, eltűnnek a város leromlott részei (Vaszari út és Téglagyári út környéke), és megtörténik fenyegetett városi területek (lakótelepek) és környezetük rehabilitációja.
- Nő a szociális biztonság, enyhülnek a szociális problémák, a hátrányos helyzetű csoportok haszonélvezői lesznek a városban kibontakozó gazdasági fellendülésnek.
- A város intézményei az időskorú lakosság részére magas színvonalú ellátást biztosítanak, az idősebb korosztály megbecsülésben él.
- A városban élők megyei átlagot meghaladó egészségi állapotát az egészségmegőrző, rehabilitációs és a rekreációs fejlesztések, a változatos sportolási, aktív kikapcsolódási lehetőségek biztosítják a korszerű egészségügyi szolgáltatások mellett.
- A civil szféra tovább erősödik és növekszik részvétele a város életében.
- Mindezzel párhuzamosan megőrződik Pápa sajátos polgárvárosi identitása.

A város gazdasági jövőképe

- A városban a befektetési környezet, a meglévő ipari területek, illetve az ipari parki szolgáltatások javításával erőteljes és fenntartható a gazdasági fejlődés, amely a foglalkoztatottság növelésének köszönhetően kedvező szociális hatásokat is eredményez, ennek hatására a munkanélküliség a környező városokéhoz képest kedvezőbb.
- A korábban kijelölt és infrastrukturálisan előkészített ipari, gazdasági területeit, valamint a jó területi és műszaki adottságokkal rendelkező barnamezőit újrahasznosító gazdaságpolitika nyomán a város gazdasága újabb jelentős területigénybevétel nélkül növeli gazdasági teljesítményét.

- Fejlett és innovatív vállalkozói infrastruktúra eredményeként stabil és diverzifikált gazdasági struktúrával rendelkezik a város, amely magasabb hozzáadott érték előállítására képes.
- A turisztikai kínálat és fogadóképesség bővítésével (Külső-Várkert) a város országosan ismert és kedvelt, de a város lakói által is látogatott turisztikai célponttá válik, differenciált szálláshelykínálattal rendelkezik, erőteljes, a jelenlegi két-háromszorosát elérő turisztikai forgalmat generálva a városban.
- A kulturális-vallási és a gyógyturizmus a város idegenforgalmának fontos elemei.
- Az épített örökség megújításánál a gazdaságossági szempontok, a pénzügyi fenntarthatóság és jövedelmezőség is érvényesül.

A város táji, természeti és épített környezetének jövőképe

- A területfelhasználás tervezése során a kompakt település kialakítása az alapelv.
- Pápa a jövőben hatékonyan kihasználja sajátos egyedi erőforrásait (épített örökség, kiváló termőföld adottságok, termálvízkincs). A természeti környezetét és épített értékeit megőrző, azt fenntartható módon fejlesztő várossá válik.
- A város folytatja az épített és természeti örökség megőrzése és megújítása terén megkezdett intézkedéseit (Belváros, Fő tér, Fő utca, Esterházy kastély, Belső-Várkert), így építészeti értékei, valamint sajátos városképe és programlehetőségei révén is látogatott barokk kisvárossá válik, mely az országhatárokon túlról is vonz látogatókat.
- Megtörténik a részben barnamezős ipari területek revitalizációja vagy funkcióváltása (Erzsébetváros, Felsőváros, Téglagyári út).
- A város még meglévő infrastrukturális szűk keresztmetszetei (pl. csapadékvíz elvezetés, közlekedésbiztonság) felszámolásra kerülnek.
- Lakóterületein a fejlesztések a kertvárosias jelleg megtartására irányulnak, élhető, kellemes, barátságos települési arculatot eredményezve, s magukban foglalják azokat az előnyöket, amik vonzó lakókörnyezetet jelentenek a pápaiak számára.
- A városi zöldfelületek száma és nagysága nő, a meglévő, de alulhasznosított zöldfelületek működő közösségi terekké válnak, a városi térszerkezetet zöldfelületek tagolják és a városi klímaadottságok is javulnak.
- A tájhasználatban a megélhetést és jövedelemtermelést valamint a megőrzést egyaránt lehetővé tevő tájgazdálkodási módok válnak uralkodóvá.
- A város felkészül a klímaváltozás kedvezőtlen hatásaira, a felszíni vizek elvezetésével kapcsolatos hiányosságok felszámolásra kerülnek, a vizek visszatartását szolgáló tározók létesítésével biztosítható a fenntartható és biztonságos vízgazdálkodás.

2.2. Pápa jövőképe a térségi szerepére vonatkozóan

- A Kisalföld déli részének egyedüli központja, a Veszprém és Győr közötti térben járásszékhelyi szerepkörénél kiterjedtebb vonzáskörzettel és térszervező erővel rendelkező gazdasági, intézményi, kulturális és idegenforgalmi központ, közlekedési csomópont.

- Együttműködik térsége településeivel, de népességi súlya, gazdasági teljesítménye és funkciógazdagsága a térség központi településévé teszi, teljes körű középfokú és részleges felsőfokú ellátást biztosít a 60 ezres térsége számára.
- Ipari beszállítói kapacitásait fejleszti, ezáltal további országos és európai nagyvállalatokkal is szoros gazdasági kapcsolatokat épít ki, melyek más területeken újabb együttműködéseket eredményeznek.
- Győr viszonylatában szoros ipari beszállítói kapcsolatokkal, valamint sokrétű foglalkoztatási kapcsolattal rendelkezik, a Pápáról ingázó munkaerő elsődleges foglalkoztatója Győr.
- A megyeszékhely Veszprémmel és a megye egyéb településeivel a szellemi, kulturális, gazdasági kapcsolata erős.
- A megyén belüli észak-déli kapcsolatait erősíti, a Balaton irányába a megye déli térségével szorosabbra fűzi kapcsolatait. A kelet-nyugati irányú, megyehatáron átnyúló közlekedési kapcsolatok fejlesztésében is érdekelt.
- Az MH Pápa Bázisrepülőtéren a (polgári) logisztika funkció is kiteljesedik, a repülőtér kettős hasznosítása erősíti a város gazdaságát és térségi kapcsolatait.

Fentiek alapján a város jövőképe az alábbi tömör mondatba foglalható össze:
Pápa város, járásszékhely és térségi központ, amely értékeit harmonikusan megőrizve, azt továbbfejlesztve egyaránt vonzó a napjaikat itt élő városlakók, a gazdasági szereplők és az idelátogató vendégek számára.

2.3. Településfejlesztési elvek

Távlatosság
(a hosszú távú célok szem előtt tartása a közép és rövid távú fejlesztési döntések meghozatalánál)

Stratégiai megközelítés
(a versenyképesség növelése, a helyi gazdaság fejlesztése valamint a város lakossága „jóléte” biztosítása prioritásainak érvényesítésére)

Integrált szemlélet
(egymástól elszigetelt ágazati beavatkozások helyett integrált megoldások alkalmazása a fejlesztési célok szolgálatában)

Helyi erőforrásokra való építkezés
(a térségi természeti-, gazdasági és emberi erőforrások sajátosságainak figyelembevétele és fenntartható módon való érvényesítése a város és térsége fejlesztése során)

Hatékonyságra való törekvés
(a területi adottságok és a rendelkezésre álló erőforrások jobb kihasználása)

Az értékek megőrzése és fenntartható hasznosítása
(az épített környezeti értékek és a társadalom szellemi és kulturális értékeinek megőrzése, a táji-, természeti értékek védelme és mindezek hasznosítása a gazdaság, a környezet és a helyi társadalom fejlesztése során)

A társadalmi igazságosság és az esélyegyenlőség érvényre juttatása
(a társadalmilag indokolatlan területi különbségek csökkentése, a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok felzárkóztatása, az esélyegyenlőség biztosítása, a társadalmi mobilitás erősítése)

Partnerség
(a fejlesztési célok országos, megyei és helyi szinten történő megfogalmazásától a városi, várostérségi szintű feladatok széleskörű társadalmi együttműködéssel történő megvalósításáig)

Térségi szemlélet
(a térségi érdeket is érvényesítő megoldások a helyi fejlesztéseknél)

Népességmegtartó, ifjúság-megtartó képesség erősítése
(a városfejlesztéssel összefüggő célok és konkrét beavatkozások tervezése és megvalósítása során az életminőség javítása, a helyben történő megélhetés és boldogulás változatos feltételeinek biztosítása)

Kompakt város
(a területével felelős módon történő gazdálkodás, optimális területfelhasználásra törekvés, a barnamezős területek megújítására törekvés, új beépítésre szánt területek kijelölésének minimalizálása)

Egészséges város
(lakói számára nem csak a korszerű egészségügyi ellátás biztosított, hanem kiemelt figyelmet fordít az egészségmegőrzés, a sport, az aktív tevékenységek területi, intézményi feltételeinek biztosítására)

Harmónia - fenntartási képesség erősítése
(kiegyensúlyozott fejlődés biztosítása, a már megvalósult eredmények és a tervezett fejlesztések biztonságos fenntartásához és az üzemeltetéshez szükséges gazdasági, szellemi és szervezeti háttér biztosítása)

3. CÉLOK

3.1. Pápa fejlesztését szolgáló átfogó célok és a részcélok, alcélok meghatározása

3.1.1. Átfogó cél a Városszerkezet terén: Fenntartható méretű és szerkezetű, vonzó, vitális, értékőrző, zöld város

1. Tematikus részcél: Kompakt városszerkezetre törekvés a város extenzív növekedése helyett

A településszerkezet jövőbeni alakítása során a város eltartóképességének megfelelően kompakt város koncepciója kapjon prioritást. Jelenleg is sok a hatályos településrendezési eszközök szerinti beépítésre szánt, de ténylegesen be nem épült terület, miközben a népesség csökken. E kiszabályozott területek visszaminősítésére csak tetemes kártalanítás mellett lenne mód. Ehelyett cél, az irányított közmű infrastruktúra fejlesztéssel közvetett módon szabályozni az új beépítések ütemét, illetve azok mértékét.

A rendelkezésre álló, kijelölt beépítésre szánt területek mérete bőségesen elegendő, még a népesség mérsékelt növekedése esetén is. Hasonlóan igaz ez az ipari, gazdasági területek esetében is. A már kijelölt, de még be nem épült gazdasági területek is számottevő tartalékot biztosítanak a gazdaságfejlesztés számára, de további zöldmezős területek fejlesztésbe vonása helyett a város barnamezős területeinek újrahasznosításával kell kielégíteni az új vállalkozások területi igényeit.

A településszerkezet formálódásakor a város térben kiegyensúlyozott szerkezetének fenntartására, a terekkel, zöldfelületekkel jól tagolt, nem túlzsúfolt struktúra megőrzésére kell törekedni. Az új beépítésre szánt területek növelésének megállításával elérhető, hogy a belső városrészek rosszabb állapotban lévő épületeit is megvásárolják, felújítsák, vagy helyükön újakat emeljenek, ezáltal a város belső területei is megújulhatnak. Az extenzív és területpazarló városi növekedés az infrastrukturális és intézményi ellátást is költségessé teszi. Ehelyett olyan típusú fejlesztések támogatandók, amelyek lehetővé teszik a már beépített területek folyamatos megújításának menedzselését. A kompakt városszerkezet megújuló képessége magasabb, és elérhető az a cél, hogy a belső területek jó, és egyre javuló minősége is folyamatosan fenntartható legyen.

Alcélok:

- Leromlott, felhagyott egykori ipari területek barnamezős megújítása kapjon prioritást a zöldmezős beruházásokkal szemben
- Volt zártkertek megőrzése, lakóterületté válásuk nem támogatott (Kishegy, Öreghegy, Törzsökhegy)
- Új beépítésre szánt területek ne növekedjenek a város peremterületein.
- A meglévő beépítésre szánt területek jellegének felülvizsgálata: a vegyes illetve lakóterületek felhasználása léptékének, mértékének felülvizsgálata

2. Tematikus részcél: Megújító városfejlesztés

A városfejlődés korábbi szakaszában kialakult gyártelepeit, egykori iparterületeit (textil, dohány, tej, stb.) a város időközben körbeépítette. Ma ezek a pangó, fizikailag leromlott állagú ipari területek szigeteket képeznek a városi szövetben Erzsébetváros, Felsőváros, Téglagyári út területén. Cél ezek környezetének fizikai megújítása mellett funkcióval való megtöltésük, és ezáltal visszaillesztésük a városszerkezetbe. Sok esetben az épületek rehabilitációja is megoldást jelent (pl. volt textilgyár, volt strandfürdő, húsgyár épülete).

A város nagy területi tartalékokkal és jelentős - jelenleg részben vagy teljesen kihasználatlan - épületállománnyal rendelkezik a barnamezős területein. Ezért a városfejlesztés fontos - a gazdaságfejlesztéssel is összefüggő - célkitűzése e területek hasznosítási lehetőségeinek feltárása, illetve alternatív felhasználási lehetőségeinek kidolgozása e területek újrahasznosítása érdekében. A város ezzel támogathatja e területek ingatlanpiacra juttatását, hasznosítását. A hasznosítás lehetőségei feltárásán túl cél olyan műszaki fejlesztések támogatása, amely elősegíti a betelepülést. Az elérhető pályázati lehetőségekkel összehangoltan cél olyan speciális gazdasági ösztönzők alkalmazása, amely közgazdasági előnyt biztosít azon fejlesztők számára, akik barnamezős területek hasznosításával oldják meg beruházásaikat.

A városi gazdaság bővítése, strukturális fejlesztése, de a barnamezős területek újrahasznosítása, illetve az új gazdaságfejlesztési területek hasznosítása érdekében is indokolt valamennyi ágazatban a befektetések ösztönzése, a külső működőtőke bevonása. A barnamezős területek ipari, gazdasági célú újbóli hasznosítása, de teljes struktúraváltással megvalósuló alternatív hasznosítása is támogatható. Ez utóbbira példa a Téglagyári úti barnamezős terület, ahol a rehabilitációval a város új közösségi területének, egy szabadidős és sport területnek a kialakítása a cél.

A 60-as, 70-es években beépült kertvárosi lakóterületek részben leromlottak, a lakosság elköltözése is megkezdődött. Mára elindult egy spontán visszarendeződés, számos ingatlant újítanak fel. Ezt a folyamatot támogatni kell, az önkormányzat az érintett városrészekben, tömbökben a közterületek megújításával, arculati fejlesztéssel, közösségi terek bővítésével tudja elősegíteni a kertvárosi területek megújulását. Elsősorban azon városrészek rehabilitációja szükséges, ahonnét intenzívebb a lakók elköltözése (pl. Tókertváros).

Alcélok:

- A termelési tevékenységből kivont ipari zónák, illetve ipartörténeti emlékek funkcióváltó rehabilitációja, a városi barnamezős területek rehabilitációjának előkészítése
- Téglagyári úti barnamezős terület rehabilitációja: parkosítás, tó létesítése, sportpark kialakítása
- Kertvárosi lakóterületeken megújítás, közterületek felújítása, jó minőségű lakóövezetek feltételeinek kialakítása
- Rehabilitáció a régi, kiürülő, lepusztuló városrészekben
- A belváros leromlott állapotú önkormányzati tulajdonú lakásainak felújítása, a belvárosi lakóövezet presztízsének növelése

- A már beépült lakó-, illetve közterületek folyamatos megújítása

- Nagyvárosias lakókörnyezetek közterületeinek, épületeinek megújítása

3. Tematikus részcél: Belváros vonzerejének növelése

Az elmúlt évek egyik legnagyobb szabású pápai beruházása volt a Fő tér megújítása. A projekt keretében megtörtént a belső városmag forgalomcsillapítása, a megújult Fő tér pedig teljes mértékben gyalogos zónává vált. A Fő tér és a Fő utca lezárása egyértelműen pozitív városképi szempontból, és a legfrekventáltabb közösségi tér használati feltételei is megteremtődtek. Célzott intézkedésekkel el kell érni, hogy a fizikailag megújult városmag Pápa pezsgő, élettel teli agorájává, egyik kereskedelmi és szolgáltatási központjává váljon.

A fejlesztések során kiemelt feladat, hogy a belváros szolgáltató jellege fennmaradjon, ne a városszéli zöldmezős beruházások kerüljenek előtérbe, hanem a belváros aktív szolgáltató jellege kerüljön a fejlesztések középpontjába. Legfontosabb a helyben fogyasztás, a költés lehetőségeinek és feltételeinek javítása. Növelni kell a megújult belváros közösségi vonzereje mellett a kereskedelmi vonzerőt is. Fokozott figyelmet kell fordítani arra, hogy a belvárosba illő és a belvároshoz méltó üzletek, szolgáltatások, kereskedelmi és vendéglátó egységek településjenek be. Az üzletek, szolgáltatások, vendéglátóhelyek esetében a vonzó, jó presztízst sugárzó megjelenést és utcafronti kialakítást alapvető elvárássá kell tenni. Mindez az itt élő polgárok identitásérzését is növeli, de ugyanakkor a turisztikai vonzerő növelését is segíti.

Ezeket az intézkedéseket a Fő tér és a Fő utca mellett a Kossuth Lajos utcára és a kapcsolódó keresztirányú utcák (Szent László utca, Petőfi Sándor utca, Eötvös utca, Rákóczi Ferenc utca, Major utca) érintett szakaszaira is ki kell terjeszteni, ahol az elsődleges feladat az utcakép javítása, az utcabútorozás, a burkolat megújítása magas minőségben. Ezt követően a kereskedelem, szolgáltatások és a vendéglátás egységeinek optimális és vonzó kínálatot nyújtó elosztását lenne ideális elérni.

A Városi Piac vonzóvá tétele, korszerűsítése és minőségi fejlesztése is a belváros kereskedelmi vonzerejét növeli. A piac megújítása és presztízsének emelése is része a belváros kereskedelmi és szolgáltatásbővítő megújításának, amire fizikai közelsége feltétlenül alkalmassá teszi.

A belváros parkoló hálózata túlterhelt. Elő kell segíteni a belváros, és az ott található szolgáltatások lehető legjobb megközelítését. Hosszú távon meg kell vizsgálni mélygarázsok, illetve parkolólemezek kialakításának lehetőségét.

Alcélok:

- A belváros megtöltése élettel, kereskedelmi, vendéglátó és szolgáltató vonzerejének növelése

- Parkolási lehetőségek javítása a belvárosban

4. Tematikus részcél: A város belső közlekedési infrastruktúrájának javítása

A várost érintő közúthálózat jól kiépített, de felújításra szorul. A város belterületi szakaszain a nagyobb forgalmú csomópontokban körforgalmak és/vagy jelzőlámpás forgalombiztonságot növelő közlekedési eszközök kerültek kiépítésre. A városon áthaladó kelet-nyugati forgalom és a nehéz teherforgalom jelentősen terhelik a települési szakaszok burkolatát, az ebből eredő úthibák baleseti gócpontokat képeznek. A belvárosi utak forgalomcsillapítása kiemelt feladat. A település lakótelepi városrészein (úgy mint Vajda, Igal, Fáy A., Bástya, Huszár, Veszprémi út és környéke) a belső feltáró utak felújítását és zöldterületi környezetük rendezését meg kell valósítani.

Szükséges a városi fő- és gyűjtőúthálózat felülvizsgálata és fejlesztése, kiemelt figyelemmel a legnagyobb forgalmat lebonyolító városi bevezető szakaszokra: Jókai utca - Szent István utca, valamint a Gróf út, illetve a belső elkerülő út (Korona utca) irányra. Figyelmet kell fordítani a csomópontok kialakítására: folytatandó a biztonságosabb körforgalmú csomópontok építése, illetve forgalomcsillapító elemek telepítése a veszélyesebb kereszteződésekbe. Szorgalmazni kell a várost érintő az országos közúthálózat részét képező mellékutak - Vaszari út, Gyimóti út, Veszprémi út, Somlai út - felújítását, továbbá a veszélyes csomópontok - Erkel / Somlai, Gyimóti / Ötödik, Vaszari / Győri - átépítését.

A város közlekedésfejlesztéssel összefüggő célja, hogy a logisztikai központtá fejlesztendő repülőtér és a belváros között közvetlen kapcsolat jöjjön létre. Ennek érdekében a Téglagyári úti új közlekedési tengelyt a város kiépítendő keleti elkerülőjéig meg kell hosszabbítani.

A városban több, szakaszos formában megépült gyalogos-kerékpáros vegyes használatú vagy rövidebb kerékpárút létezik. Létezik ugyan 8 útvonal, de azok inkább csupán a Várkert környezetében találhatóak és csak részben vannak összekötve. A Pápán belüli kerékpárral történő közlekedést összefüggő hálózatba rendezett kerékpárutak, kerékpársávok megépítésével illetve kijelölésével kell támogatni.

A kiépült kerékpárúthálózat elemeinek felújítását - Győri úton, Külső-Veszprémi úton - el kell végezni. A pályázati lehetőségek és az önerő figyelembe vételével folytatni kell a városi kerékpárutak felújítását, bővítését. Javasolt egyéb, a kerékpáros forgalmat segítő elemek - zárt és nyílt kerékpáros sáv, kijelölt kerékpáros irányok, kereszteződésekben biztonságot jelentő kerékpáros felálló helyek - kialakítása. Fontos, hogy a fejlesztések elsősorban a hivatásforgalmat biztosítsák, ezzel kedvet teremtve a környezetbarátabb, egészségesebb kerékpáros közlekedésnek.

A városrészeket Pápával összekötő kerékpárút eddig két irányban, Tapolcafő és Borosgyőr felé épült. Mérlegelni szükséges a kerékpárút további bővítésének lehetőségeit, ezen belül a Pápa - Bázisreptér közötti hivatásforgalmi kerékpáros útszakasz építése szükséges.

Folytatandó a járdaépítés, felújítás. Járdaépítéseknél figyelemmel kell lenni arra, hogy a gyalogos közlekedés folyamatosan kiépített járdákkal és átkelési lehetőségekkel biztosított legyen. A nagyforgalmú utaknál a jogszabályokban engedélyezett sűrűséggel kijelölt gyalogos átkelők kialakítására kell törekedni.

Alcélok:

- A belső úthálózat folyamatos karbantartása és korszerűsítése

- A város kerékpárúthálózatának kiépítése, kerékpáros hivatásforgalom és turizmus feltételeinek biztosítása, kerékpárbérlés rendszerének kiépítése

- Környezetbarát, rugalmas szolgáltatást biztosító közösségi közlekedés, járműpark fejlesztése

- Akadálymentes gyalogátkelőhelyek létesítése, a meglévők fejlesztése

5. Tematikus részcél: Épített örökség megőrzése, megőrizve bemutatása

Az épített környezet, a műemléki épületek sokasága a város egyik fő értéke, cél ennek megőrzése, fenntartása. Pápa műemlékei a nemzeti örökség részét alkotják. A műemlék, illetve helyi védettséget élvező épületek - város méretéhez képest - rendkívül magas száma a megőrzéshez, illetve a szükséges felújításokhoz igényelt források biztosítása terén is nagy feladat elé állítja a várost. Cél a megőrzéshez szükséges források biztosítása az állami büdzséből.

Az épített örökség Pápa egyik legfőbb turisztikai vonzerejét jelenti, a műemlékekben kiemelkedően gazdag barokk város egy olyan image, amely joggal emelhetné Pápát a nálánál jóval népesebb és látogatottabb városok sorába. Hogy ez a potenciális vonzerő ténylegesen a városfejlesztés szolgálatába állítható legyen, az épületállomány állagmegóvása, felújítása mellett a bemutatás is hangsúlyt kell, hogy kapjon. Az arra alkalmas építészeti alkotások, épületek esetében azok a hasznosítási módok kapjanak prioritást, amelyek az épületeket önfenntartóvá, működtetésüket gazdaságossá, sőt nyereségessé teszik.

Cél a belváros előző uniós tervezési időszakban megkezdett felújításának folytatása. A belváros rekonstrukció II. ütemének célja a védett épületállomány megújítása mellett a belváros arculatának, közterei színvonalának javítása.

Alcélok:

- Örökségőrző városrehabilitáció

- A belváros rekonstrukció II. ütemének megvalósítása

- A város történelmi örökségének - mely kiváló image - önfenntartóvá, gazdaságossá tétele bevételtermelő hasznosítással

- Esterházy-kastély felújítás további ütemeinek megvalósítása: kastélykert-kastélypark rekonstrukció, kastélypince felújítás, őrházak rekonstrukciója, lovarda közösségi térré alakítása

- Egyházi épületek és intézmények felújítása, korszerűsítése, bővítése, energetikai korszerűsítésük

6. Tematikus részcél: Zöld-városi fejlesztések, korszerű technológiák alkalmazása

A városi zöldfelületek megújításának és bővítésük legfontosabb célja a városi klíma javítása, az arculat fejlesztése mellett, hogy a városi szabadidő eltöltés minőségi terei jöjjenek létre. A Belső-Várkert és az Erzsébet-liget rekreációs parkká fejlesztésével cél, hogy vonzó, a zöld környezetben történő kikapcsolódás kedvelt, a látogatók által aktívan használt városi helyszínei jöjjenek létre.

A település környezeti állapotának javítását a megújuló energiahordozók hasznosítása, annak az energiaellátásban való részarányának növelése segíti. A legkedvezőbben hasznosítható megújuló energiahordozó a napenergia, amelynek aktív és passzív hasznosításával jelentős hagyományos energiafelhasználást takaríthat meg a város. A napenergia mellett a szélenergia hasznosítására is van lehetőség, de annak hasznosítását szolgáló beruházás megtérülési ideje hosszabb és a települési arculat alakítása szempontjából sem kedvező.

A városias beépített környezet inkább a napenergia alkalmazását teszi könnyen beilleszthetővé. Cél a napenergia napelemmel történő hasznosításával közvetlen villamosenergia termelése, napkollektorral való hasznosításával termikus energiatermelés. Mindkét hasznosítási lehetőség épületgépészeti szintű beavatkozással realizálható. Elsődlegesen az - önkormányzati, egyházi - intézmények zöldenergiára átállítása a cél. A napenergia hasznosítás lehetősége időjárás függő, így az ad-vesz rendszer kiépítésének igénybe vétele szükséges, hogy a termelés és fogyasztás kiegyenlítését biztosítani lehessen. A megújuló energiahasznosítással az éves fogyasztás, az éves hálózatkiterhelés csökkenthető ugyan, de az ellátáshoz szükséges csúcskapacitás biztosítása nem. A hálózatépítést a csúcskapacitás biztosításának megfelelően kell kiépíteni.

A megújuló energiák közül célszerű a kiegyensúlyozott termelést biztosító geotermikus energia, a földhő hasznosítását is igénybe venni, amely segítségével a téli termikus igény mellett a gyakran nagyobb fogyasztási csúcsokat eredményező nyári hűtési igények is kielégíthetőek.

A klímaváltozás érezhető hatása a csapadék-viszonyokban is jelentkezik. A csapadékesemények vizsgálatában kimutatható változás, hogy az éves csapadékmennyiség csökkenése mellett, nő a nagyintenzitású csapadékesemények előfordulási valószínűsége. A csapadékvíz elvezető hálózat mértékadó terheléseit ezek a nagyintenzitású, rövid ideig tartó záporok okozzák. Gyakori jelenség a nagy csapadékesemények torlódása is, amely keretében rövid időszakon belül érkeznek mértékadó csapadékok. A városi vízelvezetés biztonságának fenntartása illetve növelése a cél, de ez kizárólag az elvezetési kapacitások fokozásával nem biztosítható.

A nagyintenzitású csapadékesemények zavarmentes elvezetését szolgáló vízelvezetés fejlesztés részeként a csapadék lehullásának helyétől komplexen kell kezelni a rendszert. Ki kell alakítani a külterületi vízelvezetés ellenőrzését is. Csökkenteni kell a hordalék és iszapterhelést és fokozottan ellenőrizni kell a mezőgazdasági területek táblakezelési előírásainak betartását. A városon belül a burkoltság változását - jellemzően növelését- ellensúlyozni kell, és minden lehetséges helyen a lefolyást fékezni szükséges. Ennek részeként nem kizárólag központi tározók létesítése javasolt. A tározás egészen telkenkénti megvalósításának igénye (ennek előírása) egyre gyakoribb az egész ország területén. A tározók kedvező talaj és talajvíz viszonyok esetén szikkasztással, magas talajvízállású illetve

síkvidéki területek esetében kishozamú szivattyúval, késleltetve és csökkentett hozammal üríthetőek.

A közterületi vízvisszatartás feltétele a még meglévő egyesített rendszerek megszüntetése, az elválasztott vízelvezető rendszer kialakítása a városban, amely a szennyvíztisztítás szempontjából is kiemelt prioritásként kell, hogy jelentkezzen. Az elválasztást követően vonal menti tározók (tározó kapacitást biztosító rendszerelemek) segítségével tehermentesíthető a befogadó. Ez azért is cél, mert az elválasztott csatorna esetén az esetleges üzemzavar is kisebb kockázatú veszélyeztetést eredményez.

A zöldvárosi fejlesztések egyik célja, hogy újra a városi környezet olyan meghatározó infrastruktúra eleme legyen a Tapolca-patak, amely a csapadékvizek elvezetése mellett közösségalkotó szereppel is rendelkezik. Az elmúlt évtizedek során a csapadékvíz elvezetési funkció mellett a patak megközelíthetősége, annak természetes hangulata háttérbe szorult. A patak revitalizációja során meg kell találni annak lehetőségét, hogy a vízelvezető funkció sérülése nélkül lehetőség legyen a patak élettérbe történő bevonására is. A vízgyűjtő gazdálkodási tervek alapján törekedni kell a természetes, jó állapot helyreállítására. A patak revitalizációját nem szabad csak a műszaki megvalósítás területére korlátozni, hanem törekedni kell a társadalmi beillesztésére is, hogy az elért eredmények tartósan megmaradjanak.

Alcélok:

- Esterházy-kastély park / Kisliget / Belső Várkert és Erzsébetliget értékmegőrző felújítása, rekreációs park kialakítása
- A városi zöldfelületek rekonstrukciója, új zöldfelületek létesítése, a város zöldfelületeinek bővítése, a szükségessé váló új temető helyének kijelölése
- Megújuló energiaforrások részarányának növelése, a napenergiára helyezve a fő hangsúlyt
- Az önkormányzati intézmények energiahatékonyság növelése és megújuló energiák felhasználása (Idősek otthona, Pápai Kóter Turistaszálló, városi óvodák, további közintézmények).
- Felkészülés a klímaváltozás okozta környezeti hatásokra: csapadékvízelvezetés, vízvisszatartás, tározók létrehozása a város területén csapadékvízmegtartás céljára
- Illegális hulladéklerakók megszüntetése a városban
- A szennyvíztisztítás és a szennyvíztisztítótelep továbbfejlesztése
- Bakony-ér/Tapolca-patak medrének rehabilitációja

3.1.2. Átfogó cél a Gazdaság terén: Stabil termelőszektor megteremtése, bevételt hozó beruházások, magasabb hozzáadott értékű gazdaság

1. Tematikus részcél: Stabil, több lábon álló helyi gazdaság, munkahelyteremtés, munkaerőképzés

Cél a város gazdasági erejének növelése, mely a viszonylag nagyszámú működő vállalkozás ellenére is tartogat még fejlődési lehetőségeket. Ennek elsődleges eszköze hogy Pápán a megyei járásközpontok és az országos átlaghoz képest is magasabb hozzáadott értékű munkahelyek jöjjenek létre. Az ipari parkban, az új ipari gazdasági területeken és a barnamezős területeken a fejlesztések révén mind a multinacionális, mind a KKV-k számára megfelelő műszaki és üzleti infrastruktúra biztosítása a cél, így adva lehetőséget a helyben történő foglalkoztatásra, az ingázó munkavállalók helyben történő foglalkoztatására.

A gazdaság megerősítése, a foglalkoztatottság bővítése, a jövedelemtermelő képesség növekedése teremti meg a város további fejlődésének alapját. Ennek eredményeképpen nő a helyi közszolgáltatások fejlesztésére fordítható források köre, javul a foglalkoztatottak jövedelme, nő az életminőségük.

A kompakt városszerkezetre törekvés jegyében és a városi környezet javítása érdekében cél a városfejlesztés és a gazdaságfejlesztés során megvalósuló fejlesztések - cégközpontok és telephelyek - helykijelölésének tudatos befolyásolása, irányítása. Cél, hogy a helyi gazdaságfejlesztés számára mindenkor megfelelő kiterjedésű, jól megközelíthető és műszaki infrastruktúrával vagy már ellátott, vagy gazdaságosan ellátható területek álljanak rendelkezésre. (A város hatályos településrendezési eszközei tartalmazzák a területi kínálat szempontjából előnyös területeket.) Az új fejlesztések telephelye kiválasztása során előnyben kell részesíteni a már korábban műszakilag igénybe vett barnamezős területek újrahasznosítását.

A Bázisrepülőtér sajátos helyet foglal el a város életében. A katonai célú hasznosítás fenntartása mellett a repülőtér gazdaságban betöltött szerepét is növelni kell. A kívánatos célállapot, hogy a repülőtér sikeresen integrálódjon a város gazdaságába. Cél, hogy a cargo bázissá válás műszaki feltételeinek megteremtésével a repülőtér a Dunántúl egyik logisztikai központja legyen. Pápa ezzel a fejlesztéssel része lehet a Gönyűi kikötő bevonásával az Észak-Dunántúlon megvalósítható vasúti, közúti, vízi és légi szállítmányozási rendszernek.

Alcélok:

- A gazdasági aktivitás és a foglalkoztatottság növelése
- Autóipari, élelmiszeripari és feldolgozóipari vertikum és az ezen ágazatokra épülő, beszállítói vállalkozások támogatása
- A Pápán kialakult autóipari beszállítói kör piacérzékenységének fokozása, az új technológiák adaptációs képességének erősítése
- A ma még ingázó munkaerő egy részének visszacsábítása a város vállalkozásaihoz

- Zöld és barnamezős beruházások előkészítése a Pápai Ipari Parkban, és az ipari gazdasági terület bővítése a nyugati városrészben (Celli út - Határ u. - Szabó Dezső u.), és az északnyugati városrészben (Acsádi út - 83-as elkerülő út - Vasút környéke)

- A repülőtér polgári célú, illetve logisztikai szerepének erősítésével, a repülőtér integrálása a város gazdaságába

- A városi közlekedési infrastruktúra összehangolása a repülőtéri fejlesztéssel: a szükséges infrastruktúra kapcsolat és beépítésre szánt területek biztosítsák a repülőtér polgári célú hasznosításának feltételeit

- Helyi mikrovállalkozói fejlesztési elképzelések - lehetőség szerinti – támogatása

2. Tematikus részcél: A turizmus ágazat összehangolt fejlesztése, gazdasági jelentőségének növelése

A turizmus nemzetközi trendjei szerint a komplex kínálati csomagokkal rendelkező desztinációk tudnak igazán sikeressé válni hosszú távon. Pápát a város többrétű kínálati lehetőségei erre határozottan predesztinálják. A piaci eredményesség feltétele és ezért városfejlesztési cél, a rendelkezésre álló potenciális kínálatot értékesíthető turisztikai termékké formálni.

A város figyelemre méltó turisztikai vonzerővel bír, elsősorban a kiemelkedő értékű épített környezetének és a Várkertfürdőnek köszönhetően. Az Esterházy kastély felújításánál és látogathatóvá tételénél alkalmazottak továbbvitelével a kastély további részeinek is turisztikai célponttá kell válniuk. A Múzeum fejlesztése, az egyházi turizmus élénkítése, a sportszolgáltatások körének bővítése, a minden igényt kielégítő új négy csillagos wellness szálló megvalósítása, a vendégéjszakák növelése, valamint a több napos itt tartózkodás feltételeit megteremtő kínálati programcsomagok (vezetett túrák, kombinált jegyek, tematikus útvonalak, rendezvények, stb.) megteremtése a cél. A városi TDM szervezet (Pápai Barokk Hagyományőrző Egyesület) és az önkormányzat koordináló szerepe elsődleges ezen a téren. A turisztikai marketingre kiemelt figyelmet kell fordítani. A TDM-ek várható átalakulását követően Pápa a Balatoni TDM-hez fog tartozni. Az ebből adódó újabb lehetőségek kihasználására a városnak fel kell készülnie.

A turizmus fejlesztés segíti a város országon és térségen belüli pozicionálását, javítja ismertségét és vonzását, ugyanakkor bővíti a helyi gazdaságát, új munkahelyeket és új - a megélhetést segítő - foglalkoztatási lehetőségeket teremt. Az idegenforgalmi ágazat erősítésének végső célja, hogy ez a szektor is stabilan és növekvő mértékben járuljon hozzá a város bevételeinek növekedéséhez és növekedjen a turizmusban tevékenykedő vállalkozások illetve munkavállalók száma. A turizmusfejlesztést közvetlenül segítő beavatkozások mellett lényeges, hogy magas színvonalon működjenek a helyi lakosokat és a térségben élőket megcélzó szolgáltatások, növekedjen a fogyasztás, mivel ez közvetve turizmusgeneráló is.

Tekintettel kell lenni arra is, hogy a turizmus - kétségkívül fontos, de - csak egy ágazat a helyi gazdaság palettáján, a városi fejlesztések nem irányulhatnak domináns módon a turizmusra. Egy jól működő, több ipari ágazatot is magába foglaló városi gazdaság nélkülözhetetlen kiegészítőjeként töltheti be leginkább szerepét.

Alcélok:

- A turizmusfejlesztés megvalósult eredményeire építve komplex turisztikai termékek kialakítása és piacra juttatása, további attrakciók, illetve programcsomagok létrehozása

- Szálláshelyfejlesztés több kategóriában (négycsillagos wellness hotel a pápai Várkertfürdő szomszédságában, Ferences kolostor fejlesztése és turisztikai célú hasznosítása, szálláshely kialakítása, további szálláshelyek)

- Az egyházi turizmus erősítése, a Mária Út, zarándokút fejlesztése, vallási-kulturális látogatóközpont létrehozása

3.1.3. Átfogó cél a Társadalom terén: Egészséges és jól képzett, szociálisan érzékeny sikeres helyi társadalom

1. Tematikus részcél: Városi közszolgáltatások infrastruktúrájának fejlesztése, egészségmegőrzés támogatása

Pápa hosszú távú perspektívája tekintetében az tekinthető ideális és elérendő célállapotnak, ha a város a fiatalabb korosztályok magasabb arányának köszönhetően saját megújuló képessége révén is képes számottevően gyarapítani lakosságát. Fejlesztési, ingatlangazdálkodási és szociális eszközökkel támogatni indokolt a fiatal értelmiségiek városban tartását vagy letelepítésüket.

Olyan feltételek megteremtése a cél, és a lehetséges fejlesztési lépések között mindig azoknak a megoldásoknak kell prioritást kapniuk, amelyek hozzájárulnak közvetlenül vagy közvetett módon Pápa élhetőségének fokozásához, a helyi életminőség jobbításához, hozzájárulva ezzel az elköltözések minimalizálásához, és a gyermekvállalási kedv növeléséhez. A lakosság, azon belül is különösen a fiatal, képzettebb korosztály érezze, hogy lehet és érdemes Pápán élni, boldogulni hosszú távon is. Különösen a fiatal családok tartós megtartása szempontjából lényeges az oktatás-nevelés, az egészségügyi ellátás, a művelődés, az igényes szórakozás, a változatos szabadidő eltöltés, a sport, a közösségi rendezvények mind szélesebb lehetőségeinek biztosítása, a városban elérhető szolgáltatások körének bővítése színvonaluk emelése.

A városi közszolgáltatások, oktatási és egészségügyi intézmények infrastrukturális helyzete vegyes. Az egészségügyi alapellátás, a járóbeteg ellátás és a szociális ellátás, idősgondozás szorul leginkább fejlesztésre, ideértve a műszaki, infrastrukturális fejlesztést és korszerűsítést, az energiahatékonyság növelését. Az idősek ellátása és a bölcsődei ellátás terén a kapacitások hatékony kihasználása a feladat. Az oktatás-nevelés vonatkozásában egyes, magas kihasználtsággal működő oktatási intézmények felújítása a cél (Türr István Gimnázium), a kapacitások elegendőek. Egyes, hiányosan ellátott városi területeken az alapszolgáltatások bővítése a cél (pl. Tapolcafő). Az oktatás-nevelés területén számolni lehet az egyházi fenntartók szerepvállalásának növekedésével.

A lakosság egészségi állapotának javítása érdekében egyre nagyobb hangsúlyt kell helyezni az egészségmegőrzés feltételeinek javítására is. A különböző egészségmegőrző fejlesztések, a

sport, az aktív rekreálódás változatos lehetőségei megkerülhetetlen városi célként fogalmazódnak meg. A Belső Várkert fejlesztése és a Téglagyári úti barnamezős terület megújítása is az aktív pihenés helyi lehetőségeit bővíti.

Alcélok:

- Az elkövetkező 20 év alatt mérsékelni a természetes népességcsökkenés mértékét
- A fiatal, jól képzett népesség elvándorlásának megakadályozása
- A városi infrastruktúra fejlesztése és rekonstrukciója
- Egészségügyi alapellátás és önkormányzati járó beteg ellátás infrastrukturális fejlesztése
- Egészségmegőrző fejlesztések, az aktív pihenés feltételeinek biztosítása
- Külső-Belső-Várkertben szabadidős központ kialakítása
- Önkormányzati intézmények akadálymentesítésének folytatása
- Idősgondozás, szociális ellátás területén a kapacitások minél jobb kihasználása, a szociális biztonság növelése, a bölcsődei ellátás javítása, a bölcsőde felújítása
- Szociális intézmények korszerűsítése
- A civil szféra megerősítése, részvételük fokozása a város mindennapi életében

2. Tematikus részcél: A város képzési rendszerének összehangolt fejlesztése

Mivel a város versenyképességét egyértelműen befolyásolja az itt élők képzettsége, (képességei), kultúrája, a városfejlesztés kiemelt célja azoknak az intézményeknek a fejlesztése, amelyek képesek biztosítani a ma relatív kedvező helyzet megőrzését, illetve javítását. A város fejlesztése során ezért kiemelt célkitűzés az oktatási intézményhálózat fejlesztése, eredményes és hatékony működtetése és fenntartása olyan módon, hogy az képes legyen rugalmasan alkalmazkodni a térségi gazdasági szereplők munkaerő piaci elvárásaihoz és a városi népesség sajátos igényeihez.

Az oktatás, képzés fejlesztésének egyik legfontosabb célja a pápai munkaerőt leginkább felvevő gazdasági ágazatok szakképzett munkaerő igényének kielégítése. Szükséges a képzési rendszerek felülvizsgálata, valamint a gazdasági igények és a képzési rendszer összehangolása a térségi és helyi intézményi és gazdasági szereplők együttműködésével. Az oktatási rendszer átalakítása, illetve a súlypontok áthelyezése szükséges, annak érdekében, hogy megfelelő számú és megfelelően képzett munkaerőt biztosítson a gazdaság igényei szerint. Jelenleg a város képzési szerkezetében a gimnáziumi oktatás felülreprezentált, de az általános célú képzések részbeni megtartásával, részbeni kiváltásával a szakiskolai képzés erősítése szükséges.

Cél a duális képzési forma meghonosítása már a középfokú képzés szintjén is. Felsőfokú képzés terén cél a duális képzési kapcsolatok erősítése a foglalkoztatók és a felsőoktatás

vonatkozásában. Műszaki felsőfokú képzés (önálló kar, képzési hely) beindításának is van létjogosultsága Pápán.

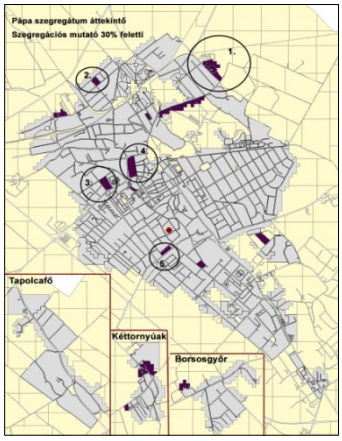
Alcélok:

- Piacorientált képzési, szakképzési rendszerek kifejlesztése
- A képzetté vált munkaerő elvándorlásának megakadályozása, mérséklése, beintegrálásuk a pápai munkaerőpiacra

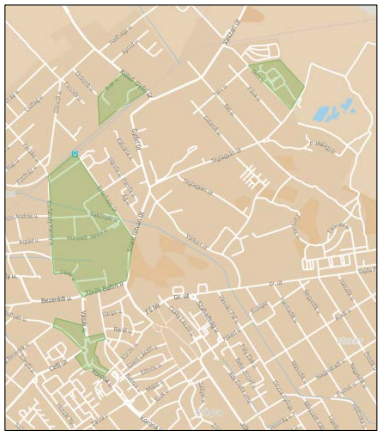
3. Tematikus részcél: Rászoruló társadalmi csoportok felzárkóztatása

Pápán a KSH 2015. évi adatszolgáltatása szerint az alábbi szegregátumok találhatók:

- Rigó lakótelep - Gém utcától északkeletre Terv utca Téglagyári út között kivéve észak felé első és második keresztutca által határolt terület
- Búzavirág u. - Huszár P. u. - Csillag u. - Fecske u.
- Virág B. u. - Bethlen G. u. - Celli út - Szegfű u.
- Török B. u. - Csatorna u. - Celli út - Vásár u.
- Tamás u. - Sas u. - Somlai út - Kinizsi P. u.
- Hódoskamajor (Külterület)

Az ITS is lehatárol akcióterületi szinten négy ilyen lakóterületet, melyek részben átfednek a megalapozó vizsgálatok során feltárt szegregátumok területével. A Külső Győri út - Avar utca - Vasútállomás határolja az első részterületet, a másik részterület a Gém utcai Rigó lakótelep, a harmadik pedig a Vásár út - Celli út - Korona utca - Vak Bottyán utcák találkozása térségében kialakult lakóterület. Az akcióterület magába foglalja a volt dohánygyár, a régi textilgyár, a régi húsgyár és a régi strandfürdő területét is. Valamennyi érintett területen a rossz szociális helyzetben lévő, leszakadó társadalmi csoportok élnek.

El kell érni, hogy az érintett területek társadalmi, szociális lemaradásai mérséklődjenek és a város egészéhez mért relatív helyzetük javuljon, a lakhatási feltételek, a kommunális infrastruktúra, a közterületi és zöldfelületi ellátottság, a közfunkciók száma és a szolgáltatások terén egyaránt. Mindezek eredményeként már középtávon javuljanak az érintett területek társadalmi mutatói. A szociális városrehabilitáció közterületi fejlesztései a szegregátumban élők életkörülményeit javítják.

A szegregációveszélyes területek rehabilitációjának kulcskérdése a lakhatási feltételek számottevő javítása. A lakáskörülmények javítása felújításokat, illetve a lakások komfortfokozatának növelését teszi szükségessé. Ez igaz a magántulajdonban lévő, de az önkormányzati bérlakások esetében is. A belvárost érintő probléma, hogy a bérlők többsége egyedül él az általában nagy alapterületű lakásában, nyugdíjuk, jövedelmük nagy részét

felemészti a lakhatás költsége, ezért cél a kisebb alapterületű, alacsonyabb fenntartási költségű belvárosi cserelakások kínálatának növelése számukra.

A társadalmi és térbeli szegregáció mérséklése és megszüntetése sokrétű és kizárólag hosszútávon megvalósítható folyamat. A szegregáció elleni küzdelemben meghatározó szempont, hogy az önkormányzat, a helyi civil szervezetek, egyházi és oktatási-nevelési intézmények feladatokat vállaljanak a szegregációs jelenségek felszámolásának érdekében. A társadalmi egyenlőtlenségek megszüntetésének alapfeltétele, hogy mindenki számára egyelően legyen biztosítva az oktatás, a munkavállalás, a lakhatás és az alapvető infrastrukturális ellátáshoz való hozzáférés. Ennek érdekében törekedni kell a már meglévő szegregátumok felszámolására és további szegregátumok kialakulásának megakadályozására.

Alcélok:

- Leromlott, illetve leromlással fenyegetett városrészek rehabilitációja, szociális városrehabilitáció, társadalmi reintegráció, a roma-kérdés kezelése

- Vaszari út és Téglagyári út által határolt városrész, Rigó-lakótelep, Sulyok Dezső tér környéke és Avar utca komplex városrész rehabilitációja, szegregáció felszámolása

3.1.4. Átfogó cél a Térségi szerep terén: Felértékelődő közlekedési csomóponti szerepét és lehetőségeit kihasználó foglalkoztatási, igazgatási, oktatási, szellemi, egyházi központ

1. Tematikus részcél: A város nagytérségi közlekedési kapcsolatrendszerének javítása

A város térségi pozicionálása szempontjából kiemelt fontosságú a Pápa - Győr összeköttetést biztosító 83. sz. főút gyorsforgalmi úttá fejlesztése. Így Pápáról 30 perc alatt elérhető lesz az M1 autópálya. Az új észak-déli irányú gyorsforgalmi kapcsolat a megye déli térsége, a Balaton és a 8. sz. főút felé is minőségileg kedvezőbb eljutást tesz lehetővé. A Győr irányú kapcsolat szorosabbra fűzése mellett cél a megyehatáron is túlnyúló kelet-nyugati irányú térségi kapcsolatrendszer erősítése is új főúti összeköttetés megvalósításával. A város keleti elkerülőjének megépítése is mielőbbi feladat, a várost legjobban megközelítő változat megvalósításával.

Vasúti közlekedés terén a térséget érintő, a kapcsolatrendszert javító új nyomvonalak nem tervezettek. A város és térsége, valamint a térség és az ország egyéb részei vasúti kapcsolatát a jelenlegi hálózaton, a színvonal emelésével és az eljutási idők érdemi csökkentésével kell elérni. Ez pályarekonstrukciót, villamosított üzemre áttérést és a járműállomány korszerűsítését igényli.

Az országos és a megyei területrendezési tervben is szereplő országos, illetve térségi jelentőségű kerékpárutak megépítése gazdasági és idegenforgalmi szempontból is előnyökkel jár. Egyrészt a környező településekről a városba irányuló hivatásforgalom feltételei javítása a cél, másrészt Pápa turisztikai vonzerejét is emeli, ha a város része kerékpáros útvonalhálózatoknak.

A Bázisrepülőtér logisztikai központtá fejlesztésével Pápa és az egész térség gazdasági lehetőségei számottevően bővülnek. Cél, hogy a feltételek megteremtésével a repülőtér váljon a Dunántúlon kialakult autóipari klaszter egyik logisztikai bázisává.

Alcélok:

- Az M1 és a 8. sz. főút közti árnyékhelyzet oldása, a város bekapcsolása a nemzetközi hálózatba a 83. sz. főút gyorsforgalmi úttá fejlesztésével
- A kelet-nyugat irányú megyehatáron túlnyúló közlekedési kapcsolat megerősítése a Veszprém megyei területrendezési tervben szereplő tervezett 88. sz. főút megvalósításával
- A város keleti elkerülőjének megépítése főúti paraméterekkel
- Budapestre eljutás feltételeinek javítása, az eljutási idő érdemi csökkentése, a Győr-Celldömölk vasútvonal villamosítása
- Térségi kerékpárúthálózat bővítése
- A Bázisrepülőtér polgári, logisztikai kapacitásainak fejlesztésével az Észak-Dunántúlon kialakult autóipari centrum logisztikájának biztosítása

2. Tematikus részcél: Térségi kihatású városi szolgáltatások fejlesztése és színvonalemelése

Pápa térségi központi szerepének erősítése azoknak a szolgáltatásoknak a fejlesztését, ellátási funkciók bővítését igényli, amelyek hatása a városhatárokon túlnő. Pápa intézményrendszere és városi szolgáltatásai alkalmassá tehetők arra, hogy a megye északnyugati harmadának városhiányos térségében saját járásának települései mellett a tágabb térségben, és a megyehatáron túl is biztosítson ellátást az ott élők számára. A tervezett észak-déli, illetve kelet-nyugati irányú úthálózati kapcsolatok kiépülésével a vonzáskörzet várhatóan kiterjedtebbé, a kapcsolatok pedig szorosabbá válnak.

A város egyrészt igazgatási funkciókat nyújt a hivatali ügyintézés minden területén (okmányiroda, földhivatal, bíróság, stb.). Ezen a téren cél a hivatalok ügyintézési kapacitásainak szükség szerinti felülvizsgálata, figyelembe véve a térségi ellátási feladatokat is, továbbá az ügyszámok zökkenőmentes kezeléséhez szükséges munkaerő és infrastrukturális feltételek biztosítása (alkalmazotti létszám, nyitvatartási idők, stb.)

A város térszervező erejének növeléséhez hozzátartozik a szellemi kisugárzásának erősítése. A nagy múltra visszatekintő térségi iskolavárosi szerepkört nemcsak fenntartani, hanem fejleszteni szükséges, aminek legfontosabb része a gazdasági szereplők igényeihez igazított szakképzés megvalósítása közép- és felsőfokon. A művelődés, kultúra színtereit és programkínálatát bővíteni kell, ehhez a felújított Esterházy kastély szellemisége és a Jókai Mór Művelődési és Szabadidő Központ és a Pegazus Színház biztosít alapokat, de jó - ma még kevéssé kihasznált - lehetőséget kínál a Perutz Stadion és a Városi Sportcsarnok, a Várkert, a felújított Fő tér is egyes kulturális rendezvények, vásárok, bemutatók vagy zenei koncertek számára. A város kulturális életének pezsgőbbé tétele és az ehhez társuló térségi marketing erősíti a város és vonzáskörzete kapcsolatát.

A város kereskedelmi központ jellege vitathatatlan a térségben, ezen is lehet azonban még javítani. A Piac mainál méltóbb körülmények közé helyezése a vidéki bevásárló forgalom növelését is elősegíti. Cél a belváros kereskedelmi és vendéglátó funkciójának erősítésével és vonzóbbá tételével a városlakók mellett a térségi kistelepüléseken élők vagy a városban dolgozó ingázó lakosság megszólítása is.

Pápa egyházi, vallási központ, püspöki székhely, szakrális hely, a három nagy vallási felekezet egyaránt megtalálható a városban. Cél a vallási rendezvények körének bővítése, a vallási turizmus feltételeinek javítása és erősítése.

A város tervezett fejlesztései között nagy szerepet szán a szabadidős, közösségi sportolás helyszíneinek kialakítására, a rekreációs lehetőségek bővítésére. Ezeket a létesítményeket a város vonzáskörzetében élők számára is elérhetővé kell tenni.

Alcélok:

- Képzési programok beindítása közép- és felsőfokú szinten
- A város kulturális helyszíneinek, intézményeinek összehangolt programfejlesztése, rendezvényszervezés
- Igazgatási, hivatali ügyintézés feltételeinek javítása a vonzáskörzetben élők igényeit is figyelembe véve

3. Tematikus részcél: Oktatási funkciók kiteljesítése

A város célja, hogy oktatási, képzési rendszere differenciált kínálatot és képzési formákat biztosítson a város és térsége számára az alapfokú oktatástól kezdve a középiskolai szakképzésen át a felsőoktatásig. Tankerületi központként a város nem csak saját térsége, hanem a Devecseri és az Ajkai Tankerület települései oktatásában is koordinációs feladatokat lát el. Az oktatás térségileg kiegyenlített színvonalának biztosítása mellett a középfokú oktatás terén cél, hogy a piacvezérelt szakképzés, duális képzés a térség települései számára is elérhető legyen, és biztosítsa a piacképes szakképzettség megszerzését, amellyel a megerősödő pápai vállalkozások munkaerő szükséglete is biztosítottá válik.

Felsőfokú oktatás esetében a fejlesztés első lépése a stabil és állandó képzési hely megtelepítése Pápán. A felsőfokú képzés mindenképpen térségi kihatású, olyan felsőfokú szolgáltatás, amelyből a város és térsége egyaránt profitál. Cél egy közösségi felsőoktatási képzési központ létrehozása a városban, együttműködve Győr város dinamikusan fejlődő felsőoktatási intézményével, a Széchenyi István Egyetemmel.

A város innovációs potenciáljának növelése érdekében fontos akár a K+F fejlesztés lehetőségének megteremtése műszaki felsőoktatási intézmény(ek) valamint az autóipari és élelmiszeripari vállalkozások együttműködésével. Egy ilyen kooperációban Pápa helyi vállalkozásai, humánerőforrásai révén tud részt venni, az eredmények pedig a városban és a tágabb térségben is érzékelhetővé válnak.

Alcélok:

- Tankerületi központként az oktatás térségileg kiegyenlített, magas színvonalának biztosítása

- Közösségi felsőoktatási képzési központtá válás

3.2. A jövőkép, az átfogó célok és a részcélok kapcsolata

JÖVŐKÉP	**Pápa város, járásszékhely és térségi központ, amely értékeit harmonikusan megőrizve, azt továbbfejlesztve egyaránt vonzó a napjaikat itt élő városlakók, a gazdasági szereplők és az idelátogató vendégek számára**			
ÁTFOGÓ CÉLOK	**Városszerkezet** **Fenntartható méretű és szerkezetű, vonzó, vitális, értékőrző, zöld város**	**Gazdaság** **Stabil termelőszektor megteremtése, bevételt hozó beruházások, magasabb hozzáadott értékű gazdaság**	**Társadalom** **Egészséges és jól képzett, szociálisan érzékeny, sikeres helyi társadalom**	**Térségi szerep** **Felértékelődő közlekedési csomóponti szerepét és lehetőségeit kihasználó foglalkoztatási, igazgatási, oktatási, szellemi, egyházi központ**
RÉSZCÉLOK	Kompakt városszerkezetre törekvés a város extenzív növekedése helyett	Stabil, több lábon álló helyi gazdaság, munkahelyteremtés, munkaerőképzés	Városi közszolgáltatások infrastruktúrájának fejlesztése, egészségmegőrzés támogatása	A város nagytérségi közlekedési kapcsolatrendszerének javítása
	Megújító városfejlesztés	A turizmus ágazat összehangolt fejlesztése, gazdasági jelentőségének növelése	A város képzési rendszerének összehangolt fejlesztése	Térségi kihatású városi szolgáltatások fejlesztése és színvonalemelése
	Belváros vonzerejének növelése		Rászoruló társadalmi csoportok felzárkóztatása	Oktatási funkciók kiteljesítése
	A város belső közlekedési infrastruktúrájának javítása			
	Épített örökség megőrzése, megőrizve bemutatása			
	Zöld-városi fejlesztések, korszerű technológiák alkalmazása			

3.3. A fejlesztési célok értelmezése az egyes településrészekre

		Bel-város	Belső-Várkert	Vaszari út - Téglagyári út	Erzsébet-város	Felső-város	Alsó-város	Külső-Várkert	Tókert-város	Malomkert lakópark	Nagyhanta	Ipari Park	Tapolcafő, Borsosgyőr, Kéttornyúlak
VÁROSSZERKEZET: FENNTARTHATÓ MÉRETŰ ÉS SZERKEZETŰ, VONZÓ, VITÁLIS, ÉRTÉKŐRZŐ, ZÖLD VÁROS	Kompakt városszerkezetre törekvés a város extenzív növekedése helyett			+	+	+	+	+		+			
	Megújító városfejlesztés	+		+	+	+	+	+	+		+		+
	Belváros vonzerejének növelése	+	+										
	A város belső közlekedési infrastruktúrájának javítása	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
	Épített örökség megőrzése, megőrizve bemutatása	+	+										
	Zöld-városi fejlesztések, korszerű technológiák alkalmazása	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
GAZDASÁG: STABIL TERMELŐSZEKTOR MEGTEREMTÉSE, BEVÉTELT HOZÓ BERUHÁZÁSOK, MAGASABB HOZZÁADOTT ÉRTÉKŰ GAZDASÁG	Stabil, több lábon álló helyi gazdaság, munkahelyteremtés, munkaerőképzés			+	+	+					+	+	
	A turizmus ágazat összehangolt fejlesztése, gazdasági jelentőségének növelése	+	+				+	+					
	A város nagytérségi közlekedési kapcsolatrendszerének és belső közlekedési infrastruktúrájának javítása	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
TÁRSADALOM: EGÉSZSÉGES ÉS JÓL KÉPZETT, SZOCIÁLISAN ÉRZÉKENY, SIKERES HELYI TÁRSADALOM	Városi közszolgáltatások infrastruktúrájának fejlesztése, egészségmegőrzés támogatása	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+		+
	A város képzési rendszerének összehangolt fejlesztése	+				+	+	+			+	+	

	Rászoruló társadalmi csoportok felzárkóztatása	+		+	+	+		+		+			+
TÉRSÉGI SZEREP: VÁROSFELÉRTÉKELŐDŐ KÖZLEKEDÉSI CSOMÓPONTI SZEREPÉT ÉS LEHETŐSÉGEIT KIHASZNÁLÓ FOGLALKOZTATÁSI, IGAZGATÁSI, OKTATÁSI, SZELLEMI, EGYHÁZI KÖZPONT	A város nagytérségi közlekedési kapcsolatrendszerének javítása	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+	+
	Térségi kihatású városi szolgáltatások fejlesztése és színvonalemelése	+	+	+	+	+	+	+	+				
	Oktatási funkciók kiteljesítése	+				+	+	+			+	+	

4. KIINDULÓ ADATOK A TOVÁBBI TERVEZÉSI FELADATOKHOZ

4.1. A stratégiához és a településrendezési eszközök készítéséhez szükséges társadalmi, gazdasági és környezeti adatok meghatározása

A 2015-ben elfogadott (2016-ban módosított) ITS-hez elkészült a 314/2012. (XI.8.) Korm. rend. tartalmi követelményei szerinti Megalapozó Vizsgálat, amely - egyes statisztikai adatok vonatkozásában elvégzendő aktualizálás mellett - tartalmazza mindazokat a társadalmi, gazdasági és környezeti adatokat, amelyek a településrendezési eszközök készítéséhez szükségesek. Ezért az alábbiakban csak egy rövid - aktualizált - összefoglaló kerül bemutatásra e három témakört illetően.

Társadalmi alapadatok

Pápa állandó és lakónépessége hasonlóan az országos és a Veszprém megyei tendenciához folyamatosan csökkent 2001 és 2016 között. 2016. január 1-én 31.011 fő volt a város lakónépessége. A két népszámlálás között a város lakónépessége 2011-re a 2001. évi 94,7%-ára csökkent, mely jelentős népességvesztésnek tekinthető. Pápán a lakó és állandó népesség közötti különbség a lakónépesség javára billen, ellentétben az országos és megyei értékekkel.

Összességében elmondható, hogy járási, megyei és országos viszonylatban is évek óta kevesebb az élveszületések, mint a halálozások száma, tehát a helyi társadalom évről évre fogyatkozik. Pápa esetében folyamatos ingadozás figyelhető meg a természetes szaporodás tekintetében, kiemelkedő eltérést mutat a 2003. évi -5,3-as, illetve a 2010. évi -4,6-os érték. 2010-től egy folyamatos mérséklődés kezdődött a természetes fogyásban, 2013-ban -2,1 ezrelékre javult ez a mutató, ettől kezdve azonban ismét romló a tendencia, a 2015. évi érték már -4,9 ezrelék. A természetes szaporodás negatív értékéhez adódik a vándorlási különbözet szintén negatív értéke. Kedvező változás ugyanakkor, hogy a 2011. évi mélypontot követően a vándorlási különbözet évről évre mérséklődik, és 2014-ben a vándorlási egyenleg pozitív volt. A természetes szaporodás és a vándorlási egyenleg együttes hatásának köszönhető, hogy a teljes népmozgalom, azaz a tényleges szaporodás értéke továbbra is negatív, tehát folyamatos Pápa város népességének csökkenése.

Az aktív korúak és a 14 év alattiak száma is csökkent 2001 és 2015 között, ezzel szemben a 60 évnél idősebbek számának folyamatos emelkedése figyelhető meg. Egyértelműen megállapítható, hogy Pápa lakosai körében a folyamatos, de lassú mértékű fogyás mellett az elöregedés is jellemző tendencia. Az eltartott népesség rátája az elmúlt években folyamatos és egyenletes növekedést mutat. A gyermeknépesség eltartottsági mutatója tekintetében folyamatos és lassú csökkenés figyelhető meg az elmúlt évek során. Ez azt jelenti, hogy gyorsabban csökken a fiatalkorúak száma, mint az aktív korúaké, ami így összességében egyre kisebb mértékű terhet jelent a munkavállalókra nézve. Az időskorúak száma ellenben lassú, de folyamatos növekedést mutat ugyanebben az időszakban, így az aktív korúak számára kismértékben, de egyre nagyobb terhet jelent az időskorúak ellátása.

Az érettségivel, mint legmagasabb iskolai végzettséggel rendelkezők aránya jelentősen emelkedett 2001 és 2011 között (20,9%-ról 27,3%-ra), és értéke az országos átlaghoz közelít, viszont elmarad a megye többi járásközpontja átlagához képest (2011-ben 29,5%). Érdemes külön kiemelni az érettségi nélküli középfokú végzettséggel rendelkezők arányát, hiszen e tekintetben lényegesen magasabb értékeket látunk 2001-ben (25,3%) és 2011-ben (23,0%) is a

megyei járásközpontok és az országos átlaghoz képest, ami feltehetőleg a helyben található szakképzésnek köszönhető. Az egyetemi, főiskolai vagy egyéb oklevéllel rendelkezők száma és aránya egyértelműen növekedett 2011-ben 2001-hez képest (9,6%, illetve 13,5%), de még így is elmarad az országos és a megyei járásközpontok átlagától.

Pápa városa a Közép-Dunántúl nyugati részének meghatározó feldolgozóipari és szolgáltatási központja. Ennek megfelelően a foglalkoztatottak jelentős része, kb. 32%-a - a 2011-es népszámlálási adatok szerint - az ipari ágazatban talált magának munkát, ami leginkább a városban jelen lévő feldolgozóipari, építőipari, élelmiszer-ipari, gépipari és faipari cégeknek köszönhető. Az adatokból az is látszik, hogy elenyésző a mezőgazdaságban foglalkoztatottak száma, ami megerősíti a város feldolgozóipari és szolgáltatási központi szerepkörét. A 2011-es népszámlálási adatok alapján a munkavállalók kb. negyede naponta ingázik munkavállalás céljából más településre,

A felsőfokú végzettségűek aránya a Belváros, Alsóváros, Felsőváros, Belső Várkert, Tókertváros és Malomkerti lakópark városrészekben meghaladja a városi átlagot. Ehhez illeszkedően ugyanezen városrészekben a pápai átlaghoz képest kisebb az alacsony presztízsű foglalkoztatási csoportokban foglalkoztatottak aránya, míg a többi részen ebből adódóan magasabb.

Gazdasági alapadatok

Pápán a regisztrált vállalkozások száma 4.498 db, míg a működő vállalkozások száma 2.097 db volt a 2015-ös, illetve 2014-es adatok alapján. Ha a 2000-2015 közötti tágabb időintervallumot vesszük alapul, akkor a statisztikai adatok alapján az látható, hogy egy viszonylag szűk spektrumon belül mozgott ezen időszakban a működő vállalkozások száma. A 2015-ös adat gyakorlatilag megegyezik a 2001-essel.

A megyében 2014-ben működő 1-9 fős (mikro)vállalkozások közel 10%-a, a 10-49 fős (kis)vállalkozásoknak valamivel több mint 10%-a működött Pápán. A városban található továbbá a megye középvállalkozásai közül 10 db, míg nagyvállalati kategóriába tartozó, 250 főnél több alkalmazottat foglalkoztató gazdasági szervezetek közül 3 működik Pápán. Ezek az adatok, valamint az a tény, hogy a működő vállalkozások száma gyakorlatilag nem változott másfél évtized alatt, Pápa városának megyén belül betöltött jelentős gazdasági szerepére utal.

Nemzetgazdasági ágak szerint vizsgálva a vállalkozások megoszlását az látható, hogy a legnagyobb számban a kereskedelem, gépjárműjavítás ágban működtek vállalkozások. Ezt követi a tudományos, műszaki tevékenység, az építőipar, az adminisztratív és szolgáltatást támogató tevékenység és a feldolgozóipar. Ezen túlmenően nem elhanyagolható a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás ágazatban érdekelt gazdasági szervezetek száma sem.

A város gazdasági erejének megítélését segíti az egy lakosra jutó bruttó hozzáadott érték vizsgálata. Az adatokból az látszik, hogy Pápán a megyei járásközpontok és az országos átlaghoz képest alacsonyabb hozzáadott értékű munkahelyek vannak, tehát a város gazdasági ereje a viszonylag nagyszámú működő vállalkozás ellenére is tartogat még fejlődési lehetőségeket.

Pápán a századfordulótól vannak jelen a nagyobb ipari üzemek, melyek közül napjainkban elsősorban a feldolgozóipari, építőipari, élelmiszer-ipari gyárak, valamint a gépgyártással,

faiparral foglalkozó kis- és középvállalkozások a meghatározóak. Pápa az ország egyik legdinamikusabban fejlődő városa, melyhez nagyban hozzájárul az országos viszonylatban fejlettnek mondható Ipari Park is. Ez még akkor is igaz, ha egyébként a feldolgozóipari és építőipari vállalkozások száma az utóbbi években lassú, de folyamatosan csökkenést mutat.

A szolgáltatáson belül jelentősnek mondható Pápán a szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás szektorban tevékenykedő vállalkozások száma is. A vendégéjszakák száma 2008-ig folyamatosan és dinamikusan emelkedett, majd 2009-ben elérte a csúcspontját (42.611 éjszaka). Ezt követően stagnált, némileg mérséklődött 2013-ra. A következő évben, 2014-ben viszont 51.816 vendégéjszakát regisztráltak Pápa szálláshelyein. Figyelemre méltóan magas, 78,6% a külföldi vendégéjszakák aránya a szálláshelyeken.

Környezeti alapadatok

Két egymástól karakteresen eltérő tájegység, a Dunántúli-középhegység, és a Kisalföld találkozik a város határában, amely a Pápai síkság elnevezésű kistájon fekszik. Pápa belvárosa lényegében egy nagy hordalékkúpra épült, amelynek kialakulása a mainál jóval csapadékosabb körülmények között, a vidék meghatározó vízfolyásának, a Tapolcának és mellékvizeinek volt köszönhető. A Pápai-síkság felszíne sehol sem tökéletesen sík, mindenütt találhatók rajta kisebb-nagyobb kiemelkedések, amelyeket a népi nyelv “hegyeknek” nevez. A város területén ilyen az Öreghegy vagy Nagyhanta tengerszint feletti 182 illetve 172 méterrel, a Kishegy vagy Kishanta 164 méterrel, a Törzsökhegy 166 méterrel.

Pápa egyik legfontosabb jellegzetessége, épített illetve természeti öröksége a Belvárosban álló Esterházy-kastély, és a hozzá tartozó a Belső-Várkert, mely helyi jelentőségű Természetvédelmi Terület. Országos jelentőségű védett természeti terület a Tapolcafői láprét, mely botanikai ritkaságai révén kiemelt védelmet igényel. A közigazgatási határt nem érinti Natura2000 terület, s a Nemzeti Ökológiai Hálózat ökológiai folyosó területe csupán néhány kisebb foltban jelentkezik Pápán.

Az Esterházy-kastélyhoz tartozó, valaha igazi kastélyparkként funkcionáló terület, Pápa egyik legszebb és legértékesebb zöldterülete, amely a jövőben is védelmet és gondozást igényel. Sajnos ugyanez nem mondható el a Tapolca medrére: a valaha a belvároson keresztülfolyó patak medrét a Tapolca elapadását követően részben beépítették. A Belváros, mint középkori utcahálózattal rendelkező településrész, zöldfelületekben szegény. A terület utcáinak kb. a fele fásítatlan, ennek okai részben a viszonylag keskeny utcák, a forgalmi és parkolási területigény, valamint az egyébként jól kiépített közműhálózat.

Pápa környezete a felszín alatti vizek szempontjából fokozottan érzékeny minősítésű, vízbázisa sérülékeny. A tapolcafői vízbázis az É-i Bakony ÉNy-i előterében fakadt forrásokra települt. Vízbázisra veszélyes, potenciálisan veszélyes (beavatkozást igénylő) szennyező források: Tapolcafő község, Tapolcafő-Kőhányási felhagyott bányagödrök, Bakonyjákó szennyvízürítő és a hulladéklerakó.

Pápa város vízrendezési szempontból rendkívül kedvezőtlen adottságú település. A városközpontot kivéve az egész terület kis esésű, a talajvíz szinte mindenütt a terepszint közelében van. A közüzemi ivóvízvezeték-hálózatba, és a közcsatorna-hálózatba bekapcsolt lakások aránya is már elérte a 100%-ot.

Pápát a vízügyi ágazat, árvízvédelmet igénylő települések között nem tartja nyilván, azaz Pápa nem árvíz-veszélyeztetett település. Ez természetesen nem zárja ki, hogy hirtelen érkező nagy intenzitású és hosszabb ideig tartó csapadék nem okozhatna helyi vízkár eseményt. Az így jelentkező vízkár nagy valószínűséggel a vízelvezető rendszer kialakításának és annak karbantartásának hiányossága okozhatja.

A városi Környezetvédelmi Programban közzétett adatok vizsgálata azt mutatja, hogy a vizsgált komponensek közül a kén-dioxid, nitrogén-dioxid, illetve az ülepedő por szennyezettség alakulásának trendje télen általában a magasabb, nyáron alacsonyabb értékeket mutatnak, de több eddig nem bizonyított eredetű maximum adat is megjelent, amely feltehetően valamely távoli iparvidékhez, vagy helyi kazán üzemének indításához, esetleg a közeli vasút üzeméhez, vagy építési tevékenységhez köthető.

A rendszeres hulladékgyűjtés majdnem teljes körű a település lakásainak vonatkozásában, a bevont lakások aránya kicsivel a térségi, a megyei és az országos átlag felett van, ~97%-os aránnyal. A KÖZSZOLG Nonprofit Kft. által üzemeltetett hulladékkezelő (válogató és átrakó) a Szabó Dezső utcában működik.

4.2. A meghatározott területigényes elemek alapján, javaslat a műszaki infrastruktúra fő elemeinek térbeli rendjére és a terület-felhasználásra irányuló településszerkezeti változtatásokra

A város közigazgatási területét érintő legfontosabb úthálózati fejlesztés a 83. sz. főút gyorsforgalmi útként történő kiépítése. Ez a fejlesztés várhatóan már középtávon megvalósulhat. Ehhez kapcsolódó új hálózati elem a várost keleti irányból elkerülő tehermentesítő út nyomvonala. A keleti elkerülő része lesz annak a megyét kelet-nyugati irányban átszelő (88. sz. főút: Vát /86. sz. főút/ - Sárvár /84. sz. főút/ - Celldömölk térsége - Pápa - Kisbér - Oroszlány térsége - Környe - Tatabánya - Tát /10. sz. főút/), Pápát is érintő tervezett főútnak is, amely meglévő alsóbbrendű utak főúttá fejlesztésével valósulhat meg.

A megyei területrendezési tervben is meghatározott országos kerékpárúthálózat elemei közül a Balaton-Rába kerékpárút (Veszprém - Nagyvázsony - Kapolcs - Tapolca - Sümeg - Somlóvásárhely - Pápa - Árpás - Győr), Rába-Bakonyalja kerékpárút (Sárvár - Celldömölk - Mersevát - Pápa) érinti Pápa közigazgatási területét. A térségi kerékpárutak közül a Szany - Egyházaskesző - Pápa, a Pápa - Bakonyszücs, Bakonykoppány - Fenyőfő - Kisbér és a Pápa - Ganna - Magyarpolány - Ajka - Halimba - Taliándörögd - Kapolcs Térségi kerékpárút hálózat elemei érintik Pápát. Helyi jelentőségű új kerékpárútként a Kéttornyúlak városrészbe vezető és a repülőteret a várossal összekötő kerékpárút nyomvonala számára kell helyet biztosítani.

A Bázisreptér polgári logisztikai hasznosítása érdekében új beépítésre szánt gazdasági terület kijelölésére lesz szükség. A kifutópálya bővítése miatt a Pápa - Környe - Tatabánya vasútvonal érintett szakaszán nyomvonalkorrekcióra lesz szükség. Ugyancsak a repülőtér fejlesztésével függ össze a belvárossal való közvetlen kapcsolat megteremtése, ami a Téglagyári út keleti elkerülőig történő meghosszabbítását igényli.

A város vízi közművesítése fokozatosan épült ki, de az egyes városrészekben még így is maradtak alacsony komfortfokozatú, illetve hiányosan közművesített lakások. A vízvezeték kiépítettsége a belterületen teljes körűnek tekinthető, és a külterületen fekvő városrészekben is biztosították a vízellátást, így új hálózati elemek kiépítése csak a még be nem épült

területeken válhat szükségessé. A szennyvízcsatorna hálózat a belterületen a város minden közterületi utcájában kiépítésre került. Fejlesztési cél a már korábban kijelölt, de még be nem épült fejlesztési területeknél a szennyvízcsatornák igény szerinti továbbépítése. Mind a központi részeken, mind pedig a külsőbb településrészeken előfordulnak kisebb, szűk utcák, amelyekben egyáltalán nem épült ki csapadékvíz elvezetés, ezek pótlása jelent fejlesztési célt.

A településfejlesztési koncepciót áthatja a kompakt városszerkezetre törekvés célja. Ezt az alapelvet szem előtt tartva az új területek extenzív fejlesztésbe vonása helyett a már korábban igénybe vett, de alulhasznosított területek átstrukturálásával, újrahasznosításával, intenzív megfejlesztésével kell megvalósítani a városfejlesztés céljait.

A településfejlesztési koncepcióban meghatározott fejlesztések jellemzően nem járnak új területigénybevételekkel. A fejlesztési célok a hatályos településrendezési eszközök keretei között megvalósíthatók, mivel jelentős területi tartalékok kijelölésére került sor a tervben. Új beépítésre szánt területek kijelölését az új településrendezési eszközökben sem igénylik a fejlesztési javaslatok, kivételt csak a repülőtér polgári - logisztikai - célú hasznosítását lehetővé tevő fejlesztéshez szükséges gazdasági célú beépítésre szánt terület jelent. Egyes fejlesztési célok funkcióváltással járó beavatkozásai (Téglagyári úti barnamezős terület rehabilitációja) övezeti átsorolást tesznek szükségessé.

4.3. Az örökségi értékek és a védettség bemutatása, javaslatok az örökség védelmére és az örökségi érték alapú, fenntartható fejlesztésére

A településfejlesztési koncepcióval párhuzamos tervezésben készült el Pápa város kulturális örökségvédelmi hatástanulmánya, amely a művi és régészeti értékvédelem kérdéseit részletesen tárgyalja. A tanulmány a 496/2016. (XII. 28.) Korm. Rendelet 12. mellékletében foglalt tartalmi követelményeknek megfelelően készült el, kiegészítve a 496/2016. (XII. 28.) Korm. Rendelet 13. melléklet szerinti régészeti és műemléki örökség tárgykörével foglalkozó tartalmi elemeivel. A felhasznált adatok a 2016. decemberében a Forster Központ által nyújtott adatszolgáltatásból származnak. A tanulmány készítésének célja, hogy az egyaránt szolgálja a településfejlesztési koncepció fejlesztési szándékainak és a készülő településrendezési eszközök megoldásainak hatásvizsgálatát. A Pápa történelmi Belváros és Alsóváros szabályozási tervéhez és helyi építési szabályzatához korábban készült örökségvédelmi hatástanulmány és a hatályos értékvédelmi rendelet szándékai az új tartalmi követelmények szerinti kulturális örökségvédelmi hatástanulmányban figyelembe vételre kerültek.

Az építtetők befolyásolása a történeti hagyományok megőrzésére és az igényes építészeti kialakításra nehéz feladat. Ennek eszközei a hatályos jogszabályok szerinti településképi arculati kézikönyv és a településképi rendelet, valamint a helyi építési szabályzat. E dokumentumok a telekalakítást, a tömegformálást, az épületek, a homlokzatok és az utcaképek megjelenését szabályozzák.

A koncepció megvalósítását szolgáló eszköz- és intézményrendszer

A 314/2012. (XI.8.) Korm. rend. tartalmi követelményei szerint e fejezet kidolgozása abban az esetben szükséges, ha stratégia nem készül. Pápa integrált településfejlesztési stratégiája részletesen meghatározta a tervezett fejlesztések megvalósítását szolgáló eszköz- és

intézményrendszert. Az ott felvázolt és elfogadott működési rendszer a településfejlesztési koncepció megvalósítására is alkalmas.

Javaslat a koncepció és a változások nyomon követésére, a felülvizsgálat rendjére

A 314/2012. (XI.8.) Korm. rend. tartalmi követelményei szerint e fejezet kidolgozása abban az esetben szükséges, ha stratégia nem készül. Hasonlóan a fentiekhez, az ITS-ben rögzítésre került a monitoring rendszer és a felülvizsgálatok rendje. Településfejlesztési koncepció esetében az évenkénti monitoring nem indokolt.

62

PÁPA VÁROS POLGÁRMESTERE
8500 PÁPA, Fő u. 5.
Tel: 89/515-000
Fax: 89/515-083
E-mail: polgarmester@papa.hu

Tisztelt Képviselőtestület!

A Magyarországi Evangélikus Egyház pályázatot kíván begyújtani az EFOP 4.1.5-16 Köznevelési intézmények infrastrukturális fejlesztése címen meghirdetett pályázatra. Ennek központi eleme egy „A" kategóriás iskolai tornaterem, melynek minimális mérete 15x30 m. Pápa Helyi Építési Szabályzata (a továbbiakban: HÉSZ) hatályos előírásai szerint ilyen mértékű épületbővítés a területen nem helyezhető el.

A pályázatban közreműködő tervező társaság telepítési tanulmánytervet és beépítési tervet készített, amely felvázolja a tervezett fejlesztés területigényét és beépítési jellemzőit. A tervet az előterjesztéshez csatoltuk (1. melléklet).

A településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI.8.) Kormányrendelet 32. § (4) bekezdése szerint a tornaterem megvalósításához szükséges építési szabályozás Pápa Településszerkezeti Tervének (a továbbiakban: TSZT) és a HÉSZ egyszerűsített eljárás keretén belül történő módosításával megoldható. Javasolt a Vk-Z/K építési övezet kiterjesztése a 3474 hrsz-ú és a 3479 hrsz-ú telek irányába.

Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény sajátos jogintézményei közül a 30/A. §-ban meghatározott településrendezési szerződés keretén belül a beruházó pénzügyi kötelezettségvállalása mellett sor kerülhet a TSZT, a HÉSZ és a 10. mellékletét képező szabályozási terv módosítására. A tervezési költségek vállalásáról a beruházó evangélikus egyház nyilatkozott.

Kérem a Tisztelt Képviselőtestületet, hogy szíveskedjen a mellékelt telepítési tanulmánytervet és a beépítési tervet áttanulmányozni és dönteni a TSZT, a HÉSZ településrendezési szerződés keretén belül történő szükségszerű módosításáról, valamint a partnerségi egyeztetés szabályainak (2. melléklet) elfogadásáról.

Összeállította: Mezei László főépítész

Pápa, 2017. április 18.

PÁPA VÁROS ÖNKORMÁNYZATA * 1. POLGÁRMESTER *

Dr. Áldozó Tamás
polgármester

HATÁROZATI JAVASLAT

Pápa Város Önkormányzatának Képviselőtestülete az 1. melléklet szerinti telepítési tanulmányterv és a beépítési terv alapján támogatja a Pápa Településszerkezeti Tervének és Pápa Helyi Építési Szabályzatának valamint a 10. mellékletét képező szabályozási tervének egyszerűsített eljárás keretén belül történő módosítását a Gyurátz Ferenc Evangélikus Általános Iskola tornateremmel történő bővítésének helybiztosítása céljából.

Felhatalmazza a polgármestert a módosítással kapcsolatos településrendezési szerződés aláírására az építtető pénzügyi kötelezettségvállalása mellett.

Az egyeztetési eljáráshoz szükséges „Pápa Településszerkezeti Terv és Pápa Helyi Építési Szabályzatáról szóló 10/2002. (VII.5.) önkormányzati rendelet egyszerűsített eljárás keretén belül történő módosításának partnerségi egyeztetés szabályai" című dokumentumot az előterjesztés 2. mellékletében foglaltak szerint jóváhagyja.

Határidő: azonnal és folyamatos
Felelős: Dr. Áldozó Tamás polgármester
Molnár István városfejlesztési osztályvezető
Mezei László városi főépítész

1. melléklet

Pápa város építési szabályozási terv módosítására készített javaslat

Gyurátz Ferenc Evangélikus Általános Iskola bővítése

8500 Pápa, Árok utca 12 ,Hrsz.:3478/4

Készítés dátuma: 2016.04.18

Generál bonyolító Alternatív Energia Centrum Kft

.....

Bányai János
1141 Budapest, Szugló utca 125/a
+36 1 221 9000

Tervező RI-ZA-LIT Építész Stúdió Kft

.....

Rimely Károly É1-011785
1221 Budapest, Lomnici u 28/a

TARTALOMJEGYZÉK

1. Módosítás indoklása 2
2. Előzmények 2
3. Jelenlegi adottságok 2
   - A jelenleg érvényben lévő helyi építési szabályzatának részlete: 2
4. Tervezett beépítés ismertetése 3

1. Módosítás indoklása

Az Evangélikus Egyház pályázatot kíván begyújtani az EFOP 4.1.5-16 Köznevelési intézmények infrastrukturális fejlesztése címen meghirdetett pályázatra. Ennek központi eleme egy **A** kategóriás iskolai tornaterem lenne, melynek minimális mérete -a pályázat elvárásai alapján-**15x30 m**. A HÉSZ érvényben lévő előírásai szerint ilyen mértékű és formájú épületbővítés a területen nem helyezhető el.

2. Előzmények

Nagy Tamás, tervező 2008-ban készített egy fejlesztési koncepciót. Ez Lutheránus sziget néven tartalmazta az iskola új épületrészeit, a további tantermeken túl étkezőt és a tornatermet is, amelyet 2011 júniusában elfogadott a Győr –Moson –Sopron megyei kormányhivatal kulturális örökségvédelmi irodája.
A tervben szereplő tornaterem mérete 12 m x 24 m volt.

Megvásárlásra került két szomszédos ingatlan, a Széchenyi u. 13. és az Árok u. 14.
A vásárlás célja az volt, hogy megnövekedjen az iskola számára rendelkezésre álló terület, hiszen a tanterembővítéssel csökkent az udvar és a további bővítéshez is terület szükséges. Így jelenleg az iskola négy különálló hrsz-ú telken helyezkedik el, melyeket célszerű összevonni a beépítési paraméterek biztosíthatósága érdekében. Az összevont területet egységesen lehet és kell kezelni a szabályozási követelmények kialakításában.

3. Jelenlegi adottságok

2013-ban megvalósult az iskola bővítésének első lépése Gáncs Attila tervei alapján. Az Árok utca 12. sz. alatti telken (hrsz:3478/4). A meglévő iskolai főépület folytatásaként megépült négy tanterem, előtérrel, folyosóval, szintenként mosdókkal, kazánházzal.
A tetőtér szerkezet készre lett megépítve, beépítésre vár. A liftet felvezették, de a lépcsőház még nincs kiépítve. Itt alakították ki az iskola új személyi főbejáratát.
A 2013-as építkezéssel egy időben részben megtörtént az udvar csapadékvíz-elvezető rendszerének kiépítése.
A bővítéshez szükséges parkolóhelyeket telken belül kialakították és készült egy játszóvár az udvar délkeleti sarkában.

2011.08.06-tól érvénybe lépett módosított és jelenleg érvényben lévő helyi építési szabályzata szigorúbb előírásokat alkalmazott az iskola területére.

A most érvényes szabályozás szerint a terület

Központi vegyes területek
28. §2
Vk-Z/K

Jellemzően zártsorú beépítési mód szerint beépíthető közintézmény terület

(1) Az építési övezet az igazgatási, egészségügyi, szociális, oktatási, kulturális és egyházi funkciók jellemzően zártsorú beépítésű épületeinek elhelyezésére szolgál.
(2) Az építési övezetben lakóépület, lakás (a szolgálati lakás kivételével) nem létesíthető.
(3) Az építési övezetben nem helyezhető el önálló épületként és más funkciójú épülethez kapcsolódó önálló rendeltetési egységként
- gazdasági építmény,
- üzemanyagtöltő,
- 3,5 tonna összsúly feletti járművek és munkagépek kocsimosói, karbantartó és festőműhelyei, telephelyei.
(4) Az építési övezet területén építési telket, építési területet alakítani, új építményt elhelyezni, vagy meglévő épületet bővíteni, a közterületről látható külső megjelenés megváltoztatásával járó átalakítást végezni csak szabályozási terv alapján szabad.
(5) 3
(6) 4
(7) 1
(8) Nyeles telek - a közterületi kapcsolattal jelenleg nem rendelkező telkek megközelítésének biztosítását kivéve - nem alakítható ki.
(9) Átmenő telek mindkét utcai frontja az előírásoknak megfelelően beépítendő.
(10) Az építési övezetben – ahol a szabályozási terv másként nem jelöli – az utcavonali telekhatár egyben az építési vonal is.
(11) A zártsorú beépítés utcavonaltól mért épületmélysége legfeljebb 15m, hátsókert irányú oldalszárny szélessége legfeljebb 7,5m lehet.
(12) M, H1 és H2 jelű épülethez való zártsorú csatlakozás esetén a hátsó homlokzat meglévő síkjától való eltérés a csatlakozási telekhatártól mért 3,0m-en belül legfeljebb ±3,0m lehet.
(13) M, H1 és H2 jelű épülethez való csatlakozás esetén ha annak lekontyolt, vagy utcára merőlegesen nyeregtetős a csatlakozó tetőidoma, a csatlakozás felől az új épület is csak lekontyolt, vagy utcára merőlegesen nyeregtetős lehet.
(14) 2H1 jelű épület homlokzata, tetőidoma nem változtatható.
(15) H2 jelű épület homlokzata nem változtatható, a közterület felőli tetőn csak tetősíkban fekvő tetőablak alkalmazható.
(16) 3
(17) M, H1 és H2 jelű épülethez való csatlakozás esetén az utcai homlokzatmagasságok (UHM) közötti eltérés legfeljebb ±0,5m lehet.
(18) A szabályozási terven előírt tetőmagasság (UHM és ÉLP közötti távolság) mindig a tényleges UHM-hez mérendő.
(19) Kétszintes tetőtér és manzárd tető nem létesíthető.
(20) Az építési telkek kialakításánál és beépítésénél, ill. szabályozási tervben a 16. számú táblázatban meghatározott építési övezeti jellemzőket és határértékeket kell alkalmazni.

1 Hatályon kívül helyezte: 9/2016. (IV.29.) önkormányzati rendelet Hatályon kívül: 2016. 04. 30-tól
2 Módosította: 9/2016. (IV.29.) önkormányzati rendelet Hatályos: 2016. 04. 30-tól
3 Hatályon kívül helyezte: 9/2016. (IV.29.) önkormányzati rendelet Hatályon kívül: 2016. 04. 30-tól
4 Hatályon kívül helyezte: 9/2016. (IV.29.) önkormányzati rendelet Hatályon kívül: 2016. 04. 30-tól

4. Tervezett beépítés ismertetése

A tervezett módosítás összhangban vannak a város – korábbi időszakában kidolgozott –településfejlesztési koncepciójával.

A Lutheránus szigetre vonatkozó minden eddig készült beépítési terv számolt a tornatermi bővítés lehetőségével. Így a jelenlegi elképzelés szerint is az a terv központi eleme.

A tornatermet és a kiszolgáló helyiségeit a már elkészült bővítés folytatásként az udvar felé több mint 30 m-re befordulva tervezzük elhelyezni. Ez az egyetlen elhelyezési lehetőség a nagy méretek miatt. Ugyanakkor az Árok utca felé megtartjuk a jelenlegi zártsorú beépítés karakterét. A tornaterem alatt egy melegítő konyha és étterem készülne. A jelenleg érvényben lévő magassági korlátot – 12,5-t nem lépjük túl.

A jelenlegi Árok utca 14. szám alatt az iskola kisebb helyigényű csoportszobáit és tanári helyiségeit kerülnének kialakításra, míg a másik új telekrész- a Széchenyi István utca 13. – alatt a működéshez szükséges sportudvart alakítanánk ki. Itt a kerítést zártan kívánjuk elkészíteni, hogy a terület sziget jellegét megőrizzük illetve, hogy a meglévő zártsorú beépítés karakterét meghagyjuk.

Az iskolához szükséges parkolók számát az OTÉK 4.sz melléklete határozza meg.

Itt a 2013-as bővítés során a szükséges parkoló számot kialakították. A meglévő állapoton változtatni parkolót bővíteni nem szükséges, mert iskolai oktatási helyiség-ekkel nem bővül, kapacitásnövekedést nem terveznek. Az iskola változatlanul 8 osztályos marad a bővítések a korszerű működéshez szükségesek.

A tornaterem nem közcélú használatra készül.

5. A változtatás

6.

A Vk-Z/K övezetben maradjon ki a szabályozásból a (11) bekezdés :

„(11) A zártsorú beépítés utcavonaltól mért épületmélysége legfeljebb 15m, hátsókert irányú oldalszárny szélessége legfeljebb 7,5m lehet."

Budapest, 2017. 04. 18.

Rimely Károly
É1-011785

JELMAGYARÁZAT

- MEGLÉVŐ - MEGMARADÓ ÉPÜLETEK
- BONTANDÓ ÉPÜLETEK
- TERVEZETT BEÉPÍTÉS
- TERVEZETT ZÖLDFELÜLET
- LUTHERÁNUS SZIGET HATÁRA (TERVEZÉSI TERÜLET)
- Vk-Z/K TELEPÜLÉSKÖZPONTI KÖZINTÉZMÉNYI TERÜLET
- Vt-Z/1 TELEPÜLÉSKÖZPONTI VEGYES TERÜLET ZÁRTSORÚ BEÉPÍTÉSSEL
- Lk-Z/2 BELVÁROSI LAKÓTERÜLET ZÁRTSORÚ BEÉPÍTÉSSEL

BEÉPÍTETTSÉG SZÁMÍTÁS:

összevont telek: 3474, 3478/4, 3476/2, 3479
összevont telekterület: 4 834 m²

meglévő - megmaradó épületek:

templom	343 m²
iskola	239,17 m²
iskola bővítés	256,81 m²
szolgálati lakás	282,94 m²
lelkész lakás	251,20 m²
közösségi épület	74,77 m²

bontandó épületek:

tanári	114,58 m²
lakóépület	229,67 m²
raktár	77,26 m²
összesen	1 869,40 m²
bontás utáni összes	1 447,89 m²
jelenlegi beépítettség	38,67 %
bontás utáni beépítettség	29,95 %
még építhető	30,05 %
	1 452,51 m²
új iskolabővítés	175,07 m²
új tornacsarnok	735,72 m²
tervezett beépítettség	48,79 %
tervezett zöldfelület	1263,63 m²
	26,14 %
építménymagasság:	12,50 m

PÁPA - LUTHERÁNUS SZIGET
BEÉPÍTÉSI TERV M1:500

2. melléklet

Pápa Településszerkezeti Terv és Pápa Helyi Építési Szabályzatáról szóló 10/2002.(VII.5.) önkormányzati rendelet egyszerűsített eljárás keretén belül történő módosításának partnerségi egyeztetés szabályai

Pápa Város Önkormányzatának Képviselőtestülete a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI.8.) Korm. rendelet 29. §-a alapján az alábbiak szerint határozza meg a településrendezési eszközök, településképi arculati kézikönyv és településképi rendelet készítése vonatkozásában a partnerségi egyeztetés szabályait:

a) Az egyeztetésben résztvevők (a továbbiakban partnerek):
   aa) helyi lakosság,
   ab) érdekképviseleti szervezetek
   ac) civil szervezetek,
   ad) gazdálkodó szervezetek,
   ae) vallási közösségek,
   af) állami és önkormányzati közszolgáltatók, intézmények.

b) A partnerek tájékoztatásának módja és eszközei:
   Az Önkormányzat az egyeztetési eljárás véleményezési szakaszában a dokumentáció tervezetének elkészültét követően felhívást és a tervdokumentációt közzé teszi azzal, hogy felkéri a partnereket, tegyék meg javaslataikat, nyilvánítsanak véleményt.
   A közzététel helye:
   ba) önkormányzat közterületi és épületen belüli hirdetőtáblái
   bb) Pápai Hírlap
   bc) önkormányzat honlapja (www.papa.hu)
   bd) papa-ma.hu internetes oldal
   be) lakossági fórum
   A tervezett lakossági fórumot megelőzően legalább 8 nappal korábban a dokumentumokat a ba)-bd) fórumokon meg kell jeleníteni.

c) A partnerek által adott javaslatok, vélemények megadásának módja és határideje, nyilvántartásának módja:
   Az észrevételeket, javaslatokat a lakossági fórumon szóban, vagy a lakossági fórumtól számított 8 napon belül papír alapon vagy elektronikusan lehet megtenni. A beérkezett javaslatokat, véleményeket a városi főépítész táblázatban összegzi. A javaslatokról, véleményekről készített táblázatot nyomtatott formában az ügyiratban meg kell őrizni.

d) Az el nem fogadott partnerségi javaslatok, vélemények indokolásának módja, a dokumentálásuk, nyilvántartásuk rendje:
   A tervezés során a megbízott tervező valamennyi javaslatot, észrevételt értékeli. A tervezői szakmai javaslat alapján a városi főépítész valamennyi érdemi észrevételre választ állít össze, melyben külön megindokolja a beérkezett, de el nem fogadott véleményekre adott válaszát. Az el nem fogadott javaslatokról, véleményekről készített táblázatot az ügyiratban meg kell őrizni.

A véleményezést követő jóváhagyás előtt a partnerek elfogadott és el nem fogadott javaslatait, véleményeit a Képviselőtestülettel indokolással együtt ismertetni kell, amelyek elfogadásáról vagy el nem fogadásáról a Képviselőtestület dönt.

e) Az elfogadott településrendezési eszközök nyilvánosságát biztosító intézkedések:
Az elfogadott dokumentumok nyilvánosságát az önkormányzat a honlapján történő közzététellel biztosítja.

PÁPA VÁROS POLGÁRMESTERE
8500 Pápa, Fő u. 5.
Tel: 89/515-000
Fax: 89/313-989
E-mail: polgarmester@papa.hu

63

Tisztelt Képviselőtestület!

A Veszprém Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság Pápai Katasztrófavédelmi Kirendeltségének vezetője azzal a kéréssel fordult Pápa Város Önkormányzatának Képviselőtestületéhez, hogy az önkormányzat a korábbiakhoz hasonlóan, 2017. évben is támogassa a pápai szervezetet.
Az adomány többek között a kirendeltség katasztrófavédelmi tevékenységének színvonalas, a lakosság érdekeit hatékonyan szolgáló ellátását is szolgálja.

Kérem a Tisztelt Képviselőtestületet, hogy szíveskedjék az előterjesztést megtárgyalni, és az alábbi határozati javaslatot elfogadni.

Összeállította: Dr. Hegedüs Laura köztisztviselő

Pápa, 2017. április 18.

PÁPA VÁROS ÖNKORMÁNYZATA 1. POLGÁRMESTER

Dr. Áldozó Tamás
polgármester

HATÁROZATI JAVASLAT

Pápa Város Önkormányzatának Képviselőtestülete a Veszprém Megyei Katasztrófavédelmi Igazgatóság Pápai Katasztrófavédelmi Kirendeltsége 2017. évi katasztrófavédelmi feladatainak ellátásához 100 000 Ft összegű adományt biztosít Pápa Város Önkormányzata 2017. évi költségvetéséről szóló 2/2017. (II.3.) önkormányzati rendelet 9. melléklet 14. cím 3. előirányzatcsoport Általános tartalék terhére.

Pápa Város Önkormányzatának Képviselőtestülete felhatalmazza a polgármestert a szükséges intézkedések és jognyilatkozatok megtételére, valamint az adományozási megállapodás aláírására.

Határidő: azonnal
Felelős: Dr. Áldozó Tamás polgármester
Dr. Nagy Krisztina aljegyző
Dr. Süle Zita gazdasági osztályvezető

PÁPA VÁROS POLGÁRMESTERE
8500 PÁPA, Fő u. 5.
Tel: (89) 324-585
Fax: (89) 515-083

Tisztelt Képviselőtestület!

Schwetzingen és Pápa városa között 1992-ben, azaz 25 évvel ezelőtt Gerhard Stratthaus akkori főpolgármester kezdeményezésére Reinhard Jantsch segítségével köttetett meg ünnepélyes keretek között a partnervárosi szerződés. A közös és elkötelezett munka eredményeként a két település között barátság fejlődött és öt évente közös programok és rendezvények keretében emlékeznek meg a testvérvárosi kapcsolat létrejöttének évfordulójáról.

Az idei éven, a 25. évforduló megünneplését partnervárosunk vállalta magára, így Pápa városának hivatalos delegációja 2017. május 5. és május 8. közötti időszakra kapott meghívást Schwetzingen városába.
A hivatalos program részét képezi az úgynevezett Spárga szombat elnevezésű rendezvény is, melyen a magyar és a pápai gasztronómia mellett a különböző népi és kézműves termékek is helyet kapnak.

Fentiek alapján kérem a Tisztelt Képviselőtestületet, hogy az előterjesztést megtárgyalni és az alábbi határozati javaslatot elfogadni szíveskedjék!

Összeállította: Horváth Hajnalka köztisztviselő

Pápa, 2017. április 20.

PÁPA VÁROS ÖNKORMÁNYZATA 1. POLGÁRMESTER

Dr. Áldozó Tamás
polgármester

HATÁROZATI JAVASLAT

Pápa Város Önkormányzatának Képviselőtestülete felhatalmazza a polgármestert, hogy a 2017. május 5. és május 8. közötti időszakban - Schwetzingen és Pápa városa partnervárosi kapcsolatának 25. évfordulója alkalmából tartandó ünnepségre – Pápa város képviseletében utazó delegációban résztvevőket felkérje és kijelölje.

Az utazás felmerülő költségeinek fedezetét Pápa Város Önkormányzata 2017. évi költségvetése terhére biztosítja.

Határidő: azonnal, illetve 2017. május 5-8.
Felelős: Dr. Áldozó Tamás polgármester

Beszámoló

Pápa Város delegációjának a 2017. április 6-8. között megrendezett 28. Kőrösi Csoma Sándor Napok kovásznai rendezvényein történt részvételről

A delegáció tagjai voltak:
Venczel Csaba önkormányzati képviselő, Molnár István városfejlesztési osztályvezető, Szabadkai Verita, a Jókai Mór Művelődési és Szabadidő Központ igazgatója, Baán Istvánné, a Jókai Mór Művelődési és Szabadidő Központ munkatársa, Szalainé Tihanyi Andrea PVÖ Egyesített Szociális Intézménye igazgatója valamint Mészárosné Varga Veronika és Szabó Szilárd az S.K. Társulat tagjai.

A rendezvényre április 6-án, a koradélutáni órákban érkeztünk. A szálláshely elfoglalását követően Kopacz Levente, Kovászna város önkormányzati képviselőjével egyeztettük a programot. A képviselő úr közreműködött az intézményvezetők szakmai találkozóinak megszervezésében, valamint az SK társulat előadásainak előkészítésében. Az esti órákban valamennyien részt vettünk a Kőrösi Csoma Sándor Napok Megnyitó rendezvényén, a Városi Művelődési Ház előtti Kőrösi Csoma Sándor szobornál, A rendezvényen beszédet mondtak: Gyerő József – Kovászna város polgármestere, Zákonyi Botond nagykövet – Magyarország Romániai nagykövete, Dr. Farkas Balázs konzul – Magyarország Csíkszeredai Főkonzulátusa, Tamás Sándor – Kovászna Megye Tanácsának elnöke, Dr. Csizmadia László – Civil Összefogás Fórum, Péter Arthur romai katolikus plébános. Ezt követően elhelyeztük városunk koszorúját a szobor talapzatánál, majd részt vettünk a Városi Művelődési Házban szervezett fogadáson.
Április 7-én délelőtt Szabadkai Verita, Baán Istvánné, Szalainé Tihanyi Andrea szakmai eszmecserét folytattak a társszervezetek vezetőivel és áttekintették az ágazati kapcsolatok továbbfejlesztésének lehetőségeit, az idei esztendőre tervezett találkozások részleteit. Tárgyaltak többek között a Játékfesztiválra érkező amatőr művészeti csoportok játékmestereinek, sportolóinak programjáról és a Vadvirág Néptánc Együttes tervezett erdélyi körútjának kovásznai fellépéséről. Délután a közeli Gelencére és a Kovászna határában fekvő hófödte Kommandó lábához kirándultunk. Az est folyamán a csomakőrösi művelődési házban az S. K. Társulat előadta a „Jövőre veled ugyan itt" című színművet. A lelkes helybéli közönség körében nagy sikert aratott az előadás.
Április 8-án delegációnk ketté vált. A kora reggeli órákban Molnár István vezetésével Szabadkai Verita, Szalainé Tihanyi Andrea és Baán Éva Somoskára az *Első moldvai magyar szentes énekeket és imákat felelevenítő találkozóra* utazott. A megható rendezvényt követően Magyarfaluban tanulmányozták a helybéli magyar iskola működését és átadták adományaikat a gyermekek nevelőinek. Ezzel egyidejűleg Mészárosné Varga Veronika, Szabó Szilárd Venczel Csaba vezetésével részt vettek a csomakőrösi református templomban tartott ünnepi istentiszteletet követő koszorúzáson, majd a rendezvényt követő fogadáson átadtuk városunk ajándékát Gyerő József polgármester úrnak. Délután Venczel Csaba önkormányzati képviselő a kovásznai Városi Művelődési Ház falán elhelyezett Széchenyi István dombormű leleplezése alkalmával elhelyezte városunk koszorúját az emlékműnél, majd tárgyalt Gyerő József polgármester úrral. tolmácsolta Dr. Áldozó Tamás polgármester úr elkötelezett szándékát a testvérvárosi kapcsolat erősítése érdekében. Az esti órákban Gyerő József polgármester úr, Kopacz Levente képviselő úr és Venczel Csaba megtekintették az S.K. társulat előadását a Kovászai Művelődési Központban.
Április 9-én a delegáció tagjai köszönetet mondtak a vendéglátóknak a szívélyes fogadtatásért és hazaindultak. A küldöttség másnap, a kora hajnali órákban érkezett meg Pápára.
Köszönjük a képviselőtestületnek, hogy támogatta utazásunkat!

Kelt: Pápa, 2017. április 20.

Venczel Csaba sk.
önkormányzati képviselő
delegációvezető

TÁJÉKOZTATÓ
az elmúlt időszak fontosabb eseményeiről

Március 24-26. között többek között lovagi szentmisével, szövetségkötési szertartással és egy lovagrendi terem felavatásával ünnepelte meg öt, Magyarországon karitatív munkát végző lovagrend a nagymestereik szövetségének, a Kavalier Penta Ligának a megalakulását Pápán. A 700 éves múltra visszatekintő, németországi székhelyű Ordo Militaris Teutonicus (Teuton Lovagrend) hosszú ideje együttműködik a német és magyar tagokat tömörítő Szent László Lovagrenddel, az olaszországi Templomos Lovagrenddel, az Ukrajnában tevékenykedő Szent Mihály Lovagrenddel, valamint a német Griff Lovagrenddel. Ez az öt filantróp társaság most egyesítette erejét, és megalapította a Kavalier Penta Ligát, hogy minél több helyre tudjanak adományokat eljuttatni. Céljuk a rászorulók támogatása, a különféle szociális közintézmények segítése, például élelmiszerrel, ruhaneművel, egészségügyi felszereléssel és pénzzel. Rátosi Ferenc, a Teuton Lovagrend magyarországi vezetője elmondta, korábban a sümegi püspöki palotában volt egy lovagrendi kiállításuk, ám azt el kellett hozniuk onnan. Dr. Áldozó Tamás polgármester felajánlása nyomán, Pápán, az Esterházy-kastélyban kialakíthattak egy lovagrendi termet, ahol új, a tagság reményei szerint végleges otthonára lelt a tematikus tárlat, amely a karitatív tevékenységet zászlajára tűző öt lovagrend történelmének ismertetéséből, valamint kitüntetéseiknek, jelvényeiknek és nagymestereiknek bemutatásából áll. Ennek kapcsán pedig a lovagrendek úgy döntöttek, a Kavalier Penta Liga székhelye, központja Pápán lesz. A lovagok a szövetség megalakulását háromnapos ünnepséggel tették emlékezetessé városunkban. A programban szerepelt egyebek mellett lovagi szentmise a bencés templomban és a Nagytemplomban, lovagrendi terem felavatása az Esterházy-kastélyban, illetve gálavacsora. A kastélykápolnában tartott szombati ünnepségen kitüntetéseket adtak át a kiemelkedő munkát végzett lovagrendi tagoknak, valamint azoknak a civileknek, akik sokat segítették, segítik a lovagrendek munkáját. Egyúttal a Teuton Lovagrend egy új taggal is bővült: lovaggá ütötték Unger Tamás alpolgármestert. Az Esterházy-kastélyban az öt nemzetközi humanitárius lovagrend nagymestere elvégezte a szövetségkötési szertartást, ezzel hivatalosan is megalakult a Kavalier Penta Liga. A közös szervezetnek Klaus Blos, a Teuton Lovagrend nagymestere lett a vezetője.

Március 28-án a Várkertfürdő Pápai Gyógy- és Termálfürdő tájékoztató előadásra hívta a város és a járás háziorvosait. A rendezvényen a gyógyászati ellátásokról és szolgáltatásokról tájékoztatták a résztvevőket, bemutatva a gyógyászati központ épületét. A rendezvényen dr. Áldozó Tamás polgármester mondott köszöntőt, a létesítményről Nagy Zsolt, a Pápai Termálvízhasznosító Zrt. vezérigazgatója tartott ismertetőt, a gyógyászati ellátásokról és az orvosok számára fontos gyakorlati információkról dr. Aradvári László, a gyógyászati központ reumatológus, rehabilitációs szakorvosa tartott előadást.

Március 29-én tartotta ülését a kéttornyúlaki, a borsosgyőri és a tapolcafői részönkormányzat. Mindhárom településrészen elfogadásra javasolták a képviselőtestületnek a Pápa városában biztosítható személyes gondoskodást nyújtó ellátásokról, azok igénybevételének rendjéről, a fizetendő térítési díjak megállapításáról szóló önkormányzati rendelet módosításának tervezetét. Pápa-Tapolcafőn az ülésen szó esett a Tapolcafői Sportegyesület 2016. évi tevékenységéről. A Tapolcafői Városrész Önkormányzata 400.000 Ft-tal támogatja a sportegyesületet ebben az évben. A többi egyesület támogatásáról a soron következő ülésen döntenek majd a képviselők. Pápa-Kéttornyúlakon Magvasi

Józsefné a Kéttornyúlaki Nyugdíjas Klub elnöke köszönetét fejezte ki a részönkormányzat egész éves támogatásáért. Pápa-Borsosgyörött a Borsosgyőri Ifjúsági Sportegyesület 2016. évi tevékenységéről ifj. Máté István számolt be, majd Ruzsás Sándorné a helyi nyugdíjas klub 2016. évi programját ismertette. Máté István elnök elmondta, hogy mindkét településrészen 600.000 Ft-tal támogatják a sportegyesületet, valamint 400.000 Ft-tal a művelődési házat, amelyből a rendezvényeket is bonyolítják.

Ezen a napon tettek látogatást a schwetzingeni Schimper Realschule és a Weöres Sándor Általános Iskola diákjai az Esterházy-kastélyban, ahol dr. Áldozó Tamás polgármester fogadta őket. A schwetzingeni vendégek a pápai iskola testvériskolai kapcsolatának köszönhetően utazhattak egy hétre Magyarországra. Mógor Adrienn, a Weöres iskola intézményvezetője elmondta, iskolájuk és Schwetzingen kapcsolata 2000-ben kezdődött. Korábbi testvériskolájuk megszűnt, így ez az első alkalom, hogy az új partnerintézményből diákok érkeztek Pápára. A vendéglátók olyan programokkal készültek a 11 német diák és kísérőik számára, melyeken keresztül megismerkedhettek Pápa várossal és a tágabb környékkel is. Részt vettek városnézésen, megnézték a Református templomot, a Református Gyűjteményeket, de szerveztek számukra balatoni kirándulást, és környezettudatos foglalkozásokat is, emellett lehetőségük volt arra is, hogy a vendéglátó családok által szervezett programon vegyenek részt.

Március 30-án avatták fel a Tapolcafői Óvoda udvarán azt az ivókutat, amely egy szülői ötlet alapján a Pápai Városi Óvodák és Tapolcafői Városrészi Önkormányzat finanszírozásában valósult meg. Az átadó ünnepségen részt vett dr. Áldozó Tamás polgármester, Csákvári Judit, a Pápa Városi Óvodák intézményvezetője és Zsegraics Gyula, a részönkormányzat elnöke. Dan Róbertné tagóvoda-vezető örömét fejezte ki az ivókút átadása kapcsán. A gyerekek kerti játékokat is kaptak az átadó ünnepélyen.

Szintén e napon a Veszprém Megyei Fogyatékos Személyek, Pszichiátriai és Szenvedélybetegek Integrált Intézménye dákai otthonának lakói által készített alkotásokból nyílt kiállítás a Fő téren, az Árvácska Ajándék és Kegytárgy Bolt melletti Szent Erzsébet teremben. A kiállítást Szijártó László atya, a Veszprém Főegyházmegyei Karitász igazgatója nyitotta meg. Az egyházmegyei karitász és a dákai otthon között kiváló az együttműködés, kölcsönösen segítik egymás szolgálatát, munkáját. Ennek az együttműködésnek köszönhetően jöhetett létre a közel két hónapig látható kiállítás, melynek segítségével a városban élők, és az ide ellátogatók megismerhetik, hogy milyen művészi szintű alkotó tevékenységet végeznek az otthonban. Hanich Ferenc, az intézmény igazgatója elmondta, a tárlat a dákai otthon értelmileg akadályozott, illetve pszichiátriai beteg lakói által szociális foglalkoztatás keretében készített alkotásokból nyújt ízelítőt. A kiállító teremben kerámia termékek, szőttesek, kosárfonással készített tárgyak és öntött gyertyák láthatók, melyek egyedileg, kézzel készített termékek. A kiállítást megtekintette dr. Áldozó Tamás polgármester is, aki ezt követően köszöntötte a megnyitó résztvevőit. A kiállítás megnyitóját követően a karitász önkéntesei süteménnyel látták vendégül a megjelenteket, akik húsvéti kézműves foglalkozáson is részt vehettek.

Április 1-jén Salvador Dalí alkotásaiból nyílt új időszaki kiállítás Welcome Into My Brain (Üdvözöllek az agyamban) címmel az Esterházy-kastély keleti szárnyának emeleti termeiben, Thomas Emmerling német magángyűjtő jóvoltából. A tárlat megnyitójának különlegessége az volt, hogy a vendégek Dalí bajuszt öltve vagy álarcba bújva léphettek csak be a látványosan megvilágított alkotások közé, tarot kártyából jósoltathattak maguknak, bagettet majszoltak avokádós krémmel és szabadon morzsázhattak, mint azt tette mindig a különc

művész is, akinek kedvence volt a bagett, mindenhol falatozott és folyton morzsa vette körül. Így vált igazán Dalissá a tárlat bemutatója, mely szinte minden érzékszervet megérintő hatással vezetett be a rendkívüli alkotó gondolatvilágába, életébe. A megnyitón Boros Katalin, a Pápai Platán Nonprofit Kft. ügyvezetője mondott köszönetet a vendégeknek érdeklődésükért. Ezután dr. Áldozó Tamás polgármester szólt a megjelentekhez, majd köszönetet mondott a gyűjtőnek, aki partner volt abban, hogy az alkotások Pápára kerülhessenek. A tárlatot Thomas Emmerling, a kiállítás anyagának tulajdonosa nyitotta meg. A három termet megtöltő kiállítás közel kétszáz fametszetet vonultatott fel, a középső helyiségében Dante Isteni színjáték című művéhez készült Dalí illusztrációk fogadták a látogatókat, a száz színes fametszet megtekintése mellett a posztamensek szövegeiből a művész életével és az illusztrációk készítésének történetével ismerkedhettek meg az érdeklődők. A jobb oldali terem falain Dalí tarot kártyáit láthatták a vendégek, melyeket a művész szerelme jeléül feleségének készített, de itt kaptak helyet az Öreg halász és a tenger című műhöz készített grafikái és egy spanyol ballada illusztrációi is. A bal oldali kiállító terem egy spanyol lovagregény paródiájához készített illusztrációit vonultatta fel, de látható volt a művész szakácskönyve, parfümjei és az a nyalóka, melyhez ugyancsak sok köze volt Dalínak. A kocka posztamensek minden helyiségben megjelentek, ezek nemcsak a művész életét és az alkotásaihoz kapcsolódó információkat tartalmazták, hanem olyan jellegzetes, olykor megdöbbentő Dalí mondatokat is, melyek hűen tükrözték gondolkodásmódját, világszemléletét, különcségét.

Április 2-án a Magyar Éremgyűjtők Egyesületének (MÉE) pápai csoportja 36. alkalommal rendezte meg a Bakonyvidéki Éremgyűjtő Találkozót, amelynek idén is a Petőfi Sándor Gimnázium aulája adott otthont. A mostani alkalomra 140 asztal telt meg. A gyűjtők leginkább a Dunántúlról érkeztek, de voltak Gyöngyösről, Sárbogárdról, sőt még Németországból is. Az idén Arany János születésének 200. évfordulója kapcsán alkalmi pénzt is készítettek. A találkozó idén is sok érdekességet kínált, pénzérmék és érmek, képeslapok, könyvek és órák is helyet kaptak az egyes asztalokon. A délelőtt folyamán adták át a városi Kossuth-Emlékprojekt Éberhardt Károly Emlékplakettjét a pápai éremgyűjtő közösség tagjainak, tekintettel arra, hogy a hosszú ideje működő éremgyűjtő kör mindig is oroszlánrészt vállalt a pápai és környékbeli kossuthi és '48-as hagyományok őrzésében, továbbadásában, s az ismeretterjesztésben. Az emlékplakettet dr. Áldozó Tamás polgármester, a Kossuth-Emlékprojekt fővédnöke és Kerecsényi Zoltán, a Kossuth-Emlékprojekt ügyvivője adta át Lóky Györgynek, a csoport elnökének. A rendezvényt árverés és tombolasorsolás is színesítette.

Április 3-án ülésezett a Pápa Városi Cigány Nemzetiségi Önkormányzat (PVCNÖ). A testület tagjai az április 12-én, a Csillagház-Cserhaj Szolgáltatóház és Szolgáltató Pontban megrendezésre kerülő húsvéti játszóház programjairól beszéltek. Erre a rendezvényre 40.000 Ft-ot különítettek el. A húsvéti játszóházban a tojásfestés mellett szabadtéri játékok, locsolóvers tanulás színesíti a programot. A második napirendi pontban elfogadták a PVCNÖ Szervezeti és Működési Szabályzatának módosítását. Vegyes ügyek keretében szó esett a nemzetiségi önkormányzat következő, májusi programjáról, ekkor csapatépítő jellegű sportnapot szerveznek a megyében működő nemzetiségi önkormányzatok képviselői részére.

Április 5-én dr. Áldozó Tamás polgármester és Pop Emanuel Neculai, az Ebtenyésztők Pápai Egyesületének elnöke folytatott megbeszélést a május 20-án megrendezésre kerülő Pápai CAC kutyakiállítás előkészületeiről. A Polgármester az Egyesületet a kiállítás lebonyolításához a polgármesteri keret terhére 750.000,-Ft vissza nem térítendő támogatásban részesítette.

Szintén e napon tartotta soron következő ülését a Pápai Német Nemzetiségi Önkormányzat (PNNÖ). Az ülésen megtárgyalták az április 12-én, a Munkácsy Mihály Német Nemzetiségi Általános Iskolában megrendezésre kerülő német szépkiejtési verseny lebonyolítását. A versenyen minden pápai és környékbeli általános és középiskola részt vehet. A diákok több kategóriában és korosztályban mérhetik össze tudásukat. A zsűri tagjai között a nemzetiségi önkormányzat képviselői is részt vesznek, de nyugdíjas tanárok és anyanyelvi zsűri is lesz a bíráló bizottságban. Pillerné Fódi Ilona elnök a vegyes ügyekben beszélt arról, hogy a hétvégén részt vesznek a Veszprém Megyei Német Önkormányzatok Közössége konferenciáján, Városlődön. A programon Ritter Imre parlamenti szószóló és Heinek Ottó, az Országos Német Önkormányzat elnöke is jelen lesz. Szó esett a pályázatokról is, ugyanis a Veszprém Megyei Német Önkormányzatok Közössége négy témában írt ki pályázatot, melyből a pápaiak háromra, a nemzetiségi napra, a szépkiejtési versenyre és az adventi hangversenyre kívánnak pályázni. A Veszprém Megyei Német Önkormányzat és a Német Önkormányzatok Közössége együtt szeretne kialakítani egy testvérvárosi kapcsolatot egy bajorországi településsel a pedagógusok képzése és a diákok nyelvgyakorlása céljából. Pillerné Fódi Ilona ismertette, hogy nemrégiben Olasz községből jártak nemzetiségi vendégek a pápai nemzetiségi önkormányzatnál, akiknek bemutatták a várost, megtekintették az Esterházy-kastélyt, a Kékfestő Múzeumot és a nap végén a Várkertfürdőben pihenhettek.

Április 6-án mutatták be a Szélesvíz hatodik lapszámát, melynek bemutatója ezúttal is sok érdeklődőt vonzott. A Jókai Mór Városi Könyvtár adott otthont a programnak, melyre Budapestről is érkeztek vendégek. Huszár Hajnal bevezető gondolatai után dr. Áldozó Tamás polgármester köszöntötte a megjelenteket. Mátyus Aliz főszerkesztő elmondta, hogy ezúttal is fontos és értékes gondolatok kerültek be a folyóiratba. A bemutatón minden jelen lévő szerző szót kapott, néhány figyelemfelkeltő mondatban ismertették írásaikat. Az Ünneplő város rovatban Kolbe Ilonáé az első cikk. A város egykori népszerű orvosának lánya gyógyszerészként, kutatóként dolgozott. Ma már nyugdíjas, a muzsika Pápán ejtette rabul, a zeneiskolában, épp ezért ő az intézmény 80 éves jubileuma kapcsán beszélgetett néhány egykori pápai növendékkel, tanárral, például Nemes Lászlóval, Serei Zsolttal, Édes Lászlónéval. A Köztünk élnek, köztünk éltek rovatban többek közt Szőllősy Szabolcs írása kapott helyet. Ezúttal Böröczky Edéről, a város egyik ismert húsgyárosáról, lótenyésztőről, annak kisdémi kastélyáról, szellemi hagyatékáról írt. Az In memoriam rovatban Vathy Zsuzsától dr. Áldozó Tamás polgármester búcsúzik, a Látható világ rovatban pedig Praznovszky Mihály beszéde olvasható, melyet Heitler László emlékkiállításán mondott. A Szélesvíz hatodik lapszámának borítóján is Heitler László festményei láthatók. Horváth Adriánnal, Pápa Város Fúvószenekarának karnagyával pedig Veszpréminé Turtsányi Valéria beszélgetett zenéről, munkáról. Az Utazás rovat kiemelt jelentőségű ebben a lapszámban. A Pápai Művelődéstörténeti Társaság kaszinót is szervezett a témában, mely gazdag anyagot szolgáltatott a város folyóiratába is. Dr. Áldozó Tamás zarándokútjának Úzvölgyétől Menaságig tartó szakaszáról írt, Kiss Albertné pedig Benke Paulináról, arról a somoskai csángó asszonyról, aki szívügyének tekinti, hogy a csángó gyerekek ismét magyarul beszéljenek. Csongor Attila arról írt, hogy a moldvai csángó magyarok magmaradásának támogatására létrejött egy civil kezdeményezés, a keresztszülők hálózata. Aki ehhez a csoporthoz csatlakozik, lehetősége szerint támogatja egy kisgyermek magyar nyelvű oktatását. A bemutatón elhangzott: jó lenne, ha Pápáról is minél többen vállalnának keresztszülőséget.

Április 8-án mutatták be az Esterházy-kastélyban a közönségnek azokat a festményeket, melyeket Nemcsics Antal festőművész helyezett letétbe a kastélyban. Franz Anton Maulbertsch két festményét a kápolnában, Nemcsics Antal és felesége, Nemcsicsné Takács Magdolna festőművész hat alkotását, többségében másolatokat pedig a nyugati toronyban láthatták az érdeklődők. Dr. Áldozó Tamás polgármester a rendezvényen elmondta, 2006-ban találkozott először Nemcsics Antallal, akinek szülővárosa iránti nagylelkűségének köszönhetően gazdagodott most további képekkel az Esterházy-kastély. A Maulbertsch festményekkel kapcsolatban – melyeket egy 1996-os kiállítás kivételével még nem láthatott a nagyközönség - Nemcsics Antal hangsúlyozta, több szállal is kötődik a nagy művész elődhöz, hiszen már gyermekkorában is többször megcsodálta a nagytemplom csodás képeit, és már akkor is úgy érezte, ő is hasonló alkotásokat szeretne készíteni. A kápolnában látható képeket a tárlatvezetés részeként tekinthetik meg a látogatók, akik pedig a nyugati toronyban elhelyezett alkotásokat szeretnék látni, jelezhetik a kastély munkatársainak, akik kérésre kinyitják a kiállítóteret. A képek bemutatását követően, a Pápai Művelődéstörténeti Társaság szervezésében Nemcsics Antal tárlatvezetést tartott életmű kiállításán.

Április 11-én a Városi Sportcsarnokban nyitotta meg kapuit a Veszprém Megyei Kormányhivatal pápai állásbörzéje, melyen 38 munkáltató száznál több munkakörben közel 720 álláskínálattal várta az álláskeresőket. A rendezvény ideje alatt a sportcsarnok emeleti termében végzős középiskolások kaptak pályaválasztással kapcsolatos tanácsokat, illetve tájékoztatót hallhattak az elhelyezkedésüket segítő támogatási lehetőségekről is. A rendezvény résztvevőit dr. Áldozó Tamás polgármester és Takács Szabolcs kormánymegbízott köszöntötte. Az állásbörzén pápai és környékbeli cégek, vállalkozások változatos álláskínálattal jelentek meg. A nagy foglalkoztatók – a Yanfeng Hungary Automotive Interior Systems Kft., a honvédség és a Hirtenberger Automotive Safety Hungary Bt.– mellett az álláskeresők többek közt a Magyar Posta, a Várkertfürdő, a Pápai Asztalos Kft., a Gallus Kft., a Taravis Kft., és a Pápai Hús Kft. ajánlataival is megismerkedhettek.

Ezen a napon a város több közép- és általános iskolájának diákja közösen szavalta el az Esterházy-kastély előtt álló Petőfi-szobornál a költő A borozó című versét, a mű keletkezésének 175. évfordulója alkalmából. Az egykori híres pápai diáknak ez volt az első nyomtatásban megjelent verse. A magyar költészet napján a közös versmondás örömének megélésén túl az irodalom szépségének bemutatása is célja volt a rendezvénynek. A programon négy középiskolából érkeztek diákok, a Türr István Gimnáziumból, a Pápai Szakképzési Centrum Jókai Mór Közgazdasági Szakgimnáziuma és Kollégiumából, a Gróf Batthyány Lajos Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Szakképző Iskolából és legtöbben a névadó, Petőfi Sándor Gimnáziumból, valamint két általános iskola is képviseltette magát a szavaláson, a Szent István Római Katolikus Általános Iskola és a Munkácsy Mihály Német Nemzetiségi Nyelvoktató Általános Iskola is. A programon dr. Áldozó Tamás polgármester és Kerecsényi Zoltán önkormányzati képviselő is részt vett.

Szintén e napon immár 28. alkalommal szervezte meg a Tarczy Lajos Általános Iskola a költészet napjához kapcsolódva az általános iskolás korú tanulók számára a járási Nagy László szavalóversenyt. A megmérettetésre ezúttal 60 diák jelentkezett, a tanulók nemcsak Pápáról és környékéről érkeztek, hanem az intézmény testvériskolájából, Hetény településről is. A versenyen a kortárs Kovács András Ferenc mellett, a névadóra, Nagy Lászlóra is emlékeztek, az ő verseik közül kellett egyet-egyet elszavalni kötelező jelleggel. A megnyitón Kincses

László Wass Albert: A vers című művét szavalta, majd Venczel Csaba igazgató köszöntötte a megjelenteket. A szavalóversenyt dr. Áldozó Tamás polgármester nyitotta meg. A zsűriben helyet foglalt az 1-2. osztályosoknál Márkusné Bak Enikő református hitoktató, Kovácsné Bata Gabriella óvónő és Horváthné Tischler Marianna nyugalmazott tanítónő. A 3-4. osztályosoknál Balázsné Márton Mária, Hortobágyiné Bors Judit és Matyasovszky Albertné – mindhárman a Tarczy iskola nyugalmazott tanítónői. A felsősöknél dr. Áldozó Tamás polgármester, Kincses László mérnök, amatőr versmondó és Gosztola István mérnök, amatőr versmondó alkották a zsűrit. A legjobbakat a bíráló bizottság oklevélben és értékes könyvjutalomban részesítette.

Április 13-án lakossági fórum keretében mutatták be az érdeklődők számára az új Városfejlesztési Koncepciót. Mezei László városi főépítész, a program szervezőjének bevezetője után Károlyi János, a koncepciót összeállító konzorcium képviselője foglalta össze röviden a Városfejlesztési Koncepció céljait. A programon jelen volt Unger Tamás alpolgármester és a Képviselőtestület több tagja.

Április 18-án tartották a Települési Önkormányzatok Országos Szövetsége (TÖOSZ) kibővített elnökségi ülését Budapesten, az Önkormányzati Információs és Koordinációs Központban. Az ülésen Réthy Pál, a Belügyminisztérium Közfoglalkoztatási Stratégiai és Koordinációs Főosztályának főosztályvezetője adott tájékoztatást a közfoglalkoztatás változásairól. Ezt követően Schmidt Jenő, a TÖOSZ elnöke beszélt az elmúlt időszak önkormányzatokat és szövetséget érintő aktuális kérdéseiről, majd tájékoztatta a résztvevőket a Megyei Jogú Városok-megyék és települések együttműködése rendezvénysorozat nyitórendezvényéről, illetve ismertette a TÖOSZ Szolidaritási stratégiai tervét. Az ülésen dr. Áldozó Tamás polgármester, a TÖOSZ társelnöke volt jelen.

Ezen a napon dr. Áldozó Tamás polgármester és Boros Katalin, a Pápai Platán Nonprofit Kft. ügyvezetője folytatott megbeszélést Budapesten Vona Tiborral, az ExperiDance Production alapítójával és producerével a Tánctársulat őszi pápai fellépéséről.

TÁJÉKOZTATÓ

A Képviselőtestület előző ülése óta megjelent fontosabb jogszabályokról

67/2017. (III. 23.) Korm. rendelet	a 2014–2020 programozási időszakban az egyes európai uniós alapokból származó támogatások felhasználásának rendjéről szóló 272/2014. (XI. 5.) Korm. rendelet módosításáról (Magyar Közlöny 43. szám)
2017. évi XXIV. törvény	az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvénynek az egyszerű bejelentés 300 négyzetméternél nagyobb lakóingatlan nem kereskedelmi célú építésére történő kiterjesztésével összefüggő módosításáról (Magyar Közlöny 45. szám)
3/2017. (III. 28.) NGM rendelet	a fejezeti kezelésű előirányzatok kezeléséről és felhasználásáról szóló 16/2015. (V. 29.) NGM rendelet a 2007-2013. évek közötti operatív programok visszaforgó pénzeszközök felhasználásával és a 2017. évi támogatási feltételekkel összefüggő módosításáról (Magyar Közlöny 45. szám)
4/2017. (III. 29.) NGM rendelet	az egyes pénzügyi tárgyú miniszteri rendeletek módosításáról (Magyar Közlöny 46. szám)
10/2017. (III. 31.) NFM rendelet	a fejezeti és az egyes központi kezelésű előirányzatok kezeléséről és felhasználásáról szóló 7/2016. (IV. 8.) NFM rendelet módosításáról (Magyar Közlöny 48. szám)
11/2017. (IV. 6.) MvM rendelet	a régészeti lelőhely és a műemléki érték nyilvántartásának és védetté nyilvánításának, valamint a régészeti lelőhely és a lelet megtalálója anyagi elismerésének részletes szabályairól szóló 13/2015. (III. 11.) MvM rendelet módosításáról (Magyar Közlöny 50. szám)

81/2017. (IV. 7.) Korm. rendelet	a postai szolgáltatók általános szerződési feltételeiről és a postai szolgáltatásból kizárt vagy feltételesen szállítható küldeményekről szóló 335/2012. (XII. 4.) Korm. rendelet módosításáról (Magyar Közlöny 52. szám)
2017. évi XXVIII. törvény	a nemzetközi magánjogról (Magyar Közlöny 54. szám)

Fenti jogszabályok a Pápai Polgármesteri Hivatal Titkárságán, illetve a http://www.magyarkozlony.hu/ oldalon megtekinthetők.